

Olli Hietanen, Jari Kaivo-oja, Ville Lauttamäki, Timo Nurmi

SUOMEN KANSALLINEN TIETOYHTEISKUNTASTRATEGIA

Loppuraportti Tulevaisuusverstaista

TULEVAISUUDEN TUTKIMUSKESKUS
TUTU-JULKAISUJA 6/2006

TUTU-JULKAISUJA 6/2006

SUOMEN KANSALLINEN TIETOYHTEISKUNTASTRATEGIA

Loppuraportti Tulevaisuusverstaista

Olli Hietanen, Jari Kaivo-oja, Ville Lauttamäki, Timo Nurmi

Olli Hietanen, Jari Kaivo-oja, Ville Lauttamäki, Timo Nurmi

Tulevaisuuden tutkimuskeskus

Copyright © 2006 Olli Hietanen, Jari Kaivo-oja, Ville Lauttamäki,

Timo Nurmi & Tulevaisuuden tutkimuskeskus,

Turun kauppakorkeakoulu

Taitto Non-Stop Studiot Oy

ISBN 951-564-401-1 (Kirja)

951-564-402-X (PDF)

Painopaikka Esa Print Oy

Tulevaisuuden tutkimuskeskus

Turun kauppakorkeakoulu

Rehtorinpellonkatu 3, 20500 TURKU

Korkeavuorenkatu 25 A 2, 00130 HELSINKI

Hämeenkatu 7 D, 33100 TAMPERE

Puh. (02) 481 4530

Faksi (02) 481 4630

<http://www.tukkk.fi/tutu>

tutu-info@tse.fi, etunimi.sukunimi@tse.fi

SISÄLLYSLUETTELO

1. TULEVAISUUSVERSTAAT OSANA KANSALLISTA TIETÖYHTEISKUNTASTRATEGIAPROSESSIA	9
2. SUOMI-ILMIÖ: SKENAARIOITA SUOMALAISEN TIETÖYHTEISKUNNAN TULEVAISUUDESTA	13
2.1. Ihmisläheinen tietoyhteiskunta, jossa pieni on kaunista: älyarki aktiivisten kansalaisten ilona	15
2.2. Luova ja innovatiivinen yhteiskunta: Small Innovation Fund (SIF) tukijärjestelmä ja Finn living lab	19
2.3. Kilpailukykyinen tietoyhteiskunta: Digitaalisen verkostotalouden malli	23
2.4. Tietoyhteiskunnan muutosvoimat ja pysyvyystekijät: sivistys	25
2.5. Villikortti: kriisin kautta ihmisläheiseen 24H Tornado Labiin (innokratian valtakausi)	27
2.6. Mitä pitäisi tehdä vuosina 2007 – 2011, jotta Suomi olisi ihmisläheinen, kilpailukykyinen sekä luova ja innovatiivinen tietoyhteiskunta vuonna 2015?	33
2.6.1. Poliittikaohjelmat sekä julkisen sektorin rooli ja ydintehtävät	33
2.6.2. Euroopan Unioni ja globaali vaikuttaminen	37
2.6.3. Tutkimus ja kehittäminen	38
2.6.4. Koulut, opetus ja oppiminen	41
2.6.5. Luovuuden kehittäminen ja johtaminen verkostotaloudessa	43
2.6.6. Poikkisektoraalisuus	46
2.6.7. Arvokeskustelu	47
2.6.8. Työelämän uudet pelisäännöt	48
2.6.9. Villit kortit	49
2.6.10. Toimenpidesuosituksen yhteenveto: TOP TEN –toimenpiteet	50
3. TULEVAISUUSAJATTELU	57
4. VERSTASMENETELMÄNÄ ACTVOD -TULEVAISUUSPROSESSI	61
5. TULEVAISUUSVERSTAAT	67
5.1. Kilpailukyky -työryhmän tulevaisuuskuvat	68
Kadunmies kertoo elämästään – haastattelu kadulla 2015	75
Yritysjohtaja kertoo menestyksen avaimista	82

Presidentin vappupuhe	87
Ote OECD:n globalisaatioraportista Suomen osalta	92
Matti Meikäläinen kertoo sidosryhmistään iltapäivälehdessä	96
Yrityksen tehokkuusjohtaja Möttönen lausuu yrityksensä tehokkuustekijöistä pikkujouluissa 2015	101
Organisaatioiden tutkimuslaitoksen raporttiyhteenveto yhteisöistä 2015	105
Euroopan eläkeläiset yhdistyksen puheenjohtaja kertoo Suomen esimerkistä	111
Oy Suomi Ab	116
Maakunnallisesta nysväämisestä maailman valloitukseen	119
Sosiaalinen darvinismi ja lisääntyvä niukkuus	135
Suomalaisuus maailman kansojen joukossa	147
5.2. Ihmisläheisyys -työryhmän tulevaisuuskuvat	152
Eettinen, ihmiskeskeinen tietoyhteiskunta – vain pakollako?	160
Yhdessä tekemällä hyvää julkista palvelua	164
Tanjan arki - tietoyhteiskuntakehitys auttaa yksilön arjessa selviytymistä	169
Luottamuksen Suomi	175
Resurssikeskus “Lämmin käsi”	180
Riston tarina	185
Yritykset tuottamassa ihmisläheistä yhteiskuntaa – arjen palveluita	190
5.3. Luovuus ja innovatiivisuus -työryhmän tulevaisuuskuvat	194
Pieni on kaunista	198
Hyvästi UPJ	202
Finn Living Lab	206
Global Living Lab	219
Digitaalisen verkostotalouden malli	224
Luovuusoptioilla jatkuvaan parantamiseen	230
Luovuuskasvatuksella erilaisuuden tuottamiseen	243
Small Innovation Fund (SIF) -tukijärjestelmä	247
PK-yritykset innovaatiojärjestelmän veturiksi (1)	257

PK-yritykset innovaatiojärjestelmän veturiksi (2)	262
Älyarki yksilöllisten kansalaisten ilona	271
Residenssiyliopisto kerää yhteen maailman luovat huippuosaajat	278
Luovat yksilöt ja aktiivinen kansalaisuus	288
”Eripäistämistä” monikulttuurisuudella ja seniori-juniori -yhteistyöllä	292
Top-yläpään tunnustaminen ja tunnistaminen	296
Neljä kultaista palloa	299
Rajat ylittävä innovaatiojärjestelmä - transboundary innovation system	308
Joustava globaalitalouden niche-osaaja	311
Globaaliosaamisen kehittäminen kulttuuriosaamisen strategialla	315
Rakenteiden radikaali, itseorganisoituva uudistuminen	318
24H Innovation Tornado Lab (innokratian valtakausi)	327
5.4. Muutosvoimat -työryhmän tulevaisuuskuvat	333
Suomi-ilmiö	340
Sivistys	343
Barcelonan eturauhashöyläämö	346
LÄHTEET	351
LIITE 1. ENSIMMÄISEN TULEVAISUUSVERSTAAN OHJELMA	354
LIITE 2. TOISEN TULEVAISUUSVERSTAAN OHJELMA	355
LIITE 3: TIIVISTETTY KESKUSTELU SUOMI-ILMIÖN (LUVUN 2) TULEVAISUUSKUVIIN LIITTYVISTÄ KULTAHIPUISTA JA RISKEISTÄ	356

1. TULEVAISUUSVERSTAAT OSANA KANSALLISTA TIETOYHTEISKUNTA- STRATEGIAPROSESSIA

Hallituksen tietoyhteiskuntaohjelma laati vuoden 2006 aikana kansallisen tietoyhteiskuntastrategian. Vuoteen 2015 kurkottavan strategian tavoitteena oli luoda kansallinen visio ja tahtotila siitä, millaisen (tieto)yhteiskunnan haluamme Suomesta kehittää. Strategiatyöllä tuettiin myös seuraavan (vuonna 2007 aloittavan) hallituksen hallitusohjelman valmistelua. (Tietoyhteiskuntaohjelma 2005)

Edelliset kansallisen tason tietoyhteiskuntastrategiat oli valmisteltu 1990-luvulla: ensimmäinen oli valtiovarainministeriön *Suomi tietoyhteiskunnaksi - kansalliset linjaukset* (1995) ja toinen Sitran *Elämänlaatu, osaaminen ja kilpailukyky* (1998). Tämän lisäksi Tietoyhteiskuntaneuvosto jaostoineen laati vuosina 2004-2006 kaksi raporttia Suomen tietoyhteiskuntakehityksestä: *Tulevaisuuden verkottuva Suomi* (2005) ja *Tulevaisuuden elinvoimainen Suomi* (2006). Ajankohtaisia kannanottoja tietoyhteiskuntaan ovat myös Sitran (2005) Suomi innovaatiotoiminnan kärki- maaksi sekä nk. globalisaatioraportit.¹

Strategiatyöhön valmistautuessaan Tietoyhteiskuntaohjelma kartoitti vuonna 2005 strategian painopistealueita ja teemoja keskeisille tietoyhteiskuntavaikuttajille suunnatulla verkkokyselyllä. Verkkokyselyn ja lähetekeskustelujen perusteella Suomen tulevaisuutta haluttiin kuvata seuraavilla adjektiiveilla (Sama):

¹ Presidentti Tarja Halosen puheenjohtajana vuonna 2004 julkaistu Globalisaation sosiaalisen ulottuvuuden maailmankomission raportti (A Fair Globalization: Creating Opportunities for All) (<http://www.ilo.org/public/english/wcsdg/docs/report.pdf>) ja vahvemmin suomalaikansallisesta näkökulmasta Anne Brunilan johdolla (2004) tehty Suomi maailmantaloudessa-raportti (Osaava, avautuva ja uudistuva Suomi) (http://www.suomimaailmantaloudessa.fi/data/VNK19_2004.pdf). Uusimpana tässä ”keskustelusarjassa” ilmestyi vuonna 2006 Talousneuvoston sihteeristön globalisaatioselvitys Globalisaation haasteet Euroopalle (<http://www.vnk.fi/julkaisukansio/2006/j16-globalisaation-haasteet-euroopalle/pdf/fi.pdf>).

**Luova, innovatiivinen, ihmisläheinen
ja kilpailukykyinen Suomi**

Tietoyhteiskuntaohjelman koordinoimaa strategiatyötä tukemaan valittiin kaksi konsulttia: Talent Partners Oy ja Turun kauppakorkeakoulun Tulevaisuuden tutkimuskeskus. Talent Partners Oy järjesti kevään 2006 aikana kaksi työpajaa, jotka organisoitiin strategian keskeisten osa-alueiden ympärille:

- Tutkimus, kehitys ja kaupallistaminen
- Oppiminen ja osaaminen
- Tietoliikenne ja muu tietoyhteiskuntainfrastruktuuri
- Palvelutuotannon kehittäminen
- Ihmisten ja yritysten arkea helpottavat palvelut ja sisällöt
- Työelämän ja johtamisen murros

Tilaisuuksiin kutsuttiin tietoyhteiskuntaneuvoston² ja sen jaostojen edustajia sekä myös muita tietoyhteiskunnan asiantuntijoita.

Tulevaisuuden tutkimuskeskus järjesti vastaavasti kevään 2006 aikana samalle kohderyhmälle kaksi tulevaisuusverstaata, joiden tavoitteena oli hahmottaa strategiaprosessin käyttöön tulevaisuuskuvia ja skenaarioita Suomen tietoyhteiskuntakehityksestä (Liitteet 1 ja 2):

- **Ensimmäisessä tulevaisuusverstaassa** valmistettiin tulevaisuuspyörät muutostekijöistä (Mikä on muuttunut edellisen strategian jälkeen?) ja tietoyhteiskunnan laatusanoista (luova, innovatiivinen, ihmisläheinen ja kilpailukykyinen).
- **Toisessa tulevaisuusverstaassa** valmistettiin tulevaisuuspyörissä esille nousseiden strategisten teemojen pohjalta tulevaisuustaulukoita, ja niiden pohjalta edelleen tulevaisuuskuvia ja skenaarioita suomalaisen tietoyhteiskunnan tulevaisuudesta.

² http://www.tietoyhteiskuntaohjelma.fi/etusivu/fi_FI/etusivu/

Tulevaisuuden tutkimuskeskuksessa strategiatyön toteutti neljähenkinen tiimi, johon kuuluivat projektijohtaja Olli Hietanen, tutkimusjohtaja Jari Kaivo-oja, tutkija Ville Lauttamäki ja projektipäällikkö Timo Nurmi. Vastuullisena tutkijana toimi Olli Hietanen.

Työpajojen ja tulevaisuusverstaaiden jälkeen strategiaproessin tuloksia tarkennettiin (kesällä ja syksyllä 2006) verkkokyselyllä (Talent Partners Oy ja Tulevaisuuden tutkimuskeskus) sekä asiantuntijahaastatteluilla (Talent Partners Oy). Kansallinen tietoyhteiskuntastrategia julkaistiin syyskuussa 2006. (Tietoyhteiskuntaohjelma 2006).³

Koska nämä kaksi prosessia (työpajat ja tulevaisuusverstaat) toteutettiin yhtä aikaa ja rinnakkain, niin ne toisaalta muodostivat synergistisen tiedon keräämisen prosessin - ja toisaalta toimivat strategiaproessin itsearviointina, jonka avulla voitiin verrata, tarkistaa ja painottaa strategiaproessin aikana saavutettuja tuloksia.

Tämä raportti kuvaa toista, työpajat ja tulevaisuusverstastyöskentelyn sisältänyttä prosessia, jossa laaja joukko suomalaisia asiantuntijoita keskusteli Suomen tulevaisuudesta ja erityisesti Suomen tietoyhteiskuntastrategian taustoista. Tässä mielessä nyt käsillä oleva raportti on tärkeä osa uuden vuonna 2006 julkaistun tietoyhteiskuntastrategian taustakeskustelua. Tämän raportin tarkoituksena on:

1. dokumentoida näitä asiantuntijakeskusteluja,
2. tuoda esille erilaisia vaihtoehtoisia, Suomea koskevia tulevaisuudenkuvia ja visioita sekä
3. esittää joukko Suomen tulevaisuutta koskevia skenaarioita, jotka ovat nykyisen tietoyhteiskuntastrategian taustalla.

³ Vaikka Suomen kansallinen tietoyhteiskuntastrategia julkaistiin näyttävästi syksyllä 2006, niin strategia ei ole herättänyt juurikaan julkista keskustelua. Sen sijaan kaikki edellä mainitut globalisaatioraportit ovat herättäneet ilmestyessään laajaa julkista kohua ja keskustelua. Näin tapahtui myös syksyllä 2006, tietoyhteiskuntastrategian jälkeen julkaistulle Talousneuvoston Globalisaatioselvitykselle. Tietoyhteiskuntastrategia on kuitenkin sitovuudeltaan, konkreettisuudeltaan ja merkittävyydeltään huomattavasti mainittuja globalisaatioraportteja merkittävämpi. Voidaanko strategian ympärillä vallitsevaa hiljaisuutta pitää heikkona signaalina siitä, että tietoyhteiskuntaa ei enää koeta Suomessa tärkeäksi?

Toivomme, että tämä tutkimusraportti omalta osaltaan tiivistää strategista keskustelua ja päätöksentekoa, joka johti Suomea koskevan tietoyhteiskuntastrategian uudistamiseen syksyllä 2006.

2. SUOMI-ILMIÖ: SKENAARIOITA SUOMALAISEN TIETOYHTEISKUNNAN TULEVAISUUDESTA

Tähän lukuun on kerätty kansallisen tietoyhteiskuntastrategiaprosessin keväällä 2006 toteutettujen tulevaisuusverstaiden lopputulos. Tulevaisuusverstaissa työskenteli neljä työryhmää, jotka tuottivat kaiken kaikkiaan 43 tulevaisuuskuva. Näitä tulevaisuuskuvia arvoettiin, karsittiin, muokattiin ja yhdisteltiin verstaiden jälkeen toteutetussa nettikyselyssä. Tulevaisuusprosessin lopputuloksena syntyi Suomi-ilmiöksi ristitty tarina suomalaisesta tietoyhteiskunnasta vuonna 2015. Tulevaisuustarina muodostuu viidestä näkökulmasta:

1. ihmisläheinen tietoyhteiskunta,
2. kilpailukykyinen tietoyhteiskunta
3. luova ja innovatiivinen tietoyhteiskunta
4. tietoyhteiskunnan muutosvoimat ja pysyvyystekijät sekä
5. villikortti

Tulevaisuustarinat 1 - 4, muodostettiin niistä tulevaisuuskuvista, jotka saivat eniten kannatusta tulevaisuuskyselyssä. Ne eivät ole toisilleen vastakohtaisia tai vaihtoehtoisia - vaan ne pikemminkin täydentävät toisiaan ja ovat katsauksia yhteen ja samaan tulevaisuuteen eri näkökulmista.

Viides tulevaisuuskuva - villikortti - sen sijaan rakennettiin niistä tulevaisuuskuvista, jotka kyselyssä arvoettiin (syystä tai toisesta) kaikkein epähalutuimmaksi. Tähän tulevaisuuskuvaan sisältyy kuitenkin mielenkiintoinen ristiriita: vaikka jotkin vastaajista pitivät tätä tulevaisuuskuva jopa liian scifinä arvioitavaksi, niin samaan aikaan villikortin pelättiin olevan myös business as usual: sen katsottiin toteutuvan jos tulevaisuuteen ajaututaan; jos päättäjillä ei ole kykyä, voimaa ja näkemystä tarttua asioihin ja johtaa Suomea haluttuun tulevaisuuteen.

Villin kortin ristiriitainen luonne korostuu entisestään, jos huomioidaan myös se, että moni vastaaja piti Villikorttia tavoiteltavana tulevaisuutena. Perimmäinen kysymys halutusta tulevaisuudesta kulminoituukin siihen, että kumpi on parempi malli: visionäärinen, vahva johtaminen (yhdistettynä tasa-arvoon) - vai alhaalta ylös tapahtuva luova ja evolutiivinen itseorganisoituminen (johon liittyy myös merkittäviä yksilöllisyyttä korostavia ja tätä kautta eriarvoistavia ilmiöitä)?

Tiivistäen ja kristallisoiden voidaan sanoa, että tulevaisuusverstaissa hahmottunut malli on jotakin tältä väliltä. Tulevaisuuskuviissa hahmottuu tulevaisuuden Suomi, jossa päättäjät ovat rohkeilla päätöksillään mahdollistaneet innovatiivisia, alueellisia pilotointeja - Living labeja - joissa kehittyä alhaalta ylöspäin uusia toimintamalleja, palveluita ja teknologioita.

Luvun lopussa - tulevaisuuskuviien jälkeen - esitellään myös kyselyssä esille nousseita toimenpide-ehdotuksia (mitä pitäisi tehdä vuosina 2007 - 2011, jotta tulevaisuuskuvat toteutuisivat), jotka on lopuksi tiivistetty **TOP TEN toimenpide-
taulukon** muotoon. Toimenpide-ehdotukset on luokiteltu yhdeksään luokkaan:

1. Poliitiikkaohjelmat sekä julkisen sektorin rooli ja ydintehtävät
2. Euroopan Unioni ja globaali vaikuttaminen
3. Tutkimus ja kehittäminen
4. Koulut, opetus ja oppiminen
5. Luovuuden kehittäminen ja johtaminen verkostotaloudessa
6. Poikkisektoraalisuus
7. Arvokeskustelu
8. Työelämän uudet pelisäännöt
9. Villit kortit

2.1. Ihmisläheinen tietoyhteiskunta, jossa pieni on kaunista: älyarki aktiivisten kansalaisten ilona

Vuonna 2015 Suomi on edistyksellinen tietoyhteiskunta, joka on vienyt sulautettujen järjestelmien ubiikkivallankumouksen pisimmälle maailmassa. Hyvinvointiyhteiskunta toimii joustavasti ja uusinta teknologiaa hyödyntäen: julkinen sektori, yritykset ja me kaikki verkostoituneina tuotamme arjen palveluja monikanavaisesti.

Tällä ihmisläheisellä tietoyhteiskuntavisiolla Suomesta on kehittynyt vuorovaikutteinen ja dynaaminen yhteiskunta, joka on onnistunut myös taloudellisen uudistumiskykynsä turvaamisessa. Teknologian ja sosiaalisten tarpeiden yhdistäminen on onnistunut erinomaisesti toimivan julkisen ja yritystason yhteistyön tuloksena.

Sulautetut tietojärjestelmät on älykkäästi valjastettu palvelemaan ihmisten arkea ja vapaa-aikaa. Älykästä teknologiaa hyödyntävät ubiikkiratkaisut mahdollistavat tilannetajun ja tilanneälyn⁴, mikä tuottaa paljon uutta iloa ja hyötyä kansalaisille ja yrityksille. Ubiikkisovellutusten ihmisäheisyys ja asiakaslähtöisyys varmistettiin uusilla käyttäytymismalleilla, jotka mahdollistivat (koko ajan tavoitettavissa ja saatavilla olemisen lisäksi) myös hyväksyttävän irrottautumisen; tietoa ei siirretä tai syötetä tarpeettomasti silloin kun kansalainen ei sitä halua.

Myös Suomen hyvinvointiyhteiskunnan malli on voitu säilyttää - ja sitä on jopa edelleen kehitetty, kun tieto- ja viestintäteknikka on palvelemassa systemaattisesti ihmisiä ajasta ja paikasta riippumatta. Suomen mobiiliosaamista ja sensoriosaamista on sovellettu käytäntöön asiakaskeskeisellä tavalla. Suomi on voinut näin hyödyntää laajamittaisesti kansalaisten käyttöön levinneen uuden teknologian mahdollisuuksia. Luottamusta lisäävät teknologiat, kuten esimerkiksi kansalaisten tunnistaminen silloin kun tarvitaan, ovat tehneet tietoyhteiskunnan palveluista joustavia, tehokkaita ja kansalaisille turvallisia käyttöä.

⁴ Esimerkiksi pilaantuneesta tai tietylle yksilölle allergian vuoksi sopimattomasta ruoasta varoittavat pakkaukset, kalorien kulutusta mittaavat vaatteet, kulttuuri- ja urheilutapahtumien ohjelmistoon profiloituneet mobiilipalvelut, kuten paluuviestillä varattavissa olevat liput, julyisten kulkuvälineiden aikataulut ja reitit vieraisissa kaupungeissa, lähin lääkäri ja automaattinen ajanvaraus missä ja milloin tahansa jne.

Asiakaskeskeisiä tarpeita ei ole unohdettu, vaan asiakaskeskeisyys on otettu oikeasti lähtökohdaksi innovaatio toiminnassa ja kehitystyössä. Asiakkaat osallistuvat aktiivisesti palvelujen tuottamiseen ja kehittämiseen. Julkishallinnon prosesseja parannetaan. Sosiaalinen hyväksyttävyys määrittää tietoyhteiskuntapalveluita, joille on ominaista tehokkuus, asiakaskeskeisyys ja ihmisläheisyys. Suomessa luotetaan siihen, että riittävästi informoitu ja tiedon lähteille pääsevä kansalainen pystyy valitsemaan esimerkiksi koulutus- ja terveydenhuoltopalvelunsa itse. Osaamisen kirjo on otettu monipuolisesti käyttöön ja palveluita ja tuotteita on kehitetty siten, että kehittämistyössä ei ole pelkäämään nojaututtu huipputeknologiaan vaan myös kaiken muun osaamisen käyttöön.

Vuonna 2006 käynnistetty muutosprosessi perustui yhteisille intresseille, osapitoiminnan välttämiseksi, ”pieni on kaunista”-ajattelulle, osaamisen jakamiseen, suvaitsevaisuuteen, avarakatseisuuteen sekä erilaisuuden näkemiseen voimavarana.

Vaikka muutosprosessi oli tavoitteiltaan ylevä ja asiallisesti perusteltu, niin se kohtasi aluksi vahvaa muutosvastarintaa. Byrokrania, jäykät rakenteet, eri yhteyksissä tapahtunut muutosvastarinta sekä luovien ehdotusten huomiotta jättäminen olivat osa tätä haastavaa muutosprosessia. Myöskään päivänpolitiikassa vallitsevat yleiset arvot eivät kaikilta osin tukeneet uusia kokeiluja ja luovuutta. Eduskunnan Tulevaisuusvaliokunta (kansallinen erityisvahvuus!) kuitenkin pystyi tuottamaan muutosprosessia analysoivia ja nopeuttavia selvityksiä. Muutosprosessia sävytti juristien aktiivinen valitusrumba ja monissa yhteyksissä lainsäädäntö jouduttiin arvioimaan puutteelliseksi ajatellen innovaatiovetoista tietoyhteiskuntaa. Poliitiikan saralla koettiin prosessin alkutaipaleella useissa eri kriisivaiheissa pelkoa, muutoshaluttomuutta, tarrautumista vanhoihin toimintatapoihin sekä uskalluksen puutetta.

Lopulta kuitenkin tarve monialaisuuteen ja asiakaskeskeisyyteen, kansalaisten nousseet palveluiden laatutarpeet sekä tehokkuuspaineet pakottivat uudistumiseen monissa kunnissa ja kaupungeissa. Tehokkuus loi tilaa luovuudelle ja samalla kansallinen kilpailukyky johti hyvinvoinnin turvaamiseen ja kehittämiseen Suomessa.

Vanha sananlasku ”kun väki vähenee, niin pidot paranevat” osoittautui lopulta oikeaksi: julkisen hallinnan niukat henkilöstöresurssit vaativat tehokkuutta ja taloudellisuutta. Samalla pyrkimys vaikuttavuuteen korostui. Julkinen sektori keskit-

tyi eri ongelmakohtien eliminoimiseen jo palvelun luontiprosesseissa yhteistyössä työn toteuttajien ja asiakkaiden kanssa. Tässä prosessissa keskityttiin työntekijöiden ja asiakkaiden kuuntelemiseen ja ns. ”kuurouden” eliminoimiseen erilaisissa työyhteisötason kehittämishankkeissa. Näin vuonna 2006 tuotettu tietoyhteiskuntastrategia jalkautettiin aktiivisesti myös työyhteisötasolle. Kansallinen työelämän kehittämisohjelma sisälsikin monia tietoyhteiskuntastrategian kannalta tärkeitä kehittämistoimenpiteitä ja -osia.

Väestön ikääntymisen ja globalisaation vaatiman kilpailukyvyn paineet mahdollistivat Suomessa yhteisen vision muutosten välttämättömyydestä sekä syvät rakenteelliset muutokset julkishallinnossa ja yrityksissä. Suomi havaitsi systemaattisella ennakkoinnilla tarpeeksi aikaisin tulevaisuuden suuret haasteet ja ryhtyi muuttamaan niitä mahdollisuuksiksi. Laaja kansalaiskeskustelu toi muutosten välttämättömyyden tahtotilaksi yhteiskunnan kaikilla tasoilla niin politiikassa, taloudessa kuin ihmisten arjessa.

Tieto- ja viestintätekniiikan osaaminen mahdollisti Suomessa yritysten nopean siirtymisen sähköisiin prosesseihin ja sen antamat tuottavuushyödyt lisäsivät merkittävästi Suomalaisten yritysten kilpailukykyä ja takasivat julkishallinnon palvelujen laadun vähenevästä työvoimasta ja mm. ikääntymisen aiheuttamasta lisääntyvästä palvelutarpeesta huolimatta. Suomalainen hyvinvointijärjestelmä mahdollisti työntekijöille turvallisen siirtymisen tehtävästä toiseen jota tuki panostukset johtajien koulutukseen muutosten läpiviennissä yhteistyössä työntekijäjärjestöjen ja ammattiyhdistysliikkeen kanssa.

Kansalaisille lupaus edelleen parantuvasta elintasosta ja hyvinvoinnin kasvusta samalla kun jää enemmän aikaa harrastuksiin ja perheen hyvinvointiin on luonut yhteisen tahtotilan muutosten välttämättömyydestä.

Suomi avasi palveluja kehittämällä myös uusia vientimahdollisuuksia. Tämä tuotti yhteisöllisen, hyvinvoivan Suomen jonka arvot ovat tasa-arvo ja ihmisarvoinen oman elämän hallinta.

Ihmisläheistä tietoyhteiskuntaa voidaan lopuksi vielä konkretisoida kahdella välähdyksellä suomalaisten arjesta vuonna 2015: Tanja ja Risto.

Tanja on julkisella sektorilla töissä, mutta tietysti myös asiakassuhteessa valtioon, kuntaan ja eri palveluihin; tarvitsee terveydenhuoltoa, koulutus- ym. arjen palveluita (alaikäiset lapset). Hänellä on toimivat työn, vapaa-ajan harrastusten ja sukulaisten verkostot. Verkostojensa ja toimivien lähipalvelujen ansiosta hän selviää arjen tilanteista, esimerkiksi lasten päivähoitokuljetuksista mobiilihoitoringin avulla. Työuran ja perheen yhteensovittaminen on kuitenkin alituinen haaste. Oma äiti hoitaa tarvittaessa lapsia, 4H -kerholaiset ulkoiluttavat koiria (voi varata netistä), työpaikka joustaa, joten hän voi työskennellä kotoa käsin, koska hänellä on työhön tarvittavat tietotekniset välineet ja nopeat tietoliikenneyhteydet. Myös läsnäolo kokouksissa on mahdollista virtuaalisesti. Ylipäättään ympärillä olevat verkostot mahdollistavat monen asian. Tanja elää elämän ruuhka-aikaa, 10 vuoden päästä lapset ovat isoja (jos ei hanki lisää), joten oman elämänhallinnan ja asioiden priorisointi tärkeää (nettilääkäri, videoneuvottelut, keskustelufoorumit, jääkaapin automaattinen täyttö, lasten kuljetukset, talon työt, tv-talkkari, kansalaisosallistuminen ...)

Risto puolestaan on 67-vuotias varhaiseläkkeelle jäänyt DI. Risto harrastaa sukututkimusta hyödyntäen digitaalista sanomakirjastoa ja koska Riston vaimo on venäläinen, ja vaimon sukulaiset asuvat edelleen Venäjällä, hän hyödyntää automaattista kielitulkkia.

Risto asuu rivitalossa Kirkkonummella. Rivitalon asukkaat räätälöivät porukalla omia matkojaan. Yhteisöllisyys on vahvaa ja se rohkaisee verkostoitumiseen. Asukkaiden elämä on virkeää. Risto tekee myös etätöitä poikansa firmassa. Työeläkelakia on muutettu. Rivitalon asukkaat tilaavat lähiruokaa ja luomuelintarvikkeita sähköisesti ja logistiikka toimii. Ikääntyvien ihmisten palvelut ovat läpinäkyviä ja kansalaisvaikuttaminen toimii. Risto elää elämää, jossa palvelut ovat proaktiivisia ja prosessoitujia.

Eräänä lauantaiamuna Ristolla oli paha olo. Matka terveyskeskukseen sujui mukavasti vilauttamalla älykorttia taksissa. Matkan hinta veloitettiin suoraan tilitä ja samalla tiedot Ristosta välittyivät terveyskeskukseen, jossa terveydenhoitaja valmistautui hoidon tarpeen arviointiin. Terveydenhoitaja tarkistaa Riston asiakastiedot ja kuuntelee Ristoa, käyttäen etäkonsultaatiota lääkärin kanssa. Lääkäri antaa reseptin, joka automaattisesti siirtyy Riston käyttämään apteekkiin. Riston selostus, hoidontarpeen arvio, lääkärin diagnoosi ja hoito-oheistus tallentuvat Riston potilastietoihin.

Kotiin saavuttuaan Risto avaa digitv:n, joka kertoo Ristolle kotihoito-ohjeet ja tiedot tallentuvat Riston henkilökohtaiseen terveysarkistoon. Järjestelmä näyttää kuitenkin virhettä. Onneksi kotitalousvähennys koskee myös IT-talkkaria: Risto tilaa nappia painamalla IT-talkkarin.

2.2. Luova ja innovatiivinen yhteiskunta: Small Innovation Fund (SIF) tukijärjestelmä ja Finn living lab

Vuonna 2015 Suomea bench markataan yhtenä maailman innovatiivisimmista yhteiskunnista. Valtuuskunnat muun muassa Koreasta, Taiwanilta, Kiinasta, Intiasta ja Yhdysvalloista vierailevat Suomessa ”opintoretkillään”. Suomessa kehitetään uusia tietoyhteiskuntaan liittyviä sosiaalisia ja teknologisia innovaatioita. Ulkomaalaiset opiskelijat ja huippututkijat hakeutuvat laajasti Suomeen. Suomen globaalit verkostot ovat vahvat ja monipuoliset.

Suomen tietoyhteiskuntastrategiassa, vuonna 2006, nostettiin punaiseksi langaksi SITRA:n esittämä tavoite pyrkiä maailman innovatiivisimmaksi yhteiskunnaksi: luovuutta ja innovatiivisuutta tarvitaan jos halutaan osallistua globaalien verkostojen toimintaan ja kehittämiseen.

Suomen yliopistomaailmassa todettiin innovaatiotoiminnan merkittävimmäksi esteeksi akateemisen meritoitumisen ylikorostaminen. Ongelman tiedostaminen johti mm. SITRA:ssa, Suomen Akatemiassa ja Tekesissä uudelleen arviointiin, jonka seurauksena kehitettiin laaja-alainen Finn Living Lab-tutkimusohjelma sekä pienten projektien ”Small Innovation Fund” (SIF) -tukijärjestelmä. Näissä ohjelmissa luovuttiin aihakumallista ja luotettiin yritysten ja tutkimuslaitosten omaehtoiseen innovaatio- ja kehittämistoimintaan.

Erityisesti soveltavan tutkimuksen osalta akateemista pätevyyttä arvioidaan vuonna 2015 vahvasti uudisteiden, kaupallisten tuotteiden ja patenttien tuotannon kautta. Suomalaiset huippututkimusyksiköt ovat rakenteeltaan nk. (globaaleja) Living lab -verkostoja. Tieteellisen tason ja laadun pitkäjänteinen jatkuvuus ja kehittyminen on samalla turvattu huolehtimalla myös perustutkimuksen riittävästä resursoinnista.

Näin jälkeenpäin voidaankin todeta, että Suomi esti aivovuodon ulkomaille panostamalla yliopistolaitoksensa uudistamiseen ja aivotuontiin: vuonna 2006 käyttöön otettu tietoyhteiskuntastrategia sisälsi vahvoja projektikokonaisuuksia, joiden ansiosta suomalaisten ei tarvitse välttämättä asua Suomessa ollakseen modernin tietoyhteiskunnan kansalaisia - samalla kun ulkomaalaisia houkuteltiin suomalaisen koulutukseen ja laadukkaisiin kotiutusohjelmiin.

Myös ”Lakia julkisista hankinnoista” muutettiin siten, että se tukee paremmin pienyritysten innovaatioita. Samalla Tekesin, ESR-rahoitusinstrumenttien, ministeriöiden sekä Suomen Akatemian haku- ja raportointijärjestelmiä virtaviivaistettiin siten, että uusissa rahoitusmalleissa painotettiin yritysten ja tutkijoiden entistä joustavampaa yhteistoimintaa. Tällä tavalla tutkijoiden aikaa ja rahoitusta saatiin kohdennettua yhä tehokkaammin uusien innovaatioiden kehittämiseen. Tämän ansiosta Suomen uusi kansallinen innovaatiojärjestelmä perustui entistä vahvemmin luovuusyhteisöjen alhaalta ylös rakentuvaan innovaatiokykyyn. Tekijänoikeuslainsäädännön uudistus puolestaan mahdollisti tiedon laajamittaiseen jakeluun ja hyödyntämiseen perustuvat innovaatiot.

Vuosina 2006 - 2015 suomalaisissa yrityksissä tapahtuikin jatkuvasti pieniä ja joskus isompiakin menestystarinoita ja läpimurtoja. Yritysmaailmassa uudistumisprosessia voimisti selkeä siirtyminen johdon optiojärjestelmistä luovuusoptioihin, jotka kohdentuivat yritysten ydinosajille ja merkittävien innovaatioiden kehittäjille. Suomessa kehitettiin yliopistojen ja Tekesin ennakkoluulottoman yhteistyön tuloksena liiketoimintaosaamisen parantamismalli, jota useat yritykset hyödynsivät omassa toiminnassaan. Malli tuli tunnetuksi dynaamisen osaamispääoman kehittämismallina eli DYNY-mallina. Uudet innovaatioverkostot olivat satunnaisia ja joustavia verkostoja, jotka hyödynsivät laadukasta perustutkimusta. Kehittäjäverkostot koostuivat yrityksistä, tutkimusyksiköistä ja perustutkimuksesta harjoittavista yliopistoista ja muista tutkimusyksiköistä. Vuodesta 2010 eteenpäin yhteistyö kehittäjäverkostoissa voimistui voimakkaasti laaja-alaisen yliopistolaitosuudistuksen myötä.

Uudistusten myötä innovaatiotoiminnasta muodostui vuosina 2006 - 2015 arkipäiväinen asia, joka keskittyi *jatkuvan parantamisen idean* syvälliseen ymmärtämiseen työyhteisötasolla. Työelämän kehittämisohjelmat tukivat tämän suuntaista

kehitystä - etenkin sen jälkeen kun laajasti tunnistettiin globalisaatiosta johtuvan muutosprosessin perinteistä teollisuutta mullistava luonne.

Jokaiselle työntekijälle muodostui tämän radikaalin muutosprosessin myötä mahdollisuus toimia luovana innovaation tuottajana ja kehittää toimintaa yrityksessä. Tämä johti osaamis pääomakehittämisen painottamiseen elinkeinoelämässä. Aikaisemmin työntekijät oli otettu yhteiseen neuvotteluun lähinnä kriisien tai muualla sovittujen uudistusten yhteydessä, nyt tässä tapahtui muutos ja työntekijät alettiin nähdä välttämättöminä kilpailukykyisyyden takaajina. Tämä uudistus johti yritysten johdon ja työntekijöiden tiiviimmän yhteistyömallin kehittymiseen varsinkin PK -yrityssektorilla.

Suomessa työntekijöille synnytettiin uutta pelivaraa innovaatioiden tuottamiseen luovuuksilomajärjestelmällä ja luovuuksioptiojärjestelmillä. Tämä muutos merkitsi siirtymistä elitistisestä innovaatiojärjestelmästä kansalaisyhteiskunnan innovaatiojärjestelmään, joka tuottaa tehokkaasti uusia käyttäjäystävällisiä hyödykkeitä sekä tietoisesti hyödyntää tietoyhteiskunnan moderneja teknologioita kuten digitaalitekniologiaa ja nanotekniologiaa. Vuonna 2015 onkin 80%:ssa suomalaisyrityksistä yrityksen johdon ja työntekijäryhmien edustajien välillä reaaliaikaiset neuvotteluyhteydet joka hetki riippumatta siitä missä päin maapalloa johto operoi. Tämä vuorovaikutteisempi johtamismalli on tuottanut uudenlaista tehokkuutta yrityksille. Elitistinen innovaatiojärjestelmä unohti käyttäjäystävällisten tuotteiden kaupallistamisen ja arkipäivän toimivuuden arvioinnin. Tämä yhteisesti todettu puute pakotti Suomen innovaatiojärjestelmän radikaaliin uudistamiseen.

Uudessa tietoyhteiskuntastrategiassaan (vuonna 2006) Suomen hallitus teki useita tärkeitä avauksia, jotka edistivät muutosta kohti ubiikkivallankumouksen kärkeä. Merkittävimmät kehittämissuunnitelmat olivat *Suomen neljä ”kultaisia palloa” tiellä kohti globaalia menestystä:*

1. ulkomaalaisten täsmäkouluttaminen moderniin tietoyhteiskuntaosaamiseen,
2. uusien kehittämisverkostojen kehittäminen eri globaaleihin kulttuureihin ja maihin (mm. Venäjä, Intia, Kiina, Brasilia jne.),
3. huippuosaajien houkuttelu- ja kotiuttamissuunnitelma Suomeen ja sitä kautta

- yleisen kansainvälistymiseen tarvittavan osaamistason nostaminen sekä
4. tietoyhteiskuntaosaamisen vientiohjelman laadinta (tuotteet ja palvelut Suomesta.

Myös aikaisemmin jossain määrin ongelmalliseksi koetusta tytäryhtiötaloudesta tehtiin aktiivisella tietoyhteiskuntapolitiikalla tietoisesti uusi kilpailuvaltti Suomelle (vaikka uusia emoyhtiöitäkään ei tietenkään ”kielletty” tulemasta Suomeen). Korkeatasoinen ja osaava työvoima oli tämän strategian selkäranka. Suomeen on aktiivisin toimenpitein kehitetty voimakas hyvinvointiklusterin yritysryhmä, joka tekee aktiivista yhteistyötä IT-klusterin kanssa.

Uuden teknologian ja palveluiden yhdistäminen suomalaisissa yrityksissä nosti Suomen lyhyessä ajassa palveluinnovaatio toiminnan kärkimaaksi maailmassa. Myös ammatillisessa ja yliopistokoulutuksessa ryhdyttiin korostamaan innovaatio-osaamista ja jatkuvan parantamisen ideaa. Esimerkiksi koulujen proto- ja pilottiyritysten määrä Suomessa 10-kertaistettiin vuosina 2006 - 2015, mikä johti myös yrittäjyysaktiivisuuden merkittävään nousuun Suomessa: Suomi nousi vuoteen 2015 mennessä maailman kuuden parhaan maan joukkoon yrittäjyysaktiivisuudessa.

Yliopistojen ja yritysten ohella myös Suomen koulutusjärjestelmä onnistuttiin pitämään kansainvälisesti laadukkaina samalla kun kansalaisten hyvinvoinnista huolehdittiin laadukkailla ja kattavilla ihmisläheisillä palveluilla. Palveluiden tuottamisen mallia piti kuitenkin muuttaa ennen vuotta 2010 palveluiden saatavuuden turvaamiseksi tasapuolisesti kaikille kansalaisille. Myös tässä palvelurakenneuudistuksessa onnistuttiin kiitettävästi.

Onnistumisen taustalla oli julkisen sektorin, yritysten ja kansalaisyhteiskunnan hyvä yhteistyö. Valtio otti aktiivisen roolin pilotoijana, minkä seurauksena julkisen sektorin organisaatiot ovat muutamassa vuodessa muuttuneet Finn Living Lab -toiminnan proaktiivisiksi toimijoiksi, jotka tietoisesti kehittävät hyvinvointia edistäviä innovaatioita. Myös Euroopan Unioni pystyi - kritiikin jälkeen - uusiutumaan ja tukemaan tämän suuntaista kehitystä. Suomi oli aktiivinen toimija EU:ssa ja liittoutui taitavasti tietoyhteiskuntastrategian toteuttajana sekä muiden EU-maiden kanssa että laajemminkin globalisoituvassa tietoyhteiskunnassa. Vaikeuksien jälkeen EU:n

7. puiteohjelma osoittautui paremmaksi kuin edellinen 6. puiteohjelma.

Yhteenvetona voidaan todeta, että yksilöillä on vuonna 2015 globaalien markkinoiden hallintaan vaadittavat eväät koululaitoksen tuottamina: kielitaitoa, monikulttuurisuuden ymmärtämistä, verkostoitumistaitoja ja tuotteistamiskykyä sekä uskoa omaan luomiskykyyn. Tukiverkostot, jotka voivat olla yhteiskunnan muodostamia tai epävirallisia verkkoyhteisöjä, sisältävät rahoituksen, kaupallistamisen, teknologioiden ym. ammattitaitoa, joihin luovaa hulluutta ja spesiaaliosaamista omaava voi hakeutua/tukeutua. Tukiverkostot ovat saavuttaneet globaalia uskottavuutta Suomesta nousevilla näytöillä ja tämä ammattiosaaminen mahdollistaa omalta osaltaan yksilöiden siirtymisen maakunnallisesta nysväämisestä maailman valloitukseen.

2.3. Kilpailukykyinen tietoyhteiskunta: Digitaalisen verkos totalouden malli

Suomi - perinteisesti metsäteollisuuteen nojannut valtio - on osoittanut vuosina 2006 - 2015 erinomaista kilpailukykyä maailmanlaajuisesti. Suomalaisuuden kuvaksi on muodostunut voimakas osaaminen, joka pohjautuu oppimiskykyyn, koulutukseen ja reagointikykyyn. Suomalaiset yritykset ovat tuoneet tämän Suomi-ilmiön esiin myös markkinoinnissaan.

Yliopistojen ja yritysten yhteistyöllä on saavutettu monipuolisia ja innovatiivisia tuotteita ja palveluja. Hyvällä johtamisella on puolestaan saatu aikaan voimakas motivaatio ja kyky ennakoida tulevia tapahtumia ja kehitystä. Kaiken tämän ansiosta ulkomaiset yritykset ovat sijoittaneet pääkonttoreitaan ja kehitysyksiköitään Suomeen. Jo viidettä vuotta pyörivä avoin kansallisen tiedon kokoamisprojekti on koonnut yksilöt, oppilaitokset ja yritykset maailman laajimpaan tiedon jalostamisprojektiin.

Tieto ja viestintätekniikan edelläkävijyys Suomessa on johtanut edelläkävijyyteen myös tekniikan *soveltamisessa* sen jälkeen kun Suomessa lähdettiin vuonna 2006 määrätietoisesti panostamaan sähköisten palvelujen ja sähköisten prosessien innovatiiviseen kehittämiseen tieto- ja viestintätekniikan avulla. Yritysten siirtyminen sähköisiin prosesseihin on luonut suomalaisille yrityksille tuottavuuden kasvun kautta

menestystä ja kilpailukykyä. Koko kansan sähköisten palvelujen käytön osaaminen ja luottamus niiden käyttöön on mahdollistanut uusien toimintatapojen laajamittaisen hyödyntämisen koko yhteiskunnassa - niin kansalaisten sähköisessä asioinnissa, liikuvan tehokkaan monimuotoisen työn sovittamisessa työntekijän elämän tilanteeseen kuin myös elämää rikastuttavien elämysten tuottamisessa ihmisten arkeen.

Suomen luottamukseen perustuva digitaalisen verkostotalouden malli on johtanut suomalaisten yritysten kilpailukyvyyn erittäin nopeaan kasvuun ja Suomalaisten yritysten johtavaan rooliin maailmanmarkkinoilla omilla fokusalueillaan.

Tutkimuksissa yritysjohtajat ovat nostaneet Suomen ylivoimaisesti tärkeimmäksi resurssiksi dynaamiset työntekijät sekä matalarakenteiset ja vastaanottokykyiset organisaatiot, mikä yhdessä mahdollistaa jaetun osaamisen. Näistä vahvuuksista kumpuaa myös kykymme reagoida nopeasti haasteisiin muuttuvassa maailmassa.

Suomen ja pohjoismaiden standardeihin ja yhteistyöhön perustuva toimintamalli on luonut GSM:n lisäksi myös uusia vastaavia maailmanlaajuiseen käyttöön tulleita järjestelmiä, joka on johtanut Nokian matkapuhelinmenestyksen tyyppiin uusiin suomalaisten yritysten menestystarinoihin syntyneillä uusilla markkinoilla. Suomalaisia yhtiötä on joko johtavana yrityksenä tai avaintoimijana useissa markkinaosuuksiltaan johtavissa yritysverkostoissa muun muassa sellaisilla alueilla kuten:

1. maailmanlaajuinen saumaton potilastietoon perustuva terveydenhuollon hoitoketju,
2. maailmanlaajuisesti saumattomasti toimiva autoihin integroitu onnettomuudet estävä tieliikennejärjestelmä,
3. kansanvälisten, ilmaston lämpenemistä estävien sopimusten (lainsäädännön) vaatimat ympäristön seuranta- ja järjestelmät,
4. hallittu siirtyminen nykyisestä paperiteknologiasta digitaaliseen paperia hyödyntäviin järjestelmiin, ja
5. hallittu siirtyminen RFID -tekniikkaa soveltaviin logistiikkajärjestelmiin.

Julkishallinnon toimenpitein on panostettu muun muassa kansallisen innovaatiojärjestelmän kehittämiseen ja tällä tavalla julkishallinto on oman toimintansa

kehittämispaineissa samalla luonut omilla investoinneillaan uutta sähköistä liiketoimintaa Suomeen.

Kehittynyt palvelujen innovaatiojärjestelmä ja korkeakoulujen saumaton monitieteinen yhteistyö on luonut houkuttelevan ympäristön ulkomaisille yhtiöille tehdä kehitystyötä Suomessa. Samoin yrittäjyyttä, riskinottoa ja menestystä tukeva innovaatiojärjestelmä - mukaan lukien kehittynyt riskirahoitusjärjestelmä yrityksen elinkaaren kaikissa vaiheissa - tuottaa jatkuvasti kasvuyrityksiä, jotka verkostoyhteistyössä voivat nopeasti saada merkittävän aseman maailmanmarkkinoilla. Menestyksen mahdollisuus tuottaa Suomeen sekä korkeakouluihin että yrityksiin maailmanlaajuisesti alan johtavia osajia ja pioneereja. Suomalaisten, kansainvälisesti menestyneiden yritysten seniorijohtajia ja ”businessenkeleitä” hyödynnetään tässä kulttuurimuutoksessa kasvuyritysten mentoreina myös valtion tukemana toimintana.

Sähköisen tiedolla johtamisen prosessit mahdollistivat tieto- ja viestintätekniikan avulla myös maailmanlaajuisen markkinoiden avautumisen suomalaisille ja Suomesta käsin toimiville yrityksille. Suomen johtava tieto- ja viestintätekniikan osaaminen voitiin menestyksellä hyödyntää teollisessa murroksessa kun teollisesti valmistettujen hyödykkeiden ja fyysisten palvelujen markkinasta siirryttiin yhä enemmän palveluna tehtävään asiakkaiden tarpeiden täyttämiseen. Tämä antoi globalisaation lisääntyessä kilpailuetua suomalaisille yrityksille. Vuonna 2015 voidaankin todeta, että Suomen vuonna 2006 vielä hyvin alhainen palveluyritysten osuus kansantaloudessa on muuttunut siten, että Suomi on kehittynyt tieto- ja viestintä-tekniikkaa hyödyntävän ja verkostona toimivan palvelusektorin osalta maailman johtavaksi maaksi.

2.4. Tietoyhteiskunnan muutosvoimat ja pysyvyystekijät: sivistys

Vuonna 2015 suomalaisuus on globaalista näkökulmasta identiteetti, joka perustuu vanhoihin suomalaisiin arvoihin, kuten luovuus, inhimillisyys, suvaitsevaisuus ja rohkeus olla erilainen. Yksilöiden ja yritysten aktiivinen osallistuminen mitä erilaisimpiin yhteisöihin on luonut poikkeuksellisia oivalluksia minkä seurauksena koko yhteiskunta on tehostunut.

Suomen kansainvälinen kilpailukyky pohjautuu ennakkoluulottomaan tapaan yhdistellä tietoa ja osaamista eri toimialojen (myös epävirallisten ”heimojen”) kesken. Tässä prosessissa syntyy jatkuvasti uutta erityisosaamista, mikä lisää kansainvälistä kiinnostavuuttamme ja synnyttää uusia, vahvoja toimialoja. Menestyksen taustalla on myös koulutusjärjestelmä ja sitä täydentävät muut yhteisölliset oppimisjärjestelmät.

Mahdollisuus pitkäjänteiseen koulutus- ja tutkimusyhteistyöhön on lisännyt merkittävästi sekä suomalaisten osaamista että suoranaista aivotuontia Suomeen. Huippuunsa kehitytetyt toimintaolosuhteet, kuten verotus ja rahoitusjärjestelmät, mahdollistavat myös toimijoiden pysymisen Suomessa.

Suomalaisen vahvan demokratian ja talouden kannalta olennaista ovat avoimet, yhteensopivat ja laadukkaat tietoinfrastruktuurit ja niiden mahdollistamat tieto- ja viestintäteknologiapalvelut. Tämä on saatu aikaan sillä, että verkot ja palvelut erotettiin toisistaan ja verkkojen katsottiin kuuluvan perusinfrastruktuuriin.

Mikro- ja pk-yritysten toimintaa on helpotettu automaattisella tietojärjestelmällä ja tietojärjestelmävirroilla.

Palveluissa luotiin yleisiä kilpailun mahdollistavia geneerisiä palvelualustoja. Tämän vaatima ammattitaito otettiin huomioon erityisesti ammatillisen koulutuksen eri asteilla. Monialayhteistyö perustutkimuksen kanssa tulevaisuuden tarpeiden tiedostamiseksi on saumaton - kiitos siitä kuuluu tieto- ja viestintäteknologian kautta lisääntyvälle avoimuudelle ja tutkimusrahojen onnistuneelle kohdentamiselle.

Kaikki palvelut tuotetaan käyttäjien ehdoilla, jonka ansiosta Suomen kansainvälisenä vahvuutena on luottamus järjestelmiin ja toimijoihin. Esimerkkinä laadukkaista arjen tietoyhteiskuntapalveluista voidaan tarkastella yhtä arkista päivää suomalaisessa päiväkodissa ja peruskoulussa vuonna 2015:

Vesikirppujen ryhmässä viisivuotias Henrik olisi halunnut leikkiä Liun kanssa, mutta Liu leikki mieluummin Ahmedin kanssa. Välillä Henrik kävi opettamassa saman talon vanhainkodin Olgalle tietokoneen käyttöä, koska Olgan kanssa oli kiva pelata virtuaalijalkapalloa Brasilian joukkuetta

vastaan. Olga toimi pelissä erotuomarina.

Henrikin sisko, 8-vuotias Eveliina, sairasti kotona flunssaa. Eveliinan piti käydä virtuaalikoulua kunnes tartuttamisvaaraa ei enää ollut. Eveliina oli iloissaan kun pääsi takaisin oikeaan luokkaan kavereiden ja opettajan luokse.

Biologian tunnilla tehtävänä oli kuvata kamerakännykällä lähimetsikön kasveja ja tunnistaa ne. Tunnistamisessa käytettiin apuna sekä Internetiä että Olгаа, joka oli kouluaikoinaan kerännyt kasveja ja liimannut niitä kirjaan. Lapset keksivät kuvata nettiin vielä Olgan keräämän kasvikirjan kauniit sivutkin, ja näin heille syntyi aivan omanlaisensa nettikasvio.

Lasten kasvio osallistui netissä kisaan parhaasta itse tuotetusta oppimateriaalista, ja he pärjäsivät oikein hyvin. Erityistä kiitosta saatiin Eveliinan ottamista kuvista sekä siitä, että materiaaliin oli liitetty äänitiedostona Olgan muisteluksia entisaikain kasvien keruusta, ja hänen tietämystään oli käytetty kasvien tunnistamisessa.

Positiivisesta palautteesta innostuttiin niin, että kielten tunneilla etsittiin kasveille vielä vieraskieliset nimetkin, latinankielisten lisäksi.

2.5. Villikortti: kriisin kautta ihmisläheiseen 24H Tornado Labiin (innokratian valtakausi)

Tilanne vuonna 2045: puhdas ilma on lopussa urbaaneilta seuduilta, jäätiköt ovat sulaneet ja ihmiset asuvat kukkuloilla ja vuorilla. Suomi on erikoistunut happikupubisnekseen ja puhtaan, brändätyn Suomi-veden myyntiin. Olemme rikas valtio, jossa varakkaimmat viettävät luksus-elämää ilmalaivoissa.

Suomen pääministeri Silja Suomela puhuu vapunpäivänä 2045 Tampereella, EU komission uuden päärakennuksen peruskiven muuraustilaisuudessa (myös Komissio on kyllästynyt Brysselin liikenneruuhkiin ja pakokaasuihin ja vesipulasta kärsivässä maailmassa myös puhdas luonnonvesi houkutteli eurovirkamiehiä ja poliitikoita Suomeen):

Arvoisat kuulijat! Nyt, vuonna 2045, Suomi valjastaa kansalliset resurssinsa - luovan hulluuden, jääräpäisyyden ja maalaisjärjen - globaaliin käyttöön ja on vahvasti mukana rakentamassa EU:n laajuista menestystarinaa. Suomesta lähtee liikkeelle EU:n rakenneuudistus, jonka seurauksena Lissabonin strategia vihdoin toteutuu - tosin 35 vuotta aikataulustaan myöhässä.

Pääministerin asettama tavoite toteutetaan Suomen hallituksen uudella Hän-mies-tietoyhteiskuntaohjelmalla, joka perustuu vahvasti vanhaan, alun perin jo vuonna 2006 kirjoitettuun tietoyhteiskuntastrategiaan. Uusi yhteisöllisyys ja verkostot kumpuavat arkistojen yöstä nousseesta strategiasta: Hän-mies -ohjelmassa huomataan, että vanhan tietoyhteiskuntastrategian skenaarioiden sisältämät eettiset arvot (tasa-arvo, demokratia, terve yhteisöllisyys, globaali vastuu ja elämän kunnioitus) ovat vastaus kaikkiin modernin yhteiskunnan ongelmiin.

Vaikka vuonna 2006 valmistuneeseen tietoyhteiskuntastrategiaan ei aikoinaan sitouduttukaan, niin vuoteen 2045 mennessä globaali pakko on kuitenkin ohjannut ihmisiä toteuttamaan monia strategian tavoitteita, lupauksia ja arvoja - ja tätä kautta muun muassa minimoimaan ympäristöresurssien kuormituksen: tietokoneet toimivat aurinkosähköllä, virtuaaliset yhteisöt kuluttavat energiaa vähemmän kuin oikeat, lämmitys hoidetaan puilla ja muilla uusiutuvilla energialähteillä. Globaali pakko ajoi myös sivistyneet johtajamme toimimaan yhteisöllisesti ja etsimään aktiivisesti selviytymiskeinoja, joilla maailma pelastuu.

Eräänlaisena taitekohtana voidaan pitää vuotta 2015, jolloin suomalaisessa yhteiskunnassa ja maailmantaloudessa ylipäätänsäkin vallitsi niukkuus ja raha oli ansaittava kiven alta. Suomalainen yhteiskunta panosti tässä maailmantilanteessa vahvasti huippusuorittajiin. Näytöt suomalaisten vahvuuksista valoivatkin globaalia luottamusta maastamme nousevia, kilpailukykyämme ylläpitäviä innovaatioita kohtaan. Yhteiskunnan tukiverkosto valjastettiin hiljaisen tiedon hyödyntämiseksi ja myös ei-tavoitteelliset kansalaiset valjastettiin työskentelemään tavoitteellisten ja innovatiivisten kansalaisten eteen. Nämä tukiverkostot mahdollistivat huippuinnovaatioiden synnyn ja viennin maailmalle, josta tuleva raha puolestaan mahdollisti tukiverkoston ylläpidon.

Menestyksen myötä päätöksentekijät ymmärsivät, että keksijät ovat keksijöitä koko elämänsä, pelkästään nuoret kansalaiset eivät ole kykeneviä luovuuteen. Itse rakennettuja institutionaalisia ja sosiaalisia rajoitteita innovatiivisuudelle vähennettiin ja sallittiin tietoisesti laajempi ymmärrys rajojen rikkomiselle. Yksilöiden luovuus koettiin aikaisempaa voimakkaampana resurssina yhteiskuntapolitiikassa ja sitä pyrittiin kanavoimaan ryhmäinnovatiivisuuden aikaansaamiseksi.

Innovaatioiden merkityksen sisäisti erityisesti nouseva oivaltavien johtajien remonttiryhmä, joka optiopalkkioiden maksimoimisen sijaan oli kiinnostunut kehittämään työntekijöitä kannustavia luovuusoptiojärjestelmiä. Samalla alkoi suomalaisissa yrityksissä raju työkuulttuurin muuttaminen myönteiseksi innovaatioille ja työntekijät alkoivat kehittää vastavuoroisesti luovuusmittareita keskitason ja ylimmän tason johtajille. Tämä yksilö- ja yritystasolta kumpuava muutosprosessi loi paineen muutokselle.

Tietoyhteiskuntapolitiikassa tunnistettiin yksilöiden arvojen merkitys ja arvot kuten omaehtoisuus, erilaisuuden kunnioittaminen, yhteisöllisyys ja moniroolisuus. Myös monikulttuurisuus todettiin erittäin keskeiseksi ja välttämättömiksi. Kansalaislähtöisessä tietoyhteiskuntastrategiassa tekniikka oli aidosti kesytetty palvelemaan yksilöiden tarpeita. Yksilöillä oli uusia apuvälineitä käytössään arkipäivästä selviytymiseen ja uudenlaisen hyvinvoinnin tuottamiseen. Ihmisille sallittiin myös erilaiset roolit eri yhteyksissä. Vuonna 2045 Suomen pääministerikin voi olla julkisesti heavy rockin harrastaja.

Esteiksi aidolle yksilötason tietoyhteiskuntaan osallistumiselle nousivat koulu- ja viranomaisuuskeskeisyys oppimisessa, koulutusjärjestelmän rakenteet, muutosvastarinta eri instituutioissa ja organisaatioissa, ”Top-yläpäähän” huomiotta jättäminen, pelot elitismistä, kateus, pitkäjännitteisyyden puute luovuuden kehittämisessä, luovuutta sallivan ”hapan puute”, kiire sekä hektinen, stressaava työelämä. Myös toimijaroolin joustavampi tunnistaminen hallinnossa puuttui monin paikoin.

Yksilöiden luovuuden maksimoinnin ansiosta Suomi on kuitenkin vuonna 2045 joustava, itseohjautuva ja avoin järjestelmä, joka on voimakkaasti kytkeytynyt globaaliin talouteen. Suomi on vahvan arvopohjan pohjalta radikaalisti uudelleen järjestynyt

yhteiskunta, jossa vallitsee uusi ”laadullisesti erilainen tasapaino”. Myös Suomen innovaatio toiminta on uudistunut radikaalilla tavalla: Suomella ole mitään erillistä ”innovaatiojärjestelmää” - vaan pelkästään löyhäsidonnaisia asiantuntijaryhmiä.

Suomen talouselämää hallitsee voimakkaasti evolutiivinen muutos-/ innovaatio-prosessi, joka muistuttaa vahvasti biologista evoluutioprosessia, jota ei juuri voi hallita toimijoiden keskinäisillä sopimuksilla. ”Kaaos on kehityksen korkein muoto”-periaate toimii Suomen kohdalla esimerkillisesti. Yhteiskunnan systeemit ovat joko kaottisia tai kompleksisia, jolloin niiden poliittinen hallinta on haasteellista, koska selkeitä syy-seuraus-suhteita on vaikea tunnistaa. Muutosprosessi muistuttaaakin tässä mielessä Suomen 1990-luvun lamavuosien prosessia, jossa rakenteet murtuivat osaksi ja tapahtui nopeaa uudistumista. Osaksi rakenteet jopa vahvistuivat. Tässä prosessissa syntyi sekä uusia rakenteita että verkostoja.

(Yhteis)evoluutiota tapahtuu monella tasolla ja useat radikaalit innovaatiot lyövät lävitse koko yhteiskunnan. Parhaat, kilpailukykyisimmät verkostot kasvavat ja kehittyvät, mutta samalla osa (heikommista) verkostoista taantuu ja häviää. Prosessi on voimakkaasti itseohjautuva prosessi, jossa eri toimivat kilpailevat sen suhteen miten hyvin he pystyvät hyödyntämään uutta tietoteknologiaa ja tietoverkostoja samoin kuin muuta teknologiaa kuten nanoteknologiaa, bioteknologiaa, energiateknologiaa tai materiaaliteknoologiaa.

Koska kyseessä on katalyyttinen prosessi - jossa merkittävät globalisaatioprosessiin kytkeytyvät muuttajat laukaisevat muutosprosessin - niin prosessissa toteutuu myös herkästi ns. ”lumipalloefekti” tai ”ns. ”dominoteoria”. Katalyyttisenä prosessina toimi muun muassa vuonna 2015 tapahtunut terroristi-isku Suomen viidennen ydinvoimalaan. Isku sysäsi Suomen perinteisen teollisuuden syvään kilpailukykykriisiin ja riippuvuuteen Venäjän energiatarjonnasta. Tämä yllättävä muutos pakotti Suomen taas kerran muuttamaan energijärjestelmää ja muuta teknologista kehitysmallia radikaalilla tavalla.

Evoluutiotyypisessä muutosprosessissa ei ole helposti tunnistettavia muutosagentteja, vaan kehitystä ohjaavat solmukohdissa kaaospilottiryhmät sekä löyhät toimijaverkostot, jotka joutuvat tekemään muutospaineen alaisena jatkuvasti uu-

sia radikaaleja ratkaisuja, joiden syy-seuraus-suhteita on vaikea arvioida ennalta. Muutosprosessien aikana kansalaisten luottamus politiikan ja talouden päätösten tekijöihin voi toisinaan horjua. Arvoina korostuvat epävarmuuden sietokyky, riskinotto kyky, idealismi, ”kohti hyvää ohjaamattomasti”, ”ei holtitonta toimintaa”-periaate, korkea luottamus eri toimijoihin sekä ”me teemme -yhteisöllisyys”

Alkuvaiheissa radikaalin uudistumisen esteinä olivat mm. byrokratia, jäykät rakenteet sekä se, että akateeminen meritoituminen esti innovaatiojärjestelmän tehokasta verkostomaista toimintaa. Tutkijat eivät voineet käyttää merkittäviin läpimurtoinnovaatioihin aikaansa, koska yliopistojen tehopisteytysjärjestelmät ohjasivat voimakkaasti akateemiseen julkaisemiseen ja huippu(perus)tutkimukseen, joka ei aina kytkeytynyt suoraan innovaatioiden kehittämiseen. 2000 luvun alun innovaatiojärjestelmämme ei kannustanut itseorganisoitumiseen saati globaaliin verkottumiseen: suomalaiset huippututkijat olivat kuin ”Ex-huippu-urheilijoita, jotka eivät pääse edes lenkille” ja ”Eurooppa oli jäämässä maailman ulkoilmamuseoksi.”

Samaan aikaan muutospaineita kuitenkin lisäsivät hallitsemattomat globalisaatio-prosessit eri lieveilmiöineen (terrorismi, harmaa talous, ihmiskauppa jne.). Myös teknologiset uudistukset tuottivat katalyyttisiä prosesseja. Esimerkiksi ihmisten ikääntymiseen vaikuttavia keksintöjä syntyi runsaasti, kun vanhat toimintamallit ja -talouden eri järjestelmät (esimerkiksi eläkejärjestelmät) osoittautuivat ongelmallisiksi 2000-luvun alussa. Schumpeterin ”luovan tuhon” teoria toteutui 2000 luvun alkuvuosikymmeninä samalla tavoin kuin lievässä laajuudessa jo aiemmin 1990-luvun alun laman yhteydessä. Perinteisen teollisuuden ajautuminen kriisiin Suomessa, tuotti tällöin laajaa uskon puutetta kansalaisten keskuudessa.

Kriisitilanne loi kuitenkin myös uudenlaisen ”talvisodan hengen”, jolloin tapahtui yllättävää verkostoitumista ja yhteishengen voimistumista sekä oppimisprosessien itseohjautumisen tason nousua. Sen jälkeen kun itseohjautuvuudessa saavutettiin tietty taso, niin pelko jälkeen jäämisestä, uskon ja luottamuksen pettäminen kansalaisten keskuudessa sekä aikaisemmin toimineiden tukirakenteiden romahtaminen tuottivat radikaalin hallitsemattoman muutoksen suomalaisessa yhteiskunnassa.

Tämän radikaalin uudistumisen myötä on Suomeen syntynyt maailman tehok-

kain innovaatiojärjestelmä, jolla on erittäin joustava tapa toimia. Suomesta on tullut globaali ”24H Innovation Tornado Lab”, jossa innovaatiotoiminnasta on tullut huippu-urheiluun verrattava yhteiskunnan osatoiminto. Suomessa toteutetaan innovaatiota erittäin nopealla ja kiihtyvällä vauhdilla kaupallisiksi globaalien markkinoiden sovellutuksiksi - ”tornadotuotteiksi”. Tuote- ja palvelusykli nopeutuvat ja hitaat innovaatiokehittelyn mallit joudutaan hylkäämään. Tuotekehitys- ja tutkimus, tuotanto sekä markkinointi on integroitu saumattomaksi verkostoksi valtaosassa suomalaisia yrityksiä. Yritykset käyvät innovaatiotoiminnassaan ”sotaa aikaa vastaan” ja pyrkivät mahdollisimman joustavasti kaupallisiin läpimurtoihin, ”tornadoihin”.

Meritokratian ja demokratian ohella yhteiskuntaa muuttaa myös innokratia, jolla on vaikuttavuutta moniin toimintoihin yhteiskunnassa. Innovaattorit on korotettu omaan erityiseen yhteiskunnalliseen asemaan, ja parhaat heistä palkitaan ruhtinaallisilla luovuuksioilla. Myös julkinen sektori ja yliopistot ovat siirtyneet luovuuksiojärjestelmään.

Suomi siis toisti (kriiseistä huolimatta) vuosina 2015 - 2045 toisen maailmansodan jälkeisen talousihmeensä - maailman nopeimmasta siirtymisestä maatalousyhteiskunnasta teolliseen yhteiskuntaan - siirtymällä nyt jälkiteollisesta yhteiskunnasta tieto- ja viestintäteknikkaa hyödyntäväksi, verkottuneeksi palveluyhteiskunnaksi.

2.6. Mitä pitäisi tehdä vuosina 2007 - 2011, jotta Suomi olisi ihmisläheinen, kilpailukykyinen sekä luova ja innovatiivinen tietoyhteiskunta vuonna 2015?

2.6.1. Poliittikaohjelmat sekä julkisen sektorin rooli ja ydintehtävät

- Nykyisen hallituksen Tietoyhteiskuntapolitiikkaohjelman kaltaista toimintaa suomalaisen (ja eurooppalaisen/globaalien) tietoyhteiskunnan kehittämiseksi tulisi jatkaa kymmenkertaisella panostuksella.
- Uusilla innostavilla termeillä, kuten Suomi-ilmiö tulisi suunnitellusti ja määrätietoisesti saada tietoyhteiskunnan muutosprosessi poliittisen keskustelun ytimeen ja koko kansa mukaan muutostalkoisiin paremman tulevaisuuden takaamiseksi.
- Pitäisi luoda eettinen, kestävä ja ihmiskeskeinen tietoyhteiskuntavisio. Siitä kehittyä uusi Sampo.
- Seuraavalle hallitukselle yhteiskunnan rakennemuutosohjelma, jonka tulisi sisältää tarvittavat lainsäädäntöhankkeet, jossa poliittisella tasolla voidaan sopia ja päättää yhteiskunnan rakennemuutoksen peruserätykset - mukaan lukien tarvittavat rakennemuutokset julkishallinnossa ja miten julkishallinto edistää mm. lainsäädännöllä ja innovaatiotoiminnan avulla elinkeinoelämän menestystä.
- Yhteistyöhön julkishallinnon ja elinkeinoelämän välillä ja myös julkishallinnon sisällä tulee panostaa uudella tavalla: Etlan ja Tietoenatorin Julkishallinnon tuottavuus -tutkimuksessa todettiin että julkishallinnon sisällä tietoa jaetaan vähemmän kuin jopa kilpailevien yritysten välillä, vaikka siihen ei ole mitään virallisia esteitä.
- On tehtävä paljon poikkihallinnollista, hallintorajojen yli menevää yhteistyötä ja analysointia: monien yhteiskunnallisten palvelujen tulokset ja

vaikutukset toteutuvat aivan eri sektorilla kuin missä ne resursoidaan (vrt. koulutus ja sairauden ehkäisy). Säännösten muuttaminen ja byrokratian purkamistalkoot voidaan toteuttaa poikkihallinnollisella byrokratian purkamisen politiikkaohjelmalla.

- Julkisella sektorilla tulisi käynnistää palvelurakennemuutosohjelma (miten tuotetaan) ja palvelujen innovatiivinen kehittämissuunnitelma (mitä tuotetaan), joissa myös yksityisillä sektoreilla ja yhteisöillä on keskeinen rooli. Tällä ohjelmalla voitaisiin luoda hyvä pohja alan yritystoiminnalle.
- Palveluja pitäisi kehittää asiakaslähtöisemmin kuin nykyään. Asiakkaat ja loppukäyttäjät tulisi ottaa laajasti mukaan kehittämishankkeisiin.
- Tulisi hakea muutama käytännön toimenpiteisiin soveltuva aihio esim. terveys- ja koulusektorilta, minkä ympäriltä puretaan valtionhallinnon päällekkäisyydet ja reviirien vahtimiset ja toteutetaan aidolla ja laajalla vastuulla ja toimenpiteitä eri tahoille jakavalla yhteistyöllä pilottihankkeita.
- Pitäisi tunnistaa selkeästi sellaisia hankkeita, jotka ovat tavoittelemisen arvoisia. Tällaisia hankkeita voivat olla esimerkiksi ehealth (kansallinen potilasrekisteri), sähköinen tunnistaminen (varmenne) ja verkkolasku. Nämä hankkeet rakentavat tietoyhteiskunnan infraa, mutta ne eivät välttämättä ole nykymuodossaan optimaalisesti organisoituja ja nykyiset avain pelaajat saattavat huomata asemansa olevan uhatun. padot pitää murtaa.
- Tulisi satsata terveydenhuollon tietojärjestelmien kehittämiseen sekä yhteensovittamiseen. Toimenpiteitä on jo vireillä, kuten saumaton potilastietoon perustuva hoito tai terveystieto. Tunnistamisen ja luottamuksellisen tiedon käsittely korostuu ja se tulee saada kaikkien kansalaisten käyttöön esim. kaikkien käyttämän kännykän kautta.
- Tulevaisuuskuvan tyyppisiä palveluja on jo selvitetty mm. Sisäasiainministeriön JUPA ”julkiset palvelut verkkoon” hankkeessa. Julkisen sektorin,

yrityksien ja yhteisöjen tulisi luoda systemaattiset toimintatavat ja mallit, joilla tämän tyyppisiä palveluja ja siihen liittyviä prosesseja kehitetään yhdessä - sekä käynnistää lisää ”OSKUja” ja muita alueellisia sekä paikallisia hankkeita (vrt. esim. nettipakila) julkisilla varoilla.

- Etsiä (esimerkiksi vaikuttavuusarvioinnin, tutkimuksen ja kilpailujen avulla) hyviä malleja ja esimerkkejä aktiivisesta toimimisesta ja levittää niistä tietoa ja tarinoita muille luettavaksi ja tutustuttavaksi.
- Keskitetty rekisteritoiminta tulisi käynnistää heti.
- Sähköisen asioinnin hankkeet on nostettava erityisen panostuksen kohteiksi.
- Tulisi huolehtia tietoturvalisistä palveluista, jotka on integroitu toisiinsa.
- Muun muassa liikenteen telematiikasta sekä koulutuksen, ympäristönsuojelun, terveydenhuollon ja prosessin hallinnan järjestelmistä on kehitettävä vientituotteita. Siksi julkishallinnon prosessit (kuten myös muut palvelu- ja hallintaprosessit ja -järjestelmät) on kuvattava ja mallinnettava samalla kun geneerisiä, yhteisiä järjestelmiä levitetään ja otetaan käyttöön eri puolilla.
- Seuraavassa hallitusohjelmassa (vaalien 2007 jälkeen asetettava hallitus) tulisi todeta, että tekijänoikeusjärjestelmä uudistetaan ja otetaan käyttöön vaalikauden aikana. Uudistuksen lähtökohtana tulisi olla tekijänoikeuksien muuttuminen elinkeino- ja tietoyhteiskuntapolitiittiseksi.
- Harmaan talouden laajentuminen on estettävä ja laitettava etenkin rakennusteollisuus ja osin palvelusektori kuriin.
- Lisää panoksia vientimarkkinointiin, palvelujen vientiin ja kansainvälisyyskoulutukseen. Kansallista markkinointiosaamista on lisättävä laajassa mittakaavassa. Tarvitsemme Suomeen markkinoinnin osaamiskeskuksen

(Tekesin rinnalle Makes), jonka tehtävänä on huolehtia eri toimialojen tarpeista ja osaamisen kehittämisestä. Muun muassa pienet kasvuyritykset tarvitsevat sparrausta markkinoinnin ja myyntityön kehittämiseen (heillä yleensä tuoteosaaminen on vahvaa, mutta markkinointia ja myyntityötä ei hallita).

- Jotta pitkäjänteinen hyvinvointi voitaisiin turvata, olisi Suomesta tehtävä houkutteleva maa maahanmuuttajille. Tällöin yhä vanhenevan väestön lisääntyvät eläke- ja hoitokulut voitaisiin turvata verorahoilla. Myös perheitä olisi kannustettava hankkimaan lapsia - esimerkiksi 80-luvulla poistettu verotuksen lapsivähennysoikeus olisi viipymättä palautettava. Lapsien hankkiminen on perusedellytys myös onnistuneelle koulutuspolitiikalle.
- Perhepolitiikkaa tulisi pohtia uusista näkökulmista. Kotihoitoa ja omaishoitoa tulee tukea voimakkaasti. Vanhemmille voidaan myöntää esimerkiksi ”könttä rahaa”, jolla he saavat järjestää lapsen hoidon haluamallaan tavalla. Samaten omaishoitajille tulee antaa tuntuva korvaus työstä.
- Ennakointikykyyn pitää panostaa. Tarvitsemme Tulevaisuusstrategian, jolla on tavoitteena tulevaisuuskuivissa mainittuja asioita.
- Poliittisella kentällä olisi perustettava tulevaisuusministeriö ja tulevaisuusministeri. Se olisi taho joka tuottaisi tutkimuksia yhteiskunnan odo- tuksista ja tulevista taloudellisista ja yhteiskunnallisista olosuhteista. Sen tehtäviin kuuluisi osa peruskouluopetuksesta, yritysten synnyttäminen ja rahoittaminen, tulevien kansallisten uhkien selvittäminen jne. Ministeriö toimisi neuvoa-antavana informaation tuottajana.
- Suomeen tulisi perustaa jonkinlainen toimisto tai elin, jonka tehtävänä olisi pelkästään suodattaa ja kääntää tutkimustietoja kansalaisille ja päättä- jille. Samaten poikkitieteellistä tutkimusta tulisi edelleen lisätä.

2.6.2. Euroopan Unioni ja globaali vaikuttaminen

- Suomen pitää integroitua enemmän EU:hun ja käyttää EU:n kanavia ja valtaa hyväkseen saadakseen kansallisia tekniikoitaan ja innovaatioitaan maailmanlaajuisen hyväksynnän piiriin. Valtion tulee toimia entistäkin aktiivisemmin EU:ssa ja nostaa siellä profiliaan. Suomen tulisi osallistua aktiivisemmin EU:n päätöksentekoon sen ”ytimessä” ja ajaa määrätietoisesti läpi globaalia, eettisesti ja kestävästi perusteltua agendaa.
- Suomen on vaikutettava varsinkin EU:n tietoyhteiskuntapolitiikkaan erityisen voimakkaasti. Tietoyhteiskunnan sähköisen infrastruktuurin kehittäminen on tehtävä niin, että kaikilla toimijoilla on kilpailutilanteessa insentiivi investoida. Kuten EU i2010 tietoyhteiskuntastrategissa on todettu, niin Euroopan tulisi ottaa oppia GSM:n menestykseen johtavista tekijöistä, koska se on Eurooppalainen menestystarina.
- Suomen pitää kehittää voimakkaasti yhdessä EU:n (ja myös USA:n) kanssa muun muassa patenttien, mallisuojein, IT-alan ohjelmistojen yms. lailisten ”keksintöjen” piratismia, maailmanlaajuisesti.
- Suomen tulisi pyrkiä laajentamaan EU:n palveludirektiiviä sekä viedä EU-aatetta eteenpäin ja toiminnan tasolle.
- Tulisi aikaansaada toimia, jotka pyrkisivät etsimään mahdollisimman korkeaa toiminnallista potentiaalia Itämeren alueella. Itämeren innovaatiojärjestelmän tulisi tuottaa huomattavasti tietointensiivisempiä tuotteita kuin esimerkiksi Aasian työvoimakustannuksiltaan halvemmat alueet.
- Korostaa voimakkaasti yksilöllistä maailman luokan osaamista. Suomen UM:n virkamiesten pitää osata luetella Suomen 20 suurinta keksijää nimeltä. Taiteilijat Aalto ja Sibelius eivät enää riitä.

2.6.3. Tutkimus ja kehittäminen

- Valtion organisaatiot tulisi ohjeistaa uudestaan ja suunnata ne tietoisesti tukemaan suomalaista kansainväliseen menestykseen pyrkivää yritystoimintaa. Tällä tavalla julkiset hankinnat kehittyisivät innovaatioita ja uudistumista tukeviksi - eivätkä olisi vain tasapuolisuutta kontrolloiva järjestelmä.
- Suomeen tulisi muodostaa erilaisia kokeilualueita (Living Labs), joissa testataan erilaisten yhteiskuntarakenteiden ja yrityskulttuurien toimivuutta. Aluepilotointeja käynnistämällä ja pilottikuntia luomalla voidaan innovoida toimivia malleja kansallisesti ja globaalisti monistettavaksi. Globaalilla tasolla voimme myös ottaa kansallisesti hoidettavaksi eurooppalaisia ja globaaleja pilotointeja ja/tai rakentaa muiden maiden palvelujärjestelmiä (Living Labit vientituotteena).
- Villin kortin kriisejä tapahtuu jo paikallistasolla (esimerkiksi Kemijärvi/Itä-Lappi). Niissä tulisi sallia/testata rakenteiden radikaalia uudistumista eli mahdollistaa riittävästi resursoiden paikallinen yhteisöllisyys ja luovuus.
- Akateemisen maailman tulosmittarit olisi arvioitava uudelleen: yliopistoviroissa ja tutkijan tehtävissä toimiville olisi akateemisen meritoitumisen sijaan tai rinnalle luotava ammatillista meritoitumista (luovuutta ja innovatiivisuutta) korostava mittaristo. Tutkimuksen vaikuttavuutta tulisi mitata muun muassa sillä, ovatko tulokset suomalaisten yritysten tai suomalaisen yhteiskunnan käytössä - eikä (vain) julkaisujen tai tutkintojen määrällä tai sillä, kuinka paljon tutkimus saa rahoitusta. Pitäisi olla tulosmittareita vaikuttavuusnäkökulmasta. Eihän yritystoiminnankaan hyvyttä arvioida sillä, paljonko tukiaisia yritys onnistuu haalimaan tai paljonko rahaa se käyttää.
- TEKESissä pitäisi käynnistää tulevaisuuskuvasssa mainitut SIFFIT käyntiin ja pistää samalla pykälät kuntoon niin, että pk-yritykset, yliopistot ja

tavalliset kuolevaisetkin voivat käyttää niitä ja muita hankerahoja. Systemit olisi tehtävä mahdollisimman helppoiksi muun muassa työttömille niin, että voi hakea innovaatio- ja luovuusrahoja ilman hankalia työttömyyspäivärahan korvausmenetyshässäköitä ja välikäteen tarvittavia organisaatioita. Tätä varten voisi rakentaa esimerkiksi pilottiohjelma TEKESiin (edellytyksenä/tavoitteena esimerkiksi patentit yms. teollisoikeudet ja/tai yrityksen perustaminen).

- Jäykkä innovaatorahan jakaminen ja raportointi pitää purkaa. Esimerkiksi (pk-)yrityksille tulisi jakaa kehitysseteleitä amk/yo -yhteistyön maksumun. Tätä varten voidaan perustaa pilottiohjelmaa esimerkiksi TEKESiin, Suomen Akatemiaan ja Sitraan. Näiden ohjelmien rahat jaettaisiin (pk-)yrityksille t&k-seteleinä vapaasti käytettäväksi - mutta niin, että seteleitä saa käyttää ainoastaan yhteistyöhön yliopistojen, korkeakoulujen yms. akreditoitujen tutkimus- ja kehittämisorganisaatioiden kanssa. Tämä auttaisi pk-yrityksiä profiloimaan tutkimusta todellisiin tarpeisiin ja edistäisi pk-sektorin t&k-toimintaa.
- Tulisi antaa mahdollisuus (= rahoitusta) erilaisille uusille ja rohkeille tutkimusaloitteille, ja kokeilla niiden toimivuutta. Tutkimusta saataisiin luovemmaksi siten, että annettaisiin asiantuntijoiden itse päättää tutkimusaiheensa ja fokuksensa siten, että ainoana kriteerinä olisi mahdollisimman kovat kv-näytöt (eli tutkimuksen tavoitteena olisi synnyttää tuloksia, mutta ei ennalta päätetyillä aloilla). Samaten tulisi tukea tutkimussuuntia, jotka eivät ole kansainvälisesti ”muodikkaita” - muuten kaikki kulkevat samaan suuntaan samassa virrassa.
- Yliopistoille varainhankintaan sama malli kuin on esimerkiksi Israelissa: yliopistossa syntyneestä, kaupallistuneesta innovaatiosta rojaltit yliopistolle.
- Hyville tutkijoille pitäisi maksaa kilpailukykyistä palkkaa (ja muutenkin kehittää monipuolisia palkitsemisjärjestelmiä). Miksi ihmeessä hyvä tutkija palaisi Suomeen, kun täällä joutuu tutkimustyön lisäksi useimmiten

opettamaan ja käyttämään aikaansa paperisotaan ja hallinnollisiin töihin kolmasosalla ulkomailla saatavasta palkasta?

- 70 % Suomen yliopistojen, AMK:n ja erillislaitosten tutkimuksesta on Helsingin seudulla, joka on lokeroitu 20 korkeakouluun, jotka yhdessä erillisten sijaintikaupunkiensa kanssa hukkaavat resursseja keskinäiseen kilpailuun ja yhteistyön puutteeseen. Tämän osaamiskeskittymän lokeroitumisen purkaminen on tärkeämpi ja kiireellisempi tehtävä kuin koko maan lokeroitumisen purkaminen (joka hoituu osittain jo uudella osaamiskeskusohjelmalla).
- Lisää Otaniemen kaltaisia ekosysteemejä
- Ammattikorkeakoulujen mahdollisuuksia t&k-työhön pitää vahvistaa. Kansallisia, alueellisia ja paikallisia innovaatio ja t&k-verkostoja tulisi vahvistaa siten, että yliopistojen ja ammattikorkeakoulujen yhteistyöverkostot toimivat saumattomasti innovaatioiden edistäjinä sekä kansainvälistäjinä. Ammattikorkeakoulujen yhteistyötä tulisi tiivistää myös yritysten ja julkishallinnon suuntaan.
- Englannin kieltä tulisi opettaa nykyistä paremmin niin, että siitä saataisiin todellinen globaali kieli. Olisi tervettä jos maailmassa toimisi yksi yhteinen kieli ja kunkin ihmisen oma äidinkieli, se toisi tasa-arvoa, ymmärrystä ja helpottaisi globaalien ihmisten elämää kaikin tavoin. Suomi voisi pienenä puolueettomana maana olla ajamassa tällaista ehdotusta.
- Tarvitaan tutkimusta innovoinnin ja luovuuden pehmeiden ja henkilö- sekä ryhmädynaamisten (ja kulttuuristen) tekijöiden ymmärtämiseksi.
- Suomessa tulisi panostaa tietoyhteiskunnan ja sähköisen hallinnon tutkimukseen ja opetukseen (sähköiset prosessit, muutosjohtaminen hyvä sähköinen hallinto, käyttäjätutkimukset, sähköisen yhteiskunnan lainsäädäntö esim. tekijänoikeuksien merkitys jne.).

- Suomen tulisi vaikuttaa arkkitehtuuri, standardointi ja avoimien rajapintojen osalta kansainvälisesti ja kasvattaa siihen varattavia resursseja. Tavoitetta voidaan edistää muun muassa kehittämällä ja luomalla sekä suomalaisia että kansainvälisiä asiantuntija- ja keskustelufoorumeita Tietora-kenteiden semanttiseen yhteensopivuuteen on kiinnitettävä yhä enemmän huomiota ja Internetin W3C semanttisen webin vaatimaa ontologiatyötä on myös kehitettävä, jolloin päästään kieli riippumattomuuteen sähköisten prosessien kansainvälistä toimintaa varten.

2.6.4. Koulut, opetus ja oppiminen

- Demokraattinen peruskoulutusjärjestelmä on loistava perusta, jota ei pidä romuttaa. Peruskoulun joustavuutta ja integraatiota yhteiskunnan muiden osa-alueiden välillä tulisi pikemminkin entistä enemmän lisätä. Peruskoulujärjestelmää on kehitettävä, satsaamalla resursseja erilaisiin oppimisolutoihin ja kokonaisuuksiin. Peruskouluun pitäisi lisätä myös erikoistumismahdollisuuksia oppilasaineksen kykyjä ja haluja kunnioittaen. Kaikkien ei ole pakko kahlata läpi kaikkea - esimerkiksi kieliä, jos lahjakkuus on esimerkiksi taiteissa. Lahjakkaille on vastaavasti annettava riittävästi lisätehtäviä. Näillä toimenpiteillä tuetaan lasten ja nuorten tervettä itsetuntoa, luovuutta ja sisäistä yrittäjyyttä.
- Kaikki visiossa esitetyt toiminnot ovat olleet mahdollisia jo useita vuosia, silti tuskin yhtäkään niistä tällä hetkellä tapahtuu. Tämä kielii yhteiskuntamme erittäin hitaasta muutoshalukkuudesta. Peruskoulu on se jossa ihmisten asenteisiin ja ominaisuuksiin voidaan vaikuttaa kenties kaikkein eniten. Tästä syystä sille tulisi suunnata entistä enemmän rahaa jotta suomalaiset saataisiin pidettyä kehityksen mukana.
- Tietotekniikan opetus pitäisi saada pakolliseksi peruskoulun 7. luokalle ja opettajilta tulisi vastaavasti vaatia 15 opintoviikon eli 25 opintopisteen arvosana. Lapsilla tulee olla peruskoulussa saatuna tietoyhteiskunnanajokortti -koulutus. Joka luokkaan tarvitaan vähintään kone(et), kunnan verkkoyhteys ja datatykki.

- Pieniinkin kouluihin tulisi saada ammattitaitoiset opettajat, eikä pätkätyöläisiä.
- Luokkakokoja tulisi pienentää ja antaa samalla enemmän vapautta ja vastuuta opettajille.
- Opettajankoulutusta ja opettajien täydennyskoulutusta on kehitettävä sekä yleisesti tehostettava muun muassa kieltenopetusta. Voitaisiin esimerkiksi järjestää armeijan tyyliin kertausharjoituksia koulunsa jo päättäneille - erityisesti esimiestehtävissä toimiville ja opettajille.
- Verkko-oppimista on tehostettava ja virtuaalikoulutuksen mallia on kehitettävä. Ilmaista / edullista opiskelumateriaalia tulisi saada kattavasti verkkoon ja verkko-/virtuaalipedagogiikan osaamista olisi painotettava myös opettajankoulutuksessa.
- Nykyinen noin 15 - 20 vuotiaiden sukupolvi on aidosti kansainvälistettävä uudella tavalla (mm. rahoituksilla)
- On panostettava opiskelijoiden uraohjaukseen sekä oppilasvaihtojärjestelmän uudelleen luomiseen.
- Ehdollinen, kannustava stipendi ahkerille nuorille, joille ei nykyinen koulujärjestelmä ole sopiva (arvosanat heikkoja, ei motivaatiota, hiljainen, vilkas jne. tms.), mutta joka osaa olla innovatiivinen omalla osaamisalueellaan.
- Suomi voisi olla ensimmäinen maa, jossa hyvät käytännöt toteutetaan koko koulutusjärjestelmän osalta.
- On satsattava elinikäiseen oppimiseen. Koulutusjärjestelmää on kehitettävä elinikäinen oppiminen huomioiden. Työntekijöitä kaikilla aloilla tulee rohkaista oman osaamisen kehittämiseen, ja siitä tulee myös palkita.
- Koulutussisältöjä tulisi jatkuvasti arvioida muuttuvien tarpeiden pohjalta.

Myös yliopistojen materiaalit tulee avata entistä aktiivisemmin suurelle yleisölle ja kouluille. Yliopisto ei saa olla tiedon hauta.

- Vahvistaa ja tukea informaalia koulutusta, eli työväenopistojen yms. toimintaa. Lukion ja ammattikoulutuksen yhtenäistämistä tulee lisätä. Toisen asteen koulutus oppivelvollisuuden piiriin.
- Työn ja koulutuksen yhdistämiseksi erilaisten oppilaitosten tulisi palkata ihmisiä jotka ovat jatkuvasti tekemisissä alan työvoiman ja työnantajien kanssa. He toimisivat linkkeinä joilla myös yritysten tuotekehittelyä voitaisiin siirtää oppisopimustyyppisesti alan opiskelijoille. Työharjoittelujakso olisi saatava mieluusti jo opintojen alkuun.
- Kokeneita maailmanvalloittajia ja spesialisteja tuutoroimaan kouluihin ja yrityksille vuorovaikutusohjelma koululaitoksen kanssa ja siitä hyväntekeväisyystyöstä tulisi olla verovähennysoikeus, kuten USA:n yrityslahjoituksilla.
- Osaamisen jatkuvuuden turvaamiseksi ei riitä se, että kaikki osaavat lukea (vrt. PISA-tutkimus), vaan yliopistoilla on oltava edellytykset tuottaa ja rahoittaa huippututkimusta ja -opetusta sekä tähän kykeneviä tutkimusryhmiä ja tutkijoita.
- Ulkomaalaisten täsmäkouluttaminen moderniin tietoyhteiskuntaosaamiseen.
- Opetuksen vienti pitää todella avata.

2.6.5. Luovuuden kehittäminen ja johtaminen verkostotaloudessa

- Innovatiivisten ja kasvuhaluisten yritysten toiminnan kehittäminen tulee olla kehittämistukien painopisteenä. Erityisesti pk-sektorin osaamistason nostamiseen on paneuduttava erityisesti, sillä vasta kun yritys kasvaa tiettyyn kokoon, sillä on mahdollisuus itse suunnata ja kehittää omaa osaamistaan ja parantaa tuotteiden elinkaarta.

- Voimakas panostaminen kansainväliseen business-osaamiseen esimerkiksi vahvistamalla eri toimialakohtaista klusterointia ja verkottumista. Uusia, globaaleja kehittämisverkostoja tulisi kehittää eri kulttuureihin ja maihin (muun muassa Venäjä, Intia, Kiina, Brasilia jne.)
- Rahoitusjärjestelmät tulisi saada sellaiseen kuntoon, että kaikki halukkaat pk-yrityksistä kansalaisjärjestöihin ja kansalaisiin voivat hakea ja käyttää innovaatorahoitusta.
- Rahoituksen lisäksi tarvitaan myös panostusta aktivaattoritoimintaan maakunnissa, koska esimerkiksi pk-yritykset eivät tiedä rahoitusjärjestelmistä eivätkä siksi pysty omin päin hakemaan rahoituksia ja tukia. Myös hankehallinnointi pitäisi tulla pk-yrityksille palveluna, jotta yritykset voisivat keskittyä substanssitekemiseen; varsinkin Eu-hankkeissa kuluu runsaasti aika byrokraatiaan, hallinnointiin, valvontaan ja raportointiin.
- Pk-yritysten väliseen yhteistyöhön on kehitettävä uusia ja nykyaikaisia (liiketoiminta)malleja, kuten esimerkiksi yhteismarkkinointi, keskinäinen alihankintatoiminta yhteiset koulutusjärjestelmät, työntekijöiden ”lainausjärjestelmä” sesonkiluonteisen työn tasaamiseksi jne. Tämä edellyttää panostamista konsulttien palkkaamiseen yhdistettynä jämäkkään organisaatioon, tuotekehitykseen ja koulutukseen. Yhtenä mahdollisuutena voisivat olla myös jonkinlaiset ”yritystravellerit” jotka harrastaisivat ”laillista teollisuusvakoilua” vaihtokauppamenetelmällä tai myymällä. Yritystravellerit kiertäisivät maailman yrityksiä ja tutkiskelisivat työn rakenteita ja ehdottaisivat parannuksia tai myisivät tietotaitoa toisten yritysten nimissä toisille. Oleellista olisi myös se, että nämä travellerit liikkuisivat vapaasti kaikilla teollisuuden aloilla ja löytäisivät kenties hyviä parannusehdotuksia odottamattomistakin yhteyksistä. Yritystravellerit olisivat itsenäinen ammattikunta, joka ottaisi provisiot yrityksiin tuomastaan hyödyistä. Asiaa voidaan edistää esimerkiksi käynnistämällä pk-yritysten yhteistyötä (ja uusia verkostomaisia liiketoimintamalleja) kehittäviä tutkimus- ja kehittämishjelmia.

- Huippuosajien houkuttelu- ja kotiuttamisohjelma Suomeen ja sitä kautta yleisen kansainvälistymiseen tarvittavan osaamistason nostaminen sekä tietoyhteiskuntaosaamisen vientiohjelman laadinta (tuotteet ja palvelut) Suomesta. Vastaavasti ulkomailla työskentelyä ja liikkuvuutta pitäisi tukea verotuksellisin yms. keinoin niin, että se on luontevaa ja helppoa - eikä henkilökohtaista taloudellista uhrausta vaativaa.
- Yritystoiminnan tuki ja arvostus olisi saatava korkealle. Yksityisyrittäjyyden lisäämiseksi tarvitaan motivoivampaa ilmapiiriä. Yritysten perustamista tulisi helpottaa ja siihen pitäisi aktiivisesti kannustaa. Jo yläasteelle voitaisiin sisällyttää yritystalouden oppiaine jossa oppilaat valmistaisivat ”virtuaalisen” yrityksen itselleen. Näin he saisivat motivaation kehitellä tuotteitaan ja olisivat vanhempina oikean yritysideoita saadessaan valmiimpia yrityksen perustamiseen. Yritysosot ja yritysten yhdistäminen tulisi tehdä helpommaksi ja tukea pitäisi antaa myös niille, jotka epäonnistuvat yritystoiminnassaan.
- Mikro- ja pienyritystoimintaa on saatava huomattavasti lisää. Pienyrityttöjyyttä voidaan tukea mm. palvelujen arvonlisäverotusjärjestelmää muuttamalla, ja siten hinnoittelua kohtuullistamalla. Myös uusien tietotekniikan alan yritysten perustamista ja kasvua olisi tuettava voimakkaasti. Samaan aikaan pitäisi kuitenkin panostaa vahvasti myös veturiyritysten klusteritoiminnan kehittämiseen, sillä pieni (pelkästään) ei ole kaunista, mutta motivoituneet klusterit kylläkin.
- Osoitus Peer to peer tai Customer to customer liiketoimintamallin toimivuudesta on esimerkiksi eBay, josta jo lähes miljoona USA:laista saa joko pääasiallisen tai merkittävän osan toimeentulostaan verkkohuutokaupan kautta myymällä tavaroita suoraan tuottajalta kuluttajalle.
- Maakunnalliset rahoittajaviranomaiset, teknologiakeskukset ja yrityshautomotot tulisi asettaa rajulle yritysten synnytyksvalmennuskurssille (liiketaloustieteen jatko- ja täydennyskoulutusjärjestelmä) - jotta kaikki uudet yritykset eivät sammuisi kuolemanlaaksoon. Pk-yritysten palveluiden

sähköistämistä pitäisi samalla tehostaa. Yritysten perustamista voidaan helpottaa esimerkiksi Perusta yritys tunnissa -palvelulla.

- Kaikille esimiesasemassa toimiville tulisi järjestää johtamiskoulutusta. Työpaikoilla tarvitaan myös uudenlaisia kannustinjärjestelmiä, jotka lisäävät luottamusta johdon ja työntekijöiden välillä. Luottamus puolestaan on edellytys matalarakenteisuuteen.
- Jotta luovuus voitaisiin ottaa huomioon yhtiöiden toiminnassa ja palkkauksessa, olisi tähän kehitettävä myös luotettavia kriteereitä. Uutena luovuuden johtamisen keinona ehdotetaan luovuusoptiojärjestelmän kehittämistä.

2.6.6. Poikkisektoraalisuus

- On kehitettävä ja käynnistettävä aktiivisesti hankkeita ja foorumeja taiteilijoiden ja yritysten kohtaamiselle.
- Koulutuspuolella on yhdistettävä teknistä ja taideteollista koulutusta nykyistä enemmän. Samalla pitäisi edistää käsityöammattien haluttavuutta, sillä ”pieni on kaunista” perustuu usein käsityötaidolle. Varsinkin käsityötaidon ja virtuaalisen, teknisen osaamisen yhdistelmällä olisi vielä saavutettavissa kansainvälistä edelläkävijyyttä.
- Palvelutuottajien teknologiaosaamista sekä vuorovaikutusta teknologiainnovaattoreiden sekä -tuottajien kanssa tulisi edistää ja tukea. Lisäksi yritysten tuntemusta käyttäjäkeskeisyydestä tulee lisätä.
- Metsäteollisuuden osaamisen kehittämisen painopisteenä tulisi olla huipputeknologian käyttöönottoon Suomessa olevan metsäteollisuuden prosesseissa.
- Poikkisektoraalisen yhteistyön tiivistämistä tulisi kehittää myös kansainvälisesti - tiivistämällä esimerkiksi teknis-kaupallisen yhteistyötä Venäjällä toimivien suomalaisten ja muiden EU-maiden yritysten kanssa.

- Maahanmuuttajien osaamista on hyödynnettävä entistä aktiivisemmin ja määrätietoisemmin.

2.6.7. Arvokeskustelu

- Meidän tulisi suhtautua vakavasti yhteisen arvopohjan rakentamiseen koko kansan peruskoulutuksessa. Arvopohja on laajennettava koskemaan myös asioita, joilla ei ole hintaa (ihmisen, luonnon, oman ajan, vapauden ja demokratian arvot muun muassa). Luottamuksen rakentaminen perustuu sille, että on olemassa yhteisesti hyväksytyjä tavoitteita ja arvoja. Liian yhdenmukaistamisen tilalle tulisi kuitenkin löytää enemmän erilaisia ihmismalleja, joista ihmiset löytäisivät omiin elämäntilanteisiinsa ja haluihinsa paremmin sopivia malleja. Näitä eri malleja tulisi tukea yhteiskunnan aktiviteeteilla ja palveluilla.
- On tuettava perhekeskeistä kasvatusta; kokemusten välittämistä vanhemmilta lapsille. On palattava hyvien tapojen maailmaan ja nostettava pohjoismaiset/suomalaiset kulttuuriarvot jälleen esille. Suomi voisi olla aktiivinen myös uuden, eurooppalaisen arvokulttuurin rakentamisessa.
- Puolue- ja kansanedustuslaitoksen pelisääntöjä pitäisi uusia vastaamaan paremmin nykytilaa ja ihmisten tavoitteita.
- Filosofia ja etiikka voisivat olla pakollisia oppiaineita jo peruskoulussa. Lisää arvokeskustelufoorumeita Yleen ja nettiin. Keskustelua ja osallistumista on rohkaistava ja lisättävä kaikilla yhteiskunnan osa-alueilla ja tasoilla. Esimerkiksi tietoyhteiskunnasta tulisi saada aikaan laaja kansalaiskeskustelu. Nyt ty-asiat eivät liiemmin liikauta suuria kansanjoukkoja.
- Kansalaiset ja poikkisektoraiset toimijat voitaisiin innostaa mukaan tietoyhteiskuntatalkoisiin esimerkiksi avoimella kansallisen tiedon kokoamisprojektilla - esimerkiksi suomalaisen kulttuuriperinnön ja -historian digitoinnilla. Kulttuuriperinnön digitointiin liittyvät palveluton saatava

nopeasti käyntiin ja rakenteeltaan osallistaviksi ja proaktiivisiksi (perusrekisterien kehittäminen ja avaaminen yhteiskäyttöön).

- Kansalaisjärjestöjen ja vapaaehtoistoiminnan arvostusta ja vaikutusta pitää lisätä ja pienten-/ lähipalvelujen hintoihin/kilpailukykyyn tulisi vaikuttaa julkisella politiikalla.

2.6.8. Työelämän uudet pelisäännöt

- AY-liike on saatava mukaan kansalliseen ja kansainväliseen keskusteluun rakentamaan yhteisiä skenaarioita ja viemään Suomi-ilmiötä maailman kartalle. Ammattiyhdistystoiminnan ylikansallisuudesta tulisi sopia valtioiden tasolla. EU:n tapaan myös AY-liike voisi toimia kansainvälisenä edelläkävijänä globaalinalouden kestävässä kehittämisessä ja siksi Suomi-ilmiön brändäämisessä.
- Myös työelämän stressaavuudelle tulisi tehdä jotain. Uupumus ja jatkuva kiire vievät nykyisellään monilta mehut, eikä aikaa juurikaan jää luovuudelle. Työhyvinvoinnin kehittämiseen on luotava uusia ratkaisuja ja toimintamalleja; joustavat ennaltaehkäisevät hyvinvointipalvelukäytännöt käyttöön kaikille työpaikoille ja toimialoille. Toimintaa voidaan tukea verohelpotuksilla, Kelan tuella kehittämisohjelmilla jne.
- Palkat, verotus ja etuisuudet tulisi saattaa Suomessa hyvälle (ja jos kerran haluamme olla kärjessä niin parhaalle) kansainväliselle tasolle. Lisäksi tarvitaan (ja tämän avulla voidaan tehdä) voimakas osaamisen rekrytointi ulkomailta Suomeen.
- On lisättävä työaikojen ja työnkuvien joustavuutta ja kehitettävä ylipääntään työmarkkinoiden joustavuutta. Työajan uudelleenmäärittely on käynnistettävä heti ja eläkeläisten osa-aikatyö tulisi saada kannattavaa (eläkekannustimet jne.). Myös etätöiden tekemisen mahdollisuuksia on kehitettävä. Tämä kaikki edellyttää muutoksia eri ”työehtolakeihin” ja verotusjärjestelmään (muun muassa liittyen työnantajan tarjoamiin etuuksiin).

- Vapaaehtoistyötä ja osa-aikatyötä on tuettava samalla nostamalla kansallista me henkeä ja aktivoimalla ihmisiä esimerkiksi tukemalla paikallisyhteisöjen toimintaa.

2.6.9. Villit kortit

- Kun robotit kehittyvät sille tasolle, että ne voivat ottaa ihmisten työpaikat mekaanisilla aloilla, on merkitystä vain energian sen hetkiselällä hinnalla. Energian säästäminen ei ole pitkän tähtäyksen ratkaisu, sillä energian tarve tulee edelleen kasvamaan eksponentiaalisesti. Tärkeämpää lienee energialähteiden hajauttaminen. Tämä lienee myös ympäristön kannalta nopein tapa saada kivihiihi ja öljyteollisuus päästöineen loppumaan. Siis lisää energiaa, mutta entistä monipuolisemmin!
- Muutosvoimien aikaansaamiseksi harvainvaltaa vastaan tarvitaan internetin kaltaista vapaata verkkoa jonka suojissa ihmiset voivat vaihtaa mielipiteitään ja tarvittaessa toimia. Mahdollisia ovat jopa internetpuolueet, joissa eduskunnassa istuu vain nukke ja äänestykset suoritetaan sen mukaisesti, mitä puolueen nettisivustoilla ihmiset ovat äänestäneet. Tässä siis poistetaan edustava taho ja sen tilalle tulee suora linja yksilöltä äänestyspöytäan.
- Villiksi kortiksi kutsuttu tulevaisuuskuva edellyttää Suomen irrottautumista kaikista (myös kotimaisia) rakenteita ylläpitävistä kansainvälisistä verkostoista ja sopimuksista, kuten esimerkiksi YK:sta, EU:sta, ILO:sta jne. Skenaariossa peräänkuulutettua kunnan kaaosta ei saada aikaiseksi, jos on monin säikein sitoutunut erilaisiin kansainvälisiin järjestelmiin, standardeihin ja velvoitteisiin.

2.6.10. Toimenpidesuosituksen yhteenveto: TOP TEN -toimenpiteet

TOP TEN -toimenpiteet

1. **Politiikkaohjelmat sekä julkisen sektorin rooli ja ydintehtävät:**
Suomen tulisi jatkaa (tietoyhteiskunnan) politiikkaohjelmaa kymmenkertaisella panostuksella. Tämän lisäksi tarvitaan palvelurakennemuutos (monikanavaisuus, asiakaslähtöisyys ja sähköinen asiointi) sekä poikkihallinnollinen byrokratian purkamisen politiikkaohjelma, joka tulisi aloittaa Suomelle erityisen tärkeistä toimialoista, kuten sosiaali- ja terveydenhuolto ja koulutus. Samalla pitää panostaa vahvasti perhepolitiikkaan (muun muassa lapset, omaishoito ja eläkejärjestelmä) sekä (ammattitaitoisen työvoiman) maahanmuuton edistämiseen. Valtion organisaatiot tulisi myös ohjeistaa uudella tavalla siten, että ne omia hankintojaan kilpailuttaessaan edistäisivät erityisesti innovatiivisuutta ja laatua. Tällä tavalla hallinto toimisi omalta osaltaan kansallisen innovaatioveturina. Eduskunnan Tulevaisuusvaliokunnan rinnalle/jatkoksi voidaan perustaa tulevaisuusministeriö ja -ministeri kehittämään suomalaisen hallinnon ennakointikykyä ja visionäärisyyttä. Tämän elimen tehtävänä voisi olla myös kansallisen ja kansainvälisen tutkimuksen arvottaminen ja ”kääntäminen” päätöksenteon kielelle/tarpeisiin.
2. **Euroopan Unioni ja globaali vaikuttaminen:** Suomi-ilmiön globaali markkinointi tapahtuu tehokkaimmin olemalla strategisissa asioissa aktiivinen edelläkävijä EU:ssa. Siksi Suomen tulisi aktivoitua ja profiloitua EU:ssa kansainväliseksi edelläkävijäksi Suomelle tärkeissä asioissa, joita ovat muun muassa tietoyhteiskunta (teknologia, osaaminen, innovaatiot, palvelut, tietoturva ja tekijänoikeudet) sekä kestävä kehitys.
3. **Tutkimus ja kehittäminen:** Tarvitaan radikaaleja kansallisia, alueellisia, paikallisia ja myös kansainvälisiä pilotteja (Living Labs), joita tuetaan uusilla (TEKESin, Sitran, Suomen Akatemian yms. rahoittajaor-

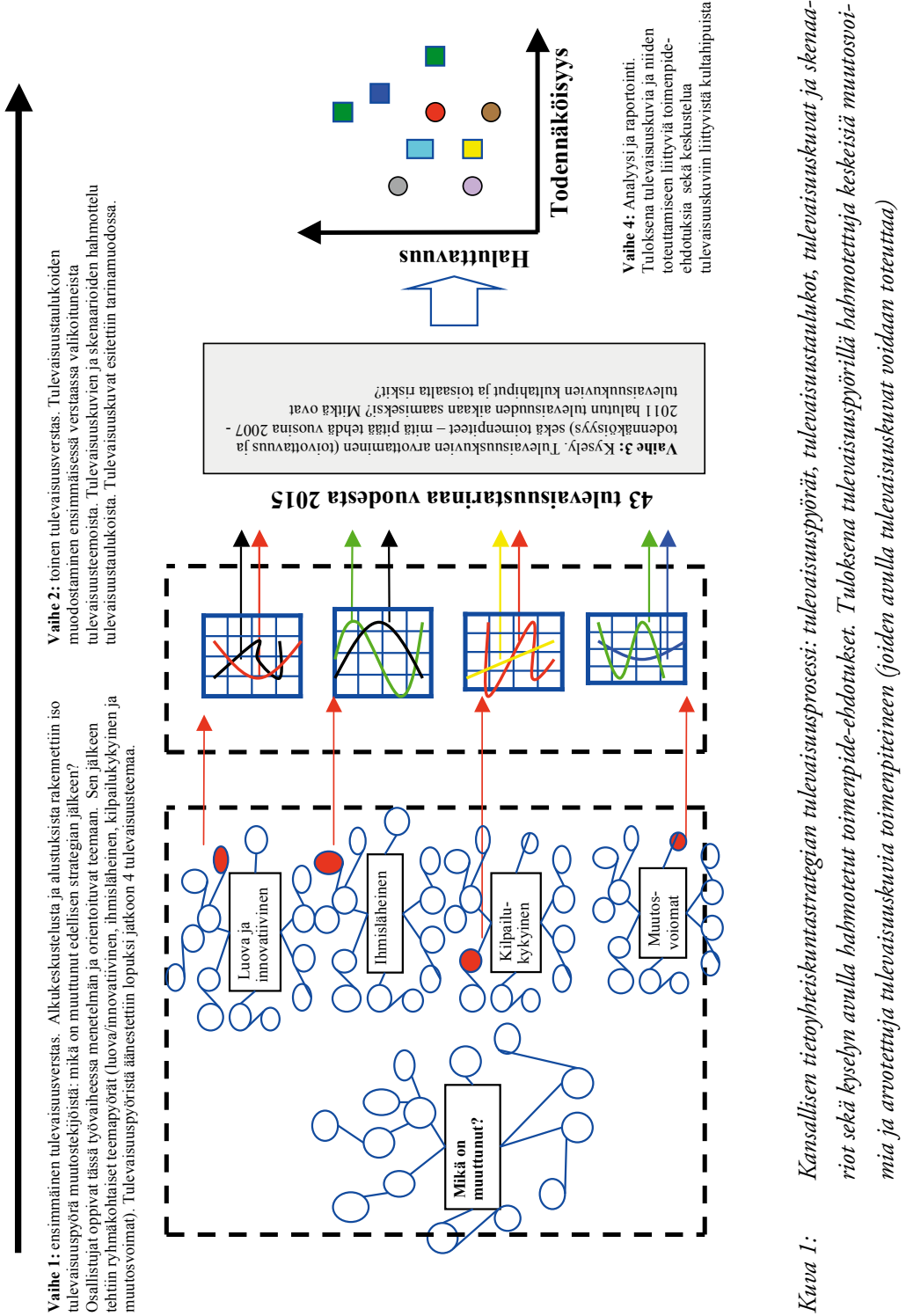
ganisaatioiden) rahoitusrakenteilla, kuten pk-yritysten t&k-seteleillä ja yksityishenkilöille suunnatulla rahoituksella. Myös tutkimuksen ja koulutuksen kansallisia huippuyksiköitä tulisi kehittää globaalien Living Labien suuntaan. Samalla tulisi kehittää uusia vaikuttavuuskriteereitä ja indikaattoreita varsinkin soveltavalle tutkimukselle.

4. **Koulut, opetus ja oppiminen:** Korkealaatuinen, demokraattinen peruskoulu on säilytettävä samalla kun sitä kehitetään edelleen tukemaan oppilaiden erityisominaisuuksia (yksilön vahvuuksien tukeminen). Myös nuorten aitoon kansainvälistämiseen on panostettava jo peruskoulussa. Opettajankoulutusta ja opettajien täydennyskoulutusta on kehitettävä varsinkin virtuaaliopetuksen sekä ongelmalähtöisen ja tekemällä oppimisen suhteen. Informaalia koulutusta/ koulutusjärjestelmää on kehitettävä vastaamaan elinikäisen oppimisen haasteeseen (”edutainment”). Koulujen ja yritysmaailman välistä yhteistyötä (sekä opettajien että oppilaiden tasolla) on kehitettävä esimerkiksi ura- ja rekrytointipalveluilla, tuutoreilla, mentoreilla yms. Kansainvälistä edelläkävijyyttä saadaan sillä, jos Suomi on ensimmäinen maa, jossa hyvät käytännöt toteutetaan koko koulutusjärjestelmän osalta (kokonaisuuden hallinta). Myös opetuksen vientiin on panostettava viipymättä ja määrätietoisesti.
5. **Luovuuden kehittäminen ja johtaminen verkostotaloudessa:** Tarvi- taan voimakas panostus innovatiivisiin ja kasvuhalukkaisiin pk-yrityk- siin. Erityistä kehittämistä vaativat pk-yritysten uudet, verkostomaiset liiketoimintamallit sekä kansallisten/paikallisten veturiyritysten tunnista- minen ja klusteroiminen. (Mikro- ja pien)yrittäjyyteen pitää kannustaa jo peruskoulussa ja yritysten perustamista on helpotettava lainsäädän- nöllisesti ja uusien, ”perusta yritys tunnissa” -palveluiden avulla. Kehit- täjätahoille on rakennettava liiketalousosaamista ylläpitävä täydennys- ja jatkokoulutusjärjestelmä. Esimiesasemassa toimivien johtamiskoulutusta on kehitettävä kautta linjan. Uutena luovuuden johtamisen välineenä ehdotetaan luovuusoptiojärjestelmän kehittämistä (mikä edellyttää myös luovuuden mittaamisen ja arvioinnin kehittämistä).

6. **Poikkisektoraalisuus:** On luotava hankkeita ja foorumeja (sekä Ota-niemen kaltaisia ekosysteemejä) yritysten, taiteilijoiden, palveluntuottajien ja tekniikan asiantuntijoiden yhteen saattamiseksi. Näitä foorumeja tulisi rakentaa myös kansainvälisesti - esimerkiksi tiivistämällä teknis-kaupallista yhteistyötä Venäjän kanssa. Varsinkin käsityöammattien ja toisaalta virtuaalisen/teknisen osaamisen yhdistelmillä on vielä saavutettavissa kansainvälistä edelläkävijyyttä. Myös maahanmuuttajien osamista on hyödynnettävä entistä aktiivisemmin ja määrätietoisemmin.
7. **Arvokeskustelu:** Meidän tulisi suhtautua vakavasti yhteisen arvopohjan rakentamiseen - ja olla aktiivisia myös eurooppalaisen arvokulttuurin rakentamisessa (esimerkiksi EU:n sisällä). Kansallisesti peruskoulujärjestelmällä on keskeinen rooli yhteisen arvomaailman luomisessa. Filosofia, etiikka tai elämäkatsomustieto voisi siksi olla pakollisten oppiaineiden joukossa jo peruskoulussa. Myös perhekeskeistä kasvatusta on tuettava ja hyviä tapoja korostettava. Erityisenä, kansalaisia yms. toimijoita yhteen keräävänä ja osallistavana toimenpiteenä ja foorumina ehdotetaan kansallista, avointa tiedon kokoamisprojektia - esimerkiksi suomalaisen kulttuuriperinnön digitointia.
8. **Työelämän uudet pelisäännöt:** (Suomalainen) AY-liike voisi toimia kansainvälisenä edelläkävijänä uuden, globaalin arvo- ja työkulttuurin rakentamisessa. Hallitus voisi omalta osaltaan vastaavasti edistää ylikansallisen ay-liikkeen kehittymistä ajamalla asiaa EU:n sisällä. Työelämän stressaavuutta tulisi samalla viipymättä vähentää uusilla toimintamalleilla ja hyvinvointipalveluilla (joita pitäisi tukea verotuksellisesti yms.). Myös työmarkkinoiden kaikkinaista joustavuutta sekä etä- ja vapaaehtoistyötä pitäisi edistää ja helpottaa monilla erilaisilla tavoilla (vrt. Living Labit).
9. **Villit kortit:** Energian tuotanto on hajautettava ja monipuolistettava: lisää energiaa, mutta entistä monipuolisemmin ja hajautetummin. Tällä tavalla edistetään sekä kilpailukykyä että ympäristön suojelua.

Virtuaalikulttuurin ja -maantieteen sekä (kansallisen ja kansainvälisen) uusyhteisöllisyyden kautta syntyy tulevaisuudessa esimerkiksi internet-puolueita (virtuaalikansanedustajineen ja -ministereineen). Myös tätä muutosprosessia on edistettävä, tuettava ja ennen kaikkea tutkittava. Vaikka Suomi ei kansallisella tasolla irtautuisikaan kansainvälisistä sopimuksista ja organisaatioista, niin paikallisen tason Living Labeilla pitäisi olla aito mahdollisuus rakentaa rajattoman radikaaleja innovaatioita.

10. **Rivien välistä luettua:** Tulevaisuusprosessissa oli nähtävissä merkittävää epäluottamusta muun muassa: a) ammattiyhdistysliikkeiden muutoshalukkuuteen, b) viranomaisten ja poliittisten päättäjien kykyyn tehdä vahvoja päätöksiä, purkaa byrokratiaa ja kehittää poik-kihallinnollisuutta, c) yritysten yhteiskuntavastuuseen, d) kansalliseen me-henkeen, e) Suomen kykyyn vaikuttaa EU:n sisällä sekä f) nykyisten (t&k)rahoitusorganisaatioiden ja g) yliopistojen kykyyn ja haluun uudistua. Luottamuksen ja dialogin rakentaminen on tästä näkökulmasta suurin haaste - ja vastaavasti merkittävimmät muutosta hidastavat tekijät liittyvät edellä mainittujen toimijoiden kykyyn ottaa vastaan uusia toimintamalleja ja luopua vanhoista saavutetuista eduistaan. Myös kestävä kehitys nousi keskusteluissa esille vahvemmin kuin yllä esitetyissä tulevaisuuskuivissa. Merkittävänä signaalina voidaan pitää myös arvokeskustelun vahvaa painottumista: riskinä on Suomen ja maailman nopea polarisoituminen. Tietoyhteiskunnan liiketoimintamahdollisuuksiin liittyvässä keskustelussa kulki rinnakkain kolme tasoa: 1) teknologian osalta ubiikit (langattomat ja mobiilit) sovellutukset, 2) sisältöjen osalta avoimet rajapinnat sekä monikanavaisesti ja asiakaslähtöisesti tuotetut turvalliset (sähköiset) arjen palvelut sekä 3) tekijänoikeudet, teollisoikeudet, mallit ja formaatit (tähän kolmanteen tasoon liittyy myös keskustelu kokonaisten koulutus-, turvallisuus-, hallinto-, ympäristö- sekä sosiaali- ja terveysjärjestelmien mallintamisesta ja viennistä).

Kuva 1: Kansallisen tietoyhteiskuntastrategian tulevaisuusprosessi: tulevaisuuspyörät, tulevaisuustaulukot, tulevaisuuskuvat ja skenaariot sekä kyselyn avulla hahmotetut toimenpide-ehdotukset. Tuloksena tulevaisuuspyörillä hahmotettuja keskeisiä muutosvoimia ja arvoitettuja tulevaisuuskuvia toimenpiteineen (joiden avulla tulevaisuuskuvat voidaan toteuttaa)

4 kyselyä (Luova, ihmisessä heineen, kilpailukykyinen ja muutovoimat), joissa arvotettiin tulevaisuuskuvia (kuinka todennäköinen/haluttava) ja esitettiin toimenpiteitä haluttujen tulevaisuuskuvien toteuttamiseen.		
<p>2. verstaas</p> <ul style="list-style-type: none"> Pieni on kaunis Hyvästi UPJ Finn Living Lab Global Living Lab Digitaalisen verkostotalouden malli Luovuuksipolilla jatkuvaan paraantumiseen Luovuuskasvatuksella erilaisuuden tuottamiseen Small Innovation Fund (SIF) -tukijärjestelmä PK-yritykset PK-yritykset PK-yritykset Älyarkki yksilöllisten kansalaisten ilona Residenssiyliopisto kerää yhteen maailman luovat huippuosaajat Luovat yksilöt ja aktiivinen kansalaisuus "Eripästämistä" monikulttuurisuudella ja seniiori-juniori -yhteistyöllä Top-y läpään tunnustaminen ja tunnistaminen Nejja kultaista palloa Rajat ylittävä innovaatiojärjestelmä - transboundary innovation system osaja Jousiava globaalitalouden niche- Globalilosiamisen kehittäminen kulttuuriosamisen strategialla Rakenteiden radikaali, itseorganisoituva uudistuminen 24H Innovation Tomado Lab (innokratian vallakausi) 	<ul style="list-style-type: none"> Eetinen, ihmiskeskkeinen tietoyhteiskunta – vain pakollako? Yhdessä tekemällä hyvää julkista palvelua Tanjan arki - tietoyhteiskuntakehitys auttaa yksilön arjessa selviytymistä Luottamuksen Suomi Resurssikeskus "Iämin käsi" Riston tarina Yritykset tuottamassa ihmisläheisiä yhteiskuntaa – arjen palveluita 	<ul style="list-style-type: none"> Kadunmies kertoo elämästään – haastattelu kadulla 2015 Yritysjohdaja kertoo menestyksen avaimista Presidentin vappupuhe Ote OECD:n globalisaatioreportista Suomen osalta Matti Meikäläinen kertoo sidossyömistään iltapäivälehdessä Yrityksen tehdokkuusjohtaja Möttönen lausuu yrityksensä tehdokkuuskäyttöistä pikkujouluissa 2015 Organisaatioiden tutkimuslaitoksen raporttiyheneveto yhteisöistä 2015 Euroopan eläkeläiset yhdistyksen puheenjohtaja kertoo Suomen esimerkistä Oy Suomi Ab Maakunnallisesta nysväimisestä maailman valloitukseen Sosiaalinen darvinismi ja lisääntyvä niukkuus Suomalaisuus maailman kansojen joukossa
<p>Mentelmää tulevaisuustalukko.</p> <p>Tuloksena tulevaisuuskuvia ja -tarinota.</p>	<ul style="list-style-type: none"> Suomi-ilmio Sivistys Barcelonan eturauhaohjelmää 	

<p>Äänestyksessä jatkoon valitut tulevaisuusteemat</p>	<p>I. Verstas</p> <p>Menetelmänä tulevaisuuspyörä.</p> <p>Tuloksena mielekkäitä kokonaisuuksia ja äänestyksessä esille nousseita tulevaisuusteemoja</p>	<p>Luvuuden yhteisölliset rakenteet, kuten esimerkiksi kumppanuuskykyisyys ja luovuusyhteisöt</p> <ul style="list-style-type: none"> Tarvitaan aikaa ja ympäristö (1) Perustana vankka perusosaaminen (1) Eri asioiden yhdistely: tiede + taide + järki + tunne jne. (1) Sosiaalisen innovaatioilmaston tunnistaminen ja luominen (2) Kyseenalaisistaminen (2) Kumppanuuskykyisyys (2) Tarpeen havaitseminen, arjen helpottaminen (2) Yhteisö (4) 	<p>Ihmisarvo ja sosiaaliset rakenteet suomalaisessa tietoyhteiskunnassa</p> <ul style="list-style-type: none"> Työelämän joustavuus/vapaa-aika ja perhe (2) Tiedon hallinta, tietojohdaminen (2) Ihmisten ihmisarvo nyky-yhteiskunnassa – uusi tietoyhteiskunta-paradigma teknologiauskon tilalle? (4) 	<p>Alhaalta ylöspäin rakentuvat innovaatioprosessit: lokaalien prosessien ja ihmisten formaattit globaalilla tasolla.</p> <ul style="list-style-type: none"> Uudet formaattit (1) Luottamus (2) Global (2) (Palveluiden) helpokäyttöisyys/saavutettavuus kaikille (2) 	<p>Miten koulutusjärjestelmä tukee kansallisen ja yksilön kilpailukyyn kehittymistä?</p> <ul style="list-style-type: none"> Sopeutumiskyky/kyky muuttua aktiivisesti (1) Kaikki resurssit käyttöön (1) Yhteiskunnan elinvoima (1) Valikoidaan tarpeelliset asiat (1) Kesklinäinen luottamus (1) Suoruus/ei komentohierarkia (1) Poikkisektoriaalisuus (2) Koulutus (3) 	<p>Mitkä ovat ne globaalit tietoyhteiskunta-prosessit, joissa Suomi haluaa menestyä tarvelähtöisesti?</p> <ul style="list-style-type: none"> Hitausvoimat tukevat yhteiskunnan haluttua kehittämistä (1) Ihmisläheinen IP-maailma (1) Turvallisuus (1) Muutos ja jousto (1) Vastavoimat/mikä ovat toimintaympäristön muutostrendien vastavoimat (2) Uusien sopimusten tarve, koska globaalit säännöt muuttuvat (1) Tarve (5) Globaali tietoyhteiskuntaprosessi (6)
<p>Tulevaisuusprosessin lähtökohdana olleet laatusanat</p>	<p>Ihmisläheinen Suomi</p>	<p>Luoja ja innovatiivinen Suomi</p>	<p>Kilpailukyinen Suomi</p>	<p>Muutos- ja pysyvyysvoimat</p>	<p>Kilpailukyinen Suomi</p>	<p>Muutos- ja pysyvyysvoimat</p>

3. TULEVAISUUSAJATTELU

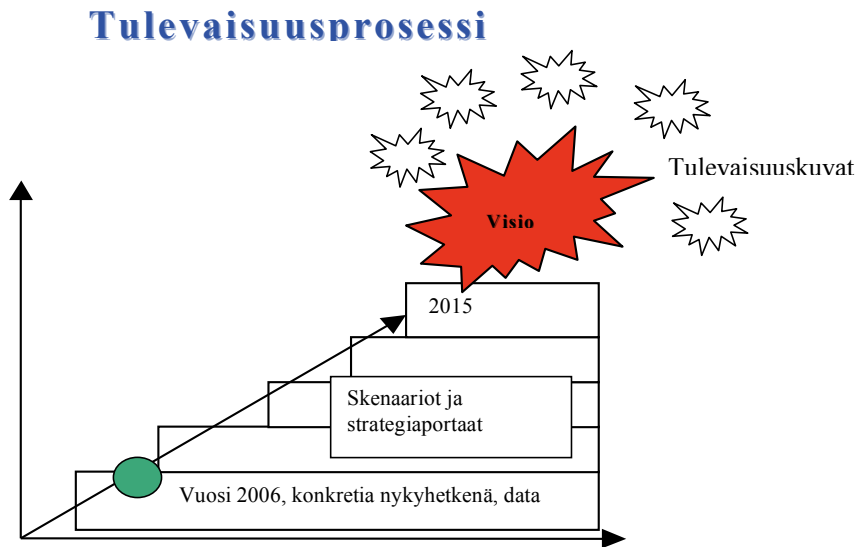
Tulevaisuustiedon hankkimisen voi kuvata nelivaiheisena tulevaisuusprosessina (Ahokas 2003 sekä Hietanen & Kaivo-oja 2005):⁵

1. Ennakoinnin, kuten muunkin kehittämisen, suunnittelun ja tutkimuksen lähtökohtana on tieteellinen tieto niistä ilmiöistä, rakenteista ja prosesseista, joista ennakoitava asia muodostuu. Monet ennakointijärjestelmät pysähtyvät tähän - mutta tällöin menetetään tulevaisuustiedon hedelmällisimmät hyödyt.
2. Tulevaisuusprosessin toisessa vaiheessa tietoon lisätään mielikuvitus ja luovuus: sen lisäksi, että ennakointiprosessin on ymmärrettävä miten asiat tulevaisuudessa todennäköisesti ovat, sen on myös pohdittava miten ne voisivat olla. Inhimillistä toimintaa ei yleensä rajoita taloudelliset tai tekniset rajoitukset, vaan hyvien ideoiden, luovuuden puute.
3. Prosessin kolmannessa työvaiheessa ennakointiin yhdistetään tiedon ja mielikuvituksen rinnalle myös arvot. Skenaariot ja tulevaisuuden kuvat jakaantuvat karkeasti määriteltynä mahdollisiin, todennäköisiin, toivottaviin ja vältettäviin tulevaisuuksiin. Näistä mahdolliset ja todennäköiset tulevaisuudet ovat melko lailla objektiivisia. Erilaisten mahdollisten tulevaisuuskuvien toivottavuus ja haluttavuus voivat sen sijaan vaihdella toimijasta eli näkökulmasta riippuen. Tämän työvaiheen tuloksena syntyy skenaarioita mahdollisista tulevaisuuksista. Työvaihe päättyy yhteisen vision valintaan, jolloin kaikista mahdollisista tulevaisuuksista valitaan yksi: se tulevaisuus, jonka toimija haluaa tapahtuvaksi.

⁵ Tulevaisuudentutkimuksesta ja sen menetelmistä ks. esimerkiksi Kamppinen & all. 2003, Keenan & all. 2003 sekä Vapaavuori ja von Bruun 2003. Skenaariotyöskentelystä ks. myös Ralston ja Wilson 2006.

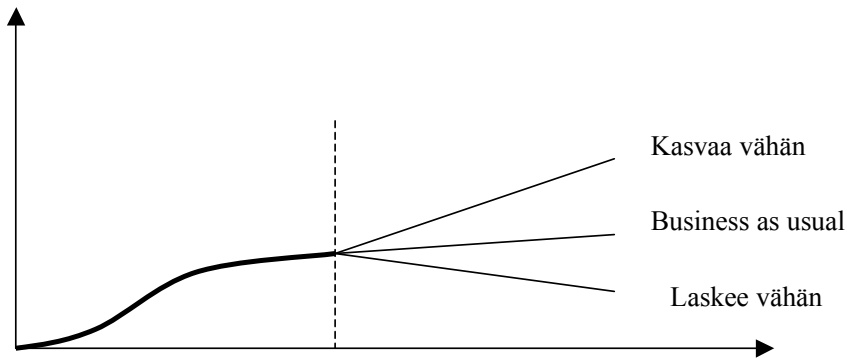
4. Tulevaisuusprosessin neljännessä vaiheessa rakennetaan strategiportaatt nykyhetkestä haluttuun tulevaisuuden tilaan. Tämä vaihe on arvorationaalinen. Sen jälkeen kun on päätetty minkälainen maailma halutaan, on tehokkaimman toteutustavan valinta melko lailla loogista ja objektiivista. Tässä työvaiheessa ennakointi muuttuu tulevaisuuden tekemiseksi.

Kun edellä mainitut 4 työvaihetta toistetaan säännöllisesti niin tuloksena on osallistava ennakointijärjestelmä, joka toimii tehokkaana muutoksen hallinnan ja visionäärisen johtamisen työkaluna (Kuva 2).

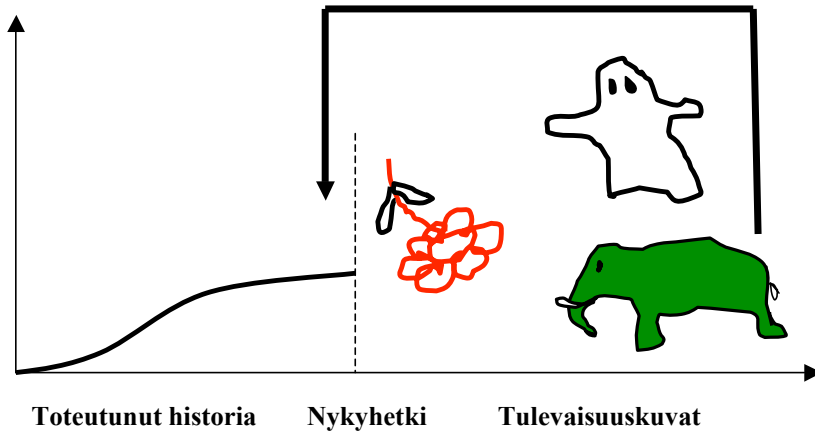
Kuva 2: Tulevaisuusprosessi rakentuu nykytilan arvioinnista, mahdollisten, todennäköisten, haluttavien ja vältettävien tulevaisuuskuvioiden rakentamisesta, tavoiteltavan tulevaisuuden päättämisestä (visio) ja strategiportaiden luomisesta (Ahokas 2003).

Olennainen erottelu tulevaisuuden tutkimuksen ja ennakkoinnin sisällä on se, onko ennakointiprosessissa kyse vain ja ainoastaan aikasarjoihin perustuvasta trendiekstrapolaatiosta, jossa jo toteutuneen aikasarjan perusteella postuloidaan tulevaisuuskuvia tyyliin: jatkuu samanlaisena (business as usual), kasvaa vähän, laskee vähän (Kuva 3). (Hietanen ja Kaivo-oja 2005)

Kuva 3. Trendiekstrapolaatioon, toteutuneisiin aikasarjoihin perustuva ennakointi.

Vaihtoehtona tälle todennäköisyyksiä etsivälle ennakkoinnille on heuristinen ote, jossa lähtökohtana on tahdonvapaus. Vaikka asiat olisivatkin aina ennen tapahtuneet tietyllä tavalla niin se ei tarkoita sitä, että niiden pitäisi myös tulevaisuudessa tapahtua samalla tavalla. Ennakointiin samoin kuin arviointiin liittyy aina oppiminen historiasta (hindsight), nykyhetken ongelmista (insight) ja arvioiduista tulevaisuuksista (foresight). Ihmisille on - toisin sanoen - suotu tiedon lisäksi myös mielikuvitus; kyky keksiä uutta. Tulevaisuus muokkautuu aina monimutkaisen imitointi- ja innovointiprosessin kautta. Kun imitoidaan, seurataan voimakasta polkuriippuvuutta ja vallitsevia megatrendejä, trendejä ja parhaita käytäntöjä. Visionäärinen johtaminen on mahdollista kun voidaan helposti tunnistaa tärkeät tulevat ilmiöt. Kun taas innovoidaan, ollaan herkkiä ja avoimia uusille ideoille ja innovaatioille, jolloin heikkojen signaalien analyysi nousee tärkeäksi tulevaisuuden tekemisen välineeksi. Yllättävät ja nopeat muutokset voivat edellyttää improvisoitua ja voimakasta operatiivista johtamista. Heuristinen ennakointi etsii ja jopa luo aktiivisesti epäjatkuvuuksia. Siksi heuristisessa ennakkoinnissa korostuvat myös arvot: keskustelu siitä, miten asiat voisivat olla ja miten asioiden pitää olla. (Kuva 4) (Hietanen ja Kaivo-oja 2005)

Kuva 4. Luovat tulevaisuuskuvat eivät perustu jatkumoille vaan epäjatkuvuuksille.

4. VERSTASMENETELMÄNÄ ACTVOD - TULEVAISUUSPROSESSI

Tietoyhteiskuntastrategiaprosessin tulevaisuusverstaassa käytettiin menetelmänä Turun kauppakorkeakoulun Tulevaisuuden tutkimuskeskuksessa kehitettyä ACTVOD-tulevaisuusprosessia, jossa yhdistetään viisi tulevaisuuden tutkimuksen perusmenetelmää; tulevaisuusverstaas, tulevaisuuspyörä, tulevaisuustaulukko sekä Delfoi-kysely (tai Delfoi-prosessi) ja pehmeä systeemimetodologia.⁶

Tulevaisuusverstaas on eri toimijoita laaja-alaisesti ja monipuolisesti osallistava tulevaisuuden tekemisen väline. Verstastyöskentelyssä voidaan tekijöistä, tavoitteista ja sisällöistä riippuen hyödyntää hyvinkin erilaisia ryhmätyömenetelmiä - verstaadin rakenteelle on kuitenkin yleisesti ominaista se, että verstaas jakaantuu sisällöllisesti (Nurmela 2003):

1. valmisteluvaiheeseen, joka tapahtuu ennen verstaasta
2. ongelmavaiheeseen, jossa määritellään käsiteltävä ongelma ja lähtötilanne
3. mielikuvitusvaiheeseen, jossa etsitään vaihtoehtoisia ratkaisuja
4. todellistamisvaiheeseen, jossa etsitään konkreettisia toimenpiteitä
5. jälkitoimenpiteisiin, jotka tapahtuvat verstaan jälkeen

Delfoi-menetelmä on kehitetty erityisesti asiantuntijoiden tulevaisuutta koskevien käsitysten keräämiseen ja analysoimiseen. Menetelmä ei perustu kattavaan tilastolliseen otantaan, vaan siinä keskitytään rajatun asiantuntijaryhmän vastauksiin ja etenkin vastauksissa esitettyjen tulevaisuusväitteiden perusteluihin: diskurssiin ja argumentaatioon. Delfoi-menetelmässä asiantuntijoiden ensimmäisen osion vastauksia perusteluineen käytetään toisessa (ja kolmannessa) vaiheessa keskustelun

⁶ ACTVOD -tulevaisuusprosessi (ks. Kuva 5) perustuu Tulevaisuuden tutkimuskeskuksen projektijohtaja Olli Hietasen tekeillä olevaan väitöskirjaan: Verkostojen filosofiaa – virtuaalikulttuuria ja aineettomia pääomia. Menetelmää kehitetään verkostojohtamisen työkaluksi.

lähtökohtana. Tällä tavalla Delfoi-prosessi syventyy vaihe vaiheelta tarkasteltavan ongelman nykytilaan ja tulevaisuuden näkymiin. Olennaista Delfoi-prosessille on peräkkäisissä työvaiheissa tapahtuva tiedon kumuloituminen. (Kuusi 2003, Linstone 1999)

Tulevaisuuspyörä on nk. mind map -menetelmä, jossa käsiteltävänä oleva teema - esimerkiksi Koulujen tulevaisuus - puretaan kerros kerrokselta osiinsa. Tämän jälkeen osa-alueet voidaan haastaa yksitellen erilaisilla tulevaisuustrendeillä, kuten esimerkiksi ikääntyminen, globalisaatio jne. Tällä tavalla muodostetaan käsitystä siitä, mikä on käsiteltävänä olevan teeman kokonaisuus ja miten tulevaisuus haastaa kokonaisuuden eri osa-alueet. Samalla voidaan tarkastella systeemin osien välisiä vuorovaikutussuhteita. (Glenn 1994)

Tulevaisuustaulukko on tulevaisuudentutkimuksen käyttämä skenaariomenetelmä vaihtoehtoisten tulevaisuuskuvien hahmottamiseen. Kun vaihtoehtoiset tulevaisuuskuvat sisältävät myös kuvauksen niihin johtavista vaihtoehtoisista poluista voidaan puhua skenaarioista. Tulevaisuustaulukko on tarkastelumatriisi, jonka vasempaan laitaan (pystysarakkeeseen) merkitään kaikki tutkittavaan asiaan tai ilmiöön vaikuttavat muuttujat. Taulukon vaakarivit puolestaan sisältävät näiden muuttujien erilaisia tiloja. Tutkittavan asian vaihtoehtoisia tulevaisuuskuvia muodostetaan valitsemalla taulukon riveiltä erilaisia tilapareja - yleensä yksi arvo/rivi. (Seppälä 2003 sekä Kuusi & Kamppinen 2003).

Pehmeää systeemimetodologiaa käytetään, kun tavoitteena on hahmotella ja mallintaa systeemin toimintaa. Pehmeää systeemimetodologiaa sovelletaan etenkin inhimillisen toiminnan selittämiseen (erotuksena luonnon kausaalisista systeemeistä). Menetelmässä jonkin laajan kokonaissysteemin toiminta jaetaan osasysteemeihin ja näiden välisiin rajapintoihin sekä erilaisiin systeemien välisiin vuorovaikutussuhteisiin. (Rubin 2003)

Kansallisen tietoyhteiskuntastrategiaprosessin tulevaisuusverstaissa käytetty **ACTVOD-tulevaisuustaulukko** on tehty yhdistämällä tulevaisuustaulukko (skenaariomenetelmä) ja pehmeä systeemimetodologia (Peter Checklandin niin kutsuttu CATWOE-malli).⁷

⁷ CATWOE-mallista ks. esimerkiksi Checkland ja Holwell 1998 ja Checkland ja Scholes 1990.

Tulevaisuustaulukko on tulevaisuudentutkimuksen käyttämä menetelmä vaihtoehtoisten tulevaisuuskuvien hahmottamiseen ja skenaariopolkujen esittämiseen. Tulevaisuustaulukon vasempaan laitaan (pystysarakkeeseen) merkitään kaikki tutkittavaan asiaan tai ilmiöön vaikuttavat tekijät. Taulukon vaakarivit puolestaan sisältävät näiden tekijöiden erilaisia tiloja. Tutkitun asian vaihtoehtoisia tulevaisuuskuvia muodostetaan valitsemalla taulukon riveiltä erilaisia tilapareja - yleensä yksi arvo/rivi.

CATWOE-menetelmää puolestaan käytetään, kun tavoitteena on hahmotella ja mallintaa systeemin toimintaa. Pehmeää systeemimetodologiaa sovelletaan etenkin inhimillisen toiminnan selittämiseen (erotuksena luonnon systeemeistä). Menetelmässä jonkin laajan kokonaissysteemin toiminta jaetaan osasysteemeihin ja näiden välisiin rajapintoihin sekä erilaisiin systeemien välisiin vuorovaikutussuhteisiin.

Näiden menetelmien yhdistäminen on tehty siten, että tulevaisuustaulukon vasempaan laitaan, muuttujiksi/tekijöiksi, on asetettu CATWOE-mallin muuttujat, joita on samalla hieman muokattu ja järjestelty (taulukko 1). Näin on CATWOE:sta tullut ACTVOD.

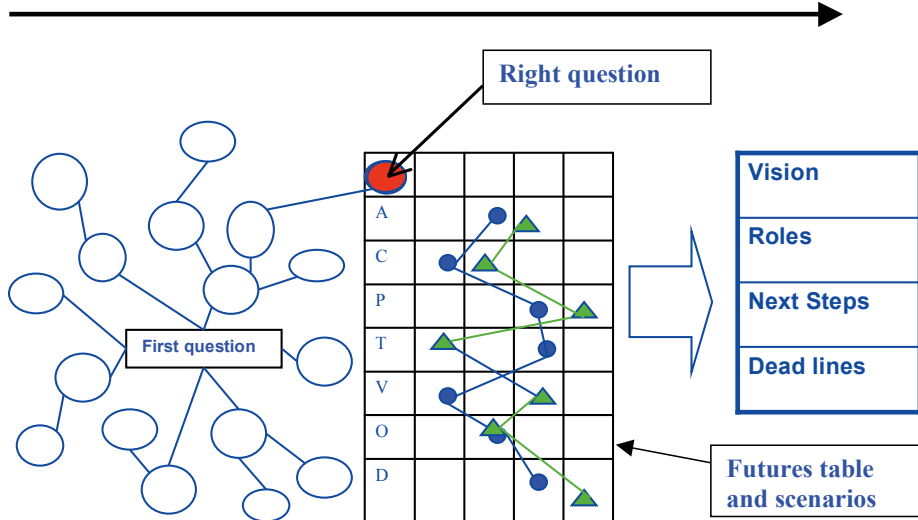
Taulukko 1: Checklandin Catwoe-muuttujat ja niistä tehty ACTVOD-sovellus.

Checklandin muuttujat:	ACTVOD-taulukon muuttujat:
<p>C = customer (asiakas, jonka toimintaan prosessi vaikuttaa)</p> <p>A = actors (toimijat, jotka saavat prosessin aikaan)</p> <p>T = transformation process (muutosprosessi, jossa systeemiin tuleva resurssi muuttuu tuotteeksi; eli kuvaus siitä muutoksesta, mitä eri toimijat yrittävät toiminnallaan saada aikaan)</p> <p>W = worldview (maailmankuva)</p> <p>O = owners (omistajat, jotka voivat pysäyttää muutoksen)</p> <p>E = environmental constraints (toimintaympäristön asettamat vakiot eli ulkoiset rajoitukset)</p>	<p>A (actors) = ne toimijat, jotka tuottavat ja tekevät asioita</p> <p>C (customers) = ne toimijat, joille tehdään</p> <p>T (Transformation process) = toiminnan tavoite ja toimijoiden perustehtävät eli se, mitä on tarkoitus saada toiminnan avulla aikaan: asiantila X muuttuu toiminnan Z avulla asiantila Y:ksi.</p> <p>V (Values) = arvot, jotka liittyvät toimintaan (mm. asiakkaiden ja aktoreiden arvot)</p> <p>O (Obstacles) = ne tekijät, jotka ovat esteitä tavoitteiden ja päämäärien tavoittamiselle ja toteutumiselle</p> <p>D (Drivers) = ne resurssit yms. tekijät, jotka auttavat toimijoita saavuttamaan päämääränsä</p>

Taulukkoa voidaan myös tulevaisuusverstaissa tapauskohtaisesti täydentää uusilla muuttujilla, kuten esimerkiksi: ydinsaamisalueet, tuotteet, teknologiat jne.

Kun *ACTVOD-tulevaisuustaulukkoon* yhdistetään myös tulevaisuuspyörä, niin voidaan puhua *ACTVOD-tulevaisuusprosessista* (kuva 5), jossa ensin etsitään ”oikeaa kysymystä” tulevaisuuspyörän avulla. Liikkeelle lähdetään jostakin alustavasta teemasta, mutta yleensä seuraavaan vaiheeseen valikoituu (esimerkiksi äänestyksen perusteella) jokin muu, keskustelun aikana löydetty uusi ja mielenkiintoiseksi havaittu kysymys. Tämä uusi kysymys avataan seuraavassa työvaiheessa tulevaisuus-taulukon avulla tulevaisuuskuviksi ja skenaarioiksi. Prosessin viimeisessä vaiheessa etsitään toimenpiteet skenaarioiden toteuttamiseksi. Toimenpiteet voidaan etsiä

joko samassa verstaassa kuin tulevaisuuspyörä ja ACTVOD-taulukkokin on tehty - tai jälkitoimenpiteinä esimerkiksi nettikyselyn avulla. Jos toimenpiteitä etsitään kyselyn avulla, niin tulevaisuusverstaan tulokset voidaan samalla alistaa laajemman sidosryhmän arvioitavaksi. Samalla voidaan etsiä halukkaita toimijoita mukaan haluttua tulevaisuutta (visiota ja strategisia toimenpiteitä) toteuttamaan.

Kuva 5. ACTVOD-tulevaisuusprosessi muodostuu neljästä työvaiheesta: 1) oikean kysymyksen etsimisestä tulevaisuuspyörän (mind map) avulla, 2) tulevaisuustaulukon rakentamisesta valitusta teemasta, 3) skenaarioiden muodostamisesta ja 4) toimenpiteiden määrittämisestä (skenaarion toteuttamiseksi). Nämä toimenpiteet suoritetaan tulevaisuusverstaassa (1-4 verstaasta). Haluttaessa menetelmään voidaan lisätä viidentenä (jälki)toimenpiteenä (netti)kysely, jossa verstaisten tulokset alistetaan laajemman sidosryhmän/asiantuntijaryhmän arvioitavaksi. Samalla voidaan etsiä yhteistyöstä kiinnostuneita yhteistyötahoja. Tämä monivaiheinen tulevaisuusprosessi muodostaa Delfoi-proessin, jossa työvaiheelta pureudutaan syvemmälle asiantuntijoiden näkemyksiin tulevaisuudesta.

5. TULEVAISUUSVERSTAAT

Ensimmäisessä verstaassa (Liite 1) tehtiin tulevaisuuspyörät strategiaprosessin kolmesta laatusanasta ja muutostekijöistä:

- luova ja innovatiivinen
- kilpailukykyinen
- ihmisläheinen
- muutos- ja pysyvyystekijät

Toisessa verstaassa (Liite 2) jatkettiin siitä, mihin ensimmäinen jäi: tavoitteena oli rakentaa tulevaisuuskuvia ensimmäisessä verstaassa esille nousseista teemoista. Teemat valittiin äänestämällä tulevaisuuspyöristä. Verstaan jälkeen työpajojen ja tulevaisuusverstaaiden tulokset kerättiin yhteen ja tuloksia arvoitettiin ja konkretisoitiin nettikyseilyllä. Seuraavassa on lyhyesti kuvattu tulevaisuusverstaaiden keskeinen tulema, eli:

- tulevaisuuspyörät ja niistä esille äänestetyt
- tulevaisuusteemat sekä teemojen perusteella laaditut
- tulevaisuustaulukot ja niistä skenaarioiden avulla laaditut
- tulevaisuuskuvat.

5.1. Kilpailukyky -työryhmän tulevaisuuskuvat

Kilpailukykyryhmän ensimmäisen verstaan työskentelyyn osallistui 17 henkilöä. Ryhmän vetäjänä toimi projektipäällikkö Timo Nurmi. Työskentelyn helpottamiseksi ja osallistuvuuden lisäämiseksi ryhmä jaettiin kahteen pienempään ryhmään. Ryhmissä käytiin keskustelua kilpailukyvyn käsitteestä; mitä kilpailukyky on? Onko olemassa kilpailukyvyn ulkopuolista aluetta? Miten kilpailukyky näkyy? Kenen kilpailukyvystä on kysymys?

Kilpailukykyä nähtiin syntyvän muun muassa teknologioiden ja liiketoiminnan rajapinnoissa esimerkiksi tieto- ja viestintäteknologian (tv:t:n) tukemien sosiaalisten sovellusten ja innovaatioiden myötä.

Ryhmissä keskusteltiin myös siitä, että kilpailukyvyn käsite tuntuu vanhentuneelta ja on jopa tympeä. Edelleen nähtiin, että kilpailukyky ja sen saavuttaminen ei ole itsetarkoitus, vaan pikemminkin seurausta siitä, että jokin muu asia tehdään hyvin. Kilpailukyvyn aikaansaamisessa nähtiin olennaisena yhteistoiminta ja verkostoituminen - se, että tehdään yhdessä asioita hyvin (eikä pelkästään kilpaileminen).

Seuraavilla sivuilla on esitetty kilpailukykytyöryhmän tulevaisuuspyörät, jotka kuvaavat ryhmän käymää alkukeskustelua. Ryhmätyön ensimmäisen vaiheen lopuksi ryhmä äänesti tulevaisuuspyörään nousseista teemoista. Tällöin ääniä saivat seuraavat teemat:

- Sopeutumiskyky/kyky muuttua aktiivisesti (1)
- Kaikki resurssit käyttöön (1)

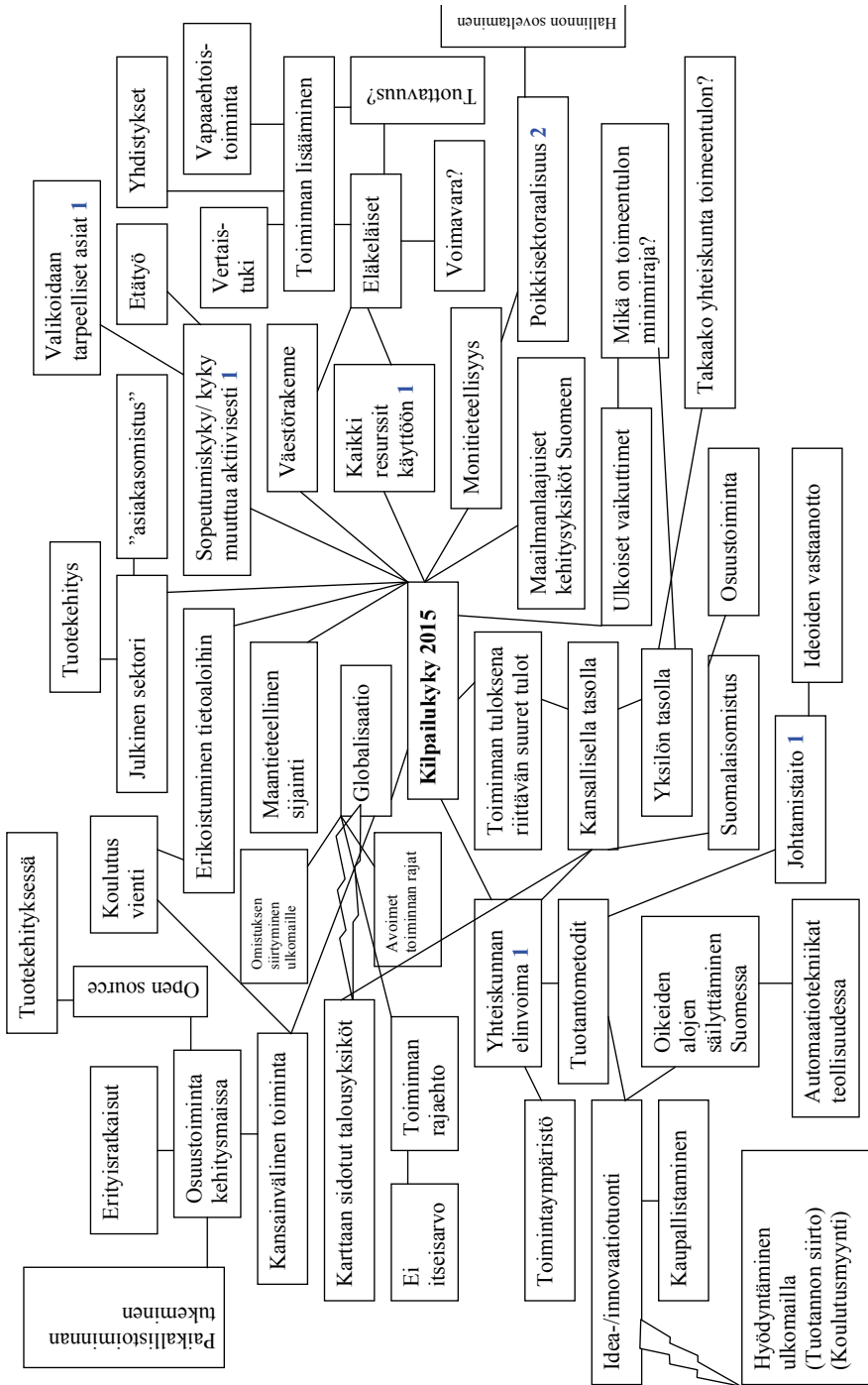
- Yhteiskunnan elinvoima (1)
- Valikoidaan tarpeelliset asiat (1)
- Keskinäinen luottamus (1)
- Suoruus/ei komentohierarkiaa (1)
- Poikkisektoraalisuus (2)
- Koulutus (3)

Tämän äänestystuloksen perusteella kilpailukykyryhmä päätyi lopulta siihen, että kansalaiset ja yksilöt on nostettava esiin: kaikki muu tulee sitä kautta kuin itsestään. Tästä näkökulmasta ryhmän tulevaisuuskyseminen valikoitui seuraavasti:

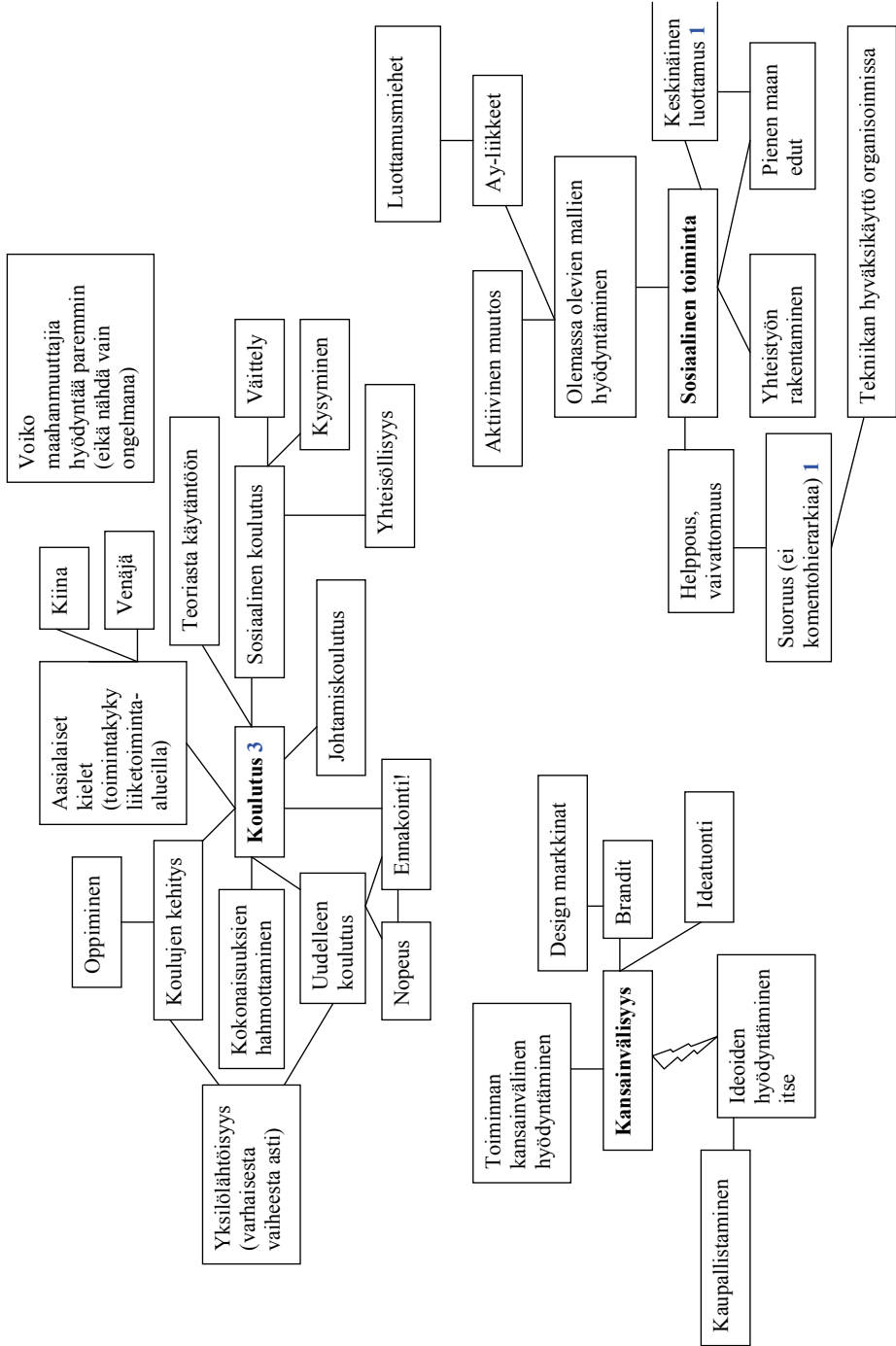
**Miten koulutusjärjestelmä tukee kansalaisen ja yksilön
kilpailukykyä kehittämistä?**

Tämä kysymys nostettiin tulevaisuustaulukon teemaksi/lähtökohdaksi. Vastausta etsittiin mm. dynaamisista rakenteista, yksilöllisistä tarpeista, yleissivistävästä (lyhyehköstä) peruskoulutuksesta ja sitä seuraavasta (yksilöllisestä) tarvelähtöisestä erikoistumisesta. Tässä mallissa koulutusta tuottavat monet eri toimijat ja koulutus on rakennettu sisään yhteiskuntaan. Olennaista on myös tekemisen ja oppimisen vuorottelu.

Kilpailukyky- työryhmän 1 tulevaisuuspyörä (mind map)

Kilpailukyky-ryöhmän 1 aputulevaisuuspyörät

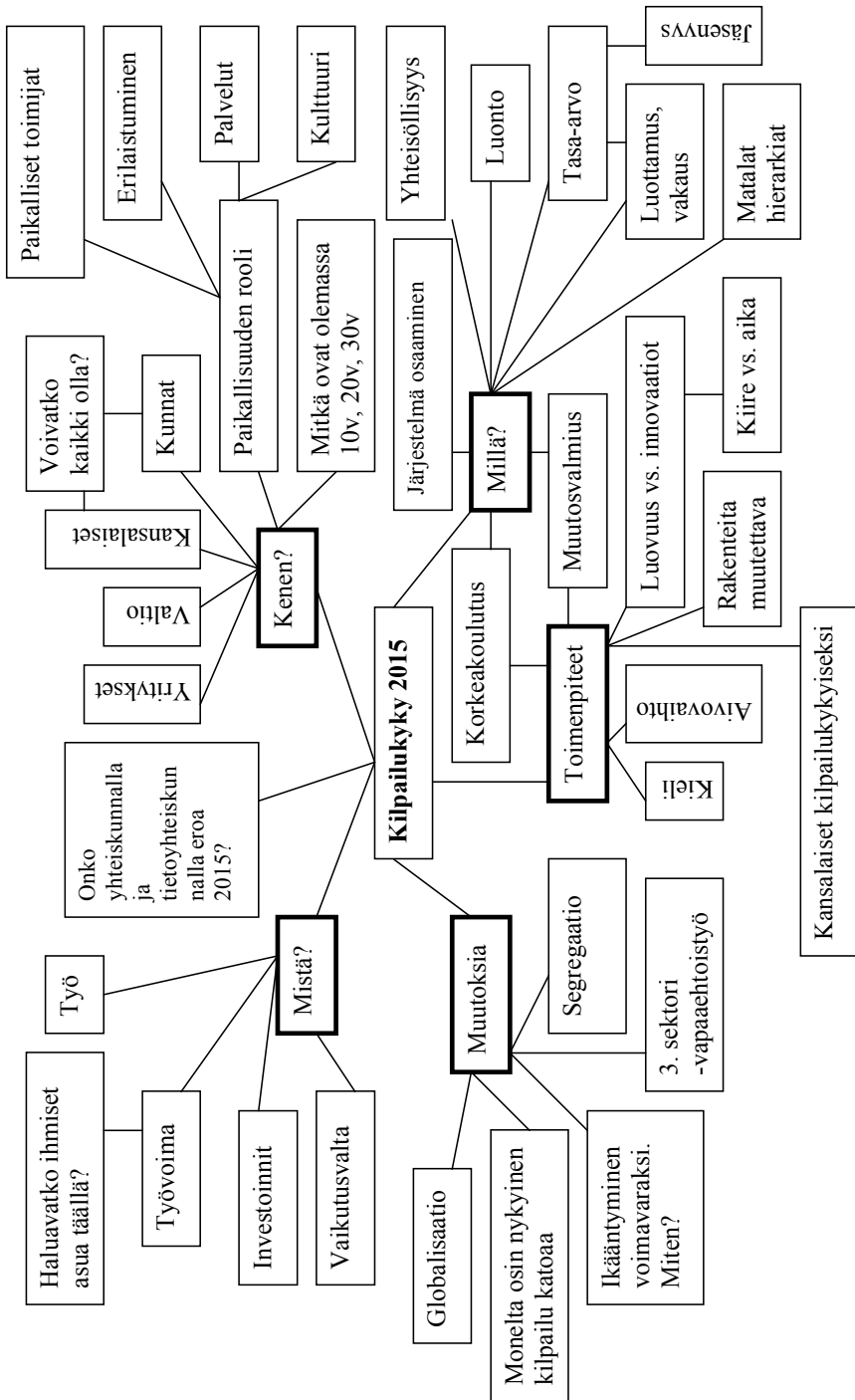

Kilpailukyky -työryhmän 1 tulevaisuustaulukko (ACTVOD)

Miten koulutusjärjestelmä tukee kansallisen ja yksilön kilpailukykyyn kehittymistä?	Kilpailukyky -työryhmän 1 tulevaisuustaulukko (ACTVOD)						
Actors (Toimijat)	Vanhemmat	Muut vertaiset (kaverit ym.)	Kouluuttajat	Ay-liike	Yritykset	Yhteisöt	Yksilö
Customers (Asiakkaat)	1-6 Työntekijät	7-18 Yhteisöt	18-25 Kansainväliset asiakkaat	25-50	50 -	Eläkeläiset	Yritykset
Transformation processes (Muutosprosessit)	Koulutusjärjestelmien yhteisöllisyys	Arkielämän tukea	Vanhemmuus koulutus/koululapsen vanhemman koulutus	Koulu ja vanhempien yhteistyö	Peruskoulutuksen takaaminen	Poikkeusteollisuus ja joustavuus: koulutuksen yhdistely, lisäkoulutukset)	Kansainvälisyys (kielet, kulttuurit, suvaitsevaisuus) Varsinkin Aasia ja Venäjä
	2. asteen koulutuksesta rajat pois	Mentorit	Koulutus median avulla	Mahdollisuus jatkaa kehittymistä oppintojen jälkeen. Opiskeluaika ja työaika yhdistyvät: jatkuva kehitys, oikeus jatko-opiskeluun	Välineet itseopiskeluun (verkko tietokanta)	Oppiminen osaksi työtä	Oppimisen johtaminen työelämässä
	Tiedon levittäminen yhteisössä, yksilön oppiminen osaksi yhteisön osaamista	Yksilön liiketaitavuus yhteisössä	Muutoskykyinen yritys/yhteisö (joustavuus)	Oman osaamisen tiedostaminen (tietäminen)			
Values (Arvot)	Peruskoulutuksen takaaminen	Määrä/ nopeus vs. laatu	Yksilön erityisosaamisen tunnistaminen	Työ/ opiskelu roolin liikkuvuus ja joustavuus	Uudistuminen, kyky kehittyä ja oppia	Selkeä Suomi brändi	
Obstacles (Esteet)	Turvattomuus	Rahoituksen puute	Organisatoriset rakenteet	Muutosvastarinta	Yksilön itsekkyyys ja tarpeet	Itsetunnon puute	
Drivers (Ajurit, resurssit)	Vertaisyhteisöt (nettimeuvola)	Yksilön tarpeet	Organisaation tarpeet	Yhteiskunnan tarpeet	Globaalit tarpeet		

Valinnat (tulevaisuuskuvat) eri näkökulmista: **Yksilö, Yhteisö, Suomi**

Kilpailukyky -työryhmän 2 tulevaisuuspyörä (mind map)

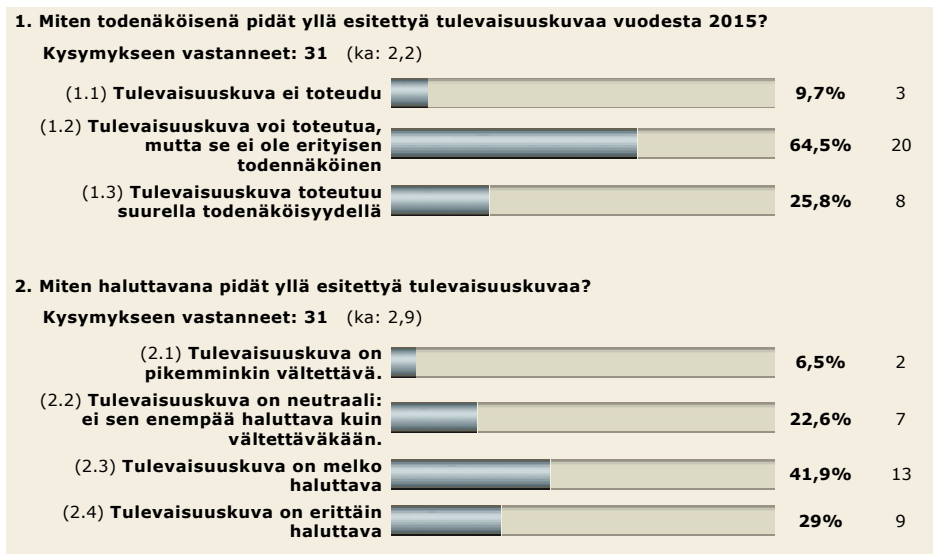

Kilpailukyky -työryhmän 2 tulevaisuustaulukko (ACTVOD)						
Miten koulutusjärjestelmä tukee kansalaisen ja yksilön kilpailukykyyn kehittymistä?						
Actors	Kansalaisyhteisöt -koululaiset -ikäihmiset -vanhemmat Yhdistykset	Julkinen sektori -valtiollinen -alueellinen -kansainvälinen	Yksityinen sektori -palveluyritykset -kirikko -kv-yritykset	Yksilö	Epäviralliset yhteisöt	Liitot
Customers	Kansalaiset eri rooleissa	Valikoituid kansalaiset	Yritykset	Ulkomaalaiset	Epäviralliset yhteisöt	
Transformation processes	Peruskoulu tuottaa perusvalmiudet	Luoottamuksellinen yhteiskunta	Oppimisjärjestelmä osana yhteiskunnan rakennetta (liikkuu)	Ketteriä ja luovia kansalaisia	Jatkokoulutusvapaus, yhteistyö muiden toimijoiden kanssa	Tavoitteisuus
Values	Virheistä oppiminen	Maakunnallisesta nysväämisestä maailman valloitukseen	Itseohjautuvuus			
	Tietotaito kaikkien saataville	Sosiaalinen darwinismi	Elinikäisen oppimisen kulttuuri	Luottamuspääoman vaaliminen	Luova hulluus	Ammattimaisuus
Obstacles	Riippumattomuus	Nopea reagoitukyky				
	Asememuutoksen vaikeus	Koulutusjärjestelmä itsetarkeitus	Rytmi kiihtyy koko ajan	Asemien säilyttäminen	Ohjattu epäonnistuu	
Drivers	Aineettoman omaisuuden kaupallistaminen	Uskottavuuden saavuttaminen	Näytöt	Pelisiilmän kehittyminen	Riskinottokyky	Kansallisten vahvuuksien löytäminen
Products	Kouluaineet, opetusohjelmat	Opin hakeminen	Opetetun kyseenalaistaminen			
Markkinoiden hallinta	Kielitaito	Monikulttuurisuus	Tuotteistamiskyky	Verkostoitumistaito (inhimillisyyks)		
Rahoitus	Rahoituksen dynaamisuus	Uudet tulo- ja rahoituslähteet				
Johtaminen	Mihin voimavaroja suunnataan	Mitä tehdään epäonnistujille?				

Tulevaisuuskuvat muodostettiin valitsemalla kuhunkin skenaarioon eri muuttujia (1- 3 kappaletta/skenaario) taulukon jokaiselta riviltä. Seuraavassa on esitelty 11 kilpailukykytyöryhmän muotoilemaa tulevaisuuskuvaa suomalaisesta tietoyhteiskunnasta vuonna 2015. Jokaisen tulevaisuuskuvan alle on myös lisätty tulevaisuuskuvan nettikyselyssä myöhemmin saama palaute.

Kadunmies kertoo elämästään - haastattelu kadulla 2015

Katsellen taaksepäin koulu tuki tulevaisuuttani tehokkaasti. Se antoi minulle hyvän pohjan omien kykyjeni edelleen kehittämiseen. Koulussa opitut menetelmät tietojen hankkimiseen, päättelyyn ja opitun soveltamiseen ovat auttaneet minua koko elämäni ajan. Huolimatta työelämässä ja yhteiskunnassa tapahtuneista muutoksista, olen pystynyt sopeutumaan ja oppimaan - joustavuus on vahvuuteni. Puhun sujuvasti kiinaa, joten olen osana suurta projektia Kiinassa. Koulutan myös kanssatyöntekijöitäni projektiin liittyen. Työn osana opiskelen samalla yliopiston verkkomateriaaleista kognitiotekniikkaa.

3. Mitkä ovat tämän tulevaisuuskuvan kultahiput - positiiviset perusajatukset ja ydinasiat, jotka tulisi ottaa kansallisessa tietoyhteiskuntastrategiassa huomioon?

1. Hyvin yksilökeskeinen kuva: tähän ajaututaan väistämättä, jollei pyritä muuhun: "minä" joustan, "minä" osaan kiinaa, "minun" kykyäni, "minun" opiskeluni... (-5554442)
2. - Suomalaisen kielitaito (erityisesti nuorisossa) - Sopeutumisen tärkeys (jokainen on kuitenkin viimekädessä vastuussa oman osaamisen ylläpitämisestä) Motivaation pitää löytyä jokaisen meidän sydämeistä. - Peruskoulutuksen tärkeys (-5589135)
3. Paljon samaa kuin monissa muissa skenaarioissa. Miksi näitä skenaarioita ei ole yhdistetty isomiksi ja samalla ehjemmiksi ja kattavimmiksi kokonaisuuksiksi? Koulutus on hyvä asia, mutta vain yksi asia, jonka varaan ei kokonaista skenaariota synny. (-5596529)
4. Sisäinen yrittäjäys, aloitteellisuus, joustavuus, monimuotoinen osaaminen. Itsenäinen tiedon hankinta ja jalostaminen. Ajasta ja paikasta riippumaton uuden tiedon saanti ja uuden opiskelu. (-5598185)
5. Ihmisen elinkaarta tukeva koulutus, joka myös antaa hyvän pohjan elinikäiselle oppimistarpeelle. Kysyky opiskella verkossa asioita. (-5598893)
6. Sen tunnistaminen, että koulu on elämää varten. (-5599167)
7. Voimakas kansainvälistyminen, joka parhaimmillaan tukee maailman rauhaa ja estää konfliktien syntyminen ko. henkilö vaikuttaa tyytyväiseltä omaan elämäänsä (-5600609)
8. Tuollainen koulutus olisi kultahimppu (-5602806)
9. Kuvataan tavallisen kansalaisen pärjäämistä huippuosaajien sijaan. Koulu on tuonut henkilölle valmiudet toteuttaa itseään henkilön omien kykyjen ja taipumusten yläpäässä. (-5602950)
10. Tulevaisuuskuva sisältää oletuksen, että koulutuksemme pystyy vastaamaan tulevaisuuden odotuksiin muuttamalla nykyisiä toimintatapoja koulutuksesta, joka antaa valmiuksia yhteen ammattiin koulutukseen, joka on mukautuva moniin ammatteihin tai projekteihin ja johon liittyy kulloisenkin tarpeen mukainen täydennyskoulutus. (-5605052)

- 11.** Oppimaan oppimisen valmiudet koulutuksessa osaamisen tunnistaminen ja tunnustaminen työn ohessa opiskelu (-5617205)
- 12.** Suomalainen koulujärjestelmä kouluttaa kansainvälisiä osaajia jo tällä hetkellä. (-5617202)
- 13.** Joustavuus, valmiudet muutoksiin, ei ulkoa oppimista vaan ymmärtämistä ja kykyä soveltaa. (-5621664)
- 14.** Sopeutumiskyky ja joustavuus. (-5636182)
- 15.** Sopeutuminen ja uuden oppiminen, työn rinnalla tapahtuva opiskelu. (-5640385)
- 16.** Koulun tietojen hankinta ja päättelykyvyn opetus (-5641520)
- 17.** Perusta on jo tälle näylle on olemassa - ennemmin on kysymys tahdosta. (-5650498)
- 18.** Sosiaalisuuden ja inhimillisyyden puute (-5653214)
- 19.** Hyvää on se, että koulutus/opiskelu on säilynyt korkeatasoisena. siitä ei pidäkään tinkiä. verkko-opiskelu tulee varmasti lisääntymään. (-5653961)
- 20.** hyvä peruskoulutus, joka takaa myös kadunmiehelle mahdollisuuden opiskella joustavasti (-5656451)
- 21.** Koulutuksessa otettu huomioon ja tuettu jokaisen omia vahvuuksia. Annettu eväät tiedon omatoimiselle hankkimiselle. (-5657475)
- 22.** Koulutukse merkitys on lähinnä omaksúa kyky ja halu oppia uutta. Ei niinkään tietoaines. (-5657731)
- 23.** Hyvä julkinen ja maksuton(?) peruskoulutus, joka antaa eväät tulevaisuutta varten, auttaa sopeutumaan, joustamaan ja eväät elinikäiseen oppimiseen. (-5660142)
- 24.** Koulun ja oppimisen merkitys on tärkeää mutta se ei suinkaan ole ainoa tekijä ihmislähtöisen tietoyhteiskunnan toteutumiselle (-5671174)

4. Mitkä ovat tämän tulevaisuuskuvan epäkohdat, riskit yms. negatiiviset ydinasiat ja perusajatukset, jotka tulisi ottaa kansallisessa tietoyhteiskuntastrategiassa huomioon?

1. Eikö yhdessä kouluttautuminen, yhdessä tekeminen, yrittäminen ja verkostoituminen ole tulevaisuuskuva, johon pitää pyrkiä. Tieto- ja viestintäteknikka yhdistäjänä ei erottajana. (-5554442)
2. Itsekeskeisyys, yksinäisyys, tiedon häviäminen koneeseen=painetun tekstin häviäminen--> teknisten ongelmien tullessa tietoa ei löydykään. Jatkuva muutos on henkisesti rasittavaa, mutta todennäköisesti välttämätöntä. (-5598185)
3. Ei sisällä sinällään negatiivisia asioita. Kiinan kielen osaamisen olen tullut lähinnä eksoottisen vieraan kielen osaamiseksi, jolloin toteutuminen on todennäköisempää. Samoin sillä tuskin on suurta merkitystä mitä verkossa opiskelee. (-5598893)
4. Tuo Kiina-juttu hieman ufo. Voisiko koulu toimia näin ja antaa tällaiset eväät? Milloin ko. hlö on käyntä koulunsa vastatessaan näin v. 2015? (-5599167)
5. Riskinä on liiallisen tehokkuuden vaatimus sekä koulutuksen ja oppimisen valjastaminen palvelemaan ainoastaan työelämää ja kilpailukykyä eikä ihmisten hyvinvointia ja hyvää arkea (-5600609)
6. Kovat vaatimukset ja työkeskeisyys. Onkohan unohdettu että oppiminen vaatii aikaa? (-5602806)
7. Koulutusjärjestelmä ei taivu asenteellisesti ja käytännössä tarpeellisiin muutoksiin siten, että tulokset olisi nähtävissä jo 2015 (-5602950)
8. Tulevaisuuskuva perustuu näkemykselle, jossa olemme mukautujan, emme johtajan asemassa. Ihminen on sopeutujan asemassa. KV-projekteissa työskentelevät kiinalaiset puhuvat todellisuudessa ehkä ennemminkin englantia. Jos suomalainen on mukana projektissa, jossa puhutaan kiinaa, lienee kyseessä jonkinlainen hyväntekeväisyys/lähetystyö. (-5605052)
9. Nivelvaiheiden yhteistyö (-5617205)
10. Koulujärjestelmä ei kehity riittävästi samaan tahtiin yritysten tarpeiden kanssa (-5617202)

11. Miksi pitäisi opetella kiinaa. Kommunikointiin ei tarvita ollenkaan niin paljon opiskelua jos kumpikin osapuoli kommunikoi itselleen vieaalla kielellä. (-5621664)
12. Työelämän ohella opiskelu ilman opettajaa vaikuttaa raskaalta/ epämiellyttävältä (-5636182)
13. Kiina on kaukan ja siellä on paljon ihmisiä - jopa liikaa, miksi harvaanastusta Suomesta pitää lähteä sinne vielä 2015? Eikö Kiinassa ole myös kouluja? (-5641520)
14. - Minä ainakaan en halua osata kiinaa enkä mennä sinne töihin ; enkä halua muutenkaan oppia koko ajan jotain uutta ja olla tehokas ; nykyinen työnantaja on repinyt minusta jo muutenkin kaiken irti ja aikaansaanut työnteonvastaista mielialaa (-5650560)
15. En tiedä sellaisia. (-5650498)
16. Elämä ei ole yksin teknologiaa (-5653214)
17. No ei ole kamalan innovatiivinen tulevaisuuskuva. (-5653961)
18. On vältettävä ajatusta että jokaisen on, menestyäkseen, luotava kansainvälinen ura je menestys (-5656451)
19. Miten koulut saadaan tukemaan ko. tulevaisuutta. (-5657475)
20. Sujuvaa kiinankielen osaamista en pidä todennäköisenä. Kognitiotekniikka on jotain jota ei minun mielestäni sellaisenaan tule olemaan. Lisäksi verkkoppimien sinällään on melko kapealaisesti teknologiaan rajattu oppimismenetelmä. Pidän tärkeämpänä oman tulevaisuuden ja ammattin kannalta oleellista osaamisen kehittämistä kuin sen liittämistä yliopistollisiin opintoihin. (-5657731)
21. Mikäli vain työntekijä joutuu joustamaan, muodostuu se raskaaksi. mahdollinen työn ja vapaa-ajan (ja perheelämän) yhteensovittaminen. (-5660142)
22. Hyvä ja erittäin tärkeä ja keskeinen asia koulutus, oppimiskyky, sopeutuminen ja joustavuus voi kääntyä itseään vastaan, jos ajatusmalli ja visio on, että tietoyhteiskuntapalvelut toteutetaan teollisen yhteiskunnan mallin mukaisesti lähtien siitä, että käyttäjät oppivat ja sopeutuvat sitten niiden käyttäjiksi. Samoin tässä visiossa helposti korostuu vain joillekin osalle kansaa mahdollinen sujuvan kiinan kielen taidon hank-

kiminen. Kenellekkään suomalaiselle kiinankielen oppiminen ei ole helppoa ja sujuvan kilitaidon hankkiminen suurimmalle osalle mahdollonta, koska aikuisiällä sekä korvan oppiminen tunnistamaan äänen korkeuden vaihtelut että kiinan merkkien piirtämisen oppiminen on todella vaativaa enkä ottaisi sitä positiiviseksi tulevaisuudenkuvaksi. Myöskään en ottaisi tässä yhteydessä esimerkiksi kognitiotekniikan opistelua yliopiston verkkomateriaaleista. Käsittäkseni nykyistä tapaa virtuaaliyliopistosta yliopistokurssien verkkomateriaalin tehokkaanjaon pohjalta ollaan purkamassa. Uskon, että verkko-oppiminen on paljon yhteisöllisempää, sen perustaa ei vielä ymmärretä ja onko riittävästi tutkittukaan. En ole kasvatustieteilijä mutta olen kuullut jopa kommentin, että Suomen hyvä menestys PISA tutkimuksissa perustuu siihen, että luotetaan perinteisiin kasvatukseenmenetelmiin ja niillä todistattavasti saavutettuihin oppimistuloksiin. (-5671174)

5. Mitä pitäisi tehdä vuosina 2007 - 2011, jotta tämä tulevaisuuskuva toteutuisi vuoteen 2015 mennessä?

1. Sosiaalisia ja verkottumistaitoja, hyvä yleissivistys ja koulutus ehkäisemään yksin puurtamista ja liian suppeaa näkemystä mahdollisuuksista. Osaamisen yhdistämistä kouluun, tiimityöskentelyä. (-5554442)
2. - Opettajankoulutuksen kehittäminen - Kieltenopetuksen tehostaminen (-5589135)
3. Peruskoulujärjestelmää kehittää, satsata resursseja erilaisiin oppimisalustoihin ja kokonaisuuksiin. Tukea lasten ja nuorten tervettä itsetuntoa, luovuutta ja sisäistä yrittäjyyttä yhä enemmän. Taideaineita kouluun enemmän. (-5598185)
4. Ilmaista / edullista opiskelumateriaalia tulisi saada kattavasti verkkoon. Koulutussisältöjä tulisi jatkuvasti arvioida muuttuvien tarpeiden pohjalta. (-5598893)
5. Muuttaa koulutusta. Opiskella ennen venäjää kuin kiinaa. (-5599167)
6. panostaa aikuisten oppimisen mahdollisuuksiin, jotta hekin pysyvät

työelämässä toivotulla tavalla aiempaa pitempään (-5600609)

- 7.** Luokkakokojen pienentämistä, enemmän vapautta ja vastuuta opettajille. (-5602806)
- 8.** Suomessa tehdyt lukuisat tulevaisuusraportit ottavat esiin oppimisen merkityksen ja koulutusjärjestelmä esim Vn osaava ,avautuva ja uudistuva Suomi,suomi 2015 - ohjelman loppuraportti jne. Ajatukset tulisi siirtää tavoitteelliseksi käytännön toimenpiteiksi heti. (-5602950)
- 9.** Vahvistaa ja tukea informaalia koulutusta, eli työväenopistojen yms. toimintaa. Lukion ja ammattikoulutuksen yhtenäistämistä tulee lisätä. Toisen asteen koulutus oppivelvollisuuden piiriin! Lapsilla tulee olla peruskoulussa saatuna tietokoneen- ja tietoyhteiskunnanajokortti -koulutus/-set. Yliopistojen materiaalit tulee avata suurelle yleisölle. Yliopisto ei saa olla tiedon hauta. (-5605052)
- 10.** Koulutuspolitiikan tehostaminen (-5617205)
- 11.** Koulujärjestelmän resurssien ja koulutustarjonnan tulee olla yritysten tarpeiden näkökulmasta riittäviä. (-5617202)
- 12.** Pieniinkin kouluihin tulisi saada ammattitaitoiset opettajat, eikä pätkätyöläisiä. Tietotekniikan opettamiseen paremmat välineet. (-5636182)
- 13.** Kouluissa enemmän tiedonhankinta ja sovelluksen opetusta kirjaoppimisen sijaan/lisäksi (-5641520)
- 14.** Aluepilotointi jossain päin Suomea esimerkiksi Oulun alueella (-5650498)
- 15.** Enemmän käden taitojen ja sosiaalisuuden opiskelua (-5653214)
- 16.** Eri kouluttajatahojen pitää verkostoitua, tehdä yhteistyötä, ei kilpailla keskenään. (-5653961)
- 17.** Jatkettava ja vahvistettava peruskoulun koulutuksen tasa-arvoon tähtäävää koulutuspolitiikkaa. (-5656451)
- 18.** Koulutukseen panostamalla (-5657475)
- 19.** Panostaan opiskelijoiden uraohjaukseen sekä sen tuen kehittämiseen. (-5657731)
- 20.** Turvata maksuton peruskoulutus, joka on ajassa kiinni myös opettajien ja oppilaiden tietoyhteiskuntataitojen ja opetuksessa tarjolla olevan infrastruktuurin osalta. (-5660142)

21. Uskon, että koulun ja oppimisen sen osalta olemme hyvällä tiellä. Panostuksia, joita tehty pitää jatkaa ja kehittää varsinkin nyt, kun kokoneiden opettajien eläkkeellejäänti saattaa johtaa siiheen, että vastaavan tasoisia päteviä henkilöitä ei saada opettajan tehtäviin, kun heille on tarvetta myös muualla yhteiskunnassa. Uusien oppimismuotojen kehittämiseen pitäisi satsata. Suomalaisen hyvinvointivaltion tukiverkkoja tulisi aktiivisesti hyödyntää muutosturvan tukena jotta yksilön joustavuus ja sopeutuvuus ei jää ainoaksi keinoksi tulevassa yhteiskunnan rakennemuutoksessa. (-5671174)

Yritysjohtaja kertoo menestyksen avaimista

Ylivoimaisesti tärkein resurssimme ovat dynaamiset työntekijämme, jotka yhdessä matalarakenteisen ja vastaanottokykyisen organisaatiomme kanssa kannustavat työntekijöitä luovuuteen ja uudistumiseen. Tästä kumpuaa vahvuutemme: kyky reagoida nopeasti haasteisiin muuttuvassa maailmassa. Yrityksemme työntekijöiden laaja kulttuuri- ja kieliosaaminen on sallinut viimeisimmät projektimme mm. Venäjälle. Organisaatiomme vahvuutena on jaettu osaaminen, joka sallii normaalin toiminnan myös sairastapausten ja äitiyslomien aikana.

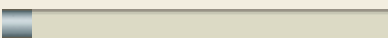
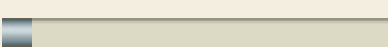

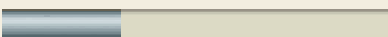
1. Miten todennäköisenä pidät yllä esitettyä tulevaisuuskuvaa vuodesta 2015?

Kysymykseen vastanneet: 25 (ka: 2,3)

(1.1) Tulevaisuuskuva ei toteudu		4%	1
(1.2) Tulevaisuuskuva voi toteutua, mutta se ei ole erityisen todennäköinen		60%	15
(1.3) Tulevaisuuskuva toteutuu suurella todennäköisyydellä		36%	9

2. Miten haluttavana pidät yllä esitettyä tulevaisuuskuvaa?

Kysymykseen vastanneet: 26 (ka: 3,1)

(2.1) Tulevaisuuskuva on pikemminkin vältettävä.		7,7%	2
(2.2) Tulevaisuuskuva on neutraali: ei sen enempää haluttava kuin vältettäväkään.		7,7%	2
(2.3) Tulevaisuuskuva on melko haluttava		53,8%	14
(2.4) Tulevaisuuskuva on erittäin haluttava		30,8%	8

3. Mitkä ovat tämän tulevaisuuskuvan kultahiput - positiiviset perusajatukset ja ydinasiat, jotka tulisi ottaa kansallisessa tietoyhteiskuntastrategiassa huomioon?

1. Matala hierarkia, työntekijän osaamisen arvostaminen (-5563626)
2. Reaalitalous pohjana. (-5596660)
3. Poikkeittieteellisyyttä tulee tukea niin koulutuksen, tieteen tekemisen kuin ihmisten toimenkuvienkin suhteen. (-5596531)
4. Ylivoimaisesti tärkein resurssimme ovat dynaamiset työntekijämme, jotka yhdessä matalarakenteisen ja vastaanottokykyisen organisaatiomme kanssa kannustavat työntekijöitä luovuuteen ja uudistumiseen. (-5597254)
5. Työntekijä keskeisenä voimavarana, matalarakenteisuus, nopeus, osaamisen jakaminen. (-5596640)
6. 1. Venäjän kielen ja venäläisten osaamisen hyödyntäminen Suomessa. 2. Maahanmuuttajaväestön kotouttamisen ja työllistämisen lisääntyminen. 3. Vaihtoehto paljon tietotaitoa imevälle Kiina- tai Intia-imulle. (-5596599)
7. Johdon, työntekijöiden ja knowledge managementin roolien tunnistaminen. Yhteistyön merkitys. (-5598960)

8. Jaettu osaaminen, vastaanottokykyinen organisaatio (-5596931)
9. Matala- ja vastaanottokykyinen organisaatio jaettu osaaminen = oppiva organisaatio merkitsee ylläsanotun lisäksi ajantasaisen tiedon jakaantumista koko organisaatioon, jolloin valmiudet muutokseen reagointiin paranevat (-5599882)
10. Henkilöstön todelliset voimavarat ja osaaminen tulevat esille. (-5616326)
11. Organisaatiomme vahvuutena on jaettu osaaminen, (-5641994)
12. Tästä on kultahippuja vaikea löytää. (-5648649)
13. - Kun sitä työntekijää oikeastikin arvostettaisiin ja hänestä pidettäisiin huolta (-5650342)
14. Kevyet organisaatiot, moniosaaminen, Venäjä -osaaminen (-5651942)
15. Työntekijöiden arvostaminen Joustavuus (-5655939)
16. Ei kultahippu vaan kommentti lukepa oikein ylläoleva eka lause: mikä kannustaa työntekijöitä vastaus dynaamiset työntekijät. Olisikohan hieman rekursiivinen ilmaisu? (-5659939)
17. Moniosaaminen, tukee yksilön osaamisen kehittymistä (-5661220)
18. -Yksilön huomioiminen -Osaamisen jakaminen ja yhdessä oppiminen -Avoimuus (-5660049)
19. Dynaamiset työntekijät, joita kuitenkin nykyorganisaatioissa on olemattoman vähän. Organisaatioidemme johto on pääsääntöisesti miehitetty staattisilla toisiaan tukevilla ihmisillä, jotka ovat kaikkea dynaamista vastaan. (-5666346)

4. Mitkä ovat tämän tulevaisuuskuvan epäkohdat, riskit yms. negatiiviset ydinasiat ja perusajatukset, jotka tulisi ottaa kansallisessa tietoyhteiskuntastrategiassa huomioon?

1. Yrityksemme työntekijöiden laaja kulttuuri- ja kieliosaaminen on sallinut viimeisimmät projektimme mm. Venäjälle. (-5597254)
2. Riittääkö tähän tulevaisuudenkuvaan nykyinen johtamisen osaaminen. Luovuutta on vaikea johtaa. (-5596640)

- 3.** 1. Venäläisen kulttuurin, varsinkin liikemieskulttuurin suuret erot suomalaiseseen kulttuuriin nähden. 2. Suomalainen piilorasismi eli suomalaisten työntekijöiden haluttomuus oppia uutta venäläisiltä osaajilta. Epäluottamus vierasmaalaisiin. 3. Venäjän ja Suomen koulutukselliset erot (-5596599)
- 4.** Yritykset toimivat kuten ennenkin ja mittaavat ulos lyhyen aikavälin hyödyn seuraavassa kvartaalissa iritsanoen väen. (-5598960)
- 5.** Kyky reagoida nopeasti on voi olla negatiivinen siinä mielessä, että se voi pahimmillaan johtaa yhä stressaavampaan työilmapiiriin kun työpaineet kasvavat kaikilla (-5596931)
- 6.** Organisaatioiden valtarakenteita on vaikea purkaa (-5599882)
- 7.** Matalaa organisaatiota voidaan käyttää myös hiostuskeinona. Oman työn ja ajan hallinta karkaa käsistä, jos kaikki työ pilkotaan pieniksi palasiksi. (-5616326)
- 8.** On pidettävä huolta myös muusta kuin kulttuuri- ja kieliosaamisesta, mm ammattitaidosta lääketieteen ja teknologian yms aloilla (-5641994)
- 9.** Venäjän kielen heikko asema - pystyttävä hyödyntämään syntyperäisiä maahanmuuttajia. (-5651942)
- 10.** Dynaamisuus työntekijöiltä voi myös mennä riiston puolelle (-5655939)
- 11.** Yrityksillä varmaan tarvitsisi olla jotakin mihinkä liiketoimintansa perustavat tuote tai ms. (-5659939)
- 12.** - Kohtuuttomat odotukset yksilön suoriutuvuudelle, - tehoton ja päällekkäistä työtä tekevä joukko ihmisiä yrityksen tiloissa (-5661220)
- 13.** - Halu tehdä itse/suojella omaa tekemistä - Osaavien taloudellisten sekä henkisten resurssien puute, Suomi on pieni maa - Kansainvälinen osaaminen on Suomessa kapea (-5660049)
- 14.** Nykyiset staattiset ihmiset lähtevät organisaatioista vasta kulumalla eli eläkkeelle. He perustelevat asemaansa kvartaalitalouden liiketoimintavaatimuksilla. (-5666346)
- 15.** Kokonaisuuden huomiointi. Kaikki yritykset eivät ole vientiyrityksiä, mutta kokonaisuuden tulisi toimia (-5668268)

5. Mitä pitäisi tehdä vuosina 2007 - 2011, jotta tämä tulevaisuuskuva toteutuisi vuoteen 2015 mennessä?

1. Perusteellinen johtamistapojen muutos. Johtamiskoulutusta kaikille esimiesasemassa oleville. (-5563626)
2. Poikkitieteellisyyttä tulee tukea niin koulutuksen, tieteen tekemisen kuin ihmisten toimenkuvienkin suhteen. Koulutuksissa tarjottava mahdollisuus poikkitieteellisen osaamisen hankkimiseen. Tiedettä tehtävä poikkitieteellisissäkin ryhmissä. (-5596531)
3. Business as usual (-5597254)
4. Uudenlaiset kannustinjärjestelmät, luottamus johdon ja työntekijöiden välillä on edellytys matalarakenteisuuteen. (-5596640)
5. 1. Aloittaa teknis-kaupallisen yhteistyön tiivistäminen Venäjällä toimivien suomalaisten ja muiden EU-maiden yritysten kanssa. 2. Oppilasvaihtojärjestelmän uudelleenluominen 3. Tuoda julkisuudessa esille mahdollisuutemme tässä asiassa, saada media kiinnostumaan positiivisista "muukalaisasioista". (-5596599)
6. Löytää yrityksiin visionäärisiä johtajia. (-5598960)
7. Kouluttaa johtamista uuteen joustavampaan työkuultuuriin (-5596931)
8. Hakea ja julkaista hyviä esimerkkejä organisaatioista jotka toteuttavat yllä kirjattuja periaatteita ja toimivat kuvutulla tavalla, koska on todennäköistä, että tämän päivän menestyvät pk-yritykset toimivat kuvutun suuntaisesti (-5599882)
9. Tietoyhteiskuntaprosessi on laaja ja kaikenkattava ilmiö. keskustelua ja osaalistumista on rohkaistava ja lisättävä kaikilla yhteiskunnan osa-alueilla ja tasoilla. (-5616326)
10. - Työhyvinvoinnin kehittämiseen luotava uusia ratkaisuja ja toimintamalleja, joustavat ennaltaehkäisevät hyvinvointipalvelukäytännöt käyttöön kaikille työpaikoille ja hyvinvointipalvelut ostettava kotimaasta, Kela tukee (-5650342)
11. Huomiota johtamisen osaamiseen. Hyödynnettävä maahanmuuttajien osaamista. (-5651942)

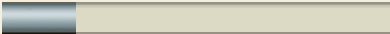

- 12.** Yritysilmapiiri myönteisemmäksi globaali kilpailu läsnäolevaksi pois pienten lukujen maailmasta (-5659939)
- 13.** - Valtion hallinnossa aito organisaatioiden madaltaminen - Tekijänoikeuskysymysten -ja lainsäädännön selkeyttäminen - Suomen ”julkisen osaamisen” kaupallistaminen - Voimakas panostaminen turvallisiin sähköisiin palveluihin ja yhtenäiseen kansalliseen toimintatapaan, mutta joka kuitenkin perustuu kansainvälisiin käytäntöihin (-5660049)
- 14.** Vaihtaa yritystemme ja tukiorganisaatioimme ylin johto. (-5666346)
- 15.** Yritystukien uudet kohdentamiset tukemaan asiaa. Julkisen koulutusrahan hyödyntäminen mk seuraavan kauden ESR (-5668268)

Presidentin vappupuhe

Kansalaiset! Medborgare! Ilokseni voin kertoa, että suomalaisten yritysten menestys, joka syntyy kyvystä reagoida haasteisiin nopeasti, on maailman huipulla. Yliopistojen ja yritysten yhteistyöllä saavutetaan monipuolisia ja innovatiivisia tuotteita ja palveluja. Hyvä johtaminen ja voimakas motivaatio antaa kyvyn ennakoida tulevia tapahtumia ja kehitystä. Tällä on saatu aikaan ennen näkemätöntä kehitystä palveluissa. Ulkomaiset yritykset ovat sijoittaneet pääkonttoreitaan ja kehitysyksiköitään Suomeen. Jo viidettä vuotta pyörivä avoin kansallisen tiedon kokoamisprojekti on koonnut yksilöt, oppilaitokset ja yritykset maailman laajimpaan tiedon jalostamisprojektiin.

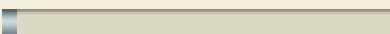
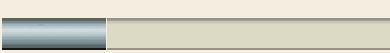

6. Miten todennäköisenä pidät yllä esitettyä tulevaisuuskuvaa vuodesta 2015?

Kysymykseen vastanneet: 26 (ka: 1,8)

(6.1) Tulevaisuuskuva ei toteudu		19,2%	5
(6.2) Tulevaisuuskuva voi toteutua, mutta se ei ole erityisen todennäköinen		76,9%	20
(6.3) Tulevaisuuskuva toteutuu suurella todennäköisyydellä		3,8%	1

7. Miten haluttavana pidät yllä esitettyä tulevaisuuskuvaa?

Kysymykseen vastanneet: 26 (ka: 3,1)

(7.1) Tulevaisuuskuva on pikemminkin vältettävä.		3,8%	1
(7.2) Tulevaisuuskuva on neutraali: ei sen enempää haluttava kuin vältettäväkään.		26,9%	7
(7.3) Tulevaisuuskuva on melko haluttava		23,1%	6
(7.4) Tulevaisuuskuva on erittäin haluttava		46,2%	12

8. Mitkä ovat tämän tulevaisuuskuvan kultahiput - positiiviset perusajatukset ja ydinasiat, jotka tulisi ottaa kansallisessa tietoyhteiskuntastrategiassa huomioon?

1. Tieto ja sen jalostaminen on ihmisten hyvinvointia ja varallisuutta kasvattavassa käytössä. Yhteistyö yliopistojen ja yritysten välillä toimii. (-5563626)
2. Ulkomaiset yritykset ovat sijoittaneet pääkonttoreitaan ja kehityskeskityksensä Suomeen. (-5597254)
3. Yliopistojen ja yritysten yhteistyön tehostaminen, selkeyttäminen, ym... Palveluliiketoiminnan koulutus??? Kansallisen tiedon kokoaminen käyntiin pikaisesti. Ensinnä eri viranomaisten erilaisten rekisterien yhteentoimivuus kuntoon. (-5596640)
4. 1. Visio saattaa toteutua johtavissa asemissa olevien kohdalla ja jos näillä on vielä hyvä yliopistojen tuntemus ja sitä kautta yhteistyötä yliopistojen kanssa. 2. Innovatiivisuus varmasti paransi, jos johto loisi mahdollisuudet siihen paremmin kuin nyt. (-5596599)
5. Hyviä, kauniita visionäärisiä ajatuksia. (-5598960)

6. Hyvä johtaminen ja voimakas motivaatio (-5596931)
7. Yhteistyö muutoksen tunnistaminen ja reagointi niihin (-5599882)
8. Yliopistot ovat suunnaton "think-tank", jonka voimavarat eivät ole riittävässä käytössä. (-5616326)
9. Hyvä johtaminen ja voimakas motivaatio antaa kyvyn ennakoida tulevia tapahtumia ja kehitystä (-5641994)
10. Yritysten nopea reagointikyky, yliopistojen ja yritysten yhteistyö, palvelusektori (-5651942)
11. Yhteistyö tutkimus ja yritykset (-5659939)
12. - Jaan yllämainitusta vappupuheesta alkuosan, mutta en loppuosaa. (-5660049)
13. Presidentin sitoutuneisuus; kansakunnan ylimmällä johdolla täytyy olla avoin, innostunut ja sitoutunut asenne. (-5666346)
14. Yliopistojen ja yrityselämän yhteistyö vaatii uutta otetta teknisten korkeakoulujen ja yliopistojen ulkopuolisilta yksiköiltä (-5668268)

9. Mitkä ovat tämän tulevaisuuskuvan epäkohdat, riskit yms. negatiiviset ydinasiat ja perusajatukset, jotka tulisi ottaa kansallisessa tietoyhteiskuntastrategiassa huomioon?

1. Ylenpalttinen tuottojen maksimointiajatus saattaa sisältää sen mielestäni vaarallisen ajatuksen, että luovutta pitäisi /voisi jotenkin kahlita vain välittömästi tuottaviin tarkoituksiin, eikä esim. perustutkimusta tai humanistista sivistystä enää arvosteta, mikä johtaa ojasta allikkoon. (-5563626)
2. Mittakaav ei riitä - pitää hakea kapeita kärkiä. (-5596660)
3. Palveluosaaminen ei tällä hetkellä ole Suomen vahvuuksia. Palvelujen "tekninen" puoli osin on, mutta asiakaslähtöistä ajattelua puuttuu. (-5596531)
4. Avoin kansallisen tiedon kokoamisprojekti (-5597254)
5. Muutosjohtamisen osaaminen. (-5596640)
6. 1. Kaikki eivät ole johtavissa asemissa tai innovatiivisia vain innovatiivi-

suuden vuoksi. Suurin osa suomalaisista käy töissä ansaitakseen rahaa ja palkkataso ei pysty kilpailemaan edullisempien valmistusmaiden kanssa. 2. Perhe- tai yksityiselämän liittäminen kitkatta innovatiivisuuden ja nopean reagoinnin tuotantojärjestelmään on iso haaste ja vie paljon aikaa. 3. Käsityö- ja muut ammattialan koulut tulisi saada mukaan visioon niin, että näissä oppilaitoksissa opiskelevillakin olisi turvattu työpaikkatulevaisuus. (-5596599)

7. ... Jotka eivät toteudu paitsi vappupuheissa (joita presidentti ei pidä). (-5598960)
8. 'kansallisen tiedon kokoamisprojekti' tai muu vastaava kansallinen yhteinen ponnistus, joka johtaisi näin mittaviin tuloksiin, on epärealistinen (-5596931)
9. Yksilötason puuhastelu, akateeminen riitely ja niukkojen projektirahojen perässä juoksentelu syövät luovia resursseja. (-5616326)
10. Ennakointikykyyn pitää panostaa (-5641994)
11. Yritysten johtaminen. Miten rakennetaan kansalaisten yhteinen innovaatiofoorumi? (-5651942)
12. Olisikohan ihan oikeiden ja menestyvien yritysjohtajien tavalla yksi tai kaksi annettava panostaan tämän teeman alla oleviin asioihin ja toimitava think tankinä (-5659939)
13. -Suomi on liian kaukana ja liian pieni maa jotta ym.tulevaisuuden kuva voisi toteutua. -Suomella on kyky aloittaa avoin kansallisen tiedon kokoamisprojekti, jossa ovat mukana oppilaitokset, julkinen hallinto ja yritykset, mutta ongelma syntyy hankkeen toteutusvaiheessa riittämättömien taloudellisten ja henkilöresurssien myötä. (-5660049)
14. "Oppilaitokset" ei ole ehkä oikea ilmaisu. (-5666346)

10. Mitä pitäisi tehdä vuosina 2007 - 2011, jotta tämä tulevaisuuskuva toteutuisi vuoteen 2015 mennessä?

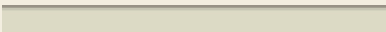

1. Pitää uudistaa yliopistojen rahoitusmalli ja arviointimalli. Tuotosta ei pidä arvioida suoritettuina tutkintoina, vaan laadullisia mittareita tulee kehittää. Rahoituksen pitää rohkaista tieteiden ja oppilaitosten välisiin yhteyksiin, ei estää tai rajoittaa niitä. (-5563626)
2. Johtamisen osaamisen tasoa lisättävä. (-5596531)
3. Keksitetty rekisteritoiminta käyntiin heti. Muutosjohtamiskoulutus-hankkeisiin kunnolla panoksia. Palvelujen kehittäminen ja vienti aivan uudelle tasolle. (-5596640)
4. 1. Suomen pitää kehittää voimakkaasti yhdessä EU:n kanssa (ja myös USA:n) mm. patenttien, mallisuojiin, IT-alan ohjelmistojen yms. laillis-ten "keksintöjen" piratismia, maailmanlaajuisesti. 2. Piratismiin estäminen pitäisi ottaa yhdeksi kaupankäyntiaseeksi, jotta saataisiin kompensoitua eri maiden välisiä valmistuskustannuseroja. 3. Ammattiyhdistys-toiminnan ylikansallisuudesta tulisi sopia valtioiden tasolla. (-5596599)
5. Tulevaisuusstrategian, jolla on tavoitteena mainittuaj asioita. (-5598960)
6. Ei muuta kuin kääritään hihat ja ruvetaan töihin. (-5616326)
7. Yliopistot alas norsunluutorneistaan. Yliopistoille varainhankintan sama malli kuin esim. Israelissa : Yliopistossa syntyneestä, kaupallistuneesta innovaatiosta royaltit yliopistolle. (-5651942)
8. - Palkkojen, verotuksen ja etuisuuksien saattaminen Suomessa kansainväliselle tasolle - Voimakas osaamisen rekrytointi ulkomailta suomeen - Voimakas koulutuksen lisääminen - Voimakas ja nopea panostaminen turvallisten sähköisten palvelujen toteuttamiseen (-5660049)
9. Itseorganisoituminen saatava käyntiin. (-5666346)

Ote OECD:n globalisaatioraportista Suomen osalta

Suomi - perinteisesti metsäteollisuuteen nojannut valtio - on viimeisten 10 vuoden aikana osoittanut erinomaista kilpailukykyä maailmanlaajuisesti. Suomalaisuuden kuvaksi on muodostunut voimakas osaaminen, joka pohjautuu osaamiseen, oppimiskykyyn, koulutukseen ja reagoitukykyyn. Suomalaiset yritykset ovat onnistuneet tuomaan Suomi-ilmion esiin markkinoinnissaan.

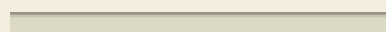
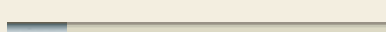
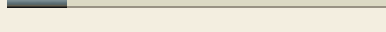

11. Miten todennäköisenä pidät yllä esitettyä tulevaisuuskuvaa vuodesta 2015?

Kysymykseen vastanneet: 26 (ka: 2,4)

(11.1) Tulevaisuuskuva ei toteudu		0%	0
(11.2) Tulevaisuuskuva voi toteutua, mutta se ei ole erityisen todennäköinen		61,5%	16
(11.3) Tulevaisuuskuva toteutuu suurella todennäköisyydellä		38,5%	10

12. Miten haluttavana pidät yllä esitettyä tulevaisuuskuvaa?

Kysymykseen vastanneet: 26 (ka: 3,3)

(12.1) Tulevaisuuskuva on pikemminkin vältettävä.		0%	0
(12.2) Tulevaisuuskuva on neutraali: ei sen enempää haluttava kuin vältettäväkään.		15,4%	4
(12.3) Tulevaisuuskuva on melko haluttava		38,5%	10
(12.4) Tulevaisuuskuva on erittäin haluttava		46,2%	12

13. Mitkä ovat tämän tulevaisuuskuvan kultahiput - positiiviset perusajatukset ja ydinasiat, jotka tulisi ottaa kansallisessa tietoyhteiskuntastrategiassa huomioon?

1. Toteutuessaan tämä tarkoittaa että koulutusjärjestelmä toimii ja myös koulutusjärjestelmän ulkopuolella tapahtuu merkittävää oppimista. (-5563626)
2. Osaamiseen pohjautuva osaaminen ?! (-5596660)
3. Markkinointiosaaminen ja sen lisääminen on välttämätöntä kilpailukykyämme kannalta, riippumatta siitä minkälaisella toimialastrategialla mennään eteenpäin. (-5596531)

4. Pystytty monipuolistamaan tuotantorakenteita, pystytty koulutustason huipulla. Markkinoinnin tehostuminen. (-5596640)
5. 1. Suomalaisten maine rehellisinä ihmisinä ja osajina. 2. Ns. perinteinen metsäteollisuus voidaan muuntaa korkeateknologiseksi metsäteollisuudeksi ja tällöin Suomen maine innovatiivisina osajina lisääntyy. (-5596599)
6. Näinhän on jo nyt. (-5598960)
7. Osaaminen, oppimiskyky, koulutus, reagointikyky (-5596931)
8. Hyödyntää tietoa (-5599882)
9. Nokia on kansallinen veturi, joka vetää perässään muut IT-klusterin yritykset, synnyttää suunnattoman määrän spinoff-yrityksiä ja säteilee vaikutuksellaan koko yhteiskuntaan. (-5616326)
10. Oppimiskyky! Elinikäinen oppiminen. (-5651942)
11. Osaaminen, oppimiskyky ja reagointi (=joustavuus?) (-5655939)
12. Reagointikyky on varmaan oikean suuntaista tavoitetta (-5659939)
13. Kilpailukykyyn säilyttäminen maailmanlaajuisesti (-5660049)
14. Osaaminen ja muuntautumiskyky. (-5666346)

14. Mitkä ovat tämän tulevaisuuskuvan epäkohdat, riskit yms. negatiiviset ydinasiat ja perusajatuksset, jotka tulisi ottaa kansallisessa tietoyhteiskuntastrategiassa huomioon?

1. Yhden ilmiön varaan rakentuva markkinointi on vaarallista. Kun ilmiön vetovoima hiipuu, ollaanko tyhjän päällä? Markkinoinnin pitäisi tukeutua tuotteen/palvelun hyviin ominaisuuksiin. (-5563626)
2. Jos markkinointiosaamisen kehittämiseen ei panosteta riittävästi, tämä ei toteudu. (-5596531)
3. 1. Suomen valtion pitää muuttaa suhtautumistaan koulutukseen. Mukaan pitää ottaa eri koulutustasojen osaajat ja myös tukea näiden oppimista alusta alkaen. Miten olisi "ehdollinen kannustava stipendi" ahkeralle kaverille, jolle ei nykyinen koulujärjestelmä ole sopiva (arvosanat heikkoja, ei motivaatiota, hiljainen...), mutta joka osaa olla innovatiivi-

nen omalla osaamisalueellaan? 2. Miten voi tulla voimakasta osaamista, jos valtio ei panosta osaamisen tukemiseen? (-5596599)

4. Paitsi tuo Suomi-ilmiö. Suomi ei sinänsä ole hyödyttänyt globaaleja yrityksiä markkinointitekijänä. (-5598960)
5. Suomalaiset yritykset eivät ole markkinointiosaamisessa maailman kärjessä (-5596931)
6. Koululaitos ei kykene muuttumaan yhteikunnan muutoksen vaatimaan suuntaan (-5599882)
7. Sinänsä Suomen markkinointi ei ole tärkeää, riittää, kun yritykset menestyvät. (-5608850)
8. Liiallinen business-painotus uhkaa inhimillisiä perusarvoja. Ihmiskeskeisyys on otettava fokuksesi myös busineksessa. Yksilökeskeisestä ajattelusta ja toiminnasta on päästävä aitoon yhteisöllisyyteen kaikkialla. (-5616326)
9. Liian stattiainen (-5648649)
10. Esteenä OAJ - jos se suhtautuu samoin koulun kehittämiseen kuin nyt, ei skenaario toteudu... (-5651942)
11. Miten niin markkinoinnissaan, myydä kai pitää (-5659939)
12. - Riskinä panostamisen sirpaloituminen - Liiallinen "kotikutoisuus" (-5660049)
13. Metsäteollisuutta on turha lyödä vaan saada se muuntumaan kilpailukykyiseksi. Automatisointiin perustuva tuotanto tulee säilymään edelleen meidän yhtenä tukijalkanamme. (-5666346)

15. Mitä pitäisi tehdä vuosina 2007 - 2011, jotta tämä tulevaisuuskuva toteutuisi vuoteen 2015 mennessä?

1. Koulutusjärjestelmän kehittämistä elinikäinen oppiminen huomioiden. Työntekijöitä kaikilla aloilla (myös ns. duunarialat) tulee rohkaista oman osaamisen kehittämiseen, ja siitä tulee myös palkita. (-5563626)
2. Markkinointiosaamista lisättävä laajassa mittakaavassa. Tarvitsemme Suomeen markkinoinnin osaamiskeskuksen (Tekesin rinnalle Makes),

jonka tehtävänä on huolehtia eri toimialojen tarpeista ja osaamisen kehittamisestä. Mm. pienet kasvuyritykset tarvitsevat sparrausta markkinoinnin kehittämiseen, heillä yleensä tuoteosaaminen on vahvaa, mutta markkinointia ei hallita. (-5596531)

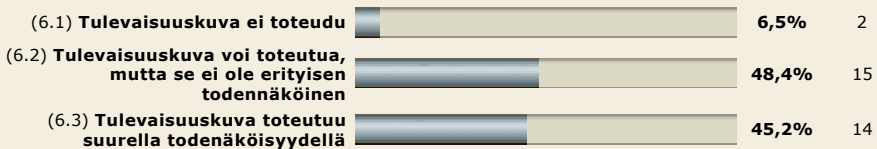
- 3.** Panoksia vientimarkkinointiin, palvelujen vientiin ja kansainvälisyyskoulutukseen. (-5596640)
- 4.** 1. Kts. edellä "Ehdollinen kannustava stipendi"-ajatus. 2. Metsäteollisuuden osaamisen kääntäminen halpamaiden metsien hakkuista huiputeknologian käyttöönottoon Suomessa olevan metsäteollisuuden prosesseissa. 3. Suomalaisen, oman, markkinointitaidon opettaminen oppilaitoksissa. Koulutusremontti. Ei muiden maiden markkinointityyliä matkimista (erityisesti amerikkalaistyyppinen yksilökeskeinen vain pikavoitto-hintaperusteinen markkinointi on huono matkittava). Markkinoinnissa on hyödynnettävä suomalaisten rehellisyyttä ja halua tehdä täydellistä ja hyvää laatua - joka tuo kustannus- ja hinta säästöt myöhemmin. (-5596599)
- 5.** Rohkaisemalla eri kannustimin yrityksiä satsaamaan Suomeen. (-5598960)
- 6.** Ottaa ensimmäiset askeleet osaamisen, oppimiskyvyn, koulutukseen ja reagointikykyä parantamisen suuntaan. Muuto tapahtuu pienin askelin ei kertarysäyksenä. maailmalla on hyviä toteutuksia oppimisen kehittämisestä luovuuden ja tiedonhallinnan näkökulmasta. Suomi voisi olla ensimmäinen maa, jossa hyvät käytännöt toteutetaan koko koulutusjärjestelmän osalta. (-5599882)
- 7.** Suomalaisen yritysten on kansainvälistyttävä voimakkaasti ja tätä tukevia yritysten kehittämissuunnitelmia on oltava käytettävissä kaikille yrityksille. keskeisin kysymys on mikroyritysten ensimmäisten vuosien kuolemanlaakso. (-5616326)
- 8.** Tuuletusta koulumaailmaan?? Tukea (aikaa, taloudellista tukea) opiskelemaan elämänsä kaiken vaiheissa. (-5651942)
- 9.** - Löytää oikeat osa-alueet, joissa Suomi pieninä maana rajoitetuin resurssein voi menestyä - Panostaa koulutukseen, avoimuuteen - Panostaminen kansainväliseen markkina- ja kaupallistamisosaamiseen (-5660049)
- 10.** Paljon erilaisia asioita. (-5666346)

Matti Meikäläinen kertoo sidosryhmistään iltapäivälehdessä

Täytyy kyllä sanoa, että olen aikamoinen persoona. Olen mukana monessa asiassa, on jäsenyyksiä monissa yhdistyksissä ja porukoissa. Osallistun myös moniin keskustelupalstoihin, jotka liittyvät oppimiseen, harrastuksiin ja ammattiin. Osallistuminen ja vaikuttaminen auttavat minua sekä työssä, että kansalaisena kehityksessä. Toimiminen näissä on hauskaa ja mielenkiintoista. Työtehtävissäni ja projekteissani olen hyötynyt oppimastani ja yhteyksistä. Näiden antamat palvelut ovat osa jokapäiväistä työtä ja vapaa-ajan toimintoja.

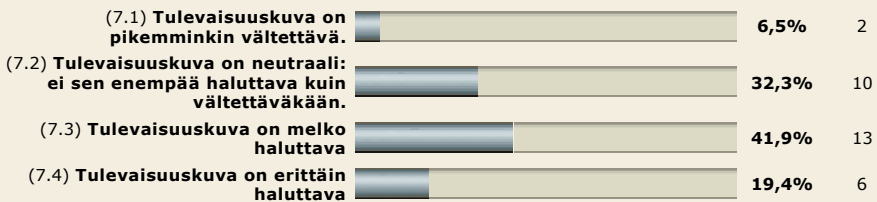
6. Miten todennäköisenä pidät yllä esitettyä tulevaisuuskuva vuodesta 2015?

Kysymykseen vastanneet: 31 (ka: 2,4)

7. Miten haluttavana pidät yllä esitettyä tulevaisuuskuva?

Kysymykseen vastanneet: 31 (ka: 2,7)

8. Mitkä ovat tämän tulevaisuuskuvan kultahiput - positiiviset perusajatukset ja ydinasiat, jotka tulisi ottaa kansallisessa tietoyhteiskuntastrategiassa huomioon?

1. Yhteisöllisyys kantavana voimana, työ ja harrastukset yhdistyvät (-5554442)
2. - Kansalaisvaikuttaminen tulee muuttumaan merkittävästi vuoteen 2015 mennessä. Erilaiset blogit, nettiadressit, verkkoyhteisöt tulevat muovaamaan maailmaamme aivan erilaiseksi. Edustuksellinen demokratiakäsitys muuttuu. (-5589135)
3. Osallistuva henkilö on hyvä juttu (?!). Tällaisia saattaa esiintyä jo nyt. (-5596529)
4. Aktiivinen osallistuva kansalainen. Sosiaalinen ihminen. Verkottuminen. (-5598185)
5. Aktiivisen osallistumisen edistäminen. Työn kokemuksen positiivisena, samoin yhteiskunnallisiin toimintoihin osallistumisen. (-5598893)
6. Setsuanin hyvä ihminen. (-5599167)
7. Yksilö haluaa osallistua ja vaikuttaa ympärillä olevaan kehitykseen tarina kuvastaa kokonaisvaltaista monipuolista elämäntarinaa (-5600609)
8. Aktiivinen osallistuminen yhteisiin asioihin ja tämän yhdistäminen työelämään (-5602806)
9. Aktiivinen varsinaisen työn lisäksi tehtävä työ saattaa lisätä kansallista kilpailukykyä jopa enemmän kuin työsuhteessa tehty työ. Mietittävää on, miten ihmisen perustoimeentulo tapahtuu jos omat projektit muuttuvat täyspäiväiseksi hyväntekeväisyydeksi. (-5605052)
10. Muualla opitun huomioiminen (-5617205)
11. Tällaisia ihmisiä on paljon tämän päivän suomalaisessa arjessa. (-5617202)
12. Vuorovaikuttaminen ja itsensä jatkuva kehittäminen (-5636182)
13. Työn ja vapaa-ajan yhteensovittaminen siten, että ne tukevat toisiaan. (-5640385)
14. Vielä löytyy ihmisiä, jotka jaksavat sekä harrastuksissa, että työelämässä (-5641520)

15. Vertaisverkot ja keskustelupalstat auttavat ihmisiä selvitymään eri elämän osa-alueilla. (-5653961)
16. (Ylempään) koulutukseen tulisi ottaa mukaan kansalaisvaikuttamisen ja -osallistumisen elementtejä (esim järjestötyön kehittäminen osana harjoitteluja) (-5656451)
17. Kansalaisten aktiivisuus (-5657475)
18. Omien henkilökohtaisten ominaisuuksien sopiminen verkostomaiseen toimintaan. (-5657731)
19. Aktiivisia "yhdistysihmisiä" on ollut ennen, on nyt, ja on tulevaisuudessakin. (-5660142)
20. Tieto- ja viestintäteknikan mahdollistama yhteisöllisyys on erittäin tärkeä asia ja toteamus, että tämä on osa jokapäiväistä työtä. Minusta hyvin kuvattu järjestötoiminnan ja oppimisen kannalta. (-5671174)

9. Mitkä ovat tämän tulevaisuuskuvan epäkohdat, riskit yms. negatiiviset ydinasiat ja perusajatukset, jotka tulisi ottaa kansallisessa tietoyhteiskuntastrategiassa huomioon?

1. Ohjaako koulutus tähän riittävästi? (-5554442)
2. - Miten huolehditaan siitä, että kaikki pääsevät tasavertaisesta vaikuttamaan maailmaan ja politiikkaan? (-5589135)
3. Liian hajanainen ihminen, puhuu paljon mutta tekee vähän. Itsekeskeisyys ja itseriittoisuus voi nousta yli muiden. (-5598185)
4. Osallistuminen ei näytä johtavan vaikuttamisen tunteeseen. Osallistuminen on keskustelupalsta -tasoa, unohtuuko livettäminen (osallistuminen fyysisesti tilanteisiin)? (-5598893)
5. Niin hyvä, että ei kai tällaisia ole oikeesti olemassa kekiverto Matti Meikäläisinä. (-5599167)
6. talouden globaali kilpailu voi olla esteenä tämänkaltaiselle kehitykselle, jos kilpailukyky valitaan yhteiskunnan ensisijaiseksi päämääräksi (-5600609)
7. Itsensä hajoittaminen liian moneen. Perhe puuttui kuvasta kokonaan. (-5602806)

8. Yhdistysten tavoitteet eivät saa loukata ketään eivätkä vaarantaa rauhanmukaista ja yhteistä hyvää kehitystä. (-5605052)
9. Yhteiskunnan sirpaloituminen (-5617205)
10. Ihmiset koteloituvat ja elävät eristyksissä toisistaan. (-5617202)
11. Ajatus, että pitää olla jatkuvasti tekemässä jotain hyödyllisenä pidettävää. Tästä mahdollisesti seuraa luovuuden puute. Työn ja vapaaajan rajan hämärtyminen varauksin. Jos elämä tuntuu pelkästään vapaa-ajalta, ok, jos työltä, huono asia. (-5621664)
12. Liiallinen tiedontulva. (-5636182)
13. Toiminta hajoo moneen suuntaan. Miten vahvaa sitoutuminen eri yhdistyksiin ja porukoihin on, kun toimintaa on paljon. (-5640385)
14. Harva jaksaa näin paljon, työajan pitäsi ainakin lyhentyä... (-5641520)
15. - Onhan se mukavaa kun on hauskaa mutta kun ihminen on 24/7 sosiaalinen, luova ja verkostoitunut niin jossain vaiheessa se ei enää ole hauskaa eikä maistu miltään kun on jo nähnyt ja kokenut kaiken --- eikö voisi luoda sellaisen sapattivapaa- ja uudistumisjärjestelmän että saisi vaikka vuoden ihan laiskanakin olla ja rauhassa pohtia että onks tässä kaikessa järkee vai ei? (-5650560)
16. Missä välissä hoituu sitten elämän arki? (-5650498)
17. Tämä tilanne on jo nykypäivää. (-5653961)
18. Yliaktiivisuuden korostaminen aiheuttaa loppuun palamisia jo suhteellisen nuorille ihmisille. Oheisen kaltainen henkilö kuulunee juuri tähän riskiryhmään. (-5656451)
19. Onko jo liiankin aktiivista, kultainen keskitie olisi löydettävä (-5657475)
20. Skenaariion mukainen toiminta tapa ei sovellu kaikille eikä ole sinällään välttämättä tavoiteltavaakaan. (-5657731)
21. Tämä visio on pieni sirpale nykypäivästä. (-5660142)
22. Toinen täydentävä olisi myös vertaisverkot ja tiedon/itsetuotetun aineiston jakaminen, jossa sitten nämä tekijänoikeusasiat täytyy saada kuntoon. Myös lainsäädäntö voi olla muutenkin tällaisille vertaisverkoille ja yhdistystoiminnalle vielä puutteellista (-5671174)

10. Mitä pitäisi tehdä vuosina 2007 - 2011, jotta tämä tulevaisuuskuva toteutuisi vuoteen 2015 mennessä?

1. Toteutuu itsellään (-5554442)
2. - Kansalaisvaikuttaminen tietoyhteiskunnassa otettava seuraavan hallituksen prioriteetiksi - Hallinnon avautuminen on saatava nopeutumaan. (-5589135)
3. Miten lisätä ihmisten aktiivisuutta. Mistä syntyy ihmisen intohimoinen suhde tehdä jotakin ja sitä myötä halu kuulua jonkin ajatuksen "porukoihin" ja sitä myötä uudet luovat ajatukset. Onko se jo persoonassa vai tuemmeko sitä mm. lasten kasvatuksessa(eli koulutus ja lasten kasvatuksen osuus luovuuden kehittämisessä) . En tiedä. (-5598185)
4. Erialaisten vaikuttamisen ja oppimisen muotojen kehittäminen. (-5598893)
5. Muuttaa ja jalostaa suomalaisten geeniperimää (pelottava ajatus tosin). (-5599167)
6. Työelämän pitäisi muuttua ihmisläheisemmäksi, jotta ihmisillä olisi voimia ja aikaa muuhunkin kuin vain työn tekoon tarvitaan myös kannustimia ja malleja monipuolisen aktiivisuuden edistämiseksi (-5600609)
7. Kansalaisjärjestöjen ja vapa-ehotoistoiminnan arvostusta ja vaikutusta pitää lisätä (-5602806)
8. Joustavat työajat ja työnkuvat, joustavat työmarkkinat (-5617205)
9. Ihmisten elämänhallinta monimutkaisessa arjessa on suuri haaste. (-5617202)
10. Korostaa monipuolisen vuorovaikuttamisen tärkeys itsensä kehittämisessä kansalaisena ja työntekijänä (-5636182)
11. Työajan lyhennys, järjestö yms.toiminaan verkkopalvelujen kehitys toiminnallisuutta ja osallistumista lisääviksi (-5641520)
12. Tämä on jo nyt ihan mahdollista. (-5650498)
13. - (-5653961)
14. Vapaaehtoistyön merkityksen korostaminen ja ihmisten aktivointi (-5657475)
15. Yhteiskunta on etenemässä tähän suuntaan ilman erityistoimenpiteitä. (-5657731)

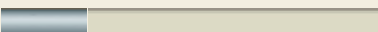
- 16.** Ei luultavasti vaadi erityisempiä toimenpiteitä. (-5660142)
- 17.** Vaikka tässä visiossa on vain yksi osa peer to peer liiketoimintamallista ja joustavista verkosto ekosysteemyritystoiminnasta tätä visiota tulisi tukea uudella verkottuneen (nano)yritystoiminnan edistämishelmalla. osoitus Peer to peer tai Customer to customer liiketoimintamallin toimivuudesta on eBay, josta jo lähes miljoona USA:laista saa joko pääasiallisen tai merkittävän osan toimeentulostaan verkkohuutokaupan kautta myymällä tavaroita suoraan tuottajalta kuluttajalle (-5671174)

Yrityksen tehokkuusjohtaja Möttönen lausuu yrityksensä tehokkuustekijöistä pikkujouluissa 2015

Yrityksemme on tehokas, koska työntekijämme osaavat toimia osana organisaatiotamme toimien tarkoituksenmukaisesti ja yrityksen kannalta optimaalisesti. Tähän olemme päässeet yhteistyöllä ja oppimisella. Toiminnassamme hyödynnämme työntekijöidemme laajaa yhteistyöpintaa hyväksymällä tukemalla ja kannustamalla osallistumaan erilaisiin harrastus- ja ammatillisiin yhteisöihin. Yrityksemme on onnistunut hyödyntämään muiden organisaatioiden osaamista ja palveluja työntekijöidemme laajojen kontaktien kautta. Tämä on auttanut tehokkuuttamme, tulevaisuuden ennakoimista, asiakkaiden tarpeiden huomioimista ja kansainvälistä toimintaamme. Yhteistyö on auttanut henkilöstöämme ymmärtämään asiakkaan tarpeita ja siten tuottamaan parempaa laatua.

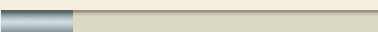

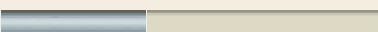
16. Miten todennäköisenä pidät yllä esitettyä tulevaisuuskuvaa vuodesta 2015?

Kysymykseen vastanneet: 26 (ka: 2,2)

(16.1) Tulevaisuuskuva ei toteudu		7,7%	2
(16.2) Tulevaisuuskuva voi toteutua, mutta se ei ole erityisen todennäköinen		69,2%	18
(16.3) Tulevaisuuskuva toteutuu suurella todennäköisyydellä		23,1%	6

17. Miten haluttavana pidät yllä esitettyä tulevaisuuskuvaa?

Kysymykseen vastanneet: 26 (ka: 3)

(17.1) Tulevaisuuskuva on pikemminkin vältettävä.		11,5%	3
(17.2) Tulevaisuuskuva on neutraali: ei sen enempää haluttava kuin vältettäväkään.		19,2%	5
(17.3) Tulevaisuuskuva on melko haluttava		30,8%	8
(17.4) Tulevaisuuskuva on erittäin haluttava		38,5%	10

18. Mitkä ovat tämän tulevaisuuskuvan kultahiput - positiiviset perusajatukset ja ydinasiat, jotka tulisi ottaa kansallisessa tietoyhteiskuntastrategiassa huomioon?

1. Työntekijöiden harrastuneisuuden arvostus ja tukeminen ... (-5563626)
2. Työntekijät lienevät tyytyväisiä kunsaavat harrastella yhteistyötä (-5596640)
3. 1. Hyödynnetään työntekijöiden yhteistyö- ja kontaktiverkoston, joka on yrityksen ulkopuolella olevaa. 2. Turvallinen työpaikka = työntekijöiden halu auttaa työnantajaa menestymään ja antamaan oman yksityisen, firman ulkopuolisen, tieto-taitopanoksensa yrityksen käyttöön. (-5596599)
4. Hyvä yritys toimii juuri näin ja katsoo asioita pidemmällä tähtäimellä. (-5598960)
5. Laaja yhteistyö ja osaaminen (-5596931)
6. Työntekijän osaaminen ja kokemuspohja käsittää paljon muitakin osaamisalueita kuin juuri varsinaiseen työhön liittyvät. Tällä työntekijät osaamisen ja kontaktipinnan kokonaisuudella taitavasti johdettu organisaatio lisää menestyksen mahdollisuuksia. (-5599882)

7. Skenaario kuvaa verkottuneen toimintamallin, joka on ilmeisestikin tulevaisuuden yrityksen elinehto. (-5616326)
8. Näinhän sen pitäisi olla (kuten skenaariossa kuvattu). (-5651942)
9. Työntekijät ymmärtävät selvästi yrityksen tavoitteet ja oman roolinsa Verkostoituminen on onnistunut luomaan uutta liiketoimintaa (-5655939)
10. Asiakaslähtöinen toiminta on kaiketi kaiken onnistuneen yritystoiminnan avain (-5659939)
11. Aika kökköinen teksti. Toimitusjohtajankin pitäisi hioa esitysmuotoaan ja kertoa vain oleellimmat kilpailukykyyn vaikuttavat asiat (-5666346)

19. Mitkä ovat tämän tulevaisuuskuvan epäkohdat, riskit yms. negatiiviset ydinasiat ja perusajatukset, jotka tulisi ottaa kansallisessa tietoyhteiskuntastrategiassa huomioon?

1. Mutta em. voi olla myös epätoivottavaa, koska tämä yritys näyttäisi ottavan osaa työntekijänsä elämään melko kokonaisvaltaisesti. En itse haluaisi työskennellä tällaisessa "totalitaarisessa" firmassa. (-5563626)
2. Ei vaikuta lainkaan tehokaalta, vaan lähinnä amatööripuuhastelulta. (-5596640)
3. 1. Suomalaiset haluavat enemmän opettaa muita, ei oppia muilta. Korkean teknologian osajien maine haittaa muilta oppimista. 2. Pikkujoulut usein karsitaan tehokkuuden noston nimissä! 3. Teknisen kielitaidon puute estää kansainvälistymistä. (-5596599)
4. Eipä huonoja, paitsi että normaalitason yritys ei ymmärrä toimia näin koulutuksesta ja viestinnästä huolimatta. (-5598960)
5. Harrastus- ja ammatilliset yhteisöt ja sitä kautta syntyneet kontaktit eivät välttämättä/todennäköisesti tuo uusia liiketoimintamahdollisuuksia (-5596931)
6. Organisaation valtarakenteet- kateus jne estävät ed. kuvatun mukaisen kehityksen läpi koko suomalaisen organisaatiokentän. (-5599882)
7. Verkottuneeseen toimintamalliin ei todellakaan ole helppo siirtyä. Se

vaatii kaikilta yrityksen toimijoilta, myös asiakkailta ja sidosryhmiltä uudenlaista toimintamallia. Yhteiskunnan arvot ja asenteet uudistuvat luonnostaan liian hitaasti ja muodostuvat kehityksen jarruksi.

(-5616326)

8. - Ja suomalaisetko tekisivät yhteistyötä keskenään, varsinkaan yritykset, kun Suomessa on iänkaiken ollut joka talossa oma leikkuupuimuri ja viimeistä vuosimallia oleva nelivetotraktori vaikka ei olisi peltoakaan.. (-5650342)
9. Työnantaja - työntekijä -yhteistyö taitaa olla vielä kaukana. (-5651942)
10. Työ työnä ja vapaa-aika vapaa-aikana. Ei tuoda Suomeen jenkkien hapatusta tyyliin "yksi iloinen perhe" jne. Ihminen tarvitsee sopusointuisesti perhettä, työtä ja vapaa-aikaa. On aina tarvinnut eikä tietoyhteiskunta sitä tarvetta muuta. (-5655939)
11. Kaikki eivät ole verkko ihmisiä, mutta kaikkia tarvitaan. syntyä mielikuva kloonista. Erilaisuus on luovuuden lähde ja erilaisuuden hyväksyminen on yksi perusasia kulttuurien välisessä ymmärryksessä. (-5659939)
12. Työn liiallinen korostaminen ihmisen oman kehittymisen sijasta (-5661220)
13. Elämä tuntuu olevan pelkkää yhteisöllistä osaamista. (-5666346)
14. Miten motivoida tätä kehitystä. Huipulla kyllä onnistuu, mutta miten yritysten keskijoukossa. (-5668268)

20. Mitä pitäisi tehdä vuosina 2007 - 2011, jotta tämä tulevaisuuskuva toteutuisi vuoteen 2015 mennessä?

1. Enpä tavoittelisi tätä. (-5563626)
2. Ei mitään. (-5596640)
3. 1. Säilyttää edelleen pikkujoulut (tai muut yhteiset juhlat) yrityksen henkilöstön motivoinnissa. 2. Teknisen tai pelkästään kaupallisen kielitaidon opetuksen lisääminen. 3. Sosiaalisesti nykyistä enemmän turvallisten työpaikkojen lisääminen. Valtion tukemana. (-5596599)
4. Saada nostetuksi lisää yrityksiä tälle ymmärryksen tasolle. (-5598960)

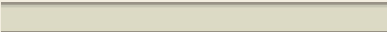

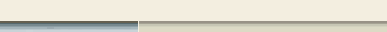
5. Hakea ja julkaista hyviä käytäntöjä koti- ja ulkomaisista organisaatioista (-5599882)
6. Yritysten on panostettava voimakkaasti henkilöstövalmennukseen ja ajettava verkottunut toimintamalli läpi dialogissa kaikkien toimijoiden kanssa. (-5616326)
7. Asennekasvatusta, tietoisuutta yhteisestä haasteesta. Malliin on liitettävä myös yhdessä sovittu voitonjako, joka taitaa olla kyllä utopiaa. (-5651942)
8. Muokkaa toimitusjohtajan sanamuotoa keskittyen asiakasosaamiseen, tehokkuusosaamiseen, asiaosaamiseen ja yhteisölliseen osaamiseen. (-5666346)

Organisaatioiden tutkimuslaitoksen raporttiyhteenveto yhteisöistä 2015

Tutkimuksemme Suomen kansainvälisen menestyksen syvintä olemusta, olemme havainneet, että yritykset ja muut organisaatiot ovat laajassa, aidossa ja syvässä yhteistyössä. Pohjalla on koulutusjärjestelmä ja sitä täydentävät muut yhteisölliset oppimisjärjestelmät. Yksilöiden ja yritysten aktiivinen osallistuminen mitä erilaisimpiin yhteisöihin luo poikkeittieteellisiä oivalluksia. Tämän seurauksena koko yhteiskunta on tehostunut.

1. Miten todennäköisenä pidät yllä esitettyä tulevaisuuskuvaa vuodesta 2015?

Kysymykseen vastanneet: 22 (ka: 2,4)

(1.1) Tulevaisuuskuva ei toteudu		0%	0
(1.2) Tulevaisuuskuva voi toteutua, mutta se ei ole erityisen todennäköinen		63,6%	14
(1.3) Tulevaisuuskuva toteutuu suurella todennäköisyydellä		36,4%	8

2. Miten haluttavana pidät yllä esitettyä tulevaisuuskuva?

Kysymykseen vastanneet: 22 (ka: 3,5)

(2.1) Tulevaisuuskuva on pikemminkin vältettävä.		0%	0
(2.2) Tulevaisuuskuva on neutraali: ei sen enempää haluttava kuin vältettävääkään.		13,6%	3
(2.3) Tulevaisuuskuva on melko haluttava		18,2%	4
(2.4) Tulevaisuuskuva on erittäin haluttava		68,2%	15

3. Mitkä ovat tämän tulevaisuuskuvan kultahiput - positiiviset perusajatuksukset ja ydinasiat, jotka tulisi ottaa kansallisessa tietoyhteiskuntastrategiassa huomioon?

- Poikkitieteellisyys on keskeinen ydin. Samaten koulutuksen ja jatkuvan oppimisen korostuminen. (-5547999)
- Vetureita tarvitaan; yhteistyö ei useimmiten ole tasa-arvoista (-5550046)
- Kokemusten vaihtaminen auttaa useimmiten parantamaan toimintaa. (-5563455)
- Poikkitieteellisyttä tulisi entistä enemmän korostaa - Yhteistyö (julkinen sektori, yritykset ja korkeakoulut) (-5589422)
- Toimiva ja tehokas uuden ajan kansalaisyhteiskunta. (-5596417)
- Yritysten välinen yhteistyö ja etenkin työelämän ja koulutusjärjestelmän lähentyminen, jopa sulautuminen olisi suotavaa, joskin motivaatio tähän lienee nykyisin vähäistä. Oivalluksia syntyy jos niille on palkitsemisjärjestelmiä, nykyisin yksittäisen ihmisen mahdollisuudet kaupallistaa oivalluksiaan taitaa olla liian suuren työn takana. Yhteiskunnan tehostuminen on hyvin myönteinen asia ja tehostukseen varmasti olisi varaa. Esimerkiksi kummallinen monen luukun sosiaaliturvajärjestelmä voitaisiin kuitata yhdellä suureholla tietokoneella, joka maksaisi kansalaispalkan ihmisten tilille joka kuun ensimmäisenä päivänä. (-5605164)
- Verkostoituminen on yritysten ja yhteisöjen elinehto. (-5617784)
- Markkinatalouspohjaisen yhteisöllisyyden kehittäminen (-5632980)
- Mitkä ovat vaikutukset kansalaisten arkeen? Laaja hyödyntäminen tarkoittaa kokonaistehokkuutta eikä niinkään osaoptimointia. (-5650194)

10. Tiivistä ja toivottavaa. (-5650422)
11. En usko, että laaja aito ja syvä yhteistyö syntyisi halusta yhteistyöhön vaan pikemminkin eräänlaisen neuvottelumekanismien ja evoluution tuloksena. Voi hyvinkin olla, että monet tahot tulevat vastustamaan tehostumista, kun huomaavat, että se ei ole heidän intresseissä. Näin ollen syntyy tilanne jossa muut maat, jotka eivät ole ajatuneet meidän kaltaisiin lukkotilanteisiin, ohittavat meidät menen tullen. (-5650879)
12. Yhteistyö julkisen ja yksityisen sekä tutkimuksen ja korkeakoulujen välillä tärkeää (-5673249)

4. Mitkä ovat tämän tulevaisuuskuvan epäkohdat, riskit yms. negatiiviset ydinasiat ja perusajatuksukset, jotka tulisi ottaa kansallisessa tietoyhteiskuntastrategiassa huomioon?

1. Mikäli kaikki organisaatiot ja yritykset ovat "jatkuva ja syvässä yhteistyössä", saattaa iso osa energiasta mennä pelkästään tähän. Tarvitaan myös fokuoitua ja itsenäistä työskentelyä, substanssia, jonka ympärille yhteistyö rakentuu. (-5547999)
2. Oletus että koulutusjärjestelmän kehittäminen on oikotie onneen (-5550046)
3. Kateus ja itsekkyyys. (-5563455)
4. Tehostumisen uhkana on tietysti huoli työn säilymisestä inhimillisesti mielenkiintoisena ja motivoivana. Liukuhinnaajattelu nähdään monesti tehokkaana ja monilla aloilla se sitä varmasti onkin, mutta erityistä huolta olisi pidettävä myös luovasta, rennosta ja vapaasta ajattelun sekä työskentelyn ilmapiiristä, sillä yleensä kehitys tapahtuu juuri näissä olosuhteissa. Yritysten keskinäisessä kilpailussa ei nykyisin ole rakenteita jotka kannustaisivat niitä yhteistyöhön muuta kuin yritysostojn ja fuusioiden kautta. Samoin koulutusjärjestelmä tuntuu nykyisin pelkältä tuotantolinjalta jolta valmistetaan yrityksille raaka-ainetta, työntekijöitä. Ihmisillä on usein vasta monen vuoden opiskelun jälkeen mahdollisuus nähdä millaista oman alan työ on. Siihen asti on selvittävä

vanhentuneiden käsitysten, tietojen, mielikuvien ja vaikutelmien messä jota erilaiset oppilaanohjaajat esittävät. Toisin sanoen luulisi olevan äärimmäisen hedelmällistä kaikille osapuolille että työ ja koulutus lähentyisivät merkittävästi toisiaan sillä se tuottaisi motivoituneempia työntekijöitä ja sitä kautta tehokkuutta ja tuottavuutta. Myös työntekijät voittaisivat tässä. (-5605164)

5. Vanhat asenteet ja arvot, lukkiutuneet toimintamallit ja talouden realiteetit jarruttavat. (-5617784)
6. Markkinataloudessa toimivat, tervettä kilpailua tukevat yhteisöllisyyden muodot ovat haastavia (-5632980)
7. Ei edetä laajilla pohjalla so perusoletus tulee olla mahdollisimman laaja osallisuus uusiin asioihin (-5650194)
8. Yhteistyö ei synny välttämättä nk kansallisten veturiyrytysten ympärille vaan voi hyvinkin tapahtua euroopan laajuisen verkoston osana. (-5650879)
9. Minusta oppiminen on vain yksi osa asiaa (-5673249)

5. Mitä pitäisi tehdä vuosina 2007 - 2011, jotta tämä tulevaisuuskuva toteutuisi vuoteen 2015 mennessä?

1. Tehostaa toimia, joilla tuetaan organisaatioiden välistä kommunikaatiota ja vuorovaikutusta. Tämän lisäksi tulisi turvata perustutkimus myös vähemmän muodikkailla aloilla, jotta perusta sivistykselle ja uusille innovaatioille olisi olemassa. Ei siis pelkkää tehokkuutta! (-5547999)
2. Vapaaehtoisuuden lisäksi hienovarainen tai jyrkempikin pakottaminen mm. tukemanna haluttuja kehityssuuntia (jh, yksityinen sektori) (-5550046)
3. Ensimmäiseksi olisi estettävä harmaan talouden laajentuminen ja laitettava etenkin rakennusteollisuus ja osin palvelusektori kuriin. Mitkään uudistukset tuskin menevät läpi jos yritysten moraalin sallitaan jo valmiiksi olla niin löyhä mitä se nyt suomessa tietyillä aloilla on. Talvisin romahtelevat katot laitetaan lumikinosten syyksi, kesäisin romahtelevat

menevät helteen hapertamien rakenteiden piikkiin. Jokainen rakennusteollisuudessa työskennellyt opiskelija kuitenkin huomaa miten työt tehdään verottomana ja epäterveen kilpailutilanteen alla. Alalla tuskin voi rehellisin keinoin enää edes menestyä. Huolestuttavinta kuitenkin on se että malli tuolee suoraan Amerikasta jossa "laittomia" maahan-tulijoita käytetään perusteellisuuden työvoimana alhaisilla palkoilla ja täysin päättävien elinten tietoisuudessa ja suojelun alla. Sama pätee Ison-Britannian talouskasvuun joka suurelta osin perustuu maahan saapuvien siirtolaisten lähes ilmaiseen työpanokseen. Väitän että Suomessa harmaa talous on täysin päättäjien tiedossa ja että halutessaan he voisivat siihen puuttua, mutta haluja tuskin löytyy koska halpa rakentaminen on Suomelle tärkeää. Sadan tilintarkastajan tms. harmaata taloutta tutkivan virkamiehen palkkaaminen toisi varmasti verotuloina palkkaamisen menevät rahat moninkertaisena valtiolle takaisin. Kun perusasiat olisivat kunnossa voitaisiin alkaa tehostamaan yritysten välisiä rakenteita. Yhtenä mahdollisuutena voisivat olla jonkinlaiset "yri-tystravellerit" jotka harrastaisivat laillista teollisuusvakoilua vaihtokaup- pamenetelmällä tai myymällä. Yritystravellerit kiertäisivät maailman yrityksiä ja tutkiskelisivat työn rakenteita ja ehdottaisivat parannuksia tai myisivät tietotaitoa toisten yritysten nimissä toisille.

Oleellista oli myös se että nämä travellerit liikkuisivat vapaasti kaikilla teollisuuden aloilla ja löytäisivät kenties hyviä parannusehdotuksia odottamattomistakin yhteyksistä. Yritystravellerit olisivat itsenäinen ammattikunta jotka ottaisivat proviisiot yrityksiinsä tuomasta hyödy- tä. Työn ja koulutuksen yhdistämiseksi erilaisten oppilaitosten tulisi palkata ihmisiä jotka ovat jatkuvasti tekemisissä alan työvoiman ja työnantajien kanssa. He toimisivat linkkeinä joilla myös yritysten tuo- tekehittelyä voitaisiin siirtää oppisopimustyyppisesti alan opiskelijoille. Työhajottelujakso olisi saatava mieluummin jo opintojen alkuun. Myös palkkatietojen olisi hyvä olla julkisia. On esimerkiksi erikoista että tie- tyillä aloilla puhutaan kovasta työvoimapulasta, mutta silti näiden alojen palkat eivät ole nousseet vuosikausiin mikä puolestaan kielii siitä, että työmarkkinat eivät toimi. Miten voi olla työvoimapula jos palkat eivät

ole hiukkaakaan nousseet? Yritysten perustamista tulisi helpottaa ja kannustaa. Jo yläasteelle voitaisiin sisällyttää yritystalous oppiaine jossa oppilaat valmistaisivat "virtuaalisen" yrityksen itselleen. Näin he saisivat motivaation kehitellä tuoteideoitaan ja olisivat vanhempina oikean yritysidean saadessaan valmiimpia yrityksen perustamiseen. Uskoakseni yksityisyrittäjyyden lisäämiseksi tarvitaan vain motivoivampaa ilmpiiriä, eikä suuria rakennemuutoksia tarvitsisi edes tehdä. (-5605164)

4. Uusi ilmapiiri saatava yhteiskuntaa. Positiivinen henki. (-5617784)
5. PPP kehitysrakenteet pitää miettiä uudelleen; nythän PPP kattaa jotkin investoinnit, mutta ei kehityshankkeita (- 5632980)
6. Riittävä pohde resurssien kohdentumisesta. Täytyisi löytää mixi, joka on riittävän painokas muttei pirstoutunut. (-5650194)
7. Kannustaa monin tavoin julkisen sektorin ja yritysten yhteistyötä. Kehittää edelleen koulujärjestelmää. (-5650422)
8. Tunnistaa selkeästi sellaisia hankkeita, jotka ovat tavoittelemisen arvoisia esim e-health (kansallinen potilasrekisteri), sähköinen tunnistaminen (varmenne), verkkolasku. Nämä hankkeet rakentavat tietoyhteiskunnan infraa, mutta ne eivät välttämättä ole nyky muodossaan optimaalisesti organisoituja ja nykyiset avain pelaajat saattavat huomata asemansa olevan uhatun. padot pitää murtaa. (-5650879)
9. Yhteistyöhön julkisen hallinnon sisällä, julkihallinnon ja elinkeinoelämän välillä tulee panostaa uudella tavalla. Etlan JA TIETOENATORIN Julkishallinnon tuottavuus TUTKIMUKSESSA YKSI SUURISTA ESTEISTÄ todettiin että julkishallinnon sisällä tietoa jaetaan vahemmän kuin jopa kilpailevien yritysten välillä vaikka siihen ei ole mitään virallisia esteitä. Julkihallinnon sähköisen asiointijosto aloitteen pohjalta syntyi tilaisuus jossa kerrotaan julkishallinnon tulevista hankinnoista. Mutta seminaaraja yhteistyömuotoja tulisi kehittää lisää. Tulisi luoda uusia rakenteita nyt jotta hyödynnetään murros esim korkeakoulujen selvityksessä oleva osaamiskeskittymä. Julkisahllinon sähköisen asiointi jaoston yksi myös tietoyhteikuntaraportteihin kirjattu ehdotus oli, että Suomessa panostetaan aivan liian vähän tietoyhteiskunnan ja sähköisen hallinnon tutkimukseen ja opetukseen. (Sähköiset prosessit, muttosjohtaminen

hyvä sähköinen hallinto, käyttäjätutkimukset, sähköisen yhteiskunnan lainsäädäntö esin tekijänoikeuksien merkitys. Tällaita hallinnon tutkimuksen perinnettä ei ole, joten näitä asioita ei vastaavalla tavalla tutkita eikä löydy yhtityötapojaa kun koko asiaan kiinnitty liian vähän huomiota (esim. Englannissa Better Regulation Task Force) Samoin standardoitinyhteistyö SOA mallin ja avointen rajapintojen pohjalta organisoitava (vrt GSM:n menestys mailmanlaajuiseksi standardiksi joka lähti pohjoismaista ja Suomesta Eurooppalisen ETSIN tehdessä menestysstandardit) (-5673249)

Euroopan eläkeläiset yhdistyksen puheenjohtaja kertoo Suomen esimerkistä

Kehotamme muita Euroopan maita ottamaan mallia Suomesta. Tämä koskee sekä eläkepommin purkamista, palveluiden saatavuuden turvaamista että elämän laadun kohottamista. Suomalaisten yhteisöjen toiminta ja yhteistyömallit, joissa kaikkien ihmisten osallistuminen mitä moninaisimpien yhteisöjen toimintaan on estänyt syrjäytymistä, mahdollistanut kaikkien kansalaisten - myös eläkeläisten - aktiivisuuden ja toimintapotentiaalin hyödyntämisen. Tosin joissakin muissa maissa tätäkin on ruvettu tekemään suomalaisten palveluntoimittajien palveluna.

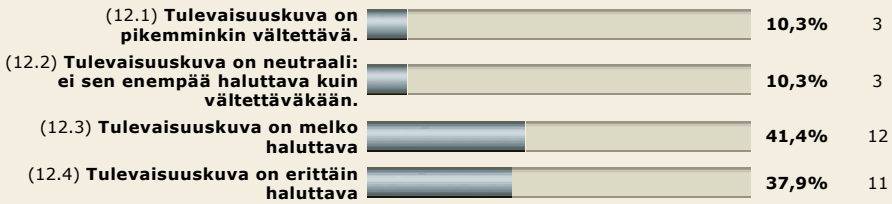
11. Miten todennäköisenä pidät yllä esitettyä tulevaisuuskuvaa vuodesta 2015?

Kysymykseen vastanneet: 28 (ka: 2)

(11.1) Tulevaisuuskuva ei toteudu		17,9%	5
(11.2) Tulevaisuuskuva voi toteutua, mutta se ei ole erityisen todennäköinen		64,3%	18
(11.3) Tulevaisuuskuva toteutuu suurella todennäköisyydellä		17,9%	5

12. Miten haluttavana pidät yllä esitettyä tulevaisuuskuvaa?

Kysymykseen vastanneet: 29 (ka: 3,1)

13. Mitkä ovat tämän tulevaisuuskuvan kultahiput - positiiviset perusajatukset ja ydinasiat, jotka tulisi ottaa kansallisessa tietoyhteiskuntastrategiassa huomioon?

1. Aktiivinen toiminta ylläpitää hyvinvointia niin yksilöissä kuin yhteisössä (-5554442)
2. - Ikäihmiset ovat voimavara koko yhteiskunnalle, ei taakka - Ikäihmiset ovat suuri palveluiden käyttäjäryhmä, joten miksi palveluita ei myytäisi juuri heille? (-5589135)
3. Ei olekaan eläkepommia, palveluita on kaikille ja elämän laatu on hyvä. Yhteistoiminnallisuus, sosiaalisuus, vanhuuden tuoman viisauden hyödyntäminen. (-5598185)
4. Syrjäytymistä estävien toimintamallien ja yhteisöjen voimakas kehittäminen. (-5598893)
5. Voipi olla, mutta mitä on tehty, että eläkeläinen voi näin sanoa? Millaisessa yhteiskunnassa hän elää? (-5599167)
6. Se osoittaa suurta välittämisen tahtoa ja kykyä meidän tulee huolehtia ja välittää kaikista kansalaisista ja käyttää tietotekniikkaa sopivalla tavalla arjen helpottamiseksi tietotekniikka mahdollistaa monenlaista joustavuutta ja jopa palveluiden henkilökohtaistamista, jos niin halutaan (-5600609)
7. Hyvinvoinnin ja palvelujen säilyminen kaikilla (-5602806)
8. Hiljaisen tiedon hyödyntäminen (-5602950)
9. Eläkeläiset aktiivisina vaikuttajina ja osallistujina. (-5605052)

10. Suomi hyvinvoinnin veturina, syrjäytymiskehityksen pysäyttäminen (-5617205)
11. Positiivista ennen kaikkea olisi ihmisten pitäminen vcapaaehtoisesti työelämässä ja yhteiskunnallisessa toiminnassa mahdollisimman pitkään. (-5617202)
12. Yhteisöllisyys (-5621664)
13. Kaikkien potentiaalinen hyväksikäyttäminen, mikäli tämä ei ole riistoa..Ihmisillä tulee olla aika myöskin olla ja elää.. (-5641520)
14. Huomataan, että on / off ajattelulla on toimivia vaihtoehtoja ja useimmat voivat kuitenkin antaa jonkin panoksen yhteiseen hyvään. (-5650498)
15. Ei kultahippua. (-5653961)
16. Eläkepommin todesta ottaminen ja jotain sen eteen tekeminen (-5657475)
17. Erilaisten osaamispotentiaalien hyödyntäminen ja siten kullekin kansalaiselle oman merkityksen löytyminen. Tämä tarjoaa mahdollisuuden myös elinkeinoelämän kehittämiseen. (-5657731)
18. Oletus siitä, että eläkepommi on purettu, huoltosuhde on saatu tasapainoon ja aktiivinen hyväkuntoisten eläkeläisten / seniorikansalaisien joukko pyörittää yhä osaltaan yhteiskuntaa kuulostaa upealta. (-5660142)
19. Hyvä osapala ihmisläheisen tietotekniikan tulevaisuuskuvasta (-5671174)

14. Mitkä ovat tämän tulevaisuuskuvan epäkohdat, riskit yms. negatiiviset ydinasiat ja perusajatukset, jotka tulisi ottaa kansallisessa tietoyhteiskuntastrategiassa huomioon?

1. Miten tämä toteutetaan tietoyhteiskuntakehityksessä? Keinot? Visio kuvaa loppukäyttäjiä, ei palvelutuotannon kehittämistä. (-5554442)
2. Unohdetaan perheen rooli tukiverkostona. Esim. katolisissa maissa

perheen merkitys tukiverkostona huomattavan suuri. Tämä vähentää verorahoitteisten palveluiden kysyntää ja auttaa selviämään tulevina vuosina. Ns. hyvinvointiyhteiskunnassa liian moni asia ulkoistetaan yhteiskunnan vastuulle. (-5596665)

3. Saako ihminen vanheta "rauhassa", missä menee eläkeiän raja? (-5598185)
4. En näe negatiivisia asioita paitsi sen, että tämän toteutuminen tuntuu minusta hyvin epätodennäköiseltä (yhteiskunnan työ- ja tehokkuuskeskeisyys) (-5598893)
5. Taustatiedot puuttuvat. (-5599167)
6. Huolehtiminen ja välittäminen todennäköisesti maksaa rahaa, mutta kuluihin tulee varautua. Toisaalta kulut on nähtävä koko yhteiskuntaa hyödyttävänä investointina eikä kulujen tarkastelemisen yhden hallintalan kannalta ole enää tulevaisuudessa mahdollista. Opiimisen ja itsehoidon ymmärryksen tukeminen vaatii resursseja elämänkaaren alkupäässä, mutta vaikutukset ja säästöt ilmenevät vanhuusiällä. (-5600609)
7. Vaatii taloudellista luovuutta ja ennakkoluulottomuutta, joiden olemassa olosta Suomessa en ole ihan varma. (-5602806)
8. Kaupungistuminen - ei löydy yhteistä hiiltä ja jos löytyy perustetaan yhdistys, joka pahimmillaan jäykistää yhteistyön (-5602950)
9. Eläkeläisten suuri määrä v 2015, kolmannen sektorin mahdollisuudet toimia (-5617205)
10. EU- palveludirektiivit ovat liian rajoittavia. (-5617202)
11. Paistaa läpi jonkinlainen ylemmyyden tunne. (-5621664)
12. Ihmisiä käsitellään massana, kaikki haluavat ja toimivat samalla tavalla. Kaikilla ei kuitenkaan ole samoja voimavaroja ja kkykyjä. Ihmisten erilaisuudessa, myös passiivisuudessa, on oma rikkautensa. (-5640385)
13. Miksi aina olla muita opettamassa, besserwisser? (-5641520)
14. - kyllä Suomessa olisi eläkepommiasiaan osaamista mutta onko halua ratkaista sitä? (-5650560)
15. En näe sellaisia. (-5650498)
16. Ei mitään konkreettista toimenpidettä, jota voisi pitää kultahippuna/ uhkana. miten tulevaisuuskuvaan on päästy? (-5653961)

17. Ovatko yhteisöt valmiita toimintaan asian puolesta (-5657475)
18. Pelkästään aktivointi ei riitä sillä se aiheuttaa taas uuden kustannusaukon. Ilman määrätietoista satsausta sekä elinkeinoelämän kehittämistä en usko ko. skenarioon. (-5657731)
19. Ihmisten aktivoiminen on hurjan vaikeata. Kaikki ihmiset eivät vain ole ahkeria ja aktiivisia, eivät ole koskaan olleet. Jos aktiivisuus pitäisi vielä saada kohdistumaan yhteiskunnan hyväksi eikä vain ihmisten omaksi iloksi, niin haaste vain kasvaa. (-5660142)
20. Riskinä on että tämä kehitys, joka vaatii rakenteellisia uudistuksia ja verkostojen syntyä ei lähetä toteuttamaan (-5671174)

15. Mitä pitäisi tehdä vuosina 2007 - 2011, jotta tämä tulevaisuuskuva toteutuisi vuoteen 2015 mennessä?

1. Seniorit haluavat tavata toisiaan ja toimia yhdessä, pitää puoliaan ja vaativat palveluita. Taustapalveluissa tarvitaan tieto- ja viestintäteknikkaa - terveys-, sosiaali- ja liikuminen, kotipalvelut jne. Visio kuvaa loppukäyttäjiä, ei palvelutuotannon kehittämistä. (-5554442)
2. - Eläkeläisten mahdollisuus tehdä osa-aikaista työstä tulisi saada kannattavaksi (eläkekannustimet jne.) (-5589135)
3. Keskustelua vanhuudesta ja ikääntymisestä, ennaltaehkäiseviin ja kuntouttaviin, toimintakykyä ylläpitäviin palveluihin satsaamista. Resurssien suuntaamista mm. yhdistystoimintaan. (-5598185)
4. Yrittää yhdistää pehmeät ja kovan arvot tasapuolisemmin (luoda ihmisläheinen mutta kilpailukykyinen yhteiskunta) (-5598893)
5. Enpä tiedä. Ihme? (-5599167)
6. Tehdö paljon poikkihallinnollista yhteistyötä ja analyysointia. Monien yhteiskunnallisten palvelujen tulokset ja vaikutukset toteutuvat aivan eri sektorilla kuin missä ne resurssoidaan. Vrt koulutus ja sairauden ehkäisy. (-5600609)
7. Kansalaisopistojen yms. työn tukeminen erityisesti koulutuksessa joka edistää tieto- ja viestintäteknisten välineiden käyttöönottoa. (-5605052)

- 8.** Em. riskeihin vaikuttaminen (-5617205)
- 9.** Oma pesä kuntoon. (-5617202)
- 10.** Silmät ja korvat auki ihmisten omatoimisuudelle ja omien ideoiden toteuttamiselle, mm. vastavuoroisuusperiaatteita noudattaen esimerkiksi paikallisen ahan avulla. (-5641520)
- 11.** Sen kun asioita pystyyn! (-5650498)
- 12.** - (-5653961)
- 13.** Laajamittainen keskustelu ja ratkaisujen etsintä yhdessä asian tiimoilta (-5657475)
- 14.** Satsata elikeinoelämän kehittämiseen. Yhtenä varteenotettavana organisoijana on Suomen DfA -verkosto. (-5657731)
- 15.** Eläkeikää nostaa tai ainakin pyrkiä pitämään ihmiset työelämässä pidempään edes osa-aikaisina kannustaen, ei pakottaen. Mielekkäät työt, jotka eivät purista ihmisiä etenkin henkisesti loppuun. Vanhemmassa iässä täytyy olla mahdollisuus tehdä myös töitä, jotka eivät vaadi koko ajan uuden opettelua. (-5660142)
- 16.** Riitävän laajasti ja ajoissa julkishallinnon tehtävä panostuksia, joilla edistetään tieto- ja viestintätekniikkaa käyttävien tähän kehitykseen johtavien yhteistyömallien syntyä.. (-5671174)

Oy Suomi Ab

Vuonna 2015 ”Oy Suomi Ab” on yritys, joka on osa muiden yhteiskunnan sektorien (julkinen sektori, kansalaiset, yksityinen sektori) muodostamaa ”turvaverkkoa”. Turvaverkko mahdollistaa järkevän työnteon. Osaamisen kehittyminen ja siirtyminen tapahtuu ”turvaverkon” sisällä.

Yritys huolehtii työntekijöidensä kilpailukyvyistä eli osaamisesta ja tarvittaessa siirtämisestä yrityksen olosuhteiden muuttuessa. Yritys osallistuu elinikäisen oppimisen toteuttamiseen ja sillä on mahdollisuus keskittyä ydinosaamiseensa hankkien muun osaamisen verkostosta. Yritys on yhtä kuin työntekijöidensä aivojen summa. Yrityksen arvonlisäys tapahtuu sen tuottaman arvonlisäyksen kumuloituessa koko verkoston arvonlisäykseksi, joka kasvattaa yrityksen pääomaa.

23. Mitkä ovat tämän tulevaisuuskuvan kultahiput - positiiviset perusajatukset ja ydinasiat, jotka tulisi ottaa kansallisessa tietoyhteiskuntastrategiassa huomioon?

1. Uusi näkökulma työn tekemisen luonteeseen. Nykyisin patkätöläisen elämä on turvatonta, eikä työnantajaan ole mitään syytä sitoutua, eihän työnantajakaan sitoudu työn tekijään. Tämä lähestymistapa toisi "turvallista" joustoa elämään, ja olisi helpompi hyväksyä se, että ns. pysyviä työsuhteita on yhä vähemmän? (-5563626)
2. Työntekijän osaamisen kehittäminen nähdään keskeisenä osana yrityksen arvonlisäystä. (-5596640)
3. 1. Perinteinen työnjako julkisten palvelujen ja yksityisten palvelujen välillä on romutettu. Yhteistyö näiden alojen välillä on positiivisesti erilaista kuin nykyään. 2. Yritykset eivät enää keskity neljännesvuositulevaisuuteen tai pikavoittoihin, vaan ottavat vastuuta myös työntekijöidensä tulevaisuudesta. 3. Verkottuminen lisääntyy (paikataan menneiden vuosien turvaverkko uudentyypisellä langalla). (-5596599)
4. Oy Suomi Ab. Synergian edut. (-5598960)
5. Osaamisen siirtäminen olosuhteiden muuttuessa, yrityksen arvonlisäys = koko verkoston arvonlisäys (-5596931)
6. Näinhän se voisi olla. (-5616326)
7. Turvaverkkoajatus (-5641994)
8. Turvaverkko, sillä ihmiset perimmiltään hakevat vain turvallisuutta. (-5651942)
9. Pitkäjänteisesti menestyvä yritys pyrkii tähän jo nyt, mutta miten saada keskijoukko mukaan. (-5668268)

24. Mitkä ovat tämän tulevaisuuskuvan epäkohdat, riskit yms. negatiiviset ydinasiat ja perusajatukset, jotka tulisi ottaa kansallisessa tietoyhteiskuntastrategiassa huomioon?

1. Ei pitäisi legitimoida tilannetta jossa työntekijöitä hyödynnetään vain

yrittäjien lyhytkestoisten tarpeiden mukaan ja pidetään oletuksena sitä, että turvaverkko hoitaa loput. Työssä ihmiselle tärkeää on myös yhteisö - jos verkosto tarjoaa vakaan yhteisön, voi esitetty "utopia" toteutua. Tosiasiaksi tässäkin taitaa jäädä, että toiset ovat vain tasa-arvoisempia kuin toiset. (-5563626)

2. Keskitetty - korealaisvaikutteinen ? (-5596660)
3. Verkostoitumisesta on ollut myös paljon huonoja kokemuksia. (-5596531)
4. "Turvaverkko" ei kannusta tehokkuuteen vaan laiskotteluun. Turvaverkoissa vastuu siirretään jollekin muulle. (-5596640)
5. 1. Monikansalliset yritykset ovat haluttomia ottamaan osaa Suomen valtion tukemaan turvaverkkojärjestelmään. 2. Halpamaat ja edulliset valmistuskustannukset (hinnat) ovat edelleen haaste. (-5596599)
6. Yritykset ovat (suuret) globaalisti toimivia. Miksi Suomi olisi erityisessä asemassa. NyöS valtion tekemät satsaukset voivat valua hyötyä paikallisesti tuottamatta rajojen yli. (-5598960)
7. Turvaverkko ei muodostu pelkästään kansallisista pelureista/toimijoista (-5596931)
8. Yritys on kuitenkin pääasiassa omistajilleen voittoa tuottava kone, jonka ainoa arvo on osakkeen pörssi-arvo tai osinko. (-5616326)
9. Nähdä Suomi yrityksenä? Suomi on paljon muutakin (-5641994)
10. Liian stattiainen, globalisaation osuus puuttuu kokonaan (-5648649)
11. Yritysten/työpaikkojen toimintakulttuureissa täytyy tapahtua todella suuri muutos. (-5651942)
12. Kuulostaa pullasorsa mallilta. Lähtökohtahan on vastuun ottaminen yksilötasolla, eikä odotella muiden pitävän huolta. (-5659939)
13. -Mielestäni järjestelmällä olisi toteutuessaan yksilöä passivoiva vaikutus (-5660049)

25. Mitä pitäisi tehdä vuosina 2007 - 2011, jotta tämä tulevaisuuskuva toteutuisi vuoteen 2015 mennessä?

1. Ainakin pitäisi pohtia vakavasti, miten tämä ajatus on toteutettavissa siten että se koituu sekä ihmisten että yritysten hyödyksi (-5563626)
2. Verkoistoituminen siten, että syntyy win-win -tilanne on hyvä asia, mutta siihen pääseminen vaatii osaamista. Osaamista tässä asiassa siis lisättävä. (-5596531)
3. 1. Työelämän kolmikantaneuvotteluihin tulee ottaa mukaan uusia elementtejä, kuten yritysten- ja valtion yksityiskohtaisempi työntekijöitä motivoiva työn tekemisen tukeminen. 2. Työelämän pelisääntöjen uusiminen yhteistyöllä, pois pelkistä palkkaneuvotteluista, enemmän yhteistyön suuntaan. (-5596599)
4. Löytää ajatus sille, miten Oy Suomi Ab saataisiin toimimaan näin kaikkia hyödyttäen ja myös heikoimmassa asemassa olevat hoitaen. (-5598960)
5. Mikro- ja pienyritystoimintaa on saatava huomattavasti lisää. (-5616326)
6. Satsaukset elinikäiseen oppimiseen. (-5651942)
7. Verotusta ei pitäisi yleensä muuttaa kovin tempoilevasti, mutta voisi pohtia myös yritysverotuksen kehittämistä tältä kantilta. (-5668268)

Maakunnallisesta nysväämisestä maailman valloitukseen

Vuonna 2015 yksilöillä on globaalien markkinoiden hallintaan vaadittavat eväät koululaitoksen tuottamina: kielitaitoa, monikulttuurisuuden ymmärtämistä, verkostoitumistaitoja ja tuotteistamiskykyä sekä uskoa omaan luomiskykyyn. Tukiverkostot, jotka voivat olla yhteiskunnan muodostamia tai epävirallisia verkko-yhteisöjä, sisältävät rahoituksen, kaupallistamisen, teknologioiden ym. ammattitaitoa, joihin luovaa hulluutta ja spesiaaliosaamista omaava voi hakeutua/tukeutua. Tukiverkostot ovat saavuttaneet globaalia uskottavuutta Suomesta nousevilla näyttöillä ja tämä ammattiosaaminen mahdollistaa yksilöiden siirtymisen maakunnallisesta nysväämisestä maailman valloitukseen.

1. Miten todennäköisenä pidät yllä esitettyä tulevaisuuskuvaavuodesta 2015?

Kysymykseen vastanneet: 59 (ka: 2,1)

(1.1) Tulevaisuuskuva ei toteudu		20,3%	12
(1.2) Tulevaisuuskuva voi toteutua, mutta se ei ole erityisen todennäköinen		54,2%	32
(1.3) Tulevaisuuskuva toteutuu suurella todennäköisyydellä		25,4%	15

2. Miten haluttavana pidät yllä esitettyä tulevaisuuskuvaavuodesta 2015?

Kysymykseen vastanneet: 59 (ka: 2,9)

(2.1) Tulevaisuuskuva on pikemminkin vältettävä.		6,8%	4
(2.2) Tulevaisuuskuva on neutraali: ei sen enempää haluttava kuin vältettävääkään.		22%	13
(2.3) Tulevaisuuskuva on melko haluttava		47,5%	28
(2.4) Tulevaisuuskuva on erittäin haluttava		23,7%	14

3. Mitkä ovat tämän tulevaisuuskuvaavuoden kultahiput - positiiviset perusajatus ja ydinasiat, jotka tulisi ottaa kansallisessa tietoyhteiskuntastrategiassa huomioon?

1. Positiivinen perusajatus on usko yksilön mahdollisuuksiin. (-5547508)
2. Luottamus ihmisten oppimiskykyyn, -haluun ja valmiuteen heittäytyä uudenlaiseen toimintaan (-5547217)
3. Kielitaitoa, monikulttuurisuuden ymmärtämistä, verkostoitumistaitoja ja tuotteistamiskykyä (-5548791)
4. Yhteiskunta tukemassa epävirallisen verkkoyhteisön toimintaa rahoituksen keinoin! Se sisältää runsaasti luovaa hulluutta. (-5562997)
5. - Markkinointi- ja tuotteistamistaidot - monikulttuurisuuden ymmärtäminen - kielitaito - verkostoitumisen arvo (-5565480)
6. Hienoa, että luovalle hulluudelle on tukiverkostoja. (-5569331)
7. On löydetty mitä tarvitaan oikeasi, kilpailukyky, kaupallistaminen, monikulttuurisuus ym.. (-5576799)
8. Luovuus, monikulttuurisuuden ymmärtäminen, maakunnallisen nysväämisen havaitseminen ja siihen reagoiminen (-5578077)

9. Tarvittava uskallus, valmiudet ja tukiverkot (-5581512)
10. Luovuus on luonteeltaan anarkistista. Sitä ei juurikaan voi johtaa ylhäältäpäin, mutta sille voi luoda edellytyksiä mm. rakentamalla sallivaa ja luovuutta arvostavaa arvomaailmaa ja toimintakulttuuria. (Taustaa: "Keskusjohtoisen innovaatiopolitiikan ansa", Jouko Ylä-Liedenpohja, Kanava, numero 4 -5/ 2006) (-5581584)
11. Kielitaito, verkostoitumistaitoja sekä uskoa omaan luomiskykyyn (-5597122)
12. Tuotteistuksen lähtökohtana globaalit markkinat (-5596802)
13. Globaali ajattelumalli ja suvaitsevuus suhteessa eri kulttuureihin (-5597504)
14. Ne hyvät asiat joita koululaitoksen tulisi tuottaa (mutta joita se ei valitettavasti nyt synnytä ja tuskin tulevaisuudessakaan). (-5598647)
15. Kielitaito, luova hullus, globaali uskottavuus (-5599144)
16. Korkeatasoinen osaaminen ja hyvä yleissivistys, jotka luovat pohjaa kansainväliselle vaikuttamiselle ja kanssakäymiselle. (-5599628)
17. Kuva sisältää verkostoitumistaitoja ja muita tarpeellisia ja suomalaisille usein puutteellisia taitoja, joilla on mahdollista nostaa pienen maan osaamista useilla erikoistumisalueilla maailmalla. (-5600584)
18. Monikulttuurisuuden ymmärtäminen ja hyväksyntä tavoiteltavaa koko kansakunnan laajuudella. Vaihtoehtoja tarjoava työelämä. (-5600539)
19. Organisaatiot muuttuvat hierarkisista joustaviksi ja mahdollistavat nopean liikkumisen. Muutosvastarinta todennäköisesti vähenee koska liikettä on koko ajan. (-5601810)
20. Uudentyylinen kommunikoiva laaja-alainen yhteistyö eri sektorien (hallinto,talous,kulttuuri)välillä. (-5601978)
21. * Koulutus:koululaitoksen tavoitteena olisi lisätä em. ominaisuuksien eli eväiden kehittymistä laajemmassa mittakaavassa. * Globaali uskottavuus: näytöt tukiverkoston onnistumisesta ja aikaansaannoksista. Ko. taidon siirrettävyys. * yksilöiden toimiminen globaalisti: nykyistä itsestään selvempi globaali liikkuvuus ja globaali perspektiivi yksilöillä. (-5601826)

- 22.** Koululaitos tuottaisi nämä vaadittavat eväät, jotta ne olisivat kaikkien saatavilla. (-5602970)
- 23.** Yksilön oikeudet. Vapaus. (-5602999)
- 24.** verkostotaidot, tuotteistamiskyky, kansainvälisyyteen liittyvä osaaminen mm kielitaito (-5604315)
- 25.** Hyvä peruskoulutus kaikilla, sekä tutkimuksen tukeminen. (-5604854)
- 26.** Moniulotteisuus ja verkoistoitumista tukevat yhteistyötaidot. Vahva asiantuntemus ja osaaminen. (-5606552)
- 27.** Luottamus omaan osaamiseen ja toisaalta se, että kukaan ei tee yksin mitään vaan pitää verkostoutua, lobata (-5607675)
- 28.** Panostaminen laajaan koulutus pohjaan nykyiseen (suomalaisille) maksettomuuteen perustuen. Laaja, yleissivistävä koulutus (ei nippelitietoa), josta voi ponnistaa eri aloille luovasti ja osaavasti. (-5605357)
- 29.** Suomalainen maanläheinen lähestyminen ja positiivinen talkooasenne "Oy Suomi Ab" tarvitsee meitä kaikkia. (-5620953)
- 30.** Luova hulluus (-5641838)
- 31.** Tämän tulevaisuuden kuvan perusajatus eli luovuuden korostaminen on otettava huomioon luotaessa tietoyhteiskuntastrategiaa. Luova henkilö ja siten myös luova yhteiskunta ja luovat yhteisöt ovat joustavia ja pystyvät sopeutumaan nopeasti muuttuviin tilantaisiin sekä kehittämään omia malleja ja toimintatapoja, joilla voidaan joustavasti säilyttää saavutettu asema tai parantaa sitä. (-5639960)
- 32.** Kommunikaation mahdollinen parantuminen, tiedon saatavuus ja välittyminen; helppous ja sujuvuus (-5643705)
- 33.** Alueellinen lokeroituminen ja lokeroiminen on todella syytä purkaa. Suomi on liian pieni maa lokeroitavaksi, myös pääkaupunkiseutu on monella tavalla lokeroitu (-5647460)
- 34.** Eväskori näyttää hyvältä: kielitaito ja monikulttuurisuus, verkostoitumistaidot (sisältää vuorovaikutus- (kommunikointitaidot, neuvottelutaidot yms.), tuotteistamiskyky ja luovuus. Tärkeitä ovat myös tukiverkostot sekä ajatus osaamisen viennistä / globaaleista markkinoista (-5643007)
- 35.** Koulutuksen pitäisi kehittyä ja suunnata toimintaansa tuon tulevaisuuden kuvan mukaisesti, mutta sitä myös epäilen, ettei laiva käänny noin

nopeasti kuin 2015 mennessä. Siihen suuntaan voidaan kyllä onnistua jonkin verran, mutta ei vielä kokonaan. (-5647889)

- 36.** kielitaito monikulttuurisuuden ymmärtäminen, verkostoitumistaidot, usko omaan luomiskykyyn. (-5649759)
- 37.** - Usko omaan luomiskykyyn - rahoitusta ja kaupallistamismahdollisuuksia tarjoavat tukiverkostot joihin luovaa hulluutta ja spesiaaliosaamista omaavat henkilöt voivat hakeutua (-5648725)
- 38.** Keskeistä on koulujärjestelmän kunnossa pitäminen ja kehittäminen peruskoulusta duaalimalliin perustuvaan korkeakoulutukseen. (-5649853)
- 39.** Suomessa pitää toteuttaa Etelä-Korean malli: valtiolta vastaa perusinfra, jonka luonnollisesti on oltava huippuluokkaa. Suoraan korkeimman valtiojohdon alla on koordinaatioryhmä, jossa ovat edustettuina sisältöä toteuttavat ministeriöt. Tietoyhteiskuntaa johdetaan keskitetysti ylhäältä, eikä todellakaan "räpelletä" 20 maakunnassa miten missäkin. (-5651640)
- 40.** Tietoyhteiskunta tulee näin yksilön iholle. Tällaisen skenaarion toteutuminen tuo mukanaan yrittäjyyden lisääntymisen, erityisesti PKT-sektorin kasvu olisi tervetullutta (-5652271)
- 41.** Monikulttuurisuuden ymmärtäminen, verkostoituminen ja usko (uskalus) omaan luomisvoimaan - näitä tukevat tukiverkostot (-5652142)
- 42.** Verkoitumistaidot, kielitaito sekä monikulttuuriset kyvyt ovat keskeisiä. Tämä - kuten melkein kaikki näistä esitetyistä tulevaisuuskuvista - kuvaavat lähinnä jotain osaa kokonaisvaltaisesta tulevaisuuskuvast. Tässä korostuu yksilö ja toisaalta koulutuslaitoksen rooli. (-5654746)
- 43.** Sisältää koululaitokselle uudet haasteet kuten myös tavoitteet ihmisten positiiviselle asenteelle (-5655523)
- 44.** Aika kultahippu se koulu joka kykenee tuottamaan 'globaalien markkinoiden hallintaan vaikuttavat eväät', veikkaan että ainakin Erkki Tuomioja ja Antti Piippo haluaisivat päästä sinne oppilaiksi, tosin ehkä vähän erilaisin intressein (-5656381)
- 45.** Tukiverkostot. Yksin saa harvoin suuria aikaan. (-5657728)
- 46.** Yksilöiden osaaminen ja verkostoituminen, uudenlaiset verkkoyhteisöt

ja arvoa luovat verkostot. Globaalisuus. Koulutusjärjestelmän luomien valmiuksien lisäksi pitäisi nostaa esiin työyhteisöissä tapahtuva oppiminen ja yritysten ml. pk-yritykset ja mikroyritykset verkottuminen. Yhdessätekemiseen ja prosessimaiseen toimintaan perustuva työkulttuurinen kehitys. (-5658067)

- 47. - Globaalien markkinoiden hallintaan liittyvän osaamisen kehittäminen - virtuaaliset luotettavat tukiverkostot (-5660048)
- 48. - Eväät koululaitoksen tuottamina: kielitaitoa, monikulttuurisuuden ymmärtämistä, verkostoitumistaitoja ja tuotteistamiskykyä sekä uskoa omaan luomiskykyyn - Tukiverkostot, jotka sisältävät rahoituksen, kaupallistamisen, teknologioiden ym. ammattitaitoa (-5660953)
- 49. Tukiverkostojen ja osaamispoolin osuus (-5661490)
- 50. Olemme tietoteknologian huipulla, joka on kapea. (-5667812)

4. Mitkä ovat tämän tulevaisuuskuvan epäkohdat, riskit yms. negatiiviset ydinasiat ja perusajatukset, jotka tulisi ottaa kansallisessa tietoyhteiskuntastrategiassa huomioon?

- 1. Ajatus ja energia suunnataan maailmanvalloitukseen ja oman maan asiat jäävät hoitamatta. (-5547216)
- 2. Riskinä on villi anarkistinen verkostuminen, jossa enemmistövalta nujertaa erilaiset yksilöt. (-5547508)
- 3. Jos koululaitos ei jo anna ko valmiuksia, ei ole paljon tehtävissä niin että vaikutukset tuntuisivat vuonna 2015. Sen vuoden 25-vuotiaat ovat nyt lukiossa. (-5547217)
- 4. Kansainvälisyyden puute koululaitoksessa, lisää ulkomaan kontakteja, jaksoja ja kielitaitoa, "muuten ei tuu mitään"! (-5548791)
- 5. Tuollaisen moniosaamisen kehittyminen noin lyhyessä ajassa laajana ilmiönä ei vaikuta todennäköiseltä. Liian vaativa visio. (-5562997)
- 6. - Voiko koululaitos yksinään ottaa vastuun kaikesta tuosta? - riittäisikö, että tukiverkosto (tai paremmassa tapauksessa markkinoilta vapaasti saatavat tukipalvelut) auttavat luovuuden kaupallistamisessa kotimai-

sia toimijoita. Mihin siinä tukiverkostoilta globaalia uskottavuutta vaaditaan? (-5565480)

7. Unohtaa pääasian = kansakunnan hyvinvoinnin ja tasapainoisen kehityä/misen. 5 miljoonalla asukkaalla ei maailmoja valloiteta & erittäin hyvä niin. Suurin osa Suomea on globaalia peräkyllää, mikä voi olla vahvuus sekín. (-5569331)
8. Suomen koululaitos ei tähän pysty. (-5576799)
9. Verkostojen pirstoutuneisuus (-5578077)
10. Koululaitos tuskin tuottaa uskallusta ja kokemusta verkostoitumisesta tai toimivia tukiverkkoja. Näiden pitää syntyä muualla. Tällaiset utopiat ottavat heikosti huomioon erityvät toimintamallit ja yleensä ihmisten erilaisuuden. (-5581512)
11. Aivovuoto ympäristöihin, joissa luovuus on jostakin syystä Suomea paremmin arvossaan. Yhteisöt vievät kehitystä ja vetävät avainyksilöitä puoleensa. Luovuuden ja kaupallisuuden onnistunut yhdistäminen on haaste. Lääkkeenä aivovuotoon hyvät globaalit verkostot, joissa suomalaiset huiput ovat osaltaan hubeina. (-5581584)
12. Maakunnallisesta nysväämisestä: alueellisuudella/läheisyydellä on myös omat positiiviset puolensa (-5597122)
13. Ajatusrakenne yksilön siirtymisestä maakunnallisesta nysväämisestä - maailman valloitukseen ei toimi.. tulisi mielestäni kirjoittaa..., että yksilön - maakuntatason ajatukset ja ideat on yhteistyöllä ja oikealla ossamisella monistettavissa ja myytävissä globaalissa mittakaavassa (-5596802)
14. Voiko verkostot olla todellisuudessa merkittävässä määrin epävirallisia verkkoyhteisöjä ? (-5597504)
15. Ei tulisi olla vastakkainasettelua maakunnallisuus - globaalisuus vaan molempien tulee olla mahdollista menestyä ja kantaa hedelmää. (-5598647)
16. Pelkkä globaaliuskottavuus, kileitaito ja tukipalvelut eivät auta, kun varsinainen tietotekniikan opettaminen ja samalla tietotekniikan syvälinen osaaminen on ajettu alas sillä, että uskotaan, että jokainen opettaja osaa opettaa tietotekniikkaa. Kuitenkin on niin, että jokainen aina on

- opettajansa ansainnut - niin myös tietotekniikka. (-5599144)
- 17.** Koululaitos/oppilaitokset eivät tarjoa välttämättä tarvittavaa luovaa hulluutta ja neuroottisuuteen asti meneviä valmiuksia globaaleille markkinoille hyökkäämiseksi. (-5599628)
- 18.** Huomioitava on, että oppilaitoksissa ei voida lisätä tuntimääriä, vaan on löydettävä uusia oppimismuotoja ja saada motivoitua elinikäistä oppimista. (-5600584)
- 19.** Onko keltasta putojia liian paljon? (-5600539)
- 20.** Maailmaa syleilevä globaali toiminta perusarvona on kyseenalainen: miksi paikallisuus ei riitä tai ei ole arvokasta? Onko kaikilla resursseja maailmanvalloitukseen? Syntykö entistä suurempi kiulu "valloittajien" ja "orjien" välille? (-5601810)
- 21.** Poliittinen päättämättömyys ja nyhvääminen niinkuin yleensä muutokin. Päätöksien tekijöillä ja yhteiskunnan toteutustasolla ei ole samat päämäärät. (-5601978)
- 22.** - Koulutus: pidän positiivisena että koululaitos tuottaisi mainittuja eväitä, mutta en usko sen pystyvän siihen tällä aikavälillä. Yhteiskunta ei muutu niin että se pystyisi näin nopeasti tuottamaan ko. ominaisuuksia ihmisissä. kasvatuksessa vaikuttavat prosessit ovat hitaita. - ko. tukiverkoston luominen ja globaalit näytöt tällä aikavälillä, en usko toimivan niin nopeasti. (-5601826)
- 23.** Keskeytyään pelkästään tuottamiskykyyn, verkostoitumistaitoihin yms. - Unohdetaan inhimillisyys, ihmisten erilaisuus - eivät kaikki tähän kykene. (-5602970)
- 24.** Inhimillisyyden muistaminen. Tekniikan tulee olla helppoa. (-5602999)
- 25.** Ihminen ei muutu miksikään siis psykofyysisenä olentona; miten käy ihmisen yksinkertaisten perustarpeiden ja perimmäisen hyvän elämän/onnen tavoittelu (-5604315)
- 26.** Kouluttamattomat ja heikkolahjaiset putoavat kokonaan tällaisen yhteiskunnan ulkopuolelle. (-5604854)
- 27.** Ollaan ja eletään globalisoituneessa huumassa; oma kansallidentiteetti hukkuu. (-5606552)
- 28.** "Maailman valloitus" voi lisätä hallinnan tunteen puutetta, työssä jaksaa-

mattomuus, sopeutumattomuus voivat lisääntyä (-5607675)

- 29.** Kaikki eivät voi valloittaa maailmaa, ei pidä "syyllistä" jos joku jää "nysväämään" paikallisesti, alueellisesti, maakunnallisesti. "Kylähullujakin" ja tavallisia arjen puurtajia aina tarvitaan. (-5605357)
- 30.** Kovasti moniulotteinen asia ja vaatii erinomaista johtajuutta ja sitouttamiskykyä. (-5620953)
- 31.** Elitistinen yhteiskunta, missä taviksilla ei ole mitään tekemistä Miksi maakuntatason työ olisi nysväämistä? (-5641838)
- 32.** Tulevaisuuden kuvassa on esitetty kansalainen liian optimistisesti luovana ja aikaansaavana. On kuitenkin huomioitava, että Suomessa on paljon syrjäntymistä, mikä tuntuu lisääntyvän kiihtyvällä vauhdilla. Suomeen on muodostumassa nopeasti voimakkaat luokkaerot, jotka aiheuttavat jännitteitä ja ristiriitoja. Toisaalta tukiverkostoina esitettävät rahoituskanavat ovat jo tällä hetkellä ehtymässä ja hyvät, luovat ideat ja projektisuunnitelmat joudutaan hautaamaan niukkojen rahoitusressurssien vuoksi. Tukiverkostoista on täysin unohdettu henkisellä tasolla tapahtuva tuki, jota ennen kaikkea luova henkilö, joka myös samalla on kehittynyt herkäksi ja haavoittuvaksi (luovuuden eräs ja tärkeä ominaisuus), tarvitsee kipeästi. Tulevaisuuskuva onkin liian kova ja tekninen. Myös henkisiä arvoja ja voimavaroja olisi huomioitava. (-5639960)
- 33.** Saturatio ja ylikuumentumisen, järjestelmien ja toiminnan hintojen hetkellinen tai pitkäaikainen nousu; huijaukset ja tietovuodot (-5643705)
- 34.** Ihmiset haluaakin nyhjäätä tai nysväätä (-5647460)
- 35.** Edellä mainitut eväät eivät riitä. Tärkeänä näkisin esimerkiksi ennakoititaidot jotta voimme ajoissa suunnata osaamistamme tulevaisuuden aloille sekä haistaa tulevaisuuden liiketoiminta-alueet ja asiakkaiden tarpeet. Termi "globaalien markkinoiden hallintaan" vaikuttaa myös suureelliselta. Vaarana on myös se, että osaajat / yksilöt kyllästyvät Suomessa nysväämisen ja lähtevät eväineen maailmalle valloittajiksi ja hyödyntämään eväitään muiden hyödyksi, jolloin myös koululaitokseltamme loppuvat evästarpeet. Lisäksi vierastan sanaa "koululaitos", koska vuonna 2015 emme välttämättä puhu laitoksesta vaan monimuotoi-

- sesta koulutus-/oppimisjärjestelmästä tai -verkostosta (-5643007)
- 36.** Varsinaisesti ei mielestäni ole negatiivisia ydinasioita, mutta tulevaisuskuvan johtamista on vaikea hahamottaa. (-5647889)
- 37.** Liian mutkikkaasti muotoiltu, että sen toteutuvuutta ja haluttavuutta voisi todella arvioida. (-5649759)
- 38.** - kuinka koululaitos trimmataan maailmanvalloituskuuntoon, kuka maksaa entistä vaativamman koulutoimen kaikki kulut, kuka menee enää kouluun töihin, onko se päteviä ja taitavia ihmisiä houkutteleva työpaikka, mistä opettajat saavat ammattitaidon maailmanvalloitusopetukseen, kuinka koululaitos saadaan interaktiiviseen vuorovaikutukseen maailmanvalloittajien kanssa, kuinka meillä kaupallistetaan kun riskiraha pakennee maasta.. (-5648725)
- 39.** Vaikeutena on kohdentaa osaaminen oikein siten, että erilaisia vahvuuksia tuetaan. (-5649853)
- 40.** Kunnianhimoinen ja oikea tavoite on pyrkiä suoraan maailmalle. Samalla ei kuitenkaan saa unohtaa paikallistason toimintaa Suomessa. Ääripäiden Globaalit toimijat <-> paikallistoimijat) tarpeet ja vaatimukset ovat varsin erilaiset ja molemmat on pystyttävä hoitamaan. (-5651640)
- 41.** Löytyykö yksilöiltä tarvittavat taidot suuren tietomäärän sulattamiseen? (-5652271)
- 42.** Epäilen voiko koululaitos tosiaan tuottaa tällaisia luovia ja sosiaalisia yksilöitä? maakunnallista nysväämistä (pitääkö olla näin negatiivinen?) ei saa kuitenkaan lannistaa, kaikki hyvä ja luova ei synny pelkästään keskuksissa, myös pienissä pajoissa kylillä, kunhan siihen annetaan mahdollisuus - maailmalle levinnyt hevimusakin on pääosin maakunnissa syntynyttä! (-5652142)
- 43.** Tukiorganisaation korostamisesta tulee jotenkin edelleen mieleen maataloustuki yms. jotka imagoltaan ovat helposti enemmänkin esteitä luovia luvalla hulluudelle kuin sitä edesauttavia. Tämä edellyttäisi myös radikaalia koko koulutusjärjestelmän uudelle luomista. (-5654746)
- 44.** Tavallinen ihminen on ja täytyy saada olla kiinnostunut pääasiassa omasta lähiympäristöstään ja sen toimivuudesta (-5655523)
- 45.** Juuri tuo yllä kuvattu perusteellinen epäuskottavuus (-5656381)

- 46.** Koulutus ei yksin riitä. "Koululaitoksen tuottamina" on aika paljon sa-
nottu. (-5657728)
- 47.** Tulevaisuuskuva ei toteudu, mikäli asenteet ja työkulttuurit eivät
muutu funktionaalista osastoajattelusta ja osaoptimoinnista aitoon
yhdessätekemisen meininkiin. Johtamistapojen on muututtava inno-
vatiivisten ympäristöjen johtamiseen (vrt. Stähle ja Sotarauta yms.).
Lisäksi asioista on kyettävä sopimaan eri osapuolten kesken työelämän
kaikilla eri tasoilla ja osoittamaan kaikkien saamat hyödyt. Minkä tahan-
sa osapuolen "sanelemat" ratkaisut johtavat kehityksen hidastumiseen
ja pahimmassa tapauksessa estymiseen. (-5658067)
- 48.** 2015 on aika pian ja kyse on melkoisesta maailmankuvan muutoksesta
- miten pelot, uhat, epäilyt yms. käsitellään? (-5660048)
- 49.** - Riskinä kansainvälisyyspuuhastelu ilman tavoitteita (-5660953)
- 50.** Jaksako innovatiivinen yksilö odottaa muutosta Suomessa vai muutta-
ko se pois. (-5661490)
- 51.** Kapeus on heikkoutta. Tarvitaan laajaa pohjaa, jotta syntyy uutta.
(-5667812)

**5. Mitä pitäisi tehdä vuosina 2007 - 2011, jotta tämä tulevaisuuskuva
toteutuisi vuoteen 2015 mennessä?**

- 1.** Koulun ilmapiiri pitää saada yhteisöllisyyttä tukevaksi ja koulun hallin-
non byrokraattiset rakenteet pitää purkaa. (-5547508)
- 2.** Armeijan tyyliin kertausharjoituksia koulunsa jo päättäneille? (-5547217)
- 3.** Allokoida koulutukseen, verkkopalveluihin, mobiliteettiohjelmiin jotka
tukevat tätä kehitystä laajemminkin, (-5548791)
- 4.** Koululaitoksen pitäisi nykyistä enemmän tukea opiskelijoiden uskoa
omaan luomiskykyyn sekä auttaa rakentamaan yhteyksiä muihin kult-
tureihin. Ongelmat ja haasteet ovat tässä suhteessa suuria. (-5562997)
- 5.** - Vahvistaa koulutusta globaalien markkinoiden ymmärtämisen ja
niillä toimimisen suuntaan - lisää Otaniemen kaltaisia ekosysteemejä
(-5565480)

- 6.** Ainakin tulee miettiä, mitä ihmiset todella haluavat tehdä elämässään/elämällään. (-5569331)
- 7.** Yritystoiminnan kehittäminen näitä päämääriä palvelemaan. Toki koululaitos perustyyllään voi tukea. (-5576799)
- 8.** Reagoida maakunnalliseen nysväämiseen, poistaa se ja keskittyä vaikuttavuuteen aidosti. (-5578077)
- 9.** Paljon syntyy spontaanisti mutta ei kaikki. Tukijärjestelmät, infrastruktuuri edellyttävät yhteiskunnallista satsausta. (-5581512)
- 10.** Koulujärjestelmältä vaaditaan paljon, mutta sen lähtökodit ovat hyvät. Opettajien koulutus ja asenteet. Liian jäykkyyden ja bryokratian välttäminen "virallisessa innovaatiojärjestelmässä". Pelkkä raha ei ratkaise vaan ilmapiiri ja riittävät ulkoiset edellytykset. (-5581584)
- 11.** Kehittää koululaitosta siten, että oppilaiden persoonallisuudelle/omille vahvuuksille annetaan tilaa kehittyä. (-5597122)
- 12.** Suomi on täynnä hyviä selvityksiä tulevaisuuteen katsovista tieteen, teknologian ja yhteiskunnan näkemyksistä, samoin kuin siitä, missä on suomalaisen toiminnan tämänhetkiset heikkoudet. Tulisi hakea mutama käytännön toimenpiteisiin soveltuva aihio esim. terveys- ja koulusektorilta, minkä ympäriltä puretaan valtionhallinnon päällekkäisyydet ja reviirien vahtimiset ja toteutetaan aidolla ja laajalla vastuuta ja toimenpiteitä eri tahoille jakavalla yhteistyöllä hankkeita esim. yllä sanottujen tukiverkostojen aikaansaamiseksi (-5596802)
- 13.** Aktiivista kehitystyötä alueiden ja valtion tason välillä ja liittää se kiinteästi alueelliseen kehittämistoimintaan virallisemmeion (-5597504)
- 14.** Luopua koulutuksessa turhasta korkeakoulukeisyydestä ja keskittyä myös käytännön taitoihin. Myös yksisilmäinen usko että globaalisuus ja markkinavoimat ratkaisevat kaikki ongelmamme tulee karsia tempuvalikoimasta. (-5598647)
- 15.** Tietotekniikan opetus pitäisi saada pakolliseksi peruskoulun 7. luokalle ja opettajilta tulisi vaatia 15 opintoviikon arvosana eli 25 opintopisteen. Suomea ja matematiikkaakin osaavat kaikki, mutta opettajaa ne kuitenkin tarvitsevat. Näin on laita myös tietotekniikan. Lisäksi tukihenkilöstöä tulisi arvostaa ja heille maksaa kunnon korvaus, jotta alalle hakeutuisi

mutakin kuin pullantuoksuisia naisihmisiä tai rasvasormisia miehiä!
(-5599144)

16. Tarvitaan selkeä käsitys mitä uusia tukiverkostoja ja rahoitusmahdollisuuksia olisi kehitettävä tukemaan vision mahdollistamaa toimintaa. Myös korkeakoulujen kansainväliä valmiuksia tulisi kehittää voimakkaammin. (-5599628)
17. Tulisi riittävästi saada tukevaa teknologiaa saataville esim. Open spark, jolloin missä tahansa voi rikastuttaa tietovarantoaan ja toteuttaa ideoitaan. Koulutus on merkittävässä asemassa kuvassa, jolloin opettajille tulisi antaa riittävää täydennyskoulutusta ja myös tiettäväksi selkeä tavoite, johon pyritään. Visio edellyttää myös taloudellisia resursseja teknologiaan, koulutukseen yms. (-5600584)
18. Demokraattinen peruskoulutusjärjestelmä on loistava perusta, jota ei pidä romuttaa. Sen sijaan siihen pitäisi lisätä erikoistumismahdollisuuksia oppilasaineksen kykyjä ja haluja kunnioittaen. (-5600539)
19. Kohentaa kulttuurisektorin asemaa ja vaikutusvaltaa (-5601978)
20. * Globaalin näkökulman (sen että toimintakenttä on globaali) vahvistaminen kasvavissa yksilöissä. se vaatii mutakin kuin kielitaidon ja kansainvälisyyskasvatuksen lisäämistä. Luovuus ja yrittäjyys (myös ja ennenmuuta myös teknisellä alalla) kasvavat taideaineita ja itsensä toteuttamista vahvistavia kouluaineita lisäämällä ei matemaattisluonnon-tieteellisillä aineilla. * tukiverkostojen, resurssikeskusten tms. luominen. En kyllä oikeastaan usko että luovuutta ja yrittäjyyttä oikeasti luodaan tukiverkostoilla - vahvistetaan ehkä. * Nokia vetää edelleen globaaliin perspektiiviin ja luo pohjaa uskottavuudelle. Jos Nokia romahtaa, sen mukana romahtaa myös suomalaisuuden uskottavuus. Muita painavia globaaleja näyttöjä kuin Nokia ei toistaiseksi ole. (-5601826)
21. Muuttaa meidän opetusjärjestelmää ja kouluttaa opetushenkilökunta tietoyhteiskuntamyönteiseksi. Edelleenkin on opettajia, jotka eivät osaa edes käyttää tekstinkäsittelyjärjestelmiä. Meidän koulutusjärjestelmä ei kykene tämän suuntaiseen muutokseen näin nopealla aikavälillä - siihen tarvitaan n. 30 vuotta tai sitten tosi radikaaleja päätöksiä opetuksen / opettajien suhteen. (-5602970)

- 22.** Koulutusta lisää. Innovatiivisuutta suosittava. (-5602999)
- 23.** Uudistaa koko koulutusjärjestelmä (-5604315)
- 24.** Panostaa huomattavia summia peruskoulutukseen, yliopistoille, tutkijakouluille, tutkimuslaitoksille. (-5604854)
- 25.** Selkeä tavoitteen asettelu; mitä halutaan ja millä ehdoilla sekä mitä em. vaatii koulutuksen, julkisen- ja yksityissektorin kautta. (-5606552)
- 26.** Täytyy miettiä yksilön kykyä pärjätä maailman valloituksessa; tarviiko kaikkien olla maailmanvalloittajia; (-5607675)
- 27.** Ei näin lyhyessä ajassa voi kovin paljon oikeasti tehdä. Budjetoida opettajien palkankorotuksiin ja nostaa perusopetus kunniaan, jotta 2010 koulunsa aloittavilla olisi hyvä tulevaisuus edessä. Vuonna 2015 valmistuvat "maailmanvalloitukseen" vuonna 1990 syntyneet, jotka ovat jo nykyisessä putkessa. Pientä korjausliikettä voi tietysti tehdä koko ajan. (-5605357)
- 28.** Pitkäjänteistä työtä ja resursseja; vahvaa johtajuutta. (-5620953)
- 29.** Jotta tämä tulevaisuuskuva voisi toteutua, olisi luovuuteen liittyvä edellytyksi parannettava ja tuettava. Tämä ei tarkoita, että pelkästään kehitetään helppokäyttöisiä ja joustavia ohjelmia ja tietoliikenne-ratkaisuja, vaan sitä, että koko yhteiskunta ja ennenkaikkea koulutus tukee luovuuden kehittymistä päivähoidosta lähtien aina korkekouluopetukseen saakka. Tämä puolestaan haastaa opettajia ja päättäjiä hyväksymään uudet ajatusmallit sekä suunnittelemaan opetuksen ja opettajakoulutuksen uudelleen. Toisaalta yhteiskunnan olisi huolehdittava alueellisen ja yhteiskunnallisen tasa-arvon säilyttämisestä ja syrjäytymisen ehkäisemisestä. Myös rahoituskanavien (Tekes ym.) uudelleen organisoiminen ja tukeminen olisi toteutettava. Tulevaisuuskuvan toteuttamisen kannalta olisi myös oleellista, että työpaikkojen siirtyminen ulkomaille ja pätkätyöllisyys saataisiin loppumaan. Luovuus ei onnistu missään tilanteessa, jossa henkilö tuntee olonsa epävarmaksi tai stressaantuneeksi. Tulevaisuuskuvas-
suvassa mainittu luova hulluus haastaa päättäjiä ja työnantajia hyväksymään aivan uudenlaisen henkilön työyhteisöön. Tällaisen henkilön toimintaa ja panosta ei pidä mitata perinteisillä tai nykyisin käytössä olevilla tehokkuusmittareilla. Yhteiskunnan olisikin opittava hyväksymään

- myös muunlaista tehokkuutta, joka kytkeytyy luovuuteen. (-5639960)
- 30.** Opetuksen perusteellisuus; kontrolli ja kritiikki valmistajien suuntaan, esteiden poisto ja poliittisen vallan puuttumattomuus (-5643705)
- 31.** Opetuksen pitää kaikilla tasoilla uudistua, mm. vanha ajattelu lukiosta 4-5 vuodeksi korkeakouluun ja sitten töihin on todella romutettava. Osa tutkinnoista tehdään ulkomailla, asioita opitaan työn ja harrastusten kautta, näyttötutkintotyyppinen osaamisen kehittäminen pitää tuoda myös korkeakouluihin (-5647460)
- 32.** Kehittää uusia yhteistoiminnallisuutta, luovuutta ja monikulttuurisuutta tukevia oppimismenetelmiä, joiden avulla myös perus- ja ammattitaitojen koulutustasoa voidaan jopa parantaa. Kansainvälisyyttä, verkostoyhteistyötä ja monikulttuurisuutta koulutuksessa tulee lisätä. Koulun pitää irroittautua laitospaisuudesta ja toimia enemmän vuorovaikutuksessa ympäröivän yhteiskunnan kanssa. Opiskelijoiden tulisi perustaa erilaisten teemojen ympärille kansainvälisiä verkostoyhteisöjä. Aikuis- koulutuksen ja työssä oppimiseen tulee satsata, jotta siinä voidaan hyödyntää monipuolisesti vuorovaikutteisia verkkopohjaisia oppimis- ja työskentely-ympäristöjä. (-5643007)
- 33.** Käynnistää osaamisen kehittämiseen, asenteiden muokkaukseen ja yhteistyöhön liittyviä hankkeita. (-5649759)
- 34.** - Tarvitaan kokeneita maailmanvalloittajia ja spesialisteja tutoroimaan kouluihin, yrityksille vuorovaikutusohjelma koululaitoksen kanssa ja siitä hyväntekeväisyystyöstä verovähennysoikeus kuten USA:n yrityslahjoituksilla, maakunnalliset rahoittajaviranomaiset, teknologiakeskukset ja yrityshautomot rajulle yritysten synnytysvalmennuskursseille, ettei kaikki uudet yritykset sammu kuolemanlaaksoon (-5648725)
- 35.** Uudistaa ennakkoluulottomasti rakenteita ja vaatia erityisesti korkeakouluilta strategista priorisointia. (-5649853)
- 36.** Vrt. vastaus nro 3. Siinä olisi jo hyvä alku, että uskalletaan tunnustaa tässä kysymyksessä "valtiojohtoisuuden" tarve maakunnallisen omaehtoisuuden sijasta. (Nykyymallilla on haaskattu valtavasti rahaa, eikä Suomesta voi puhua yhtenäisenä tietoyhteiskuntana) (-5651640)
- 37.** Lisää OSKUja ja muita alueellisia sekä paikallisia (e.g. nettipakila) hank-

keita julkisten varojen avulla käynnistettyinä (-5652271)

- 38.** Opettajankoulutusta on ravisteltava, opettajia on ravisteltava, asenteellisesti on puhuttava tavalla, että kuka tahansa on hyväikäinen oppimaan ja luomaan, innovaation merkityksestä on puhuttava, yhä edelleen joku kokee sen samaksi kuin teknologia (-5652142)
- 39.** Olemassa olevia koulutus- ja innovaatorakenteita pitäisi arvioida ennakkoluulottomasti ja eri "toimialoilta" benchmarkaten. Luovuus vaatii oman toimialueen ulos katsomista ja se on vaikeaa. Organisaatioilla on esim. Peter Cochranen mukaan taipumus toimia muutostilanteissa immuunijärjestelmän tavoin; uusi pöpö yritetään sulkea ulos ja tuhota... (-5654746)
- 40.** Täydellinen muutos valtion asenteessa siirtyä sanoista tekoihin mm koulutuslaitoksen tavoitteiden muutos, verotus tukemaan tietotekniikan käyttöä (-5655523)
- 41.** Tulevaisuuskuva olisi korjattava (-5656381)
- 42.** Panostaa aivan hurjasti siihen, että suomalaisia nuoria lähetetään ulkomaille kukin ainakin vuodeksi. Mieluiten töihin, opiskelukiin käy. (-5657728)
- 43.** Innovatiivisten ympäristöjen johtamisen periaatteet on ajettava läpileikkaavasti kaikkeen koulutukseen / oppimiseen. Työmarkkinaosapuolet on saatava yhdessä kehittämään tätä suuntausta kansalaisten, kansakunnan ja yritysten hyväksi. On luotava uudenlaisia mittareita ja koottava eri osapuolia yhteisiin tietoyhteiskunnan työelämän kehittämispöytiin. Maapallo on todettava suomalaisten työmaaksi, ja on omaksuttava positiivinen tahto pärjätä globaaleissakin arvoverkostoissa. Globalisaation pelot on käännettävä mahdollisuuksiksi. Muutoksesta on tehtävä turvallisuuden peruspilari. Tämä vaatii suunnatonta asennemuutosta nurkkakuntaisesta kateellisyydestä, kansallisista alemmuuden tunteista kuten myös vanhentuneista kansallisvaltioajatteluun perustuvista uhomentaliteeteista kohti aitoa osaamiseen perustuvaa maailmanvalloituksen henkeä. Poliitikot ja keskeiset virkamiehet on saatava luomaan positiivista tulevaisuuskuva negatiivisen alistumisen ja pelottelun sijaan. Kysymys on siis pitkälti korvien välissä tapahtuvan

toiminnan uudelleen "ohjelmoimisesta" sanan positiivisessa merkityksessä. Yksilön itsesääliä korostavista reilu sata vuotta sitten kansalliskiihkossa luoduista kansallisista mollisoinnuista on luovuttava ja luotava yhteisöllisiä duurisävelmiä. Kova on haaste, mutta suuret ovat saatavana olevat palkinnotkin! (-5658067)

- 44.** Pitäisi tehdä työtä asian keskusteluttamiseksi, sillä ilman omakohtaista ja yhteistä näkemystä ei taida edetä arkielämään... (-5660048)
- 45.** - Koulutus, tukiverkosto, esim TE-keskusten roolin ja TEKESin rahoitusohjelmien suuntaaminen (-
- 46.** Osaamis pohjainen arvomaailma saatava kunniaan. TEKESin ja koko EU:n tutkimusorganisaatio ensin hajoitettava ja alettava rakentaa uudelleen niin, ettei staattinen nyhjäys enää jatkuisi. Vaaditaan dynaamista asennetta eikä juoksuhautamenttaliteettia. (-5661490)
- 47.** Ei onnistu, koska se tavoittelee liian korkealla. Maailma on paljon laajempi ja hitaampi muutoksiin. (-5667812)

Sosiaalinen darvinismi ja lisääntyvä niukkuus

Vuonna 2015 vallitsee niukkuus ja raha on ansaittava. Yhteiskunta tukee huippusuorittajia. Näytöt suomalaisten vahvuuksista ovat valaneet globaalia luottamusta maastamme nousevia, kilpailukykyämme ylläpitäviä innovaatioita kohtaan. Yhteiskunnan tukiverkosto on valjastanut hiljaisen tiedon ja myös ei-tavoitteelliset kansalaiset työskentelemään tavoitteellisten ja innovatiivisten kansalaisten eteen. Tämä tukiverkosto mahdollistaa huippuinnovaatioiden synnyn ja viennin maailmalle, josta tuleva raha mahdollistaa tukiverkoston ylläpidon.

8. Mitkä ovat tämän tulevaisuuskuvan kultahiput - positiiviset perusajatukset ja ydinasiat, jotka tulisi ottaa kansallisessa tietoyhteiskuntastrategiassa huomioon?

1. Hyvä asia on tietenkin ns. hiljaisen tiedon käyttöönotto ja hyödyntäminen, mihin ikärakenteen takia Suomessa tulee laajenevia mahdollisuuksia. Tärkeä on myös sen opettaminen, ettei ilmaisia lounaita ole, vaan rahat tulee tienata. (-5547216)
2. Positiivinen perusajatus on usko suomalaisuuteen luovuuden lähteenä. Siitä on kyllä historiassa paljon näyttöjä. (-5547508)
3. Näytöt suomalaisten vahvuuksista ovat valaneet globaalia luottamusta maastamme nousevia, kilpailukykyämme ylläpitäviä innovaatioita kohtaan (-5548791)
4. Maassamme syntyy kilpailukykyisiä innovaatioita ja hiljaista tietoa osataan käyttää. (-5562997)
5. - Hiljaisen tiedon hyödyntäminen - ei-tavoitteellisten kansalaisten aktiivointi (-5565480)
6. Hyvä, että "ei-tavoitteellisista" välitetään ;-). (-5569331)
7. Ei ole kultahippuja (-5576799)
8. Suomalainen osaaminen maailmalla ja sen hyödyntäminen (-5578077)
9. Palkitseminen on tärkeää. (-5581512)
10. Kansallisten resurssien täysimääräinen hyödyntäminen hyvin hoidossa. (-5581584)
11. Näytöt suomalaisten vahvuuksista ovat valaneet globaalia luottamusta maastamme nousevia, kilpailukykyämme ylläpitäviä innovaatioita kohtaan. (-5597122)
12. Kirjaus:...hiljaisen tiedon ja myös ei-tavoitteelliset kansalaiset ..esiin nostamisesta hyvä Kuitenkin lauseen jatko...työskentelemään tavoitteellisten ja innovatiivisten kansalaisten eteen... on huonosti sanottu muuttaisin ajatusta yleisemmäksi.. työskentelemään yhteisesti päätetyn selviämistrategian mukaisesti tavoitteellisen ja innovatiivisen Suomen puolesta ... (-5596802)
13. Hiljaisen tiedon valjastaminen (-5597504)

14. Innovaatioiden merkitys, mutta tuotannostakaan ei voida eikä pidä luopua. Mistä innovaatiot muuten kumpuaisivat? (-5598647)
15. Huioppuosajat (-5599144)
16. Tukiverkosto joka mahdollistaa huippuinnovaatioiden synnyn ja viennin maailmalle (-5599628)
17. Näyttäisi siltä, että kaikilla on töitä. (-5600539)
18. Ymmärretään suomalaisen osaamisen arvo ja osataan markkinoida se muuallekin. (-5601810)
19. Ei ole tavoiteltava malli (-5601978)
20. * Globaali luottamus maastamme nousevaan innovatiivisuuteen (-5601826)
21. Myös ns. ei-tavoitteelliset kansalaiset saadaan mukaan toimintaan ja tukiverkosto rahoitetaan vientituloilla eikä se menisi vain rikkaiden taskuun. (-5602970)
22. Innovatiiviset hankkeet. (-5602999)
23. Yhteiskunta tukee lahjakkuutta ja arvostaa sitä, toisin kuin nykyään. (-5604854)
24. Globaalien rahoituksen saaminen tukemaan Suomen innovaatiotoimintaa ja -kehitystyötä. (-5606552)
25. En löydä kultahippuja. (-5605357)
26. Hiljaisen tiedon valjastaminen käyttöön (-5641838)
27. Tämän tulevaisuudenkuvan hyvä puoli on ajatus maamme kyvystä olla innovatiivinen ja luottamus siihen. Myös ihmisten erilaisuuden hyväksyminen on positiivista pitkään jatkuneen "tasapäistämisen" jälkeen. (-5639960)
28. Kaunis teoria ja sarjassa toivotaan toivotaan? (-5643705)
29. Jako A ja B kansalaisiin olisi vältetty, mikä on hyvä asia, mutta todella luova luokka on kuitenkin pieni osa koko kansasta (-5647460)
30. Kilpailukykyisiin ja vientikelpoisiin innovaatioihin satsaaminen. Tukiverkostot huippuinnovaatioiden syntymisen tukena. Osaajien tukeminen (-5643007)
31. Perustuu yhteiseen ymmärrykseen ja "yhteen hiileen puhaltamiseen". Jos onnistusi olisi todella hieno juttu. (- 5647889)

- 32.** Raha on ansaittava (-5649759)
- 33.** - Suomesta tulevat globaalit näytöt jotka houkuttelevat uutta rahaa maailmalta Suomeen (-5648725)
- 34.** On hyvä, että mahdollisimman moni on mukana innovaatioiden synnyssä ja viennissä. (-5649853)
- 35.** Hyvää se, että mahdollisimman monen halutaan olevan rakentamassa tietoyhteiskuntaa ja kehittämässä innovaatioita. (-5651640)
- 36.** Lisää NOKIAN kaltaisia yrityksiä Suomeen (-5652271)
- 37.** Globaali luottamus ja yhteiskunnan tukiverkostot, jotka rahoittavat itsensä ja hyödyntävät hiljaisen tiedon ("maakunnallisen nysväämisen") (-5652142)
- 38.** En löydä tästä positiivista. (-5654746)
- 39.** Yhteiskunnan tukiverkoston työkentelminen tavoitteiden ja innovaatioiden puolesta. Kateellisen toimintamallin poistuminen ja yhteen hiileen puhaltaminen. (-5655523)
- 40.** ? (-5656381)
- 41.** Yrittäjyyden ja huippusuoritusten tukemisen ilmapiiri. Siitä hyötyvät lopulta kaikki, myös ne jotka ovat meitä aivan tavallisia ihmisiä. (-5657728)
- 42.** Niitä ei syvällisesti ajatellen ole. Tämä tulevaisuuskuva on tärkeä sen vuoksi, jotta tiedämme mihin nimenomaan ei pidä pyrkiä. Tämä skenaario voi tuottaa muutamia huippuja, mutta laajamittainen osaaminen ei kehity. Sellainen yhteiskunta, joka perustuu niukkuuden kautta tapahtuvaan ihmisten asettamiseen vastakkain, ei ole elämisen arvoinen yhteiskunta, muuta kuin joillekin yksilöille, jonkin aikaa. (-5658067)
- 43.** Itsearvostuksen (omanrvontunnon) lisääntyminen (-5659675)
- 44.** Näytöt suomalaisista vahvuuksista (-5660048)
- 45.** - Innovaatiokyvykkyys - menestystarinat edelläkävijänä (-5660953)
- 46.** Hiljaisen tiedon hyödyntäminen. (-5661490)
- 47.** Kilpailukykyä ei synny ilman luovuutta. Vain kärjen tavoittaminen liian riskaapelia. Suomi on aina selvinnyt voittajaksi, jos kaikki ovat saaneet osansa panoksestaan kehityksestä. (-5667812)

9. Mitkä ovat tämän tulevaisuuskuvan epäkohdat, riskit yms. negatiiviset ydinasiat ja perusajatukset, jotka tulisi ottaa kansallisessa tietoyhteiskuntastrategiassa huomioon?

1. Tässäkin on hypetystä globaalista lähestymistavasta, johon Suomella - Nokiaa lukuunottamatta - on vaikea nähdä löytyvän toimijoita. Meille voisi oikein hyvin riittää pienempienkin alueiden "valloitus" omilla innovaatioilla - ja edelleenkin korostan kotipesän hoitamisen keskeisyyttä. (-5547216)
2. Epäkohtana on kilpailukykyyn kaventaminen siihen, mikä myy ja mistä saadaan välittömästi rahaa kansainvälisillä markkinoilla. (-5547508)
3. "Yhteiskunnan tukiverkosto on valjastanut -- ja myös ei-tavoitteelliset kansalaiset työskentelemään tavoitteellisten ja innovatiivisten kansalaisten eteen" ? Kuullostaa pahasti herra/orja asetelmalta. (-5547217)
4. Vuonna 2015 vallitsee niukkuus ja raha on ansaittava (-5548791)
5. Varallisuus keskittyy entisestään. Luokkayhteiskunta palaa takaisin. (-5562997)
6. - Niukkuus riippuu taloudellisista sykleistä; mistä tiedetään että juuri 2015 menee huonosti - ei meiltä nytkään puutu maassamme versoneita innovaatioita kohtaan osoitettua globaalia luottamusta - kuulostaa muurahaisyhteiskunnalta; työläiset ahertavat innoeliitin hyvinvoinnin eteen - hyvä tietenkin, jos palkitaan muustakin kuin johtamisesta - huippusuorittajat pärjäävät omillaankin; tarvitseeko yhteiskunnan näitä erityisesti tukea, riittäisikö, että sallitaan vaurastuminen? - liikaa vastuuta epämääräisille tukiverkostoille (-5565480)
7. "Yhteiskunta tukee huippusuorittajia". Lause osoittaa täydellistä kyvyttömyyttä ymmärtää niitä rakennetekijöitä, jotka ovat mahdollistaneet Pohjoismaiden loistavan menestyksen. (-5569331)
8. Nk. Huippusuorittaminen ei johda luovuuteen ja innovointiin vaan ainostaan tehokkuuteen. Innovatiivinen ympäristö ei synny huippusuorittajien eliitistä ja heitä palve (-5576799)
9. Pystyykö hiljaisen tiedon valjastamaan? Suomi pieni maa - ei paljon huippusuorittajia suhteessa muuhun maailmaan (- 5578077)

- 10.** Luottamus, tavoitteellisuus, vienti (-5581512)
- 11.** Vaikutta melko kovien arvojen maailmalta - Pohjolan Korea ? Miten käytännössä voidaan mukaan mobilisoida myös "ei-tavoitteelliset kansalaiset" ? (-5581584)
- 12.** Yhteiskunnan tukiverkosto on valjastanut hiljaisen tiedon ja myös ei-tavoitteelliset kansalaiset työskentelemään tavoitteellisten ja innovatiivisten kansalaisten eteen. Jos hiljainen tieto valjastetaan, niin onko se enää hiljaista tietoa? Jos ei-tavoitteelliset valjastetaan tekemään töitä jonkin eteen, niin heistä on tullut tavoitteellisia. (-5597122)
- 13.** .. Tukeutuu huippuosaajiin.. niitäkin tarvitaan . Kuitenkin mielestäni todellinen voima piilee suuressa massassa taviksia, jotka yhteistyöllä ja oikein asetetuilla tavoitteilla saa varmemmin tuloksia aikaan (-5596802)
- 14.** Liiallinen keskittäminen, kapea huippu (-5597504)
- 15.** Tässäkin uskotaan ns. huippuyksilöön joka syntyy kenestä vain. Luova ja innovoiva. Keskiverto ihminen on kuitenkin laiskanpulskea jalli joka etsii perusturvallisuutta. Hän ei sselviä (paitsi sosiaalisesti lahjakkaat vetkut ja ketkut) tästä darwinismin selektiivisestä viidakosta. (-5598647)
- 16.** Huippuosaajat menevät muille maille, jossa palkat ja muut edut sekä arvostus ovat paremmat. (-5599144)
- 17.** Yhteiskunnan tukiverkosto ei liene oikea taho valjastamaan hiljaisen tiedon ja osaamisen hyödyntämistä. Myös: "Vuonna 2015 vallitsee niukuus ja raha on ansaittava." on erheellinen - mistä moinen niukuus? (-5599628)
- 18.** Kastijako huippuosaajiin ja parialuokkaan, joka puurtaa minimiansioilla. Eriarvoisuus kasvaa entisestään ja sitä myöten syntyy uusia ongelmia. (-5600539)
- 19.** Kansalaisten olemassaolon oikeutus on vain hyödykearvo talouselämälle. Missä on inhimillisyys, elämä elämän vuoksi? (-5601810)
- 20.** Negatiivinen kokonaisuus (-5601978)
- 21.** - Em. innovatiivisuuden kova hinta, en todellakaan toivo että me tekisimme sellaista päätöstä että lähtisimme tukemaan huippuja ja eriarvoisuutta näin. Tuen mieluummin ko. tulevaisuuskuvasta/ uskottavuudesta luopumista (-5601826)

- 22.** Tässä syntyy a- ja b-luokan kansalaiset: huippuinnovaattorit, joita muu kansa ihailee ja palvelee. (-5602970)
- 23.** Liika segregaatio. Ihmisten eriytyminen toisistaan. (-5602999)
- 24.** Sopii huonosti ihmiselle (-5604315)
- 25.** Perustutkimus: innovaatiot ja tutkimus, josta ei ole näkyvissä välitöntä hyötyä, voi jäädä lapsipuolen asemaan. Myös muuta työtä kuin tutkimusta on tuettava, esimerkiksi palveluammatteja pitäisi arvostaa enemmän. (-5604854)
- 26.** Menestyminen ja huippualat ovat in, sosiaalisuus ja yhteisöllisyys out. (-5606552)
- 27.** eriarvoisuuden lisääntyminen (-5607675)
- 28.** "Arjalainen" näkökulma. (-5605357)
- 29.** Kammottvan yksipuolinen,tavalliset ihmiset ovat vain osaavien orjia ja heidän tavoitteittensa vuoksi. Missä on rauhallinen, auvoinen kesä-ilta ? (-5641838)
- 30.** Tulevaisuuden kuvassa on korostettu huippusuorittajia. Puhuttaessa luovuudesta, mitä edellisessä osassa tehtiin, on syytä puhua huippuosaajista, joita maamme tarvitsee. Huippusuorittajien tukeminen ja vain suoritusten mittaaminen vie yhteiskuntaa kohti kovia arvoja, jossa luovuus ei toteudu. Myös henkilöiden valjastaminen palvelemaan jonkin toisen henkilön päämääriä ei tue tasa-arvon kehittymistä vaan se voidaan esittää myös orjuuden toteuttamisena. Luovuus lähtee henkilöstä itsestään eikä toisten hyväksikäytöstä. (-5639960)
- 31.** Riskit ovat yleisiä. Jos eriarvoisuus ja ns, itsekäs globalismi lisääntyvät, maailmankuva muuttuu epävakaaksi ja arvaamattomaksi; talous heikenee kaikkialla jne (-5643705)
- 32.** Kaikille ihmisille pitää luoda omat mahdollisuudet toteuttaa tavoitteitaan ja rakentaa mielekäs elämä (-5647460)
- 33.** Ajatus huippusuorittajista huippuinnovaatioiden synnyttäjinä ja viejinä vie kehitystämme harhaan. Huippusuorittajat karkaavat helposti huippupalkkojen perässä muihin huippuyhteisöihin ja ei-tavoitteelliset kansalaiset jäävät hiljaisine tietoineen valittelemaan lisääntyvää niukkuutta. Itse asiassa monet arkipäivän innovaatiot (joissa voidaan yhdistellä

muualta kopioitua monialaista huippuosaaamista) saattavat olla suurempia taloudellisia menestyksiä kuin pelkästään huippusuorittajien saavutukset. Tulevaisuuden kuvan vaarana on se, että munat laitetaan vain muutamaan huippukoriin. Särkymisvaara kasvaa (-5643007)

- 34.** Yhteistä ymmärrystä ja luottamusta toisiinsa ei ole riittävästi. Kilpailua ja tuhoavaa katetutta on liian paljon. (-5647889)
- 35.** Korostaa liikaa huippu... ja tukiverkosta (-5649759)
- 36.** - Periaate niukkuudesta ja rahan ansaitsemisesta sotii suomalaista hyvinvointiyhteiskuntaa, tasa-arvoa ja vastuunkantoa vastaan ; mitä kovempi kilpailu, sitä rajumpi alueellinen keskittäminen ja maakuntien tuhoaminen - kova kilpailu ja ansaintamentaliteetti henkii kovia arvoja ja epäinhimillistä ajattelua - nähtävissä on asunnottomien köyhien ja heitteille jätettyjen vanhusten armeija; nuorten syrjäytyminen lisääntyy ja väkivalta ja mellakat kasvaa - eitävoitteellisten ihmisten valjastaminen työskentelemään huippujen eteen ei kuulosta mukavalta - samaan kaavaan sulloutuminen muun maailman kanssa pakottaa marssimaan samaan tahtiin ja poistaa oman vapauden ja omat Suomelle tyypilliset hullut ideat - pitäisi suosia myös vapaata joutilaisuutta josta uudet ja erilaiset innovaatiot nousevat luonnostaan eikä pakkopainamisen kautta - on mahdollistettava myös vapaa eläminen kaukana keskuksista, kiireettömyys ja omaehtoinen työtahti; ilman sitä kansakunnan luovuus kuolee - mitä järkeä ylipäätään on hillittömässä kilpailussa ja tämän päivän työkuormassa, päivien pituudessa ja sairaaksi kiristyneissä työsuhteiden ehdoissa?? ei tällä meiningillä mitään tuoteta vaan tapetaan ja sairastutetaan luovat ja terveet ihmiset - katsokaa sairaspöissaoloja, työuupumusta, hiipuvaa työntoa, ihmisten hakeutumista teknologia-aloilta ja huippupaikoilta pois, nuorten perheiden ongelmia, lasten oireilua, viinan kulutusta.. haloo!! (-5648725)
- 37.** Kaikesta huolimatta perustuu vanhakantaisiin jaotteluihin (kansallinen - kansainvälinen, ei-tavoitteelliset -tavoitteelliset kansalaiset). (-5649853)
- 38.** Riski on, onko tiedostettu riittävästi, että em. innovaatioiden synnyttäminen edellyttää innovaatiodemokratiaa. Ihmisillä on oltava pääsy tiedon lähteille ja foorumit, missä käsitellä tietoa. (-5651640)

- 39.** Poliittiset päätöksentekijät voivat pelata tällä visiolla, varsin arka kysymys perinteisesti punamultaisessa maassa (-5652271)
- 40.** En ymmärrä neljättä lausetta: työskentelemään eteen; huippusuorittajien tukemista ei saa tehdä maailman parhaaksi osoittautuneen peruskoulutuksen kustannuksella; rahat siihen on otettava vaikka aikuisten äijien urheilun tukemisesta (-5652142)
- 41.** Suomi on luonteeltaa - ainakin ollut - tasa-arvon maa. Toivottavasti sellaisena säilyy. Se että suuri osa kansasta kurjaa korvausta vastaan valjastettaisiin palvelemaan jotain ihme eliittiä ei ole mitenkään realistinen kuva, ei edes kauhuskenaariona. Ei sovi suomalaiselle mielelle edes vielä 2015. Kamalaa jos tätä kohti ollaan menossa ja hyvä jos nyt sellainen kehitys tiedostetaan. (-5654746)
- 42.** Huippusuorittajien nostaminen Lordin kaltaisesti epäjumalien asemaan. Sosiaalisen eriarvoisuuden ja niukkuuden tuomat yhteiskuntarauhaa vaarantavat ääriyhmittymät. (-5655523)
- 43.** Miksi 2015 vallitsisi niukkuus jos kerran maailma luottaa maastamme nouseviin kilpailukykyä ylläpitäviin innovaatioihin? skenaario on hyvin omituinen (-5656381)
- 44.** Riskinä on se, että kansainvälisiin menestyjiin ei poliittisten kompromissien takia kuitenkaan uskalleta panostaa. Heitä on äänestäjissä aina vähemmän kuin keskivertokansalaisia, joten poliitikkojen on annettava kuvam, että heitä ei suinkaan suosita. (-5657728)
- 45.** Epäkohtana on yhteisöllisyyden hajoaminen ja kansakunnan jakautuminen huippuihin ja "suojatyöläisiin". Suojatyö ei viime kädessä elätä edes huippuja, vaan kääntyy heitäkin vastaan. Köyhistä verovaroin tuettavista "luusereista" ei ole talouselämän dynamiikan pyörittäjiksi. Muutama "huippu" kehittää vähemmän innovaatioita kuin 5 miljoonaa osaavaa ja motivoitunutta ihmistä. "Huiputkin" pääsevät korkeammalle, jos aito ponnistustaso on korkeammalla toisin kuin tässä tulevaisuuskuvasa. Lisäksi voi vain ajatella, mihin tunkion "huipulla" olevien diili-ihmisten varat hupenevat: sähköaitoihin ja henkivartijoihin! Maa, joka alistaa osan kansastaan, ei luo vientiin kelpaavia palveluinnovaatioita. Tämä tulevaisuuskuva ei myöskään ole jatkumoa suomalaisten menes-

tystarinalle, jossa kaikki ovat mukana yhteisessä veneessä. Tämä tulevaisuuskuva on suomalaisuuden loppu. (-5658067)

46. Järjetön rakennelma, joka ei perustu mihinkään näyttöön. Suomalaisen ajatus kaikkien kyvykkyyksien mukaan ottamisesta on tuottanut, ja tulee edelleen tuottamaan, parhaimman lopputuloksen koko yhteiskunnan näkökulmasta. (-5659675)
47. Miten suomalaiset näytöt syntyvät kun tutkijamme elävät köyhyysrajan alapuolella? (-5660048)
48. -Mikä on huippusuorittaja ? (vastaus riippuu keltä kysytään) - riskinä on toimialojen "kääpertyminen" (-5660953)
49. Rahan ansainta: hiljaisen tiedon hyödyntäminen ei tapahdu kvartaalisuorittajien visioilla. (-5661490)
50. Kapea-alaisuus on heikkoutta. Tarvitaan laajaa massaa osaamiseen, jotta syntyy huippuja. Jos panostetaan vain huipulle niin se kaatuu helposti tulessa. (-5667812)

10. Mitä pitäisi tehdä vuosina 2007 - 2011, jotta tämä tulevaisuuskuva toteutuisi vuoteen 2015 mennessä?

1. Lisää kannusteita hiljaisen tiedon aktivoimiseksi, ikärasismia kitkettävä. Luotava joustavat ja toimivat järjestelmät innovaatioiden levittämiseksi Eurooppaan (ja joskus laajemmallekin). (-5547216)
2. Arvopohja on laajennettava koskemaan myös asioita, joilla ei ole hintaa. Ihmisen, luonnon, oman ajan, vapauden ja demokratian arvot muun muassa. (-5547508)
3. Laaja-alaista yhteistyötä hallinnossa jolla parannetaan tuottavuutta ja kokonaisvaltaista ymmärtämystä, ja verotuksessa uudistuksia, jolla saadaan osaajia maahan, koulutuksella voidaan parantaa hetkellisesti edellytyksiä, mutta globalisaation vanavedessä ollaan ellei raha virtaa koulutukseen. (-5548791)
4. Kansalaisia ja erityisesti työelämässä mukana olevia aikuisia pitäisi entistä laajemmin ja paremmin valmentaa tietoyhteiskunnan työnteki-

- jöiksi. Parhaat innovaatiot syntyvät ruohonjuuritasolla. (-5562997)
5. Pohdittava, voisiko tästä poimia kultajyviä siinäkin tapauksessa, ettei yhteiskunnassa vallitsekaan vuonna 2015 niukkuus? (-5565480)
 6. Ei mitään. (-5569331)
 7. Ei kiitos mitään (-5576799)
 8. Työskennellä pitkäjänteisesti, että kannusteet tämän kaltaiseen toimintaan ovat kunnossa ja esteet pieniä. Tarvitaan yhdistävä visio, jossa on tilaa monenlaisille toimijoille ja tallaajille. (-5581512)
 9. Kansallinen ohjauksjärjestelmä ja siihen liittyvät palkitsemis-/ sanktiomekanismit. (-5581584)
 10. ..saada edellä sanottu suuri massa käynnistämään positiivisen kierteen.. tietoteknisen infran ja ICT:hen liittyvän matalakynnyksisen tukipalvelun tulisi olla taustalla kunnossa... (-5596802)
 11. Jaa-a... (-5598647)
 12. Kielitaitoon entistä enemmän huomiota, oppilaanohjaajille informaatio, joka tukee tietoyhteiskuntamaailmaa: jokainen asentaja, hieoja, rakentaja jne tarvitsee sekä kielitaitoa, hyviä käytöstapoja että tietoteknistä osaamista. (-5599144)
 13. 5 vuotta ei riitä tulevaisuuskuvan toteutukseen... (-5599628)
 14. Näyttää siltä, että skenaariossa todella vallitsee jonkinasteinen täystyöllisyys, vai mitä tarkoitetaan ei-tavoitteellisten kansalaisten valjastamisella työskentelemään innovatiivisten kansalaisten eteen. Siihen pääsemiseksi ei ole viisastenkiveä. (-5600539)
 15. Unohtaa koko juttu (-5601978)
 16. Ei mitään, koska tavoite ei ole haluttavissa. (-5602970)
 17. Osaamista arvostettava yhteiskunnassa. (-5602999)
 18. Ei mitään (-5604315)
 19. Kiristää entistä enemmän palveluajon palkkausta. (-5604854)
 20. Rahoitus tukemaan enemmän ja laajemmin innovaatiotoimintaa, Suomessa halutaan usein tukeutua liikaa vain pariin kärkialaan; missä on se Suomen oma vahvuus? (-5606552)
 21. Tämä tulevaisuuskuva eteen ei mielestäni tarvitse tehdä yhtään mitään. (-5605357)

- 22.** Tämä tulavaisuuden kuva ylläesitetyllä tavalla on sen verran vaarallinen ja epätasa-arvoa korostava, jopa natsistinen, että sen totutumista olisi viimeiseen asti varottava. Sen sijaan olisi pyrittävä toteuttamaan erillaisuuden hyväksyvän, henkilön omien kykyjen ja persoonallisuuden korostavan ja tukevan yhteiskunnan toteutumista. Tässä yhteiskunnassa eri taidoilla varustetut ihmiset pyrkivät toimimaan yhdessä yhteisten päämäärien saavuttamiseksi käyttämällä hyväkseen omia toisistaan poikkeavia tietoja ja taitoja. (-5639960)
- 23.** Hidas kasvu ja hidas muutos on ainoa järkevä keino; koulutukseen myös vastuun osiot (-5643705)
- 24.** Minusta tätä tulevaisuudenkuvaa tulee varoa. Tulevaisuus kurkottaa liian korkealle liian kapeiden jalkojen varassa. (-5643007)
- 25.** - Tähänhän se on kovaa kyytiä menossa mutta kun tämä ei ole se ihanne (-5648725)
- 26.** Lisätä kansaliasten tietoyhteiskuntavalmiuksia, että kaikki (halukkaat) osaavat käyttää ict:tä hyödykseen ja hallitsevat tiedonhankinnan riittävän hyvin. (-5651640)
- 27.** Täytyisi satsata tutkimus- ja kehitystoimintaan entistä enemmän (-5652271)
- 28.** Opettajia on taas ravisteltava kaikilla mahdollisilla koulutustasoilla (-5652142)
- 29.** Uudistettava ammattiyhdistysliike siten että "globalisaation" vaatimat korjaavat toimenpiteet voidaan toteuttaa ilman katastrofeja vasta siten kun toimenpiteet ovat myöhässä. Nostettava kasvulliset ja vastuulliset kapitalistit esille. (-5655523)
- 30.** Sijoittaa rahat mahdollisimman huonosti niin että kaikki menee ja niukuus toteutuu 2015 mennessä (-5656381)
- 31.** Tutkimusta siitä, miten tärkeätä kansainvälinen menestyminen Suomelle on. Tutkimustulosten popularisointia siten, että poliitikot voivat ko. popularisointeja käyttää ja siten uskaltaa tehdä toimenpiteitä tarvitsematta pelätä äänestäjäkunnan kateutta. Ajatella vaikka keskusutelia Tekesin tuesta yrityksille: vaikka kuinka on ääniä, että kannattavia yrityksiä ei tarvitsisi tukea, vaikka tuki edesauttaa näiden kasvua edelleen

suuremmiksi ja siten verotulojen kertymää sekä työpaikkoja. (-5657728)

- 32.** Unohtaa koko kansan osaamisen nostaminen ja osallisuuden lisääminen, yhdessätekemisen kulttuurin kehittäminen ja verkostoitumisen edistäminen. (-5658067)
- 33.** Pitäisi ehdottomasti vastustaa tällaisen huippuihin keskittyvän ajattelutavan leviämistä. Tällaista kehitystä pitää vastustaa voimakkaasti. (-5659675)
- 34.** Miten näyttöjen tekijät saadaan ulos massasta, miten tämä työ palkitaan (-5660048)
- 35.** - Innovaatioympäristön tukeminen - elinkeinotoiminnan asenne opiskelijoiden ja vastavalmistuneiden sijoittamiseen työelämään tulee saada positiivisemmaksi (-5660953)
- 36.** Tukea tukiverkoston syntymistä. Stattiset monumentit kuten TEKES on hävitettävä ja irtauduttava reilusti EU:n tutkimuspolitiikasta. (-5661490)
- 37.** Panostetaan vain huippuihin. (-5667812)

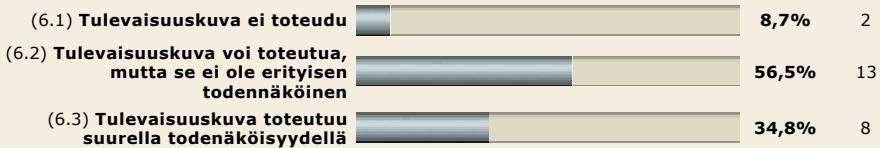
Suomalaisuus maailman kansojen joukossa

Vuonna 2015 Suomi ja suomalaisuus on globaalista näkökulmasta identiteetti, joka perustuu vanhoihin suomalaisiin arvoihin (luovuus, inhimillisuus, suvaitsevaisuus ja rohkeus olla erilainen). Kilpailukykyemme pohjautuu ennakkoluulottomaan tapaan yhdistellä tietoa ja osaamista eri toimialojen (myös epävirallisten ”heimojen”) kesken, josta syntyy uutta erityisosaamista. Tämä lisää kansainvälistä kiinnostavuuttamme ja synnyttää uusia, vahvoja toimialoja.

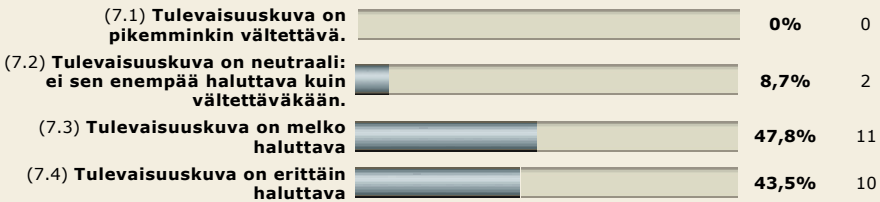
Mahdollisuus pitkäjänteiseen koulutus- ja tutkimusyhteistyöhön lisää aivotuontia ja kansainvälinen koulutusyhteistyö tuo lisää oppia ja tietoa Suomeen. Toimintaolosuhteet, kuten verotus ja rahoitusjärjestelmät, mahdollistavat toimijoiden pysymisen Suomessa.

6. Miten todennäköisenä pidät yllä esitettyä tulevaisuuskuvaa vuodesta 2015?

Kysymykseen vastanneet: 23 (ka: 2,3)

7. Miten haluttavana pidät yllä esitettyä tulevaisuuskuvaa?

Kysymykseen vastanneet: 23 (ka: 3,3)

8. Mitkä ovat tämän tulevaisuuskuvan kultahiput - positiiviset perusajatuksat ja ydinasiat, jotka tulisi ottaa kansallisessa tietoyhteiskuntastrategiassa huomioon?

1. Ennakkoluuloton asioiden yhdistely on ehdoton kultahippu. Samaten pitkäjänteinen koulutus- ja tutkimusyhteistyö. (-5547999)
2. - Erittäin haluttava kuva: Suomella tulee olla vahva identiteetti (osa Suomi-ilmiötä). Meidän tulee olla ennakkoluulottomia ja tunnistaa omat menestysalueemme. (-5589422)
3. Poikkeako jotenkin oleellisesti edellisestä ? (-5596417)
4. Suomi ja suomalaisuus on jo lähtökohdiltaan erikoinen näkökulma. Globaali maailma tarkoittaa myös henkistä kasvua jolloin oma heimo ei aina olekaan se kaikkietävä ja suojeleva äiti- tai isähahmo. Isänmaallisuus globaalissa ajattelussa rajautunee kansanluonteeseen koska lait yhdenmukaistuvat ja sotilasliitot muuttavat rajojen painotuksia. Ennakkoluulotonta ajattelutapaa olisi nimenomaan se ettei suomalaisuus olisi tässä rajaavana tekijänä vaan erilaiset toimintaympäristöt jotka voisivat olla maailmanlaajuisia. Esimerkiksi menestyvät tutkijaverkostot eivät

enää nykyisessä maailmassa ole erityisesti minkään maan ylläpitämiä verkostoja vaan eripuolilla maailmaa olevien ja hengeltään samankaltaisten ihmisten muodostamia menestyviä tiimejä. Se mitä voidaan tehdä maahan piirretyn Suomi-ajan sisäpuolella on tietysti mahdollisimman terveen ja kannustavan ilmapiirin rakentaminen kaikilla mahdollisilla elämän osa-alueilla. Kun syntyy aktiivisia ja innovatiivisia ihmisiä, syntyy myös mielenkiintoa heitä kohtaan, olivatpa he sitten marokkolaisia tai suomalaisia tai eskimoita. (-5605164)

5. Jostain syystä suomalaisuus on erittäin hyvin myyvä aate. (-5617784)
6. Pieni kansakunta etsii ja toteuttaa rohkeasti fokusoiden markkinan tarjoamat mahdollisuudet (-5632980)
7. Suomalaisuus on globaalista näkökulmasta suomalaiset arvot. kilpailukyky, ennakkoluuloton tapa yhdistellä tietoa ja osaamista. Pikkäjärjenteinen koulutus- ja tutkimusyhteistyö. Verotus ja rahoitusjärjestelmä. (-5650364)
8. Erilaisten teiden hyväksyminen ja tukeminen. Luovuutta ei voi standardoida (-5650194)
9. Luovuus ja rohkeus olla erilainen (-5650879)
10. Minusta erittäin tärkeä asia. Tämä tulisi olla kansaa elähdyttävä positiivinen visio (-5673249)

9. Mitkä ovat tämän tulevaisuuskuvan epäkohdat, riskit yms. negatiiviset ydinasiat ja perusajatukset, jotka tulisi ottaa kansallisessa tietoyhteiskuntastrategiassa huomioon?

1. Tulevaisuuskuvan negatiivinen puoli on se, että en ole lainkaan varma, onko esimerkiksi "rohkeus olla erilainen" perusarvo vuonna 2015. Suomen kansallinen kertomus perustuu kuitenkin voimakkaaseen konsensusukseen, jolla yhteiskunnalliset muutokset ajetaan läpi. Samaten verotus- ja rahoitusjärjestelmät saattavat vielä olla liian jäykkiä... (-5547999)
2. Globalisaation haittapuolena voi tietysti olla ihmisten turvattomuuden, pelon ja epävarmuuden tunteesta syntyvä nationalismi joka korostaa oman heimon merkitystä uhkia suojelevana ympäristönä. Tämä ajat-

telutapa on kuitenkin mielestäni väärä koska usein uhkia ja muutosten tuomaa epävarmuutta ei nähdä oikeassa valossa vaan sitä uhkaa aina tunne siitä että - Juuri me jäämme häviölle, tai - Juuri me olemme paras kansa. Terveessä globaalissa maailmassa ihmiset voivat toimia yksilöinä ympäri maapallon ja erilaiset ylärakenteet ovat vain muodollisia tukirakennelmia joita tarvitaan lainsäädännöllisten alueiden osoittamiseen. On myös viitteitä siitä että valtioiden sisässä yhä enemmän kilpailevat keskenään kaupungit, tämä on sinänsä mielenkiintoista koska ne ovat niin pieniä rakenteita että suuremmalla päätäntävällällä ne voisivat toimia erilaisuutta ja monipuolisuutta lisäävästi jolloin maailmaan syntyisi kuin itsestään eräänlaisia kokeilualueita. Jokin kaupunki voisi kokeilla esim kansalaispalkan toimivuutta tai uusien keksintöjen tuoman voiton verottomuutta ensimmäisenä käyttöönottovuonnaan, Progressiivisen verotuksen poistamista tai vaikkapa sadan prosentin perintöveron käyttöönotosta. (-5605164)

3. Liiallinen kansallinen omahyväisyys. (-5617784)
4. Tähän saakka rohkeus on perustunut yksilöiden aloitteellisuuteen, rakenteet eivät suosi sitä (-5632980)
5. Sortuminen käpertymisen tielle. (-5650194)
6. Ongelmana on, että yksiselitteisiä suomalaisia arvoja on jatkuvasti yhä vähemmän. (-5650422)
7. kyseenalaistaisin voimakkaasti salliiko suomalainen yhteiskunta erilaisuuden. päinvastoin. me olemme eristyksissä oleva, korkean kielimuurin takana piileskelevä kansakunta, jolla on vain yksi ajatus kerrallaan mahdollinen (-5650879)
8. On muitakin toimintaolosuhteita, jotka mahdollistavat toimijoiden pysymisen Suomessa: puhdas luonto, luotettavat naapurit, lapsia ei siepata koulumatkalla jne. Tämä aikaansaadaan mm. verotuksella, jota ei pitäisi ihan yksilömäisesti parjata, vaikkei kukaan nyt veroja rakastakaan. (-5658244)
9. Puhutaan vaan itsetyytyväisenä näistä asioista teknologianmenestyksen ja kilpailukysytutkimusten tulostan johdosta joka sinälään hyvä mutta "menestynyttä yritystä ei pelasta mikään" ei aina pidä paikkaansa

vaan kyllä on myös tapauksia, että on menty menestyksestä toiseen mutta vanhoihin jo ohimenneisiin menestysasioihin takertumalla tämä estyy (-5673249)

10. Mitä pitäisi tehdä vuosina 2007 - 2011, jotta tämä tulevaisuuskuva toteutuisi vuoteen 2015 mennessä?

1. Tulisi antaa mahdollisuus (=rahoitusta) erilaisille uusille ja rohkeille tutkimusaloitteille, ja kokeilla niiden toimivuutta. Tutkimusta saataisiin luovemmaksi siten, että annettaisiin asiantuntijoiden itse päättää tutkimusaiheensa ja fokuksensa siten, että ainoana kriteerinä olisi mahdollisimman kovat kv-näytöt (eli tutkimuksen tavoitteena olisi synnyttää tuloksia, mutta ei ennalta päätetyillä aloilla). Samaten tulisi tukea tutkimussuuntia, jotka eivät ole kansainvälisesti "muodikkaita" - muuten kaikki kulkevat samaan suuntaan samassa virrassa. (-5547999)
2. Suomeen voitiasiin todellakin muodostaa erilaisia kokeilualueita joissa testattaisiin erilaisten yhteiskuntarakenteiden ja yrityskulttuurien toimivuutta. Myös englannin kieltä tulisi nykyistä paremmin opettaa niin että siitä saataisiin todellinen globaali kieli. Olisi tervettä jos maailmassa toimisi yksi yhteinen kieli ja kunkin ihmisen oma äidinkieli, se toisi tasa-arvoa, ymmärrystä ja helpottaisi globaalin ihmisen elämää kaikin tavoin. Suomi voisi pienenä puolueettomana maana olla ajamassa tällaista ehdotusta. Edellisen seurauksena haittaruotsi tulisi poistaa turhana rasitteena. Suomea voidaan tietysti mainostaa jonkinlaisena brändinä mutta uskon että pidemmän päälle mielikuvat rakentuvat muiden asioiden kuin kansallisuuden mukaan. Uskon myös suomalaisten oman positiivisen käsityksensä suomesta hieman korostuneen koska olemme pieni ja nuori kansa jättiläisen käden ulottuvilla ja vanhemman kuningaskunnan vastarantanaapureita. Voi siis olla että yritys erottua nimen omaan suomalaisena kaikuu muualla maailmassa kuuroille korville. (-5605164)
3. Meidän pitää suuntautua ulospäin koko maailmaan. (-5617784)

4. Suunnitella ja toteuttaa ennakkoluulottomasti ikääntyneisyyden aiheuttaman kriisin hoitaminen, se itsessään kaikkinen heijastusvaikutuksineen voidaan kääntää kansalliseksi eduksi kun kerran on pakko (-5632980)
5. Julkisen ja yksityisen sektorin yhteistyö. Luodaan/edelleenkehitetään luovuutta, innovatiivisuutta ja jatkuvaa kehittämistä edistävä kulttuuri. (-5650364)
6. Poliitiikan alueella pitäisi olla valmiutta riskien ottoon mm asioiden uudelleen suuntaamisessa. (-5650194)
7. Korostaa voimakkaasti yksilöllistä maailman luokan osaamista Suomen UM:n virkamiesten pitää osata luetella Suomen 20 suurinta keksijää nimeltä. Taiteilijat Aalto ja sibelius eivät enää riitä. (-5650879)
8. Määrätietoisesti tuoda visio, että teknologia menestys hyvä nyt pitää muuttaa raketeteita Suomen vahvan tieto- ja viestitätekniiikan soveltamiseen koko yhteiskunnassa. Jotta siitä saadaan hyötyä yhteiskunnan rakenteita muutettava ja luotava selkeä roadmap miten se tehdään niin, että se voidaan viestiä kansaa elähdyttävänä visiona. Täytyy löytää keinot jolla Suomen kansa saadaan tuottavuustalkoisiin nyt alkavassa kansojen välisen elintasokilpailun käynnistyessä. uskon että "kansaa kyllä tietää" tarpeen muutoksille ja valtiomieläisellä politiikalla päästäisiin pitkälle Oteetaan oppia tähän Aasiasta, jossa Japanissa, Koreassa ja Kiinassa mielestäni on tämä logiikka parmpaan tulevaisuuteen tavoittelussa. (-5673249)

5.2. Ihmisläheisyys -työryhmän tulevaisuuskuvat

Ryhmä keskusteli ensimmäisessä tulevaisuusverstaassa ihmiskeskeisestä tietoyhteiskunnasta, mutta jossain määrin luopui siitä, koska tavoitteena pitäisi olla pikemminkin

ihmiskeskeinen sivistisyhteiskunta. Tietoyhteiskunnalla tai teknologialla ei ole mitään erityisasemaa tässä tavoitteessa. Ryhmän vetäjänä toimi tutkija Ville Lauttamäki.

Ryhmä jakautui kahteen pienryhmään jotka kumpikin lähtivät liikkeelle samasta alkukysymyksestä (ihmisläheinen tietoyhteiskunta), mutta päätyivät lopulta varsin erilaisiin tuloksiin.

Ryhmien keskustelu kerättiin tulevaisuuspyöriin, joista ryhmät äänestivät ensimmäisen ryhmätyön lopuksi jatkoon nostettavat tulevaisuusteemat. Ensimmäisen ryhmän äänestyksessä ääniä saivat seuraavat teemat:

- Työelämän joustavuus/vapaa-aika ja perhe (2)
- Tiedon hallinta, tietojohdaminen (2)
- Ihmisten ihmisarvo nyky-yhteiskunnassa - uusi tietoyhteiskuntaparadigma teknologiauskon tilalle? (4)

Toisen ryhmän äänestyksessä ääniä saivat:

- Uudet formaatit (1)
- Luottamus (2)
- Glocal (2)
- (Palveluiden) helppokäyttöisyys/saavutettavuus kaikille (2)

Näiden äänestystulosten perusteella ensimmäinen ryhmän tulevaisuusteemaksi valikoitui:

Ihmisarvo ja sosiaaliset rakenteet suomalaisessa tietoyhteiskunnassa

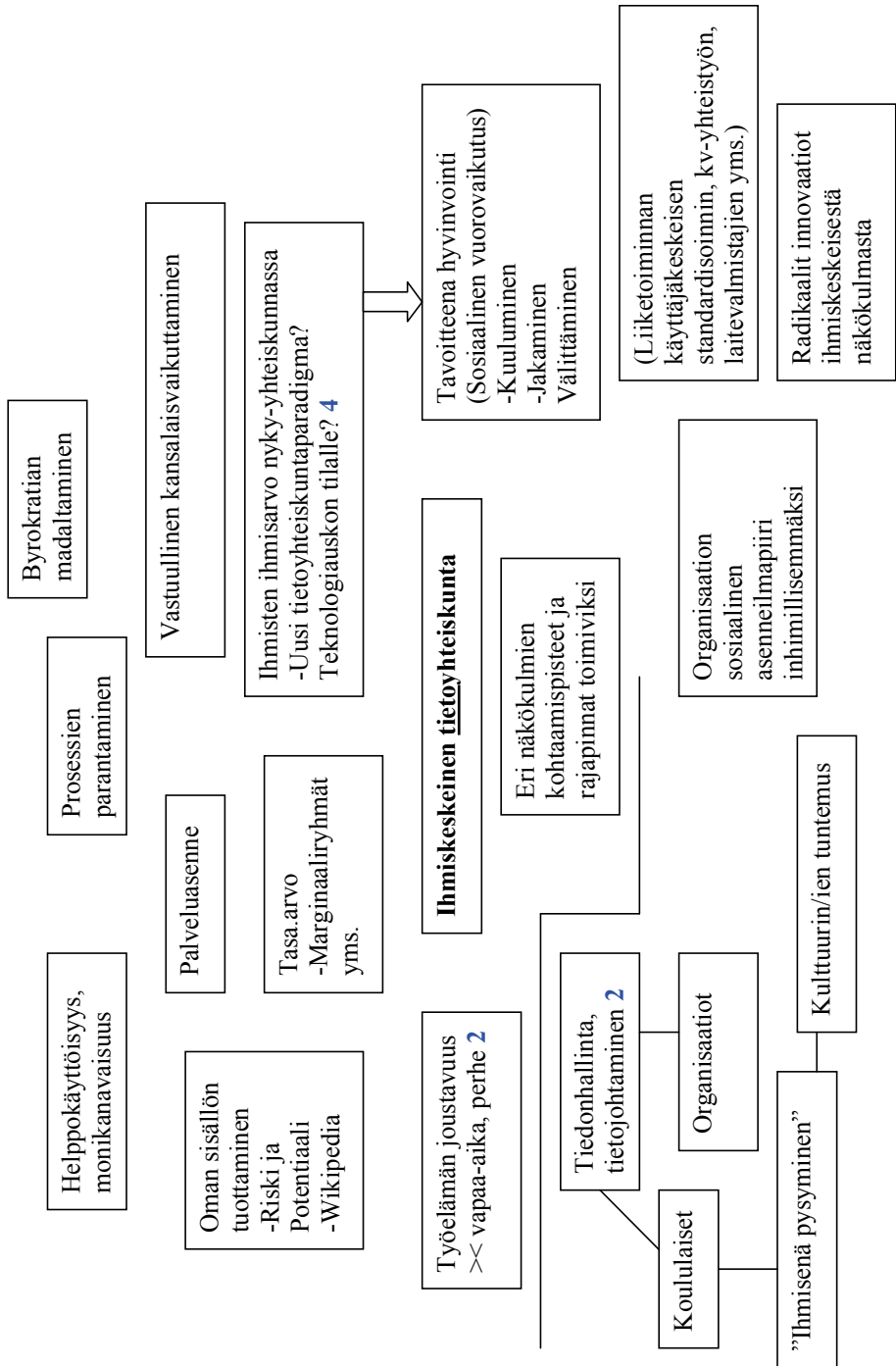
Toinen ryhmä valitsi tulevaisuusteemakseen:

Alhaalta ylöspäin rakentuvat innovaatioprosessit: lokaalien prosessien ja ilmiöiden formaatit globaalilla tasolla.

Yhdistäviä teemoja ryhmien välillä oli muun muassa näkemys siitä, että tietotekniikalla on potentiaalia kansalaisvaikuttamista ja erilaisten paikallisyhteisöjen toimintaa tiivistävänä välineenä. Toisaalta mobiilin tietotekniikan haittana on työajan levittäytyminen koko valveillaoloajalle. Tulisikin luoda uusia yleisesti hyväksytyjä käyttäytymismalleja, jotka mahdollistaisivat hyväksyttävän irrottautumisen tilasta, jossa on aina saavutettavissa. Jotta tietoteknologia palvelisi kansalaisia, tulisi palveluita suunnitella osallistamaan niitä jotka palveluja tulevat käyttämään - ja kun palvelut otetaan käyttöön, tulisi niiden olla helposti käyttöön otettavia. Hyvä toimintatapa voisi olla ohjelmistojen ja palvelukonseptien mahdollisimman laaja open source -tyyppinen innovaatioiden jakaminen. Tällöin ohjelmiston tai palvelun kehittyessä voitaisiin ainakin jossain määrin taata vastaavuus yleisön tarpeiden kanssa.

Jotta kansalaisilla olisi tasa-arvoisemmat mahdollisuudet osallistua tulevaisuuden tietoteknistyvään yhteiskuntaan, tulisi myös panostaa tietoyhteiskunnan keskeisiin kysymyksiin vastaavaan kansalaiskasvatukseen (mistä haen tietoa, miten arvioin saamani tiedon oikeellisuutta, yms.) sekä laitteiden käyttöönoton ja korjaamisen opastukseen (esimerkiksi perustaa IT-talkkarin toimia, tai antaa yksityisten yritysten hoitaa palvelu, mutta tehdystä työstä asiakas voisi tehdä kotitalousvähennyksen).

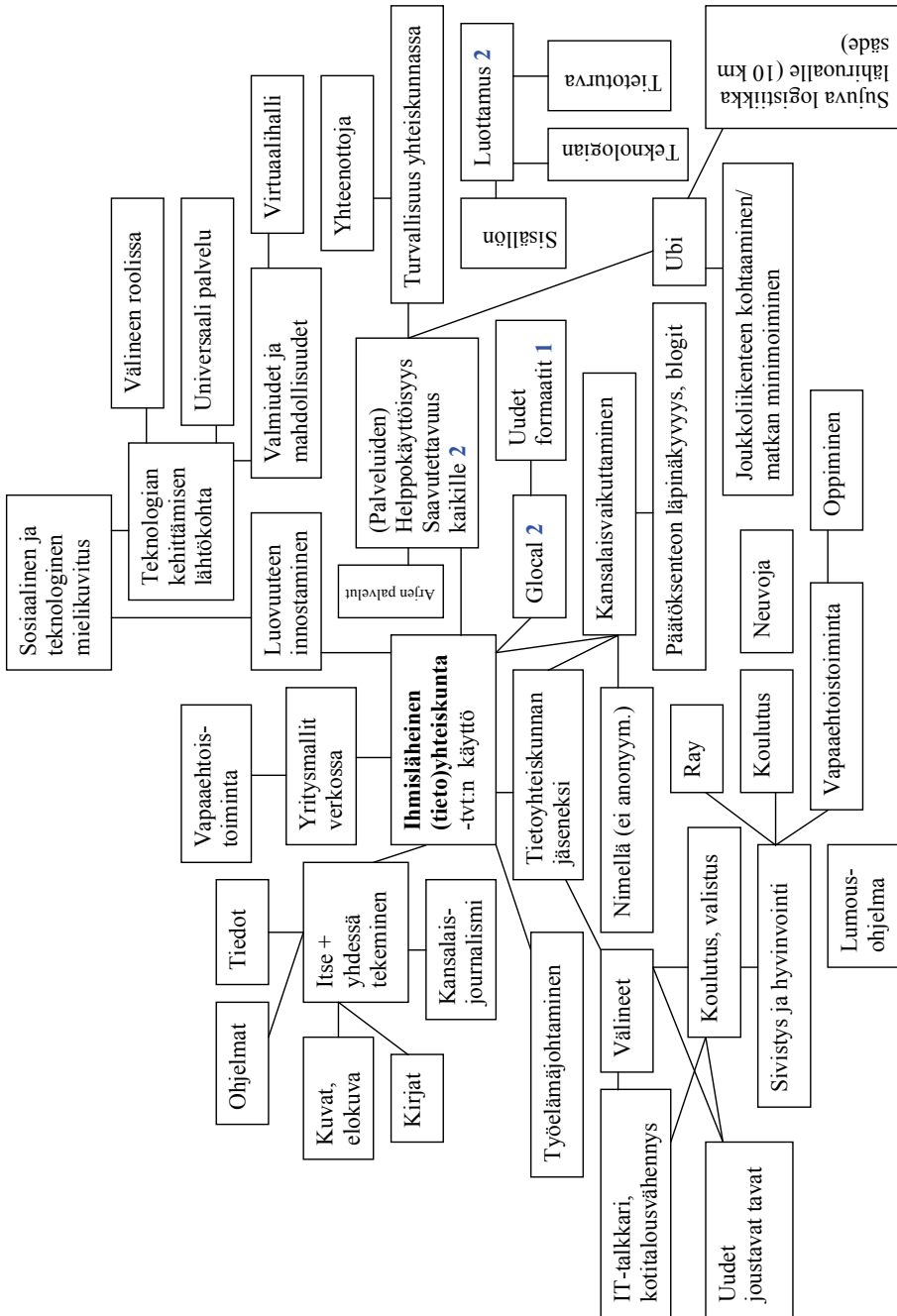
Ihmislähtöinen tietoyhteiskunta -työryhmän 1 tulevaisuuspyörä (mind map)

Ihmisläheinen tietoyhteiskunta -työryhmän 1 tulevaisuustaulukko (ACTVOD)									
Ihmisarvo	Julkinen sektori	Järjestöt	Yhdistykset	Yritykset	Me kaikki verkostoituen	Vastuullinen toimija	Verkostoitunut yhteiskunta		
Actors	Kirjasto, museot, arkistot	Julkinen sektori	Järjestöt	Yhdistykset	Me kaikki verkostoituen	Vastuullinen toimija	Verkostoitunut yhteiskunta		
Customers	Ihmiset; elinkaaren mukaan (elämäntilanne)	Marginaaliryhmät; syrjäytyneet, työttömät jne.	Muissa maissa asuvat ihmiset (kaikki ihmiset)	Ulkosuomalaiset	Luonto/Luonto/ ympäristö	Kulttuuri	Tulevat sukupolvet		
Transformation processes	Julkishallinnon prosessien parantaminen	Byrokraattian madaltaminen (hävittäminen)	Resursien oikea kohdentaminen = ”oikean työn” tekijöitä	Sosiaalisen ilmapiirin parantaminen	Kansalaisvaikut -taminen (ostokäytät -tyminen)	Lainsäädäntö (+/-)	Sivistynyt koulutus -järjestelmä		
Values	Kirjasto, arkistot, lehdet, museot jne.	Lainsäädäntö		Terve yhteisöllisyys	Yritysten eettinen näkökulma	Läpinäkyvyys	Kilpailukyky		
Obstacles	Tasa-arvo	Demokratia	Oman elämän hallinta						
	Elämää	Markkinavoimat (+/-)	Sosiaalinen ilmapiiri	Työn ja vapaa-ajan sekoittuminen	Välineet	Sulkeutuneisuus (ver -koitumattomuus)	Tiedon puute		
Drivers	Sivistyksen puute	Arvot ja asenteet	Tuottavuudesta vaikuttavuuden mittaamiseen	Verkostot	Raha	Kilpailukyky	Yhteisöllisyys		
	Arvojohtajuus (sivistynyt johtajuus)	Saavutettavat säästöt	Elinikäisen oppimisen kannustaminen	Isepalvelu -prosessit					
Products	Globaali pakko	Formaatti	Yhteispalvelut (Kela, työvoimatoimisto, sosiaali- ja terveys jne.)	Tuottaa hallintoa	Arjen palvelut (ihmistä lähellä)	Digitaalset palvelut tuotetaan tasapuolisesti	Virtuaalisyys ja -maailma		
	Monikanavaisuus	Neuvolaverkosto (toimiva verkosto, mutta toiminta vanhentunutta)							
Services	Tasa-arvoinen koulutusjärjestelmä	Neuvolaverkosto (toimiva verkosto, mutta toiminta vanhentunutta)							

Ryhmän valitsema muuttajat eri tulevaisuuskuviin: yritykset, julkinen, yksilö ja etikka.

Ihmisläheinen tietoyhteiskunta -työryhmän 2 tulevaisuuspyörä (mind map)

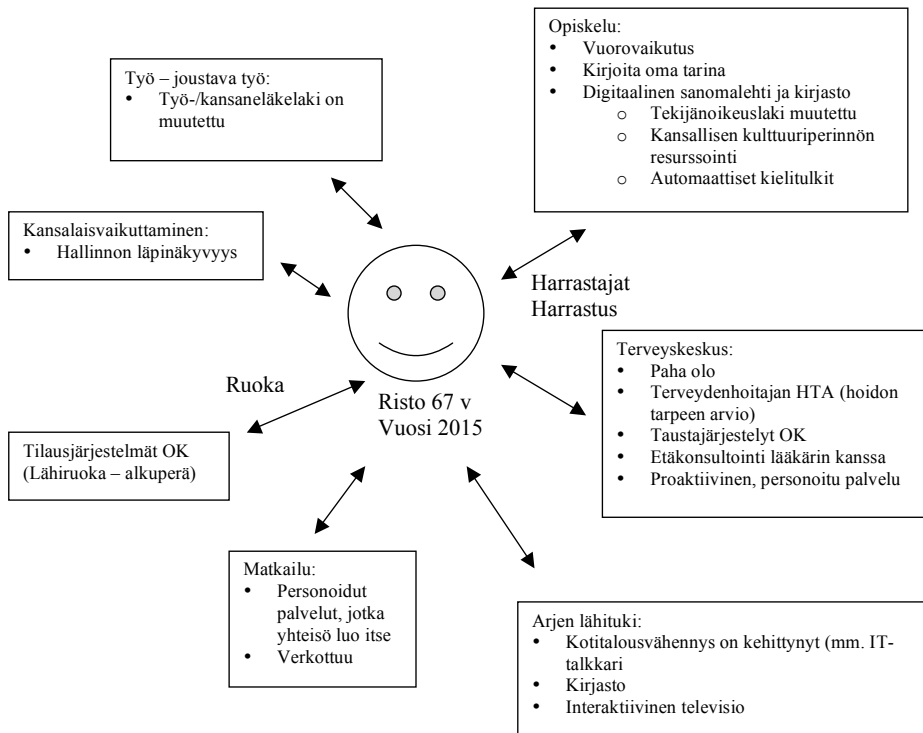

Ihmisläheinen tietoyhteiskunta -työryhmän 2 tulevaisuustaulukko (ACTVOD)							
Paikallisesta, ihmisläheisestä innovaatiosta globaaliksi formaatiksi							
Actors	Pienkauppiaas, viljelijä (mikroyritys)	Operaattori (Infra)	Kirjasto (tietopalvelut)	Integraattori (vättäjä, yhdistäjä)	Paikalliset kansainväliset toimijat (yhdistykset/yhteisöt)	Teknologiayritykset	
Customers	Lähiuokaa halluava asiakas	Lähiasukas	Kunta	Maa, valtio			
Transformation processes	Logistiikka-prosessin tv-t käyttö	Toimintatapojen muutos (yhteistoiminta)	Tutkimus				
Values	Talous/kauppa	Työpaikat	Yhteisöllisyys	Luottamus	Laatu	Perinteiden tukeminen	Paikallinen elinvoima
Obstacles	Vanhhat mallit	Byrokratia	Säädösten joustamattomuus	Luottamuksen puute	Riskinoton puute	Tuotteiden keskeneräisyys	Markkinointikanavan puutteellisuus
Drivers	Yksityinen omistajuus	Hyvinvointi	Formaattikeskus (tukee ja kerää)	Maakuntaliitot	Lainsäätäjä	Tutkimus	Kansalaisvaikuttaminen
Products	Kunnan elinkeinoasiamies	Perunat (Lähiuokaa)	Oppimateriaali	Kotitehävä palvelut	Ikääntymiseen liittyvät palvelut	Kirjasto	Koulu

Ryhmän valinnat tulevaisuuskuvienv pohjaksi: **kumppanuus (julkinen + yritykset + 3. sektori)**

Ihmisläheistä tietoyhteiskuntaa pohtiva työryhmä jakautui myös toisessa tulevaisuusverstaassa kahteen pöytäkuntaan. Näistä työryhmistä toinen – Ihmisarvoa pohtinut ryhmä - eteni suoraviivaisesti ennalta ohjeistetulla tavalla aloittaen tulevaisuustaulukon täytöstä ja siirtyen siitä skenaarioiden pohtimiseen (valitsemalla tulevaisuustaulukosta toisiinsa liittyviä muuttujapareja). Lopuksi ryhmä kirjoitti skenaariot tulevaisuustarinoiden muotoon.

Glocal formaatteja pohtiva pöytäkunta keskusteli laiveammin, eikä ehdotettu strukturoitu eteneminen (ACTVOD-prosessi) sopinut heille aivan yhtä hyvin. Ryhmä teki yhden skenaarion tulevaisuustaulukon avulla (yhteistyö/kumppanuus) ja kaksi muuta (yksilö- ja kansallisenäkökulmat) vapaammin. Kahden viimeksi mainitun skenaarion luomisvaiheessa ryhmä koki taulukkoa paremmaksi tavaksi ottaa ilmiö tyhjän paperin keskusta ja tehdä ranskalaisilla viivoilla tiukasti valitussa näkökulmassa kiinni oleva mind map:

Ihmisläheistä tietoyhteiskuntaa pohtineen työryhmän tulevaisuusverstaan tuloksena syntyi kaiken kaikkiaan 7 tulevaisuuskuvaa, joissa kuvataan suomalaista tietoyhteiskuntaa vuonna 2015. Ensimmäinen tulevaisuuskuva maalaa eteemme jopa vuoden 2045. Jokaisen tulevaisuuskuvan loppuun on liitetty tulevaisuuskuvan nettikyselyssä saama palaute.

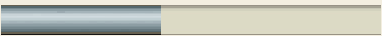

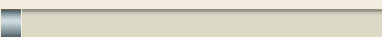
Eettinen, ihmiskeskeinen tietoyhteiskunta - vain pakollako?

Tilanne vuonna 2045: puhdas ilma on lopussa urbaaneilta seuduilta, jäätiköt sulaneet ja ihmiset asuvat vuorilla. Happikubisnes kukoistaa. Suomi on erikoistunut puhtaan veden myyntiin, ja olemme rikas valtio. Ihmiset osaavat kehittää lentäviä aluksia, joissa vain rikkaat saavat elää luksus-elämää. Heidän elämänsä on vielä suhteellisen normaalia.

Apuun tulee Suomen hallituksen tietoyhteiskuntaohjelma (Hän-mies -ohjelma), joka kaivaa arkistoista vanhan strategian vuodelta 2006. Hän-mies -ohjelma huomaa tässä vanhassa strategiassa olevan eettisen skenaarion hyvät puolet. Sen arvot (tasa-arvo, demokratia, terve yhteisöllisyys, globaali vastuu ja elämän kunnioitus) ovat vastaus kaikkiin ongelmiin. Globaali pakko ohjaa ihmiset toteuttamaan strategiaa, lupauksia ja arvoja, ja minimoimaan ympäristöressurssien kuormituksen. Tietokoneet toimivat aurinkosähköllä, virtuaaliset yhteisöt kuluttavat energiaa vähemmän kuin oikeat, lämmitys hoidetaan puilla ja muilla uusiutuvilla energialähteillä. Globaali pakko ajaa myös sivistyneet johtajamme toimimaan yhteisöllisesti, etsimään selviytymiskeinoja, joilla maailma pelastuu. Yhteisöllisyys ja verkostot kumpuavat arkistojen yöstä nousseesta strategiasta.

11. Miten todennäköisenä pidät yllä esitettyä tulevaisuuskuvaa vuodesta 2015?

Kysymykseen vastanneet: 19 (ka: 1,6)

(11.1) Tulevaisuuskuva ei toteudu		42,1%	8
(11.2) Tulevaisuuskuva voi toteutua, mutta se ei ole erityisen todennäköinen		52,6%	10
(11.3) Tulevaisuuskuva toteutuu suurella todennäköisyydellä		5,3%	1

12. Miten haluttavana pidät yllä esitettyä tulevaisuuskuvaa?

Kysymykseen vastanneet: 19 (ka: 1,7)

(12.1) Tulevaisuuskuva on pikemminkin vältettävä.		63,2%	12
(12.2) Tulevaisuuskuva on neutraali: ei sen enempää haluttava kuin vältettäväkään.		10,5%	2
(12.3) Tulevaisuuskuva on melko haluttava		15,8%	3
(12.4) Tulevaisuuskuva on erittäin haluttava		10,5%	2

13. Mitkä ovat tämän tulevaisuuskuvan kultahiput - positiiviset perusajatukset ja ydinasiat, jotka tulisi ottaa kansallisessa tietoyhteiskuntastrategiassa huomioon?

1. Tulevaisuuskuvan kultahiput syntyvät ympäristön pakotteesta - teknologia toimii vähemmällä energialla, selviytymiseen tarvitaan yhteisöllisyyttä. Eli ympäristön ja globaalin yhteisöllisyyden korostaminen. (-5547999)
2. - Ympäristönäkökulma (tietoyhteiskunta tulevaisuudessa on tehtävä kestävä kehityksen periaatteilla) (-5589422)
3. Usko muutosvoimiin:) (-5605164)
4. On kaksi vaihtoehtoa eettisen, ihmiskeskeisen tietoyhteiskunnan toteutumiselle. Vapaaehtoisuus tai pakko. Pakko on todennäköisempi vaihtoehto ja siihen menee vielä aikaa. Kriittisten luonnonresurssien, puhtaan ilman ja veden ja fossiilisten polttoaineiden käyminen yhä niukemmiksi ajaa lopulta eettisten arvojen ja uuden ihmiskeskeisen tietoyhteiskunnan syntymiseen. (-5617784)
5. Radikaaleihin vaihtehtoihin varautuminen, epäjatkuvuuksien ottaminen huomioon (-5632980)
6. Skenaarioin pitäisi herättää. (-5650194)

7. Korostaa eettisiä arvoja (-5650879)
8. Suomen pärjäämiselle positiivinen. (-5658244)
9. paljon yksittäisiä erittäin hyviä asioita (-5673249)

14. Mitkä ovat tämän tulevaisuuskuvan epäkohdat, riskit yms. negatiiviset ydinasiat ja perusajatuksat, jotka tulisi ottaa kansallisessa tietoyhteiskuntastrategiassa huomioon?

1. Tulevaisuuskuvan epäkohta on juuri se, että toiminta nousee "liian myöhään". Muutos tulisi saada läpi voimakkaammin jo nyt. Tässä mielessä kuva on kuitenkin realistinen... (-5547999)
2. - Suomen ei tule vain sopeutua muutokseen, vaan synnyttää itse muutokset! (-5589422)
3. Maailmassa on paljon voimia jotka yrittävät saada valtaa omiin käsiinsä, jossain määrin tämä on tervettä mutta suurimmalta osalta ei. Valta ei saisi ajautua liian harvoihin käsiin, koska se aiheuttaa näköalattomuutta ja pysähdystä. Toimivat ympäristöt ovat usein luonnon kaltaisia eli niissä suurin biodiversiteetti takaa suurimman määrän elinlokeroita. Vettä suomalaiset tuskin koskaan tulevat myymään merkittävässä määrin. Vaikka energian hinta on nousussa lienee maailman kuivilla alueilla niin paljon aurinkovoimaa että järkevintä on erottaa käyttövesi merivedestä. Eri asia sitten on brändätyt vesimerkit joiden menekki on varmastikin taattu. (-5605164)
4. Kysymyksen asettelu oli nyt hämärä, pitikö ottaa kantaa vuoteen 2045 vai 2006 vai johonkin muuhun. Mikä ihmeen hän-mies... En nähnyt nyt asioissa kovin selviä yhteyksiä (-5608578)
5. Miksi ihmiskunnan ja yhteiskuntien pitää aina luoda historiansa kuilujen ja katastrofien kautta ? (-5617784)
6. Kuvaus on epäbalanssissa, tähän on siten vaikea vastata (-5632980)
7. Yhteisöllisyys kenties ymmärretään väärin. Internetissä yhteisöllisyydellä ei tarkoiteta että kansakunta on yksimielinen vaan sitä, että samanmieliset voivat halutessaan löytää toisensa ylikansallisten rajojen. Ihmiset sitoutu-

vat moneen yhteisöön kerrallaan eikä vain kansakuntaan (-5650879)

8. Maailmanlopun skenaariot ovat aina vähän arvelluttavia. Eikö sen öljynkin pitänyt jo loppua aikoja sitten, vai pitikö väestönkasvun räjähtää hallitsemattomaksi jo kymmenen vuotta sitten? (-5658244)
9. Paras on hyvän pahin vihollinen. liian ufomainen tulevaisuudenkuva ei ole uskottava niin että se elähdyttää kaikki toimintaan. (-5673249)

15. Mitä pitäisi tehdä vuosina 2007 - 2011, jotta tämä tulevaisuuskuva toteutuisi vuoteen 2015 mennessä?

1. Ajaa läpi globaalia agenda... (-5547999)
2. Uskon että energia on kaikki kaikessa. Kun robotit kehittyvät sille tasolle että ne voivat ottaa ihmisten työpaikat mekaanisilla aloilla on merkitystä vain energian sen hetkisellä hinnalla. Energian säästäminen ei varmastikaan ole pitkän tähtäyksen raktaisu sillä energian tarve tulee edelleen kasvamaan eksponentiaalisesti. Tärkeämpää lienee energialähteiden hajauttaminen. Jokainen energiaa tuottava sektori tulee joutumaan kovan kilpailun alle hintojen noustessa ja öljyvarojen hiipeussa. Tämä lienee ympäristön kannalta nopein tapa saada kivihiili ja öljyteollisuus päästöineen loppumaan. Eli mitä korkeammalle energian hinta kipuaa sitä nopeammin me pääsemme kestävämpään energiatalouteen. Energian säästö ja kulutuksen vähentäminen vain tukahduttaisivat kehitystyötä ja ympäristö joutuisi kauemman olemaan alltiina nykyisille saastuttaville vaihtoehdoille. Siis lisää energiaa ja entistä monipuolisemmin! Muutosvoimien aikaansaamiseksi harvainvaltaa vastaan tarvitaan internetin kaltaista vapaata verkkoa jonka suojissa ihmiset voivat vaihtaa mielipiteitään ja tarvittaessa toimia. Mahdollisia ovat jopa internetpuolueet joissa eduskunnassa istuu vain nukke ja äänestykset suoritetaan sen mukaisesti mitä puolueen nettisivustoilla ihmiset ovat äänestäneet. Tässä siis poistetaan edustava taho ja sen tilalle tulee suora linja yksilöltä äänestyspöytää. En ota kantaa onko malli järkevä mutta varmasti kokeilemisen arvoinen. (-5605164)

- 3.** Luonnollisesti Suomen tulisi kansallisesti ja kansainvälisesti pyrkiä siihen, ettei oheiset uhkakuvat toteudu. Tämä ei ole kuitenkaan Tietoyhteiskunnan tms. primääri tehtävä vaan yksi sivujuonne. Tätä sivujuonetta viedään eteenpäin kuitenkin ihan eri foorumeilla (mm. energiakeskustelu) kuin tietoyhteiskuntanäkökulmasta. (-5608578)
- 4.** Luoda eettinen, kestävä ja ihmiskeskeinen tietoyhteiskuntavisio. (Hänmies-ohjelma) Se on uusi Sampo. (-5617784)
- 5.** Pikemmin ´kin pitäisi miettiä, millä skenaarion toteutuminen voitaisiin estää tai miten siihen sopeudutaan (-5632980)
- 6.** Liian scifiä arvioitavaksi oikeasti. (-5650422)
- 7.** ??? (-5650879)
- 8.** Tästä tuli poimia hyvät asiat kuten ympäristö- ja energiaongelmien ratkaisut operatiivisesti tehtäviksi asioiksi (-5673249)

Yhdessä tekemällä hyvää julkista palvelua

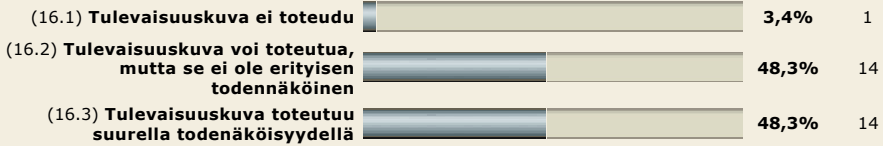
Julkinen sektori, yritykset ja me kaikki verkostoituneina tuotamme arjen palveluja monikanavaisesti. Asiakkaat osallistuvat palvelujen tuottamiseen ja kehittämiseen. Julkishallinnon prosesseja parannetaan.

Suomi avaa palveluja kehittämällä myös uusia vientimahdollisuuksia. Tämä tuottaa yhteisöllisen, hyvinvoivan Suomen jonka arvot ovat tasa-arvo ja ihmisarvoinen oman elämän hallinta.

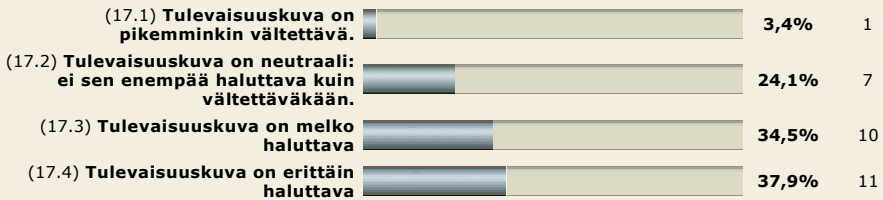
Toimintaa kuitenkin hankaloittavat säädökset, byrokratia ja ihmisten sekä yhteisöjen sulkeutuneisuus.

16. Miten todennäköisenä pidät yllä esitettyä tulevaisuuskuvaa vuodesta 2015?

Kysymykseen vastanneet: 29 (ka: 2,4)

17. Miten haluttavana pidät yllä esitettyä tulevaisuuskuvaa?

Kysymykseen vastanneet: 29 (ka: 3,1)

18. Mitkä ovat tämän tulevaisuuskuvan kultahiput - positiiviset perusajatukset ja ydinasiat, jotka tulisi ottaa kansallisessa tietoyhteiskuntastrategiassa huomioon?

1. Visio on erittäin hyvä ja kannatettava, taustatyötä hyvinvoinnin eteen. (-5554442)
2. - Yhteispalveluajattelu on hyvä juttu - Julkiset palvelut vientituotteena (-5589135)
3. Verkostomaiset palvelujärjestelmät. Julkishallinnon laadun kehittäminen. Tasa-arvo ja ihmisarvo. Oman elämän hallinta. (-5598185)
4. Yhteinen tekeminen, asiakkaan/kansalaisen/ihmisen huomiointi. (-5598893)
5. Kaksi ensimmäistä kappaletta tavoitteena. (-5599167)
6. Yhdessä tekemisen kulttuuri, tietty talkoohenkisyys Hankaluudetkin ovat voitettavissa, kun ne tiedostetaan ja työstetään. (-5600609)
7. Joustava Verkostotyösekentely (-5602806)
8. Monikanavaisuus tuo valtion kansalaisen lähelle ja toisinpäin. Välimatkaa päättäjiin nähden tulee vähentää silloin kun se on mahdollista. Kansalaisen on vaike ymmärtää miksi TVT:tä ei käytetä silloin kun se

olisi mielekästä ja mahdollista. (-5605052)

9. Arjen palveluja saatavilla eri tavoin (-5617205)
10. Ihmisten tarvitsemien palvelujen laatu ja määrä ovat itseisarvoja. Niitä on osattava vaatia ja tuottaa. (-5617202)
11. Yhteinen vastuu muista ja itsestä. Yhteisöllisyys. Yhdessä pärjäämme. (-5621664)
12. Julkishallinnon prosessien kehittäminen (-5641520)
13. Vientituote voi olla palvelu tai sen konsepti. Se ei meille suomalaisille vielä oikein aukea. (-5650498)
14. Hyvä, että voi toimia verkossa, ei tarvitse jonottaa (-5653214)
15. - Yhteistyö - asiakaslähtöisyys - yhteisöllisyys - arvot - palvelu prosesseja uudistetaan, eli mennään pintaa syvemmälle (-5653961)
16. Yhteistyön lisääminen sektoreiden välillä (-5656451)
17. Tasa-arvo, ihmisarvoinen oman elämän hallinta kuullostaa tosi hyvältä (-5657475)
18. Monikanavainen palvelujen tarjonta. (-5657731)
19. Parannetut julkishallinnon prosessit ja verkostoitunut tehokas ja vaikuttava palvelujen tuotantotapa. Lisäksi ihmisten oma elämänhallinnan paraneminen ja hyvinvointiyhteiskunnan säilyminen. (-5660142)
20. Yhteisöllisyys Vientimahdollisuudet Esteet (-5671174)

19. Mitkä ovat tämän tulevaisuuskuvan epäkohdat, riskit yms. negatiiviset ydinasiat ja perusajatukset, jotka tulisi ottaa kansallisessa tietoyhteiskuntastrategiassa huomioon?

1. panoksia ja keinoja tämän toteuttamiseen tarvitaan. Tuntuu että hankintalainsäädäntö ym. pikemminkin haittaa tällaista kehitystä kuin edistää sitä. (-5554442)
2. Byrokrazia, organisaatioiden jäykkyys, muuttumattomuus. Ihmisten ja yhteisöjen sisäänpäin kääntyneisyys. (-5598185)
3. Turhat säädökset, turha byrokrazia. (-5598893)
4. Viimeinen kappale, joka kuvaa nykytilannettakin. (-5599167)

5. Tietty prosessien hitaus, jota voidaan vauhdittaa hyvillä työskentelymenetelmillä. Tietotekniikka voi vahvistaa yhteisöllisyyttä ja yhdessä tekemisen kulttuuria, mikäli se tarjoillaan käyttäjille ystävällisesti ja turvallisesti. (-5600609)
6. Byrokratia ja raja-aidat (-5602806)
7. Yhteistyö vaatii läpinäkyvyyttä ja tiedotusta, jonka mahdollistaa ainoastaan TVT:n käyttö. Yhtenä toimintaa vaikeuttavana taitaa olla myös päättäjien puutteelliset taidot ja tiedot uuden tekniikan käytössä. (-5605052)
8. Byrokratia ja lainsäädäntö, yritysten jäykkä ja itsekäs toiminta (-5617205)
9. Kovien taloudellisten arvojen alle haudataan ihmisarvot ja laadukas elämä. (-5617202)
10. - Julkishallinto, palvelut, monikanavat... bla bla blaa -- tätä kaikkea on hoettu jo niin kauan mutta kun me ei saada mitään vietyä läpi ja toimimaan ; Oy Suomen Sähköinen Hallintopalvelumalli Ab on liikuntakyvytön norsu jo syntyessään, ei näitä toimintamalleja ikinä läpi ajeta ; kaikki sähköiset palvelut ja e-kauppa on keksitty jo yli 20 vuotta sitten mutta ei ne vaan etene kun julkishallinnon tietokoneetkin on 80-luvulta eikä ole laajakaistaa (-5650560)
11. En näe sellaisia. (-5650498)
12. Ihmisten erillisyys (-5653214)
13. - Tehdään asioita niin kuin ennenkin on tehty - urautuneet ajatusmallit - byrokratia (-5653961)
14. Riskinä on se että avoin ja mahdollistava yhteiskunta samaistuu markkinavetoiseen yhteiskuntaan jonka "kahleena" nähdään julkisesti säännelty palvelutuotanto. Asiahan ei ole näin (joko/tai). (-5656451)
15. Byrokratia (-5657475)
16. Palvelujen vienti varsinkin sote-alalla on haasteellista koska se on ensinnäkin työvoimavaltaista ja toisaalta asiakkuus on hyvin paljon kulttuurisidonnaista sekä riippuu kohdemaan lainsäädännöstä ja määräyksistä. Asiakkaathan osallistuvat aina jo nykyäänkin tuotteiden kehittämiseen (eihän kukaan niitä muuten hankkisi). Mutta menetelmän tulee olla

käyttäjakeskeistä. (-5657731)

17. Verkottunut työtapa ei saa johtaa työn ja vapaa-ajan täydelliseen sekoittumiseen, joka heikommin elämäänsä hallitsevien osalta kääntyy joko työttömyydeksi tai jatkuvaksi työssä olemiseksi ja loppuun palami-seksi. (-5660142)
18. Esteet tulisi raivata pois (-5671174)

20. Mitä pitäisi tehdä vuosina 2007 - 2011, jotta tämä tulevaisuuskuva toteutuisi vuoteen 2015 mennessä?

1. Lainsäädännön mahdollistettava PPP -mallien kehittäminen ja hyvä kumppanuus. Viisaita tilaajia ja rahoitus kuntoon. Uusia liiketoimintamalleja. (-5554442)
2. - Julkisten palveluiden prosessiosaamisen markkinointi ja sillä rahastaminen -hanke (-5589135)
3. Julkishallinnon tukea esim. vapaaehtoistyötä tai tukea osa-aikatyön tekemistä mm. verotuksen ja sosiaaliturvajärjestelmää muuttamalla. Kansallinen yhteisen me hengen nostattaminen. Paikallisyhteisöjen tukemista. Globalisaation vastaista toimintaa. (-5598185)
4. Ihmisten kasvattaminen suurempaan yhteisöllisyyteen aikana, jolloin yhteiskunnan arvot vain koventuvat. Poistaa menneisyydestä periytyviä turhia byrokratioita (vrt. Postin byrokratieikkuri noin v 1988, kaikki 350 vuoden aikana annetut säädökset lakkasivat olemasta voimassa puolen vuoden kuluttua ellei niitä sitä ennen uudistettu). (-5598893)
5. Muuttaa tuon viimeisen kappaleen asioita. (-5599167)
6. Kehittämisen- ja projektiresursseilla tuetaan monipuolisten verkostojen kehittämistyötä. Suomalaisia rohkaistaan osallistumaan muiden maiden palvelujärjestelmien rakentamiseen. (-5600609)
7. Purkaa byrokratiaa, hallinnon tulisi perustua luottamukseen (-5602806)
8. Suomalainen tietoyhteiskunta on kansalaisten tietoyhteiskunta. Positiivisella tulevaisuuden rakentamisella, kaikkien kansalaisten ja sidosryhmien yhteisponnistuksella tämä on mahdollista. (-5617202)

9. Joustavmmat säädökset (-5641520)
10. Otetaan kansallisesti hoidettavaksi pilotoiteja. (-5650498)
11. - Räjätetään nykyinen hallintokulttuuri ja aletaan alusta eri ihmisillä (-5653961)
12. Byrokratian karsiminen (-5657475)
13. Panostus toiminnanohjausjärjestelmien kehittämiseen monitoimijaympäristössä. Siihen liittyy prosessien kehittäminen käyttäjäkeskeisesti yhdessä asiakkaiden mutta myös palveluita tarjoavien työntekijöiden kanssa. Lisäksi on syytä seurata aktiivisesti palvelujen vientimahdollisuuksien kuten esim. Finnpro tekee parhaillaan. (-5657731)
14. Julkishallinnon prosessien kuvaaminen, geneeristen yhteisten järjestelmien levittäminen ja käyttöönotto eri puolilla. Mistä revitään rahat kaikkeen hyvään ja samalla säilytetään globaali kilpailukyky, on kynnyskysymys. (-5660142)
15. Julkisella sektorilla tulisi käynnistää palvelurakennemuutosohjelma, jossa myös yksityisellä sektorilla ja yhteisöillä on keskeinen rooli (-5671174)

Tanjan arki - tietoyhteiskuntakehitys auttaa yksilön arjessa selviytymistä

Tanja on julkisella sektorilla töissä, mutta tietysti myös asiakassuhteessa valtioon, kuntaan ja eri palveluihin: tarvitsee terveydenhuoltoa, koulutus- ym. arjen palveluita (alaikäiset lapset).

Hänellä on toimivat työn, vapaa-ajan harrastusten ja sukulaisten verkostot. Verkostojensa ja toimivien lähipalvelujen ansiosta hän selviää arjen tilanteista, esimerkiksi lasten päivähoitokuljetuksista mobiilihoitoringin avulla. Työuran ja perheen yhteensovittaminen on haaste. Oma äiti hoitaa tarvittaessa lapsia, 4H -kerholaiset ulkoiluttavat koiria (voi varata netistä), työpaikka joustaa, joten hän voi työskennellä kotoa käsin, koska hänellä on työhön tarvittavat tietotekniset välineet ja nopeat tietoliikenneyhteydet. Myös läsnäolo kokouksissa on mahdollista virtuaalisesti. Ylipäätään ympärillä olevat verkostot mahdollistavat monen asian. Tanja elää elämän ruuhka-aikaa, 10 vuoden päästä lapset ovat isoja (jos ei nyt tee uusia) joten oman elämänhallinnan ja asioiden priorisointi tärkeää (nettilääkäri, videoneu-

vottelut, keskustelufoorumit, jääkaapin automaattinen täyttö, lasten kuljettamiset, talon työt, tv-talkkari, kansalaisosallistuminen ...)

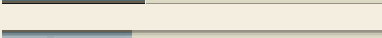
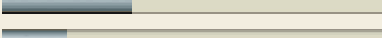
21. Miten todennäköisenä pidät yllä esitettyä tulevaisuuskuvaa vuodesta 2015?

Kysymykseen vastanneet: 29 (ka: 2,6)

(21.1) Tulevaisuuskuva ei toteudu		3,4%	1
(21.2) Tulevaisuuskuva voi toteutua, mutta se ei ole erityisen todennäköinen		31%	9
(21.3) Tulevaisuuskuva toteutuu suurella todennäköisyydellä		65,5%	19

22. Miten haluttavana pidät yllä esitettyä tulevaisuuskuvaa?

Kysymykseen vastanneet: 29 (ka: 2,6)

(22.1) Tulevaisuuskuva on pikemminkin vältettävä.		10,3%	3
(22.2) Tulevaisuuskuva on neutraali: ei sen enempää haluttava kuin vältettäväkään.		37,9%	11
(22.3) Tulevaisuuskuva on melko haluttava		34,5%	10
(22.4) Tulevaisuuskuva on erittäin haluttava		17,2%	5

23. Mitkä ovat tämän tulevaisuuskuvan kultahiput - positiiviset perusajatukset ja ydinasiat, jotka tulisi ottaa kansallisessa tietoyhteiskuntastrategiassa huomioon?

1. Syntyvyyttä ylläpidetään. Lapsia halutaan tehdä edelleen. Mutta missä on Tanjan mies?! Eikö miehillä ole näitä samoja tarpeita? (-5554442)
2. - Työn ja muun ajan yhteensovittaminen on yksi tietoyhteiskuntakehityksen keskeistä haastaista. Tähän tulee löytyä ratkaisuja myös tietoyhteiskuntastrategiasta. (-5589135)
3. ??? (-5596529)
4. Naisen rooli tämän päivän työyhteiskunnassa on jo tuota. Tosin kuvauksessa paljon helpotusta tuovia asioita: mobiilihoitorinki, joustot työpaikalla, isovanhemmat auttamassa, etätyöskentelymahdollisuus, nettilääkärit yms... (-5598185)
5. Verkostot, mahdollisuus hoitaa monia asioita helposti tietoyhteiskunnan keinoin. (-5598893)

- 6.** Tunnistettu tarpeita, joita keskivertokansalaisella on. (-5599167)
- 7.** Tietotekniikka auttaa arjessa elviytymisessä. Työelämä ja perhe- elämä voidaan sovittaa aika joustavasti yhteen - ainakin teoriassa. (-5600609)
- 8.** Verkostossa toimiminen (-5602806)
- 9.** ICT laaja-alainen hyödyntäminen laaja-alaisesti arkitoiminnoissa (-5602950)
- 10.** TVT hyödyntää ihmisiä ja saa aikaan uusia tapoja toimia. Ihmiset ottavat uuden käyttöönsä koska se tuo konkreettista helpotusta elämään. Tanja on oletettavasti saanut koulutusta tekniikan käytössä työhön liittyen tai jo ammattiin opiskellessaan. Hän on myös valmis hyödyntämään samoja tekniikoita arjen organisointiin. Päivähoito organisoituu suvun ja lähipiirin kanssa, mutta tarvittaessa kunnallisen sektorin tukemana. Tämä voisi olla myös sitä eläkeläisten tekemää työtä, jolla on merkitystä kansantaloudelle. (-5605052)
- 11.** Joustava työ, monipuoliset sähköiset palvelut (-5617205)
- 12.** Tällaisia monisuorittajia ja menestyjiä meillä on keskuudessamme. (-5617202)
- 13.** Pakosta selviytyy paremmin. Parempi vaihtoehto olisi, jos lapsilla olisi useampia sylejä (tosin sukulaisverkostoja oli, missä mies?), joissa istua - sosiaalsita alkupääomaa ja jos Tarja ei olisi yksin virtuaalisessa maailmassa vain lasten kyselyjen keskellä. Mutta onhan sitä ennenkin selvitty (-5641520)
- 14.** Lastenhoito työn ohella pitäisi helpottaa eikä vaatia nuoria äitejä pitkiin päiviin (-5653214)
- 15.** Uudet palvelut ja laitteet helpottavat arkipäivää (-5653961)
- 16.** Yhteisöllisyyden vahvistaminen (-5656451)
- 17.** Verkostoituminen ja perheen tukeminen työssä käyville ihmisille (-5657475)
- 18.** Arjessa selviytyminen helpottaa parhaimmillaan arjessa selviytymisen stressiä. Myös työnantaja tunnistaa osaamisen tarpeen ja vaalii sitä. (-5657731)
- 19.** Yksinhuoltaja(?)/perheellinen pystyy yhdistämään perheen ja työn. Sähköiset palvelut vapauttavat aikaa hoitamaan palveluiden käytön

silloin kun se ihmiselle sopii, ajasta ja paikasta riippumatta. Työpaikka joustaa työntekijän kanssa samaan suuntaan. (-5660142)

- 20.** Kuvattu hyvin miten tieto- ja viestintäteknikkaa voidaan käyttää arjen palveluissa ja miten yhä yleisempää on monimuotoinen tietotyö (-5671174)

24. Mitkä ovat tämän tulevaisuuskuvan epäkohdat, riskit yms. negatiiviset ydinasiat ja perusajatukset, jotka tulisi ottaa kansallisessa tietoyhteiskuntastrategiassa huomioon?

1. Kuka tekee arjen palvelut, kuka innovoi ja rahoittaa ne, kuka luo palveluorganisaatiot ja liiketoimintamallit? (-5554442)
2. Puristetaanko vielä lisää vanhemmista. Mihin jää vanhempien ja lasten yhteinen aika. Miten tässä rumbassa vanhemmat voivat tukea lasten itsetuntoa ja luovuutta. Löytyykö työelämästä todella joustoa vanhempien ja lasten tarpeiden vuoksi. (-5598185)
3. Missä on Tanjan mies vai eikö ole? Miksi nainen tekee kaiken? Kiireen leima. (-5598893)
4. Miten toteutetaan, maksaa, onko varaa. Kuinka verkostot luodaan? Ovat kuitenkin suurelta osaltaan ns. kolmatta sektoria. Nyky-yhteiskunta passivoi ihmiset ja väsyttää tehokkuusvaatimuksillaan. (-5599167)
5. Vapaa-aikaa ja jutunoloa ei tunnu riittävän. Aina pitää olla tehokas. En usko, että lapsille riittää mikään "Tehoäiti". Aitoa läsnäoloa on vaikea järjestää, kun koko ajan jokin vempain odottaa näpyttäjää. (-5600609)
6. Äiti parka! Missäs isä on? Ruuhkavuosiin tarvitaan enemmän aikaa ja joustavuutta työhön (-5602806)
7. Hyvien käytäntöjen hidas leviäminen (-5602950)
8. Tekniikka ei helpota elämää, vaan kaikki vapautunut aika menee uusiin tarpeisiin. Ihminen loppujenlopuksi tarvitsee toista ihmistä, johon voi luottaa kun itse sairastuu eikä pääse edes nettilääkärille. (-5605052)
9. Liian suppea ajattelu saatavilla olevista palveluista - "joku muu" tarjoaa palveluja kun samaan aikaan pitäisi aidosti voida osoittaa että ihmiset

voivat ITSE tuottaa monipuolisemmin palveluja toisille, yrityksille, yhdistyksille jne. (-5617205)

- 10.** Uhraako ihminen uransa ja menestymisensä takia liian suuren osan elämästään ? (-5617202)
- 11.** Tarvittavantyöpanoksen jakautuminen elämän aikana. Näyttää edelleen olevan samaa hullunmyllyä lasten ollessa alaikäisiä eli silloin pakollista tekemistä on enemmän kuin pystyy tekemään ja vanhempana ei ole mitä tekisi. Työtä pitäisi pystyä jakamaan tasaisemmin elinaikana. (-5621664)
- 12.** Työyhteisön sosiaaliset suhteet jäävät heikoiksi, samoin muut ihmis-suhteet, jos aina on kiire ja kaikki yhteydenpito ja hankinnat hoidetaan teknisten välineiden avulla. (-5640385)
- 13.** Ei innovatiivisuutta, vaikea nähdä kauas, vaikea ennustaa (-5653961)
- 14.** Työn ja vapaa-ajan sekoittuminen (-5656451)
- 15.** Ihmisten verkostoituminen tuntuu nykyaikana olevan vain haave saattikka töiden jousto (-5657475)
- 16.** Hyvin teknologinen järjestelmä, joka pahimmillaan kaatuu omaan monimutkaisuuteen sekä saattaa lisätä ihmisten keskinäistä eriarvoisuutta. Myös järjestelmien ylläpitäminen voi olla hyvin työllästä sekä aikaa vievää. (-5657731)
- 17.** Vuorokauden tunnit eivät riitä, mikäli työ ja arjen pyörittämiseen liittyvät asiat vievät liikaa aikaa. Mikäli ympärillä oleva tekninen infra ei syys-tä tai toisesta toimi, voi myös elämän korttitalo romahtaa. (-5660142)
- 18.** Työn ja vapaa-ajan/omien asioidenhoitoon käytettävän ajan suhde. Tulevaisuuskuvasa kuvatun päivän yli sirpaloituvan(tieto)työn osalta ei ole vielä toimivaa mallia erityisesti julkiselle sektorilla joustavan työn osalta, jossa ajan kautta työn tuloksen mittaaminen ei ole mahdollista eikä järkevää. Käytännössä joudutaan siihen, että ns.työtuntien lisäksi tehdään vielä muuten töitä, koska vapaa-ajan käsite hämärtyy (-5671174)

25. Mitä pitäisi tehdä vuosina 2007 - 2011, jotta tämä tulevaisuuskuva toteutuisi vuoteen 2015 mennessä?

1. Arjen palvelustrategia kehitysrahoineen, TEKESiin oma ohjelma tästä (-5554442)
2. - Työajan uudelleenmäärittely käynnistettävä heti (-5589135)
3. Mm. muutoksia eri "työehtolakeihin", verotusjärjestelmän muutoksia (työnantajan tarjoamat etuudet), tekniikan kehittymistä, Yhdistystoiminnan tukemista. (-5598185)
4. Liian yhdenmukaistamisen tilalle tulisi löytää enemmän erilaisia ihmismalleja, joista ihmiset löytäisivät omiin elämäntilanteisiinsa ja haluihinsa paremmin sopivia malleja (ja näitä eri malleja tukevat yhteiskunnan aktiviteetit ja palvelut) (-5598893)
5. Muuttaa maailma reaktiivisuutta edellyttävästä proaktiivisuuden mahdollistavaksi. Kehittää julkista sektoria siten, että osaltaa mahdollistaa tämän. (-5599167)
6. Kehittää etätöiden tekemisen mahdollisuuksia, uskaltaa sanoa myös "ei" ja tuntee rajansa kaikkeen ei pidä suostua vanhemmilla on oltava aikaa perheelleen silloin kun sitä tarvitaan, eli joustavia työaikoja ja joustavia järjestelyjä tarvitaan (-5600609)
7. Perhepolitiikkaa tulisi pohtia ihan uusista näkökulmista (-5602806)
8. Kotihoitoa ja omaishoitoa tulere tukea voimakkaasti. Vanhemmille konttä rahaa, jolla saavat järjestää lapsen hoidon. Samaten omaishoitajille tulee antaa tuntuva korvaus työstä. (-5605052)
9. Ks em. (-5617205)
10. Kuormaa yksilöiden kesken tulisi proaktiivisesti tasata. Koulutus, oman elämän laatu ja elämäntilanne ovat kaikkien asioita. (-5617202)
11. - (-5653961)
12. Perheen merkityksen korostaminen ja erilaisten nettipalveluiden ideointi ja toteuttaminen (-5657475)
13. Järjestelien kehittämisessä tulee lähteä liikkeen käyttäjistä sekä heidän omista ehkä vielä tunnistamattomista tarpeista. Käyttäjakeskeisten toi-

mintatapojen soveltaminen myös erilaisten prosessien kehittämisessä on satsaamisen arvoista. (-5657731)

- 14.** Huolehtia tietoturvalisistä palveluista, jotka on integroitu toisiinsa. Työelämässä olevat joustot työntäjien puolesta mahdollistavat ihmisen muun elämän. Koulujen resursointi, mm. perusinfran suhteen, jotta tietoyhteiskunnan mahdollisuuksien käyttäminen opetuksessa tulisi osaksi arkipäivää. Ilman tarvetta varata atk-luokkaa etukäteen. Joka luokkaan vähintään kone, kunnon verkkoyhteys ja kunnon datatykki. (-5660142)
- 15.** Yhä yleisemmän monimuotoisen tietotyön osalta tulisi laatia uudet pelisäännöt, jotka ottavat työntäjän tulostavoitteet huomioon mutta luovat työtekijälle mahdollisuuden jäsentää työnsä ja päivänsä siten, että asetetut tavoitteet ovat kohtuulliset ja työnantajan kanssa pelisääntöjen mukaisesti sovittu. Käytännössä tavoite/kehityskeskustelukultturi ja säännökset tulisi saattaa ajan tasalle kaikissa työyhteisöissä. Tarvittaessa työlainsäädäntöä tulisi kehittää, koska vuosisadan vanha ammattiyhdistysliikkeen 8 tunnin työaikasaavutus ei mitenkään auta eikä tue Tanjan arjessa selviytymistä. (-5671174)

Luottamuksen Suomi

Suomalaisen vahvan demokratian ja talouden kannalta on olennaista avoimet, yhteensopivat ja laadukkaat tietoinfrastruktuurit ja niiden mahdollistamat tieto- ja viestintäteknologiapalvelut. Tämä saadaan aikaan sillä, että verkot ja palvelut erotetaan toisistaan ja verkkojen katsotaan kuuluvan perusinfrastruktuuriin.

Palveluissa luodaan yleisiä kilpailun mahdollistavia generisiä palvelualustoja. Tämän vaatima ammattitaito on otettu huomioon erityisesti ammatillisen koulutuksen eri asteilla. Monialayhteistyö perustutkimuksen kanssa tulevaisuuden tarpeiden tiedostamiseksi on saumaton. Tämä syntyy tieto- ja viestintäteknologian kautta lisääntyvällä avoimuudella ja tutkimusrahojen kohdentamisella.

Tätä kehitystä hankaloittaa tutkimus- ja koulutusrahojen sekä päättäjien näkemysellisen tiedon puute. Toisaalta muutosprosessin edistäjiä ovat kaukokatseiset

hallitusohjelmat. Järjestelmän rakentamisessa huomioidaan läheisyys, tasapainoisuus ja tasa-arvoisuus.

Kaikki palvelut tuotetaan käyttäjien ehdoilla. Suomen vahvuus on luottamus järjestelmiin ja toimijoihin, mm. tietosuoja. Mikro- ja pk-yritysten toimintaa on helpotettu automaattisella tietojärjestelmällä ja tietojärjestelmävirroilla.

18. Mitkä ovat tämän tulevaisuuskuvan kultahiput - positiiviset perusajatukset ja ydinasiat, jotka tulisi ottaa kansallisessa tietoyhteiskuntastrategiassa huomioon?

1. Positiivista ovat "avoimet, yhteensopivat ja laadukkaat tietoinfrastruktuurit ja niiden mahdollistamat tieto- ja viestintäteknologiapalvelut". Nämä voivat mahdollistaa uudenlaista toimintaa. Itse asiassa tämä tulevaisuuskuva tulisi yhdistää rohkeaan kokeilemiseen (eli toiseen kuvaan "Suomalaisuus maailman kansojen joukossa"). Monialaisuus ja yhdistely ovat aina kannatettavia... (-5547999)
2. Maahamme pitäisi saada nopeasti verkko-operaattori, joka ei itse tuot-

taisi palveluja. Perustan voisi antaa Telian verkko, jonka kehittäminen ei yhtiötä enää kiinnosta. Valtio voisi ostaa verkon ja sitä kautta turvata tehokkaiden ja edullisten yhteyksien ja sitä kautta palvelujen kehittymisen koko maassa. (-5557746)

3. - Luottamus on tietoyhteiskunnan kehittämisen ehkä tärkein osa-alue. Sitä ei saa menettää. - Pk-yritysten palveluiden sähköistäminen (-5589422)
4. Lähellä skenaarioita 1 ja 2. Luottamuksen korostaminen yhteiskuntaa koossapitävänä voimana. (-5596417)
5. Erilaisten infrastruktuurien välinen yhteistyö on aina suotavaa. (-5605164)
6. Käyttäjien huomiointi. (-5608578)
7. Hyvä idea, joka on ollut kehitteillä jo vuosikymmenet (-5617784)
8. Tässä ei ole erityisiä kultahippuja (-5632980)
9. Tietoliikenne on tosiaan perusinfra! (-5650422)
10. Luottamus on tärkeä asia. (-5650879)
11. Avoimet yhteensopivat järjestelmät. Palveluissa luodaan yleisiä kilpailun mahdollistavia geneerisiä palvelualustoja (-5673249)

19. Mitkä ovat tämän tulevaisuuskuvaan epäkohdat, riskit yms. negatiiviset ydinasiat ja perusajatuksot, jotka tulisi ottaa kansallisessa tietoyhteiskuntastrategiassa huomioon?

1. Epäkohtia ovat päättäjien tiedon puute. Samaten pelkästään käyttäjien ehdoilla tehtävät palvelut voivat johtaa siihen, että pidemmän aikavälin tavoitteita on vaikea toteuttaa. Tällöin järjestelmä "heiluu" jatkuvasti markkinoiden tulessa...(-5547999)
2. Poliittisen päätöksenteko on nykyisin niin keskivertoäänestäjää koskeva että politiikan kentältä tuskin löytyy kovin suuria muutosvoimia. Poliitikoilta puuttuu yksinkertaisesti motivaatio tehdä parannuksia, helpompaa sen sijaan on kosiskella äänestäjiä ja luoda uraa keltaisella lehdistöllä. Tahot joilla on motivaatiota voivat synnyttää toimivia verkkoja ja palveluita, näitä ovat erilaiset vapaaehtoiset järjestöt ja projektit

kuten wikipedia tai linux, sekä kaupallista voittoa haluavat yritykset.
(-5605164)

3. Nyt jo on mielestäni verkkopalvelut ja muut palvelut erotettu hyvin toisistaan, sitä on tuskin syytä murehtia. En ymmärrä, mitä perusinfrastruktuurilla tarkoitetaan - mielestäni valtion ei ainakaan tule rahoittaa kuluttajien ja yritysten tietoliikenneyhteyksiä (poikkeuksena ehkä "periferia-tuki), vaan ne edistyvät riittävästi markkinavoimien avulla. Yritykset luovat sellaisia palvelualustoja kuin sattuvat luomaan, hyvä niin. Julkisen hallinnon tulee katsoa omat teknologia ja viestintäratkaisunsa niin, että tehokkuus (mm. prosessitehokkuus) ja kuluttajaystävällisyys toteutuu. Jos hallitusohjelmat ovat todella hyviä ja kaukokatseisia, niin siitä pitäisi mielestäni seurata myös, että tutkimus- ja koulutusrahojen sekä päättäjien näkemyksellinen tieto on hyvällä tasolla. (-5608578)
4. Riskinä on a) infran kehittäminen on hidasta ja kallista b) infrasta saat-
taa tulla rakenteita jäykistävä ja kehitystä hidastava tekijä. (-5617784)
5. Itsenäinen tutkimus tuntuu olevan vaarassa; "kaukokatseiset hallitusoh-
jelmat" ohjaavat (-5632980)
6. Liian Suomi-keskeinen, globaalisaatiota ei voida välttää. (-5648858)
7. Teknologia ei yksin riitä! (-5650422)
8. - Pitäisi ymmärtää että verkkoja ja palveluita (sisältöä) on kohtuullisen vaikea erottaa toisistaan. Yritäpä tehdä puhelu, jossa ei ole sisältöä. Itse asiassa verkkoja ja sisältöä voisi myös käyttää luovasti toisiinsa kytkettyinä. - Uskon, että yritykset toteuttavat muutoksen, julkisen sektorin rooli on olla mahdollistaja, Riski on, että julkinen sektori erehtyy valinnoissaan vrt ranskan minitel ja suomen digitv. - Avoimuus on suhteellinen käsite. Olemme kenties siirtymässä avoimuuteen horisontaalisessa mielessä (vrt gsm standardi on vertikaaliintegroitunut, internet horisontaali, ministeriöt vertikaalisia..) (-5650879)
9. "Tämä saadaan aikaan sillä, että verkot ja palvelut erotetaan toisistaan ja verkkojen katsotaan kuuluvan perusinfrastruktuuriin." lause on mielestäni on riski tälle sinäällään erittäin toivottavalla kehitykselle. Mielestäni se, että tämä tulevaisuuskuva ei ole todennäköinen johtuu tästä lauseesta. Tässä lauseessa on lähtökohta, että verkot ovat perusinfrastruktuuri, joka syntyy itsestään ja jollain (regulatiivilla toimin) erotetaan kokonaisuudes-

ta. Tilanne on muodostumassa sellaiseksi, että kenelläkään ei myöskään telepraattoreilla on insentiiviä investoida kun verkkojen kehittämiseen ja sen laadun parantamiseen tehtävien pitäjänesteisten investointien tuotto tulee yhä epävarmemmaksi. (Sähköverkolle USAssa on jo käynyt näin)Sähköinen yhteiskunnan infrastrutuuri on kokonaisuus, joka koostuu avoimista rajapinnoista soa mallin mukaisesti ja jos regulatiivisesti sitä paloitellaan niin, että toimijoilla ei ole insentiiviä investoida hyvä mahdollisuus on menetetty. Regulaattori ei voi tietää kun ei kukaan muukaan , mikä on teknisesti ja syntyvillä markkinoilla paras ratkaisu. Se syntyy kilpailuilla avoimilla markkinoilla, jonka pohjaksi tarvitaan arkkitehtuuri ja standardit ja jossa kaikilla toimijoilla on samat edellytykset esim regulaation osalta toimia. Tulee välttää sitä, että telealan nyt Eun painostuksesta yhä lisääntyvä regulaatio tulee osaksi ja pohjaksi kaikelle yhteiskunnan toiminnalle kun tietoliikenteestä tulee osa kaikkea yhteiskunnan toimintaa Esim. GSM standardi oli sellainen johon laitetoimittajilla ja operaattoriella oli insentiivi investoida ja sen menestys on tuonut Suomlle paljon hyvinvointia joka ei ole keneltäkään pois. (-5673249)

20. Mitä pitäisi tehdä vuosina 2007 - 2011, jotta tämä tulevaisuuskuva toteutuisi vuoteen 2015 mennessä?

1. Suomeen tulisi varmaan perustaa jonkinlainen toimisto tai elin, jonka tehtävänä olisi pelkästään suodattaa ja kääntää tutkimustietoja kansalaisille ja päättäjille. Samaten poikkitieteellistä tutkimusta tulisi edelleen lisätä. (-5547999)
2. - Pk-yritysten palveluiden sähköistämisen tehostaminen - Perusta yritys tunnissa -palvelu (-5589422)
3. Poliittisella kentällä olisi perustettava tulevaisuusministeriö ja tulevaisuusministeri. Se olisi taho joka tuottaisi tutkimuksia yhteiskunnan odo-
tuksista ja tulevista taloudellisista ja yhteiskunnallisista olosuhteista. Sen tehtäviin kuuluisi osa peruskouluopetuksesta, yritysten synnyttäminen ja rahoittaminen, tulevien kansallisten uhien selvittäminen jne.

Ministeriö toimisi neuvoo-antavana informaation tuottajana. Opiskelussa tentit tulisi saada kirjoittaa tekstinkäsittelyohjelmilla. (-5605164)

4. On epärealistiusta olettaa, että tämä tulevaisuudenkuva toteutuisi v. 2015 mennessä. Huomio on kiinnitettävä prosessien kehittämiseen ja byrokratioan vähentämiseen. (-5617784)
5. Riippumattomien demokratiaa edistävien instituutioiden asema täytyy pitää vahvana (-5632980)
6. Arkkitehtuuri, standardointi ja avoimet rajapinnat söhköisen infrastruktuurin pohjaksi kehitettävä ja luotava sekä suomalaiset foormit että vaikutettav kansainvälisesti Tietoyhteiskunnansähköisen infratruktuurin kehittäminen tehtävä niin, että kaikilla toimijoilla on kilpailutilanteessa insentiivi investoida Kuten EU i2010 tietoyhteiskuntastrategissa todettu Euroopan tulisi ottaa oppia GSM:n menestykseen johtavista tekijöistä, koska se on Eurooppalainen menestystarina (-5673249)

Resurssikeskus "Lämmin käsi"

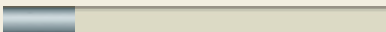
Vuonna 2015 yritykset, julkinen sektori ja kolmas sektori tuottavat kumppaneina palveluita. "Lämmin käsi" = ihmisläheisiä ja inhimillisiä palveluja. Vastakohtana pelkästään tehokkaaseen teknologiaan nojaava "kylmä käsi"

Lähiasukas ottaa yhteyttä turvalliseen resurssikeskukseen, saaden jokapäiväisiä arjen palveluita (terveys, IT hoiva, ruoka, siivous jne.) Resurssikeskus katsoo tietojärjestelmästä ensiksi palveluita, tarjoaa palveluita, hoitaa rahaliikenteen sekä hoitaa verotuksen keruun ym. palvelut. Näin saadaan aikaan toimintatapojen muutokset, helpotetaan ihmisten arkea, palvelujen laatu ja luottamus paranevat. Pienyrittäjyys lisääntyy.

Vanhat mallit ja säädösten joustamattomuus hankaloittavat resurssikeskuksen rakentamista. Paikalliset tietoyhteiskunnan aktiivit ja valistuneet päättäjät toimivat suunnannäyttäjänä ja esimerkkinä

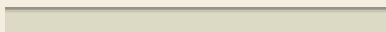

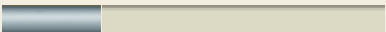
26. Miten todennäköisenä pidät yllä esitettyä tulevaisuuskuvaa vuodesta 2015?

Kysymykseen vastanneet: 27 (ka: 2)

(26.1) Tulevaisuuskuva ei toteudu		22,2%	6
(26.2) Tulevaisuuskuva voi toteutua, mutta se ei ole erityisen todennäköinen		59,3%	16
(26.3) Tulevaisuuskuva toteutuu suurella todennäköisyydellä		18,5%	5

27. Miten haluttavana pidät yllä esitettyä tulevaisuuskuvaa?

Kysymykseen vastanneet: 27 (ka: 3)

(27.1) Tulevaisuuskuva on pikemminkin vältettävä.		0%	0
(27.2) Tulevaisuuskuva on neutraali: ei sen enempää haluttava kuin vältettäväkään.		29,6%	8
(27.3) Tulevaisuuskuva on melko haluttava		44,4%	12
(27.4) Tulevaisuuskuva on erittäin haluttava		25,9%	7

28. Mitkä ovat tämän tulevaisuuskuvan kultahiput - positiiviset perusajatukset ja ydinasiat, jotka tulisi ottaa kansallisessa tietoyhteiskuntastrategiassa huomioon?

1. Kaunis kuva, kukapa ei haluaisia tällaisen toimivan (-5554442)
2. - Yhteispalveluidea - Resurssien vapautuminen oikeaan työhön (esim. hoitotyö) (-5589135)
3. Ei liian teknofriikki. (-5596529)
4. Palveluiden saatavuus ja helppous. (-5598185)
5. Ihmistä tulee auttaa. (-5599167)
6. Kolmannen sektorin mukaantulo on positiivista Resurssikeskus on kovin asiakasystävällinen toimintatapa (-5600609)
7. Lämmin käsi (-5602806)
8. Julkisen sektorin ja kolmannen sektorin yhteistyö. (-5605052)
9. Pienyrittäjyyden resurssikeskukset, työtilojen saatavuus (vanhoista kerrostaloyksioistä toimistoja) (-5617205)
10. Ihminen tarvitsee pienten arkisten asioiden sujuvuutta elämäänsä. Näitä täytyy aktiivisesti tuottaa eri tahojen yhteistyöllä. (-5617202)
11. Resurssikeskuksessa myös luottohenkilö hoitaa koko rulljansin ja tarvit-

taessa toivotun henkilön avun. Kukaan ei jää yhteisikunnan ulkopuolelle
Pienyritystoiminnassa kasvu (-5641520)

12. Nopeaa toimintaa (-5653214)
13. Yhden luukun periaate asiakkaaseen päin; pienyrittäjien verkottuminen (-5656451)
14. Turvallisuuden luominen myös yksinasuville vanhuksille (-5657475)
15. Resurssikeskus on hyvä joskin jo osin toteutettu konsepti (www.klemmari.org) (-5657731)
16. Erityisesti kasvava seniorikansalaisten määrä tarvitsee ja vaatii kasvavassa määrin mm. hyvinvointipalveluja. Toimintatapa tarjoaa mahdollisuuden "ulkoistaa" oman elämän kriittisiä kohtia luotettavalle taholle. Tämä tarjoaa paljon mahdollisuuksia erilaiselle yrittäjyydelle. (-5660142)
17. Tässä hyvää on yritysten, julkisen sektorin ja yhteisöjen yhteistoiminta. Tämä on vain pieni osa koko ihmisläheisen tietoyhteiskunnan visiota, koskien niitä lähiasukkaita jotka tarvitsevat näitä apuja (esim. ikääntyvät tai vammaiset) ja niiden osalta tämä tulevaisuudenkuva on erittäin haluttava (-5671174)

29. Mitkä ovat tämän tulevaisuuskuvaan epäkohdat, riskit yms. negatiiviset ydinasiat ja perusajatukset, jotka tulisi ottaa kansallisessa tietoyhteiskuntastrategiassa huomioon?

1. Tässä myös isoja epäonnistumisen mahdollisuuksia, laadunvarmistus, huijarit, kuka valvoo etuja, riskejä epätasaarvossa (-5554442)
2. - Perustuu liikaa ns. fyysisiin pisteisiin. (-5589135)
3. Rahoitusongelmat. Monimutkaisuus. Ihmiset eivät osaa käyttää järjestelmää. Asiakas ei pääse lähikontaktiin auttajan kanssa. Yksinäisyys. (-5598185)
4. Mutta kuka maksaa ja kuka tekee työt. edellyttäneen julkisen sektorin paisuttamista. (-5599167)
5. Olemme tottuneet vaatimaan julkisia palveluja (-5600609)

6. Vanhat mallit (-5602806)
7. Valistuneet päättäjät on vaikeaa määritellä. (-5605052)
8. Yrittäjyyden vähäinen kiinnostavuus, riski kaataa liikaa vastuuta kolmannelle sektorille. (-5617205)
9. Ehkä ihmisten arki on liian pieni asia taloudellisille toimijoille ja talouden realiteetit estävät onnistumisen. (-5617202)
10. Riskinä on pienyritysten joutuminen kv ketjujen "saaliksi ja orjaksi" mm alkusijoitusten vuoksi (-5641520)
11. En oikein usko, että markkinoita voitaisiin korvata tällaisilla keskuksilla. Kyllä asioiden pitäisi tulla kootuksi ilmankin (-5650498)
12. Kyse ei ole tekniikasta, vaan ihmisten välisen luottamuksen vahvistamisesta => ei tulisi ensi sijassa keskittyä ITasioihin (-5656451)
13. Missä ovat nuo valituneet päättäjät? (-5657475)
14. En näe mitään epäkohtia (-5657731)
15. Yrittäjyys ei ole suosittua erityisesti korkeasti koulutettujen parissa. Se ei ole houkuttelevaa siihen liittyvän kankean byrokratian ja usein liian suuren riskin vuoksi. Yhteiskunta ei ole kovin (pien)yrittäjämyönteinen myöskään verotuksen ja lainsäädännön näkökulmasta. (-5660142)
16. Yhteiskunnalla tulee olla selkeät pelisäännöt ketkä ja millä rahoitustavalla käyttävät näitä palveluja "Kylmä käsi" jolla kuvataan vastakohtana teknologian hyväksikäyttöä kuvaa minusta enemmän huonoa suunnittelua, koska vain teknologia avulla näistä palveluista saadaan inhimillisiä ja ihmisläheisiä (-5671174)

30. Mitä pitäisi tehdä vuosina 2007 - 2011, jotta tämä tulevaisuuskuva toteutuisi vuoteen 2015 mennessä?

1. Jaa-a kenelle tällaisen suunnittelu kuuluisi?! (-5554442)
2. Satsata ja pilotoida järjestelmiä. Opettaa ihmisiä käyttämään koneita. Pienyrittäjyyttä voidaan tukea mm. palvelujen arvolisäverotusjärjestelmää muuttamalla, ja siten hinnoittelun kohtuullista. (-5598185)
3. Rakenteellisia muutoksia. (-5599167)

- 4.** Suunnitella ja ohjata kehitystä kohti monipuolista palvelua ja tukea kehitystä hankerahoituksella. (-5600609)
- 5.** Yli hallintorajojen menevää yhteistyötä ja sitä myöden säännösten tarkistamista (-5602806)
- 6.** Toimintakonsepti läytyy luoda erilaisina pilottiprojekteina erilaisten toimijoiden kesken. (-5617202)
- 7.** Heti pitää luoda pilottikuntia (living labs?) ja toimiva malli monistettavaksi (-5641520)
- 8.** Enintään voisi koota vaikka virtuaaliTurkuun tällaisen profiloituneen paikan vaikka vapaa-ajan harrastusten ympärille. (5650498)
- 9.** MIKSI IHMEESSÄ JOKAISEN TULEVAISUUSKUVAN JARRUNA ESITETÄÄN NS NYKYISTÄ BYROKRAATTISTA MALLIA => TEKEE OIKEASTI MAHDOTTOMAKSI ARVIoida TULEVAISUUSKUVAA JOSSA ON VASTAKKAISIA ELEMENTTEJÄ MUKANA. TULOSTEN LUOTETTAVUUS ON TÄSTÄ JOHTUEN ERITTÄIN HEIKKO! (-5656451)
- 10.** Siirtyä tehokkaasta teknologiasta ihmisläheiseen palveluun (-5657475)
- 11.** Tukea elinkeinoelämän kehittämistä erilaisten resurssipankkien muodostamiseksi. Yksityinen palveluala on ollut lapsipuolen asemassa ja uhkaa jäädä suurien kansainvälisten yritysten jalkoihin. (-5657731)
- 12.** Muutoksia erityisesti yrittäjyyteen kannustamisessa, lainsäädännöllisiä sekä verotuksellisia muutoksia. Tukea pkyritysten tv-t-hyödyntämiseen ilman, että muuhun keskittyvän yrittäjän täytyy opetella syvällisemmin tv-asioita. (-5660142)
- 13.** Tämän tyyppisiä palveluja on jo selvitetty mm. Sisäasianministeriön JUPA ”julkiset palvelut verkkoon” hankkeessa. Julkisen sektorin, yritysten ja yhteisöjen tulisi luoda systemaattiset toimintatavat ja mallit, joilla tämän tyyppisiä palveluja ja siihen liittyviä prosesseja kehitetään yhdessä. (-5671174)

Riston tarina

Risto on 67-vuotias varhaiseläkkeelle jäänyt DI. Vuonna 2015 sosiaalista ja yhteiskunnallista toimintaa tukevat taustajärjestelmät toimivat moitteettomasti. Risto harrastaa sukututkimusta hyödyntäen digitaalista sanomakirjastoa ja koska Riston vaimo on venäläinen, ja vaimon sukulaiset asuvat edelleen Venäjällä, hän hyödyntää automaattista kielitulkkiä.

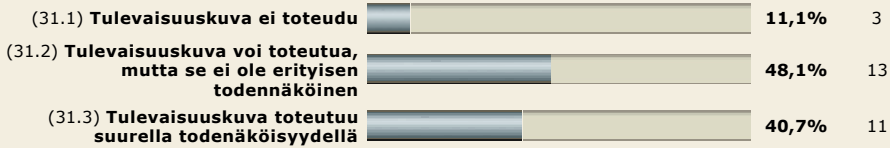
Eräänä lauantaiaamuna Ristolla oli paha olo. Matka terveyskeskukseen sujui mukavasti vilauttamalla älykorttia taksissa. Matkan hinta veloitettiin suoraan tilitä ja samalla tiedot Ristosta välittyivät terveyskeskukseen, jossa terveydenhoitaja valmistautui hoidon tarpeen arviointiin. Terveydenhoitaja tarkistaa Riston asiakastiedot ja kuuntelee Ristoa, käyttäen etäkonsultaatiota lääkärin kanssa. Lääkäri antaa reseptin, joka automaattisesti siirtyy Riston käyttämään apteekkiin. Riston selostus, hoidontarpeen arvio, lääkärin diagnoosi ja hoito-oheistus tallentuvat Riston potilastietoihin.

Kotiin saavuttuaan Risto avaa digitv:n, joka kertoo Ristolle kotihoito-ohjeet ja tiedot tallentuvat Riston henkilökohtaiseen terveysarkistoon. Järjestelmä näyttää kuitenkin virhettä. Onneksi kotitalousvähennys koskee myös IT-talkkaria. Risto tilaa nappia painamalla IT-talkkarin.

Risto asuu rivitalossa Kirkkonummella. Rivitalon asukkaat räätälöivät porukalla omia matkojaan. Yhteisöllisyys on vahvaa ja se rohkaisee verkostoitumiseen. Asukkaiden elämä on virkeää. Risto tekee myös etätöitä poikansa firmassa. Työeläkelakia on muutettu. Rivitalon asukkaat tilaavat lähiruokaa ja luomuelintarvikkeita sähköisesti ja logistiikka toimii. Ikääntyvien ihmisten palvelut ovat läpinäkyviä ja kansalaisvaikuttaminen toimii. Risto elää elämää, jossa palvelut ovat proaktiivisia ja prosessoituja.

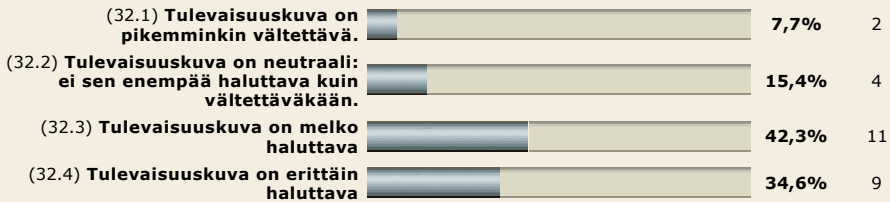
31. Miten todennäköisenä pidät yllä esitettyä tulevaisuuskuvaa vuodesta 2015?

Kysymykseen vastanneet: 27 (ka: 2,3)

32. Miten haluttavana pidät yllä esitettyä tulevaisuuskuvaa?

Kysymykseen vastanneet: 26 (ka: 3)

33. Mitkä ovat tämän tulevaisuuskuvan kultahiput - positiiviset perusajatukset ja ydinasiat, jotka tulisi ottaa kansallisessa tietoyhteiskuntastrategiassa huomioon?

1. Kiva visio (-5554442)
2. - Ikäänntyneet ovat voimavara - Sukututkimus ja kulttuuriperinnön löytäminen verkosta on yksi tulevaisuuden hittituotteista - Palveluiden proaktiivisuus - Ikkäihmiset ovat myös töissä jos haluavat (-5589135)
3. Arjen tekniikkaa (-5596529)
4. Tiedon välityksen sujuvuus, asioiden sujuvuus, palvelujen saatavuus, asiakkaan oman elämän hallinta. yhteisöllisyys, (-5598185)
5. Tarpeet tyydyttyvät. (-5599167)
6. tehokasta, joustavaa (-5600609)
7. Byrokraatiaan ei kulu aikaa (-5602806)
8. Digitaalinen sanomalehtikirjasto. IT-talkkari. Toimiva taksipalvelu. Terveydenhoitaja kuuntelee murheet ja huolet, lääkäri päättää hoidosta. (-5605052)
9. Kotitalouksien mahdollisuudet työllistää. monikäyttöiset älykortit (-5617205)

10. Kuuluu arjen palvelujen kehittämiseen, joilla toki on suuri kansantaloudellinen merkitys. (-5617202)
11. Risto tekee ettyötä poikansa firmassa. (-5621664)
12. Digitaalinen sanomalehtiarkisto prosessoitu lääkäriissäkäynti Lähiruoka (-5641520)
13. Minua miellyttää arki painotteisuus. (-5650498)
14. Lähiruoka yms seikat (=kestävä kehitys laajemminkin) (-5656451)
15. Kaikki toimii vaivattomasti ja nopeasti (-5657475)
16. Aktiivinen toiminta myös työelämän jälkeen. Lisäksi äylorttiin perustuva henkilöllisyyden tunnistus sekä tietojärjestelmien ainakin näennäinen yhteistyö. (-5657731)
17. Automaatio tietojen välityksessä, järjestelmäintegraatiot soveltuvin osin. Palvelujen toimiminen, ja avun saaminen nopeasti ja vaivattomasti. (-5660142)
18. Tietoyhteiskunta toimii hyvin ihmisen arjessa (-5671174)

34. Mitkä ovat tämän tulevaisuuskuvan epäkohdat, riskit yms. negatiiviset ydinasiat ja perusajatukset, jotka tulisi ottaa kansallisessa tietoyhteiskuntastrategiassa huomioon?

1. Miksi korkeasti koulutettu henkilö on jäänyt varhaiseläkkeelle? (-5554442)
2. - Digitv ei ole varteenotettava jakelukanava (-5589135)
3. Ubi korostuu liiaksikin, mutta jos ajatellaan, että se toimii näkymättömästi taustalla, ok. (-5596529)
4. Kustannukset. Entä ne vanhukset, joiden toimintakyky on heikkoa, eivät osaa tai halua toimia näin. Tietojärjestelmien haavoittuvuus ja tietoturvallisuuden pettäminen. (-5598185)
5. Sekrotin prosessissa puuttuu inhimillinen kosketus. Risto varmasti osaa DI:nä käyttää järjestelmää mutta osaavatkohan kaikki? Järjestelmä on haavoittuva ja turvattava hyvin - kallis. (-5599167)
6. Entä, jos Risto ei suostu tai osaa käyttää tarjottuja palveluja. Häntä pitää opastaa ja motivoida palvelujen käyttämisessä. (-5600609)

7. Suuri riippuvuus tietotekniikasta ja suurista tietokannoista (-5602806)
8. Lähtökohdaksi muodostuva yhteisöllisyys tarkoittaa Riston kaventuvaa mahdollisuutta yksityisyytensä säilyttämisessä. Vaarana on, että tietotekniset palvelut hyödyttävät ainoastaan tiettyjä menestyviä ihmisiä ja lisäävät hyvin toimeentulevien hyvinvointia. (-5605052)
9. Hieman vaihtoehtoimisten ajatusmalli (-5617205)
10. Tulevaisuusvisiona varsin teknispainotteinen. Huomio kiinnitettävä myös siihen, miten käyttäjät kokevat uudet palvelut (-5617202)
11. Tietoturva. (-5621664)
12. Järjestelmäsaattaa johtaa holhoukseen terveydenhoidossa, virheet katastrofaalisia (-5641520)
13. Arvioimmeko sosiaalisuuden yli. Fyysisesti läheisten verkostojen tilalle tulee teemalliset verkostot, joissa ei olla fyysisesti lähellä. (-5650498)
14. Liian massiiviset tietojärjestelmät (-5656451)
15. Onko tuo jo liian teknistä ja miten tietoturva taataan? Jos kaikki tapahtuu koneella missä on inhimillinen kanssakäyminen? (-5657475)
16. Henkilökohtaisesti en usko digi-tv:n olevan tulevaisuuden päätelaite. Se on jokin mobiiliteknikkaan perustuva vehje tai sitten jokin kotietokone-laitteisto. (-5657731)
17. Digi-tv ei välttämättä ole tulevaisuuden väline, kodin multimediakeskus. Laitteet yhdistyvät, mutta se ei liene tässä oleellista. BTW - miten Risto tilaa IT-talkkarin nappia painamalla, jos järjestelmä on kaatunut? ;-) (-5660142)
18. Jotkin kuten lääkärinetäkonsultaatio tai lähiruuan ostaminen verkon kautta ei välttämättä ole sinällään haluttava vaihtoehto vaikkakin joissain tilanteissa myös on hyvä vaihtoehto (-5671174)

35. Mitä pitäisi tehdä vuosina 2007 - 2011, jotta tämä tulevaisuuskuva toteutuisi vuoteen 2015 mennessä?

1. luomuviljely kukoistamaan: tukea ja ohjeita verkostosta ja yhteiskunnalta, myös jakelutoimintaan panoksia, täysin vastoin nykyistä kehitystä

keskittää ja suurentaa (ja kuljeta itse)! Muut kuvatut triviaalit avut toteutuvat itsellään. (-5554442)

2. - Kulttuuriperinnön digitointia vauhditettava (elokuvat, sukutiedot jne.)
- Palvelut saatava proaktiiviseksi (perusrekisterien kehittäminen ja avaaminen yhteiskäyttöön) (-5589135)
3. Ei tule toteutumaan vuoteen 2015 mennessä! Tietojärjestelmien kehittyminen ja sujuva toimiminen vielä heikkoa. Pienten, lähipalvelujen hintoihin vaikuttaminen julkisella politiikalla. (-5598185)
4. Jaa-a. (-5599167)
5. Huolehtia, että jokaisella suomalaisella on tietoyhteiskunnan edellyttämät perustiedot ja -taidot. (-5600609)
6. Eri hallinnon alojen ja toimijoiden välistä yhteistyötä niin että ratkaisuja haetaan arjen näkökulmasta (-5602806)
7. Tällaisia palveluita tarvitaan ja niiden kehittäminen on hyvässä vauhdissa. (-5617202)
8. Terveystieteiden järjestelmien kehittäminen sanomalehtiarkiston digitoimiseen kilenkäntöohjelmien käyttöön lähiruuan jakelu- ja järjestelmät esim. lähikaupan kautta (-5641520)
9. Jonkun valtakunnallisen järjestökokonaisuuden kanssa voisi suunnitella kokonaisuuden esimerkiksi eläkeläisjärjestöjen kanssa voisi luoda räätälöidyn matkapalvelun (kuin nykyiset) (-5650498)
10. Ehkä kuitenkin mieltä jotain ratkaisua joka ei ihan ole tuon kuvan mukainen, mutta joka auttaa selviytymään vaivattomasti rutiiniluotoisista asioista (-5657475)
11. Satsata terveydenhuollon tietojärjestelmien kehittämiseen sekä yhteensovittamiseen. (-5657731)
12. Järjestelmäintegraatiot, avoimet rajapinnat, generiset ja helppokäyttöiset palvelut, lainsäädännön muutokset, eläkejärjestelmästä huolehtiminen (huoltosuhde)... (-5660142)
13. Toimenpiteitä on jo vireillä kuten saumaton potilastietoon perustuva hoito tai terveysportti. Niitä ml vielä enemmän auki olevia palveluja kuten ikääntyvien palvelut tai kansalaisvaikuttaminen tulisi kehittää joustavasti ja ihmiskeskeisesti. Tunnistamisen ja luottamuksellisen tie-

don käsittely korostuu ja se tulee saada kaikkien kansalaisten käyttöön esim kaikkien käyttämän kännykän kautta. (-5671174)

Yritykset tuottamassa ihmisläheistä yhteiskuntaa - arjen palveluita

Yritykset tuottavat lähellä ihmistä olevia arjen palveluita, jotka käyttävät hyväksi tietotekniikkaa. Yritykset luovat myös vientituotteeksi sopivia tuotteita ja palveluita (formaatit).

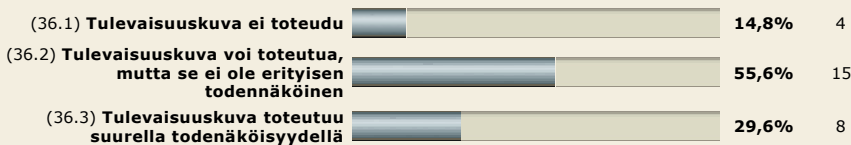
Asiakkaita ovat eri elämäntilanteissa olevat ihmiset, yritykset ja julkinen sektori. Yritystoiminta saadaan ihmisläheisemmäksi kansalaisvaikuttamisella (ostokäyttäytyminen) ja lainsäädännöllä. Globalisaatiolla voi olla positiivisia tai negatiivisia vaikutuksia.

Yrityksissä eettinen näkökulma on keskeinen vaikka kilpailukyky ohjaakin vielä toimintaa.

Esteenä tälle kehityskululle ovat yrityksen sulkeutuneisuus tai verkostoitumattomuus ja sosiaalinen ilmapiiri, esimerkiksi se, ettei haluta joustaa. Esteenä voivat olla myös markkinavoimat. Keskeisimmät resurssit ovat raha ja osaavat, hyvinvoivat, tietotekniikkaa hallitsevat ihmiset.

36. Miten todenäköisenä pidät yllä esitettyä tulevaisuuskuvaa vuodesta 2015?

Kysymykseen vastanneet: 27 (ka: 2,1)

37. Miten haluttavana pidät yllä esitettyä tulevaisuuskuvaa?

Kysymykseen vastanneet: 26 (ka: 2,7)

38. Mitkä ovat tämän tulevaisuuskuvan kultahiput - positiiviset perusajatukset ja ydinasiat, jotka tulisi ottaa kansallisessa tietoyhteiskuntastrategiassa huomioon?

1. Kaukana todellisuudesta (-5554442)
2. - Yritysten ja julkisen sektorin yhteistyö - Vientituotteet (-5589135)
3. ?? (-5596529)
4. Palveluiden saaminen. Kansalaisvaikuttaminen yrityksiin. Eettiset yritykset. (-5598185)
5. Yritysten eettisten säännösten tarpeen tunnistaminen. (-5599167)
6. Olisi muitakin arvoja kuin voiton maksimointi (-5602806)
7. Yritykset voivat tuottaa vastuullisesti palveluja ainostaan valtion ohjauksessa. (-5605052)
8. Joustava verkottunut yhteiskunta, kaupungistuminen (-5617205)
9. Tietotekniikan alalla syntyy koko ajan uusia yrityksiä, jotka joutuvat hakemaan onnistumisensa edellytykset yhä useammin uusista , ennen kokemattomista ja näkemättömistä tuote- ja palvelukonsepteista. (-5617202)
10. Kansalaisvaikuttaminen ostokäyttäytymisellä. (-5621664)
11. Eettinen markkinatalous (-5641520)
12. Myös yritykset voivat olla jäykkiä - ei vain julkinen sektori. (-5650498)
13. Apua saatavisa? (-5653214)
14. Yritystoiminta sinällään ok (-5656451)
15. Arjen palveluiden tuottaminen (-5657475)
16. Yritykset tuottavat lähellä ihmistä olevia arjen palveluita, jotka käyttävät hyväksi tietotekniikkaa. Ensin palvelut ja sitten vasta tekniikka (-5657731)
17. Yritykset tuottavat lähellä ihmistä olevia arjen palveluita, jotka käyttävät hyväksi tietotekniikkaa. Yrityksissä eettinen näkökulma on keskeinen. (-5660142)
18. Yrityksen rooli palvelutuottajana ja vientituotemahdollisuudet (-5671174)

39. Mitkä ovat tämän tulevaisuuskuvan epäkohdat, riskit yms. negatiiviset ydinasiat ja perusajatukset, jotka tulisi ottaa kansallisessa tietoyhteiskuntastrategiassa huomioon?

1. Yritysten kuva asiakastarpeista ja asiakkaista on erittäin heikko, luodaan palveluita joita ei tarvita ja ne palvelut joita halutaan puuttuvat kokonaan. Yrittäjät tekevät sitä mikä heille itselleen on hauskaa...?!
(-5554442)
2. - Saattaa myös johtaa alueelliseen eriarvoistumiseen - Kilpailuttamisosaaminen puuttuu vielä (-5589135)
3. Raha tai sen puute. Kansainväliset tehokkuutta tavoittelevat yritykset.
(-5598185)
4. Markkinavoimat estävät. Ei pysy firma hengissä näillä eväillä. (-5599167)
5. Rahan valtaa on vaikea murtaa (-5602806)
6. Kaupallisettoimijat keskittyvät massoihin, marginaaliryhmille tarjottavat palvelut tulee olla joko pienten toimijoiden intresseissä tai taattu lainsäädännöllä. Globalisaatiossa sekä positiivisia että negatiivisia vaikutuksia. (-5605052)
7. Palvelujen saatavuus, globalisaatio ja suomen kilpailukykytekijöiden hahmottaminen (-5617205)
8. Uusien yrittäjien kuolemanlaakso on suurin ongelma. (-5617202)
9. Pitäisi varmaan suunnata julkisia yritystukia uudelleen tukemään tätä kehitystä. (-5650498)
10. Epätasa-arvo kasvaa väistämättä jos markkinat "hoitavat" toiminnan ohjausta (-5656451)
11. Raha ratkaisee liikaa (-5657475)
12. Yritysten tulee itse tunnistaa ihmislähtöisyyden merkitys tuotteen markkina-arvona sekä sen toiminnallisuuden ja tehokkuuden indikaattorina. Määräykset lisäävät helposti byrokratiaa sekä haittaavat uusien innovaatioiden tuloa markkinoille. Lisäksi asiakkailla tulee olla mahdollisimman suuri itsemääräämisoikeus. (-5657731)
13. Yrityksissä esteenä tälle kehityskululle ovat yrityksen sulkeutuneisuus tai verkostoitumattomuus ja sosiaalinen ilmapiiri, esimerkiksi se, ettei

haluta joustaa. Esteenä voivat olla myös markkinavoimat. (-5660142)

- 14.** Esteet voivat olla kuten mainittu mutta terveellä pohjalla toimivat yritykset välttävät liiketoiminnan esteitä (-5671174)

40. Mitä pitäisi tehdä vuosina 2007 - 2011, jotta tämä tulevaisuuskuva toteutuisi vuoteen 2015 mennessä?

- 1.** Markkinatutkimuksia, käyttäjätutkimuksia, haastatteluja, pilotteja jne. (-5554442)
- 2.** Kansalaisvaikuttaminen. (-5598185)
- 3.** Ei pidä. (-5599167)
- 4.** Lainsäädännössä tulee huomioida yritysten velvoitteet myös globaalin kestävän kehityksen ja esimerkiksi tutkimustoiminnan tukijoina. (-5605052)
- 5.** Uusien tietotekniikan alan yritysten perustamista ja kasvua on tuettava voimakkaasti. (-5617202)
- 6.** Arvokeskustelut (-5657475)
- 7.** Tukea palvelutuottajien teknologiaosaamista sekä vuorovaikutusta teknologiainnovaattoreiden sekä -tuottajien kanssa. Lisäksi yritysten tuntemusta käyttäjäkeskeisyydestä tulee lisätä. (-5657731)
- 8.** Koko yhteiskuntaa koskevalla (mahdollisesti seuraavan hallituksen ohjelmassa olevalla) palvelutuotannon rakenneuudistusohjelmalla voitaisiin luoda hyvä pohja tämän alan yritystoiminnalle (-5671174)

5.3. Luovuus ja innovatiivisuus -työryhmän tulevaisuuskuvat

Ensimmäisessä tulevaisuusverstaassa luovuusryhmä keskusteli muun muassa siitä, että luovuutta syntyy esimerkiksi äärioloissa - ja toisaalta luovuus tarvitsee myös tilaa ja aikaa. Ryhmä keskusteli myös siitä, että luovuus ei ehkä ole itseisarvo - esimerkiksi pikkulapset ovat varsin luovia, mutta eivät kykene tuottamaan luovuudellaan merkittävää lisäarvoa sen paremmin itselleen kuin yhteiskunnallekaan. Luovuutta pitää johtaa, jotta siitä olisi hyötyä - tai se edellyttää jonkinlaisia tukirakenteita. Ryhmän vetäjänä toimi tutkimusjohtaja Jari Kaivo-oja.

Myös luovuus/innovatiivisuus -työryhmän keskustelu kerättiin tulevaisuuspyörään, josta keskustelun päätteeksi äänestettiin jatkokäsittelyyn nostettavat tulevaisuusteemat. Äänestyksessä ääniä saivat seuraavat teemat:

- Tarvitaan aikaa ja ympäristö (1)
- Perustana vankka perusosaaminen (1)
- Eri asioiden yhdistely: tiede + taide + järki + tunne jne. (1)
- Sosiaalisen innovaatioilmaston tunnistaminen ja luominen (2)
- Kyseenalaistaminen (2)

- Kumppanuuskyvykkyys (2)
- Tarpeen havaitseminen, arjen helpottaminen (2)
- Yhteisö (4)

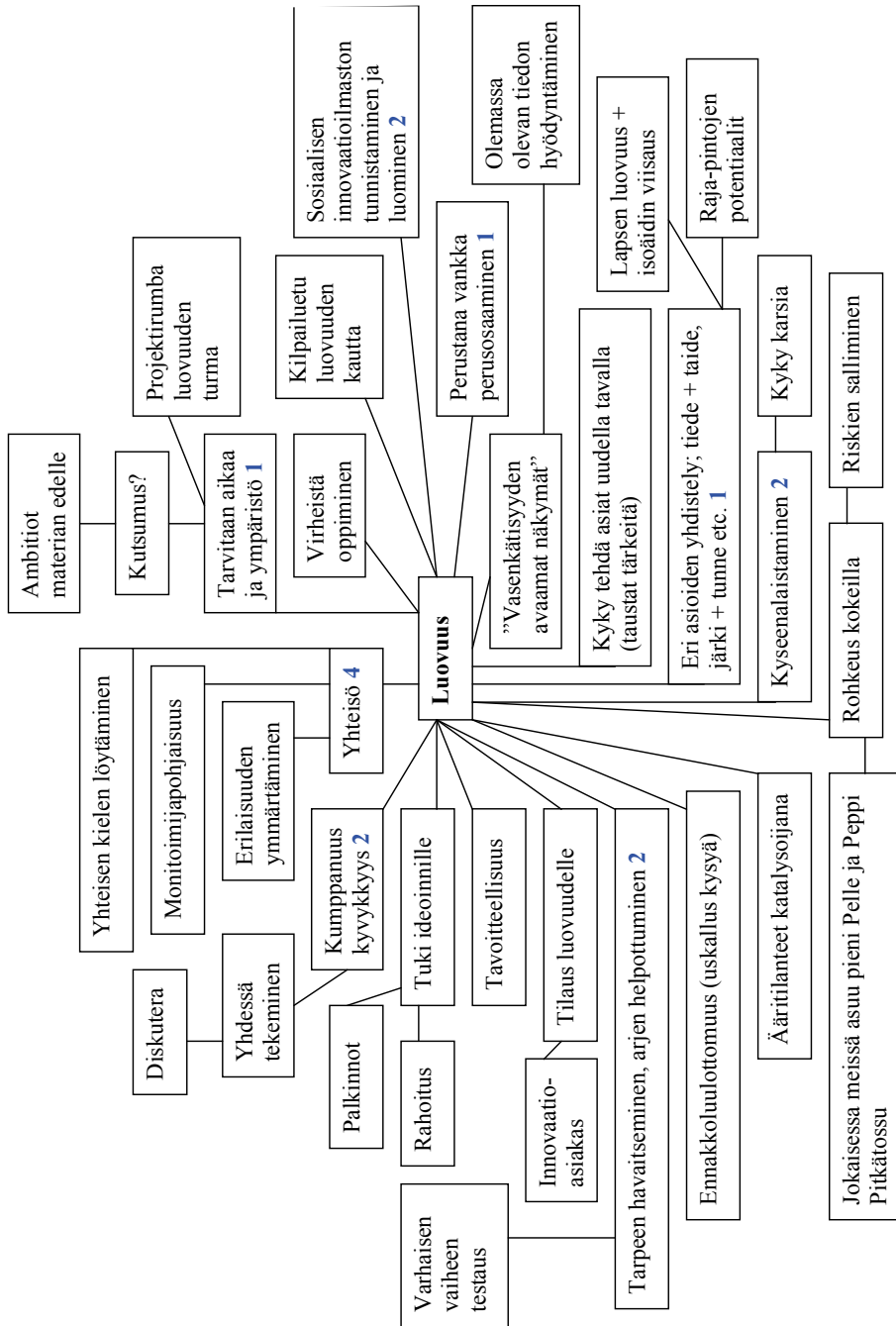
Tästä luovuus ja innovatiivisuus -työryhmä päätyi muodostamaan tulevaisuuskysymyksen, joka **pureutui luovuuden yhteisöllisiin rakenteisiin**, jotka toisaalta synnyttävät luovuutta ja toisaalta auttavat luovuuden hedelmien käyttöönotossa ja hyödyntämisessä. Peruskäsitteiksi nousivat **kumppanuuskyvykkyys ja luovuusyhteisöt**:

Luovuuden yhteisölliset rakenteet, kuten esimerkiksi kumppanuuskyvykkyys ja luovuusyhteisöt.

Seuraavilla sivuilla on esitetty luovuus ja innovatiivisuus -työryhmän tulevaisuuspyörä ja sen jälkeen tulevaisuustaulukko, jossa edellä kuvattu tulevaisuushaaste on purettu osatekijöihinsä.

Luovuustyöryhmään osallistui toisessa tulevaisuusverstaassa runsaasti uusia asiantuntijoita, jotka eivät olleet mukana ensimmäisessä verstaassa. Siksi ryhmä kävi toisen verstaan alussa yksityiskohtaisesti läpi edellä esitetyn tulevaisuustaulukon rakenteen ja sisällön. Tässä keskustelussa ryhmän tulevaisuustaulukkoa ensin täydennettiin merkittävästi, minkä jälkeen ryhmä muodosti taulukon eri muuttujista tulevaisuuskuvia ja skenaarioita.

Luova ja innovatiivinen tietoyhteiskunta -työryhmän tulevaisuuspyörä (mind map)

Luova ja innovatiivinen tietoyhteiskunta -työryhmän tulevaisuustaulukko (ACTVOD)									
Luovuus yhteisö ja kumppanuus kyvykkyyks	Teikes (yms. rahoitusmekanismit)	SA+yliopistolaitos (Luovat) työyhteisöt ja -käytännöt	Erikokoiset yritykset	Käyttäjät	Julkinen sektori (kunnat, ministeriöt)	Opiskelijat	Ikääntyneet	Arvoverkostot	
Toimijat Actors	Teikes (yms. rahoitusmekanismit) Kansalaisjärjestöt	(Luovat) työyhteisöt ja -käytännöt	Erikokoiset yritykset	Käyttäjät	Julkinen sektori (kunnat, ministeriöt)	Opiskelijat	Ikääntyneet	Arvoverkostot	
Asiakkaat Customers	Living Labs	Asiantuntevat yhteisöt	Organisaatioiden asiakasprosessivaikuttajat	Produktiot	Erilaiset yhdessä yllä raajat	Virtuaaliyhteisöt	Vapaehtoisesti asiantuntijalle kokoontuneet yhteisöt	Globaali yhteisö	
Muutostekijät ja prosessit Transformation processes	Ihmiset eri rooleissaan	Ikääntyneet	Kunnat	Toiset yritykset	Luovien hyödykkeiden tilaajat	Innovaatioasiakas	Loppuasiakkaat		
	Rajapinnat eri näkökulmie/tieteenalojen välillä	Ikääntyminen	Tacit-tiedon siirto	Resurssien tehokas käyttö	Erikoistuminen	Hinta-laatu-helppous	Käyttämisen ja tuottamisen tarpeiden kohtaaminen	Toisten täydentäminen	
	Pelissännöt yhteisössä	Globaalit suuret uhkat (ilmastonmuutos, väestönkasvu, luonnonkatastrofit jne)	Rajat ylittävät innovaatiojärjestelmät	Mittakaavaeduct innovaatioyhteisöjen yhteisyyttä	Digitaalisen koulun kaventaminen				
Arvot Values	Avarakatseisuus	Ennakkoluulottomuus	Suvaitsevaisuus	Yhteisöllisyys	Yhteistyökyky	Avoimuus	Taloudellinen hyöty	Luottamus	
	Hyvinvointiyhteiskunnan arvot	Ihmisläheisyys	Asiakasläheisyys	Kestävä kehitys	Globaali vastuu	Eettisyys	Win-win		
Esteet Obstacles	Lyhytjänteisyys	Lainsäädäntö esim Teikes, yot	Kvartaalitalous - talouden kieli	Suvaitsemattomuus	"not invented here"	Kulttuurierot	Sukupolvien välinen kuilu	Ennakkoluulot	
	Suorituspainotteinen johtaminen	Hidas rahan tuotto	Organisaatioiden asiakasprosessivaikutukset	Oma business nähdään erilaisena	Puute, tietämättömyys	Raja-aidat	Erialaisten sietokyky	Kilpailun ylikorostuminen	
Vahvistavat tekijät Drivers	Muutosvastarinta	Projektitehtäviä	Uteliaisuus	Resurssien puute	Tiedonjano	Kommunikoinnin lisääminen	Luppoaika	Hyvinvointiyhteiskunnan rakenteet	
	Monitieteisyys	Yhteistyökyky	Globaali: kiinteärintainen laajakasta	Kommunikointifasilitteit	Koulutusjärjestelmä	Isot ongelmat jotka on ratkaistava			
Tuotteet Products	Verkostot sinänsä	Yhdessä tekeminen	Kilpailukykyiset palvelut	Tehokkait, asiakasystävälliset palvelukonseptit	Ise toimijat	"Niksi-Prkka"-portaali	Köyhyyden vähentäminen (Millennium dev. goals)	Tuottajaverkostot	
	IKIWIKI-palvelumalli	Tvt-teekkari							

Seuraavilla sivuilla on esitetty luovuus ja innovatiivisuus -työryhmän tulevaisuuskuvat, joita on kaiken kaikkiaan 21 kappaletta. Tulevaisuuskuvat muodostettiin valitsemalla kuhunkin skenaarioon eri muuttujia (1- 3 kappaletta/skenario) taulukon jokaiselta riviltä. Tulevaisuuskuviin on liitetty myös tulevaisuuskuvienvetäjäkyselyssä saama palaute.

Pieni on kaunista

Vuonna 2015 hyvinvointiyhteiskunta toimii joustavasti ja uusinta teknologiaa hyödyntäen. Suomi on onnistunut uudistuskäytännön turvaamisessa ja Suomi on vuorovaikutteinen ja dynaaminen yhteiskunta. Teknologian ja sosiaalisten tarpeiden yhdistäminen on onnistunut erinomaisesti toimivan julkisen ja yritystason yhteistyön tuloksena.

Asiakaskeskeisiä tarpeita ei ole unohdettu, vaan asiakaskeskeisyys on otettu oikeasti lähtökohdaksi innovaatiotoiminnassa ja kehitystyössä. Sosiaalinen hyväksyttävyys määrittää tietoyhteiskuntapalveluita, joille on ominaista tehokkuus, asiakaskeskeisyys ja ihmisläheisyys. Suomessa luotetaan siihen, että riittävästi informoitu ja tiedon lähteille pääsevä kansalainen pystyy valitsemaan esimerkiksi koulutus- ja terveydenhuoltopalvelunsa itse. Osaamisen kirjo on otettu monipuolisesti käyttöön ja palveluita ja tuotteita on kehitetty siten, että kehittämistyössä ei ole pelkästään nojaututtu huipputeknologiaan vaan myös kaiken muun osaamisen käyttöön.

Muutosprosessi perustui yhteisille intresseille, osioiminnon välttämiseksi, ”pieni on kaunista”-ajattelulle, osaamisen jakamiseen, suvaitsevaisuuteen, avarakatseisuuteen sekä erilaisuuden näkemiseen voimavarana.

Muutosprosessi kohtasi vahvaa muutosvastarintaa. Byrokratia, jäykät rakenteet, eri yhteyksissä tapahtunut muutosvastarinta sekä luovien ehdotusten huomiotta jättäminen olivat osa haastavaa muutosprosessia. Kaikelta osin politiikassa vallitsevat yleiset arvot eivät tukeneet uusia kokeiluja ja luovuutta. Eduskunnan Tulevaisuusvaliokunta kuitenkin pystyi tuottamaan muutosprosessia analysoivia selvityksiä. Muutosprosessia sävytti juristien aktiivinen valitusrumba ja monissa yhteyksissä

lainsäädäntö jouduttiin arvioimaan puutteelliseksi ajatellen innovaatiovetoista tietoyhteiskuntaa. Poliitikassa useissa eri kriisivaiheissa koettiin pelkoa, muutoshaluttomuutta, tarrautumista vanhoihin toimintatapoihin sekä uskalluksen puutetta.

Kuitenkin lopulta tarve monialaisuuteen ja asiakaskeskisyyteen, kansalaisten nousseet palveluiden laatutarpeet sekä tehokkuuspaineet pakottivat uudistumiseen monissa kunnissa ja kaupungeissa. Tehokkuus loi tilaa luovuudelle ja samalla kansallinen kilpailukyky johti hyvinvoinnin turvaamiseen ja kehittymiseen Suomessa. Vanha sananlasku ”kun väki vähenee, niin pidot paranee” osoittautui lopulta oikeaksi. Julkisen hallinnan niukat henkilöstöresurssit vaativat tehokkuutta ja taloudellisuutta ja samalla pyrkimys vaikuttavuuteen korostui. Julkinen sektori keskittyi eri ongelmakohtien eliminoimiseen jo palvelun luontiprosesseissa yhteistyössä itse työn toteuttajien ja asiakkaiden kanssa. Tässä prosessissa keskityttiin työntekijöiden ja asiakkaiden kuuntelemiseen ja ns. ”kuurouden” eliminoimiseen erilaisissa työyhteisötason kehittämiss-hankkeissa. Näin tietoyhteiskuntastrategia jalkautettiin aktiivisesti työyhteisötasolle. Kansallinen työelämän kehittämissohjelma sisälsikin monia tietoyhteiskuntastrategian kannalta tärkeitä kehittämistoimenpiteitä ja -osia.

43. Mitkä ovat tämän tulevaisuuskuvan kultahiput - positiiviset perusajatukset ja ydinasiat, jotka tulisi ottaa kansallisessa tietoyhteiskuntastrategiassa huomioon?

1. - Byrokratia vähentyy ihmisten vähentyessä - Asiakasnäkökulma - Proaktiivisuuden idea taustalla (-5589135)
2. Torjuu kasvottoman globalisaation ja kvartaalitalouden haittapuolia. (-5596529)
3. Ei jaksakaan enää eritellä. liian pitkä kysely. (-5598185)
4. Hyviä perusasioita (-5599167)
5. hallittu muutos, jossa arvot ja tavoitteet OK (-5600609)
6. Kaikkien osallisuus (-5602806)
7. kehityksen lähtökohta asiakaslähtöisyys ja siitä seuraava aito kysyntä (-5602950)
8. Ei ole pelkästään nojaututtu huipputeknologiaan vaan myös kaiken muun osaamisen käyttöön (-5605052)
9. Asiakaskeskeisyys (-5617205)
10. Byrokratia on kehityksen jarru. Se on tässä tiedostettu. (-5617202)
11. Ihmisen huomioon ottaminen. (-5621664)
12. Monipuolinen Globalisaatio hyödynnetty Yksilöllisyys ja tietotekniikka sopusoinnussa (-5648794)
13. Miksi jäädä odottamaan? (-5650498)
14. Kansalaisten palveluiden laadukkuus ja ajatus siitä, että julkiset palvelut ovat kansalaisia ei työntekijöitä varten (-5657475)
15. Asiakaskeskeisiä tarpeita ei ole unohdettu, vaan asiakaskeskeisyys on otettu oikeasti lähtökohdaksi innovaatioinnossa ja kehitystyössä. Ei pelkästään teknologiasta osaamista vaan monialaista osaamista. (-5657731)
16. Tämä on utopia, yhteiskunta, jossa kaikki on hyvin. Teknologian ja sosiaalisten tarpeiden yhdistäminen on onnistunut erinomaisesti toimivan julkisen ja yritystason yhteistyön tuloksena. (-5660142)
17. Sisältää hyvän vision elementtejä (-5671174)

44. Mitkä ovat tämän tulevaisuuskuvan epäkohdat, riskit yms. negatiiviset ydinasiat ja perusajatukset, jotka tulisi ottaa kansallisessa tietoyhteiskuntastrategiassa huomioon?

1. Vaatii diktaattorin valtuudet jotta malli toteutuu. (-5599167)
2. Se saattaa olla liian konserativinen kehitystrendi ja muutos voi ollakin paljon rajumpaa (-5600609)
3. Loputon muutos (-5602806)
4. Asenteet (-5602950)
5. Liika julkisen sektorin painottaminen (kaikissa case -esimerkeissä ongelmana) (-5617205)
6. Byrokratia on usein uudistajia voimakkaampi. (-5617202)
7. Ahneus. Ei mikään voita ihmisten ahneutta. Rikkaat hamuavat aina lisää ja siinä ei asiakaskeskeisyys eivätkä muutkaan sidosryhmät paina. Lisää rahaa miulle kaikkien muiden kustannuksella. Nollasummapeli määrää. (-5621664)
8. Koskaan ei päästä siihen että kaikki itse osaisivat päättää erilaisista palveluista joita tarvitsee (-5657475)
9. Mikä on uusinta teknologiaa 2015. Tämänpäiväinenkin teknologia voisi olla hyvää oikein käytettynä. Suvaitsevaisuus ja avarakatseisuus saattaa olla ylioptimistista. (-5657731)
10. Muutosprosessi kohtasi vahvaa muutosvastarintaa. Byrokratia, jäykät rakenteet, eri yhteyksissä tapahtunut muutosvastarinta sekä luovien ehdotusten huomiotta jättäminen olivat osa haastavaa muutosprosessia. (-5660142)
11. Tulevaisuuskuvaa voisi kiteyttää vielä (-5671174)

45. Mitä pitäisi tehdä vuosina 2007 - 2011, jotta tämä tulevaisuuskuva toteutuisi vuoteen 2015 mennessä?

1. Valita Kekkonen uudelleen. (-5599167)
2. Tehdä paljon visio- ja strategiatyötä valita ulevaisuuden toivetila ja

mennä kohti sitä (-5600609)

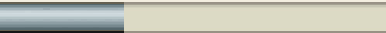
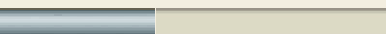

- 3.** Yhteistyötä ja sivistystä (-5602806)
- 4.** Hävittää byrokratia. (-5617202)
- 5.** Minkä ihmislunnolle mahtaa. (-5621664)
- 6.** Esim kansallisen sosiaali ja terveydenhuollon hankkeiden rahat olisi pitänyt käyttää 300 ME harvoin teemoihin, joilla olisi edetty tähän suuntaan. (-5650498)
- 7.** Kunnat ovat tällä hetkellä isossa muutosrumbassa. Kun mennään mahdollisesti isompiin yksiköihin selvittääkö ilman byrokratian lisääntymistä ja mistä löydetään kaikkien tahtotila kehittää julkistasektoria avoimesti ja ilman muutosvastarinnan aiheuttamaa kitkaa? (-5657475)
- 8.** Käyttäjakeskeisyys, sisäinen yrittäjäyys, uudet palvelujentarjontamennetelmät nykyisen fragmentoituneen järjestelmän sijaan (palvelujärjestelmien toimintamallit tulisi olla helposti asiakkaiden mielletävissä). Toisaalta tarvitaan kohtuullinen kriisi, että näin suuriin muutoksiin ollaan valmiita. (-5657731)
- 9.** Seuraavan hallituksen yhteiskunnan rakennemuutosohjelma ml. tarvittavat lainsäädäntöhankkeet, jossa poliittisella tasolla voidaan sopia ja päättää yhteiskunnan rakennemuutoksen peruseriatteet ml. tarvittavat rakennemuutokset julkishallinnossa ja miten julkishallinto edistää mm. lainsäädännöllä ja innovaatio toiminnan avulla elinkeinoelämän menestystä (-5671174)

Hyvästi UPJ

2000-luvun alussa yliopistoihin tuotu UPJ-järjestelmä on hylätty sen osoittautua soveltumattomaksi innovaatiovetoiseen yhteiskuntaan.

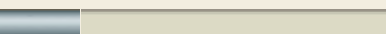

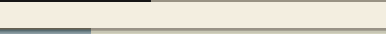
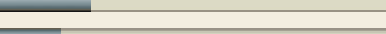
51. Miten todennäköisenä pidät yllä esitettyä tulevaisuuskuvaa vuodesta 2015?

Kysymykseen vastanneet: 37 (ka: 1,9)

(51.1) Tulevaisuuskuva ei toteudu		32,4%	12
(51.2) Tulevaisuuskuva voi toteutua, mutta se ei ole erityisen todennäköinen		40,5%	15
(51.3) Tulevaisuuskuva toteutuu suurella todennäköisyydellä		27%	10

52. Miten haluttavana pidät yllä esitettyä tulevaisuuskuvaa?

Kysymykseen vastanneet: 38 (ka: 2,3)

(52.1) Tulevaisuuskuva on pikemminkin vältettävä.		21,1%	8
(52.2) Tulevaisuuskuva on neutraali: ei sen enempää haluttava kuin vältettäväkään.		39,5%	15
(52.3) Tulevaisuuskuva on melko haluttava		23,7%	9
(52.4) Tulevaisuuskuva on erittäin haluttava		15,8%	6

53. Mitkä ovat tämän tulevaisuuskuvan kultahiput - positiiviset perusajatuksat ja ydinasiat, jotka tulisi ottaa kansallisessa tietoyhteiskuntastrategiassa huomioon?

1. UPJ on kepulainen kiero juoni ja siksi torjuttava. (-5547508)
2. Innovaation tunnistaminen ja palkitseminen, toiminnan järjeistämisen (-5548791)
3. Mitenköhän jokin palkkausjärjestelmä on sopimaton johonkin innovaatioyhteiskuntaan? (-5581512)
4. En tunne UPJ:ta riittävästi. Melko yliopistokeskeinen ja koko yhteiskunnan kannalta epärelevantti skenaario ??? (Vain yksi yliopistolaitoksen ohjausmekanismi kyseessä tässä ?) (-5581584)
5. Havainto siitä, että yritysten järjestelmät eivät välttämättä istu julkishallintoon. (-5598647)
6. UPJ - hyvin toimiessaan on kannatettava (-5599628)
7. UPJ on suunniteltu toimistotyöläisille, se ei sovellu luovaa työtä tekeville tutkijoille tai vaikkapa poliiseille. (-5604854)
8. UPJ on sinänsä hyvä, mutta sitä on kehitettävä tehokkaaksi ja oikeuden-

mukaiseksi. Hyvänä puolena on esim. ikälisien poistuminen ja palkan määräytyminen ammatillisen kyvykkyyden mukaan. (-5639960)

9. No comments (-5648725)
10. En tunne asiaa riittävän tarkasti. (-5649853)
11. UPJ pääsääntöisesti mallina OK. (-5651640)
12. ? Mikä UPJ - sorri? (-5652142)
13. Järjestelmää on kehitetty aidoksi tavoite- ja kehityskeskusteluksi (-5652905)
14. UPJ-järjestelmä ei ole tuttu (-5655523)
15. En tunne tämän järjestelmän yksityiskohtia, joten en osaa kommentoida. Olen huomannut, että keskusteluita aiheesta on kovastikin. (-5657728)
16. Vaikea nähdä, sillä skenaario on tässä muodossaan pelkkä negaatio, eikä tarjoa mitään parempaa tilalle. Eli ehdotetaanko tässä siis paluamista ennen UPJ:ta vallinneeseen rakenteeseen? (-5658067)
17. Palkkausjärjestelmän on oltava toimiva, joskin onko arvostelussa menossa lapsi pesuveiden mukana (-5660953)
18. Millään yhdellä järjestelmällä ei saada tehokkuutta aikaiseksi. Ihmiset tarvitsevat hyvinvointiinsa paljon muutakin kuin taloudellista palkkiota. (-5667812)

54. Mitkä ovat tämän tulevaisuuskuvan epäkohdat, riskit yms. negatiiviset ydinasiat ja perusajatukset, jotka tulisi ottaa kansallisessa tietoyhteiskuntastrategiassa huomioon?

1. Ihmisen työn arvoa ja arvostusta ei voi noin kieroutuneilla mittareilla mitata. (-5547508)
2. Joku voi onnistua kehittämään vielä hullumman systeemin tilalle. (-5547217)
3. Mielivallan ja korruption mahdollisuus (-5548791)
4. Yliopistojen vanha palkkausjärjestelmä oli vielä paljon surkeampi. Tähtän pitää verrata eikä siihen, mistä ei pidä. (-5581512)

5. Konsultit ja järjestelmäkauppiat ehtivät jo rikastua. UPJ ei sovi moneen muuhunkaan paikkaan kuin yliopistoihin, mutta tarvitaan toinen järjestelmä - mikä se olisi? (-5598647)
6. Vanhaan ajattelutapaan nojaavat professorit savustettava ulos yliopistoista (-5599628)
7. UPJ:n suunnitteluun ja toteutukseen on haaskattu tolkkottomasti rahaa ja aikaa, ja sitä seuraavaan systeemiin varmasti vielä enemmän. (-5604854)
8. UPJ jää yliopistoihin ja muihin julkisen sektorin organisaatioihin kehittymättömänä ja epäoikeudenmukaisena. (-5639960)
9. Mikä ihmeen UPJ - onko se Suomen luovan ja innovatiivisen tietoyhteiskunnan ydinasioita ??? (no oikeastaan olen kuullut, mitä sillä tarkoitetaan). Mitä tekemistä UPJ:llä on esim. elinkeinoelämän innovatiivisuuden kehittäjänä. Kyllä tietoyhteiskuntastrategiasta tulee jättää pois akuutit yliopistojenn sisäiset ongelma-alueet (-5643007)
10. Mitähän yliopistohöpinää tämä taas on??? (-5647889)
11. Henkilökohtaisen suoriutumisen arviointi: Osaavatko arvioitsijat tunnistaa, huomioida ja palkita luovuuden ja innovatiivisuuden riittävästi? (-5651640)
12. Miten päin tahansa ajatellen olisi järjetöntä palata takaisin lähtöruutuun aikaisempine ongelmineen. Vai kuvitellaanko vanhan järjestelmän yht'äkkiä olevankin ratkaisu niihin ongelmiin, joiden vuoksi siitä alun alkujaan pyrittiin eroon? (-5658067)
13. Yksipuolinen (-5667812)

55. Mitä pitäisi tehdä vuosina 2007 - 2011, jotta tämä tulevaisuuskuva toteutuisi vuoteen 2015 mennessä?

1. Palkansaajien kapina. (-5547508)
2. UPJ:n korvaava järjestelmä pitäisi innovoida kiireesti, hyväksyminen ja käyttöönotto tulee viemään aikaa, sillä 10 vuoden UPJ-väännön jälkeen

- olla epäluuloisia. (-5547217)
3. Löytää UPJ:n korvaava tuote. (-5598647)
 4. UPJ viestiminen entistä määrätietoisemmin yliopistoväelle (-5599628)
 5. Luopua suosiolla UPJ:stä tutkijoilla ja opetushenkilökunnalla. (-5604854)
 6. Katsotaan nyt ensin miten UPJ -toimii. (-5605357)
 7. UPJ:tä olisi pyrittävä kehittämään siten, että se palvelisi mahdollisimman hyvin henkilön osaamista. UPJ:tä kehitettäessä olisi pyrittävä ottamaan mallia yritysmaailmasta. Jos UPJ ei tunnu onnistuvan, olisi myös julkisella puolella siirryttävä yritysmaailman käyttämään sopimuspalkkajärjestelmään. (-5639960)
 8. Palkkausjärjestelmää on kehitettävä kaiken aikaa ja hiottava koko ajan vastaamaan paremmin innovaatiojärjestelmän tarpeita. (-5651640)
 9. ??? (-5655523)
 10. Ei vastauksena tähän vaan palautteena kyselyyn: liian pitkä ja raskas, liian huolimattomasti tehtyjä horinoita että niitä voisi ottaa kovinkaan vakavasti, se ei lisää tulevaisuudentutkimuksen nauttimaa arvostusta! (-5656381)
 11. No varmaankin pitäisi kehittää vielä parempi järjestelmä ja hyödyntää UPJ:sta saatuja oppeja. Eikä siis palata vanhaan. (-5658067)
 12. Hyvä ja tavoitteellinen johtaminen on suotavaa myös yliopistoissa (-5660953)
 13. Kehittää joustava innovaatiotoimintaa tukeva yliopistojen palkkaus-
kenne. (-5661490)
 14. Poistakaa UPJ (-5667812)

Finn Living Lab

Erityisesti soveltavan tutkimuksen osalta akateemista pätevyyttä arvioidaan vahvasti uudisteiden, kaupallisten tuotteiden ja patenttien tuotannon kautta. Perustutkimus on muuttunut prosessin aikana vähemmän. Suomalaisista huippututkimusyksiköistä jokainen on muuttunut globaaliksi verkostoksi, joilla on oma Living-Lab-verkostonsa.

Tähän tilanteeseen edettiin julkisen sektorin, yritysten ja kansalaisyhteiskunnan hyvän yhteistyön tuloksena. Myös Euroopan Unioni pystyi kritiikin jälkeen uusiutumaan ja tukemaan tämän suuntaista kehitystä. Vaikeuksien jälkeen EU:n 7. puiteohjelma osoittautui paremmaksi kuin edellinen EU:n 6. puiteohjelma. Valtio otti aktiivisen roolin pilotoijana ja julkisen sektorin organisaatiot ovat muuttuneet Finn Living Labs-toiminnan proaktiivisiksi toimijoiksi, jotka tietoisesti kehittävät hyvinvointia edistäviä innovaatioita.

Suomi oli erityisesti puheenjohtajuuskausinaan aktiivinen toimija Euroopassa ja liitoutui taitavasti tietoyhteiskuntastrategian toteuttajana muiden EU-maiden kanssa ja laajemminkin globalisoituvassa tietoyhteiskunnassa. Suomen koulutusjärjestelmä onnistuttiin pitämään kansainvälisesti laadukkaina. Tavallisten kansalaisten hyvinvoinnista huolehdittiin laadukkailla ja kattavilla ihmisläheisillä palveluilla. Palveluiden tuottamisen mallia piti muuttaa ennen vuotta 2010 palveluiden saatavuuden turvaamiseksi tasapuolisesti kansalaisille. Tässä uudistuksessa onnistuttiin.

13. Mitkä ovat tämän tulevaisuuskuvan kultahiput - positiiviset perusajatukset ja ydinasiat, jotka tulisi ottaa kansallisessa tietoyhteiskuntastrategiassa huomioon?

1. Tutkiminen on tärkeää, mutta tekevä tutkiminen on vielä tärkeämpää. (-5547508)
2. Koulutuksen rooli!!! (-5548791)
3. Tässä visiossa kaikki kansalaiset voivat aidosti olla mukana. Haasteellinen ja positiivinen. (-5562997)
4. - Living labs -konsepti, jossa testausta todellisella kohdejoukolla nopeutetaan (-5565480)
5. Udistettu akateeminen pätevyys, lue; kansainvälisen huipputason yliopiston perustaminen Suomeen vuoteen 2015 mennessä. Kaupallisten tuotteiden ja patettien merkitys nousee yhä enemmän, samoin tekijänoikeudet. (-5576799)
6. 7.puiteohjelman tehokas tehokkaampi hyödyntäminen yhteistyössä eri toimijoiden kesken - hyödyttää aidosti muitakin kuin vain yliopistojen tutkimusyksiköitä.... (-5578077)
7. Yhteistyö muiden kanssa, onnistuminen aluepolitiikassa ja enenn kaikkea onnistuminen tutkimuksessa ja tuotekehityksessä. (-5581512)
8. Positiivista: Akateeminen ja teknologinen edelläkävijyys Suomessa. Onnistunut palvelu-uudistus (mitä se sitten käytännössä tarkoittakaan). Panostusta soveltavaan huippututkimukseen ja teknologiaan tarvitaan. (-5581584)
9. --Yhteistyö käytännön (sovellettujen) tulosten aikaansaamiseksi (-5596802)
10. Hyvinvointipalveluihin laatu ja läheisyys (-5597504)
11. Ajatusmallina kiehtova, mutta tällainen edellyttää kumppaneita kansainvälisesti joskin niin, että toimimme vision mukaan kansallisesti itsekkäästi. (-5598647)
12. Liian paljon tekstiä jotta siihen jaksaisi paneutua tällaisena hellepäivänä! (-5599144)
13. Tutkimuksen kansainvälinen toimintaympäristö! Palveluiden saatavuus

nousee hyvin tärkeäksi vuoteen 2010 mennessä (-5599628)

- 14.** Kansalaisten etu menee osakkeenomistajien edun edelle. Hyvä!
(-5601810)
- 15.** * Tutkimuksessa myös kaupallinen ja soveltava tutkimus saa arvoa (toivottavasti ei kuitenkaan perustutkimusta hyläten) * julkisen sektorin, yritysten ja kansalaisyhteiskunnan yksituumaisuus * Euroopan unionin uudistuminen * julkisen sektorin toimijat pilotoijia * suomi aktiivisena toimijana ja taitavana verkottujana * koulutusjärjestelmän laadukkuus * palveluiden tuottamisen uudistus onnistuneesti (-5601826)
- 16.** Koulutusjärjestelmän laadukkuus ja kansalaisten hyvinvoinnin ylläpitäminen. (-5602970)
- 17.** EU askarruttaa. Ei mene hyvin. Sotkeennutaan laajentumisen kanssa.
(-5602999)
- 18.** Tietoyhteiskuntastrategian toteutuminen (-5604315)
- 19.** Tutkimukseen ja tieteeseen on panostettu. (-5604854)
- 20.** Murros on meneillään ja julkisen sektorin kilapilukyky nousee entistä tärkeämmäksi hyvinvointitehtijäksi. (-5606552)
- 21.** Tämä on SuomiOnnela, jonka hanget hohtavat ja jossa aina paistaa aurinko? Koulutusjärjestelmän laadukkuus ja palveluiden tasapuolinen tuottaminen ovat positiivisia perusajatuksia. (-5605357)
- 22.** Tavallisten kansalaisten hyvinvoinnista huolehtinen (-5641838)
- 23.** Kultahippuina voidaan pitää tavallisen kansalaisen hyvinvoinnista huolehtimista ja palveluiden järjestämistä. Myös EU:n uusiutuminen ja eri sektoreiden yhteistyön kehittyminen on suotavaa. Myös koulutusjärjestelmän pitäminen laadukkaana on toivottavaa. (-5639960)
- 24.** Eos (-5643705)
- 25.** Monialaisuus on pystytty hyödyntämään (-5647460)
- 26.** Julkisen sektorin, yritysten ja kansalaisyhteiskunnan yhteistyö on tärkeää, tosin siihen yhteistyöhön pitäisi lisätä myös koulutus/tutkimus. Ydinasiaina ovat myös hyvinvointia edistävät innovaatiot, joille kyllä riittää myös globaaleja markkinoita Palvelujen ihmisläheisyys (ja ihmislähtöisyys) hyvää (-5643007)
- 27.** Tämä tulevaisuudenkuva voi toteutua, koska sillä on selkeä johto ja

- tällöin tuhoava kateus ja kilpailu on jotenkin hallinnassa. (-5647889)
- 28.** Julkisen sektorin, yritysten ja julkisen sektorin hyvä yhteistyö. Valtio otti aktiivisen roolin pilotoijana ja julkisen sektorin organisaatiot ovat muuttuneet Finn Living Labs-toiminnan proaktiivisiksi toimijoiksi, jotka tietoisesti kehittävät hyvinvointia edistäviä innovaatioita (-5649759)
- 29.** - Living labit hyvä ajatus, erityisesti koko Pohjois-Suomi on sitä ; pitää tunnistaa omat strategiset living lab - linjauksensa ja satsata niihin - ja valtion tukea vahvasti alueellisia linjauksia ja niiden kansainvälistämistä ; kansainvälisen rahan houkuttelussa Suomeen ja alueille tarvitaan valtion sparrausta (-5648725)
- 30.** Varsinkin viimeinen kappale on tietysti oikein toivottava, mutta miten se tehdään? (-5649853)
- 31.** Tutkimusyksiköt toimivat globaalissa verkostossa ja tuotteet/palvelut kaupallistuvat. (-5651640)
- 32.** Soveltavan tutkimuksen kriittinen arviointi, laaja yhteistyö ja hyvinvointipalveluiden ja peruskoulutuksen varmistaminen (-5652142)
- 33.** Hienosti kuvattu julkisen sektorin rooli uuden toimintatavan edistäjänä. Living labs toiminta todellisissa käyttöympäristöissä toteutettavana palveluiden kokeilualustana on tärkeitä hyödyllisille innovaatioille, joiden avulla voidaan luoda menestystä ja kasvattaa edelleen hyvinvointia. (-5654746)
- 34.** Palveluiden tuottamisen mallia Koulutusjärjestelmän laadukkuuden säilyminen (-5655523)
- 35.** Living lab-ajatus periaatteessa ihan kannatettava (-5656381)
- 36.** Valtio otti aktiivisen roolin pilotoijana. Ajatelkaa miten teleteollisuus nousi Suomessa suuresti Posti-Telen kaukonäköisen investointi- ja T&K-strategian johdosta. Nokia sai hyvän kasvu ympäristön ja jatkoi sitten mylöhemmin toki siitä omin ansioin. Ks. esim. ETLA:n tutkimusraportti, kirjoittajana Olli Martikainen. Tämä on Posti-Telen osalta nyt Suomen kannalta loppu kun ruotsalaiset saivat Soneran. Mutta sama voidaan tehdä uudestaan, ja mylös muilla toimialoilla ja muissa yritysklustereissa. Valtio lyhytnäköisen tinkijän roolista aktiivisen strategian tekijän rooliin. Siinä on suomalaisille mahdollisuus tehdä valintoja, mit-

kä ovat erilaisia kuin kilpailijamaissa ja vaikeata toteuttaa koska konsensususta ei niissä saada aikaan. (-5657728)

- 37.** Positiivinen ihmiskuva ja pyrkimys kaikkien hyvinvoinnin lisäämiseen. Rakenteiden uudistaminen ihmislähtöisyyden periaatteesta käsin. Yhteistyöhakuisuus ja proaktiivisuus. (-5658067)
- 38.** Living Lab on mielenkiintoinen asia ja suomalaisuuteen sopiva kun ollaan aina innostuttu teknologioista (-5660048)
- 39.** - Antaessaan saa, osallistumalla kv. verkostoihin oma vahva kompetenssi kehitty entisestään. Em. Edellyttää vankkaa osaamista itseltä (ts. haluttavuutta yhteistyökumppanina) (-5660953)
- 40.** Living Lab näkökulma. (-5661490)
- 41.** Kannattaa panostaa laaja-alaiseen hyvinvointiin. Tietotekniikalla pitäisi kehittää hyvinvointipalveluja tehokkaammiksi ja laaja-alaiseksi. (-5667812)

14. Mitkä ovat tämän tulevaisuuskuvan epäkohdat, riskit yms. negatiiviset ydinasiat ja perusajatuksset, jotka tulisi ottaa kansallisessa tietoyhteiskuntastrategiassa huomioon?

- 1.** Suomi on vaarassa pudota kehityksen kelkasta, kun uudet nousevat kansakunnat rynnistävät. Voittajat voivat tulla mistä tahansa, ei välttämättä ollenkaan traditionaalisista suunnista. (-5547508)
- 2.** Suomen koulutusjärjestelmä (-5548791)
- 3.** Yritysmaailmassa on vähän luottamusta julkiseen sektoriin ja yhteiskunnan tahtoon viedä asioita eteenpäin politiikan keinoin. (-5562997)
- 4.** - Epämääräisyys (-5565480)
- 5.** Eu ei 25-jäsenenä kehity tuolla tavalla, näin lyhyessä ajassa (vajaa 9 vuotta). Jos Palveluiden tutttaminen muutetaan aidosti kansalaista palvelevaksi, on muutoksen alettava nyt jotta 2015 olisi ajallisesti mahdollista. (-5576799)
- 6.** Menestyststrategia tuskin voi rakentua etujen turvaamisen ja kustannussäästöjen toiminta-ajatukselle. Tarvitaan liikeidea ja näkemyksiä

haluttasta tulevaisuudesta. Tarvitaan liikettä. (-5581512)

7. Tulevaisuuskuva on kovin teknologiapainotteinen ja akateemien; todellinen tekeminen ja elämänmakuinen kansalaisten oma ruohonjuuritointi ei korostu. Kansalaiset Living Labin passiivisia "koekaniineita" ? (-5581584)
8. Koulutusjärjestelmä onnistuttiin pitämään kansainvälisesti laadukkaana... kuvaa tietynlaista passiivista asemien säilyttämisen tavoitetta... Kuitenkin koulutukseen ja koulutusjärjestelmään kohdistuu suuret muospaineet, jos tietoyhteiskunnan eväät aiotaan täysimääräisesti hyödyntää.. lauseeseen tulisi lisätä tavoitteellisuutta.. Suomen koulutusjärjestelmää on kyetty muutaaman tietoyhteiskunnan vaatimuksia vastaavaksi siten, että se on kansainvälisessä vetailussa huippuluokkaa ... (-5596802)
9. Riskinä on, että olemme mitä olemme, turha varovaisuus, kompromiisit ja riskinottohaluttomuus vesittää mallin. (-5598647)
10. Erityisesti soveltavan tutkimuksen osalta akateemista pätevyyttä arvioidaan vahvasti uudisteiden, kaupallisten tuotteiden ja patenttien tuotannon kautta. Tähän en usko ollenkaan. Soveltavaa tutkimusta kaivattaisiin, mutta tuskin tasokasta, kansainvälisestikin arvostettua tutkimusta, joka samalla tukisi kaupallista tuotantoa, tuskin tapahtuu. Todellisuudessa jo runsaan kymmen vuotta koulutuksen taso on merkittävästi laskenut, vaikkakin maisterinarvoja ja sitäkin ylempiä on tullut runsaasti. Koulutuksen putkimaisuus ja ajan lyhentäminen heikentävät myös laaja-alaista kehittymistä soveltavaksi tiedon jakajaksi, osaajaksi ja kehittäjäksi. (-5599144)
11. "Suomi oli erityisesti puheenjohtajuuskausinaan aktiivinen toimija Euroopassa ja liittoutui taitavasti tietoyhteiskuntastrategian toteuttajana muiden EU-maiden kanssa": Suomi on puheenjohtajanaan 2006, ja seuraavan kerran vasta joskus 2015 jälkeen, eli väittämä on kirjoitettava hieman toisin. ts. Suomi ei ole valjastamassa (valitettavasti) aktiivista tietoyhteiskuntablokkia EU -politiikkaan. (-5599628)
12. Patentit ja kaupalliset tuotteet on nostettu kaapin päälle. Hyvä näin, mutta onko unohdettu kulttuuristen sisältöjen luovat tekijät esim. mu-

siikin ja elokuvan alueella? Ilman luovia sisältöjä elämä on tylsää. Ilman arvostusta ja toimivaa korvausjärjestelmää ei synny ammattimaista sisältöä. (-5600539)

- 13.** Ketkä haluavat rahoittaa tämän kuvan toteutumisen? Valitettavasti sellaisia tahoja ei taida löytyä ainakaan riittävästi. (-5601810)
- 14.** * Paljon kultahippuja, niiden mahdollistamiseen tarvittavaan yksimielisyttä ja resursseja ei ole (-5601826)
- 15.** Riskinä, että Suomi ei kykene toimimaan niin, että tämä saavutettasiin EU:ssa. (-5602970)
- 16.** Suomen tulee hoitaa ensinnä omat asiansa hyvin. (-5602999)
- 17.** Perustutkimus on jäänyt rappiolle, ei ymmärretä, että innovaatiot poikivat perustutkimuksesta. (-5604854)
- 18.** Palveluiden turvaaminen tasapuolisesti myös perifeerisillä alueilla; kuinka asiaan sitoudutaan ja mitä kustannuksia ollaan palmiita maksamaan tai sijoittamaan ao. innovaatiotoimintaan? (-5606552)
- 19.** Tällainen SuomiOnnela ei koskaan täysin toteudu, eikä ehkä ihan tarvitsekaan. Perustutkimukseen on aina myös panostettava, ilman sitä ei ole huippuyksiköitä, pelkkä LivingLab -meininki ei riitä. (-5605357)
- 20.** Liian kaksijakoinen ja vain menestyvätukeva. Eikö tavisten haaveet ja toiveet ole mitään+ (-5641838)
- 21.** Epäkohta on akateemisen tutkimuksen pätevyuden mittaaminen ainoastaan patenttien ja kaupallisuuden perusteella. On aloja ja tutkimusaiheita, joiden kaupallistaminen on vaikeaa tai täysin mahdotonta, mutta jotka sinänsä ovat arvokkaita kansallisen identiteetin tai tieteen kehittymisen kannalta. Olisikin syytä korostaa akateemisen tutkimuksen mittaamista erilaisilla mittareilla huomioiden tutkimuksen ja tieteen eri alojen erilaisuus. Teknisillä aloilla kaupallistaminen voi olla helppoa, mutta jo lääketieteellisellä puolella yksittäinen tutkimus hyvine tuloksineen ei vielä välttämättä johda patenteihin tai kaupallistamiseen. Taide- ja yhteiskunnallisella puolella tällaisen kriteerin vaaliminen tapaa koko tieteen ja sen tutkimuksen. (-5639960)
- 22.** Elinkeinorakenteen heikkoudet ja kansantalous (-5643705)
- 23.** Perustutkimus ja soveltava tutkimus on vääränlainen jako. Perustut-

kimuksen sijaan pitäisi puhua perusteellisesta, pitempiaikaisesta ja tieteellisestä tutkimuksesta, jota tehdään soveltavan tutkimus- ja kehitystyön rinnalla (-5647460)

- 24.** Tulevaisuuskuva on aika akateemislähtöinen. Yritykset on mainittu vain yhteistyökumppaneina sekä mahdollisesti kaupallisten tuotteiden hyödyntäjinä. Tutkimus- ja kehitystoiminnassa tulisi huomioida koko korkeakouluverkostomme (yliopistot ja ammattikorkeakoulut) sekä myös ammattillisten taitojen kouluttajien kehityspanos (-5643007)
- 25.** Liian mutkikkaasti muotoiltu, että sen toteutuvuutta ja haluttavuutta voisi todella arvioida. (-5649759)
- 26.** - Kansainväliset teknologia- ja yritysprosessit on niin nopeita ettei Suomen jähmeä byrokratiakoneisto ehdi reagoimaan niihin ; koskee sekä eu-ohjelmien toteutusta että maakunta- ja valtionhallintoa ; jos maakunnissa havaitaan ongelma tai mahdollisuus, valtiolle se menee perille vasta 5-10 vuoden kuluttua jolloin sillä ei tee enää mitään ; valtio ei edes tajua että maakunnissa asuu järkeviä ihmisiä, yrityksiä ja korkeakouluja, joiden kuuluukin olla siellä; valtio luulee että kaikki älyllinen toiminta Suomessa on Espoossa vaikka muualta katsoen se on tasan toisinpäin (-5648725)
- 27.** Tutkimus ei saa lähteä ainoastaan kaupallisista näkökulmista. (-5649853)
- 28.** EU ei uusiudu - ei ainakaan Suomen puheenjohtajakaudella ja aloitteesta. Ei ole riittävästi vaikutusvaltaa... (-5651640)
- 29.** Heikko sosiaalinen infrastruktuuri on tämän vision toteutumisen kannalta pullonkaula (-5652271)
- 30.** Kansallisesta tutkimus- ja tuotekehitysrahoituksesta ei saa luopua ja luulla, että EU:sta tulisi enemmän; yritysten vastuuta tutkimusvarojen osoittamisesta tulee huolehtia; (-5652142)
- 31.** Puuttuu wow feelis. (-5654746)
- 32.** "Kaikille" kuuluvien luonnonvarojen/geenien yms liiketaloudellinen hyödyntäminen luovutetaan joillekin tietyille henkilöille patenttien yms muodossa. (-5655523)
- 33.** Miksi Suomen eu-puheenjohtajuuskausista puhutaan monikossa vaikka

niitä ennättää olla vuoteen 2015 mennessä vain yksi? Mitä tekemistä puheenjohtajuuslöpinöillä on Living Lab-idean kanssa? (-5656381)

34. Living Lab-verkostoa ei itse asiassa haluta, sillä se paljastaisi armotta, onko tutkimuksesta oikeasti hyötyä vai ei. Turvallisempaa on jäädä tilaan, missä tutkimus tuottaa papereita. Julkisen vallan päättäjät eivät näe, mikä mahdollisuus pilotoijana olisi. Virkamiehet eivät pysty tähän, ja virkoihin ei nimitetä yritystaustaa omaavia ihmisiä jotka pystyisivät. Jakopolitiikka ja virheiden välttämisen korostaminen jatkuu sen sijasta, että keskityttäisiin luomaan sitä jaettavaa ja hyväksyttäisiin innovointiin liittyvän usein takaiskujakin. (-5657728)
35. Suurin riski on se, että byrokratia, etenkin EU-byrokratia ei seuraa perässä. (-5658067)
36. Myös tässä Living Lab asiassa on eettiset kysymykset otettava huomioon. Esimerkiksi kuinka pitkälle voidaan soveltamiskokeilut ulottaa ihmisten elämään? Päättäjät tai perinteisen tutkimuksen edustajat eivät näe tätä tarpeellisenä (-5660048)
37. - Valtion ja julkisen sektorin liiallinen rooli voi olla myös pahasta (-5660953)
38. EU ei varmaan osaa muuntautua ilman että se ensin puretaan ja rakennetaan alusta lähtien uudelleen. (-5661490)
39. Se on hyvin niukka. Hyvinvointiin vaikuttaa myös kulttuuri, joka on jäänyt tässä vähemmälle. Juuri tietoteknologialla voitaisiin löytää maailmalta uusia malleja toimia. Myös pienet kohderyhmät löytäisivät toisensa paremmin. (-5667812)

15. Mitä pitäisi tehdä vuosina 2007 - 2011, jotta tämä tulevaisuuskuva toteutuisi vuoteen 2015 mennessä?

1. Byrokratia on hävitettävä julkisesta hallinnosta ja yrityksistä. (-5547508)
2. Allokoida koulutukseen, analysoida laajemiin missä mennään, aikä tuudittautua PISA tuloksen valossa. (-5548791)
3. Luoda innovatiivisia hyvinvoinnin kehittämisen prosesseja yhdessä

palveluiden käyttäjien kanssa, jotta saataisiin aikaan hyvinvointia edistävää palvelutoimintaa. (-5562997)

4. - Living labs -konseptin kehittäminen - aktiivinen panostus FP7:ssä (-5565480)
5. Siis ei kai kukaan jaksaa ottaa näitä "muuttuneet Finn Living Labs-toiminnan proaktiivisiksi toimijoiksi"-lauseita tosissaan. Kuinka moni suomalainen edes luulee tietävänsä, mitä noilla käsitteillä halutaan sanoa? (-5569331)
6. Uudistaa palvelutuotanto aidosti Tilaaaja-Tuottaja malliksi. Purkaa yhteiskunnan palvelutuotantoa tämän kautta, lisä voimakkaaksi tietojärjestelmien hyväksikäyttöä koko toiminnanohjauksessa, jylkishallinnossa siirryttävä julkispalveluihin. (-5576799)
7. Tiivistää yhteistyötä (-5578077)
8. Valtion rooli tavoitteiden edistämiseksi on rakaiseva. Nykymainingillä ja -toimenpiteillä ei saada muutosta aikaan vaan jäädään yksin yritysten ja työapikkojen innovatiivisuuden varaan. Tarvitaan rohkeita satsauksia tavoitteiden toteuttamiseksi. Ei sitä mitä muualla tehdään vaan mikä sopii meille. Yliopistojen ohjaus nykyisin on sekä liian keskittetty että alkeellista, jotta tavoite voisi toteutua niin perus- kuin soveltavan tutkimuksen kohdalla. Ei riitä, että kaikki osaavat lukea (vrt. PISA-tutkimus) vaan että yliopistoilla on edellytykset tuottaa huippututkimusta ja siihen kykeneviä tutkimusryhmiä ja tutkijoita. (-5581512)
9. Panostusta soveltavaan huippututkimukseen. Valtion aktiivinen rooli palvelujen ja innovaatioiden kehittäjänä - ei vain pelkkänä edellytysten luojana (onko tämä toimiva ja realistinen rooli valtiolle ?) (-5581584)
10. Tietoyhteiskunataan liityvissä toimenpiteissä tulisi purkaa julkisen organisaation toimintaa hidastava reviiirijattelu ja minä itse menttaliteetti ja hakea yhteisesti hyväksytyjä tavoitteita ja toteuttaa ne.. eli nykyisen hallituksen politiikkaohjelman kaltaista toimintaa tietoyhteiskunnan kehittämiseksi tuli jatka kuitenkin 10 kertaisella panostuksella. (-5596802)
11. Luoda vahva poliittinen konsensus, tulevaisuudenkuva ja kehitysohjelma. Sitten tarvitaankin vain vahvoja kritiikkiä pelkäämättömiä johtohahmoja. Ja niitähän löytyy? (-5598647)

- 12.** Koulutuksen arvostukseen pitäisi kiinnittää huomiota jo perusopetuksen ensimmäiseltä luokalta. Se merkitsee samalla palkkojen nousua! Hyviä osaajia ei tule ilman hyvää perusopetusta. Lisäksi korkeatasoiseen opetukseen tulisi kiinnittää erityistä huomiota ja resursseja. Laaja-alaisuus on myös valtti: suppeasta putkikouluksista pitäisi osittain luopua. (-5599144)
- 13.** Suomi osallistuu aktiivisemmin EU päätöksentekoon sen ”ytimessä”. Suomi päivittää tutkimusstrategiaa vision suuntaiseksi. Mahdollistetaan kansallisen tutkimusrahoituksen positiivinen kehitys myös soveltaviin tutkimushankkeisiin. (-5599628)
- 14.** Poliittinen yhteinen päämäärä yhteiskunnassa, strategia johon sitoudutaan näin laajasti (-5601826)
- 15.** Valtion tulee toimia aktiivisesti EU:ssa ja nostaa siellä profiliaan. (-5602970)
- 16.** Enemmän ymmärrystä yhteistyöhön globaalisti. (-5602999)
- 17.** Antaa resursseja hankkeelle (-5604315)
- 18.** Pitäisi kaventaa kuilua yksityisen ja valtiosektorin välillä, panostaa rahaa tutkimukseen. (-5604854)
- 19.** Tukea hyvinvointipalveluiden tutkimusta, tuotekehitystä ja pilotointia yrityisesti Suomen Lapissa, jossa väestörakenne painottuu väestön poismuuton ja syntyvyyden pienuuden vuoksi seniori-ikäisten määrän kasvuun. (-5606552)
- 20.** Yliopistoasiat kuntoon: opetus, soveltava ja perustutkimus. Kullekin riittävät resurssit. Tutkimus/yritys -yhteistyö selkeäksi ja molempia osapuolia kiinnostavaksi (IPR:t). (-5605357)
- 21.** Jotta hyvinvointi voitaisiin turvata, olisi Suomesta tehtävä houkutteleva maa muuttajille. Tällöin yhä vanhenevan väestön lisääntyvät eläke- ja hoitokulut voitaisiin turvata verorahoilla. Perheitä olisi kannustettava hankkimaan lapsia ja 80-luvulla poistettu verotuksen lapsivähennysoikeus olisi viipymättä palutettava. Lapsien hankkiminen on myös perusedellytys onnistuneelle koulutuspolitiikalle. (-5639960)
- 22.** Tuotannon moniarvoisuus ja monipuolisuus ylläpidettävä, yhden asian liikkeet eivät elätä kansaa (kun pitää myös elättää ylisuuri virkamieskunta) (-5643705)

- 23.** Opetuksen laatua, menetelmiä ja totuttuja toimintamalleja pitää radikaalisti uudistaa. Suomen tulevaisuus perustuu osaamiseen, mutta se pysty myymään/viemään koulutusosaamistaan. Opetuksen vienti pitää todella avata. (-5647460)
- 24.** Vahvistettava innovaatio ja t&k-verkostoja siten, että esimerkiksi yliopistojen ja ammattikorkeakoulujen yhteistyöverkostot toimivat saumattomasti innovaatioiden edistäjinä sekä kansainvälistäjinä. Mukana tiivissä yhteistyössä ovat mukana sekä yritykset että julkishallinto (-5643007)
- 25.** Suunnata toimintaa, päätöksentoa ja yhteistyötä järkevästi tämän tulevaisuuskuvan suuntaan. (-5647889)
- 26.** - Hiukkasen pitäisi Suomessa alueiden arvostusta nostaa ja antaa niille aidosti elinmahdollisuudet ; nykysysteemillä alueilla joudutaan rakentamaan innovaatio- ja kilpailukykyrahoilla perusinfrastruktuureja kuten maanteitä, rautateitä ja laajakaistaa, kun etelässä ne tulee ihmisille ja yrityksille superyhteyksinä automaattisesti ja ilmaiseksi ja kaikki extraraha voidaan käyttää oman kilpailukyvyn entistä parempaan petraamiseen ; millä rahalla muualla mitään kehitetään kun kaikki uuden luomiseen varatut rahat on pakko käyttää sellaisiin perusasioihin, joissa valtio laistaa vastuunsa (-5648725)
- 27.** Ammattikorkeakoulujen rooli on tässä tärkeä, joten niiden mahdollisuuksia t&k-työhön pitää vahvistaa. (-5649853)
- 28.** Palveluja pitäisi kehittää asiakaslähtöisemmin kuin nykyään. Kehittämishankkeisiin asiakkaat ja loppukäyttäjät laajasti mukaan. (-5651640)
- 29.** Soveltavaa tutkimusta on tarkasti arvioitava; kansallista tutkimusrahaa on oltava myös yritysten rahaa; kyllä perustutkimustakin on ravisteltava akateemisten meriittien sijasta on tutkittava ihmisen elämän arkea (-5652142)
- 30.** Kuvattu aika hyvin tekstissä. (-5654746)
- 31.** Määritellä mitkä ovat tavanomaiset ja kriittiset hyvinvointipalvelut jotta resurssinjakoa voidaan tehdä oikein (-5655523)
- 32.** Keskittyä olennaiseen (-5656381)
- 33.** Ohjeistaa valtion organisaatioita uudestaan ja suunnata ne tietoisesti tukemaan suomalaista kansainväliseen menestykseen pyrkivää yritys-

toimintaa. Tämä vaatii hankilövaihdoksia ja valtiollisten organisaatioiden suuntaamista pois kilpailemasta oikean yritystoiminnan kanssa. (-5657728)

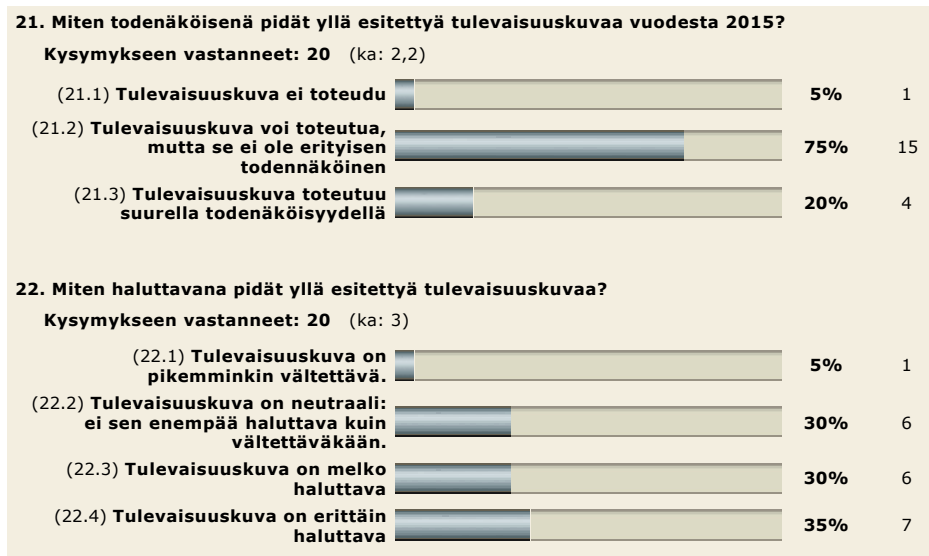
- 34.** Yhteinen kansallinen visio, positiivisen hengen luominen kansalaisten keskuuteen, innovatiivisuutta estävien hallinnollisten raja-aitojen maldaltaminen / poistaminen. Yhdessätekemisestä ja uuden luomisesta palkitseminen. Aktiivinen toiminta EU:ssa. Sosiaalisten innovaatioiden rahoitus- ja levittämismallien luominen. (-5658067)
- 35.** Käynnistää innovatiivisia kokeiluja (-5660048)
- 36.** - 7. puiteohjelman hyödyntäminen laajasti (-5660953)
- 37.** Kenenkään ei pitäisi enää puhua yhden huippututkimuskeskuksen rakentamisesta vaan tukea verkottuneiden living labien rakentumista itseorganisoituen toisiaan potkimatta. Rahoitusta olisi suunnattav tämän kehityksen edistämiseksi. (-5661490)
- 38.** Panostaa tutkimukseen. (-5667812)

Global Living Lab

Yritysten innovaatiotoiminta Suomessa on kehittynyt tuottajaverkostojen, kehittäjäverkostojen ja innovaatioverkostojen yhteistyön tuloksena maailman huipputasolle. Lineaarinen vanhanaikainen tuotannollis-taloudellinen malli hylättiin tehotomana toimintamallina ja Suomessa siirryttiin innovaatiovetoisen kehittämismallin tietoiseen kehittämiseen. Tämä merkitsi siirtymää kohti moniulotteisempaa kehittämismallia. Perinteisen teollisuuden yllättävän nopea kriisiytyminen ja laajat irtisanomiset vuosina 2006 - 2010 vauhdittivat tätä muutosprosessia. Teollisuus pystyi osittain korjaamaan tilannetta, mutta muutos aiheutti peruuntumattomia muutoksia kolmikantajärjestelmän toimivuuteen.

Vuonna 2015 tuottajaverkostot ovat omaksuneet aktiivisen ja tehokkaan innovaatioympäristön mallin, jota kutsutaan Living Lab -malliksi. Living Lab-malli viittaa MIT:ssä kehitettyyn modernin innovaatiotoiminnan perusmalliin, josta kehitettiin Suomessa nopeasti oma ainutkertainen innovaatiovetoiseen yhteiskuntaan soveltuva sovellutus, jonka keskiössä oli pienien luovuusyhteisöjen innovatiivinen ja uudistava

toiminta. Suomalaisen Finn Living Lab-mallin vahvuudeksi kehitettiin joustavien, viihtyisien ja muunneltavien toimitilojen ja innovaatioympäristöjen tietoinen kehittäminen. Mallia sovellettiin laajasti eri puolella Suomea, mutta myös globaaleissa yhteyksissä eri puolilla maailmaa. Näin saatiin syvällistä ymmärtämystä eri alueiden ihmisten tarpeista, asiakkuuksista ja markkinoista. Oikeiden tarpeiden ja asiakkaiden parempi tunnistaminen ja ymmärtäminen Finn Global Living Lab -globaalien kohtaamispaikkamallin pohjalta mahdollisti Suomen kilpailukyvyyn säilymisen ja kehittymisen huolimatta ikärakenteen tuottamista sosiaalisista ja taloudellisista muutoksista. Tämän mallin omaksuminen merkitsi laajamittaista oppimisprosessia erilaisissa organisaatioissa sekä julkisella että yksityisellä sektorilla. Pienet luovuusyhteisöt tuottivat lukuisia uusia sosiaalisia innovaatioita, jotka johtivat myös kaupallisiin läpimurtoisovellutuksiin, joista useat levisivät osaksi globaalitalouden toimintaa tuottaen hyvinvointia ja vaurautta eri puolilla maailmaa.

23. Mitkä ovat tämän tulevaisuuskuvan kultahiput - positiiviset perusajatukset ja ydinasiat, jotka tulisi ottaa kansallisessa tietoyhteiskuntastrategiassa huomioon?

1. Lineaarisen mallin hylkääminen on plussaa. Positiivista on myös, kuinka tämä lab -malli perustuu "pienien luovuusyhteisöjen innovatiiviseen ja uudistavaan toimintaan". Mallissa siis tunnistetaan innovaatiojärjestelmän skaalautuvuus ja toiminnan vaikutusten välittyminen eri alue- ja yhteisöisten tasojen välillä. (-5547999)
2. - Living labeilla on potentiaalia onnistua (-5589422)
3. Positiivista avoimuus ja innovatiivisuuden korostaminen. (-5596417)
4. Visiosta tulee mielikuva nopeasti kehittyvästä yhteiskunnasta joka ei pelkää muutosta ja löytää aina oman uomansa. Maailman taloudellisen tasavähenä voi olla että syntyy huomattavia eturistiriitoja eikä yhteiskunnasta löydy yhteisöllisyyttä. Syntyy pikemminkin erilliskunta joka ei koskaan ole taipuisa ja on aina epäluuloinen muutoksille. (-5605164)
5. Sitä osin, miten valtiovalta voi edistää joustavia työtilajärjestelyjä --> go head. (-5608578)
6. Global- living lab malli mahdollistaa pienten tuottajayhteisöjen (7-10 henkeä) elinvoimaisuuden ja kilpailukykyyn. Yhteiskunnassa voidaan rakenteita ja asutusta jälleen hajauttaa. Rahatalouden merkitys vähenee. (-5617784)
7. Open source, open content saa luonnolliseksi kumppanikseen open innovationin (-5632980)
8. Uusi ja uuden löytäminen vaatii rohkeutta monella tapaa. (-5650194)
9. Innovaatiojärjestelmien ja -ympäristöjen kehittäminen on tärkeää. Tässä on siitä ihan hyviä ajatuksia. (-5650422)
10. Ajatus luovista ja globaalissa vaihdanna olevista pienistä yhteisöistä ytimen lähellä (-5650879)
11. Uudistuminen. Ajatusmallien muuttuminen. (-5658244)
12. Global living lab tärkeä ja kannatettava asia. litty Suomen vahvuuksiin. Tulisi houkutella kansainvälisiä yritysisiä ml Nokia tekemään kehitystoimintaa Suomessa (-5673467)

24. Mitkä ovat tämän tulevaisuuskuvan epäkohdat, riskit yms. negatiiviset ydinasiat ja perusajatukset, jotka tulisi ottaa kansallisessa tietoyhteiskuntastrategiassa huomioon?

1. Mallin ei välttämättä tarvitse olla kopioitu MIT:sta - se voisi olla täysin uniikki, paikallinenkin luomus. Itseorganisoitunut rakenne olisi toimivampi kuin pakotettu malli. (-5547999)
2. Jossakin määrin utopistinen ja elitistinen (?); missä on "normaali elämä" ? (-5596417)
3. Nopeat ja pienet "innovaatioympäristöt" kuulostavat hyviltä mutta niitä voi olla vaikea rakentaa, ne ehkä ennemminkin vain syntyvät. Ihmisten tarve ottaa oma palansa tehtäväjönosta aiheuttaa byrokratiaa ja kenties enemmän huonoja ideoita kuin hyviä. Äänekkäimmät yleensä syövät hiljaisemmat ja näin todelliset innovatiiviset ympäristöt tuhoutuvat, koska harvoin nämä äänekkäimmät ovat niitä lahjakkaimpia yksilöitä. Saattaa olla että innovatiivisimmat ympäristöt syntyvät eräänlaisiin katvealueisiin joissa mukana on aitoa rentoutta ja mielenkiintoa toisten ihmisten mielipiteisiin ja heidän esille tuomiinsa näkökulmiin. Syntyy aidosti uutta luova ympäristö joka todennäköisesti hajoaa kun se altistetaan ylhäältäpäin johdettuun pyramidimaiseen ja armeijasta opittuun johtamistapaan. (-5605164)
4. Joustavat työtilaratkaisut eivät takaa esim. kuluttajien tarpeiden tunteamista. (-5608578)
5. Taloudelliset riskit voivat estää mallin toteutumisen. (-5617784)
6. markkinataloudessa open innovation järjestelmää harjoitellaan vielä, mutta roolinsa se tulee hakemaan, varsinkin kun sovelluten kehittäminen vaatii vertikaalitason toteuttamista (-5632980)
7. Halammeko olla rottia rottakokeessa vai elää omaa elämäämme? (-5642154)
8. Ei voi ainakaan toivoa, että perinteiset toimialat noin romahtaisivat, vaikka uusiakin tarvitaan. Tuskin muutos on ainakaan noin nopea. (-5650422)
9. Riski: ytimeen jää valta-asemansa jo saavuttanut vanha teollisuus.

Menestyvät ja omillaan toimeen tulevat alat pitäisi potkaista ytimen ulkopuolelle. Näin olisi pitänyt tehdä esim. Nokialle ja metsäteollisuudelle. alojen painoarvo on kuitenkin sellainen että jäävät ajatuksineen helposti roikkumaan myös innovaatioytimen keskipisteeseen. Voisihan niitä tukea muuten... (-5650879)

- 10.** Jää vaan aikomukseksi ei löydy vaikuttavaa toimintamuotoa julkisahallinnon tukea ja veturiyrityksiä. Ehkä ei laajaasti vielä ymmärretä, että seuraavien vuosien aikana tapahtuu suurempi muutos ihmisten elämässä kuin on tapahtunut moneen vuosisataan tieto ja vistintäkeniika siirtyessä koko yhteiskunnan toiminnan ytimeen. EBay ja Google ovat uusia lähtöjä mutta miten toimitaan kun nämä yritykset ja toimintamuodot ovat merkittävin tekijä maailmankaupassa vuonna 2015. (-5673467)

25. Mitä pitäisi tehdä vuosina 2007 - 2011, jotta tämä tulevaisuuskuva toteutuisi vuoteen 2015 mennessä?

- 1.** Parantaa eri organisaatioiden tiedon keruu- ja hyödyntämiskäytäntöjä. Tulisi perustaa organisaatioille yhteisiä tietokantoja ja järjestelmiä, joista hakea tietoa. (-5547999)
- 2.** Tasa-arvoa tulisi edistää kaikin tavoin ja saada ihmiset saman pöydän ääreen, kuitenkin heitä siihen pakottamatta. Yhteiskunnasta tulisi poistaa kaikenlainen holhous ja osoittelminen ja synnyttää ja hyödyntään sen sijaan vapaudentunteen mukanaan tuomaa aktiivisuutta ja toimeliaisuutta. Hyvän henkisen ilmapiirin luomiseksi on yksinkertaista luoda myös hyvä fyysinen elinpiiri. Kaupungit pitäisi tehdä viihtyisiksi ja turvallisiksi. Autot olisi saatava pois ydinkeskustoista ja tilalle istutettava puistoja joissa kukoistaisivat niin kulttuuri kuin sosiaalinen kanssakäyminenkin. Ihmiset pois televisioidensa ääreltä ulos täyttämään autojen jättämää tilaa. Risteyksiin mahtuu lampia ja mäkiä, puistoja, konserttilavoja, kaupustelijoita, istuskelijoita, jne. jotka kaikki ylläpitäisivät sosiaalisuutta. (-5605164)
- 3.** Jotta oikeasti tiedettäisiin kuluttajien tarpeista ja osattaisiin markkinoi-

da, tulisi satsata kuluttajamarkkinatutkimuksiin ja medioiden tutkimiseen. (-5608578)

4. Osuuskuntien ja pienten palveluyritysten toimintaa tulee tukea. (-5617784)
5. Open innovation -rakenteisiin tulee suhtautua avoimesti niitä kokeillen ja tutkien (-5632980)
6. Uudistaa merkittäväällä tavalla suomalainen innovaatiopolitiikka. Tekes keskeinen innovaatiopolitiikka on tullut tiensä päähän (-5650879)
7. Living lab toiminta tulisi kehittää yhdeksi suomalaisen innovaatiojärjestelmän perustaksi mutta kiinnitettävä huomiota myös liiketoiminnan käynnistymiseen muilla tavoin (-5673467)

Digitaalisen verkostotalouden malli

Tieto ja viestintätekniiikan edelläkävijyys Suomessa on johtanut sen *soveltamisen edelläkävijyyteen* kun Suomessa lähdettiin panostamaan sähköisten palvelujen ja sähköisten prosessien innovatiiviseen kehittämiseen tieto- ja viestintätekniiikan avulla. Yritysten siirtyminen sähköisiin prosesseihin on luonut suomalaisille yrityksille tuottavuuden kasvun kautta menestystä ja kilpailukykyä. Koko kansan sähköisten palvelujen käytön osaaminen ja luottamus niiden käyttöön on mahdollistanut uusien toimintatapojen laajamittaisen hyödyntämisen koko yhteiskunnassa niin kansalaisten sähköisessä asioinnissa, liikkuvan tehokkaan monimuotoisen työn sovittamisessa työntekijän elämän tilanteeseen ja elämää rikastuttavien elämysten tuottamisessa ihmisten arkeen. Suomen luottamukseen perustuva digitaalisen verkostotalouden malli on johtanut suomalaisten yritysten kilpailukykyyn erittäin nopeaan kasvuun ja Suomalaisten yritysten johtavaan rooliin maailmanmarkkinoilla omilla fokusalueillaan.

Suomen ja pohjoismaiden standardeihin ja yhteistyöhön perustuva toimintamalli on luonut GSM:n lisäksi uusia vastaavia maailmanlaajuiseen käyttöön tulleita järjestelmiä, joka on johtanut Nokian matkapuhelinmenestyksen tyyppiin uusiin suomalaisten yritysten menestystarinoihin syntyneillä uusilla markkinoilla. Suomalaisia yhtiötä on joko johtavana yrityksenä tai avaintoimijana useissa markkinaosuuksiltaan johtavissa yritysverkostoissa sellaisilla alueilla kuten:

1. maailmanlaajuinen saumaton potilastietoon perustuva terveydenhuollon hoitoketju,
2. maailmanlaajuisesti saumattomasti toimiva autoihin integroitu onnettomuudet estävä tieliikennejärjestelmä,
3. kansanvälisen ilmaston lämpenemistä estävän sopimusten /lainsäädännön vaatimat ympäristön seurantajärjestelmät,
4. hallittu siirtyminen nykyisestä paperiteknologiasta digitaalista paperia hyödyntäviin järjestelmiin,
5. RFID -tekniikkaa soveltaviin logistiikkajärjestelmiin ja
6. monissa muissa vastaavissa systeemeissä.

Julkishallinnon toimenpitein on panostettu innovaatiojärjestelmän kehittämiseen ja julkishallinto oman toimintansa kehittämispaineissa on samalla omilla investoinneillaan luonut uutta sähköistä liiketoimintaa Suomeen.

Kehittynyt palvelujen innovaatiojärjestelmä ja korkeakoulujen saumaton monitieteinen yhteistyö on luonut houkuttelevan ympäristön ulkomaisille yhtiöille tehdä kehitystyötä Suomessa. Samoin yrittäjyyttä, riskinottoa ja menestystä tukeva innovaatiojärjestelmä - mukaan lukien kehittynyt riskirahoitusjärjestelmä yrityksen elinkaaren kaikissa vaiheissa - tuottaa jatkuvasti kasvuyrityksiä, jotka verkostoyhteistyössä voivat nopeasti saada merkittävän aseman maailmanmarkkinoilla. Menestyksen mahdollisuus tuottaa Suomeen sekä korkeakouluihin että yrityksiin maailmanlaajuisesti alan johtavia osajia ja pioneereja. Suomalaisen, kansainvälisesti menestyneiden yritysten seniorijohtajia ja ”businessenkeleitä” hyödynnetään tässä kulttuurimuutoksessa kasvuyritysten mentoreina myös valtion tukemana toimintana.

Sähköisen tiedolla johtamisen prosessit mahdollistivat tieto- ja viestintätekniikan avulla myös maailmanlaajuisten markkinoiden avautumisen suomalaisille ja Suomesta käsin toimiville yrityksille. Suomen johtava tieto- ja viestintätekniikan osaaminen voitiin menestyksellä hyödyntää teollisessa murroksessa kun teollisesti valmistettujen hyödykkeiden ja fyysisten palvelujen markkinasta siirryttiin yhä enemmän palveluna tehtävään asiakkaiden tarpeiden täyttämiseen. Tämä antoi globalisaation lisääntyessä kilpailuetua suomalaisille yrityksille. Vuonna 2015 voitiin todeta, että Suomen 2006 hyvin alhainen palveluyritysten osuus kansantaloudessa oli muuttunut siten, että

Suomi on muuttunut tieto- ja viestintä-tekniikkaa hyödyntävän verkostona toimivan palvelusektorin osalta maailman johtavaksi maaksi.

26. Miten todennäköisenä pidät yllä esitettyä tulevaisuuskuvaa vuodesta 2015?

Kysymykseen vastanneet: 26 (ka: 2,2)

(26.1) Tulevaisuuskuva ei toteudu		11,5%	3
(26.2) Tulevaisuuskuva voi toteutua, mutta se ei ole erityisen todennäköinen		57,7%	15
(26.3) Tulevaisuuskuva toteutuu suurella todennäköisyydellä		30,8%	8

27. Miten haluttavana pidät yllä esitettyä tulevaisuuskuvaa?

Kysymykseen vastanneet: 26 (ka: 3,4)

(27.1) Tulevaisuuskuva on pikemminkin vältettävä.		3,8%	1
(27.2) Tulevaisuuskuva on neutraali: ei sen enempää haluttava kuin vältettäväkään.		7,7%	2
(27.3) Tulevaisuuskuva on melko haluttava		34,6%	9
(27.4) Tulevaisuuskuva on erittäin haluttava		53,8%	14

28. Mitkä ovat tämän tulevaisuuskuvan kultahiput - positiiviset perusajatukset ja ydinasiat, jotka tulisi ottaa kansallisessa tietoyhteiskuntastrategiassa huomioon?

1. Luottamuksen korostaminen. Jotta tämä tulevaisuuskuva toteutuu, kansalaisten ja yritysten on voitava perustellusti luottaa sekä teknologian & infrastruktuurin vakauteen, siihen liittyvän osaamiseen korkeaan tasoon ja vastuullisuuteen, sekä siihen että maassa noudatetaan hyvän hallinnon periaatteita ja tietoturva on korkealla tasolla. Tämä voi olla vaikea haaste moniarvoistuvassa ja yhä monikulttuurisemmassa yhteiskunnassa. (-5563626)
2. Tarkempi fokus voisi olla eduksi. Ei kovin monta nokiaa yhtä aikaa. Muuten hyvä. (-5596660)
3. Koko näkymä on kaiken menetyksen ja Suomen pärjäämisen kulmakivi.

Vain tieto- ja viestintä teknologian avulla ja kautta voimme olla johtava tietoyhteiskunta. (-5596640)

4. 1) Osa mainituista tekniikoista on jo käytössä Suomessa. 2) Suomen aloittaville tai pienille yrityksille räätälöity riskirahoitusmalli on hyvä malli muillekin maille (varsinkin EU:ssa). (-5596599)
5. Hienoja ajatuksia, mutta liian visio. (-5598960)
6. Luottamukseen perustuva digitaalisen verkostotalouden malli (-5596931)
7. Yhteistyön korostaminen tietotekniikan hyödyntäminen laaja-alaisesti ja kilpalukykyä lisäävästi käytännön sovelluksissa (-5599882)
8. Suomi on monessa mielessä erittäin kilpailukykyinen kansantalous ja voi olla sitä myös lähitulevaisuudessa. (-5616326)
9. Tietotekniikan hyödyntäminen Globalisaation hallinta (-5648649)
10. Palvelusektorin merkittävyys. (-5651942)
11. Palveluprosessein virtaviivaistaminen luo mahdollisuuden tuottaa tarvittavat perupalvelut tehokkaammin yhä suurenevalle eläkeläisten ja sairaiden määrälle (-5655939)
12. Innovaatiojärjestelmä, jos joku osaisi kuvata vielä mitä se oikeasti tarkoittaa ja mitä sille pitäisi tehdä. Yritysten verkottuminen jos se osattaisiin toteuttaa. (-5666346)

29. Mitkä ovat tämän tulevaisuuskuvan epäkohdat, riskit yms. negatiiviset ydinasiat ja perusajatuksset, jotka tulisi ottaa kansallisessa tietoyhteiskuntastrategiassa huomioon?

1. Em. vastakohdat. Luottamuksen palauttaminen on huomattavasti vaikeampaa kuin sen menettäminen. Yhden osaalueen heikkeneminen riittää, vaikka muut olisivat kuinka hyvällä tolalla. (-5563626)
2. Ylipaisunut julkinen sektori toimii muutoksen jarruna. Julkisen sektorin tulisi näyttää myöskin suuntaa ja vauhtia. (-5596640)
3. 1. Ihmisiä ei pidä digitalisoinnin tai muun tekniikan nimissä eristää toisistaan. Inhimillinen kanssakäyminen pitää ottaa yhdeksi perusjuoneksi

suunniteltaessa toimintoja helpottavia ratkaisuja. 2. Suomi on kansainvälisellä foorumilla niin pieni yksikkö, että isommat maat säätelevät tekniikoiden maailmalaajuista käyttöönottoa. 3. Suomeen ja pohjoismaiden standardeja on vaikea saada käyttöön maailmanlaajuisesti. Jos tämä olisi helppoa, olisi maailmassa esim. GSM:n sijasta digitaalinen NMT nykyään käytössä. (-5596599)

4. Epätodellinen, utopia. (-5598960)
5. Koko kansan sähköisten palveluiden käytön osaaminen ja luottamus on utopia - vaikka sitä kohti tuleekin pyrkiä, korkeakoulujen saumaton monitieteinen yhteistyö on myös melkoinen haaste... (-5596931)
6. Kehityksen hitaus (-5599882)
7. Jaksetaanko painaa niska limassa, jos menestyksen laakereilla lepääminen on mahdollista. (-5616326)
8. Maailmanlaajuiset terveysjärjestelmät yms ovat vakava riski (-5641994)
9. - Auto- ja tieliikenteen järjestelmiä ei kehitetä Suomessa eikä niitä meidän hiekkateille edes oteta käyttöön , etenkin kun Suomen valtio ei huolehdi edes Suomen maanteistä sen vertaa että saisi niihin pinnoitteet ja talvella aurattua lumet pois ; eikä se hieno digitaalelektroniikka Suomen pakkasissa edes toimi - muutenkin tänne työnnetään ulkomailta ns talvirenkaita jotka ei ole pakkasia nähneetkään -- ulkomailla 'kylmä' on +12 , Suomen pakkasennätys -54 -- repikää siitä.. - saumattomia potilasketjuja kyllä kehitetään Suomessa harva se päivä joka instituutissa mutta Suomessa riidellään niin paljon ettei me saada mitään järkeviä järjestelmiä itsellekään käyttöön , miten sitten myytäisiin muille? - tai no onhan se ennenkin nähty, että muut maat luo kilpailukykyä Suomessa luoduilla tuotteilla mutta Suomessa ei niitä käytetä ja jäädytään kehityksestä jälkeen ja silti luullaan että itse ollaan teknologian huippua kun ollaan itse keksitty ne; me ollaan luotettu siihen keksimiseen ja vähätelty käyttöä vaikka se kilpailukyky tuleekin juuri siitä käytöstä (-5650342)
10. ? (Ei varsinaisesti epäkohta, kommentti vain: pitääkö mentorointia valtion tukea? Mentoroinnin perusajatus on tähän asti ollut vapaaehtoisuus) (-5651942)

11. Ihmisen parhaisiin arkisiin elämyksiin ei tarvita pätkääkään tietotekniikkaa; herätkää! Mihin tarvitaan maailmanlaajuistan saumatonta potilas-tietojärjestelmää ? (-5655939)
12. Huh mitä oikein kahteen lauseeseen puristettuna halutaan sanoa. Ihan oikeasti ylläoleva on liian monisanainen rakennelma, että siitä löytäisi helposti ytimen (-5659939)
13. Edellinen kultahippuiminta todennäköisesti tulee epäonnistumaan, koska sitä nyt miettivät totaalisesti staattiset ihmiset. (-5666346)

30. Mitä pitäisi tehdä vuosina 2007 - 2011, jotta tämä tulevaisuuskuva toteutuisi vuoteen 2015 mennessä?

1. Suhtautua vakavasti yhteisen arvopohjan rakentamiseen koko kansan peruskoulutuksessa. Luottamuksen rakentaminen perustuu sille, että on olemassa yhteisesti hyväksytyjä tavoitteita ja arvoja. (-5563626)
2. Julkishallinnon ja yritysten vielä tiiviimpi yhteistyö. Sähköisen asioinnin hankkeet panostuksen kohteiksi. Liikenteen telematiikista ja terveydenhuollon järjestelmistä vientituotteita. (-5596640)
3. 1. Suomen pitää integroitua enemmän EU:hun ja käyttää EU:n kanavia ja valtaa hyväkseen saadakseen kansallisia tekniikoitaan ja innovaatioitaan maailmanlaajuisen hyväksynnän piiriin. 2. Suomen pitää panostaa ympäristön seurantatekniikkaan enemmän - myös koulutuksellisella tasolla. (-5596599)
4. En osaa sanoa. Muuttua? (-5598960)
5. Tukea, opastusta ja koulutusta kaikille kohderyhmille jatkuvasti ja eri tavoin, (-5596931)
6. Innostunut ilmapiiri koko yhteiskuntaan. Parempi tulevaisuus voidaan luoda. Suuret ikäluokat on pidettävä töissä ja terveenä mahdollisimman pitkään. (-5616326)
7. Julkishallinnon pitäisi "pakottaa" yritykset ja muut toimijat ict:n käyttöön esim. hyväksymällä vain sähköisen asioinnin. Tähän tulisi mennä asteittain. (-5651942)

8. -Ks. aikaisemmat kommentit (-5660049)
9. Vaihtaa ainakin TEKESin, KTM:n, EK:n, Opetusministeriön, VTT:n ylin joh-
to ja hakea dynaamisempia ihmisiä toteuttamaan muutos. (-5666346)

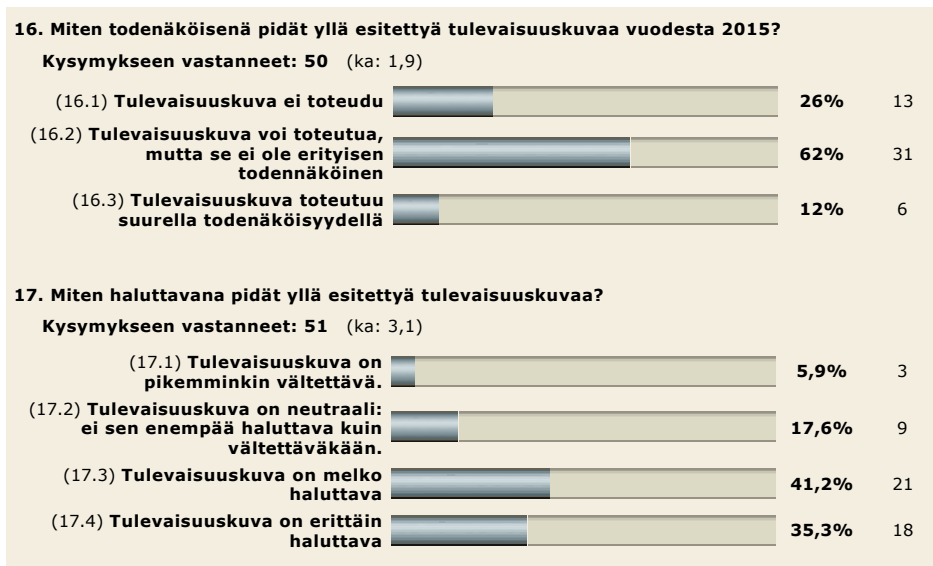
Luovuuksioilla jatkuvaan parantamiseen

Tekijänoikeuslainsäädännön uudistaminen on mahdollistanut tiedon laajamittaiseen jakeluun ja hyödyntämiseen perustuvien innovaatioiden käyttöönottoon. Yritysmailmassa uudistumisprosessia voimisti selkeä siirtyminen johdon optiojärjestelmistä luovuuksioihin, jotka kohdentuivat yritysten ydinosajille ja merkittävien innovaatioiden kehittäjille. Suomalaisissa yrityksissä tapahtui jatkuvasti pieniä ja joskus isompiakin menestystarinoita ja läpimurtoja. Suomessa kehitettiin yliopistojen ja Tekesin ennakkoluulottoman yhteistyön tuloksena liiketoimintaosaamisen parantamismalli, jota useat yritykset hyödynsivät omassa toiminnassaan. Malli tuli tunnetuksi dynaamisen osaamispääoman kehittämismallina eli DYNY-mallina.

Uudet syntyneet innovaatioverkostot olivat satunnaisia ja joustavia verkostoja, jotka hyödynsivät laadukasta perustutkimusta. Kehittäjäverkostot koostuivat yrityksistä, tutkimusyksiköistä ja perustutkimuksesta harjoittavista yliopistoista ja muista tutkimusyksiköistä. Ennen vuotta 2010 yhteistyö kehittäjäverkostoissa voimistui voimakkaasti laaja-alaisen yliopistolaitosuudistuksen myötä ennen vuotta 2010.

Innovaatiotoiminnasta muodostui vuosina 2006 - 2015 arkipäiväinen asia, joka keskittyi *jatkuvan parantamisen idean* syvälliseen ymmärtämiseen työyhteisötasolla. Työelämän kehittämisohjelmat tukivat tämän suuntaista kehitystä - etenkin sen jälkeen kun laajasti tunnistettiin globalisaatiosta johtuvan muutosprosessin perinteistä teollisuutta mullistava luonne. Jokaiselle työntekijälle muodostui tämän radikaalin muutosprosessin myötä mahdollisuus toimia luovana innovaation tuottajana ja kehittää toimintaa yrityksessä. Tämä johti osaamispääomakehittämisen painottumiseen elinkeinoelämässä. Aikaisemmin työntekijät oli otettu yhteiseen neuvotteluun lähinnä kriisien tai muualla sovittujen uudistusten yhteydessä, nyt tässä tapahtui muutos ja työntekijät alettiin nähdä välttämättöminä kilpailukyky-

syyden takaajina. Tämä uudistus johti yritysten johdon ja työntekijöiden tiiviimän yhteistyömallin kehittymiseen PK -yrityssektorilla. Suomessa työntekijöille synnytettiin uutta pelivaraa innovaatioiden tuottamiseen luovuuslomajärjestelmällä ja luovuusoptiojärjestelmillä. Tämä muutos merkitsi siirtymisestä elitistisestä innovaatiojärjestelmästä kansalaisyhteiskunnan innovaatiojärjestelmään, joka tuottaa tehokkaasti uusia käyttäjäystävällisiä hyödykkeitä sekä tietoisesti hyödyn-tää tietoyhteiskunnan moderneja teknologioita kuten digitaaliteknologiaa ja nan-oteknologiaa. Vuonna 2015 on 80%:ssa suomalaisyrityksistä yrityksen johdon ja työntekijäryhmien edustajien välillä reaaliaikaiset neuvotteluyhteydet joka hetki riippumatta siitä missä päin maapalloa johto operoi. Tämä vuorovaikutteisempi johtamismalli on tuottanut uudenlaista tehokkuutta yrityksille. Elitistinen inno-vaatiojärjestelmä unohti käyttäjäystävällisten tuotteiden kaupallistamisen ja arki-päivän toimivuuden arvioinnin. Tämä yhteisesti todettu puute pakotti Suomen innovaatiojärjestelmän radikaaliin uudistamiseen.

18. Mitkä ovat tämän tulevaisuuskuvan kultahiput - positiiviset perusajatukset ja ydinasiat, jotka tulisi ottaa kansallisessa tietoyhteiskuntastrategiassa huomioon?

1. Tekijänoikeusjärjestelmän perusteellinen muuttaminen siten, että (a) oikeudet suojataan hyvin ja samalla (b) mahdollistetaan ostetun aineiston monipuolinen käyttö kaikissa jakelukanavissa ilman, että joka kerta pitää kysyä, sopia ja maksaa. Innovaatiojärjestelmä normaaliksi osaksi toimintaa, jatkuva tekijöiden kannustaminen omien prosessien tarkkailuun ja parannusten tekemiseen sekä uusien ratkaisujen kehittämiseen avoimin silmin ja mielin. (-5547216)
2. Työnantajan ja työntekijöiden välisessä neuvottelumekanismissa tarvitaan hyvinvoinnin nostamista keskeisiksi asiaksi. (-5547508)
3. Luovuuden arvostus ja palkitseminen (-5547217)
4. Luovuuspanostus (-5548791)
5. Lähes kaikki työntekijät ovat jo enemmän tai vähemmän muuttuneet tietotyöntekijöiksi ja tiedon merkitys minkä tahansa palvelun laadun varmistajana ja edelleen kehittäjänä kasvaa. Tämän vuoksi jokaisen työntekijän mahdollisuus osallistua innovaatioprosesseihin kasvaa. (-5562997)
6. - Innovaatioiden palkitseminen yrityksissä (-5565480)
7. Tekijänoikeuslainsäädäntöön huomion kiinnittäminen. (-5576799)
8. Joustavat monitoimijaiset verkostot, vuorovaikutteiset johtamismallit, kansalaisyhteiskunnan innovaatiojärjestelmä, luovuus (-5578077)
9. Jatkuva parantaminen ja paluu sfääreistä käytännön tasolle. Menestys syntyy käytännön teoista, ei juhlapuheista. (-5581512)
10. Positiivista: Luovuuspotentialin laaja hyödyntämien. Luovuudelle ja muutoksille suojea ilmapiiri ja tätä tukevat johtamiskäytännöt. Avoimuus luovuuden ja kehittämisen lähtökohtana. (-5581584)
11. Ei korosteta innovaatioiden rakentamista huippuosaamisen varaan, vaan johtavana ajatuksena hyödyntää kansan koko osaaminen ja innovointikyky- eli "siirtymisestä elitistisestä innovaatiojärjestelmästä kansalaisyhteiskunnan innovaatiojärjestelmään" (-5596802)
12. Luovuudelle annettava tila (-5597504)

13. Innovaatioiden korostaminen, nykytilanteen ongelmien tunnistaminen (mm. tekijänoikeuskysymykset). (-5598647)
14. Suomessa on enemmän globaalisti toimivia yrityksiä. (-5599628)
15. Luovuuksioptiot. (-5600539)
16. Uusi yhteisöllisyys. (-5602999)
17. Ajatus sinänsä (-5604315)
18. Optiot on tajuttu huonoksi järjestelmäksi. Nykyinen tekijänoikeuslaki on muutettu paremmaksi. (-5604854)
19. Johtamistapojen uudistuminen ja vuorovaikutus työntekijä-johto -tasolla. Innovaatiotoiminnan hyödyntäminen osana normaalia kehityskaarta. (-5606552)
20. Tekijänoikeuslainsäädännön uudistaminen. (-5605357)
21. Tämä muutos merkitsi siirtymisestä elitistisestä innovaatiojärjestelmästä kansalaisyhteiskunnan innovaatiojärjestelmään, joka tuottaa tehokkaasti uusia käyttäjäystävällisiä hyödykkeitä sekä tietoisesti hyödyntää tietoyhteiskunnan moderneja teknologioita kuten digitaalitekniologiaa ja nanotekniologiaa. (-5641838)
22. Tämän tulevaisuuskuvan positiivisena puolena voidaan pitää johtajien saamien optioiden purkamista ja siirtymistä luovuuksioptioihin, jolloin tullaan palkitsemaan taitavuuden ja lahjakkuuden mukaan eikä hierarkisen aseman mukaan. Myös luovuuksilomat ovat todella hieno keksintö. Yhteiskunta on siis tajunnut, että luovuus ei elä stressissä vaan luovassa joutenolossa. Innovatiivisuuden muuttuminen arkipäiväiseksi, jokaisen kansalaisen tavoittelemaksi asiaksi on todella suotavaa. (-5639960)
23. eos - en osaa ennustaa (-5643705)
24. Innovatiivisuuden ja yhteistyön korostuminen (-5647460)
25. Laaja-alaisen luovuuden tehostaminen on tärkeämpää kuin vain huippuosaajiin panostaminen. Kultahippuna on myös yksilöiden luovuuden korostaminen ja tehostaminen sekä luovuuden kannustaminen/palkitseminen. Tulevaisuuskuvassa on oleellista yrityslähtöisyys, joka turvaa koko Suomen pk-yrityskentän kehittämisen sen sijaan että meillä olisi huippuosaamiskeskustoissa huippuosaamisyrityksiä. Hyödykkeiden / palvelujen / tuotteiden käyttäjäystävällisyys, käytyjäjäjäjäjäjäjäjä / palvelujen / tuotteiden käyttäjäystävällisyys, käytyjäjäjäjäjäjäjä

käyttäjien arkipäivään soveltaminen on myös oleellista. Reaaliaikaiset neuvotteluyhteydet ovat välttämättömiä, mutta on huomioitava, että ne eivät ole vain johdon ja työntekijöiden välisiä eikä myöskään organisaation sisäisiä. Ei pelkästään johto operoi eri puolella maapalloa vaan tilanne saattaa olla päinvastainen: johto kotimaassa ja työntekijät / kumppanit maailmalla. Neuvotteluyhteyksien sijasta olisi tärkeämpää puhua luovista yhteistoiminnallisista yhteyksistä, jotka tukisivat kansainvälisiä luovia verkostoja. Tällaiset verkostot olisivat organisaatioiden sisäisiä kehittämisverkostoja tai ulkoisia asiantuntijaverkostoja. Korkeakoulut ja tutkimuslaitokset voisivat toimia molemmissa verkostoissa innovaatiokonsultteina. (-5643007) 26. Tekijänoikeuslainsäädännön uudistaminen. innovaatioverkostot. Innovaatiotoiminnasta muodostui vuosina 2006 - 2015 arkipäiväinen asia. (-5649759)

- 27.** - Kansalaisyhteiskunnan innovaatiojärjestelmä mielenkiintoinen ja kannatettava ajatus (-5648725)
- 28.** Ajatukset ovat hyviä ja suuri osa niistä voi toteutua - mutta ei kymmenessä vuodessa. Innovaatiotoiminnan kehittämiseen pitää joka tapauksessa panostaa. (-5649853)
- 29.** Innovaatio-optiot ja -palkkiot ehdottomasti käyttöön! (-5651640)
- 30.** Luovuusoptiojärjestelmä ja DYNY; jatkuvan parantamisen meininki = yhteisöllisyyden kasvattaminen työpaikoilla soolosuoritusten sijaan; kansalaisyhteiskunnan innovaatiojärjestelmä (-5652142)
- 31.** Tekijänoikeuslainsäädännön - tai vielä laajemmin, koko IPR lainsäädännön - kehittäminen ja muuttaminen on tärkeitä. Sen oikeampi paikka olisi vaikka KTM opetusministeriön sijaan. silloin päästäisiin myös yhdistämään luovuutta kaupallisuuteen tehokkaammin; onhan myös Tekes osa KTM:tä. Innovaatiojärjestelmän tai sen kaltaisen toiminnan saaminen osaksi työtä on iso ja tärkeä asia; se vaatii kuitenkin tuekseen uusia toimitamalleja, esim. monialaisen palvelukehitysprosessin, jossa alusta alkaen innovaatioiden työstämisestä kaupallistamiseen saakka mukana ovat kaikki tarvittavat näkökulmat vuorovaikutuksessa. Tämä on erittäin iso haaste; eri näkökulmien edustajien kesken edes yhdessä organisaatiossa yhteisen kommunikaatiotavan luominen, niin että ihmiset

aidosti ymmärtävät toisiaan kestää kauan! Myös vuorovaikutteinen johtamismalli näyttää kiinnostavalta, kunhan siinä pidetään mukana inhimillinen aspekti, ei e-mail johtamista, joka taas helposti johtaa tosi ikäviin tilanteisiin. (-5654746)

32. Yksilön luovuuden huomioiminen ja osallistuttaminen päätöksentekoon sekä kehittämiseen. (-5655523)
33. No, laajempi innovaatiokäsite (-5656381)
34. Todellisten innovaattoreiden palkitseminen. Ylimpien johtajien valta on suuri ja he järjestävät itselleen palkkiot kyllä. Muitakin pitäisi muistaa. Kaikilla on epäonnistumisesta seuraavana riskinä työsuhteen päättyminen. Kaikille onnistumiseen myötävaikuttaneille kuuluu palkitseminen. (-5657728)
35. Ihmislähtöisyys. Yhdessätekeminen. Työyhteisöjen toimivuus. Radikaalit uudistukset rakenteissa. Maapallon näkeminen suomalaistenkin työmaana. Elitismen vähentäminen ja kaikkien hyvinvoinnin lisääminen. Työntekijöiden ottaminen aidosti mukaan menestyksen rakentamiseen. Pk-sektorin verkottuminen. Luovuuteen kannustaminen ym. ym. (-5658067)
36. Kaikkien osaamisen huomioon ottaminen (-5659675)
37. Käyttäjätavallisten teknologioiden kehittäminen kaikille (-5660048)
38. Innovatiivisuus ja aloitteellisuus Elinkeinoelämässä aloitteellisuuden tukeminen passiivisen suorittamisen sijaan (-5660953)
39. Vuorovaikutuksen kehittäminen on tärkeää. (-5667812)

19. Mitkä ovat tämän tulevaisuuskuvan epäkohdat, riskit yms. negatiiviset ydinasiat ja perusajatukset, jotka tulisi ottaa kansallisessa tietoyhteiskuntastrategiassa huomioon?

1. Voisi lopettaa tuon globalisaatiohöpötyksen jokaisen vision yhteydessä. Se johtaa ajatusta harhaan. Tekijänoikeuksien uudistaminen on huomattavan suuri haaste, jossa törmätään kivettyneisiin asenteisiin. Järjestelmän muuttaminen joustavaksi on kuitenkin yksi koko tietoyh-

- teiskuntakehityksen ydinasia. (-5547216)
2. Vanhat asenteet ja valtarakenteet jarruttavat. Ei saa esittää tulkintoja yhdestä näkökulmasta, vaan neuvotellen. (-5547508)
 3. Ei huomioida koulutuksen merkitystä ja laatua, pitkällä aikavälillä, ei ymmärretä e-oppimisen merkitystä (-5548791)
 4. - (-5562997)
 5. - Tekijänoikeudet liian kapea näkökulma, tulisi tarkastella immateriaali-oikeuksia laajemmin (-5565480)
 6. Luovuus "opitiot" ovat täyttä haihattelua. (-5576799)
 7. Elitistinen innovaatiojärjestelmä (-5578077)
 8. Johdon optioista tai niiden korvikkeista tuskin pääsemme eroon. Luovusoptiot voivat olla käytännössä vaikeita toteuttaa. Neuvotteluyhteyttä ei tarvita kuvatulla tavalla, neuvottelut eivät johda menestykseen vaan voivat parhaimmillaan estää tai korjata epäkohtia. Jatkuva keskusteluyhteys sen sijaan tarvitaan. (-5581512)
 9. Voi olla liian radikaali ja hertättää liikaa vastustusta vanhoissa rakenteissa. (-5581584)
 10. Ei uskota, että kuvatuunlaisella "talonpoikaisjärkeen" perustuvalla rakenteella Suomi voi menestyä. vaan esiin kaivetaan huippuosaaminen ja jne. , jotka vievät todennäköisiin tuloksiin nähden liian suuren osan kehittämispanoksista (-5596802)
 11. Keskittykö elämä liikaa teknologiaan (-5597504)
 12. Lyhyt aikajänne lainsäädännön ja toimintamallien muuttamiselle, haluttomuus muutokseen (mikä tähän ajaisi?) (-5598647)
 13. Johtamisen uudelleen arviointi. (-5599144)
 14. Liian pitkä tarina... (-5599628)
 15. Tekijänoikeuslainsäädännön uudistamista ei pidä tehdä niin, että luovien sisältöjen tekijät kuten säveltäjät ja elokuvantekijät jäävät nuolemaan näppejään. Ilman kohtuullisia korvauksia teosten käytöstä ei synny uutta ammattimaista sisältöä. Kulttuuritarjonta yksipuolistuu ja harrastajamaistuu. Laatu hapertuu ja tarjonta näivettyy. Kilpailukyky me luovalla alalla tukahtuu. (-5600539)
 16. Vallanjako vaikeaa. (-5602999)

17. Yhteiskunta vosi muuttua nykyistä paljon labiilisemmaksi (-5604315)
18. Työntekijöiden pitää olla jatkuvasti innovatiivisia ja tuottavia, ihmiselle normaaleja kausia, jolloin keskitytään enemmän muuhun kuin työntekoon, ei sallita. (-5604854)
19. Arjen sovellukset unohdetaan ja keskitytään liikaa "robottimaisen" maailman luomiseen eli inhimillisyyden osana elämää unohtuu arvona. (-5606552)
20. Milloin meillä on ollut elitistinen innovaatiojärjestelmä? Enpä ole kuulut. "Elitistinen innovaatiojärjestelmä unohti käyttäjätavallisten tuotteiden kaupallistamisen ja arkipäivän toimivuuden arvioinnin". Ei pidä paikkansa. (-5605357)
21. Epäkohtana on etäneuvotteluyhteyksien korostaminen sekä jatkuva yhteydenpito. On tietysti huomioitava ja hyödynnettävä käytettävissä olevat mahdollisuudet kommunikointiin ja yhteydenpitoon, mutta henkilöiden viihtyvyyden sekä yhteisöllisyyden tunteen luomiseen lähikontakti on aina suotavaa. Luovuuden kannalta on myös oleellista, että yhteydenpidossa huomioidaan henkilön persoonallisuus ja henkilökohtainen yksinolon tarve, joka luovuuden kannalta voi olla ratkaiseva. Tulevaisuuden kuvan mukainen luovuus ja sen palkitseminen yrityksissä ja organisaatioissa ei saa johtaa pakonomaiseen luovuuden odotukseen. On muistettava, että luovuus ei elä pakon alla. (-5639960)
22. Kts edelliset (-5643705)
23. Mallit, lait ja säännöt eivät luo innovatiivisuutta, innovatiivisuus on fiilistä, asennetta ja pörinää, minkä syntyminen johonkin alueeseen tai yritykseen on hieman mystistä (-5647460)
24. Kehittäjä-/innovaatioverkostoista ammattikorkeakoulut on kokonaan unohdettu. Juuri tässä tulevaisuuskuvassa ammattikorkeakouluilla on alueellisia toimijoita erittäin tärkeä rooli koko Suomen pk-yrityskentän innovaatioiden ja luovuuden aktivoijina ja laadukkaan perustutkimuksen alueellisina soveltajina ja "arkipäiväistäjinä" Yliopistolaitos-uudistuksen sijasta tulisi puhua korkeakoululaitoksen uudistuksesta, koska yliopisto - ammattikorkeakoulu - tutkimuslaitosverkosto on tehokkaasti hyödynnettynä erittäin vahva koko maan kattava innovaa-

tioiden tukiverkosto. (-5643007)

- 25.** Liian mutkikkaasti muotoiltu, että sen toteutuvuutta ja haluttavuutta voisi todella arvioida. (-5649759)
- 26.** - Optiojärjestelmästä luovuuoptioihin ? usko ken tahtoo; milloin on Suomessa ennenkään työntekijää arvostettu ja hänen hyvinvoinnistaan pidetty huolta? ja kuka mitään extraa muutenkaan saa- rahalla saa rahaa, niinhän se on, muista kiristetään ne viimeisetkin mehut, nyöri on työntekijällä jo nyt niin kireällä että tässä kuristuksessa ei varmasti synny mitään uutta (-5648725)
- 27.** Yritysten johtamisjärjestelmien muutos vaatii sukupolven muutoksen. (-5651640)
- 28.** Laaja-alaista yliopistouudistusta ei varmasti ehditä tehdä; kyllä joskus pitää saada olla johtajalta rauhassa, pää halkeaa ja sosiaaliset ongelmat kasvavat; (-5652142)
- 29.** Dynamiikan varmistaminen tärkeätä; itseohjautuvuus ei aina riitä. (-5654746)
- 30.** Kuvastaa epäinhimillistä elämää jossa kaikkien on joka paikassa koko ajan tehtävä parempaa, pitempään ja enemmän. Voisiko tyytyä inhimillisempään elämään ja nauttia siitä mitä on ? (-5655523)
- 31.** Hyvin idealistinen (-5656381)
- 32.** Luovuuoptio on hyvä ajatus, mutta toki keksinnön tai idean arvo nähdään vasta, kun siitä tulee innovaatio ja vieläpä kannattava selalinen. Tämä edellyttää liiketoiminnan johtamista kokonaisuutena eikä vain luovaa "keksimistä". (-5657728)
- 33.** Suurimpana uhkana on saavutetuissa eduissa kiinnipitäytyvä "eliitti" eli pienemmät ja suuremmat "ruhtinaat" optioineen, osastoineen ja osaoptimoineineen, ts. niin sanottu "ruhtinaskunta-ajattelu". Hallinnollisten instanssien ja erityisesti yliopistolaitoksen vapaaehtoinen itseuudistumisen tahto lienee myös hieman kyseenalaista sorttia em. syistä? (-5658067)
- 34.** 2015 tulee liian pian kun kyse on kulttuurin muutoksesta kaikille sana askarruttaa - onko innovaatiot saatavilla myös harvaanasutuilla seuduilla myös mse mikä vaikutus teknologian rähähdysmäisellä käyttöönotol-

la on luonnon tasapainoon ei ole selvillä (-5660048)

- 35.** Hyvä johtaminen yrityksissä mahdollistaa jo nyt organisaation uinuvan aloitteellisuuden esiintulon Riskinä on käyttäjäystävällisyyden väärinymmärrys ja harrastelijamaisuuden esiinmarssi (-5660953)
- 36.** Onko tämä aito tahtotila, jossa oikeasti luova ihminen saa myös omaa hyötyä hyödyttämällä muita. (-5667812)

20. Mitä pitäisi tehdä vuosina 2007 - 2011, jotta tämä tulevaisuuskuva toteutuisi vuoteen 2015 mennessä?

- 1.** Seuraavassa hallitusohjelmassa (vaalien 2007 jälkeen asetettava hallitus) tulisi todeta, että tekijänoikeusjärjestelmä uudistetaan ja otetaan käyttöön vaalikauden aikana. Uudistuksen lähtökohtana tekijänoikeuksien muuttuminen elinkeino- ja tietoyhteiskuntapoliittisiksi. Koulutuspolitiikassa, erityisesti yliopistotasolla, otettava huomioon käytännön työelämän valmiuksien kehittäminen nykyistä paremmin. Maisterien kouluttaminen työttömiksi ei yhteiskunnallisesti kannata, vaan lannistaa innokkaita nuoria. Työnjako ammattikorkeiden ja yliopistojen välillä tehtävä selväksi siten, että paras aines amk:sta voi päästä joustavasti jatkamaan yliopistoon. Kannustavan innovaatiopolitiikan omaksuminen yrityksissä. (-5547216)
- 2.** Työnantajien ja työntekijöiden neuvottelumekanismia on kehitettävä ja laajennettava kaikenkattavaan suuntaan osapuolten intressejä kunnioittaen. (-5547508)
- 3.** Panosta koulutukseen ja opetuksen TVT -käytäntöjen laadun hallintaan ja uusien innovaatioiden tukemiseen. (- 5548791)
- 4.** Tukea työelämässä toimivien aikuisten valmiuksien laajentumista tietotyön suuntaan. (-5562997)
- 5.** - Työelämän tiedonkulun parantamistoimet (-5565480)
- 6.** Kiinnittä erityisesti huomiota tekijänoikeuksien kehittämiseen. (-5576799)
- 7.** Vahvistaa työelämän kehittämisohjelmia ja niiden yhteyttä teknologian

- ja liiketoiminnan kehittämiseen. Kun kaikki kolme ovat kunnossa, on menestys mahdollista. (-5581512)
- 8.** Johtamismallien, asenteiden ja arvomaailman muutos avoimempaan ja vähemmän elitistiseen suuntaan. Kansalaisten perusvalmiuksista huolehtiminen (koulutusjärjestelmä ml. elinikäinen oppiminen). Verkostoorganisaatoiden toiminnan parempi ymmärtäminen, niiden mallinnus ja valmiit verkostoimismallit (network governance - ”hyvä verkostotapa” - vrt. corporate governance). (-5581584)
 - 9.** Purettava vanhoja käyttäytymismalleja, kuten yllä kuvattu liiketoimintaosaaminen lisättävä yrittäjyyttä edistäviä kannustimia (-5596802)
 - 10.** Vahva innovaatiopoliittinen korostus ja rahoitus eri tasoille (-5597504)
 - 11.** Johtajuuttahan tässä jälleen kaivataan. Visiotahan tässä jo on. (-5598647)
 - 12.** Innovatiivisuuden arvostaminen ja ylläpitäminen. (-5599144)
 - 13.** Verotus oikeudenmukaisemmaksi. Osaamista ja innovatiivisuutta on palkittava. (-5602999)
 - 14.** Luopua korporativismista (-5604315)
 - 15.** Poliitikkojen pitää lopettaa äänenkalastelu esim. tekijänoikeusasioilla ja muuttaa asennettaan. Valtion rahoitusta pitää lisätä joillekin aloille. (-5604854)
 - 16.** Erityisesti pk-sektorin osaamistason nostamiseen paneuduttava erityisesti, sillä vasta kun yritys kasvaa tiettyyn kokoon, sillä on mahdollisuus iotse suunnata ja kehittää omaa osaamistaan ja parantaa tuotteiden elinkaarta. (-5606552)
 - 17.** Pitää muistaa, että innovaatiotoiminta on kovaa työtä, eikä kansalaisyhteiskunnan puuhastelua. (-5605357)
 - 18.** Innovatorahoituksen perusteiden muutos (-5641838)
 - 19.** Jotta luovuus voitaisiin ottaa huomioon yhtiöiden toiminnassa ja palkkauksessa, olisi tähän alettava kehittää kriteereitä. Koska luovuus sinänsä on vaikeasti määriteltävissä, on luovuuteen liittyvät palkitsemiskriteeritkin vaikeita. Luovuusloman markkinoimiseksi olisi myös aloitettava ponnistelut ja siihen tähtäävän hyväksyvän ilmaston luonti olisi aloitettava yhtiöissä. Koska luova oppilas koetaan nykyisin häirit-

sevänä tekijänä luokassa, olisi koulujen muutettava radikaalisti opetustaan ja opettajat olisi koulutettava suurelta osin uudelleen tukemaan luovaa oppimista ja oppilaan luovuutta. Vasta tämän toteuduttua voidaan odottaa luovuuden ja innovatiivisuuden yleistymistä kansalaisen normaaliksi ominaisuudeksi. (-5639960)

- 20.** Kts edelliset (-5643705)
- 21.** Monialaisuus, julkishallinnon ja yritysten yhteistyö ja moniammattillisuus pitää todella hyödyntää. Ihmisten okeroituminen alkaa jo kotoa vanhemmilta perittyjen ammattien myötä ja jatkuu oman ammattikunnan "sisäsiittoisuutena", jota tukee organisaatorakenteet ja toiminnan prosessien erillisyys (-5647460)
- 22.** Yliopistojen, ammattikorkeakoulujen ja tutkimuslaitosten maanlaajuisen t&k-/innovaatioverkosto pitäisi saada ehdottomasti tehokkaasti toimimaan (ei enää keskinäistä kinastelua esim. siitä, kuka saa tehdä ja millaista tutkimusta). Verkoston avulla voidaan levittää tehokkaasti perus- ja huippututkimuksen tuloksia koko maan yrityssectän hyödynnettäväksi. Samalla on riittävästi volyyymia tukemaan yritysten/julkisorganisaatioiden henkilöstön luovuutta sekä kouluttamaan heitä tulevaisuuden haasteisiin. Luovuuteen perustuvia kannustusjärjestelmiä tulee ottaa pilotoitavaksi yrityksissä sekä myös julkishallinnon organisaatioissa. (-5643007)
- 23.** - Nämä on niin hitaita muutoksen aaltoja ettei ne koskaan ehdi koko maassa toteutua kun on jo vallalla uusi muoti.. (-5648725)
- 24.** Panostaa innovaatioympäristöjen ja -järjestelmien kehittämiseen. (-5649853)
- 25.** Koulutuksessa huomioitava sekä johdon että työntekijöiden "uudet roolit", opiskeltava vuorovaikutusta. Samoin saatava ay-liike sitoutumaan ajoissa em. skenaarioon. (-5651640)
- 26.** Nykyisistä optioista kerta kaikkiaan luovuttava, ne on kiellettävä! Luovuutta rohkaista ja palkittava koulussa ja työpaikoilla; sosiaalisia taitoja opetettava oppimaan (-5652142)
- 27.** Katsoa jokaisessa liittyvässä osiossa oman osansa ulkopuolelle ja oppia yli erilaisten rajojen avoimin mielein ja oman toimintamallinsa ja or-

ganisaationsa kyseenalaistaen. Siinä se haaste onkin, joskus pitäisi "tuhota" oma työ ja organisaatio kaikkia hyödyttävän muutoksen vuoksi; kuinka tavallinen palkansaaja-ansioilla elävä innovatiivisinkaan ihminen siihen pystyy kun pitäisi itsensä ja perhe elättää... (-5654746)

- 28.** Toivottavasti saamme elää ihmisarvoista elämää kauemmin kuin vuoden 2015 (-5655523)
- 29.** Valtaistaa ihmisiä työelämässä (-5656381)
- 30.** Innovoinnin pehmeiden ja henkilö- sekä ryhmädynaamisten tekijöiden laaja ymmärtäminen. Voi vaatia tutkimusta aiheesta, ja joka tapauksessa jonkin tahon (korkeakouluja? Tekes? Akatemia?) orkestroimaa pitkäaikaista asian esilletuontia taitavasti. Työnantajan ja työntekijöiden vastakkainasettelun lopettaminen (en ajatellut että tulisi erään poliitikon vaaliteema, mutta sama se). Toisaalta tämä edellyttää johdon, työntekijöiden ja omistajien kesken uudenlaista voittojen jakoa. Shareholder value-ajattelun liiallisuuksien karsiminen - omistajat ovat vain yksi sidosryhmä. Tämän toteutuminen globalisoituvassa maailmassa on vaikeata koska pääomat liikkuvat vapaasti ja pörssikursseiltaan alhainen yhtiö ostetaan ja pehmoilu lopetetaan. Muutama edelläkävijäyritys, jotka ottavat käyttöön systemaattisen järjestelmän, millä palkitsevat luovat henkilönsä. Se on sitten julkinen tunnustus asialle, ja työmarkkinoiden kilpailu hoitaa sen, että muiden on seurattava tai ne eivät saa luovia työntekijöitä riittävästi. (-5657728)
- 31.** Poliitikkojen on otettava vahva rooli yhteiskunnan ohjaamiseen tähän suuntaan. Julkisen hallinnon on näytettävä esimerkkiä uudistumisessa. Kuluttajien ja btob-asiakkaiden on kierrettävä kaukaa ne yritykset, jotka ylläpitävät "ruutinaskunta-ajattelua". Luovuusoptioista on neuvoteltava työmarkkinajärjestöjen kanssa. Verohelpotuksia yhteiskuntavastuullisille toimijoille. Innovaatioiden synnyttämisen rahaoitusmallit remontoitava. Panostettava täydennyskoulutukseen ja työssäoppimisen malleihin, jotta uudenlaisen johtaminen, yhdessätekemisen ja uuden luomisen työkuulttuurit saadaan kasvuun. Hyvien käytäntöjen palkitseminen ja levittäminen. Luovuus- ja yhdessätekemismittareiden aikaansaaminen ja käyttöönotto. (-5658067)

- 32.** Töitä (-5660048)
- 33.** Yrityksille mahdollisuus irroittaa osaajia innovaatiotoimintaan tai tutkimusyhteistyöhön (esim osana TEKESin teknologiaohjelmia) (-5660953)
- 34.** Kommunikaatiojärjestelmät pitää kehittyä käyttäjälähtöisesti ja helppoiksi. (-5667812)

Luovuuskasvatuksella erilaisuuden tuottamiseen

Ennen vuotta 2015 Suomessa innovaatiotoiminnan kirkkaaksi perusideaksi tiedostettiin erilaisuuden tuottaminen, mikä johti Suomessa aktiiviseen osaamispääoman monipuolistumiseen ja rikastumiseen. Peruskouluissa otettiin käyttöön uusi oppiaine ”luovuuskasvatus”, joka vahvisti uudelleen taideaineiden roolia koulussa. Kädentaitoihin alettiin myös kiinnittää uudenlaista huomiota.

Innovatiivista uudistusprosessia voimisti vuoden 2006 Euroviisujen voiton myötä voimistunut ns. ”Lordi”-ilmiö, joka toi voimakkaasti esiin erilaisuuden ja suomalaisen kulttuurin perusvahvuuksia hyödyntäen samalla modernia teknologiaa ja suomalaista uutta verkkopohjaista markkinointiosaamista. Tämä uudistusprosessi voimistui vuonna 2007 onnistuneiden Euroviisu-järjestelyiden myötä, jossa innovaatio-, kehittäjä- ja tuottajaverkostot tekivät useita kansainvälisiä läpimurtoja.

Muutosprosessissa ennen vuotta 2015 korostui aitojen yhteisten intressien tunnistaminen ja itsetuntemuksen lisääntyminen, joka liittyi vahvasti tarvelähtöisten innovaatioiden kehittämiseen. Muutosprosessissa luotiin useita uusia vaihtoehtoisia toimintamalleja, joilla mahdollistettiin yritysten ja taiteilijoiden vahva yhteistyö erilaisissa tuote- ja palvelukehityshankkeissa. Tämä muutosprosessi kerrytti vahvaa luottamuspääomaa suomalaisiin osaamisverkostoihin. Kansallinen arvopohja uudistusprosessissa perustui aitoon yhteisten intressien löytämiseen, osatimoinnin välttämiseen, ”pieni on kaunista” -ajatteluun luovuusyhteisöissä, osaamisen hallittuun jakamiseen, suvaitsevaisuuteen, avarakatseisuuteen sekä erilaisuuden näkemiseen voimavarana.

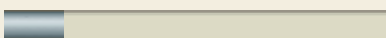
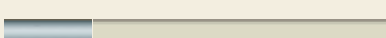

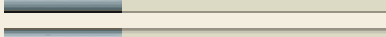
31. Miten todennäköisenä pidät yllä esitettyä tulevaisuuskuvaa vuodesta 2015?

Kysymykseen vastanneet: 26 (ka: 1,9)

(31.1) Tulevaisuuskuva ei toteudu		23,1%	6
(31.2) Tulevaisuuskuva voi toteutua, mutta se ei ole erityisen todennäköinen		61,5%	16
(31.3) Tulevaisuuskuva toteutuu suurella todennäköisyydellä		15,4%	4

32. Miten haluttavana pidät yllä esitettyä tulevaisuuskuvaa?

Kysymykseen vastanneet: 26 (ka: 2,8)

(32.1) Tulevaisuuskuva on pikemminkin vältettävä.		15,4%	4
(32.2) Tulevaisuuskuva on neutraali: ei sen enempää haluttava kuin vältettävääkään.		23,1%	6
(32.3) Tulevaisuuskuva on melko haluttava		30,8%	8
(32.4) Tulevaisuuskuva on erittäin haluttava		30,8%	8

33. Mitkä ovat tämän tulevaisuuskuvan kultahiput - positiiviset perusajatuksat ja ydinasiat, jotka tulisi ottaa kansallisessa tietoyhteiskuntastrategiassa huomioon?

1. Luovuudesta tulisi muistaa, että sitä on helpompi tukahtuttaa kuin siihen on kouluttaa. parasta luovuuden edistämistä on antaa tilaa ihmisille tulla "omaksi itsekseen", löytää oma juttunsa. Aika ja hiljaisuus ovat yhtä tarpeellisia luovuuden virittäjiä kuin ulkoiset vaikutteet. Pakonomainen luovuushöpinä ja luovuuden latistaminen hallinnon vaatimaksi "menestystekijäksi" ärsyttää, eikä luovuutta edistetä raporteilla tilaamalla. (-5563626)
2. Laaja-alaisuuden korostaminen ja sallivuus. (-5596660)
3. Poikkitieteellisyttä tarvitaan. (-5596531)
4. Kansallisen arvopohjan muuttuminen hyväksyväksi. (-5596640)
5. 1. Hetkellisen Lordi-ilmion hyödyntäminen. 2. Tavoite yhdistää taiteet ja tieteet. (-5596599)
6. Luovuus on hyvä asia. (-5598960)
7. Innostunut ilmapiiri yhteiskunnassa voi kirvoittaa luovuuden. Järjestel-

mät ovat pikemminkin tämän ilmiön. (-5616326)

8. Suvaitsevaisuus avarakatseisuus sekä erilaisuuden näkeminen voimavarana. (-5641994)
9. Suppea (-5648649)
10. - No kyllähän se korpimetsä, kossu, lenkkimakkara, sinappi, kalja, rantasauna, mämmi, terva ja umpikänni on ne suomalaisen viisauden ja luovuuden lähteet ; ne on tepsineet ennen ja niihin sopii luottaa vastakin ; ne on pysyviä arvoja JOISTA EI HEVILLÄ LUOVUTA (-5650342)
11. Luovuuskasvatus, taideaineet, kädentaidot kunniaan! Erilaisuuden hyväksyminen. (-5651942)
12. Erilaisuuden hyödyntäminen, tarvelähtöiset innovaatiot, luottamuspääoma, osuuskasvatuksen välttäminen (-5659939)

34. Mitkä ovat tämän tulevaisuuskuvan epäkohdat, riskit yms. negatiiviset ydinasiat ja perusajatukset, jotka tulisi ottaa kansallisessa tietoyhteiskuntastrategiassa huomioon?

1. Se että luovuus valjastetaan niin että se tuhoutuu. Helena Anhavan sanoin jotenkin niin että Otin perhosen lennosta kiinni. Missä on lentävä perhonen? (-5563626)
2. Luovuus edellyttää erilaisuuksien hyväksymistä. Onko suomalaisissa oikeasti monikulttuurisuutta hyväksyvää asennetta. Pieni ei ole kauinista jos halutaan globaaleja tuloksia. (-5596640)
3. 1. Lordi-ilmiö on ohimenevä. Vai muistaako kukaan milloin Sandy Shaw lauloi Euroviisun voittokappaleen sensaatiomaisesti paljain jaloin? 2. Pääseminen kansalliseen yhteisymmärrykseen valtion, oppilaitosten ja yritysten yhteisistä eduista on vaikeaa. Jokaisella on omat tavoitteensa (ns. "naapuri tienaa enemmän"-ajattelumallin mukaan). (-5596599)
4. ... Mutta ei pääasia. Ja riippuu paljolti mitä luovuudella tarkoitetaan. Aika paljon utopiaa tekstin sisällä. (-5598960)
5. Kansallinen kateus ja riitely, selpään puukottaminen ja pikkupolitikointi estävät suurten visioiden toteutumisen. (-5616326)

6. - Eihän se Lordi ole vielä mitään luovuusaaltoa aikaansaanut eikä tarvita kuin yksi moka ja kaikki glooria katoaa - ja kyllähän me suomalaiset ollaan vähän jäykkiä mutta ehkä rehellisiä ja suorapuheisia ja siksi omaperäisiä ; ja onhan se nyt jotain kun Lapin jätkä noin vaan marssii lavalle pellekuteissa ja valloittaa Euroopan ; on se niin helevetin hyvä vitsi! -- jatkot vaan pitäisi tehdä tyylillä ettei sorruta mauttomuuksiin ja halpaan plagiointiin (-5650342)
7. Kiristyvä kilpailu, tasapäistämisestä ei päästä eroon, erilaisuutta ei hyväksytä, lisääntyvät rasisitiset teot. (-5651942)
8. Pitikö Lordi ihan oikeasti saada mukaan tähänkin ohjelmaan...Millä tavalla Lord ilmentää suomalaisen kulttuurin perusvahvuuksia ???? Kirkkain perusidea "erilaisuuden tuottaminen" - mitä ihmettä ? (-5655939)
9. Uusia ismejä (-5661220)
10. Luova talous ei tule tekemään muutosta jos ei sitä saada sovitettua nykyisen arvoa tuottavan talouden kanssa. Luovalla taloudella ei luoda kauan uutta jos sen rahoitus edellyttää oman liike toiminnan tuotoilla elämistä. Harrasteraha kun yleensä joskus loppuu ja yleensä ennen kuin harrasteesta saadaan kunnolla liiketoimintaa. (-5666346)

35. Mitä pitäisi tehdä vuosina 2007 - 2011, jotta tämä tulevaisuuskuva toteutuisi vuoteen 2015 mennessä?

1. Pitäisi ihan oikeasti ymmärtää mistä luovuus syntyy ja antaa sille arvoa ja tilaa. Kieli jolla luovuutta on yllä olevassa kuvattu, on ihan muuta kuin se asia mistä katkelma puhuu. Vähän lisää rentoutta elämään ja pönötys pois. (-5563626)
2. Hankkeita ja foorumeja taiteilijoiden ja yritysten kohtaamiselle. (-5596640)
3. 1) Yhdistää teknistä ja taideteollista koulutusta nykyistä enemmän. 2. Käsityöammattien uudelleen haluttaviksi nostamista, sillä "pieni on kaunista" perustuu erittäin usein käsityötaidolle. Kun käsityötaito yhdistetään virtuaaliseen tekniseen osaamiseen, niin siinä on yhdistelmä, joka vie Suomea pitkälle tulevaisuuteen. (-5596599)

4. Luovan ihmisen arvo tulee tunnustaa mutta ei rakennella ylilyönnejä. Muuten emillä riittää jälleen työttömiä mediaalan maistereita ja muita "luovia" ihmisiä, mutta putkimiehistä on pulaa. Ja heille sentään riittää töitä. (-5598960)
5. Niiden , joilla on ajatuksia ja näkemyksiä, pitää päästä esille. (-5616326)
6. Filosofia ja etiikka pakollisiksi oppiaineiksi jo peruskouluun. Arvokeskustelufoorumeita yleen ja nettiin. (-5651942)
7. - Innovaatioiden tuotteistaminen ja kaupallistaminen kansainväliseksi tuotteiksi vaatii sekä riskirahaa että osaavia resursseja ==> kotimaisen riskirahoituksen moninkertaistaminen - Kykyä ja resursseja kansainvälistyä sekä riskirahaa kansainväliseen läsnäoloon - Voimakas panostaminen kansainväliseen Business -osaamiseen (-5660049)
8. Arvoa tuottavan ja luovan talouden yhteensovittaminen ja vuorovai-
kutteinen kehittäminen (-5666346)

Small Innovation Fund (SIF) -tukijärjestelmä

Yliopistomaailmassa innovaatiotoiminnan esteeksi tiedostettiin akateemisen meritoitumisen ylikorostaminen aitojen innovaatioiden kehittämisen sijaan. Tämän ison ongelman tiedostaminen johti mm. SITRA:ssa, Suomen Akatemiassa ja Tekesissä uudelleen arviointiin, jonka seurauksena kehitettiin laaja-alainen Global Living Lab-tutkimusohjelma sekä pienten projektien ”Small Innovation Fund” (SIF) -tukijärjestelmä. Näissä ohjelmissa luovuttiin aihakumallista ja luotettiin yritysten ja tutkimuslaitosten omaehtoiseen innovaatio- ja kehittämistoimintaan. Samassa yhteydessä ”Lakia julkisista hankinnoista” muutettiin siten, että se ei estä pienyritysten innovaatioita. Suomessa alettiin luottaa 100 %:sesti luovuusyhteisöjen omaan innovaatiokykyyn. Samalla mm. Tekesin, ESR - rahoitusinstrumenttien, ministeriöiden sekä Suomen Akatemian haku- ja raportointijärjestelmiä virtaviivaistettiin siten, että tutkijoiden aikaa ja rahoitusta saatiin kohdennettua tehokkaammin ja suuremmin aitojen uusien innovaatioiden kehittämiseen. Uusissa rahoitusmalleissa mahdollistettiin yritysten ja tutkijoiden nykyistä joustavampi yhteistoiminta.

Uudistus auttoi Suomen nousemaan palveluinnovaatiotoiminnan kärkimaaksi maail-

massa. Uuden teknologian ja palveluiden innovatiivinen yhdistäminen nousi menestyksen lähteeksi monissa yrityksissä. Ammatillisessa ja yliopistokoulutuksessa ryhdyttiin korostamaan innovaatio-osaamista ja jatkuvan parantamisen ideaa. Samalla koulujen proto- ja pilottiyritysten määrä Suomessa 10-kertaistettiin vuosina 2006 - 2015, mikä johti yrittäjyysaktiivisuuden merkittävään nousuun Suomessa. Suomi nousi vuoteen 2015 mennessä kuuden parhaan maan joukkoon yrittäjyysaktiivisuudessa.

23. Mitkä ovat tämän tulevaisuuskuvan kultahiput - positiiviset perusajatukset ja ydinasiat, jotka tulisi ottaa kansallisessa tietoyhteiskuntastrategiassa huomioon?

1. Positiivinen perusajatus on mikro- ja pienyrittäjyyden merkitys suurimpana uustyöllistäjänä. (-5547508)
2. Innovaatio-osaamista ja jatkuvan parantamisen ideaa tulisi tukea, samalla tukea koulutusta ja tuotteistusta (- 5548791)
3. Vision on kokonaisuudessaan tavoiteltava, mutta ei kovin realistinen. (-5562997)

- 4.** - Palveluinnovaatioiden huomioiminen (-5565480)
- 5.** Innovaatiojärjestelmään tulee kehittää elementtejä, jotka tukevat tehokkaasti tavallisten kansalaisten, kaikkien yritysten, tutkijoiden ja opiskelijoiden ideoiden kehittämistä markkinoilla toimiviksi innovaatioiksi. (-5572549)
- 6.** Havointi innovaatioiden nostaminen akateemisen meritoitumisen rinnalle. Uudet rahoitusjärjestelmät ovat välttämättömyys. Julkiset hankinnat tukevat, eivätkä estä innovaatioita. (-5576799)
- 7.** Aidot innovaatiot, rahoitusjärjestelmien,- instrumenttien virtaviivaistaminen (-5578077)
- 8.** Kokemuksista opittu tekemään paremmin. (-5581512)
- 9.** Positiivista: Yrittäjävetoisuus ja yrittäjyyden arvostus. (-5581584)
- 10.** Perinteisen ajattelumallin muutos vastaamaan innovatiivisen tietoyhteiskunnan vaatimuksia (-5596802)
- 11.** Palveluinnovaatioiden osuuden kasvu (-5597504)
- 12.** Yliopistojen roolin muutos tavoiteltava. (-5598647)
- 13.** Pieni on kaunista ja siitä voi kehittyä suurta ja komeaa. Uusia kultajyviä löytyy myös kulttuurin ja viihteen piiristä, ei vain teknologiaa ja palvelusektorilta. (-5599628)
- 14.** Innovatiivisuus. (-5602999)
- 15.** SIF koulujen proto- ja pilottiyritysten kasvu (-5604315)
- 16.** Apurahanhakujärjestelmät on muutettu vähemmän aikaa vieviksi. (-5604854)
- 17.** Pk-yrityskentän tukeminen korkeakoulujen osaamisen kautta, rahoitusjärjestelmän muokkaus palvelemaan pkyrityskenttää suuryritysten lisäksi. (-5606552)
- 18.** Yrittäjyysshenkisyys, ehkä. (-5605357)
- 19.** Positiivisena asiana näen akateemisen meritoitumisen purkamisen sekä rahoituskanavien toiminnan ja kriteerien kehittäminen tukemaan luovuutta ja innovatiivisuutta. (-5639960)
- 20.** Suomen osaamistaso, puuttuva koulutus jne siis faktata missä ollaan nyt ja millä resursseilla voimme edetä. (- 5643705)
- 21.** Mahdollisuus korkeakoulujen ja työelämän (yritykset ja muut) aidoille

toimiville kehittämiskumppanuuksille (-5647460)

- 22.** Luovuusyhteisöjen innovaatiokykyyn luottaminen Yrittäjyysaktiivisuuden kehittäminen jo kouluasteelta lähtien. Uudet rahoitusmallit, joissa annetaan enemmän vapautta eri innovaatioverkostojen luovuudelle ja innovaatiokyvyille liiallisen rahoittajaohjauksen sijaan. (-5643007)
- 23.** "Small Innovation Fund" (SIF) -tukijärjestelmä. Uudistus auttoi Suomen nousemaan palveluinnovaatiotoiminnan kärkimaaksi maailmassa. Ammatillisessa ja yliopistokoulutuksessa ryhdyttiin korostamaan innovaatio-osaamista ja jatkuvan parantamisen ideaa + luovuus ja yrittäjyys. (-5649759)
- 24.** - Small Innovation Fund olisi hyvä juttu koska kentällä muhii paljon hyviä ideoita joita ei kuitenkaan saada vietyä rahoitusohjelmien kankeuden, byrokrattisuuden, hitauden ja suuriin hankkeisiin kesittyvän rahoituspolitiikan vuoksi ; SIF:n ei kuitenkaan tarvitsisi korvata aiehakumallia vaan tulla sen rinnalle- kai Tekesissäkin jotain osaamista on ja aiehakumalleilla joku rooli? - ehkä aiehakua ja SIF'ia voisi kokeilla rinnakkain ja katsoa kumpi tuottaa enemmän uusia ideoita? - PK-yrityksille ja yksilöille SIF'in pitäisi kuitenkin olla kutakuinkin 100% tukirahaa, koska etenkin Pohjois- Suomessa PK-yritysten osallistuminen tutkimus- ja kehittämishankkeisiin estyy a) omarahoitusvaatimuksen b) de minimismäärysten ja c) riihikuivan rahan vaatimusten vuoksi - jos hyväksyttäisiin edes oma työ 100% omarahoitukseksi pk-yrityksiltä, se auttaisi yritysten osallistumista T&K-hanketoimintaan; yliopistojen osallistuminen taas estyy sen vuoksi, ettei niillä ole olemassa EU-rahoitukseen kelpaavaa omarahoitusta tai jos on, sitä ei valtion ja EUsääntöjen mukaan saa käyttää; tällä hetkellä hanketoiminta keskittyy ammattikorkeakouluihin ja yliopistot nyhäävät itseensä sulkeutuneina omia tutkimuksiaan ja tuottavat paperia hyllyyn ei-kenenkään-luettavaksi ; entä työttömien mahdollisuus käyttää näitä rahoja? eikö pitäisi olla incentiivejä joilla akateemiset työttömätkin aktivoidaan hakemaan luovuusrahoja ja kenties siirtymään työelämään takaisin? (-5648725)
- 25.** Yritysten ja tutkijoiden (mutta myös kehittäjien ja taiteilijoiden) yhteistyöverkostot on tärkeä tekijä innovaatioissa. (-5649853)

- 26.** SIF olisi kannatettava ajatus jo nyt. Yrittäjyyden lisääntyminen. (-5651640)
- 27.** Byrokratian purkaminen, tutkimusrahoituksen hakemisen virtaviivaistaminen, luottamus pääoman kasvu rahaa myöntävien keskuudessa; yrittäjyysaktiivisuuden vahvistaminen - koulusta tämäkin alkaa! (-5652142)
- 28.** Innovatiivisesta kumpuavan yritystoiminnan lisääntyminen on keskeistä. (-5654746)
- 29.** Kehittämisen tavoitteellisuus; ei tutkita tutkimisen huviksi vaan toteuttamiskelpoisten toimintojen aikaansaamiseksi. (-5655523)
- 30.** Yrityslähtöisyys (-5656381)
- 31.** Small Innovation Fund-järjestelmä ei minulle ole tuttu. Jos sillä on jo jokin merkitys, en sitä tiedä. Toisalta tunnen USA:ssa käytössä olevan SBIR-järjestelmän (Small Business Innovative Research), mikä tuntuu hyvältä. Siinä toimintamallina on, että valtiolliset organisaatiot eivät ala itse kasvattaa omia kehitysosastojaan, vaan ostavat kehitystyön yrityksiltä. Kehitystyön aihe voi olla todella haastava ja vaatia keksimistä ja hyvää onnea, eikä takuita onnistumisesta ole. Mutta jos yritys onnistuu toimittamaan projektissa tavoitteeksi asetetun asian, sen pääsee toimittajaksi ja sitä myötä kasvuun. Ellei se onnistu, yritys on kuitenkin oppinut ja vahvistunut. Se on kaikkien etu, ei se että valtiollinen organisaatio itse tutkii asiaa virkamiestyönä. Yrityksille luodaan selainen tutkimusprojektien virta, mikä ruokkii niitä riskinottoon ja samalla tarjotaan ensimmäinen asiakaskuntakin. (-5657728)
- 32.** Esitetyt uudistukset ovat sinällään ihan OK, mutta koko skenaario on hyvin organisaatio- ja rahoitusinstrumenttikeskeinen. Ihmistä saa tässä mallissa hakea kissojen ja koirien kanssa. (-5658067)
- 33.** Tieteen ja muiden innovaatiojärjestelmien yhteistoiminta ja samalla tasolle asettaminen. (-5667812)

24. Mitkä ovat tämän tulevaisuuskuvan epäkohdat, riskit yms. negatiiviset ydinasiat ja perusajatukset, jotka tulisi ottaa kansallisessa tietoyhteiskuntastrategiassa huomioon?

1. Varsinainen innovaatiotoiminta tapahtuu yrityksissä ja yritysten toimeksiantojen perusteella tutkimuslaitoksissa. Varsinaisia innovaatioita ei juurikaan tule yliopistoista ja jos tuleekin, niiden "markkinoiminen" tulee kuitenkin tehdä ensiksi yrityksille. (-5547216)
2. Raha kuitenkin ratkaisee. mistä tulee ansainta kaikille uusille yrityksille. Siihenkään ei saa mennä, että tukirahoilla ylläpidetään kannattamattomia yrityksiä. (-5547508)
3. Ei osata hyödyntää osaamista (-5548791)
4. - (-5562997)
5. - SMF:stä voisi tulla silppugeneraattori - mitä tarkoittaa 'luottaa 100%sti luovuusyhteisöjen omaan innovaatiokykyyn?' (-5565480)
6. Liian lyhyt aika vuoteen 2015, jotta näin suuri muutos varsinkin rahoitusjärjestelmissä saataisiin aikaiseksi. Samoin Suomen täysin kalkkeutnut vanhanaikainen yliopistojärjestelmä ei nopasti muutu akateemisten julkaisujen määrää laskevista laitoksista, innovaatioiden kehdoiksi. (-5576799)
7. Menestys ei ole pelkästään julkisten ohjelmien varassa vaan yritysten ja ihmisten oman aktiivisuuden. (-5581512)
8. Miten saada yritykset innovoimaan markkinoita varten eikä tukirahoitusorganisaatiota varten ? Pystyykö tukibyrokraatia onnistuneesti ohjaamaan innovaatiotoimintaa vai tarvitaanko siihen aidompi ja kovempi kilpailumäristö (vrt. tilanne USA:ssa) ? (-5581584)
9. Riskinä on, ettei kehitetä organisaatioiden johtamisjärjestelmiä vastaamaan innovatiivisen tietoyhteiskunnan vaatimuksia eikä pureta eri organisaatioiden mahdollisuuksia vahtia omaa reviiriään ja peristeisiä valtarakenteita (-5596802)
10. Ammatillisen koulutuksen mahdollisuus olla työssä tiiviisti mukana (-5597504)
11. ... Mutta miksi muuttuisivat? Liian useita, pieniä, hajallaan, riitaisia. Koko

kuviohan perustuu meritoitumiseen joten muutos epätodennäköinen.
(-5598647)

- 12.** Rahoituksen mahdollistaminen - talouden kehitys. (-5599628)
- 13.** Yliopistollinen perinne. (-5602999)
- 14.** Raportoinnin vähentäminen ja se, ettei välitetä akateemisista meriiteistä mahdollistaa aiempaa helpomman apurahasysteemien hyväksikäyttämisen ja rahan huijaamisen tekaistuilla tai heppoisilla projekteilla. (-5604854)
- 15.** Pro- ja pilottiyrityksistä ei saada elinvoimaisia oikeita yrityksiä. (-5606552)
- 16.** "Yliopistomaailmassa innovaatiotoiminnan esteeksi tiedostettiin akateemisen meritoitumisen ylikorostaminen aitojen innovaatioiden kehittämisen sijaan" - ei kai yliopistojen tehtävä ole vain innovaatioiden kehittäminen? Tämä on paljolti nykymalli, jossa perustutkimuksesta on luovuttu. (-5605357)
- 17.** Helinä (-5641838)
- 18.** Varsinaisena riskinä näen yliopistomaailman jähmeyden hyväksyä akateemisen meritoitumisen purkamisen. Voi olla melko vaikeaa saada yliopistoon professorin virkaan henkilöä, joka ei ole väitellyt, mutta joka on ollut luova ja innovatiivinen omassa työssään ja siten osoittanut pätevyytensä. Myös rahoituskanavien, Tekes ym., kehittäminen tukemaan innovatiivisuutta ja hakumenettelyjen helpottaminen, voi olla vaikeaa. (-5639960)
- 19.** Innovatiivisuutta ei voi kärkeä, pitää kehittää johtamista (-5647460)
- 20.** Yliopistolähtöinen ajattelumalli, jossa puhutaan vain yliopistomaailman innovaatiotoiminnasta sekä ammatillisesta ja yliopistokoulutuksesta. Lähtökohdan mukaan meidän tulisi tulevaisuudenkuvassamme palata malliin, jossa on erikseen ammatillinen koulutus sekä yliopistolaitos ja mahdollisesti lakkauttaa ammattikorkeakoulut tai sulauttaa ne yliopistoihin. Tulevaisuudenkuvaa on vaikea määritellä, jos edes nykytilannetta koko Suomea kattavan korkeakoulutuksen duaalimallista ei oteta huomioon. Proto- ja pilottiyritysten sekä muiden yrittäjyyttä kannustavien toimenpiteiden tulee kattaa kaikki koulutusasteet, myös korkeakoulut, koska yritysaktiivisuus on ollut pienintä korkeakoulutuksen saaneilla. (-5643007)
- 21.** - Ok, hyvä jos on yrittäjyyttä ja innovaatioita ja tuotetaan solkenaan protoja, mutta milloin ja miten Suomessa opitaan kaupallistamaan ne

protot ja tekemään niistä kestävää ja kannattavaa liiketoimintaa? - eihän se lapsikaan elä jos se vaan synnytetään - sitä on hellittävä ja vaalittava aikuiseksi asti ja vielä sen jälkeenkin.. (-5648725)

- 22.** On tiedostettava, että varsinkaan perustutkimus ei aina voi nopeasti muuttua innovaatioksi. (-5649853)
- 23.** Saadaanko akateeminen maailma taipumaan moiseen muutokseen? (-5651640)
- 24.** Byrokratia ei anna periksi; tsaarin ja kuninkaan eurojen vartijat ja juristit pelkäävät menettävänsä työpaikat; eläkeiän pidentämisen vuoksi valtion hallinnossa ja laitoksissa on entistä enemmän näitä vartijoita 2015, joiden elämäntehtävä on vallan käyttö byrokratian avulla (-5652142)
- 25.** Akateemista meritoitumistakin tarvitaan, mutta sitä pitäisi rohkaista suurempaan poikki-/monitieteisyyteen kapean alan syvällisen tiedon tuottamisen ohella. Usein innovaatiot ovat olemassaolevan tiedon uudenlaista yhdistämistä. Kumpaakin näkökulmaa tarvitaan. (-5654746)
- 26.** Yksipuolinen omien taloudellisten intressien ajaminen ohi yhteiskunnan intressein on vaarana jos kehittäminen tapahtuu ainoastaan rahan ehdoilla. Mikä on kehittämisen aikajana; kvartaalitalous vai sukupolvi ? (-5655523)
- 27.** SIF-idea vielä kiteytymätön, ei oikein näy mikä on ajateltu aiehakujen vaihtoehdoksi (-5656381)
- 28.** "Koulujen proto- ja pilottiyrietykset"? Akateeminen spinoff tutkimuksen pohjalta ilman kytkentää todelliseen markkinatarpeeseen ei onnistu. Ei se ole itseisarvo. Pikemminkin jos VTT traai korkeakoulu itse perustaa yrityksen, se on osoitus siitä että oikea yritysmaailma ei ko. asiassa näe liiketoiminnan aineksia. Kyllä ne nuo osaajat muussa tapauksessa haluaisivat palkata. (-5657728)
- 29.** Ihmisen unohtaminen kokonaan. Tulevaisuuskuvasa ajetaan hyvää tarkoittaen käärmettä pyssyyn. Tämän mallin voisi ristiä "management by Excel-malliksi". Eli ylhäältä päin osoitetuilla teknokraattisilla laskelmilla kuvitellaan muutettavan ihmisten maailmaa ja todellisuutta. (-5658067)
- 30.** Tietoa pitäisi voida jakaa avoimemmin tai ainakin löytää helpommin, jotta syntyy yhteistyötä. Vaatii suurta luottamusta toimijoilta. Innovaatiojärjestelmien eriarvoisuuden poistaminen on vaikea operaatio. (-5667812)

25. Mitä pitäisi tehdä vuosina 2007 - 2011, jotta tämä tulevaisuuskuva toteutuisi vuoteen 2015 mennessä?

1. Riskinottoa yrittäjiltä. Ennakkoluulottomuutta asiakkailta. Toimiva ja epäbyrokraattinen yritystukijärjestelmä. (- 5547508)
2. Kansainvälisiä asiantuntijoita suomeen (-5548791)
3. Rahoitustahojen yhteistyössä ja lainsäädännössä paljon kehitettävää. (-5562997)
4. Uudet rahoitumuodot, yliopistoille erilaiset mittarit ja niistä seuraavat resurssit kuin nyt. Julkiset hankinnat innovaatioita ja uudistumista tukeviksi, eikä vain tasapuolisuutta kontrolloivaksi järjestelmäksi. (-5576799)
5. Esteet pitää poistaa, kynnyksiä madaltaa ja kannustavuutta lisätä. (-5581512)
6. Aidosti markkinaohjattu innovaatioiden ja tuote-/ palvelukehityksen tukijärjestelmä (=?). (-5581584)
7. Käynnistettävä yllä kuvattu uudistus ja tunnistamalla sekä purkamalla sitä estäviä tai hidastavia johtamis- ja valtarakenteita (-5596802)
8. Innovaatiotoiminnan rahoitusorganisaatioiden aito sitoutuminen asiaan (-5597504)
9. Nerokkaita uusia professoreja kaivataan. Yliopistojen autonomian säilyttäminen mutta hallinnon uudistaminen. (- 5598647)
10. Asennemuutos kansalliseen tutkimuksen rahoituspolitiikkaan (-5599628)
11. Lainsäädännön muuttaminen. (-5602999)
12. Panna hihat heilumaan (-5604315)
13. Laittaa rahaa tutkimukseen, poistaa Suomen Akatemiasta pahimmat jäävät ja karsia hyvävelisysteemiä akateemisesta maailmasta. (-5604854)
14. Tavoitteet ja rahoitus yhdensuuntaisiksi, tietty kokelujakso esim. 5 vuotta tulokset selville saamiseksi; mitkä toimenpiteet tuloksekkaimpia ja minkä tyyppisille pilottiyrityksille. (-5606552)
15. Muu kommentti: Small Innovation Fund malli ei ole uusi, itse asiassa se on paljolti jo olemassa (Tekes, TE -keskus). Esim. Tekes ei käytä aiehakuja yrityshankkeissa eikä hakuaikoja, yritykset voivat lähettää hakemuk-

sia milloin vain. Vision näköala on liian kapea. (-5605357)

16. Yliopistoviroissa ja tutkijan tehtävissä toimiville olisi akateemisen meritoitumisen sijaan tai rinnalle luotava ammatillista meritoitumista (luovuutta ja innovatiivisuutta) korostava mittaristo. Näissä tehtävissä toimivien olisi myös pätevoidyttävä tehtäviinsä siten, että heiltä vaaditaisiin käytännön työssä oloa yritysmaailman palveluksessa vähintään viisi vuotta. Tällöin yliopisto- ja yritysmaailman välistä etäisyyttä voitaisiin kaventaa ja yliopistotietämystä voitaisiin siirtää yritysmaailmaan ja päinvastoin. (-5639960)
17. Yliopistojen ja ammattikorkeakoulujen tarpeeton kilpailu on saatava loppumaan. Perustutkimus on nähtävä perusteellisempänä, pitkäaikaisena ja tieteellisempänä tutkimustyönä, jota usein tehdään soveltavan tutkimuksen rinnalla (-5647460)
18. SIF-tukijärjestelmää kannattaa kokeilla. Yrittäjyyttä kannustaviin toimiin ja kokeiluihin tulee saada rahoitusta kaikille koulutusasteille. (-5643007)
19. - No Tekesissä vaan SIFFIT käyntiin ja pykälät kuntoon että pk-yritykset, yliopistot ja tavalliset kuolevaisetkin voi niitä ja muita hankerahoja käyttää ; meitä tavallisia kuolevaisiakin - akateemisia, DI- ja tohtoroituneita myöten - on meillä työttömyyskortistotkin täynnä ja siellä haaskataan henkistä pääomaa ja hankittua pitkää ja kallista koulutusta ; työttömille systeemit mahdollisimman helpoiksi että voi hakea innovaatio- ja luovuuksirahoja ilman hankalia työttömyyspäivärahanmenetyskorvaushäsököitä ja välikäteen tarvittavia organisaatioita; eihän nyt edes Keksintösäätiön rahaa voi käyttää vaikka olisi tehnyt keksinnön kun ihmisillä ei ole osaamista ajatustensa hankkeistamiseen ja rahojen hallintointiin ja käyttöön tarvitaan aina joku organisaatio joista tavalliset ihmiset ei ymmärrä eikä tiedä mitään (-5648725)
20. Kehittää korkeakoululaitosta duaalimallin pohjalta ja panostaa monialaisiin yhteistyöverkostoihin. (-5649853)
21. Yliopistojen ja korkeakoulujen johtamisjärjestelmiä sekä tulostavoitteita ja niiden toteutumiseen sidottuja rahoitusjärjestelmiä kehitettävä kenaarioraiteita tukevaan suuntaan. (-5651640)
22. Byrokratian purmistalkoot; melkein tarvittaisiin poikkihallinnollinen

byrokratian purkamisen politiikkaohjelma; tutkimusrahoitusta hakevalle asiakkaalle tulee laatia yhtäläiset hakukäytännöt Tekesien ja Sitrojen ja ESR - yms. järjestelmän erityisistä omista vallankäyttömekanismeista huolimatta; kaikki mahdollinen byrokraattinen jäykkyys on hävitettävä (-5652142)

- 23.** Pilotoida uutta toimintatapaa riittävän suurella budjetilla. (-5654746)
- 24.** Luopua totuudenpuhujien alasampumisesta tyyliin Esko Aho ja lihavuuden vaikutukset terveyteen (-5655523)
- 25.** Kehitellä yhteistyötä innovaatioverkoston eri toimijoiden kesken, uudistuspainee suurimmat tiedeyhteisössä (-5656381)
- 26.** Akateemisen maailman tulostittarien uudelleenarviointi. Paperitutkimuksen sijasta vaikuttavuuden arviointiin. Vaikuttavuus mitataan sillä, ovatko tulokset suomalaisten yritysten tai suomalaisen yhteiskunnan käytössä. Ei julkaisujen tai tutkintojen määrällä. Eikä sillä, kuinka paljon tutkimus saa rahoitusta. Sehän on panostittari paljonko rahaa käyttää, pitäisi olla tulostittareita tuosta vaikuttavuusnäkökulmasta. Eihän yritystoiminnanakaan hyvyyttä arvioida sillä, paljonko tukiaisia yritys onnistuu haalimaan tai paljonko rahaa se käyttää. (-5657728)
- 27.** Esitetyt toimenpiteet ovat hyviä, mutta ne ovat kuitenkin vain välineitä sille, mikä skenaariossa on varmaankin vahingossa kokonaan unohtunut: ihmiset, työyhteisöt ja hyvinvointi. Tässä mallissa olevat hyvät uudistukset tulisikin yhdistää muihin ihmislähtöisiin skenaarioihin niiden toteuttamisen tueksi. (-5658067)
- 28.** Selkeyttää ja saman aikaiseisesti laajentaa innovaatiojärjestelmien tukipolitiikkaa. Tietoverkostoja on yhdistettävä ja selkeytettävä. (-5667812)

PK-yritykset innovaatiojärjestelmän veturiksi (1)

Hallitus teetäti laajan selvityksen standardoinnin ja lainsäädännön suorista ja epäsuorista vaikutuksista Suomen innovaatiojärjestelmän toimivuuteen. Tämä selvitystyö johti lainsäädännön uudistumiseen useilla eri aloilla ja asiakasnäkökulman vahvistumiseen innovaatioiden kehittämissä. Suomen uudistus herätti laajaa huomiota myös Euroopan Unionissa, jossa ryhdyttiin vastaaviin innovaatiojärjes-

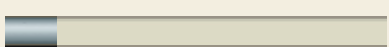
telmää koskeviin uudistuksiin. Yritysten verotuslainsäädäntöä muutettiin samassa yhteydessä niin, että luotiin pitkäaikaisille sijoittajille ja ”businesskeleille” nykyistä palkitsevampi verotus- ja kannustinjärjestelmä. Tästä uudistuksesta tuli malli Euroopan Unionille ja osa Lissabonin strategian uudistusprosessia.

Suomen toteuttama lainsäädännöllinen uudistus heikensi kvartaalitalouden mallin mukaista lyhytjänteistä yritystoiminnan kehittämismallia ja johti luovuusoptioajattelun yleistymiseen suomalaisissa ja myöhemmin myös eurooppalaisissa yrityksissä.

Suomessa tiedostettiin, että menestyvien yritysten kokoa tulee merkittävästi kehittää kohti keskisuuria yrityksiä ja vähentää suuryritysten asemaa markkinoilla ja yhteiskuntapolitiikan kohteena. Monet päättäjät oivalsivat, että erityisesti pienten ja tehokkaiden yritysten palveluiden kaupankäynti on modernin ”darwinistisen” yhteiskunnan pelastus ja kestävä menestyksellisen kehityksen moottori. Päättäjät päätyivät lopulta vaikeuksien jälkeen kriittisessä itsearvioinnissaan siihen, että Suomessa taakaksi nousseet ”monopolistiset” ja ”suljetut” yhteistyrytykset siirtävät kilpailukyyn luhistumista ja ylläpitävät teknistä innovaatiotaantumaa. Tämä este hidasti uudistumisprosessia. Näiden yritysraakenteisiin liittyvien puutteiden takia Suomi jatkoi tippumistaan OECD:n, WTO:n ja IMF:n kilpailukykyvertailuissa, mutta sitä Suomessa ei silloin vielä ymmärretty, koska Suomessa oli edelleen liian turvallisuus- ja korporatiivishakuinen keski- ja ylinjohto valtaosassa yrityksiä. Poliittisista puolueistakin oli tullut lähinnä vaalien ajaksi aktivoitavia vaali- ja kampanjaorganisaatioita, joille yrittäjyys oli marginaalinen poliittinen tema. Myös suomalaiset opiskelijat olivat erittäin turvallisuushakuisia ja eivät ole kiinnostuneita yrittäjyydestä ja oma-aloitteisesta riskinotosta. Yrittäjyysprojekti toisensa jälkeen osoittautui tehottomaksi huolimatta erilaisista toimenpiteistä ja projekteista.

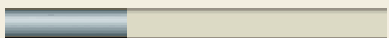
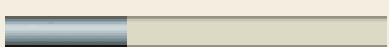
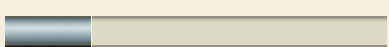

36. Miten todennäköisenä pidät yllä esitettyä tulevaisuuskuvaa vuodesta 2015?

Kysymykseen vastanneet: 22 (ka: 1,7)

(36.1) Tulevaisuuskuva ei toteudu		40,9%	9
(36.2) Tulevaisuuskuva voi toteutua, mutta se ei ole erityisen todennäköinen		45,5%	10
(36.3) Tulevaisuuskuva toteutuu suurella todennäköisyydellä		13,6%	3

37. Miten haluttavana pidät yllä esitettyä tulevaisuuskuvaa?

Kysymykseen vastanneet: 22 (ka: 2,2)

(37.1) Tulevaisuuskuva on pikemminkin vältettävä.		31,8%	7
(37.2) Tulevaisuuskuva on neutraali: ei sen enempää haluttava kuin vältettäväkään.		31,8%	7
(37.3) Tulevaisuuskuva on melko haluttava		22,7%	5
(37.4) Tulevaisuuskuva on erittäin haluttava		13,6%	3

38. Mitkä ovat tämän tulevaisuuskuvan kultahiput - positiiviset perusajatuksukset ja ydinasiat, jotka tulisi ottaa kansallisessa tietoyhteiskuntastrategiassa huomioon?

1. Yrittämisen ympäristö Suomessa on jo nyt varsin hyvä. Ideoista ja riskin ottajista on pulaa, mutta veroeduilla niitä on hyvin vakiea luoda. Yrittämisen polte syntyy muuta kautta jos on syntyäkseen. (-5596660)
2. Kehityskykyisiä pieniä yrityksiä tulee tukea, niistä löytyvät tulevaisuuden menestyjät ja työllistäjät. (-5596531)
3. Sinällään yrittäjyyden arvostuksen kasvu (-5596640)
4. 1. Lakien muutokset, mutta ei pelkästään yrityselämän tarpeiden mukaan. 2. Tajuaminen, että nykyinen meno ei voi enää jatkua. (-5596599)
5. Innovaatiot jälleen ok, mutta... (-5598960)
6. Uutta yhteiskunnallista ajattelua tarvitaan. Ay-liike on saatava ajamaan asiaa. TEK etunenässä. (-5616326)
7. Ristiriitainen skenaario: alkuosa on haluttava, loppuosa torjuttava. Vain kea vastata! (-5651942)
8. Osa kokonaisuutta PK osuus hyvä (-5653244)

9. PK-yritysten rooli talouden kehittäjänä (-5655939)
10. Olisi tärkeämpää keskittyä isojen yritysten kvartaalitalouden ja pienten innovaatiotalouden vuorovaikutukseen. Isot yritykset tuovat vaihtotaseen ylijäämänä sen rahan jolla avointa taloutta vuorovaikutteisesti voi kehittää. (-5666346)

39. Mitkä ovat tämän tulevaisuuskuvan epäkohdat, riskit yms. negatiiviset ydinasiat ja perusajatukset, jotka tulisi ottaa kansallisessa tietoyhteiskuntastrategiassa huomioon?

1. PK-yritykset eivät voi toimia merkittävinä vetureina. Suurten yritysten ympärille on rakennettava klustereita joihin pienemmät liittyvät. (-5596640)
2. 2. 1. Yritysten ajautuminen yhä enemmän ns. yritysenkelien sananvaltaan ja tätä kautta vinoutuvaan omistajuussuhteeseen. 2. Niin kauan kuin ihmisillä on yhteiskunnallisia mielipiteitä ja ajatuksia on myös politiikkaa ja poliittisia ajatuksia. Ajatukset kerääntyvät yhteen puolueiksi. Puolueet ovat omineet yritysmaailman mallit selvitäkseen. Tämä on ongelma, sillä diktatuuriin ei voida sirtyä ja vapaa ajattelu tuottaa puolueita ja kansanedustajia. 2. Kansanedustuslaitoksessa ei ole tehty nykymaailman vaativia muutoksia. Säännöt ovat pääosin edelleen vuodelta 1906, mutta niitä pitäisi tarkistella samalla tavalla kuin liike-elämän muutoksia ja tehdä tarkasteluista oikeat toimenpidepäätelmät. (-5596599)
3. PK-sektorin rooli ei voi olla tämä. Ei riitä rahkeet eikä ole fokuskaan. (-5598960)
4. Muuten hyvä, mutta suurissa yrityksissä ei ole mitään vikaa. suuret yritykset pystyvät paremmin panostamaan esim. kansainvälisyyteen. (-5608850)
5. Idea on kehiteltävä pidemmälle ja konkretisoitava se. (-5616326)
6. Helinä (-5641994)
7. Luultavasti pk-yritykset eivät voi olla vetureita, vaikka ovatkin tärkeitä

tekijöitä kilpailukyvn kehittämisessä (-5648649)

8. Loppuosan toteutuminen, se että korporaatiot jylläävät, mikään ei muutu nykytilanteeseen verrattuna. (-5651942)
9. Suuryritysnäkökulma tässä väärin. Veturiyritykset ovat tukevaisuuden yritysverkostojen muodostamien ekosysteemien välisessä kilpailussa hyvin keskeisiä ja ratkaisevat mm missä ko ekosysteemin tuoma kilpailukyky ja taloudellinen arvo luodaan. Suomessa on mahdollisuus nykyisen teollisen rakenteen pohjalta tulla tällaisia mailmanlaajuisia veturiyrityksiä mallia Nokia, Stora enso (-5653244)
10. Suurten yritysten monopolistinen asema ja yhteistyö poliittisten puolueiden kanssa. "Vapaa kilpailu on kivaa niin kauan kunnes pääsemme monopoliasemaan" (-5655939)
11. Skenaario on organisaatio- ja järjestelmäkeskeinen ja lisäksi täysin perusneagtiivinen sävyltään. (-5658232)
12. Hei eikö äskettäin juuri ole tehty selvitys eu tasolla, joka kertoo, että suuryrityksien rooli veturi/ kärkiyritys roolissa ole ratkaiseva. (-5659939)
13. Lainsäädännöllinen uudistus saattaa olla pelkkää spekulatiota, koska sellaista tuskin pystyy tekemään. (-5666346)

40. Mitä pitäisi tehdä vuosina 2007 - 2011, jotta tämä tulevaisuuskuva toteutuisi vuoteen 2015 mennessä?

1. Innovatiivisten ja kasvuhaluisten yritysten toiminnan kehittäminen tulee olla kehittämistukien painopisteenä. Isot kehittäköö omilla rahoillaan eikä yhteiskunnan rahaa tule tuhlaa kasvuhaluttomiin yrityksiin. Nykyisellään tukirahat ripotellaan tehottomasti ympäriinsä. (-5596531)
2. Vahvistaa eri toiminnekohtaista klusterointia. Verokottumista. (-5596640)
3. 1. Uusia puolue- ja kansanedustuslaitoksen pelisääntöjä enemmän vastaamaan nykytilaa ja ihmisten tavoitteita. (-5596599)
4. Yritysten sisällä on tapahduttava paljon. (-5616326)
5. AY-liike saatava keskusteluun mukaan rakentamaan yhteistä skenaari-

oita ja ymmärtämään muutoksen tarve. (-5651942)

6. Konreetisia toimenpiteitä PK ja yrittäjyyden lisäämiseen (-5653244)
7. Vaatia suuryritysten ja poliitikoiden välisten ”hyvä veli”-kerhojen purkamista Sallittava kytkykauppaa myös muille kuin teleoperaattoreille ja poliitikoille - tai kiellettävä se kaikilty (-5655939)
8. Arvoa tuottavan ja luovan talouden yhteensovittaminen ja vuorovai-
kutteinen kehittäminen (-5666346)

PK-yritykset innovaatiojärjestelmän veturiksi (2)

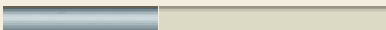
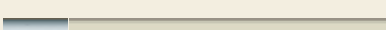
Suomen yritysten toimintaa tehostanutta innovaatiojärjestelmämuudistusta vauhditti yhteisten intressien täsmentyminen, ”pieni on kaunista” -ajattelun tukeminen, luovusoptiojärjestelmän kehittyminen, vanhakantaisten optiojärjestelmien uudistamistarve, lukuisat optioskandaalit, veturiyritysten vahva rooli suhteessa pienempiin innovatiivisiin yrityksiin sekä Four Helix -mallin (yliopistot, julkinen valta, yritykset ja kansalaisjärjestöt) synty ja toimivuus Suomessa.

Yritystasolla innovaatiojärjestelmämuudistus johti siihen, että osaamisen ja innovaatioiden kaupallistamisen johtamista ryhdyttiin palkitsemaan lyhytjänteisen kvartaalijohtamismallin sijaan.

Muutoksen myötä myös pienet ja keskikokoiset yritykset ryhtyivät tekemään perustutkimusta, minkä seurauksena Suomi asettautui pysyvästi kärkiryhmään maailman kilpailukyky- ja T&K -investointitilastoissa. Esteenä muutosprosessin aikana oli EU:n tiede- ja teknologiapolitiikan vähäinen asiakaskeksisyys ja aihakuvetoimen innovaatiotoiminnan malli, joka ei tukenut Suomen innovaatiotoimintaa tehokkaasti. Myös edelleen liian isojen ohjelmien rakentaminen söi EU:n 7. puiteohjelman tehoa ja uskottavuutta. PK-yritysten alhainen hyötymisaste EU:n 7. puiteohjelmassa aiheutti laajaa kritiikkiä Euroopassa. Lissabonin strategian heikko toteutuminen suuressa osassa EU-maita aiheutti laajan kritiikin EU-politiikassa ja EU:n parlamentissa.

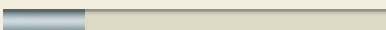
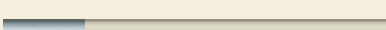

26. Miten todennäköisenä pidät yllä esitettyä tulevaisuuskuvaa vuodesta 2015?

Kysymykseen vastanneet: 47 (ka: 1,7)

(26.1) Tulevaisuuskuva ei toteudu		42,6%	20
(26.2) Tulevaisuuskuva voi toteutua, mutta se ei ole erityisen todennäköinen		40,4%	19
(26.3) Tulevaisuuskuva toteutuu suurella todennäköisyydellä		17%	8

27. Miten haluttavana pidät yllä esitettyä tulevaisuuskuvaa?

Kysymykseen vastanneet: 47 (ka: 2,6)

(27.1) Tulevaisuuskuva on pikemminkin vältettävä.		21,3%	10
(27.2) Tulevaisuuskuva on neutraali: ei sen enempää haluttava kuin vältettäväkään.		21,3%	10
(27.3) Tulevaisuuskuva on melko haluttava		38,3%	18
(27.4) Tulevaisuuskuva on erittäin haluttava		19,1%	9

28. Mitkä ovat tämän tulevaisuuskuvan kultahiput - positiiviset perusajatukset ja ydinasiat, jotka tulisi ottaa kansallisessa tietoyhteiskuntastrategiassa huomioon?

1. Pienyritykset voivat olla merkittäviä T&K- toiminnan vetäjiä, mutta vain sillä edellytyksellä, että verkostoituneet suhteet toimivat kaikkiin suuntiin: Toisiin P&K-yrityksiin, julkishallintoon, yliopistoihin rahoittajiin ja suuriin yrityksiin. (-5547508)
2. Luovuuden tukeminen (-5548791)
3. Veturiyritysten tehokkaat klusterit, kvarttalitaloujärjestelmä tulee nykyisen ylikorotumisen sijaan jäämään taka-alalle ja pidenmpijänteinen toiminta ja kehittäminen tulee korostumaan (-5576799)
4. Positiivista: Four Helix - yhteistyö (-5581584)
5. Pk-yritysten roolin korostaminen, koska niiden varaan rakentuva Suomi kestää muutoksia paremmin kuin suuryritysten varassa oleminen. Viime vuosina ollaan huomattu, miten suuryritykset päätöksistään tekevät siirtäessään tuotantoaan. (-5596802)
6. Pieni on kaunista -ajattelu (-5597504)
7. Eipä ole. (-5598647)

- 8.** pk -sektorin aktiivinen rooli innovaatiotoiminnassa. (-5599628)
- 9.** Eroon kvartaalijohtamismallista, joka on luovuuden suurimpia esteitä. (-5600539)
- 10.** Kvartaalijohtaminen ja optiot on saatu pois muodista. (-5604854)
- 11.** Osaamistason nousun myötä kilpailukyvyyn hallittuun kasvuun (-5606552)
- 12.** ”Yritystasolla innovaatiojärjestelmä uudistus johti siihen, että osaamisen ja innovaatioiden kaupallistamisen johtamista ryhdyttiin palkitsemaan lyhytjänteisen kvartaalijohtamismallin sijaan” (-5605357)
- 13.** Tässä tulevaisuuskuvasssa on positiivista ajatus pk-yritysten tekemästä perustutkimuksesta sekä vanhakantaisen optiojärjestelmän romuttaminen ja ajatus ”pieni on kaunista”. Näillä pystytään tukemaan luovuutta tavallisen kansalaisen kannalta, joka työskentelee pk-yrityksessä. Myös johtamisen kehittyminen esitettyyn suuntaan olisi todella toivottavaa. (-5639960)
- 14.** Kuten edellä (nämä kysymykset ovat liian samanlaisia) (-5643705)
- 15.** Monialainen yhteistyö Four Helix -malli (-5647460)
- 16.** Four Helix-malli, jonka tulee olla: koulutus ja tutkimus (HUOM: ei pelkästään yliopistot!!!), julkinen valta, yritykset sekä kansalaisjärjestöt (-5643007)
- 17.** - No tässä nyt on ajateltu laajaa yhteiskunnallista osallistumista ja vapaata ja luovaa ajattelua ja satsattu myös kaupallistamiseen ; ei sen silti pk-yrityksissä tarvi ihan perustutkimusta olla mutta kunhan edes voivat osallistua hankkeisiin niin sekin on jo hyvä (-5648725)
- 18.** Pk-yritysten lisääntyvä kiinnostus t&k-toimintaan olisi erinomaista. (-5649853)
- 19.** Haluttavaa on Four Helix -tyyppinen toimintamalli ja innovaatioiden palkitseminen. (-5651640)
- 20.** Pieni on kaunista; Four Helix -malli, innovaatiosta palkitseminen; pk-yritysten perustutkimus (-5652142)
- 21.** Hyvä osa innovaatiotoiminnan kehittämisen kokonaisuutta (-5652905)
- 22.** Innovatiivisten pk-yritysten lisääntyminen. (-5654746)
- 23.** Pitkän tähtäimen innovaatioihin kannustaminen PK-yritysten toiminnan

arvostaminen Tavoitteellinen yhteistyö Four Helix (-5655523)

24. Viitataan edelliseen (-5656381)
25. Four Helix-malli. Suomessa olisi mahdollista saavuttaa kansallinen yhteisymmärrys, tavallaan Korpilammen henki, millä tiosaalta Kauko-Idän ja toisaalta teollistuneiden maiden koveneva kilpailu kohdataan. Tähän asti ei olla vielä nähty mitään, globalisaation seurauksista on vasta kuultu alkusoitto missä teemat esitellään!!! Ellei tämä onnistu, kaikki hyvin johdetut yritykset tekevät vain suunnitelmia, miten toimintaa Suomen ulkopuolella kasvatetaan ja päästään alentamaan toiminnan osuutta "high cost environmentissa". (-5657728)
26. Tässä mallissa on monia hyviä piirteitä, mutta fokuksen kapeuden vuoksi kyseessä ei ole täysimittainen skenaario tulevaisuutta varten. Tässä esitetyt pk-sektorin toimintaa ja innovaatioita tukevan palkitsemisen voisi liittää mukaan johonkin muuhun tämän kanssa linjassa olevaan hyvinvointiskenaarioon. (-5658067)
27. Perusajatus että "pienestä purosta (VOI) kasvaa suuri virta" (-5659675)
28. Innovatiivisuus, pk-osaajien tuki, (-5660953)
29. Kaupalliset yritykset osallistuvat laaja-alaisen innovaatiojärjestelmän tukemiseen. (-5667812)

29. Mitkä ovat tämän tulevaisuuskuvan epäkohdat, riskit yms. negatiiviset ydinasiat ja perusajatuksset, jotka tulisi ottaa kansallisessa tietoyhteiskuntastrategiassa huomioon?

1. Riskinä on yleensäkin se, että yritystoiminta on riskialtista kaikenkaikkiaan. Onnistumisprosentti pienyrityksillä on parhaassa tapauksessakin 30 %:n luokkaa. Mitä tehdään sen enemmistön kanssa, joka ei onnistu? (-5547508)
2. Liian pientä, eli liian merkityksetöntä (-5548791)
3. Ei realistinen visio. (-5562997)
4. EU:ssa ei voida jatkossa toimia heikoimman ehdoilla vaan hyvien pitää saada olla parhaita ja kehittyä ilman että rahaataan heikkoja mukana. (-5576799)

5. Epäuskottavaa puuroa koko malli. (-5581512)
6. PK-yritysten tekemä perustutkimus ei tunnu realistiselta, verkostoitumisen yliopistojen kanssa sen sijaan kyllä. Selvä roolijako: perustutkimus on valtion ja yliopistojen vastuulla, kaupallinen toiminta yritysten vastuulla ja näiden välialueella oleva soveltava tutkimus yhdessä verkostomallilla, jossa on yritysten riskirahaa jo mukana. (-5581584)
7. PK-yritysten mahdollisuus kehitys- ja tutkimustyöhön (-5597504)
8. PK-yritykset ovat liian pieniä tällaiseen, niiden fokus on kapealla sektorilla ja monesti elämä on kamppailua hengissä pysymiseksi. Epärealistinen visio. (-5598647)
9. puiteohjelmien mammuttimaisuus (-5599628)
10. "Veturiyritykset" haiskahtavat vallan antamiselta isoille yrityksille julkisen puolen sijaan. (-5604854)
11. Eriytyykö yrityskenttä liikaa ja onnistutaanko kilpailukyvyyn osalta? (-5606552)
12. "Muutoksen myötä myös pienet ja keskikokoiset yritykset ryhtyivät tekemään perustutkimusta". Toivottavasti ei! (-5605357)
13. Epärealistinen (-5641838)
14. Riskinä voidaan pitää sitä, että Suomi EU:n jäsenenä ei ehkä voi yksin lähteä kehittämään kovinkaan paljon muista poikkeavia toimintamalleja. Ennen kaikkea tämä voi tulla vastaan johtamistavoissa, sillä globalisoituminen johtaa väistämättä siihen, että Suomessa toimii yhä enemmän kansainvälisiä yhtiöitä, joiden toiminta- ja johtamismallit tulevat ulkomailta. (-5639960)
15. Innovatiivisuus nähdään edelleen johdettavana (-5647460)
16. Pienillä ja keskisuurilla yrityksillä ei ole resursseja eikä aina kiinnostustakaan "ryhtyä tekemään perustutkimusta", mutta ne voivat ja haluavat kyllä hyödyntää (soveltaa, tuotteistaa, liiketoiminnallistaa) perustutkimuksen tuloksia esimerkiksi yliopistojen ja ammattikorkeakoulujen tukemina. (-5643007)
17. Yliopistojen ja ammattikorkeakoulujen merkitys katoaa. Korkeakoululaitos on kuitenkin melkonen tekijä tulevaisuuden rakentamisessa, sitä eivät pk-yritykset voi yksin tehdä. (-5647889)

- 18.** - Niin että mihin se 'pieni on kaunista' -ajattelu sitten johtaa jos me täällä keskenämme tuotamme omat pienet ideamme mutta maailma ei niitä kaipaa? ollaanko me sitten omassa omituisessa innovaatio-omava-raistaloudessamme ja tuotamme ja kaupallistamme itse ne innovaatiot joita tarvitsemme? toki sinne joukkoon mahtuu globaalejakin innovaatioita vaikka ne syntyisivätkin maajussin takapihalla lantakasan vieressä ja onhan maailmassa paljon muitakin Suomen kaltaisia pien- ja periferia-talouksia joihin Suomessa voidaan tuottaa uusia tuotteita ja innovaatioita - erityisesti Arktisen Neuvoston maissa on koko maapallon ympäri ulottuva markkina-alue, johon Pohjois-Suomi ja erityisesti Lappi olisi kykenevä tuottamaan runsaasti uusia tuotteita ja innovaatioita (-5648725)
- 19.** Avainsana on innovaatioverkosto, jota tämä tulevaisuuskuva ei tunnu ymmärtävän. (-5649853)
- 20.** EU:n epäonnistuminen. (-5651640)
- 21.** EU:n jäykkyydelle voi tosiaan tehdä jotakin, poliittista tahtoa tämän poistamiseksi on vahvistettava (-5652142)
- 22.** En usko pk-yritysten tekevän perustutkimusta - ellei heidän ydintoimintansa ole tuottaa tutkimusta. Enemminkin soveltavaa tutkimusta; siitä voisi löytyä ytyä. (-5654746)
- 23.** PK-yrityksillä ei ole resursseja laajamittaiseen perustutkimukseen. EU:n eri maiden erisuuntaiset intressit ja näkemykset (-5655523)
- 24.** Perustutkimuksen, ja kaikenlaisen korkeakoulu- ja yliopistotutkimuksen, hyödyntämisen tiellä eräänä esteenä on se, että nämä tahot eivät pidä suurimpana intohimonaan nähdä työnsä muiden käsissä tuottamassa Suomelle vientituloja. Tämä on ensinnä johtamisongelma - organisaatioiden tarkoituksen ja tavoitteellisuuden viestintähaaste. Toiseksi yhteistyö haaste myös yrityksille - tavoitteet ohi seuraavan vuoden. (-5657728)
- 25.** Skenaario on liian kapea-alainen keskittyessään lähinnä pk-sektoriin ja EU:n rahoitusmalleihin. Ihminen on tipahatanut pois, samoin kuin työyhteisötkin. (-5658067)
- 26.** Missään nimessä pienet yritykset eivät kykene suuressa mitassa tekemään perustutkimusta (jos sillä ymmärretään lähinnä teoreettinen

tutkimus); soveltavalla puolella taas yhden hengen yritys voi hyvinkin tehdä uuden löydön joka johtaa... (-5659675)

27. Kasvu-ura on innovoinnin perusedellytys PK-alalla (-5660953)

28. EU voi pitää järjestelmää kilpailua vääristävänä. (-5667812)

30. Mitä pitäisi tehdä vuosina 2007 - 2011, jotta tämä tulevaisuuskuva toteutuisi vuoteen 2015 mennessä?

- 1.** Yritystoiminnan tuki ja arvostus korkealle. Tukea myös niille, jotka epäonnistuvat yritystoiminnassa. Yritysosot ja yritysten yhdistäminen helpommaksi. (-5547508)
- 2.** Palkata konsultteja jotka haistavat uudet kuviot, sen sijaan että tehdään joukko virheitä (-5548791)
- 3.** Veturiyritysten klusteritoiminnan kehittäminen. Pinei ei ole kaunista, mutta motivoituneet klusterit kylläkin. (-5576799)
- 4.** Mitään ei kannata tehdä, jotta tämä tulevaisuuskuva toteutuu. (-5581512)
- 5.** Yhteistyömallien kehittämien niin, että terävä kaupallinen fokus löytyy. (-5581584)
- 6.** Pk yritysten roolin nostaminen niille kuuluvaan merlitykseen. Uuden ja nykyaikaisen mallin kehittäminen , esim pkyritysten väliseen yhteistyöhön - yhteismarkkinointi, keskinäinen alihankintatoiminta yhteiset koulutusjärjestelmät , työntekijöiden "lainausjärjestelmä" sesonkiluonteisen työn tasaamiseksi (-5596802)
- 7.** Four Helix -mallin hyvä toteutus ja tuki (-5597504)
- 8.** Ei mitään. (-5598647)
- 9.** Verkostojen kokoaminen ja tukeminen, kansainvälisellä foorumilla vaikuttaminen, pelisääntöjen luominen helix - mallia varten, palkkausjärjestelmän uudistaminen joustavammaksi, eettisten pelisääntöjen luominen. (-5599628)
- 10.** Koulutusjärjestelmä tukemaan yrityskenttää täsmäkoulutuksin pitkien tutkintokoulutusten sijaan tai lisäksi. Tietotekniikan hyödyntäminen

yritystoiminnan kehittämisessä ja koulutuksessa eliiketoiminta ja eop-piminen. (-5606552)

11. En usko, että pk-yritykset voisivat laajasti olla innovaatiotoiminnan todellisia vetureita. (-5605357)
12. Jotta tämä kuva toteutuisi, olisi Suomessa luotava positiivinen asennoituminen luovuuteen ja innovatiivisuuteen myös kansalaistasolla. Toisaalta yritysjohtoa ja esimiehiä olisi koulutettava ymmärtämään uusi johtamismalli ja sen antamat hyödyt. (-5639960)
13. Jäykkä innovaatorahan jakaminen ja raportointi pitää purkaa. Jaetaan mieluummin yrityksille kehityseteleitä amk/yo -yhteistyön maksuun. Ammattikorkeakoulujen soveltava tutkimus ei toteudu ellei jotain perusrahoitusta ole. On turha kuvitella, että nykyisellä lähes nolla-tason perusrahoituksella pystyttäisiin merkittävästi generoimaan ulkoista rahoitusta (-5647460)
14. Four Helix-mallin systemaattinen soveltaminen esim. EU-rahoitteisissa hankkeissa (yhtenä kriteerinä hakemusten ja hankkeiden arvioinnissa). Ja kuten sanoin yksi helixin sakara ei ole pelkästään yliopistot vaan koulutus ja tutkimus (yliopistot, ammattikorkeakoulut, tutkimuslaitokset sekä tarvittaessa ammatillinen koulutus ja muut koulutusasteet). Four Helix-mallia tulisi soveltaa kaikilla koulutusasteilla, jotta koulutuksen yhteyttä ympäröivään työ- ja elinkeinoelämään sekä kansalaisjärjestöihin voidaan vahvistaa. (-5643007)
15. - Rahoitusjärjestelmät kuntoon että kaikki halukkaat pk-yrityksistä kansalaisjärjestöihin ja kansalaisiin voi hakea ja myös käyttää innovaatio-rahoitusta - aikamoista aktivaattoritoimintaakin maakunnissa kyllä tarvitaan koska pk-yritykset nukkuu tällaisten asioiden suhteen eikä tiedä niistä eikä pysty omin päin hakemaan mitään rahoituksia ja tukia, eikä oikein vetämäänäkään hankkeita ; hankehallinnointi pitäisi tulla pk-yrityksille palveluna jotta yritykset voisivat keskittyä substanssitekemiseen ; eu-hankkeissa aika kuluu byrokraatiaan, hallinnointiin, valvontaan ja raportointiin eikä oikealle tekemiselle jää aikaa lainkaan (-5648725)
16. Suomen ei ainakaan pidä jäädä odottamaan, että EU hoitaa asian? (-5651640)

- 17.** Ei saa luulla, että EU:sta tulisi kovin paljon nykyistä enemmän rahaa; kansallisesti on varauduttava rahoittamaan innovaatio toimintaa erityisesti yritysten omilla rahoilla (-5652142)
- 18.** Muuttaa ilmapiiriä yrittäjyyttä kohtaan. Koko ajan puhutaan yrittämisen tärkeydestä mutta arki on monimutkaisempaa kuin työsuhteessa, esim. erilaisten eläkekertymien, työttömyysturvan, päivärahojen, poissaolojen esim. lapsen ollessa sairaana yms. vuoksi. Tässä tarvitaan yhteistyötä innovatiivisten pienyrittäjien ja julkisen sektorin välillä. (-5654746)
- 19.** Four Helix -mallin kehittäminen Presidentin sooloilu EU-asioissa on loputtava jos haluamme uskottavalla tavalla vaikuttaa EU:n linjauksiin ja päätöksentekoon; hallituksen ja presidentin väliset EU-pelissäännöt nopeasti kuntoon (-5655523)
- 20.** Nähdään, että innovaatiojärjestelmä ei ole esim. Akatemia+Tekes+korkeakoulut, vaan laajempi systeeminen kokonaisuus pilotointeinen ja verkostoineen kaikkineen. Eiväthän Akatemia, Tekes ja korkeakoulut innovoi, vaan yritykset ja tulevaisuudessa yhä enemmän verkostot/klusterit, joihin kuuluu kaikenlaisia osapuolia. Value networks on eräs teema, ja ekosysteemit toinen, mistä löytyy näkemyksiä. (-5657728)
- 21.** Radikaaleja asennemuutoksia pk-yrittäjien keskuudessa aidon verkottumisen edellytysten luomiseksi. Itse ei tarvitse tehdä kaikkea -ajattelun saaminen korvien väliin on keskeinen haaste. (-5658067)
- 22.** Innovaatiojärjestelmien tukemiseen on otettava mukaan kaupalliset tahot. Kaikilla olisi oltava mahdollisuus saada tukea hyvän innovaation kehittämiseen. Mitä enemmän on valmis antamaan tietoa innovaatioistaan, sitä enemmän se voisi saada kansallista tukea. (-5667812)

Älyarki yksilöllisten kansalaisten ilona

Vuonna 2015 Suomi on edistysellinen tietoyhteiskunta, joka on vienyt sulautettujen järjestelmien upiikkivallankumouksen pisimmälle maailmassa. Sulautetut tietojärjestelmät on älykkäästi valjastettu palvelemaan ihmisten arkea ja vapaa-aikaa. Älykästä teknologiaa hyödyntävät upiikkiratkaisut mahdollistavat tilannetajun ja tilanneälyn, mikä tuottaa paljon uutta iloa ja hyötyä kansalaisille ja yrityksille.

Suomen hyvinvointiyhteiskunnan malli on voitu säilyttää ja edelleen kehittää kun tieto- ja viestintäteknikka on palvelemaan systemaattisesti ihmisiä ajasta ja paikasta riippumatta. Suomen mobiiliosaaminen ja sensoriosaaminen on osattu soveltaa käytäntöön asiakaskeksillä tavalla. Suomi on voinut näin hyödyntää laajamittaisesti kansalaisten käyttöön levinneen uuden teknologian mahdollisuuksia. Kansalaisten tunnistaminen silloin, kun tarvitaan, on mahdollista. Muut luottamustamusta lisäävät teknologiat ovat tehneet tietoyhteiskunnan palveluista joustavia, tehokkaita ja turvallisia käyttää kansalaisille..

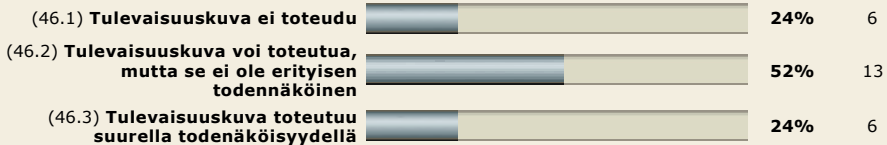
Väestön ikääntymisen ja globalisaation vaatiman kilpailukyvyyn paineet mahdollistivat Suomessa yhteisen vision muutosten välttämättömyydestä sekä syvät rakenteelliset muutokset julkishallinnossa ja yrityksissä. Suomi havaitsi systemaattisella ennakoinnilla tarpeeksi aikaisin tulevaisuuden suuret haasteet ja ryhtyi muuttamaan niitä mahdollisuuksiksi. Laaja kansalaiskeskustelu toi muutosten välttämättömyyden tahtotilaksi yhteiskunnan kaikilla tasoilla niin politiikassa, taloudessa kuin ihmisten arjessa.

Tieto- ja viestintäteknikan osaaminen mahdollisti Suomessa yritysten nopean siirtymisen sähköisiin prosesseihin ja sen antamat tuottavuushyödyt lisäsivät merkittävästi Suomalaisten yritysten kilpailukykyä ja takasivat julkishallinnon palvelujen laadun vähenevästä työvoimasta ja mm. ikääntymisen aiheuttamasta lisääntyvästä palvelutarpeesta huolimatta. Suomalainen hyvinvointijärjestelmä mahdollisti työntekijöille turvallisen siirtymisen tehtävästä toiseen jota tuki panostukset johtajien koulutukseen muutosten läpiviennissä yhteistyössä työntekijäjärjestöjen ja ammattiyhdistysliikkeen kanssa.

Kansalaisille lupaus edelleen parantuvasta elintasosta ja hyvinvoinnin kasvusta samalla kun jää enemmän aikaa harrastuksiin ja perheen hyvinvointiin on luonut yhteisen tahtotilan muutosten välttämättömyydestä.

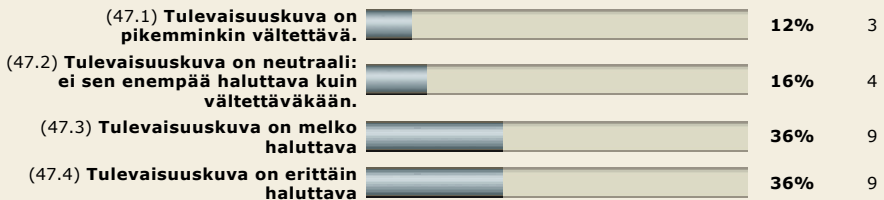
46. Miten todennäköisenä pidät yllä esitettyä tulevaisuuskuvaa vuodesta 2015?

Kysymykseen vastanneet: 25 (ka: 2)

47. Miten haluttavana pidät yllä esitettyä tulevaisuuskuvaa?

Kysymykseen vastanneet: 25 (ka: 3)

48. Mitkä ovat tämän tulevaisuuskuvan kultahiput - positiiviset perusajatukset ja ydinasiat, jotka tulisi ottaa kansallisessa tietoyhteiskuntastrategiassa huomioon?

1. - Sulautetut järjestelmät ovat tulossa - julkisen hallinnon on myös herättävä tähän - Työn ja perheen yhteensovittaminen - Laaja kansalaiskeskustelu - ei teknokraattien hömpää (-5589135)
2. Kaunis utopia. (-5599167)
3. Paljon kauniita positiivisia utopioita, jiden positiiviset puolet jäävät toteutumatta negatiivisten seurauksien toteutuessa kuitenkin (-5600609)
4. Suomi on kuvatun kehityskuvan ovella. (-5602950)
5. Upiikkivallankumouksen->ubiikki!!! Sulautetut tietojärjestelmät on älykkäästi valjastettu palvelemaan ihmisten arkea ja vapaa-aikaa. Tieto- ja

viestintätekniiikan osaaminen mahdollisti Suomessa yritysten nopean siirtymisen sähköisiin prosesseihin ja sen antamat tuottavuushyödyt lisäsivät merkittävästi Suomalaisten yritysten kilpailukykyä ja takasivat julkishallinnon palvelujen laadun vähenevästä työvoimasta ja mm. ikääntymisen aiheuttamasta lisääntyvästä palvelutarpeesta huolimatta. (-5605052)

- 6.** Sähköiset palvelut (-5617205)
- 7.** Sähköiset prosessit ovat työn tuottavuuden kannalta välttämättömiä. (-5617202)
- 8.** Hyvä (-5653214)
- 9.** Joustavat, tehokkaat ja turvalliset palvelut (-5657475)
- 10.** Ihmiset voivat saada entistä paremmin palveluita ajasta ja paikasta riippumatta teknologian avustuksella. (- 5657731)
- 11.** Tieto- ja viestintätekniiikan osaaminen mahdollisti Suomessa yritysten nopean siirtymisen sähköisiin prosesseihin ja sen antamat tuottavuushyödyt lisäsivät merkittävästi Suomalaisten yritysten kilpailukykyä ja takasivat julkishallinnon palvelujen laadun vähenevästä työvoimasta ja mm. ikääntymisen aiheuttamasta lisääntyvästä palvelutarpeesta huolimatta. Suomalainen hyvinvointijärjestelmä mahdollisti työntekijöille turvallisen siirtymisen tehtävästä toiseen jota tuki panostukset johtajien koulutukseen muutosten läpiviennissä yhteistyössä työntekijäjärjestöjen ja ammattiyhdistysliikkeen kanssa. (-5660142)
- 12.** Minusta tämä on hyvä pohja positiiviselle visiolle. Tätä voi tarvittaessa täydentää mm. pieni on kaunista tulevasisuuskuvan ósittain tätä täydentävillä elementeillä ja omat kommmnettini pieni on kaunista visioon täydentävät tätä myös. Mielestäni tulisi "Ihmislähtöisen Tietoyhteikunnan" positiivisena tulevaisuudenkuvana olla visio miten tieto- ja viestintätekniiikan avulla palvelut helpottavat ihmisen elämää. Se antaa mahdollisuuden tavata ja olla yhteydessä läheisiin ystäviin tai muuten olla yhteisön jäsen silloin kuin haluaa ja jakaa elämyksiä heidän kanssaan. Helppo pääsy viihteeseen ja omiin elämyksiin verkon avulla tuo rikautta elämään. Työteon joustavuus ja tehokkuus antaa lisää aikaa omille asioille. Lisää aikaa tulee myös omien asioiden hoidon (kauppa,

julkiset palvelut ym.) sujuvuudesta. Tuottavuuden kasvu mahdollistaa parempi ansiotaso mahdollistaa oman henkilökohtaisen, perheen ja yhteiskunnan hyvinvoinnin nousun ja sitä kautta mahdollistaa hyvän elämän. Jotta tähän päästään ihmisläheisen tietoyhteiskunnan visiossa tärkeämpää kuin vaatia ihmisiltä muutosta ja joustavuutta (hyvä sinällään) on pyriä siihen, että palvelut tuotetaan teknologian nyt salliessa ihmiskeskeisesti ja ihminen ja hänen tarpeensa on keskiössä. Haluan korostaa vielä tässä, että termit ihmisläheinen ja usein käytetty ihmislähtöinen ovat mielestäni ajatuksellisesti hyvin kaukan toisistaan. Ihmisläheinen tietoyhteiskunta tarkoittaa mielestäni, että teknikka on valjastettu ihmisten käyttöön ihmiskeskeisesti ja se tulee laajojen kansalaispiirien käyttöön, jolloin vasta saavutetaan ne tuottavuushyödyt jotka tarvitaan hyvinvoinnin ja hyvän elämän pohjaksi. Ihmislähtöinen pitää sisällään ajatuksen siitä, että lähdetään ihmisten tarpeista, mikä sinällään hyvä, mutta se ei pidä sisällään lupaus siitä, että palvelut todella tuotetaan vain ihmisen tarpeet huomioonottaen ja ihmisen tarpeita ja kykyjä ihmiskeskeisesti kunnioitten. (-5671174)

49. Mitkä ovat tämän tulevaisuuskuvan epäkohdat, riskit yms. negatiiviset ydinasiat ja perusajatuksset, jotka tulisi ottaa kansallisessa tietoyhteiskuntastrategiassa huomioon?

1. - Tietosuojakysymykset - Kaikki eivät halua ubia joka paikkaan (-5589135)
2. Luulin, että se on ubiikki eikä upiikki.... Mutta vakavasti, ei se vain ihmisten elämässä näin mene. (-5599167)
3. Kansalaisille uskotellaan jotakin, joka ei sitten lisää heidän hyvinvointia ja hyvää elämää vaan kiristää ja ahdistaa (- 5600609)
4. Sokea luottamus tekniikkaan, haavoittuvuus (-5602806)
5. Kehitys ei lähde liikkeelle riittävän laaja-alaisesti ja kehityseen vievät veturit jää tunnistamatta. (-5602950)
6. Ihminen saattaa menettää jotain siitä mitä hänellä nyt on, kuten yksityisyyden tai vapauden rekistereistä. (-5605052)

7. Älykäs teknologia, liian suuri isovelvi valvomo (-5617205)
8. Pelkkä tehokkuus ei riitä. Ihmisläheiset arvot ja tarpeet ovat tärkeimpiä. Tehokkuus on myös tavoittelemisen arvoinen asia. (-5617202)
9. Koko mobiili hömppä. Mihin sitä mobiiliutta oikeasti tarvitaan. Mitä järkeä on mennä kesämökin laiturille tekemään töitä. Siinä pitäisi rentoutua katsella ja kuunnella ympärilleen ja latautua. Mitä järkeä on siinätilanteessa tuijottaa kannettavan ruutua. (-5621664)
10. Tämä kuten edellinenkin tulevaisuuskuva on liian abstrakti ja vain ylisanoja siältävä. Vaikea ottaa kantaa edes haluttavuuteen, koska kuva ei säilytä (kuten ei edellinenkään) (-5641520)
11. Johtajat, ammattiyhdistys ja työntekijäjärjestöt vetävät yhtäköyttä? (-5657475)
12. Upiikki on ainoastaan teknologiaa, jolla ei ole itsessään mitään merkitystä. Pelkkä tieto ja viestintäteknologia ei voi säilyttää hyvinvointiyhteiskuntaa. Muutenkin skenaario on hyvin teknologiapainotteinen. (-5657731)
13. ATK:n piti aikanaan vapauttaa aikaa ihmisille työnteosta. Kävi täsmälleen päinvastoin; työtä tehdään toki entistä tehokkaammin, mutta myös entistä enemmän. Toisin sanoen, onko tämä realistista: "Kansalaisille lupaus edelleen parantuvasta elintasosta ja hyvinvoinnin kasvusta samalla kun jää enemmän aikaa harrastuksiin ja perheen hyvinvointiin on luonut yhteisen tahtotilan muutosten välttämättömyydestä." Sky-net... eli ubiikkiyhteiskunnan, verkostoituneen itsetietoisien älyn äärimäinen ilmiö. (-5660142)
14. Muutosvastarinta on tämän tulevaisuuskuva kannalta ehkä suurin ongelma. Vaatimus merkittävistä ja kipeistäkin uudistuksista ja muutoksista hyvinvointiyhteiskunnan säilyttämiseksi ja kehittämiseksi ei ole niin selvää kun kuitenkin vielä toistaiseksi menee hyvin. Hyvinvointivaltoita ei kuitenkaan säilytetä museoimalla sitä. Toisen maailmansodan jälkeen oli Suomessa oli selkeä visio paremmasta tulevaisuudesta ja kansakunnalla oli tahtoa toimia menestyksen eteen vrt. Kekkonen kysymys "Onko meillä malttia vaurastua" Vastaavaa kaukonäköisyyttä ja yhteistä tahtotilaa tarvitaan nyt myös väistämättä eteen tulevassa yhteiskunnan murroksessa ja globaalien kilpailun paineissa (-5671174)

50. Mitä pitäisi tehdä vuosina 2007 - 2011, jotta tämä tulevaisuuskuva toteutuisi vuoteen 2015 mennessä?

1. - Laaja kansalaiskeskustelu tulisi saada aikaan tietoyhteiskunnasta. Nyt ty-asiat eivät liiemmin liikauta suuria kansanjoukkoja. (-5589135)
2. Jaa-a. (-5599167)
3. Harkita tarkkaan mitä halutaan! (-5600609)
4. Toimialoitain/ sektoreittain tulisi määrittää nykyinen tila suhteessa tavoiteltuun ja hakea eri sektoreidenkeskeiset rajapinnat ja sopia työn- jaosta/yhteistyöstä (-5602950)
5. Määrätietoista työtä (-5605052)
6. Uudistetaan julkisen hallinnon prosessit ja sähköistetään ne. (-5617202)
7. Niinpä? (-5657475)
8. Tietoyhteiskunnan kehittämisessä keskeisenä tekijänä on tulevan tietoyhteiskunnan palvelurakenteen uudistaminen ihmisläheisesti. Mielestäni tulevaisuusvisiossa tulisi korostaa Suomalaisen ja osittain pohjoismaisen ihmislähesen hyvinvointiyhteiskunnan keskeistä merkitystä nyt, kun globaalissa kilpailussa työ, varallisuus ja sitä kautta hyvinvointi jaetaan joka tapauksessa uudelleen. Tutkimuksessa, koulutuksessa, innovaatiojärjestelmässä, julkishallinnon palvelurakenteen uudistuksessa ja elinkeinoelämän yhteistyössä tulisi vaikka jonkilaisen ohjelman (Seuraavan hallituksen yhteiskunnan rakenneuudistusohjelma?) puitteissa edistää sitä, että ymmärretään ihmisten tarpeet ja ratkaistaa ihmisten tarpeet siten, että parannetaan laajasti ihmisten ja yritysten arkea ja niin ihmisläheisesti, että palvelut tulevat kaikkien käyttöön ja saavutetaan uuden tekniikan tuomat merkittävät tuottavuushyödyt. Keskeisiä edistettäviä asioita ovat:
1)Suomalainen hyvinvointiyhteiskunta ja sen tukiverkostojen tuki. Tämä on tärkeä ihmisten riskien pienentäjä ja jopa kannustaja menestykseen tarvittavassa muutoksessa. Tätä tulisi määrätietoisesti kehittää ja hyödyntää muutoksiin kannustajana. "Yrittänyttä ei laiteta" -ohjelma 2)Suomalaisen arvomaailman edelleen kehittäminen jo hyvältä toisten ihmisten kunnioittamisen pohjalta on tärkeä aidosti ihmisläheisten palvelujen kehittämisessä. Tämän arvomaailman hyödyntämisen merkitystä tulisi

korostaa ja viedä käytännön toimiin niin tutkimuksessa, innovaatiotoiminnassa kun palvelutuotannon uudistamisen eri tasoilla julkishallinnossa ja elinkeinoelämässä. Tietoyhteiskunnan palvelukehityksessä "Kaveria ei jätetä"- ohjelma yhteiskunnan kaikilla tasoilla 3) Osaamisen arvostaminen myös tietoyhteiskunnan kansalaistaidoissa, "Ei oppi ojaan kaada"-ohjelma 4) Palvelujen innovatiivinen kehittämisohjelma, jossa voisi olla kaksi näkökulmaa a)verkostoituneen palvelutuotannon prosessit (tehokkaat ja kilpailukykyä edistävät sähköisen asioinnin prosessit) ja b)ihmisläheisesti kontekstipohjaisesti kulloiseenkin tilanteeseen parhaiten sopivalla tavalla tuotavat elämää helpottavat ja aikaa säästävät palvelut, jotka ovat turvallisia ja luotettavia käyttää (ubiikki läsnäily) Laitan tähän taustaksi esimerkin miksi uskon, että edellä oleva on hyvin merkityksellistä Suomen kannalta. Itse myös mobiilialan kehityksessä mukana olleena uskon tutkimukseen, jossa osoitettiin, että suomalainen ja pohjoismainen hyvinvointikansalaisyhteiskunnan arvomaailma on ollut keskeinen vaikuttaja ensin NMT:n ja sitten GSM:n kehityksessä ja miksi nämä maat ovat johtavia sekä niiden käytössä että sen kautta syntyneessä liiketoiminnassa. NMT 70-luvun alussa Suomessa ja Ruotsissa ja sen pohjalta sitten GSM lähdettiin toteuttamaan koko kansalle ja harvaanasutussa maassa jopa koko maahan. USA:ssa lähdettiin tekemään erillisverkkoja yritysten sisäiseen käyttöön tai kaupunkialueilla maksukykyisille käyttäjille. GSM löi läpi standardina koko maailmaan ja esim alan ehdoton ykkönen 80-luvulla USA:lainen Motorola menetti asemansa Nokialle. Arvomaailmasta lähtevä usko tai näkemys, että tällainen palvelu on tarkoitettu kaikelle kansalle, vaikka laitteet alussa olivat hyvin kalliita , oli mielestäni hyvin merkittävä tässä kehityksessä niinkuin eräässä tutkimuksessa osoitettiin. Nokia on myös hyvin varhaisesta vaiheesta lähtien osannut panostaa käytettävyyteen ja asiakkaiden tarpeiden huomioonottoon tutkimuksessa ja tuotekehityksessä. Uskon, että olemme nyt samassa vaiheessa tietoyhteiskuntapalveluiden toteuttamisessa kuin NMT/GSM alkuvaiheessa. Tutkimuksetkin jo itse asiassa osoittavat, että esimerkiksi sellaista ikääntymisestä johtuvaa syrjäytymistä uusien palvelujen käytössä esim pankkipalvelut kuin muissa maissa on, ei Suomessa välttämättä ainakaan vastaavassa laajuudessa ole. (-5671174)

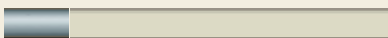
Residenssiyliopisto kerää yhteen maailman luovat huippuosaajat

Suomi on aktiivisen kansalaisjärjestötoiminnan ja kansalaisvaikuttamisen kärki-maa. Suomessa asuu huippuja ja aktiivisia kansalaisia eri yhteiskunnan toimin-tojen osa-alueille. Osa huipuista asuu ulkomailla (*Finn*) *Global Living Labs*-ver-koston piirissä toimien. Kansalaisilla on voimakas vaikuttamisen halu ja tunne. Yhteiskunta hyödyntää kansalaisten inhimillisiä voimavaroja monipuolisesti ja luovalla tavalla. Suomessa on huippuosaamista monilla eri elämän alueilla ja suo-malaiset huippuosaajat ovat myös kansainvälisesti arvotettuja asiantuntijoita ja taitajia. Monikulttuurisuus ja ”yllättävät kokoonpanot” kukoistavat monissa luo-vuusyhteisöissä. Tasapäästäminen ongelmat on vältetty sallimalla monialaisempaa osaamispääoman luomista kouluissa ja yliopistoissa. Yksilötasolta on kummunnut monia teräviä visioita, jotka ovat johtaneet yllättäviin läpimurtoihin.

Yksilötason luovien huippuosaajien tarpeisiin on kehitetty *Residenssiyliopisto*-oh-jelma, joka pitää suomalaiset luovat huiput yhteydessä muun maapallon taiteelli-siin ja tieteellisiin huippuosaajiin. Yliopistot ja ammattikorkeakoulut ovat saaneet omat resurssit verkostomaisen residenssiohjelman toteutukseen. Myös yrityksille on luotu uusia tehokkaita ja joustavia mahdollisuuksia ulkomaalaisten osaajien kotiuttamiseen Suomeen. Suomessa asuvien ulkomaalaisten luovuuden tukemi-seen on kehitetty uusia innovatiivisia malleja, jotka rikastuttavat yhä monikult-tuurisempaa suomalaista yhteiskuntaa.

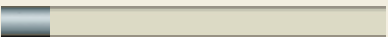
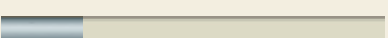
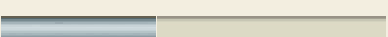

31. Miten todennäköisenä pidät yllä esitettyä tulevaisuuskuvaa vuodesta 2015?

Kysymykseen vastanneet: 47 (ka: 1,9)

(31.1) Tulevaisuuskuva ei toteudu		29,8%	14
(31.2) Tulevaisuuskuva voi toteutua, mutta se ei ole erityisen todennäköinen		53,2%	25
(31.3) Tulevaisuuskuva toteutuu suurella todennäköisyydellä		17%	8

32. Miten haluttavana pidät yllä esitettyä tulevaisuuskuvaa?

Kysymykseen vastanneet: 47 (ka: 2,8)

(32.1) Tulevaisuuskuva on pikemminkin vältettävä.		12,8%	6
(32.2) Tulevaisuuskuva on neutraali: ei sen enempää haluttava kuin vältettäväkään.		21,3%	10
(32.3) Tulevaisuuskuva on melko haluttava		40,4%	19
(32.4) Tulevaisuuskuva on erittäin haluttava		25,5%	12

33. Mitkä ovat tämän tulevaisuuskuvan kultahiput - positiiviset perusajatukset ja ydinasiat, jotka tulisi ottaa kansallisessa tietoyhteiskuntastrategiassa huomioon?

1. Periaatteessa huippuyksilöt ja -osaajat vievät kehitystä eteenpäin. (-5547508)
2. Suomessa asuvien ulkomaalaisten luovuuden tukemiseen on kehitetty uusia innovatiivisia malleja, jotka rikastuttavat yhä monikulttuurisempaa suomalaista yhteiskuntaa. (-5548791)
3. Tähän suuntaanhan on jo otettu monia askeleita. (-5562997)
4. Koko juttu erityisen keskeinen Suomen tulevaisuudelle (-5576799)
5. Monialainen osaamispääoma- moniosaajat, luovuusyhteisöt (-5578077)
6. Huippuosaajat ja yllättävät kokoonpanot (-5581512)
7. Postiivista: tutkimuksen ja koulutuksen kansainvälinen verkottuminen (-5581584)
8. Huippiosaajien kotipesän varmistaminen ja yhteyksien ylläpito Suomeen- Living Labs Residenssiyliopisto on hyvä ajatus. (-5596802)
9. Ulkomaalaisten osaajien kotiuttaminen Suomeen (-5597504)
10. Ajatus aktiivisuuden suuntaamisesta tällä tavalla. (-5598647)

- 11.** Yliopistot ja ammattikorkeakoulut ovat saaneet omat resurssit verkostomaisen residenssiohjelman toteutukseen. Hyvä ideana. (-5599144)
- 12.** Luovien kykyjen valjastaminen ja toiminta yhdessä muiden korkeakouluopiskelijoiden kanssa. (-5599628)
- 13.** Luovuuteen satsaaminen ja kannustaminen. (-5600539)
- 14.** * Yllättävät kokoonpanot, tasapäistämisen ongelmat vältetty koululaitoksessa * suomalaisten huippujen yhteyttä maailman taiteellisiin ja tieteellisiin huippuosaajiin tukeva järjestelmä *ulkolaisten osaajien kotouttaminen muuallekin kuin Nokiaan * ulkomailla asuvilla suomalaisilla huipuilla on vahva kansallistunne ja jatkuva yhteys suomalaiseen toimintaan (-5601826)
- 15.** Hajautuneisuus. (-5602999)
- 16.** Huippuosaajille maksetaan kunnan palkkaa, jolloin Suomi houkuttelee palaamaan takaisin tai tekemään Suomea houkuttavaa työtä ulkomailta. Asuinpaikka ei enää ratkaise tahoja, jolle työskentelee. (-5604854)
- 17.** Osaamista globaalista; kaikki voittavat -toiminta kukoistaa (-5606552)
- 18.** "Yhteiskunta hyödyntää kansalaisten inhimillisiä voimavaroja monipuolisesti ja luovalla tavalla" (-5605357)
- 19.** Positiivisena piirteenä on tasapäistämisen vähenemisen ja monialaisen osaamis pääoman korostamisen. Luovuuden tukeminen koulu- ja yliopistomaailmassa on erittäin suotavaa. Myös Suomessa asuvien ulkomaalaisten luovuuden tukeminen on erittäin positiivista. Myös kansalaisten vaikuttamisen mahdollisuuksien tukeminen on positiivista, koska sillä voidaan osaltaan estää syrjääntymistä. (-5639960)
- 20.** Suomi olisi huippuosaajia houkutteleva maa (-5647460)
- 21.** Monikulttuurisuus ja "yllättävät kokoonpanot" luovuusyhteisöissä Monialaisuuden korostaminen (-5643007)
- 22.** Luovuusyhteisö, monikulttuurinen yhteiskunta (-5649759)
- 23.** - Ehkä residenssiyliopisto-ohjelma tosiaan auttaisi suomalaisia yliopistotoimisiä pysymään paremmin yhteydessä muiden maiden kanssa ja kenties jokunen suomalainen huippu tämän ansiosta jäisikin Suomeen töihin kun Suomessakin voisi olla kansainvälinen ja mielenkiintoisissa virtauksissa tarvitsematta mennä sitä varten ulkomaille (-5648725)

24. Kansainvälistymisen edetessä monikulttuurisuuden syvälinen ymmärtäminen ja hyödyntäminen olisi hienoa ja tukisi luovuutta. (-5649853)
25. Kansalaisvaikuttaminen, yksilöistä lähtevät innovaatiot käyttöön, residenssiyliopisto suorastaan nerokas ajatus! (- 5651640)
26. monialaisen osaamisen kannustaminen; residenssiyliopistotoimintatapa; kansalaisvaikuttaminen (-5652142)
27. hyvä osa kokonaisuutta (-5652905)
28. Kapean sektorin tulevaisuuskuva lahjaakkaiden edesauttamiseen. Tätä olisi hyvä laajentaa myös jo työelämässä olleiden keskuuteen, jotka löytävät opiskelun innon tai luovuuden vasta oltuaan jo pidemmän aikaa työelämässä. Osittain jenkkiyppinen mallin kaksipuolisesta virrasta yrityselämän ja akateemisen maailman välillä. (-5654746)
29. Yllättävät kokoonpanot ja tasapäistymisen välttäminen. Insinööriajat-telun rikastaminen sillä, miten ihmiset oikeasti haluavat elää ja mikä heistä tuntuu hyvältä. (-5657728)
30. Kansalaiset lähtökohtana on hyvä, samoin monikulttuurisuuden ja kansainvälisen verkottumisen merkityksen ymmärtäminen. Luovuusyh-teisöt ja osaamispääoma-ajattelu on tärkeää. Kansalaisjärjestöjen mer-kityksen korostaminen on ehdoton plussa! (-5658067)
31. Verkostot toimiviksi - nykyinen nuoriso on kasvanut globaalinn toimin-taan Internetin myötä, tämän tiedostaminen (- 5660953)
32. Tässä ei mitään realista mahdollisuutta toteutumiseen. Liian itsekäs. (-5667812)

34. Mitkä ovat tämän tulevaisuuskuvan epäkohdat, riskit yms. negatiiviset ydinasiat ja perusajatukset, jotka tulisi ottaa kansallisessa tietoyhteiskuntastrategiassa huomioon?

1. Riskinä on muunmuassa epäselvyys suunnasta ja tavoitteista. Rahoituspanokset voivat mennä hukkaan. (-5547508)
2. Tulevaisuuskuva jäi hyvin epämääräiseksi, ainakaan minulle ei selvinnyt mikä residenssiyliopisto olisi ja miten vaikuttaisi. (-5547217)

- 3.** Aivopako (-5548791)
- 4.** Maahanmuuttajien resurssien hyödyntäminen yhteiskuntamme kehittämisessä on vielä hyvin alkutekijöissään. (-5562997)
- 5.** Asenneilmaston muuttuminen monoteismista todelliseen monikulttuurisuuteen. asenteellisesti suljettu suomi avoimeksi monikulttuuriseksi yhteiskunnaksi. Talviolosuhteille emme voi mitään, voimme asenteillemme. (-5576799)
- 6.** Miksi näin tapahtuisi juuri Suomessa? (-5581512)
- 7.** Malli korostaa yksittäisiä huippuja, mikä on tärkeää, mutta ei sellaisenaan vielä riitä talouden pohjaksi. (-5581584)
- 8.** - (-5596802)
- 9.** Keskittynyt Residenssi-yliopisto riski-ajatus (-5597504)
- 10.** Yhdistystoiminta kuihtuu, aatteellinen toiminta näivettyy, työtahti tapaa innovaatiot työpaikoilla kvartaalikehityksen myötä. Työelämän tulisi muuttua ja jättää aikaa ajatteluun jota viihde& media ei varastaisi jotta voisi toteutua. Harvat huiput tekevät näin jo nyt, mutta se ei elätä kansakuntaa. (-5598647)
- 11.** Yliopistot ja ammattikorkeakoulut ovat saaneet omat resurssit verkostomaisen residenssiohjelman toteutukseen. Hyvä ideana, muttei toteudu. Yliopistojen ja ammattikorkeakoulujen välillä on ja tulee olemaan valtaisa kilpailu, mikä estää rahojen järkevän ja tarkoituksenmukaisen käytön. Tiedekorkeakoulut ovat pahasti jäämässä taloudellisen tilanteensa vuoksi taka-alalle, kun rahaa sijoitetaan merkittävästi keskitason koulutukseen, joka ammattikorkeakouluopetus on. (-5599144)
- 12.** Vaikea keskittyä vain parhaisiin ja luoviin. Ollakseen luova ja hyvä - täytyy olla tarjolla myös kosketuspintaa perusarkeen. (-5599628)
- 13.** Huippuosaamisen korostuminen yhteiskunnassa jättää paljon kehityskelpoisia hankkeita toteutumatta. (-5600539)
- 14.** ' luovuus ja yllättävät kokoonpanot ja kokeilu nähdään positiivisina mahdollisuuksina, edellyttää aikamoista asenteenmuutosta monilla tasoilla mutta lähtee kasvatuksen ja yksilönkehityksen kautta (-5601826)
- 15.** Ei olla Suomessa. Verkostot eivät toimi. (-5602999)
- 16.** En näe tässä huonoja puolia. (-5604854)

- 17.** Uskalletaanko tehdä kvanttihyppy puuhastelusta jäsentyneeseen tietoyhteisötoimintaan ja osaamisen hyödyntämiseen? Olemmeko enemmän antavina osapuolina vaiko saavina osapuolina ja toteutuuko win-win periaate? (-5606552)
- 18.** Eparealistisuus ao. aikajänteellä (-5605357)
- 19.** Riskinä voidaan pitää sitä, että luovuus ja moniosaaminen voi kääntyä itseään vastaan organisaatioissa, jos esimiehet eivät osaa johtaa asiantuntijaorganisaatiota eivätkä ymmärrä luovien henkilöiden tarpeita ja halua itsenäiseen työhön sekä heidän peroonansa monialaisuutta. Myös ulkomailla olevien suomalaisten yhteydet kotimaahan voivat heikentyä, mikäli he eivät koe saavansa vastiketta osaamiselleen yhteysien kautta. (-5639960)
- 20.** Vaarana, että yliopistot/korkeakoulut muodostavat keskinäisiä huippuosaamisen verkostoja ja yritykset omiaan. Huippuosaamisen soveltamismalli osaamisen jalkauttamiseksi ja liiketoiminnallistamiseksi esim. pk-yrityksissä puuttuu. Mielestäni tulevaisuudessa ”avoimet yhteisöt” voivat nousta merkittävimiksi kuin yliopisto-ohjelmat etenkin kun tässä tulevaisuuskuvasa on korostettu kansalaisten voimakasta vaikutamisen halua ja tunnetta. Kansalaiset kyllä syrjäytyvät ”huippuosaamisohjelmista” (-5643007)
- 21.** Liian yliopistokeskeinen, ammattikoreakoulujen merkitystä ei huomioida (-5647889)
- 22.** - Mietinpä vain että onkohan monikulutturuus ja 'yllättävät kokoonpanot' sittenkään se juju ja todellinen kilpailukyvyyn ja luovuuden lähde? nyhän joka maassa, Suomessakin, on näitä kansainvälisten moniväristen opiskelijoiden keitoskattiloita ja monia kansallisuksia kokoavia yrityksiäkin, mutta toimiiko ja tuottaako se oikeasti? - ja tuottaako se heti ensimmäisen siirtolaissukupolven aikana vai vasta seuraavana? -- sitäpaitsi, onko meidän suomalaisten pakko alkaa ajattelemaan aasialaisittain, missä on maailman markkinat jo josta myös johdetaan jo muillekin mantereille levittäytyvää teknologiakeskustoimintaa? eikö suomalaisuudelle sellaisenaan ole kysyntää?? Eikö me itsekään saada enää olla suomalaisia?? (-5648725)

- 23.** Kovasti korostetaan noita huippuja, entä muut? (-5649853)
- 24.** Kova haaste erityisesti koulumaailmalle saada suomalaiset innostumaan keskustelusta ja kansalaisvaikuttamisesta. Siihen pitäisi olla houkutin/palkitsemismalli sekä kouluille ja järjestöille että yksilöille. (-5651640)
- 25.** Yliopistojen ja ammattikorkeakoulujen resurssien varmistaminen epävarmaa; suhtautuminen ulkomailta muuttaneisiin osajiin myönteiseksi (-5652142)
- 26.** Suomessa esim. väitöskirja voi olla suoranaisesti este työllistymiselle (jos ei tähtää erityisesti akateemiseen uraan), tällaisia ikäviä esimerkkejä kuulee liian usein! (-5654746)
- 27.** Sisältötuotannosta, kulttuuriviennistä (musiikki, erilaiset sähköiset elämykset) ja sen sellaisesta puhutaan kovasti, mutta tuollainen kulttuuri/taideläheinen juttu ei oikeasti maailmalla merkittävästi myy sillä suomalaiset ovat niin sivussa maailman median ja tämän alan kysynnän valtavirroista. Jokin Lordin Euroviisuvoitto oli vain poikkeus sillä se oli ainoa tämän genren edustaja ja siksi siitä pitävät osin ihan protestiksi keskittivät äännet sille. Kun muut oli tasapästetty, Lordi voitti. Todella taitava ja hieno juttu, mutta kansantalouden skaalassa taloudellisesti aivan marginaalinen. Luovuus ilman substanssia on ehkäpä kivaa, mutta lähinnä vain tekijöiden itsensä mielestä. Liiketoiminnaksi siitä ei ole. Kova liiketoiminta on musiikissa vaikka sitä, että vain päätetään tehdä jostakin shakirasta tähti ja luodaan hänestä brandi. Se on globaalien levy-yhtiöiden kovaa tavoitteellista hommaa, ei yksinäisten luovien kaunosielujen. Taiteen ja tieteen yhdistäminen on utopia, jota lähinnä taideala toivoo saadakseen rahoitusta. Uusi "fad" hetken aikaa. Sähkö ja biokin on jo riittävän vaikeata yhdistää. (-5657728)
- 28.** Hyvistä kansalais- ja osaamislähtökohdistaan huolimatta tämä skenaario ajautuu valitettavasti täydelliseen elitismiin, jossa "yhteiskunta hyödyntää" kansalaisten osaamista. Tätä edesmenneen LKP:n mieleen tuovaa mallia voisi hyvällä syyllä kutsua kirjoituspöytäeliitin "kosteaksi päiväuneksi", siksi kaukana se on ihan oikeasta elävästä elämästä. Hyvää tarkoittavat mallit saattavat tarkemmin tutkittuna osoittautua jopa

varsinaisiksi kauhuskenaarioiksi! (-5658067)

29. Eliittiajattelua tulee aina välttää; ei ole mitään näyttöä siitä että se tuottaisi hyvän lopputuloksen yhteiskunnan tasolla; on hölmöä uskoa että se mikä toimii pienessä (yrityksessä) toimisi samoin suuremmissa. (-5659675)
30. Kansallinen menestys on osattava oivaltaan tekemisen ohessa--> miten viedä kv. osaamisen tulokset tuottamaan taloudellista lisäarvoa (-5660953)
31. Kautta maailmanhistorian pelkillä yksilösuorituksilla ei ole maailma muuttunut. Muutokseen on aina tarvittu laajaa kansan tukea ja se tulee tukemalla kansaa. (-5667812)

35. Mitä pitäisi tehdä vuosina 2007 - 2011, jotta tämä tulevaisuuskuva toteutuisi vuoteen 2015 mennessä?

1. Ajatusta Suomikuvan laajentamisesta globaaliin suuntaan on tuettava konkreettisilla toimenpiteillä. (-5547508)
2. Suunnitelmia, rekrytointia, verotus, panostusta koulutukseen, laitteisiin, r and d toimintaan (-5548791)
3. Lisätä maahanmuuttaneiden roolia työelämässä, koulutuksessa ja tutkimuksessa. Uusia, tuoreita näkökulmia. (-5562997)
4. Päätetään ja rahoitetaan "residenssiyliopisto" yhteistyössä julkisten ja yksityisten varojen kanssa. Todellinen kansainvälinen yliopisto joka tähtää huippuosaamiseen ja menestykseen. Pidetään se irti nykyisestä tsaarinajan yliopistolaitoksestamme. (-5576799)
5. Yliopistoihin ja korkeakouluihin omia huippuvalmennusryhmiä, joihin kaikilla on mahdollisuus päästä opintomenestyksen perusteella, ja joiden taitavilla vetäjillä on todella aikaa paneutua ohjaamiseen ja tutkimukseen yhdessä valmennettavien kanssa. (-5581512)
6. Yliopistojen ja koulujärjestelmän kansainvälistäminen nykyisestään (-5581584)
7. Ryhtyä käytännön toteutukseen livin Labs toiminnassa (-5596802)

- 8.** Kansalaistoiminnan ja epävirallisten verkostojen tukeminen (-5597504)
- 9.** Muuttaa työelämää, mediaa, koulutusta ja verotusta. (-5598647)
- 10.** Tiedokorkeakoulujen arvostusta ja taloudellisia mahdollisuuksia tulisi parantaa. Ammattikorkeakouluja tulisi karsia kovalla kädellä. Ammattikorkeakouluihin sysätään paljon rahaa, mutta eri ammattikorkeakoulut ovat tasoltaan hyvin erilaisia ja jotkut tuskin yltyvät tavallisen ammatti-instituutinkaan tasolle. (-5599144)
- 11.** Koulutuspolitiikan kehittäminen, koulutuksen rahoituksen mahdollistaminen ja korkeakoulujen omarahoitusjärjestelmien kehittäminen (-5599628)
- 12.** * Ulkomailla työskentelyn ja liikkuvuuden tukeminen verotuksellisin ym. keinoin, liikkuvuus pois ja takaisin luontevaksi ja helpoksi ei henkilökohtaista taloudellista uhrausta vaativaksi (-5601826)
- 13.** Maksaa hyvälle tutkijoille kilpailukykyistä palkkaa. Miksi ihmeessä hyvä tutkija palaisi Suomeen, kun täällä joutuu tutkimustyön lisäksi useimmiten opettamaan ja käyttämään aikaansa paperisotaan ja hallinnollisiin töihin kolmasosalla ulkomailla saatavasta palkasta? (-5604854)
- 14.** Selkeä tavoitteen asettelu ja hallituksen linjaukset korkeakoulujen roolista ja laadukkuudesta tukemassa kansaivälistynttä osaamispankkia ja hyötyjä Suomen elinkeinoelämälle (-5606552)
- 15.** Erittäin perustavaa laatua olevia muutoksia kaikilla tasoilla, ks. ed. (-5605357)
- 16.** Jotta Suomessa voitaisiin kehittää monikulttuurisia ja "yllättäviä kokoonpanoja", olisi kouluissa aloitettava asennekasvatus, joka tähtää sallivaan ja toista arvostavaan arvomaailmaan. Nykyisellään monissa työpaikoissa voi olla varsin ennakkoluuloista ja torjuvaa henkilöstöä, joka ei hyväksy ajatusten tai etnisyyden erilaisuutta. (-5639960)
- 17.** 70 % Suomen yliopisto, amk ja erillislaitosten tutkimuksesta on Helsingin seudulla, joka on lokeroitu 20 korkeakouluun, jotka yhdessä erillisten sijaintikaupunkiensä kanssa hukkaavat resurssija keksinäiseen kilpailuun ja yhteistyön puutteeseen. Tärkeämpää kuin saada koko maan lokeroituminen purettua, olisi purkaa lokeroituminen täällä osaamiskeskittymässä. Uusi osaamiskeskusohjelma purkaa koko maan lokeroi-

tumista, mutta Helsingin seudulla, jossa todelliset mahdollisuudet ovat, ei pystytä näitä rakenteita muuttamaan ja hukataan kaiken aikaa mahdollisuuksia. Hajanisena ja huonosti johdettuna ei esimerkiksi pystytä hyödyntämään tarjolla olevaa kansainvälistä tk-rahoitusta (-5647460)

- 18.** Residenssiyliopisto-ohjelmien sijaan pitäisi lähteä kokoamaan avoimia open source-tyyppisiä huippuosaajavetoisia yhteisöjä, joissa korkeakoulut toimisivat vetureina ja joihin nuoret opiskelijat sekä yritysten työntekijät voisivat aktiivisesti osallistua ja siten kasvaa tulevaisuuden huippuosaajiksi sekä huippuosaamisen soveltajiksi (-5643007)
- 19.** - Kansalaisvaikuttamisen ja tekemisen aikaansaaminen voi olla hankalaa mutta ehkä nämä virtuaalit kansalaisvaikuttamisen kanavat edistää sitä ja johtaa lopulta järjestäytyneisiin systeemeihin joilla kansalaisvaikuttaminen on mahdollista - residenssikuviot kai on helppo tehdä kun vaan niin päätetään ja kohdennetaan rahoitus ja annetaan yliopistolle ohjeet ja mahdollisuudet toimia (-5648725)
- 20.** Käynnistää tällainen ohjelma ja vapauttaa siihen resursseja. (-5649853)
- 21.** Vrt. edellinen vastaus. Residenssiyliopiston OPM voisi perustaa jo nyt! (-5651640)
- 22.** Huippuosaajat ja kansalaiset puhuvat samaa kieltä - opettava ymmärtämään ja innostumaan; residenssiyliopisto perustettava yksityisellä rahalla (-5652142)
- 23.** Kiinnittää huomiota paitsi erityisen lahjakkaisiin tieteen tekemisen näkökulmasta myös laaja-alaisen ajattelun lahjakkuuksiin; poikkitieteellisyden nostaminen tärkeäksi asiaksi ja eri ikäisten ja kokemuspohjaisten ihmisten näkökulman ottamiseksi huomioon. (-5654746)
- 24.** Nämä varat voisi käyttää johonkin muuhun. (-5657728)
- 25.** Pilke silmäkulmassa voisi kai sanoa, että ilmeisesti "huiput" pitäisi eristää omille asuinalueilleen muista ihmisistä. (-5658067)
- 26.** Tätä ei pidä tehdä. (-5667812)

Luovat yksilöt ja aktiivinen kansalaisuus

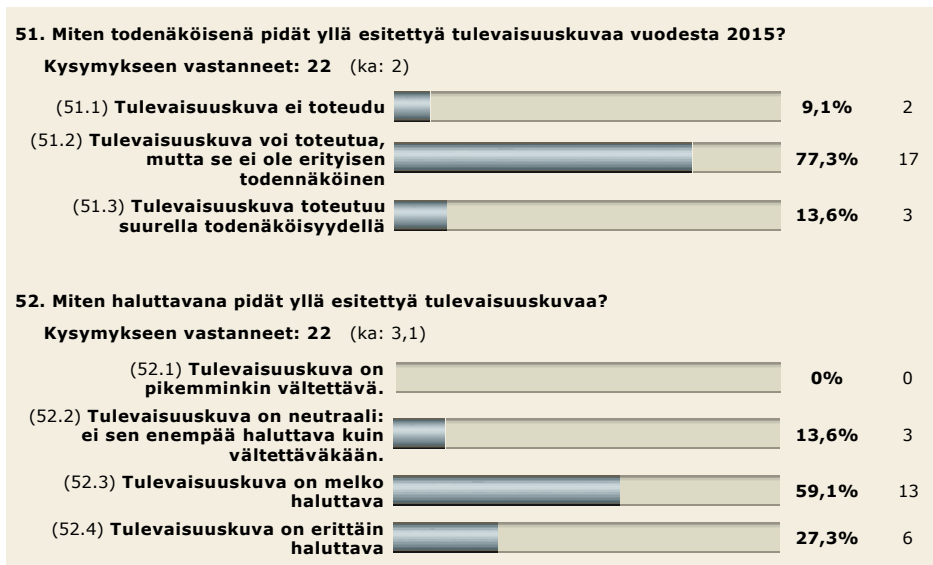
Suomen tietoyhteiskuntastrategiassa tunnistettiin aikaisempaa selvemmin yksittäisten yksilöiden merkitys tietoyhteiskunnan arkisina rakentajina. Toimivan tietoyhteiskunnan perusedellytykseksi nähtiin tietoyhteiskunnan aktiivinen kansalaisuus, jossa yksilö on aina osa tietoyhteiskunnan eri verkostoja. Tietoyhteiskuntastrategiassa nähtiin yksilöiden merkitys sosiaalisena toimijana ja vaikuttajana paikallisissa yhteisöissä, mutta myös laajemmissa globaaleissa verkostoissa. Näin yksilöt nähtiin osana tietoyhteiskunnan jokapäiväistä arkea ja missiota. Tämä yksinkertainen oivallus teki tietoyhteiskuntastrategiasta laajasti uskottavan kansalaisten piirissä. Nähtiin, että aidosti toimivassa tietoyhteiskunnassa yksilöt hyödyntävät tietoteknologiaa omista lähtökohdistaan käsin ja suuntaavat resurssiaan heille itselle arvokkaisiin hyvinvointia lisääviin asioihin. Tietoyhteiskunnassa yksilöillä täytyy hyvät ja laadukkaat mahdollisuudet olla osa omaa ”heimoaan”. Tietoteknologia mahdollistaa myös täysin uusien ”heimojen” synnyn. Uusi teknologia ei ole ollut itsetarkoitus asiakaskeskeisissä innovaatioprosesseissa - vain erittäin tehokas työväline.

Suomessa tiedostettiin, että koulutusjärjestelmä joko tukee tai ei tue yksilöitä luovuuteen ja innovatiivisuuteen. Tietoyhteiskuntastrategiaa koskevassa kriittisessä tilanneanalyysissä vuonna 2006 todettiin, että luovuudelle tarvitaan selkeästi enemmän tilaa työelämässä. Samalla arvioitiin, että vanha kattava peruskoulutusjärjestelmä tarvitaan edelleen, mutta tasapäistäminen ei toimi enää innovaatiövetoisessa yhteiskunnassa. Todettiin, että Suomessa tarvitaan suomalaisen kulttuuriin perustuvaa luovuutta ja eri alojen huipputaitajia. Samalla todettiin, että innovaatioiden tuottaminen pelkästään innovaatioiden tuottamisen vuoksi on turhaa. Tarvitaan myös innovaatioiden saattamista käytäntöön ja uudenlaista innovaatioiden kaupallistamisosaamista.

Uudessa tilanteessa koulujärjestelmän toimivuus edellytti, että nuorille annettiin mahdollisuus tulla aktiivisesti mukaan innovaatioprosesseihin - muuten tarvittavaa innovaatio-osaamista ei synny järkevällä tavalla. Samalla työelämässä lähdettiin kehittämään uudenlaisia tuloshakuisia kokouskäytäntöjä ja johtamaan organisaatioita määrätietoisempaan luovuusajatteluun. Luovuusyhteisöjohtamisesta tuli osa mm. yliopistojen MBA-ohjelmia. Eduskunnan Tulevaisuusvaliokunta ryhtyi

järjestämään luovuustyöpajoja eduskunnan kansanedustajille ja tämä poliittinen innovaatio aiheutti paljon myönteisiä heijastusvaikutuksia.

Yksilötasolla tietoyhteiskunnan kehittyminen kunnissa ja eri toimisektoreilla Suomessa merkitsi arkipäivän töiden ja vapaa-ajan helpottumista monilla eri tavoilla. Tietoyhteiskuntastrategia johti uusiin toimenpiteisiin, jotka vahvistivat aidosti demokratiaa ja kansalaisten osallistumista. Tämä näkyi mm. äänestysaktiivisuuden voimistumisena valtiollisissa ja kuntavaaleissa ennen vuotta 2015. Poliittiset puolueet ottivat demokratian vahvistamisen aidosti omana haasteellisenä projektinaan ja kertovat kansalaisille tulevaisuuden visioistaan ja linjauksistaan vaalien yhteydessä. Tämä johtaa Suomessa aktiiviseen keskusteluun ihannetietoyhteiskunnasta ja demokratiasta tietoyhteiskunnassa.

53. Mitkä ovat tämän tulevaisuuskuvan kultahiput - positiiviset perusajatukset ja ydinasiat, jotka tulisi ottaa kansallisessa tietoyhteiskuntastrategiassa huomioon?

1. - Luovuuden edistäminen työyhteisöissä - Kansalaisvaikuttaminen tulevaisuudessa (-5589135)
2. Tasapäästäminen ei toimi - havainto. (-5599167)

3. Aktiiviset kansalaiset (-5600609)
4. Nähtiin, että aidosti toimivassa tietoyhteiskunnassa yksilöt hyödyntävät tietoteknologiaa omista lähtökohdistaan käsin ja suuntaavat resurssiaan heille itselle arvokkaihin hyvinvointia lisääviin asioihin. Kun tunnistetaan riittävästi samansuuntaista yksilöstä lähtevia ratkaisuja voidaan ne tuotteistaa formaateiksi tai muuten muuten yleisesti jaettaviksi ratkaisuiksi. (-5602950)
5. Tietoyhteiskuntastrategia johti uusiin toimenpiteisiin, jotka vahvistivat aidosti demokratiaa ja kansalaisten osallistumista. (-5605052)
6. Perusinfrastruktura huolehtiminen, selkeä visio suunnasta (-5617205)
7. Nuoret aktivoidaan oikeisiin töihin yhteiskuntaa rakentamaan jo varhaisessa vaiheessa. (-5617202)
8. Luovuus, opinnot kykyjen mukaan, yhteiskunnallisen vaikuttamisen lisääntyminen (-5621664)
9. Taspäistämisen lopettaminen, luovuusajattelu, kansalaisten osallistuminen (-5657475)
10. Ei kehitetä innovaatioita pelkästään innovaatioiden kannalta vaan ne tulee hyödyntää ja kaupallistaa. Liäksi yksilölähtöinen ajattelutapa on erittäin hyvä. (-5657731)
11. "Uudessa tilanteessa koulujärjestelmän toimivuus edellytti, että nuorille annettiin mahdollisuus tulla aktiivisesti mukaan innovaatioprosesseihin - muuten tarvittavaa innovaatio-osaamista ei synny järkevällä tavalla. Samalla työelämässä lähdettiin kehittämään uudenlaisia tuloshakuisia kokouskäytäntöjä ja johtamaan organisaatioita määrätietoisempaan (luovuus)ajatteluun." (-5660142)
12. Yksilöiden merkityksen korostaminen ja verkostot myös demokratian lisääntyminen (-5671174)

54. Mitkä ovat tämän tulevaisuuskuvan epäkohdat, riskit yms. negatiiviset ydinasiat ja perusajatukset, jotka tulisi ottaa kansallisessa tietoyhteiskuntastrategiassa huomioon?

1. Kuinka aktivoida passivoivassa maailmassa? (-5599167)
2. Ihmisten osallistumista on tuettava ja rohkaistava (-5600609)
3. Koulutusjärjestelmä ei reagoi muutostarpeeseen riittästi (-5602950)
4. Tulevaisuusvaliokunnan organisoimat tulevaisuustyöpajat (-5617205)
5. Nuoret kokevat helposti itsensä syrjäytyneiksi. (-5617202)
6. Huippusaajista syntyy materiaalisesti etuoikeutettu itsekeskeinen ihmisluokka joka ei ymmärrä olevansa vain ihmisiä muiden ihmisten joukossa. (-5621664)
7. Liian helisevä, tyhjä kuva, vailla todellisuuspohjaa (-5641520)
8. Poliittisten puolueiden demokratian vahvistaminen omissa ohjelmissaan, toteutuisiko? (-5657475)
9. Innovatiivisuutta ei ole pelkästään nuorissa vaan myös vanhemmissa työssä tai jostain syystä työelämästä pois joutuneilla henkilöillä. Heille tulisi tarjota mahdollisuus oman innovatiivisuutensa edistämiseen sekä jopa taloudelliseen menestymiseen. (-5657731)
10. "Aidosti toimivassa tietoyhteiskunnassa yksilöt hyödyntävät tietoteknologiaa omista lähtökohdistaan käsin ja suuntaavat resurssejaan heille itselle arvokkaihin hyvinvointia lisääviin asioihin. Tietoyhteiskunnassa yksilöillä täytyy hyvät ja laadukkaat mahdollisuudet olla osa omaa "heimoaan". Tietoteknologia mahdollistaa myös täysin uusien "heimojen" synnyn." --> "Verkkopelaaminen", irc ja mesetyt ei takaa minkään tuottavan syntymistä, mutta haluttaessa taidot voidaan ohjata tuottavaan käyttöön. Kyse onkin siitä, mihin aikansa käyttää. Tasaveroiset taidot omaavista toinen voi ainoastaan käyttää ns. mielihyvä- ja viihdepalveluja, ja toinen puolestaan opiskella ja tehdä tuottavaa työtä itsensä ja/tai yhteisön eteen. "Poliittiset puolueet ottivat demokratian vahvistamisen aidosti omana haasteellisena projektina ja kertovat kansalaisille tulevaisuuden visioistaan ja linjauksistaan vaalien yhteydessä." --> Puoluejärjestelmä ei välttämättä ole enää edustuksellisen demokratian

ainoa väline. Puoleet ovat monelle alle 30-vuotiaalle vieras ja hieman epäilyttäväkin tapa vaikuttaa. Puoluepolitiikka on väritynyt liian usein itsekkäitä tarkoitusperiä ajavaksi toiminnaksi, vaikka tavoitteet ovatkin hyviä. (-5660142)

11. Tässä visiossa useita näkökulmia, jotka ydessä eivät tee tästä innostavaa visiota. Mielestäni liika yksilön korostaminen ei ole visiossa hyvä vaikka tasapäästäminenäkään ei voi olla sinällään tavoite kun luovia ihmisiä tarvitaan (-5671174)

55. Mitä pitäisi tehdä vuosina 2007 - 2011, jotta tämä tulevaisuuskuva toteutuisi vuoteen 2015 mennessä?

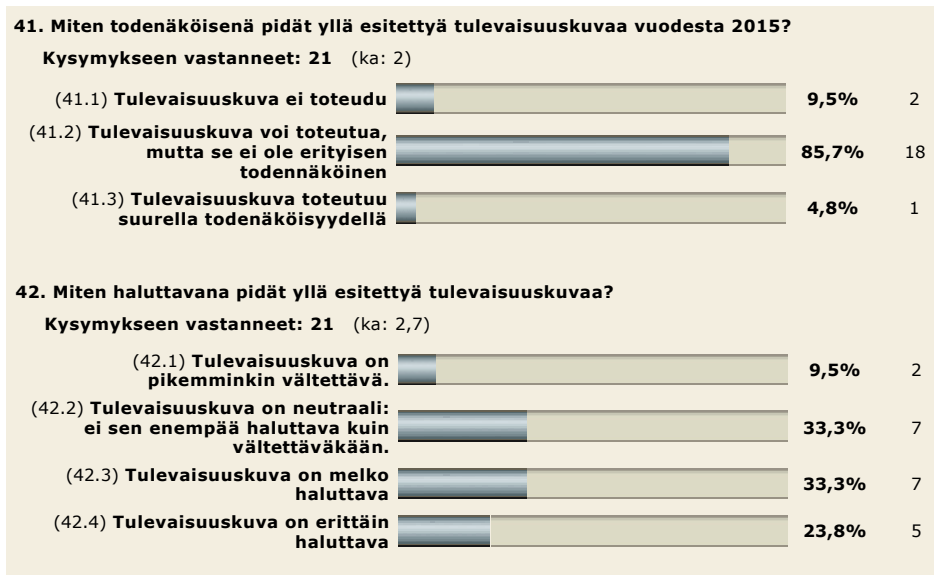
1. Kieltää roskalehdet, tosi-tv, julkut jne. ja auttaa luovuuteen. Mutta - taas pitäisi ihmistä muuttaa... (-5599167)
2. Etsiä hyviä malleja ja esimerkkejä aktiivisesta toimimisesta ja levittää niistä tietoa ja tarinoita muille luetavaksi ja tutustuttavaksi. (-5600609)
3. Kaikki mukaan uutta uljasta Suomea rakentamaan (-5617202)
4. Paljon asennekasvatusta (-5657475)
5. Erilaisia innovaatiotukiprosesseja kuten Jyväskylän hyvinvointiteknologian Wellness Dream Lab -ohjelman toiminnan varmistaminen sekä jalostamista seuraavaan vaiheeseen. Lisäksi jälleen kerran: satsaus käyttäjäkeskeisen suunnittelun menetelmien kehittämiseen myös yhteiskunnallisten prosessien kehittämisessä. (-5657731)
6. Kommenttini "Älyarki yksilöllisten kansalaisten ilona" sopii tähän kohtaan myös (-5671174)

"Eripäästämistä" monikulttuurisuudella ja seniori-juniori -yhteistyöllä

Päätöksenteossa ymmärrettiin vuonna 2006, että yksilötasolla tietoyhteiskuntastrategia merkitsee sitä, muutosprosessissa ei voi olla liikaa tasapäästämistä vaan täytyy sallia ja jopa tukea erilaisuutta. Tukea täytyy riittävässä määrin ohjata lahjakkuuksille siten, että laaja-alainen oppiminen sallitaan eri yhteyksissä (ei pelkäs-

tään koulussa), asioita tehdään yhdessä. Kapea-alaisia putkitutkintoja ei enää suositettu. Koulujen virallisen ohjelman ulkopuolella tapahtuva harrastustoiminta alettiin nähdä uudessa valossa, kun innovaatioiden ja luovuuden keskeinen merkitys ymmärrettiin päätöksenteossa. Muutosprosessissa suurten ikäluokkien eläkkeelle vetäytyneet kansalaiset löysivät uuden toiminta-areenan koulujen eri harrastuskerhoista ja -ryhmistä.

Muutosprosessissa opettajien koulutus oli eräs kriittinen muutostekijä. Suomessa eri kouluihin ja yliopistoihin tarvittiin selvästi enemmän luovuutta tukevaa rai-kasta ”happea”. Tiedostettiin, että Suomessa tarvittiin selkeästi enemmän luovuuskasvatusta ja aitojen kokemusten välittämistä seniorikansalaisilta nuorille. Työelämässä tarvittiin kipeästi *seniori-juniori-yhteistyötä* ja hedelmätön nuorten ja vanhempien ihmisten vastakkainasettelu todettiin ajan ja resurssien hukaksi. Koulujen kasvatuksessa alettiin ”Lordi”-ilmiön myötä tukea myös ”jääräpäitä” ja nuoria, jotka ovat kiinnostuneita asioista, jotka ovat ”valtavirran” ulkopuolella. Tiedostettiin, että itsensä toteuttamista oli syytä tukea samoin kuin muutosprosesseja, jotka lähtivät ”ruohonjuuritasolta” ja ”marginaalista”.

43. Mitkä ovat tämän tulevaisuuskuvan kultahiput - positiiviset perusajatukset ja ydinasiat, jotka tulisi ottaa kansallisessa tietoyhteiskuntastrategiassa huomioon?

1. Erilaisuuden salliminen ja tukeminen myös erityislahjakkuuksien suuntaan. (-5596660)
2. Tasapästävästä peruskoulusta on siirryttävä malliin jossa lahjakkuuksia tuetaan. (-5596531)
3. 1. Luovuuden, tekniikan ja ihmisyyden toimiva liitto (tavoite). 2. Saa daan esille enemmän innovatiivisuutta ottamalla huomioon muutkin opiskelijan ominaisuudet kuin todistusten numerot ja kirjaimet. (-5596599)
4. Yliopistosektorin muutostarpeiden tunnistaminen. Senioriteetissä piilevän viisauden ja tietovarannon ymmärtäminen. Putkimallin avartaminen opinnoissa. (-5598960)
5. Koulujärjestelmän on tarjottava tilaa erilaisille oppijoille ja oppilaiden aktiivisuudelle tasapästävästi opettajakeskeisyyden sijaan. (-5616326)
6. Aivan hyviä asioita seniori-juniori yhteistyö, mutta kovin suppea (-5648649)
7. Luovuuden ja erilaisuuden hyväksymisen korostaminen. (-5651942)
8. Suomen vahvuus on ollut tasa-arvoinen hyvinvointiyhteiskunta vaikka tässä joita hyviäkin asioita luovuuden osalta tämä visio on väääräsuuntainen (-5653244)
9. Erilaisuus ok (-5659939)
10. Opettajien elinkaarioppiminen ja seniori-juniori-yhteistyö (-5666346)

44. Mitkä ovat tämän tulevaisuuskuvan epäkohdat, riskit yms. negatiiviset ydinasiat ja perusajatukset, jotka tulisi ottaa kansallisessa tietoyhteiskuntastrategiassa huomioon?

1. 1. Muutos vie aikaa ja opettajakunnan uudelleen "opettaminen" ja työ määrän muutos lienevät erittäin suuria haasteita järjestelmän toteut-

tamiseksi. 2. Voidaan aiheuttaa toisaalta nykyjärjestelmän mukaisten älykkäiden ihmisten syrjäytymistä, jos otetaan liikaa vapauksia mukaan koulutusjärjestelmään. (-5596599)

2. Opintojen venyminen, muutoksen hitaus jos käynnistyy (kulttuurimuutos) (-5598960)
3. Koulu on liian luutunut ja omahyväinen menneisyyteen tuijottaja. (-5616326)
4. Opettajien koulutus ja OAJ (-5651942)
5. Nuoret tuskin arvostavat senioriosaamista koska he ovat oppineet elämään itsellisesti omista tarpeista lähtien. (-5666346)
6. Muistaa kannattaa, että opetuslalla vallitsee OAJ; OM ja ylimpien virkamiesten klikki, joka ei tule sallimaan muuta kuin "virallisen" totuuden (-5668268)

45. Mitä pitäisi tehdä vuosina 2007 - 2011, jotta tämä tulevaisuuskuva toteutuisi vuoteen 2015 mennessä?

1. Peruskoulu uudistettava. Kaikkien ei ole pakko kahlata läpi esim. kieliä, jos lahjakkuus on esim. taiteissa. Lahjakkaille annettava riittävästi lisätehtäviä. Oma lapseni on juuri käynyt 1. luokan. Osasi jo kouluun mennessään lähes kaikki 2. luokankin asiat. Oli luvattu lisätehtäviä, mutta ei sellaisia annettu. Oli hieman häiriköinyt tunnilla - ihmekös tuo. (-5596531)
2. 1. Remontoida koululaitos kokonaan. Ja suosia siinä samassa myös pieniä yksiköitä - vaikka erikoistumisen tähden. 2. Koululaitoksesta kuluja karsimalla ja kouluja isoiksi kasvattamalla karsitaan myös innovatiivisuutta ja uusia yrittäjiä (-> uusia isoja yrityksiä). Suosittava enemmän pieniä koulutusyksiköitä. (-5596599)
3. Uudistaa yliopistolainsäädäntöä, muuttaa työelämän pelisääntöjä. Nämä normaalit jutut. (-5598960)
4. Uusi koulu-uudistus. (-5616326)
5. Vrt. edellinen vastaus. (-5651942)
6. Lopettaa Lordi-ilmiöllä eläminen Tukea perhekeskeistä kasvatusta;

kokemusten välittämistä vanhemmilta lapsille Palata hyvien tapojen maailmaan. Nostaa Lordin sijaan pohjoismaiset/suomalaiset kulttuuriarvot jälleen esille (-5655939)

7. Haudataan amerikkalainen ihanne ja luodaan oma eurooppalainen arvokulttuuri. (-5666346)

Top-yläpään tunnustaminen ja tunnistaminen

Päätöksentekijät ymmärsivät, että keksijät ovat keksijöitä koko elämänsä, pelkäävät nuoret kansalaiset eivät ole kykeneviä luovuuteen. Itse rakennettuja institutionaalisia ja sosiaalisia rajoitteita innovatiivisuudelle vähennettiin ja sallittiin tietoisesti laajempi ymmärrys rajojen rikkomiselle. Yksilöiden luovuus koettiin aikaisempaa voimakkaampana resurssina yhteiskuntapolitiikassa ja sitä pyrittiin kanavoimaan ryhmäinnovatiivisuuden aikaansaamiseksi. Innovaatioiden merkityksen sisäisti oivaltavien johtajien nouseva remonttiryhmä, joka optiopalkkioiden maksimoimisen sijaan oli kiinnostunut kehittämään työntekijöitä kannustavia luovuusoptiojärjestelmiä. Samalla alkoi suomalaisissa yrityksissä raju työkuulttuurin muuttaminen myönteiseksi innovaatioille ja työntekijät alkoivat kehittää vastuuroisesti luovuusmittareita keskitason ja ylimmän tason johtajille. Tämä yksilö- ja yritystasolta kumpuava muutosprosessi loi paineen muutokselle.

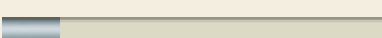
Tietoyhteiskuntastrategiassa tunnistettiin yksilöiden arvojen merkitys ja arvot kuten omaehtoisuus, erilaisuuden kunnioittaminen, yhteisöllisyys, moniroolisuus sekä monikulttuurisuus todettiin erittäin keskeisiksi ja välttämättömiksi. Kansalaislähtöisessä tietoyhteiskuntastrategiassa nähtiin tekniikan ja talouden palvelevan yksilöitä siten että tekniikka on aidosti kesytetty palvelemaan yksilöiden tarpeita. Yksilöllä on uusia apuvälineitä käytössä arkipäivästä selviytymiseen ja uudenlaisen hyvinvoinnin tuottamiseen. Ihmisille sallitaan erilaiset roolit eri yhteyksissä. Suomen pääministerikin voi olla heavy rockin harrastaja.

Esteiksi aidolle yksilötason tietoyhteiskuntaan osallistumiselle nousivat koulu- ja viranomaisuuskeskeisyys oppimisessa, muutosvastarinta eri instituutioissa ja organisaatioissa, koulutusjärjestelmän rakenteet, ”Top-yläpään” huomiottajättäminen,

pelot elitismistä, kateus, pitkäjännitteisyyden puute luovuuden kehittämisessä, luovuutta sallivan ”hapan puute”, kiire sekä hektinen, stressaava työelämä. Myös toimijaroolin joustavampi tunnistaminen hallinnossa puuttui monissa yhteyksissä.

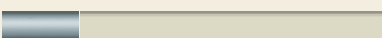

46. Miten todennäköisenä pidät yllä esitettyä tulevaisuuskuvaa vuodesta 2015?

Kysymykseen vastanneet: 20 (ka: 2)

(46.1) Tulevaisuuskuva ei toteudu		20%	4
(46.2) Tulevaisuuskuva voi toteutua, mutta se ei ole erityisen todennäköinen		65%	13
(46.3) Tulevaisuuskuva toteutuu suurella todennäköisyydellä		15%	3

47. Miten haluttavana pidät yllä esitettyä tulevaisuuskuvaa?

Kysymykseen vastanneet: 20 (ka: 2,4)

(47.1) Tulevaisuuskuva on pikemminkin vältettävä.		20%	4
(47.2) Tulevaisuuskuva on neutraali: ei sen enempää haluttava kuin vältettäväkään.		40%	8
(47.3) Tulevaisuuskuva on melko haluttava		20%	4
(47.4) Tulevaisuuskuva on erittäin haluttava		20%	4

48. Mitkä ovat tämän tulevaisuuskuvan kultahiput - positiiviset perusajatukset ja ydinasiat, jotka tulisi ottaa kansallisessa tietoyhteiskuntastrategiassa huomioon?

1. Tajuaminen, että innovatiivisuus kestää läpi elämän. 2. Halu poistua koulu- ja viranomaiskeskeisyydestä. 3. Kyky ymmärtää halu saada hyvää aikaiseksi organisaatioissa ylhäältä alas asti. (-5596599)
2. Luovuuden tunnistaminen ja siitä palkitseminen. (-5598960)
3. Ihmisten todellinen potentiaali on mahdollista saada esiin. (-5616326)
4. Yksilöiden ja yhteisön merkityksen korostaminen. (-5651942)
5. Luovuusoptiot (-5666346)

49. Mitkä ovat tämän tulevaisuuskuvan epäkohdat, riskit yms. negatiiviset ydinasiat ja perusajatukset, jotka tulisi ottaa kansallisessa tietoyhteiskuntastrategiassa huomioon?

1. Suomalainen peruskateus, joka nykyään näkyy usein omien etujen tai oman suppean toiminta-alan etujen ajamisena. Ihmiset eivät heavyllä muuta ajatuksiaan. 2. Kvartaalivuosien mukaan eläminen, ansaitsemattomat optiovoitot ja pika-osakevoitot ovat heikentäneet halua tunnustaa johtajiston kykyä ajaa ensisijaisesti yrityksen asioita ja saada näin aikaiseksi yleistä hyvää. 3. Johtajat, ylintä johtoa myöten tulisi sitouttaa yritykseen uusin keinoin (tai sitten ikivanhoin keinoin). (-5596599)
2. Työelämä jakaa ihmiset organisaatioaseman mukaan vuohiin ja lampaiisiin. Huonot, raskaat ja kuormittavat työt teetetään alipalkatuilla orjilla ja johto lihoo ja makaillee. (-5616326)
3. Viimeinen kpl kokonaisuudessaan riskejä - jopa erittäin todennäköisiä sellaisia. (-5651942)
4. Liian yleinen (-5653244)
5. Luovuuksioita vaikea mitata ja stattiinen hyvä veli kerho kuitenkin nappaa palkkiot muiden ajatuksilla vedoten esimiesasemaan. (-5666346)

50. Mitä pitäisi tehdä vuosina 2007 - 2011, jotta tämä tulevaisuuskuva toteutuisi vuoteen 2015 mennessä?

1. Työelämän stressaavuudelle tulisi tehdä jotain. Uupumus ja jatkuva kiire vie nykyisellään monilta mehut, eikä jätä aikaa luovuudelle. (-5596531)
2. 1. Verotusta muuttamalla muuttaa organisaatiossa työmotivaatiota tuhoavien optioiden, osinkojen ym. haluttavuutta. 2. Kansainvälisten yritysten toimintatapojen muuttaminen enemmän innovaatiota suosivaksi, pikavoittojen sijaan, EU:n alueella. (-5596599)
3. Opiskelu- ja työelämän malli ei tätä tue. (-5598960)

4. Byrokraatit ja meritokraatit on hävitettävä. (-5616326)
5. ? (-5651942)
6. Olla menemättä jälleen kerran yhden asian taakse; tällä kertaa luovuus-
optioit näyttävät olevan uusi -ismi. (-5655939)
7. Kansallisen tukiorganisaatioverkoston purkaminen, johtajiston vaihta-
minen ja uudelleen rakentaminen (-5666346)

Neljä kultaista palloa

Vuonna 2015 Suomea benchmarkataan yhtenä maailman innovatiivisimmista yhteiskunnista. Valtuuskunnat mm. Koreasta, Taiwanilta, Kiinasta, Intiasta ja Yhdysvalloista vierailevat Suomessa ”opintoretkillään”. Suomessa kehitetään uusia tietoyhteiskuntaan liittyviä sosiaalisia ja teknologisia innovaatioita. Ulkomaalaisia opiskelijoita hakeutuu aktiivisesti koulutukseen Suomeen. Samoin ulkomaalaiset huippututkijat hakeutuvat Suomeen. Suomen globaalit verkostot ovat vahvat ja monipuoliset. Aikaisemmin jossain määrin ongelmalliseksi koetusta tytäryhtiötaloudesta tehdään tietoisesti uusi kilpailuvaltti Suomelle. Korkeatasoinen ja osaava työvoima on tämän strategian selkäranka. Samalla uusia emoyhtiöitäkään ”ei kielletä” tulemasta Suomeen. Suomeen on kehittynyt voimakas hyvinvointiklusterin yritysryhmä, joka tekee aktiivista yhteistyötä IT-klusterin kanssa. Suomi kehittää älykkään globalisaatioon liittyvät tosiasiat huomioivan tietoyhteiskuntastrategian, johon liittyy muutamia ”kultaisia palloja” eli strategisia kehittämisprojekteja, joilla on korkean tason tavoitteet. Vuonna 2015 Suomi on globaalissa taloudessa kilpailukykyinen maa, joka valmistautuu 100-vuotisen itsenäisyyden juhliinsa hyvissä tunnelmissa.

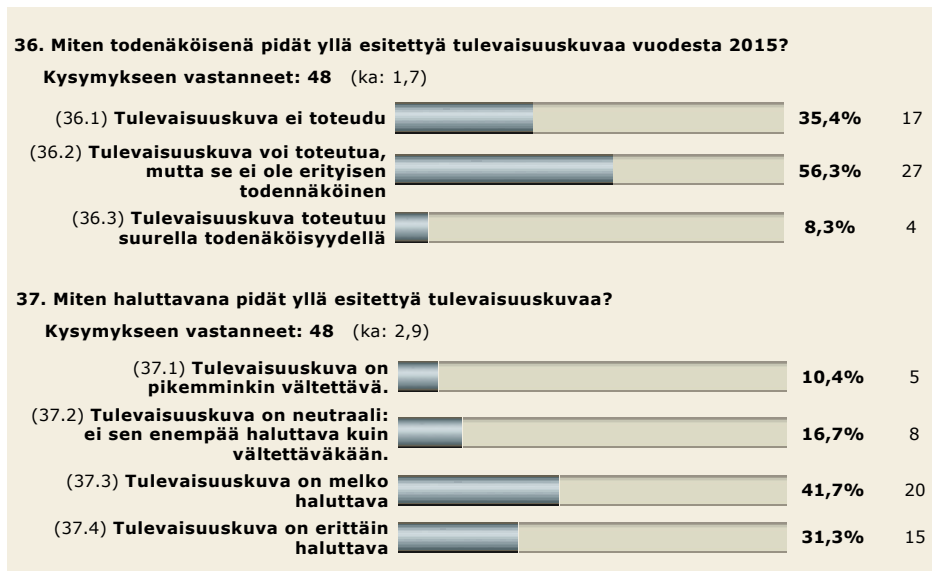
Suomen tietoyhteiskuntastrategiassa, vuonna 2006, todettiin järkeväksi SITRA:n esittämä tavoite pyrkiä maailman innovatiivisemmaksi yhteiskunnaksi. Globaalin näkökulman merkitys korostuu innovatiivisuuden edistämässä erityisesti siksi, että luovuutta ja innovatiivisuutta tarvitaan osana globaalin verkoston toimintaa ja osallistumista verkostojen kehittämiseen. Suomi esti aivovuodon ulkomaille panostamalla omaan yliopistolaitoksensa uudistamiseen. Toisaalta uusi tietoyhteiskuntastrategia kehitti projektikokonaisuuden, joka merkitsi sitä, että suomalaisten

ei tarvitse asua Suomessa ollakseen modernin tietoyhteiskunnan kansalaisia samalla kun ulkomaalaisia houkuteltiin suomalaiseseen koulutukseen ja laadukkaisiin kotiutusohjelmiin.

Uudessa tietoyhteiskuntastrategiassaan (vuonna 2006) Suomen hallitus teki useita tärkeitä avauksia, jotka edistivät muutosta kohti upiikkivallankumouksen kärkeä. Julkisen sektorin strategisina avauksina olivat keskeisiä:

5. ulkomaalaisten täsmäkouluttaminen moderniin tietoyhteiskuntaosaamiseen,
6. uusien kehittämisverkostojen kehittäminen eri globaaleihin kulttuureihin ja maihin (mm. Venäjä, Intia, Kiina, Brasilia jne.),
7. huippuosaajien houkuttelu- ja kotiuttamisohjelma Suomeen ja sitä kautta yleisen kansainvälistymiseen tarvittavan osaamistason nostaminen sekä
8. tietoyhteiskuntaosaamisen vientiohjelman laadinta (tuotteet ja palvelut) Suomesta.

Nämä neljä ohjelmaa olivat Suomen ”kultaisia palloja” tiellä kohti globaalia menestystä.

38. Mitkä ovat tämän tulevaisuuskuvan kultahiput - positiiviset perusajatukset ja ydinasiat, jotka tulisi ottaa kansallisessa tietoyhteiskuntastrategiassa huomioon?

1. Jos aloitetaan voimakkaat kehittämistoimenpiteet nyt, Suomi voi olla johtava tietoyhteiskuntaasiantuntijoiden kouluttaja v. 2015 (-5547508)
2. Hyvä näkökulman vaihdos: suomalaisille kansainvälistyminen on yleensä merkinnyt sitä, että osataan ja uskalletaan mennä mukaan suuren maailman "partyihin", tässä järjestettäisiin itse "päivälliskutsut" muulle maailmalle :) (-5547217)
3. Kansainvälisyys (-5548791)
4. Hohhoijaa.. Tietoyhteiskuntaosaamisen vientiohjelma? (-5562997)
5. Kehittämisverkosta eri kulttuureihin. Tietoyhteiskuntaosaamisen vientitoiminnan kehittäminen. Tehdään tytäryhtiötaloudesta voima eikä vain uhka. Hyödynnetään kv-omistuksen mahdollistamat suuret voimavarat omalla osaamisellamme. (-5576799)
6. Hyvinvointiklusteri+ITklusteri (-5578077)
7. Kivaa olla ihailtu. Parasta oli kuitenkin tuntuva panostus yliopistolaitoksen uudistamiseen. (-5581512)
8. Verkostoituminen nousevien kansakuntien suuntaan. Avoin vuorovaikutus globaalisti korkeakoulumaailman ja huippuosaajien kesken. (-5581584)
9. Suomi on saatu profiloitumaan globaalissa toimintaympäristössä vetovoimaiseksi alueeksi, korostamalla ja toimimalla tehokkaasti järkevästi valituilla Suomelle luontaisilla osamisalueilla. (-5596802)
10. Ulkomaalaisten huippujen saaminen Suomeen (-5597504)
11. Pyrkimys huipputasolle. (-5598647)
12. Kansainvälinen vuorovaikutus (-5599628)
13. Kaikki pallot (-5601826)
14. Huippuosaajia, sekä suomalaisia että ulkomaalaisia, houkutellaan Suomeen. (-5604854)
15. Osaamispankki (-5606552)

- 16.** Edellä esitettyä neljä kultapalloa ovat oleellisia. Myös yliopistojen kehittäminen siten, että ne tukevat lahjakkaiden ja osaavien henkilöiden jääntä Suomeen, on pidettävä erittäin positiivisena. (-5639960)
- 17.** Vahva kansainvälistymisnäkemys, jossa huomioidaan ulkomaalaisten asiantuntijoiden hyödyntäminen innovaatioiden kehittäjinä. Kehittämiskerhot muuallekin kuin USA:an (-5643007)
- 18.** Vuonna 2015 Suomea benchmarkataan yhtenä maailman innovatiivisimmista yhteiskunnista. Ulkomaalaiset huippututkijat hakeutuvat Suomeen. Korkeatasoinen ja osaava työvoima/ihmiset. Luovuutta ja innovatiivisuutta tarvitaan osana globaalin verkoston toimintaa ja osallistumista verkostojen kehittämiseen/yhteistyöhön. (-5649759)
- 19.** - Huippuosaajien kotiuttamisohjelma -- esim Israel ja Irlanti ovat tehneet varsinaisen kansantalouden ja osaamisen nousuun johtaneen sukseen kotouttamalla muissa maissa olevan sivistyneistönsä ja korkeasti koulutetun asiantuntijaväkönsä takaisin kotimaahan ; Irlantiin se toi USA:sta huomattavat määrät pääomia ja strategisesti tärkeää riskirahaa joka johti kukoistavan ja kansainvälisen ICT-sektorin syntyyn; Suomestakin on viimeisen 100 vuoden aikana siirtynyt USA:han, Kanadaan, Australiaan, Ruotsiin ja muihin maihin satoja tuhansia ihmisiä, koko ulkosuomalaisten määrä tällä hetkellä noin 1,3 miljoonaa joiden joukossa on varmasti kyvykkäitä ja ansioituneita ihmisiä ja heillä ja heidän verkostoissaan vaikutusvaltaa, yritys- ja tutkimuskontakteja, business-rahoitusta jne. ; hyvin suunnitellulla Back to the Future/Finland -kampanjalla tästä ulkosuomalaisten joukosta voitaisiin ehkä kehittää uudenlainen piristysruiske Suomen tulevaisuuden hyväksi - tietoyhteiskuntaosaamisen vientiohjelma on myös kiintoisa ajatus -- kova homma koota ja paketoita kaikki tuotteet ja organisoida kauppa mutta ajatusta kannattaa kehittää ja valtion ajaa ; esim Pohjois-Suomesta löytyy paljon hyviä vientituotteita.. (-5648725)
- 20.** Varsin täsmällistä ajattelua siitä, miten globalisaatioista voitaisiin kansallisesti hyötyä aiempaakin enemmän. (- 5649853)
- 21.** Koko skenaario. (-5651640)
- 22.** Neljä palloa, hyviä ja oikeita tavoitteita (-5652142)

23. Huippututkimuksesta toivottavasti seuraa myös huippuinnovaatioita. Verkostomuninen loistava idea. (-5654746)
24. Huippuosaajien houkuttelu Suomeen tietoyhteiskuntaosaamisen viestintäohjelman laadinta JA TOTEUTTAMINEN (-5655523)
25. Kirkas ajatus pyrikä maailman innovatiivisimmaksi yhteiskunnaksi. Siitä sitten seuraa monenlaista hyvää kaikille. Sosiaaliset innovaatiot mukana, eikä toki vain jokin kapea tekniikan ala. Tämä tekee tavoitteesta poliittisesti hyväksyttävän. Poliitikalla on taipumus vesittää, tasapäistää, keskiarvoistaa, sillä keskimäärin äänestäjä on keskimääräinen :-)) ja äännet pitää saada. Edelläkävijäpoliitikkoja pitää tukea, oli nimi mikä tahansa. (-5657728)
26. Suomi globaaleissa verkostoissa. Osaava työvoima. Voimakas hyvinvointiklusteri. Strategiset kehittämissuunnitelmat. Kilpailukyky. Yliopistolaitoksen uusiutuminen. yms. yms. Monia hyviä avauksia kaiken kaikkiaan. (-5658067)
27. Suomen on tarjottava jotta se saa. (-5667812)

39. Mitkä ovat tämän tulevaisuuskuvaan epäkohdat, riskit yms. negatiiviset ydinasiat ja perusajatukset, jotka tulisi ottaa kansallisessa tietoyhteiskuntastrategiassa huomioon?

1. Riskinä on ajoitus. Joku tai jotkut muut maat keksivät toteuttaa tämän meitä ennen. (-5547508)
2. Kansainvälisyys (-5548791)
3. Meidän tietoyhteiskuntaosaamisessamme on erittäin suuria aukkoja. Tästä visiosta on hyvin vaikea saada otetta. (-5562997)
4. Suomi on liian pieni maa, jotta voisimme olla kaikessa huippuja. Strategioilla ei pitkälle pötkitä. Hyvät asiat ja näkemys siitä, mihin kannattaa pyrkiä, voivat olla yksinkertaisia. (-5581512)
5. Suomesta pitää myös lähettää huippuosaajia ulkomaille. Vuorovaikutuksen ja liikenteen pitää olla kaksisuuntaista ja monenkeskeistä, jotta liikkuvien ihmisten mukana tieto liikkuu, asenteet avartuvat ja ymmärrys lisääntyvät. (-5581584)

6. - (-5596802)
7. Ulkomaalaisten täsmäkouluttaminen ei realistinen ajatus (-5597504)
8. Sokea usko innovaatioiden voimaan. Olemme vain liian pieniä emmekä voi tehdä tätä yksin. Ehkä yhteispohjoismaisesti? Balttien kanssa? (-5598647)
9. Suomi on ja pysyy "kaukana kaikesta" -maana. Tätä ei saa haluttavaksi ulkolaisille osajille. Lisäksi niillekin harvoille, jotka tänne tulisivat kaa-vaillaan parhaillaan kovia lukukausimaksuja tai arvosanamaksuja. Tämä on jo kileialueena vaikea. Lisäksi täällä on kylmää ja tämä on kallis maa. Nämä asiat tiedetään Suomesta. Osajat lähtevät täältä muualle, maihin, jossa verotus on kevyempi, asiminen ja ruoka halvempaa, kilei kansainvälisesti tunnettu, maa enemmän Zamerikkalainen": täällä tulisi olla kaikkea ilman hirveää itsimistä. Täällä tarvittaisiin myös turhamaisia teveyspalveluja kohtuuhinnalla, mutta mikään täällä ei ole kohtuuhintaista. (-5599144)
10. Suomen pienet ja rajalliset resurssit suhteessa Venäjään, Kiinaan Intiaan tai Brasiliaan. Resurssit eivät valitettavasti riitä ehdotettuun toimintaan. (-5599628)
11. Löytyykö yhteistä tahtotilaa -tuskin, valitettavasti. (-5601810)
12. Suomi on pieni toimija. kasvavat alueet Kiina Intia ym. jyräävät. suomesta ei tule näin merkittävä toimija, pitää erikoistua paljon kapeammin, löytää oma nurkka jolla voi olla huippu. (-5601826)
13. Suomi on aivovientimaa, ulkomaiset opiskelijat hyödyntävät Suomen ilmaista koulutusta ja vievät osaamisensa takaisin kotimaahansa. Yrityksiä ei etabloidu enää Suomeen (-5606552)
14. Epärealistisuus. (-5605357)
15. Aivovuotoa ulkomaille ei pystytä pysäyttämään pelkästään yliopistoja kehittämällä. (-5639960)
16. Miksi vain yliopistolaitosta on uudistettu? Uudistumisen tulisi kohdistua koko korkeakoulu/tutkimusverkostoon sekä myös toisen asteen koulutukseen, jotta myös ammatilliseen taitoon ja osaamisen liittyvät innovaatiot mahdollistuisivat. (-5643007)
17. Liian yliopistokeskeinen, ammattikoreakoulut on unohdettu kokonaan

tärkeinä ja innovatiivisina tulevaisuuden tekijöinä (-5647889)

- 18.** - Onkohan tuossa ulkomaalaisten täsmä-tietoyhteiskuntakouluttamisessa järkeä? eikö he integroidu yhteiskuntaan ja opi systeemit muutenkin? koneitahan kaikki osaa käyttää, enempikin kai on kyse yhteiskuntajärjestelmän oppimisesta? - uusien verkostojen luominen globaaleihin kulttuureihin - Venäjä, Intia, Kiina, Brasilia .. ihan oikeasti- sielläkö se Suomen tulevaisuus on? -- Tosin kyllä täällä Napapiirilläkin kovasti Venäjän kauppaa käydään, Murmansikin miljoonamarkkinat, energiat, öljyt ja kaasut on lähellä ja venäjän kieli kaikuu omillakin käytävillä, Intialaiset ostivat juuri Lapista kansainvälisen tietoliikenneyrityksen, Kiinaan myydään tavaraa Lapista roppakaupalla ja Kiinasta lennätetään jatkuvasti konelasteittain turisteja Lappiin; Brasiliaankin on Napapiiriltä vientiä ja Brasiliasta saakka tullaan Sodankylään yöttömän yön elokuvajuhlille.. (-5648725)
- 19.** Tuskin kansallisin päätösin voidaan globalisaation aikana ohjata kehitystä näin voimakkaasti. (-5649853)
- 20.** Tämä skenaario ei toteudu maakuntatason kinastelulla, vaan vaatii vahvan valtiojohdon tahdon. (-5651640)
- 21.** Voi kunpa ymmärtäisi kaikki sanat, upiikkivallankumous??? (-5652142)
- 22.** Ei pelkkä huippujen palkitseminen toimi Suomessa, se herättää liikaa kateutta ja tyytymättömyyttä ja voi jopa estää hyvän kehityksen. (-5654746)
- 23.** Miksi täsmäkoulutetaan vain ulkomaalaisia ? Eikö "tietoyhteiskunta" tulisi olla ensisijaisesti keino jolla varmistetaan kaikkien Suomalaisten käytännön hyvinvointi ? (-5655523)
- 24.** Hyvinvointiklusterin taloudellinen merkitys Suomelle ei nouse kovin suureksi, sillä ko. liiketoiminta on luonteeltaan paikallista, vähintään multilokaalia. Globaali tai erittäin monessa maassa tapahtuva menestyminen ei paikallisista erityispiirteistä johtuen onnistu, vaan paikalliset kilpailijat voittavat. Hyvinvointiklusteri on vain kaunis ajatus, eettisestikin hyvältä tuntuva mutta kuitenkin vain unelma. Miten me muka tuotamme hyvinvointipalveluita tai ko. tuotteita saksalaisille tai japanilaisille, ihan oikeasti? (-5657728)
- 25.** Tässä skenaariossa esitetyt asiat voivat toteutua vain, mikäli saadaan

kansalaiset ja työyhteisöt aidosti mukaan. Tämä näkökulma on pudonnut pois muuten hyvästä skenaariosta. (-5658067)

26. Oudoksuttaa kaikissa kysymyksissä näkyvä huippuihin panostamisen ideologia. Se on vaarana tässäkin kokonaisuudessa. (-5659675)
27. Tieto on globaalia. Se ei tarvitse maita. Se tarvitsee ihmisiä, jotka tarvitsevat tietoa. (-5667812)

40. Mitä pitäisi tehdä vuosina 2007 - 2011, jotta tämä tulevaisuuskuva toteutuisi vuoteen 2015 mennessä?

1. Toimia nopeasti ja tehokkaasti. (-5547508)
2. Panostaa koulutukseen, tuotekehitykseen, suomimarkkinointiin (-5548791)
3. ? (-5562997)
4. Tietoyhteiskunnan vietojelman laatiminen Nykyisten innovoivien yritysten auttaminen maailmalle. (-5576799)
5. Satsata siihen, mihin uskotaan ja mitä pidetään tärkeänä niin paljon, että tuntuu. (-5581512)
6. Verkostoitua erityisesti nousevien maiden suuntaan. (-5581584)
7. Hakea hyviä esimerkkejä jo tapahtuneesta toiminnasta, missä innovatiivisuutta on käytetty osana globaalien verkoston toimintaa ja osallistumisessa verkostojen kehittämiseen. (-5596802)
8. Panostaa Suomen vetovoimaisuuteen erilaisena toimintaympäristömaana kuin normaalisti, luovaa avaruutta businekseen (-5597504)
9. Ei tällaista ehditä noin pian tehdä. (-5598647)
10. Katso, mitä oli edellä. (-5599144)
11. Verotusjärjestelmän uudistaminen, Suomen maantieteellisen koon kasvattaminen itään. (-5599628)
12. Koulutus pitää säilyttää halpana tai maksuttomana ja sitä pitää markkinoida köyhien maiden hyvälle opiskelijoille, koska Suomi ei ole sijainniltaan houkutteleva. Osaajia pitää houkutella töillä, joista maksetaan hyvä palkka, ja joissa ei tarvitse oman työn lisäksi keskittyä rahanhaakuun tai paperisotaan. (-5604854)

- 13.** ??? (-5606552)
- 14.** Kuka maksumieheksi? (-5605357)
- 15.** Yrity maailman kehittäminen suosimaan tutkimusta ja kehitystä sekä työpaikkojen ulkomaille siirtymisen pysäyttäminen ovat keskeinen osa torjuttaessa aivovuotoa tai -vientä. Koska tällä hetkellä Suomeen on kehittymässä työttömien tohtoreiden armeija, on Suomen todella ponnekkaasti alettava panostaa yhtiöiden haluun lisätä t&k-toimintoja. Tämä voisi tapahtua verohelpoituksilla, joita saavat yhtiöt, jotka pyrkivät lisäämään näitä toimintoja ja palkkaavat näihin organisaatioihin henkilöitä. Suomessa olisi myös pidettävä huoli siitä, että yliopistojen ja muidenkin oppilaitosten koulutus vastaa työelämän tarpeita. Täten sisäänottojen joustava vaihtelu ja opiskelijoiden mahdollisuudet siirtyä koulutusohjelmasta toiseen olisi kehityttävä. (-5639960)
- 16.** - Töpinäksi vaan.. (-5648725)
- 17.** Esitettyjä julkisen sektorin strategisista avauksista kannattaa harkita vakavasti. (-5649853)
- 18.** Tämä on asetettava tulostavoitteeksi kaikille toteuttajatahoille. (-5651640)
- 19.** Menestyvät yritykset ja optiomiljonäärit rahoittamaan tavoitteiden toteuttamista; (-5652142)
- 20.** Tiukka ulkomaalaisten seuloa jotta tänne tulevat voivat toimia hyvässä yhteistyössä tähän asti ylivoimaiseksi osittautuneessa kulttuurissamme eikä ääriryhmät pääse tuhoamaan yhteistyötä. (-5655523)
- 21.** Pitäisi uskaltaa tehdä tällaisia päätöksiä ja niistä seuraavia priorisointeja ja panostuksia. Kun menestystekijä eli innovatiivisuus on tunnustettu niin toimiin pitäisi ryhtyä eikä jättää asiaa raporteihin. Kunnan laaja ohjelma ja vastaava rahoitus sille, ja pitkäaikainen sitoutuminen. 10 vuotta menee ennen kuin tuloksia on. Sellaisia ne strategiset asiat ovat, yli vaalikausien meneviä. (-5657728)
- 22.** Asennemuutos nurkkakuntaisuudesta globaaliin ajatteluun. Johtamismenetelmissä pois vanhanaikaisesta osiooptimoinnista ja siirtyminen innovatiivisten ympäristöjen johtamismalleihin. Työkulttuurien kehittäminen innovatiivisuutta tukeviksi. Vahva poliittinen sitoutuminen kul-

taisiin palloihin, jotka pitää kuitenkin määritellä uudestaan siten, että ne tukevat kaikkien osaamistason kasvua, ei vain huippujen. (-5658067)

23. Ei pidä tehdä tätä. (-5667812)

Rajat ylittävä innovaatiojärjestelmä - transboundary innovation system

Muutosta edistävinä tekijöinä toimivat koulutusjärjestelmä, korkeatasoiseen kulttuuriosaamiseen perustuvat kotiuttamisohjelmat sekä houkuttelevat, kansainvälisesti orientoituneet työyhteisöt Suomessa. Suomen koulutusjärjestelmä integroitiin uudessa tietoyhteiskuntastrategiavaiheessa globaaliin koulutusjärjestelmään Eurooppa-keskeisen ajattelun täydennykseksi. Suomi teki oman aloitteen Itämeren alueen innovaatiojärjestelmähankkeesta osana Euroopan pohjoisen ulottuvuuden syventämistä. Samalla *rajat ylittävä innovaatiojärjestelmä* (transboundary innovation system) nousee tärkeäksi osaksi Suomen uutta tietoyhteiskuntastrategiaa.

Laaja-alaisen innovaatiojärjestelmäyhteistyön kautta Suomi etsi mittakaavaetuja ja täydentävyystekijöitä omalle kansalliselle innovaatiojärjestelmälleen. Suomessa tiedostettiin, että kilpailukykyä voidaan periaatteessa parantaa kustannustekijöitä parantamalla, kuluttajille suunnattavia lisäarvohyötyjä lisäämällä tai kehittämällä rajapintojen niche-kilpailukykytekijöitä.

26. Miten todennäköisenä pidät yllä esitettyä tulevaisuuskuvaa vuodesta 2015?

Kysymykseen vastanneet: 19 (ka: 2,1)

(26.1) Tulevaisuuskuva ei toteudu		10,5%	2
(26.2) Tulevaisuuskuva voi toteutua, mutta se ei ole erityisen todennäköinen		68,4%	13
(26.3) Tulevaisuuskuva toteutuu suurella todennäköisyydellä		21,1%	4

27. Miten haluttavana pidät yllä esitettyä tulevaisuuskuvaa?

Kysymykseen vastanneet: 19 (ka: 2,7)

(27.1) Tulevaisuuskuva on pikemminkin vältettävä.		5,3%	1
(27.2) Tulevaisuuskuva on neutraali: ei sen enempää haluttava kuin vältettäväkään.		42,1%	8
(27.3) Tulevaisuuskuva on melko haluttava		31,6%	6
(27.4) Tulevaisuuskuva on erittäin haluttava		21,1%	4

28. Mitkä ovat tämän tulevaisuuskuvan kultahiput - positiiviset perusajatukset ja ydinasiat, jotka tulisi ottaa kansallisessa tietoyhteiskuntastrategiassa huomioon?

1. Keskeistä on Itämeren alueen innovaatiojärjestelmän kehittäminen. Toinen hyvä idea olisi "mittakaavaedut" ja "täydentävyystekijät" - näin voisi synnyttää alueellisia rakenteita, jotka pystyisivät kilpailemaan globaalisti. (-5547999)
2. Tämä visio oli niin omituisilla sanoilla kyllästettyä että en tajunnut siitä mitään. (-5605164)
3. Itämeri-yhteistyöllä on paljon annettavaa. (-5617784)
4. Kansainväliset työyhteisöt ovat yksi adaptaatiotapa globalisaatioon (-5632980)
5. Hyviä konkreettisia ajatuksia uusien innovaatiostrategioiden pohjaksi. (-5650422)
6. Se ylittää rajat ja katsoo innovaatiojärjestelmiä globaalista perspektiivistä työntäen suomalaisia ulos ja ulkomaalaisia sisään Se rakentuu rajoille ja niitä hyödyntäen Se luo rinnakkaisvoiman eurooppakeskeisyydelle. (-5650879)

7. Hyvä lisä mutta vain pieni osa kokonaisuutta (-5673467)

29. Mitkä ovat tämän tulevaisuuskuvan epäkohdat, riskit yms. negatiiviset ydinasiat ja perusajatukset, jotka tulisi ottaa kansallisessa tietoyhteiskuntastrategiassa huomioon?

1. Epäkohtina on se, että malli perustuu tuleen perustumaan alueelliseen polarisaatioon, enemmän tai vähemmän. Mittakaavaedut saavutetaan vain työnjaolla - jotkin Itämeren alueet, kenties Baltia, Puola tai "satelliitit" (Ukraina yms.)toimivat halpatyön tuottajina ja muut korkeamman osaamisen alueina. (-5547999)
2. - Koko maailma tulee olla markkina-alueena eikä vaan Itämeri (-5589422)
3. Korostaa ylhäältäohjattua (?) innovaatiojärjestelmää sen sijaan, että paino olisi avoimessa ja horisontaaisessa verkottumisessa. (-5596417)
4. Enpä saanut juuri mitään muuta irti kuin sananhelinää. (-5608578)
5. Venäjän epädemokraattinen kehitys voi heijastua Suomeen negatiivisella tavalla. Globaali tarkoittaa koko maapalloa. Sellaiseen yhteistyöhön on pyrittävä. (-5617784)
6. Suomen pitäisi olla tässä aloitteentekijä ja johtava taho ehkä yhdessä ennakkoluulottomien ja etelänaapurien kanssa; jos vetovastuu menee Keskieurooppaan, hanke vesittyy (-5632980)
7. Vaikeasti hallittava. ei oikein tiedä luovuttaako vai saako kumpi voittaa ja miksi... (-5650879)
8. Liian järjestelmäkeskeinen lähestymistapa. (-5658244)

30. Mitä pitäisi tehdä vuosina 2007 - 2011, jotta tämä tulevaisuuskuva toteutuisi vuoteen 2015 mennessä?

1. Tulisi aikaansaada toimia, jotka pyrkisivät etsimään mahdollisimman korkeaa toiminnallista potentiaalia Itämeren alueella. Itämeren innovaatiojärjestelmän tulisi tuottaa huomattavasti tietointensiivisempiä tuotteita kuin esimerkiksi Aasian työvoimakustannuksiltaan halvemmat alueet. (-5547999)
2. Globaalin verkottumeen tietoyhteiskunnan visio osaksi suomalaista tietoyhteiskuntastrategiaa. (-5617784)
3. Mikäli riskit osataan välttää, ei ole syytä odottaa vuoteen 2015 vaan toimia heti. (-5632980)
4. Tätä tukevia strategioita on tehty paljon. Nyt vaan toimeen eli rakenteellisia muutoksia, ylisektoriaalista yhteistyötä ja niitä paljon puhuttuja innovaatioita. (-5650422)
5. Nykyinen innovaatiojärjestelmä pitää muuttaa (-5650879)
6. Kansainväliseen yhteistyöhön ja vaikuttamiseen tulisi panostaa paljon enemmän voisiko olevia eim ulkoministeriöiden resursseja suunnata tähän? (-5673467)

Joustava globaalitalouden niche-osaaja

Keskeisten kilpailukykytekijöiden arviointi suhteessa globalisaatiokehitykseen oli ratkaisevaa Suomen aidon kilpailukyyn kehittämisen kannalta. Erityisesti niche-hyödykemarkkinoiden merkitys korostui globalisaation syvetessä. Suomen kehittäminen *joustavana globaalitalouden niche-osaajana* oli strategisesti tärkeä lähtökohta Suomen kansallisessa tietoyhteiskuntastrategiassa. Monimuotoinen vuorovaikutus ulkomaalaisten yritysten kanssa nähtiin tärkeäksi asiaksi sekä julkiselle vallalle että suomalaisille yrityksille. Siksi ulkosuomalaisten koulutusta ja virtuaalimediaa ja -koulutusta kehitettiin pitkäjännitteisesti jotta aidosti globaali suomalaisuus tietoyhteiskunnassa olisi ollut mahdollista. Globalisaation tuottamia kustannushyötyjä samoin kuin globaalin talouden muuttuvia asiakkuusrajapintoja oli hyödynnetty vain rajoitetusti. Aikaisempaa tietoisempi kehittäminen tässä suhteessa koros-

tui Suomessa. Tämä merkitsi tietoisempaa hakeutumista yhteistyöhön maailman merkittävimpiin innovaatiokeskittyisiin. Yhteistyö huippuosaajien kanssa tietoyhteiskuntastrategian arvioinnin ja toteuttamisen osalta olikin osana tietoyhteiskuntastrategiaa.

53. Mitkä ovat tämän tulevaisuuskuvan kultahiput - positiiviset perusajatukset ja ydinasiat, jotka tulisi ottaa kansallisessa tietoyhteiskuntastrategiassa huomioon?

1. Määrätietoinen ja fokuoitu strategia. (-5596660)
2. Yhteistyö kansainvälisten osaajien kanssa on erittäin tärkeää tulevaisuutemme kannalta. (-5596531)
3. 1. Ajatus siitä, että Suomessa on pieniä yksiköitä, jotka voivat kasvaa kansallisista niche-osaajista kansainvälisiksi niche-osaajiksi. 2. Suomen kyky hallita muiden maiden erikoisosaamista. (-5596599)
4. Tässä on ideaa. (-5598960)
5. Pieni on yleensä niche-osaaja. Tästähän Suomen kilpailukyky on peräisin. Liittoutuminen sopivasti muiden osaajien kanssa voi avata niche-

osaajille kansainväliset markkinat. (-5616326)

6. Vahva ote globalisaatiosta (-5648649)
7. Globalisaation kääntäminen vahvuudeksi. (-5651942)
8. Yhteistyö osaamiskeskusten kanssa ympäris maailmaa (-5655939)
9. Tässä näkyy Suomen mahdollisuus (-5659939)
10. On vaikea löytää oikeasti vuorovaikutteinen globaali innovaatiokeskus. Yleensä innovaatiokeskus rahastaa tyhjiillä yleisesitelmillä yhteistyöta-hoa niin kauan kuin sillä on imua. Kun tarvitaan oikeita toimia ja oikeaa osaamista yleensä todetaan, ettei keskus ollut sanjensa mittainen. (-5666346)

54. Mitkä ovat tämän tulevaisuuskuvan epäkohdat, riskit yms. negatiiviset ydinasiat ja perusajatukset, jotka tulisi ottaa kansallisessa tietoyhteiskuntastrategiassa huomioon?

1. 1. Suomen kapasiteetti niche-osaajana on liian pieni maailmanlaajuista toimintaa ajatellen. Tarvitaan yhteistyökumppaneita niin valtiollisilla kuin yritystasoillakin. 2. Koulutuksen / oppilaitosten tuki niche-osaamiselle on arvoitus. (-5596599)
2. Ei varsinaisesti. (-5598960)
3. Niche voi olla liian niche. Jospa minun lokeroni ei olekaan kiinnostava, vaikka olisin siinä kuinka hyvä. (-5616326)
4. Kaikki eivät pysy matkassa. (-5651942)
5. Liian yleinen (-5653244)
6. Suomen omien rajojen sisäpuolella tapahtuva kansalaisten hyvinvointiin keskittyvä kehittäminen unohdetaan (- 5655939)
7. Välikommentti tämä kysely ei ole mitenkään vastaaja ystävällinen, tuntuu, että olisi voitu panostaa hiemen enemmän kysymysten tekemiseen. (-5659939)
8. Turha sinne globaaleille innovaatiokeskittymille on lähteä viemään omia kultahippuja jos oma yhteistyön hyödyntämisaosaaminen on retuperällä. Tällä hetkellä ihannoidaan globaaleja brändejä, kuten MIT. MIT

on tutkimusosaamiseltaan hyvin rajalliset resurssit ja keskinkertaisen tutkimusosaamisen omaava keskus. Tosin se on saanut lahjoitusvaroin vapaasti kehittää täysin uutta ja joku tutkimusryhmä on onnistunutkin tuottamaan täysin uutta. (-5666346)

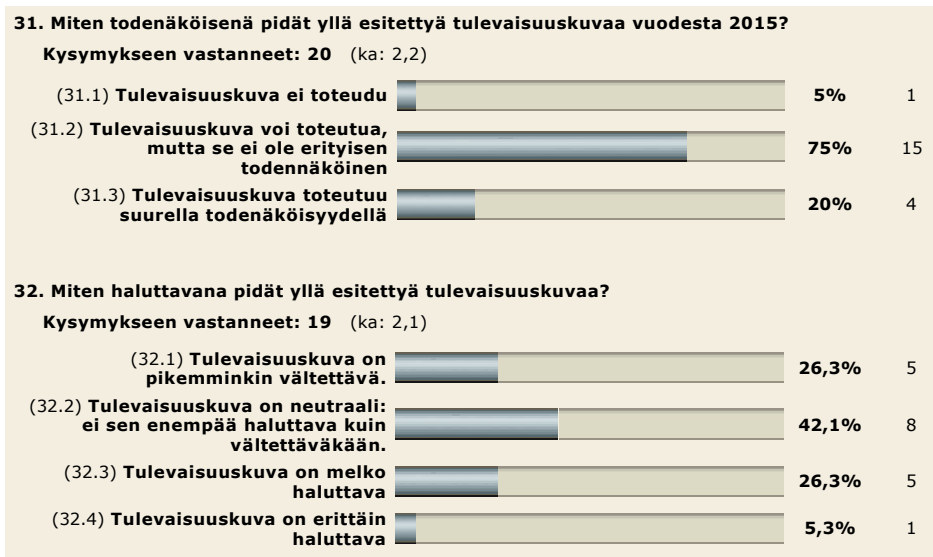
55. Mitä pitäisi tehdä vuosina 2007 - 2011, jotta tämä tulevaisuuskuva toteutuisi vuoteen 2015 mennessä?

1. Kansainvälistä yhteistyötä lisättävä kaikilla tasoilla, koulutuksessa, tutkimuksessa ja työelämässä. (-5596531)
2. 1. Perustaa valtion ja yritysten tukemia erikoisosaamiskeskus, joissa osaaminen keskittyy yritysten tarpeiden sanelemaan konseptiin, ei julkisen byrokratian seuraamiseen. (-5596599)
3. Laatia suunnitelma. (-5598960)
4. Yritysten on ymmärrettävä maailmaa itsensä ulkopuolella ja verkottuttava laajasti. (-5616326)
5. Julkisten (kehittämis)varojen allokointi uudelleen: satsataan kansainvälistymiseen ja liikkeenjohdon osaamiseen, yritysten kehittämiseen = työpaikkojen luomiseen. Otetaan varat esim. purkamalla ja ohentamalla työvoimahallintoa. Siellä pitäisi keskittyä osaavan työvoiman varmistamiseen, työnvälitys yksityisille ja pitkäaikaistyöttömät Kelalle ja sosiaalitoimelle. Miksi nyt "kehitetään osaavaa työvoimaa" työpaikkoihin joita ei ole? (-5651942)
6. Luoda oikeaa vuorovaikutteista yhteistyötä. (-5666346)

Globaalisuuden kehittäminen kulttuuriosaamisen strategialla

Suomalaisten yritysten globalisaatio-osaamiseen panostettiin uudessa tietoyhteiskuntastrategiassa vuonna 2006. Tämä tuotti uusia ideoita ja innovaatioita verkostoitumisen ja kansainvälisen yhteistyön osalta. Suomen rooliksi monissa arvoketjuissa nousi korkean tason koulutuksen tarjoaminen sekä ulkomaalaisilla, että suomalaisille globalisoituneille yrityksille.

Suomen kannalta esteiksi globaalin tietoyhteiskuntastrategian toteutuksessa osoittautuvat kielimuuri (erityisesti suhteessa Venäjään ja Kiinaan), tuntemattomat eri maiden toimintatavat, filosofiat sekä asenteet. Erityisesti kopiointi, imitointi, huono kulttuurien ja kommunikaatiomallien tuntemus olivat ongelmia Suomen näkökulmasta. *Suomalaisen kulttuuriosaamisen strategia* osana tietoyhteiskuntastrategiaa korvaa monia havaittuja ongelmia. Suomalaisilla oli erityisen ongelmallista tunnistaa eroja eri kulttuurien välillä. Lisäksi maiden sisäisten erojen ymmärtäminen oli vaikeaa. Yhä enemmän tarvittiin perehdyttämiskoulutusta eri kulttuureihin jotta tunnistettaisiin mahdollisuuksia ja uhkia riittävässä määrin. Monia globaalin mittakaavan projekteja häiritsi se, että ulkoistamisen mahdollisuuksia ei tunnistettu ja globalisaatiopelot globalisaatiotiedon sijaan olivat pinnalla huipputaso kansallisessa päätöksenteossa.

33. Mitkä ovat tämän tulevaisuuskuvan kultahiput - positiiviset perusajatukset ja ydinasiat, jotka tulisi ottaa kansallisessa tietoyhteiskuntastrategiassa huomioon?

1. Panostaminen kulttuurien tuntemukseen eri skaaloilla - tulisi nähdä, ettei ole yhtä Kiinaa eikä Intiaa, vaan useita. Vuorovaikutuksen korostaminen. (-5547999)
2. - Kulttuuriosaaminen on erittäin tärkeä asia. Venäjä ja Kiina erityisesti. (-5589422)
3. Huomion kiinnittäminen kulttuurieroihin on tärkeää. Kulttuuriymmärryksellä ja -osaamisella voidaan pienellä panostuksella päästä pitkälle. (-5617784)
4. Suomi pienenä kansakuntana ja nuorena kulttuurina on aina joutunut sopeutumaan. kykyä sopeutua pitää vahvistaa. (-5632980)
5. On tärkeää kiinnittää huomiota toisessa kappaleessa esitettyihin ongelmiin, joskin uskon että ne ovat pääosin ratkaistavissa. (-5650422)
6. Kulttuurien sulatus uunin rakentaminen (-5650879)
7. Yksi tärkeä osa (-5673467)

34. Mitkä ovat tämän tulevaisuuskuvan epäkohdat, riskit yms. negatiiviset ydinasiat ja perusajatukset, jotka tulisi ottaa kansallisessa tietoyhteiskuntastrategiassa huomioon?

1. Pelkkä kulttuuriosaamisen painottaminen ei johda sinänsä mihinkään. Se pitää muuttaa firmojen ja toimijoiden käytännöiksi, sen pitää integroitua osaksi palveluja ja tuotteita. Kulttuuri pitää hybridisoida tekniikan ja (alue)talouden kanssa. (-5547999)
2. Riskinä on huomion kiinnittäminen "muodissa" oleviin maihin, taloudellisten lyhytnäköisten intressien perusteella. Kiina, Intia, Venäjä. Aidon, kaikki maat huomioivan globaalin tarkastelun sijaan. (-5617784)
3. Sopeutuminen ei saa tarkoittaa omasta identiteetistä luopumista. (-5632980)

4. Esitettyjä ongelmia ei pystytä ratkaisemaan. (-5650422)
5. Miten osataan thdä resurssien kohdentaminen (-5673467)

35. Mitä pitäisi tehdä vuosina 2007 - 2011, jotta tämä tulevaisuuskuva toteutuisi vuoteen 2015 mennessä?

1. Laaja-alainen akateeminen tutkimus (ei pelkästään tuotteistamista ja teknologiaa). Kulttuurien tutkimuksen lisääminen - lisää sivistävää, ei suoraan taloudelliseen hyötyyn tähtäävää tutkimusta. (-5547999)
2. - Kiinan ja Venäjän koulutusta lisättävä - FinChi -keskusten toiminnan monistaminen - Kulttuurien tuntemusten parantaminen (poikkitieteelliset opinnot jne.) (-5589422)
3. Katso edelliset kohdat. (-5605164)
4. Mielestäni yritykset hoitavat itse globalisaationsa. Apuna esim. Fintra etc kuten nykyäänkin. Tähän ei mielestäni tarvitse panostaa erityisesti lisää. (-5608578)
5. Taloudellisten intressien korvaaminen yleisinhimillisillä. (-5617784)
6. Vaikka englanninkielestä on tullut globaalin liiketoiminnan kieli, kauppaa tehdään parhaiten maan kielellä. Kielenopintoja ja business/opiskeluvaihtoa EU:n ulkopuolelle maihin tulee vahvistaa (-5632980)
7. Pitäisi ymmärtää että teknologia on yhä useammin yhteisöllisesti rakennettu. teknologia syntyy yhteisöistä - ei yritysten ulkopuolelta yhteisöjä varten (-5650879)
8. Esim nyt kehitteillä olevat osaamiskeskittymät korkeakouluissa voisivat olla myös tämän mukaan organisoituja (-5673467)

Rakenteiden radikaali, itseorganisoituva uudistuminen

Vuonna 2015 Suomi on joustava ja itseohjautuva ja avoin järjestelmä, joka on voimakkaasti kytkeytynyt globaaliin talouteen. Suomi on vahvan arvopohjan pohjalta radikaalisti uudelleen järjestynyt yhteiskunta, jossa vallitsee uusi "laadullisesti erilainen tasapaino". Tässä lopputilanteessa Suomen innovaatiotoiminta on uudistunut radikaalilla tavalla, eikä Suomella ole mitään erillistä "innovaatiojärjestelmää" - vain löyhäsidoitettuja asiantuntijaryhmiä.

Tämä rakenteiden radikaalin uudistumisen skenaario on luonteeltaan epätodennäköinen, mutta toteutuessaan vaikutuksiltaan erittäin suuri. Kyseessä on siis ns. Villikortti-skenaario. Tässä skenaariossa muutosprosessi on voimakkaasti evoluutiivinen prosessi muistuttaen vahvasti biologista evoluutioprosessia, jota ei juuri voi hallita toimijoiden keskinäisillä sopimuksilla. "Kaaos on kehityksen korkein muoto"-periaate toimii Suomen kohdalla esimerkillisesti tässä skenaariotarinnassa. Muutosprosessissa yhteiskunnan systeemit ovat joko kaaottisia tai kompleksisia, jolloin niiden poliittinen hallinta on haasteellista, koska selkeitä syy-seuraus-suhteita on vaikea tunnistaa. Muutosprosessi tässä skenaariossa muistuttaa Suomen 1990-luvun lamavuosien prosessia, jossa rakenteet murtuivat osaksi ja tapahtui nopeaa uudistumista. Osaksi rakenteet jopa vahvistuivat. Tässä prosessissa syntyi sekä uusia rakenteita että verkostoja.

Skenaarion aikana tapahtuu monella tasolla evoluutiota (yhteisevoluutiota) ja useat radikaalit innovaatiot lyövät lävitse koko yhteiskunnan. Parhaat kilpailukykyisimmät verkostot kasvavat ja kehittyvät, mutta samalla osa verkostoista taantuu ja häviää. Prosessi on voimakkaasti itseohjautuva prosessi, jossa eri toimivat kilpailevat sen suhteen miten hyvin he pystyvät hyödyntämään uutta tietoteknologiaa ja tietoverkostoja samoin kuin muuta teknologiaa kuten nanoteknologiaa, bioteknologiaa, energiateknologiaa tai materiaaliteknologiaa. Osittain kyseessä on katalyyttinen prosessi, jossa merkittävät globalisaatioprosessiin kytkeytyvät muuttujat laukaisevat muutosprosessin.

Prosessissa toteutuu ns. "lumipalloefekti" tai "ns. "dominoteoria". Katalyyttisenä prosessina voi esimerkiksi toimia terroristi-isku johonkin Suomen viidestä ydinvoimalasta, joka sysää Suomen perinteisen teollisuuden syvään kilpailukykykriisiin

ja riippuvuuteen Venäjän energiatarjonnasta. Tämä yllättävä muutos pakottaa taas muuttamaan Suomen energiajärjestelmää ja muuta teknologista kehitysmallia radikaalilla tavalla.

Evoluutiotyyppisessä muutosprosessissa ei ole helposti tunnistettavia muutosagentteja, vaan kehitystä ohjaavat solmukohdissa kaaospilottiryhmät sekä löyhät toimijaverkostot, jotka joutuvat tekemään muutospaineen alaisena jatkuvasti uusia radikaaleja ratkaisuja, joiden syy-seuraus-suhteita on vaikea arvioida ennalta. Muutosprosessien aikana kansalaisten luottamus politiikan ja talouden päätöksentekijöihin voi horjua. Arvoina korostuvat epävarmuuden sietokyky, riskinotto-kyky, idealismi, "kohti hyvää ohjaamattomasti", "ei holtitonta toimintaa"-periaate, korkea luottamus eri toimijoihin sekä "me teemme -yhteisöllisyys"

Esteiksi tämän tyyppiselle radikaalin uudistumisen skenaariolle voivat muodostua mm. byrokratia, jäykät rakenteet sekä se, että akateeminen meritoituminen estää innovaatiojärjestelmän tehokasta verkostomaista toimintaa. Tutkijat eivät ehkä voi käyttää merkittäviin läpimurtoinnovaatioihin aikaansa, kun yliopistojen tehopisteytysjärjestelmät ohjaavat voimakkaasti akateemiseen julkaisemiseen ja huippu-tutkimukseen, joka ei aina kytkeydy innovaatioiden kehittämiseen suoranaisesti. Innovaatiojärjestelmämme ei ehkä kannusta itseorganisoitumiseen saati globaaliin verkottumiseen. Suomen tilanne on samankaltainen kuin Taideteollisen korkeakoulun professori Pekka Himanen on todennut: "Ex-huippu-urheilija ei pääse lenkille". Euroopan osalta tilanne on prof. Pekka Himanen mukaan seuraava: "Eurooppa on jäämässä maailman ulkoilmamuseoksi."

Toisaalta muutospaineita voivat lisätä hallitsemattomat globalisaatioprosessit eri lieveilmiöineen (terrorismi, harmaa talous, ihmiskauppa jne.). Myös uudet teknologiset uudistukset voivat tuottaa katalyyttisiä prosesseja. Esimerkiksi merkittävästi ihmisten ikääntymiseen vaikuttavia keksintöjä voi syntyä, jolloin vanhat toimintamallit ja -talouden eri järjestelmät (esimerkiksi eläkejärjestelmä) voivat osoittautua ongelmallisiksi. Schumpeterin "luovan tuhon" teoria voi toteutua samalla tavoin kuin se toteutui 1990-luvun alussa. Jos perinteinen teollisuus ajautuu kriisiin Suomessa, se tuottaa laajaa uskon puutetta kansalaisten keskuudessa. Tässä tietysti epätoivottavassa tilanteessa tietoyhteiskuntastrategia voi joutua haasteelliseen käytännön testiin.

Kriisitilanne voi myös luoda uudenlaisen "talvisodan hengen", jolloin tapahtuu yllättävää verkostoitumista ja yhteishengen voimistumista sekä oppimisprosessien itseohjautumisen tason nousua. Jos saavutetaan tietty itseohjautuvuuden taso yhteiskunnassa, pelko jälkeen jäämisestä, uskon ja luottamuksen pettäminen kansalaisten keskuudessa sekä aikaisemmin toimineiden tukirakenteiden romahtaminen voivat tuottaa radikaalin hallitsemattoman muutoksen yhteiskunnassa.

Kansalliseen villikorttiin (perinteisen teollisuuden romahtaminen) voi kytkeytyä globaalin talouden villikortti (esim. paperin ja sellun hinnan romahtaminen uuden materiaaliteknologisen innovaation seurauksena). Tällaisten villien korttien arviointia olisi syytä tehdä mietittäessä tietoyhteiskuntastrategiaa - erityisesti yhteiskunnan toimivuuteen liittyvien turvallisuustekijöiden osalta.

43. Mitkä ovat tämän tulevaisuuskuvan kultahiput - positiiviset perusajatukset ja ydinasiat, jotka tulisi ottaa kansallisessa tietoyhteiskuntastrategiassa huomioon?

1. Tulevan tietoyhteiskunnan rakenteet ovat oleellisesti yksilön kannalta keveämpiä kuin nykyisen yhteiskunnan rakenteet. (-5547508)

2. Vanhan toimintamallin uudistaminen, uusien tuotteiden kehittäminen (-5548791)
3. Radikaali muutos saa etsimään uusia näkökulmia. (-5562997)
4. Luovuuden paratiisi. (-5576799)
5. Ajatus selviytymisestä suurten mullistusten keskellä. Tässä voimme olla erittäin hyviä. (-5581512)
6. Positiivista: Aito ja laajapohjainen ponnistus kohti uutta ja parempaa. Ei byrokratiaa ja ylihallinnoitua jarruna. (-5581584)
7. Hallittu itseoppimisprosessi (-5597504)
8. Usko liberaaliuden tuomaan kasvuvoimaan. (-5598647)
9. Jos saavutetaan tietty itseohjautuvuuden taso yhteiskunnassa, pelko jälkeen jäämisestä, uskon ja luottamuksen pettäminen kansalaisten keskuudessa sekä aikaisemmin toimineiden tukirakenteiden romahtaminen voivat tuottaa radikaalin hallitsemattoman muutoksen yhteiskunnassa. Hieno ajatus. (-5599144)
10. Pakkotilanne nostaa aidon yhteistyön ja motivaation muuttaa toimintatapoja. (-5601810)
11. Byrokratia ei ole niin jäykkää (-5604854)
12. "Tällaisten villien korttien arviointia olisi syytä tehdä mietittäessä tietoyhteiskuntastrategiaa - erityisesti yhteiskunnan toimivuuteen liittyvien turvallisuustekijöiden osalta". (-5605357)
13. Kansalaisten lisääntynyt kyky hyväksyä ja kestää epävarmuus sekä toimia yhdessä. (-5639960)
14. Muutoshakuisuus ykkösohjeena? (-5643705)
15. Ilman radikaalia järjestelmien ja toimintatapojen muuttamista ei todellista uusiutumista saada aikaan (-5647460)
16. Omaan erinomaisuuteen tuodittautumisesta herääminen (toivottavasti riittävän ajoissa) Ehdottomasti huomioitavia asioita. (-5643007)
17. Itseorganisoitua uudistuminen. Evoluutiotyyppinen muutosprosessi. Yhteishengen voimistuminen sekä oppimisprosessien itseohjautumisen tason nousu. (-5649759)
18. - Kyllä Suomessa pitäisi tehdä globaali riskianalyysi etenkin terrorismin, pandemioiden, kasvi- ja eläintautien, ydinvoimalaonnettomuuksien,

muiden ekokatastrofien, energiakriisien jne varalta ja luoda niihin varo- ja suojautumisjärjestelmät joilla pärjätään omin varoin vaikka jouduttaisiinkin eristyksiin muista maista ; Suomessa voi tulla hätä vaikka katastrofit sattuisivat Suomen rajojen ulkopuolellakin jos rajat suljetaan ja tavara ei kulje tai suomalaiset pannaan globaalien virtuaaliverkostojen kautta maailmanlaajuiseen boikottiin esim ekokysymysten vuoksi ; globaalit riskit ovat myös MAHDOLLISUUS Suomelle, esim siinä suhteessa, että Keski-Euroopan eläin- ja kasvitautitilanne on hälyyttävä ja esim Pohjois-Suomessa on vielä tarjolla puhtaita siemenlajikkeita ja geeniperimää sekä puhtaat tuotantoympäristöt joita muualta ei enää löydy ; myös Suomen vesi on kallis resurssi jolle voi olla vielä muuallakin käyttöä (-5648725)

- 19.** Skenaariomalli poikkeaa täysin edellisestä, mutta on siksi hyvä, että se korostaa edellisiä paremmin riskien arviointia, riskien toteutumisen todennäköisyyttä ja niihin varautumista. (-5651640)
- 20.** hyviä näkemyksiä n (-5652905)
- 21.** Lopputulema on haluttavat, mutta kukaan ei tietenkään toivo elävänsä näin valtavia kriisejä. Tärkeä on pystyä ajatuksellisesti varautumaan myös tällaiseen, hyvässä ja pahassa. Tärkeätä pystyä luomaan elämään enemmän byrokratiasta vapaita toimintamahdollisuuksia ja saada niitä varten esim. innovaatiojärjestelmästä tukea. (-5654746)
- 22.** Talvisodan henki (-5655523)
- 23.** Yhteisöllisyys ja sitä koossapitävä yhteinen mission tiedostaminen. (-5657728)
- 24.** Mielenkiintoinen ajatusleikki, jonka avulla syntyy uusia ja hyödyllisiä yhteyksiä aivojen eri lohkojen välillä. Itseohjautuvuus voi olla hyvänä periaatteena pienemmissäkin kokonaisuuksissa kuin kansallisella tasolla. Esimerkiksi itseohjautuvat työyhteisöt voisivat olla kova sana. Luova tuhokin voisi olla hyvä menetelmä ihan arkisissakin yhteyksissä, samoin kuin radikaalit uudistuksetkin. (-5658067)
- 25.** Uudet ongelmat uudet ratkaisut (-5660953)
- 26.** Itseohjautuvuutta. (-5667812)

44. Mitkä ovat tämän tulevaisuuskuvan epäkohdat, riskit yms. negatiiviset ydinasiat ja perusajatukset, jotka tulisi ottaa kansallisessa tietoyhteiskuntastrategiassa huomioon?

1. Ulkoa tuleva talouden globaalisiaatio on pääsääntöisesti hallitsematon prosessi. 90-luvun alun lama voi toteutua monin verroin voimakkaampana ja tuhoisampana myös Suomessa. (-5547508)
2. Esim. paperin ja sellun hinnan romahtaminen uuden materiaaliteknologisen innovaation seurauksena (-5548791)
3. Julkisten toimijoiden keskinäisen kilpailun vähentäminen - kansalainen on asiakas. (-5562997)
4. Tosiasiassa suurin osa väestöstä ei halua elää kaakoksen reunalla, joka innovatiivisuuteen pakottaisi, vaan halutaan turvallisuutta. Riskistön elämä ei voi koskaan olla innovatiivinen. (-5576799)
5. Akateeminen meritoituminen estää innovaatiojärjestelmän tehokasta verkostomaista toimintaa. (-5578077)
6. Luova tuho edellyttää resurssien siirtymistä sinne, missä niitä enemmän tarvitaan. Käytännössä näin ei kuitenkaan tapahdu pääomia lukuun ottamatta. Yhteiskunnan romahtaminen ei tarkoita luovaa tuhoa. (-5581512)
7. Tarvitaanko välttämättä ankara kriisi tai katastrofi tämän skenaarion lähtökohdaksi? Lievemässä muodossa tähän voi aktiivisesti pyrkiä luomalla edellytyksiä itseohjautuvalle verkostoitumiselle ja luoville ratkaisuille. Jarruna ovat tietysti vanhat rakenteet ja "vanha valta", joita pitää ravstella uusien rakenteiden mahdollistamiseksi. (-5581584)
8. Liian kaaosmainen malli (-5597504)
9. Sokea usko. Sattuman sanelemana juttuna eteenpäin - voi joskus mennäkin; esim. tulee sota ja puhdistaa pöydän. Mutta tietäisipä tulevaisuuden. (-5598647)
10. Mitään "talvisotahenkeä" ei synny: suomalaiset eivät ole yhteen hiileen puhaltajia missään mielessä. Edellisessä kysymyksessä on koottuna hieno ajatus, mutta toteudu se ei. (-5599144)
11. Jäädään "tuleen voivottelemaan" sen sijaan että hyödynnettäisi uuden

tilanteen tuomat mahdollisuudet. Talvisodan henki voi olla kateissa pullamössösukupolvelta.? (-5601810)

- 12.** Keskittyminen vain yhdelle alalle on riskialtista. (-5604854)
- 13.** Tämä tulevaisuuskyva perustuu uhkaan ja pelkoo. On kuitenkin muis-tettava, että luovuus ei elä stressissä eikä jatkuvan uhan alaisuudessa. On myös pyrittävä kehittämään yhteiskuntaa ja sen toimintoja ilman terrorismin tai muun uhan aiheuttamaa painetta tai tarvetta. (-5639960)
- 14.** Esteet ovat liian suuria eikä niitä saada ajoissa poistettua. Esimerkiksi kelpaa vaikka parhaillaan pääkaupunkiseudun yliopistojen rehtoreiden päätös olla tekemättä yhteistyötä niiden ammattikorkeakoulujen, jotka käyttävät nimeä "applied university" tai toisena esimerkkinä kuntara-kenneudistus!!! (-5647460)
- 15.** Tulevaisuuskuvasa on jo kuvattu riskit (-5643007)
- 16.** - Me ollaan Suomessa totuttu turvallisuuteen ja siihen ettei meille mi-tään satu eikä kukaan ole meistä kiinnostunut eikä siksi osata varautua pahoihin katastrofeihin mutta jonakin päivänä kauhu voi tulla Suo-meenkin - Tschernobyl, Estonia, Myyrmannin pommi-isku ja tsunami oli vasta harjoittelua - pahemminkin voi käydä ja esim Suomen metsä-teollisuus on siihen yksi ärsyke ; toisaalta salama voi lyödä yllättäen ja arvaamatta kuten Tanskassa - yksi pilapiirros voi aikaansaada globaali-boikotin ja suuretkin yritykset voi mennä sen vuoksi nurin ja kotimaassa satoja tai tuhansia ihmisiä jäädä työttömäksi sen takia (-5648725)
- 17.** Ilman jonkinlaisia järjestelmiä ei synny mitään järkevää, ei edes niitä innovaatioita. Näin vahva anarkiaan johtaa taantumaan monessa mie-lessä, vaikka joustoja pitäisikin monessa kohtaa lisätä. (-5649853)
- 18.** Suomi on pieni, haavoittuva maa. (-5651640)
- 19.** Yhteiskunnan kehitystä ei toivottavasti ohjata "kaaos on kehityksen korkein muoto"-mottolla. Skenaariossa inhimillisestä toiminnasta luo-vutaan ja jäättydytään globaalien markkina- , rikollis- ja innovaatiovoi-mien armoille. (-5655523)
- 20.** Ei noin hajanainen maailma toimi näin pienissä puitteissa. Menee puu-hasteluksi ja kuihtuu. (-5657728)
- 21.** Skenaario on lähtökohtaisesti aivan liian Suomi-keskeinen. Nykyaikai-

sessä verkostoituneessa maailmassa on vaikea kuvitella, että yksi länsimaa poikkeaisi aivan totaalisesti muista maista. Skenaariossa esitetty kaaos edellyttäisi kaikkien toimijoiden sitoutumista kaaostilaan, mikä johtaisi sotaan kaikkia vastaan kaikkialla. Tämähän ei tietenkään olisi mahdollista ilman erittäin tiukkaa pakkovaltaa, sillä kaaostilanteissa eri toimijoilla on tendenssi rakentaa turvallisuutta liittoutumalla samoin ajattelevien kanssa. Uusien järjestelmien muodostuminen pitäisi estää väkipakolla, mikä taas vaatisi jonkun järjestäytyneen toimijan olemassaoloa. Skenaario on siis näin ollen itse itsensä kieltävä eli mahdoton. (-5658067)

22. Uskotaan, että ajopuu löytää oikean uoman ei siis haluta muuttua ennenkuin pakon edessä (-5660953)
23. Tämä johtaa voimavarojen tuhlaukseen, josta hyötyvät vain jotkut yksilöt. (-5667812)

45. Mitä pitäisi tehdä vuosina 2007 - 2011, jotta tämä tulevaisuuskuva toteutuisi vuoteen 2015 mennessä?

1. Luottaa hyvään onneen ja kehittää selviytymisvalmiuksia. (-5547508)
2. Terroriteot tai muut radikaaliin kehittämiseen pakottavat tapahtumat eivät ole toivottavia, mutta on tarpeen kehittää niiden varalle toimintastrategioita, joilla ei vain selvitä kuiville vaan voitaisiin myös positiivisesti hyödyntää syntynyttä tilannetta. (-5547217)
3. Panosta koulutukseen (-5548791)
4. Ei tavoiteltava. (-5562997)
5. Yhdistävä visio tarvitaan: miksi nyt pitää yhdistää voimat ja ponnistaa kaikin keinoin ja uusin eväin eteenpäin. (-5581584)
6. Julistaa sota Monacolle. (-5598647)
7. Joutua esimerkiksi sotatilanteeseen. Eli vaikkapa liittyä natoon... (-5604854)
8. Tämä villi kortti, Musta Pekka, tuli meille jo 92/93. Seuraavastakin voidaan selvitä hengissä, eikö? (-5605357)
9. Jotta tämän tulevaisuuskuvan uhat voitaisiin välttää, olisi pyrittävä luo-

maan toimintamalleja ja -tapoja, jotka ohjaisivat yhteiskuntaa ja kansalaisten toimintaa kohti turvallista ja ilman uhkaa toimivaa huomista. (-5639960)

- 10.** Poliitikkojen maantieteellisen jaon lisäksi myös ikärajoitin malli, joka painottaa 20-50 vuotiaita (-5647460)
- 11.** Villin kortin kriisejä tapahtuu jo paikallistasolla (esimerkiksi Kemijärvi/Itä-Lappi). Niissä tulisi sallia/testata rakenteiden radikaalia uudistumista eli mahdollistaa riittävästi resurssoiden paikallinen yhteisöllisyys ja luovuus. Samalla voidaan kehittää innovaatiojärjestelmien radikaalia uudistumista esimerkiksi four helix-mallin pohjalta. Aloitteen tulee säilyä paikallistasolla eikä siten että valtio tai korkeakoulut resurssoidaan pelastusjoukoiksi (-5643007)
- 12.** - Ehkä ei sentään haluta yllättäviä radikaaleja muutoksia vaan hallittua muutosta, oli se mikä tahansa (-5648725)
- 13.** Riskienanalysointi ja -hallintajärjestelmiä on kehitettävä yhtä tietoisesti kuin innovaatioitakin. (-5651640)
- 14.** Sen sijaan että puhutaan radikaalista innovaatiojärjestelmän uudistamista, pitäisi siirtyä tekoihin, katsoa laveasti ulkopuolelle ja ryhtyä kokeilemaan käytännössä uusia toimintamalleja ja oppia tekemällä (-5654746)
- 15.** Rakentamalla yhteiskuntaa ja lainsäädäntöä siten että globalisaation lieveilmiöitä vastaan taistellaan aktiivisesti (-5655523)
- 16.** Ei toimenpiteitä tämän puolesta. Tai siis, pitäisi epäonnistua perusteellisesti paremman maailman luomisessa. (-5657728)
- 17.** Tämä ei varmaan kenenkään vakavasti otettavan toimijan toivomuslistalla oleva skenaario edellyttäisi Suomen irrottautumista kaikista myös kotimaisia rakenteita ylläpitävistä kansainvälisistä verkostoista ja sopimuksista, kuten esimerkiksi YK:sta, EU:sta, ILO:sta jne. Skenaariossa peräänkuulutettua kunnon kaaosta ei nimittäin voi saada aikaiseksi, jos on monin säikein sitoutunut erilaisiin kansainvälisiin järjestelmiin, standardeihin ja velvoitteisiin. (- 5658067)
- 18.** Tätä ei kannata toteuttaa. (-5667812)

24H Innovation Tornado Lab (innokratian valtakausi)

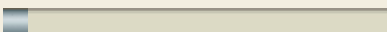
Suomi toisti toisen maailmansodan jälkeisen talousihmeensä - maailman nopeimmasta siirtymisestä maatalousyhteiskunnasta teolliseen yhteiskuntaan - siirtymällä nyt jälkiteollisesta yhteiskunnasta tieto- ja viestintäteknikkaa hyödyntäväksi verkottuneeksi palveluyhteiskunnaksi.

Radikaalin uudistumisen myötä on syntynyt maailman tehokkain innovaatiojärjestelmä, jolla on erittäin joustava tapa toimia. Suomesta on tullut globaali "*24H Innovation Tornado Lab*", jossa innovaatiotoiminnasta on tullut huippu-urheiluun verrattava yhteiskunnan osatoiminto. Suomessa toteutetaan innovaatiota erittäin nopealla ja kiihtyvällä vauhdilla kaupallisiksi globaalien markkinoiden sovellutuksiksi - "tornadotuotteiksi". Tuote- ja palvelusykli nopeutuvat ja hitaat innovaatiokehittelyn mallit joudutaan hylkäämään. Tuotekehitys- ja tutkimus, tuotanto sekä markkinointi on integroitu saumattomaksi verkostoksi valtaosassa suomalaisia yrityksiä. Yritykset käyvät innovaatiotoiminnassaan "sotaa aikaa vastaan" ja pyrkivät mahdollisimman joustavasti kaupallisiin läpimurtoihin, "tornadoihin".

Meritokratian ja demokratian ohella yhteiskuntaa muuttaa innokratia, jolla on vaikuttavuutta moniin muihin toimintoihin yhteiskunnassa. Innovaattorit on korotettu omaan erityiseen yhteiskunnalliseen asemaan, ja parhaat heistä palkitaan ruhtinaallisilla luovuusoptioilla. Myös julkinen sektori on siirtynyt luovuusoptiojärjestelmään. Yliopistolaitos on radikaalin uudistusprosessin kautta muuttunut toisenlaiseksi kuin se on tänään.

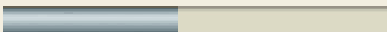
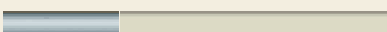
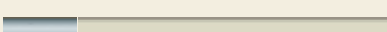
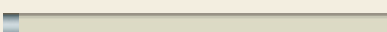
46. Miten todennäköisenä pidät yllä esitettyä tulevaisuuskuvaa vuodesta 2015?

Kysymykseen vastanneet: 46 (ka: 1,4)

(46.1) Tulevaisuuskuva ei toteudu		67,4%	31
(46.2) Tulevaisuuskuva voi toteutua, mutta se ei ole erityisen todennäköinen		26,1%	12
(46.3) Tulevaisuuskuva toteutuu suurella todennäköisyydellä		6,5%	3

47. Miten haluttavana pidät yllä esitettyä tulevaisuuskuvaa?

Kysymykseen vastanneet: 46 (ka: 1,8)

(47.1) Tulevaisuuskuva on pikemminkin vältettävä.		45,7%	21
(47.2) Tulevaisuuskuva on neutraali: ei sen enempää haluttava kuin vältettäväkään.		30,4%	14
(47.3) Tulevaisuuskuva on melko haluttava		19,6%	9
(47.4) Tulevaisuuskuva on erittäin haluttava		4,3%	2

48. Mitkä ovat tämän tulevaisuuskuvan kultahiput - positiiviset perusajatuksat ja ydinasiat, jotka tulisi ottaa kansallisessa tietoyhteiskuntastrategiassa huomioon?

1. Tornadotuotteen ajatus voisi merkitä nopeita kaupallisia läpimurtoja. (-5547508)
2. Knowledge n ja tiedon hallinnan säilyttäminen Suomessa (-5548791)
3. Verkottuneen palveluyhteiskunnan löytyminen. (-5576799)
4. Innokratia (-5578077)
5. Yliopistolaitos on uudistunut (-5581512)
6. Positiivista: määrätietoinen pyrkimys nopeisiin toteutuksiin (-5581584)
7. Tuotekehitys,tutkimus, tuotanto ja markkinointi saumattomassa ketjussa yrityksissä (-5597504)
8. Innovaatioiden arvon korosaminen. Havainto että tarvitaan rakennemuutoksia. (-5598647)
9. Demokratian ohella yhteiskuntaa muuttaa innokratia (-5599628)
10. Yliopistolaitos on uudistunut toivottavasti parempaan suuntaan. (-5604854)
11. ??? (-5606552)

12. "Yliopistolaitos on radikaalin uudistusprosessin kautta muuttunut toisenlaiseksi kuin se on tänään". Yliopistolaistosta tulee uudistaa, mutta ei keinolla millä hyvänsä. Myös vanha "sivistyksen kehto" -ajattelu tulisi otta mukaan, ei pelkästään panos/tuotos -näkökulma. (-5605357)
13. Parasta tässä tulevaisuuskuvasa on innovaation hyväksyminen ja kehittäminen yrityksissä ja julkisella sektorilla sekä yliopistojen kehittyminen pois akateemisesta meritoitumisesta. (-5639960)
14. Tällaista muutosta tarvitaan ja se on hyvin kuvattu tässä. (-5647889)
15. Tieto- ja viestintäteknikkaa hyödyntävä verkottunut palveluyhteiskunta. Innovaatiotoiminnasta on tullut huippuurheiluun verrattava yhteiskunnan osatoiminto. Tuotekehitys- ja tutkimus, tuotanto sekä markkinointi on integroitu saumattomaksi verkostoksi valtaosassa suomalaisia yrityksiä. (-5649759)
16. - Nopea innovaatioiden tuottaminen ja uudistumiskyky kai on sinänsä ok (-5648725)
17. Innovaatiojärjestelmiä ja -ympäristöjä pitää vahvasti kehittää. (-5649853)
18. Yhteiskunta ja toimintamallit ovat uudistuneet. (-5651640)
19. Joustava tapa toimia; integroitu järjestelmä (-5652142)
20. Toki iso määrä innovaatioita on hyvä... (-5654746)
21. Suomen sopeutuminen olemassa olevaan maailmantaloudelliseen tilanteeseen (-5655523)
22. Innovatiivisuuden korostaminen. (-5657728)
23. Positiivishenkinen skenaario, jota kyllä voi kannattaa osaelementiksi hyvinvointiyhteiskunnan jatkorakentamiselle. Innokratia on mielenkiintoinen uudissana. (-5658067)
24. Osaamisen korostaminen (-5660953)
25. Tässä ei ole mitään järkeä. (-5667812)

49. Mitkä ovat tämän tulevaisuuskuvan epäkohdat, riskit yms. negatiiviset ydinasiat ja perusajatuksukset, jotka tulisi ottaa kansallisessa tietoyhteiskuntastrategiassa huomioon?

1. Tornadotuotteiden ajatus perustuu läpikaupallistettuun sosiaalidarwinistiseen malliin. (-5547508)
2. Tornadon lailla ympäristöään tuhoavia kvartaali-innovaatioita? Minusta Suomen tulisi tähdätä kestäväen kehityksen innovaatioihin - laatuun ja tuotteiden pitkään elinkaareen. (-5547217)
3. Lyhyet (-5548791)
4. Globaali markkina nähdään pyörremyrskynä ja vain rahatalouden näkökulmasta. Kuka oikeasti uskoo siihen että 24 tunnissa syntyy kerralla hyvä tuote. (-5562997)
5. Suurin osa yritys- ja jukisyhteisöinnasta elää edelleen teollisessa yhteiskunna. Hyppy Verkottuneeseen palveluyhteiskuntaa tapahtuu mutta ei tällä aikajäntellään, vaan seuraavan 50-vuoden aikana (-5576799)
6. Prosessien hitaus vs. tavoitteet (-5578077)
7. Luovuusoptiot ja tornadot: todennäköisesti epäkelvoja tai ihmisille epäsojiva tapa toimia. Juuri nyt oma luovuustornadoni heikentyy, kun keskäloma lähestyy. (-5581512)
8. Riittävätkö Suomen resurssit laajalla rintamalla tähän ? Jokin fokusalue ehkä voidaan hoitaa. (-5581584)
9. Liiallista tehokkuutta korostava, luovuuden kadottava (-5597504)
10. Suurin osa ihmisistä ei pärjää innokraattorin alaisena. Syntyy epätervetä elitismia ja inhimillistä kärsimystä sen myötä. Julkisen seltorin rooli on kuitenkin pääosin tukeva ja auttava. Minne häviäisi sosiaalinen turvaverkko? (-5598647)
11. Meritokratia = tutkintojen ja - muodollisen koulutuksen arvottaminen muun toiminnan edelle. (-5599628)
12. Kaupallisiin läpimurtoihin ja nopeaan toimintaan keskittyminen karsii hidasta kypsytelyä vaativat tuotteet ja ideat, ja kaikki tietokoneista, ohjelmistoista ja polkupyöristä lähtien myydään keskeneräisinä "kehitysversioina", jotka eivät toimi kunnolla. (-5604854)

13. Huipputehokkuus on tärkein arvo ja ihmisyyys ei tärkeätä. (-5606552)
14. "Innovaattorit on korotettu omaan erityiseen yhteiskunnalliseen asemaan, ja parhaat heistä palkitaan ruhtinaallisilla luovuuksioilla" (-5605357)
15. Tämän kuvan vakavin epäkohta on tällaisen tehokkaan yhteiskunnan säälimätön asenne työntekijää ja kansalaista kohtaan. Tavallista ihmistä pidetään näin tehokkaassa yhteiskunnassa arvossa vain sen tuottaman hyödyn vuoksi. Ei hänen ihmisarvonsa vuoksi. (-5639960)
16. Kuulostaa loppuun polttamisen tulevaisuuskuvalta Kansainvälisyysnäkökulma puuttuu, Suomi hautoo ja syöksee innovaatiota yksin - ei onnistu (-5643007)
17. - Kuka haluaa olla nopea ja tuottava 24/7? mitä ihailtavaa siinä on? eikä pikemminkin kestävä kehityksen arvona ole tietynlainen hitaus ja tuotteiden pitkä käyttöikä? eikä nytkin tuoteta esim kännyköitä ja autoja supervauhdilla turhuuden markkinoille kun vanhoillakin pärjäisi? tällainen vauhdin kiihdyttäminen alkaa jo edellyttää ihmisiltä mikro-sirua otsaan mutta kai ne toisilla jo onkin :((-5648725)
18. Innokratia kuulostaa aika elitistiseltä ja luovuuksioita kuulostavat aika epärealistisilta. (-5649853)
19. Kilpailu kovenee - riskinä, että jos innovoinnista tulee kaupallissita kilpailusystistä pakkotahtista, epäonnistumisen riski kasvaa. Luovuus kuolee kiireeseen, ihmisellä on oltava välillä aikaa palautumiseen. Luovuutta ryöstöviljellä, riistetään. (-5651640)
20. Innovaattorien erityisasema - vain jos peruspalvelutkin hoidetaan; luovuuksioilla palkittava koko kansaa eli niitä on verotettava (-5652142)
21. .. Mutta eriarvoisuus ei ole ainakaan vielä suomalaista ajattelua. Lisäksi "yhden asian liikkeit" tullaan olemaan aika lyhytikäisiä. (-5654746)
22. Muutamien innovaattorien nostaminen jalustalle rapauttaa yhteiskunnan toimivuuden. Käy niin kuin urheilussa: muutamat huippu-urheilijat urheilevat ja muut katsovat sohvilla kalja kädessään. Kuva on erittäin vastenmielinen. (-5655523)
23. Tulevaisuudenkuva tuntuu teoreettiselta pintataason visioinnilta, ei oikein löydy substanssia mitä kommentoida. (-5657728)

- 24.** Ihminen on onnistuttu unohtamaan tässäkin skenaariossa, samoin kuin hyvinvointi. Eli tärkein on unohdettu välineen alttarille, tai pikemminkin sen alle. Ja sitten kun se ihminen mainitaan, niin mennään heti sinne elitismin puolelle. Työyhteisöjen kehittäminen loistaa poissaolollaan muutamia ylätasoinen inklusiivishenkisiä viitauksia lukuunottamatta. (-5658067)
- 25.** Helppoheitit ja median käsittelijät perivät maan (-5660953)
- 26.** Suomella ei ole voimavaroja tehoiskuihin se kun useasti iskee takaisin. (-5667812)

50. Mitä pitäisi tehdä vuosina 2007 - 2011, jotta tämä tulevaisuuskuva toteutuisi vuoteen 2015 mennessä?

- 1.** Eipä innovoida itseämme hengiltä. (-5547508)
- 2.** Panostaa konsulttien palkaamiseen yhdistettynä jämökkään organisaatioon ja tuotekehitykseen ja koulutukseen (-5548791)
- 3.** Aidosti kansainvälistää uudella tavalla (mm. rahoituksilla) nykyinen noin 15-20 vuotiaiden sukupolvi. (-5576799)
- 4.** Ihmeitä tapahtuu (-5581512)
- 5.** Kaupallista ajattelua paljon lisää (teknologia meillä jo on tai sitä saa muualta). (-5581584)
- 6.** Antaa valta yrityksille kuten tähänkin saakka. (-5598647)
- 7.** Luovuuksioptiojärjestelmän kehittäminen... luokkayhteiskunnan synnyttäminen... Yliopistojärjestelmän rakenteellinen kehittäminen... (-5599628)
- 8.** Painottaa eri tavalla rahanjakoa. (-5604854)
- 9.** Toivottavasti ei mitään (-5606552)
- 10.** Eihän tätä kukaan oikeasti halua? (-5605357)
- 11.** Koska näin tehokas yhteiskunta voi kääntyä itseään vastaan ja unohtaa yksittäisen ihmisen tarpeet, on paremminkin mietittävä, miten tehokkaassa yhteiskunnassa saadaan kansalaiset pysymään kehityksessä mukana ja kuitenkin arvostamaan heitä ihmisinä eikä tuotantoresursseina. (-5639960)

- 12.** - Eiköhän laiteta jo jarrut päälle - kuka innovaattorihörhö tällaisia kauhuskenarioita meille oikein tuottaa? (-5648725)
- 13.** ? (-5651640)
- 14.** Hiukan jarrua päälle; kansalaiset eivät ehdi mukaan, (-5652142)
- 15.** Toivottavasti tulevaisuuskuva ei täyty; ei vastaa aiemmin esitettyjä yhteen hiileen puhaltamisia. (-5655523)
- 16.** Tulevaisuden kuvassa on kirjoitettu peräkkäin monia nykyään populäärejä sanoja, mutta loogista polku miten se voisi tioteutua ei ole nähtävissä. (Vitsi: sano "bingo" aina kun joku sanoo "innovaatio", "globaali", "tehokas", "viestintäteknikka".) (-5657728)
- 17.** Asennemuutoksia ja uusia palkitsemisjärjestelmiä ainakin. (-5658067)
- 18.** Tätä skenaariota kannatta vastustaa. (-5667812)

5.4. Muutosvoimat -työryhmän tulevaisuuskuvat

Ensimmäisessä tulevaisuusverstaassa tehtiin kolme tulevaisuuspyörää muutosvoimista: yksi aamupäivän yleiskeskustelussa ja kaksi Muutosvoimat -työryhmän keskusteluissa. Iltapäivän tulevaisuuspyörästä ensimmäinen pohti muutosvoimia jälkimmäisen pohiassa hitaustekijöitä. Ryhmän vetäjänä toimi projektijohtaja Olli Hietanen.

Ryhmä keskusteli laajasti maailman eri tietoyhteiskunnista - varsinkin Japanista ja Koreasta. Alkukeskustelussa luotiin myös kolme vaihtoehtoista tulevaisuuskuvaavaa Internetin vapaudesta/valvonnasta:

- 1) World Wide West - Internetin villilänsi, jossa kaikki on sallittua,
- 2) "Isovelivalvoo-järjestelmä", jossa CIA tms. valvoo rootservereitä ja Internetin käyttö on vahvasti säädeltyä ja
- 3) uuden lukutaidon myötä kasvanut ruohonjuuritason itsesäätelevy.

Keskustelun lopputulemana syntyi näkemys siitä, että maailmalla mennään tietoyhteiskunta-asioissa kovaa ja korkealla. Siksi Suomelle on todellinen haaste löytää oma paikkansa/roolinsa maailman tietoyhteiskuntakehityksessä. Samalla todettiin, että suomalaisilta puuttuu kansallista innostusta tietoyhteiskunnan kehittämiseen: suomalaiset eivät ole halukkaita ottamaan vastaan kaikkea sitä uutta, mitä maailmalla menee. Esimerkiksi korealaiset ja japanilaiset ovat suomalaisia halukkaampia ottamaan käyttöön kaikki (uusimmat) virtuaalisuuden ja reaaliaikaisuuden mahdollisuudet.

Hitaustekijöitä tarkasteltiin kahdesta näkökulmasta: muutosta hidastavana kitkana/ haitakkeena ja turvallisuutta luovana jatkuvuutena.

Ryhmän perusidean voisi kuvata vaikkapa niin, että vanhoina hyvinä aikoina tietoyhteiskunnallistuminen tarkoitti kaikille samaa. Nykyään kehitys on hajaantunut erilaisiksi malleiksi ja poluiksi. Kukaan ei voi hallita kaikkea eikä kaikki sovi kaikille, vaan menestyminen perustuu siihen, että löytää kaiken mahdollisen joukosta oman tien - joka perustuu omaan ydinsaamiseen ja omiin tarpeisiin. Tietoyhteiskunnallistumisen alkuaikoina tietoyhteiskunnan "maailmanmestaruuskilpailussa" oli vain yksi laji. Suomi pärjäsi näissä kisoissa hyvin ja siksi Suomesta tuli eräänlainen tietoyhteiskunnan yleismestari. Nyt ajat ovat muuttuneet ja kisoissa on paljon lajeja ja luokkia - kukaan ei voi enää olla yleismestari. Siksi Suomenkin on valittava tarkasti ja huolellisesti se laji ja luokka jossa Suomi haluaa menestyä. Ensimmäisen ryhmätyövaiheen lopuksi muutosvoimat -työryhmä äänesti tulevaisuuspyörästään esille keskeiset tulevaisuushaasteet. Äänestyksessä ryhmän tulevaisuusteemoiksi nousivat:

- Hitausvoimat tukevat yhteiskunnan haluttua kehittämistä (1)
- Ihmisläheinen IP-maailma (1)
- Turvallisuus (1)
- Muutos ja jousto (1)
- Vastavoimat/mitkä ovat toimintaympäristön muutostrendien vastavoimat (2)
- Uusien sopimusten tarve, koska globaalit säännöt muuttuvat (1)
- Tarve (5)
- Globaali tietoyhteiskuntaprosessi (6)

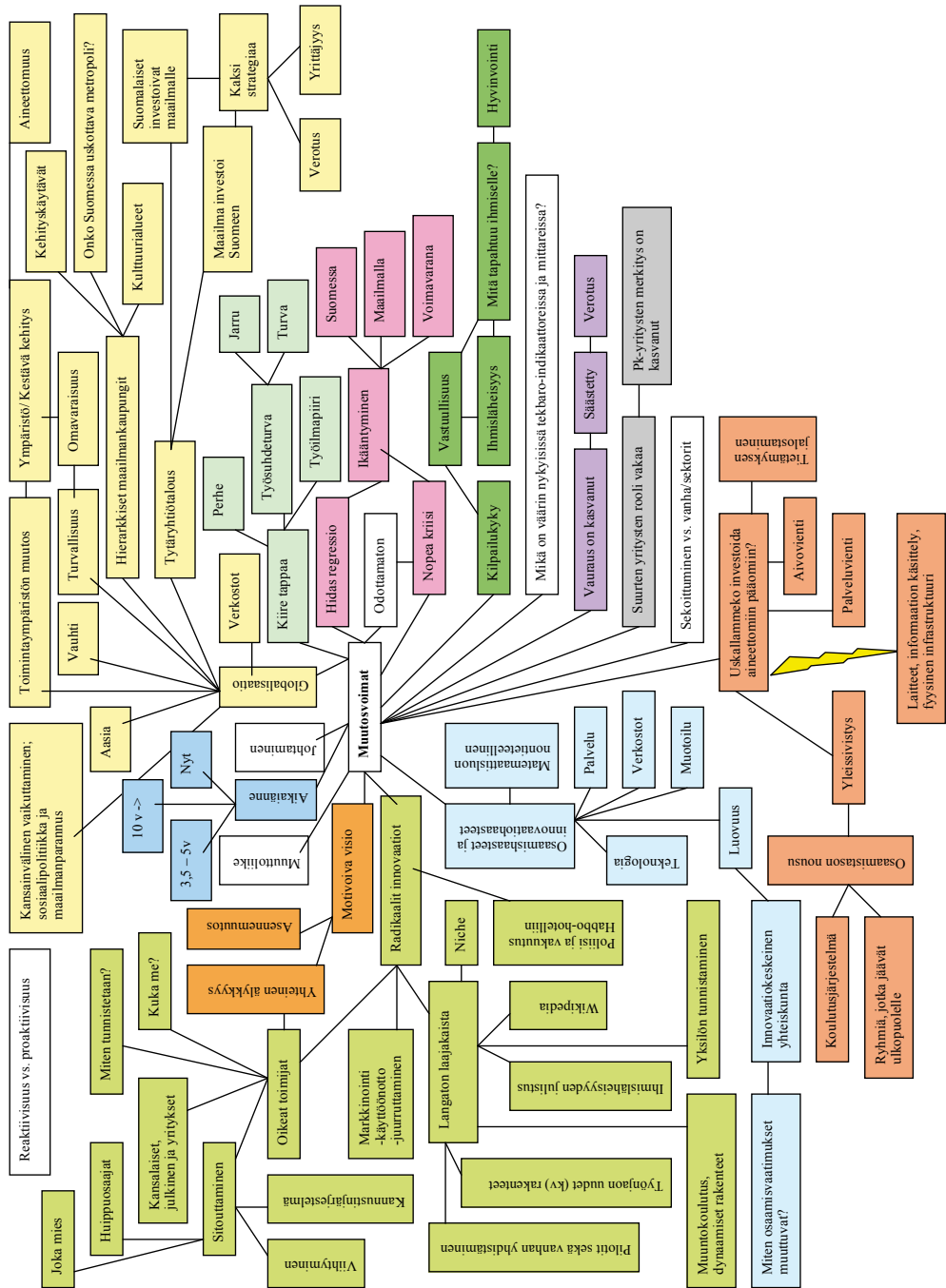
Tästä äänestystuloksesta ryhmä päätyi muotoilemaan seuraavanlaisen tulevaisuus-kysymyksen:

**Mitkä ovat ne globaalit tietoyhteiskuntaprosessit, joissa
Suomi haluaa menestyä tarvelähtöisesti?**

Ryhmä päätti tarkastella globaaleja tietoyhteiskuntaprosesseja ja hahmottaa niiden seasta esille sellaisia prosesseja, joita suomalaiset aidosti haluavat ja tarvitsevat. Ryhmän toinen peruslöytö/lähtökohta oli se, että tulevaisuutta tulisi hahmottaa sekä muutos- että pysyvyystekijöiden näkökulmasta ja varaan.

Seuraavassa työvaiheessa, toisessa tulevaisuusverstaassa, muutosvoimat -työryhmä purki tämän tulevaisuushaasteen osa-alueisiin tulevaisuustaulukossa. Ryhmätöiden lopuksi työryhmä hahmotti taulukosta esille skenaarioita (punainen, vihreä, sininen ja musta). Nämä valinnat on esitetty työryhmän tulevaisuustaulukossa. Tulevaisuusverstaan lopuksi ryhmä muotoili skenaarionsa kolmeksi tulevaisuus-tarinaksi. Näihin tulevaisuuskuviin on tässä raportissa liitetty myös nettikyselyssä käyty keskustelu kyseisten tulevaisuuskuviin kultahipuista ja riskeistä.

Ensimmäisen tulevaisuusverstaan alustusten ja alkukeskustelun perusteella tehty tulevaisuuspyörä (mind map)

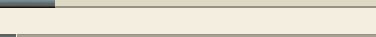
Suomi-ilmio

Tilanne: Suomen pääministeri Silja Suomela puhuu vapunpäivänä 2015 Tamperella, EU komission uuden päärakennuksen peruskiven muuraustilaisuudessa. - Komissio on kyllästynyt Brysselin liikennemuutoksiin ja pakokaasuihin, vesipulasta kärsivässä maailmassa myös puhdas luonnonvesi houkutteli.

Arvoisat kuulijat! Vuonna 2006 Suomi valjasti kansalliset resurssinsa - luovan hulluuden, järkevyyden ja maalaisjärjen - käyttöön, joka synnytti EU:n laajuisen menestystarinan. Suomesta lähti liikkeelle EU:n rakenneuudistus, jonka seurauksena Lissabonin strategia on vihdoinkin toteutunut, tosin 5 vuotta aikataulustaan myöhässä.

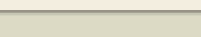

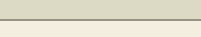
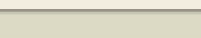
36. Miten todennäköisenä pidät yllä esitettyä tulevaisuuskuvaa vuodesta 2015?

Kysymykseen vastanneet: 20 (ka: 1,2)

(36.1) Tulevaisuuskuva ei toteudu		80%	16
(36.2) Tulevaisuuskuva voi toteutua, mutta se ei ole erityisen todennäköinen		15%	3
(36.3) Tulevaisuuskuva toteutuu suurella todennäköisyydellä		5%	1

37. Miten haluttavana pidät yllä esitettyä tulevaisuuskuvaa?

Kysymykseen vastanneet: 19 (ka: 2,4)

(37.1) Tulevaisuuskuva on pikemminkin vältettävä.		21,1%	4
(37.2) Tulevaisuuskuva on neutraali: ei sen enempää haluttava kuin vältettäväkään.		36,8%	7
(37.3) Tulevaisuuskuva on melko haluttava		21,1%	4
(37.4) Tulevaisuuskuva on erittäin haluttava		21,1%	4

38. Mitkä ovat tämän tulevaisuuskuvan kultahiput - positiiviset perusajatukset ja ydinasiat, jotka tulisi ottaa kansallisessa tietoyhteiskuntastrategiassa huomioon?

1. Luova hulluus, järkevyys ja maalaisjärki ovat tuottaneet selviä tuloksia. (-5547999)
2. - Suomi Euroopan veturina - Suomen identiteetti vahva, luottamus

omaan osaamiseen (-5589422)

3. Suomi on pieni kansakunta ja meillä on parhaita edellytyksiä koko EU:ssa toimia vision mukaisesti. Tämä vaatii kuitenkin työ- ja opiskeluilmapiiirin rentouttamista ja luovien voimien vapauttamista. (-5605164)
4. Suomi aidosti EU:n edelläkävijäksi. (-5617784)
5. EU:n byrokraattisuus kasvaa ja siinä selviäminen tulee omaksi tieteenalukseen. (-5632980)
6. Suomalaisten halu vaikuttaa omaan tulevaisuuteensa (-5650879)
7. Suomi ilmiö sanana on hyvä kysymys on tarpeesta tehdä uusi talousihme joita Suomessa on totuttu tekemään kuten mailaman nopein muutos maatalousyhteiskunnasta teolliseen yhteiskuntaan (-5673467)

39. Mitkä ovat tämän tulevaisuuskuvan epäkohdat, riskit yms. negatiiviset ydinasiat ja perusajatukset, jotka tulisi ottaa kansallisessa tietoyhteiskuntastrategiassa huomioon?

1. Kuva ei tunnu realistiselta, vaikka ympäristömuutos saattaa tähän suuntaan ajaakin. Ja miksi Tampere? Suomessa saattaa olla "eurooppalaisempiakin" kaupunkeja... (-5547999)
2. - Suomi ei yksin saa Eurooppaa menestymään (-5589422)
3. Autonomistajien ylivalta näyttää murtumattomalta. Tämä on hämmästyttävää yhteiskunnassa jossa rajoitetaan parveketupakointia ja jossa ollaan kunnioittavanaan puhdasta luontoa ja raikasta ilmaa. Suomesta tuskin tulee EU:n mallimaa sillä että pidetään puheet korkealla ja teot matalalla. (-5605164)
4. EU on hidas ja byrokraattinen yhteisö, jossa suuret rakenteelliset uudistukset eivät ole todennäköisiä. (-5617784)
5. EU:n järjestelmiä tulee käyttää maksimaalisesti hyväksi, EU:n muuttuminen vaatisi perustulakriisiä suurempia ongelmia (-5632980)
6. Kiinnostaa vain harvoja ja valittuja (-5642154)
7. luullaan vaikuttavan myös muihinkin (-5650879)

8. tämän termin alle voisi koota hyvä tulevaisuuden kuvan osatekijöitä nyt tässä niitä ei ole riittävästi (-5673467)

40. Mitä pitäisi tehdä vuosina 2007 - 2011, jotta tämä tulevaisuuskuva toteutuisi vuoteen 2015 mennessä?

1. - Aktiivinen vaikuttaminen EU:n tietoyhteiskuntapolitiikkaan (-5589422)
2. Kulttuuriapurahat järkevämpään käyttöön ja taiteen aiheuttamat tuotot verottomiksi. Tämä ei koskisi viihdeteollisuutta vaan taiteen ja viihteen ero päätettäisiin mielivaltaisesti niin kuin kulttuuriapurahat nykyisinkin. Vision lauseen mukaisten kansallisten resurssien - luovan hulluuden, jääräpäisyyden ja maalaisjärjen järjestelmällinen tuhoaminen olisi lopetettava. Suomalainen yhteiskunta valuu yhä nopeampaa tahtia tasapäisyyden, lammasmaisuuden ja kärsimättömyyden suohon josta se ei tule enää ikinä nousemaan muuta kuin kenties ulkomailta tulevien vaikutteiden nostamina. Luovan hulluus, jääräpäisyys ja maalaisjärki tuhotaan kahdessa sukupolvessa ja toinen niistä on jo menossa kaikkialla riehuvan mukatehokkuuden, mainosten kaltaisen pintamaisuuden ja työmarkkinoiden luoman paineen alla. Yksittäiset sattumat kuten Lordin euroviisuvoitto eivät suinkaan tarkoita sitä että suomessa olisi asiat hyvin. Ihmisten suhtautuminen kielii pikemminkin siitä että kyseessä on kulttuurillisesti kääpiövaltio jossa pienikin läpimurto aiheuttaa kuohuntaa. (-5605164)
3. Hajopittaa nykyinen EU. (-5617784)
4. EU:n epäkohtien analyysi, esilletuonti ja muutosten läpiviemisen strategian kehittäminen (-5632980)
5. Hauskaa, mutta liian epäuskottavaa kommentointiin. (-5650422)
6. Tällaisella termillä kuin Suomi-ilmiö tulisi suunnitellusti ja määrätietoisesti saada koko kansa mukaan muutostalkoisiin paremman tulevaisuuden takaamiseksi. Tulisi nostaa poliittisen keskustelun ytimeen (-5673467)

Sivistys

Vesikirppujen ryhmässä viisivuotias Henrik olisi halunnut leikkiä Liun kanssa, mutta Liu leikki mieluummin Ahmedin kanssa. Välillä Henrik kävi opettamassa saman talon vanhainkodin Olgalle tietokoneen käyttöä, koska Olgan kanssa oli kiva pelata virtuaalijalkapalloa Brasilian joukkuetta vastaan. Olga toimi pelissä erotuomarina.

Henrikin sisko, 8-vuotias Eveliina, sairasti kotona flunssaa. Eveliinan piti käydä virtuaalikoulua kunnes tartuttamisvaaraa ei enää ollut. Eveliina oli iloissaan kun pääsi takaisin oikeaan luokkaan kavereiden ja opettajan luokse.

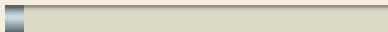

Biologian tunnilla tehtävänä oli kuvata kamerakännykällä lähimetsikön kasveja ja tunnistaa ne. Tunnistamisessa käytettiin apuna sekä Internetiä että Olgaa, joka oli kouluaikoinaan kerännyt kasveja ja liimannut niitä kirjaan. Lapset keksivät kuvata nettiin vielä Olgan keräämän kasvikirjan kauniit sivutkin, ja näin heille syntyi aivan omanlaisensa nettikasvio.

Lasten kasvio osallistui netissä kisaan parhaasta itse tuotetusta oppimateriaalista, ja he pärjäsivät oikein hyvin. Erityistä kiitosta saatiin Eveliinan ottamista kuvista sekä siitä, että materiaaliin oli liitetty äänitiedostona Olgan muisteluksia entisäikain kasvien keruusta, ja hänen tietämystään oli käytetty kasvien tunnistamisessa.

Positiivisesta palautteesta innostuttiin niin, että kielten tunneilla etsittiin kasveille vielä vieraskieliset nimetkin, latinankielisten lisäksi.

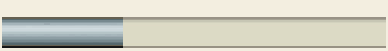

41. Miten todennäköisenä pidät yllä esitettyä tulevaisuuskuvaa vuodesta 2015?

Kysymykseen vastanneet: 20 (ka: 2,6)

(41.1) Tulevaisuuskuva ei toteudu		5%	1
(41.2) Tulevaisuuskuva voi toteutua, mutta se ei ole erityisen todennäköinen		25%	5
(41.3) Tulevaisuuskuva toteutuu suurella todennäköisyydellä		70%	14

42. Miten haluttavana pidät yllä esitettyä tulevaisuuskuvaa?

Kysymykseen vastanneet: 19 (ka: 3,3)

(42.1) Tulevaisuuskuva on pikemminkin vältettävä.		0%	0
(42.2) Tulevaisuuskuva on neutraali: ei sen enempää haluttava kuin vältettäväkään.		21,1%	4
(42.3) Tulevaisuuskuva on melko haluttava		31,6%	6
(42.4) Tulevaisuuskuva on erittäin haluttava		47,4%	9

43. Mitkä ovat tämän tulevaisuuskuvan kultahiput - positiiviset perusajatuksat ja ydinasiat, jotka tulisi ottaa kansallisessa tietoyhteiskuntastrategiassa huomioon?

1. Monikansallinen vuorovaikutus IC -teknologioiden välityksellä. Aito ja innostava oppiminen. (-5547999)
2. Juuri näin se voisi mennä, laajemminkin mittakaavassa... (-5563455)
3. - Omat sisällöt tulevat tulevaisuudessa olemaan hittituote. Näitä tekevät kaikki ihmisryhmät iästä ja asuinpaikasta riippumatta. (-5589422)
4. Arjen tietoyhteiskuntaa. (-5596417)
5. Uutta teknologiaa kannattaa ja voi ottaa innostavalla tavalla käyttöön yhteiskunnan tuottamissa palveluissa. (-5617784)
6. nuorisoa seurattaessa huomaa, että he ottavat uuden teknologiaa haltuunsa omissa jutuissaan; tässä uusi teknologia oli integroitu opetukseen - tämä on hyvä piirre (-5632980)
7. Omatekeminen eri-ikäiset tv:n luova käyttö yhdessäolo (-5642154)
8. Arjen jutut ovat elämän perusasioita ja juuri niissä pitäisi löytää uusia innovaatioita (-5650194)

9. Oivallukset syntyvät arjen havainnoista ja tekemisistä. Ei tuomita tietokonepelejä sivistyksen viholliseksi (-5650879)
10. Problem based learning on hyvä kehitettävä asia (-5673467)

44. Mitkä ovat tämän tulevaisuuskuvan epäkohdat, riskit yms. negatiiviset ydinasiat ja perusajatukset, jotka tulisi ottaa kansallisessa tietoyhteiskuntastrategiassa huomioon?

1. Liika "vieroitus" pelkäästään virtuaalitodellisuuteen saattaa vaikeuttaa vuorovaikutuksen oppimista (etenkin face-toface) ja samaten oppimisvaikeudet saattavat jäädä huomaamatta. Lisäksi voimistunee nyt jo yleinen ongelma eli plagiointi - kuka voi valvoa tekijänoikeuksia, jos kaikki on linkittynt. (-5547999)
2. Teknologian ehdoilla tapahtuvaa kehitystä on syytä välttää. (-5617784)
3. teknologiariippuvuus, virtuaalisen maailman ja todellisuuden sekoittumisesta koituvat vaarat tulee tunnistaa, aluksi tutkimuksellinen aihe (-5632980)
4. Ihminen on ihminen ja se pitää muistaa. (-5650194)
5. Tämä on vain pieni osa kokonaisuutta (-5673467)

45. Mitä pitäisi tehdä vuosina 2007 - 2011, jotta tämä tulevaisuuskuva toteutuisi vuoteen 2015 mennessä?

1. Verkkooppimisen tehostaminen. Virtuaalikoulutuksen mallien kehittäminen. (-5547999)
2. Kaikki visiossa esitetyt toiminnot ovat ollee mahdollisia jo useita vuosia, silti tuskin yhtäkään niistä tällä hetkellä tapahtuu. Tämä kielii yhteiskuntamme erittäin hitaasta muutoshalukkuudesta. Peruskoulu on se jossa ihmisten asenteisiin ja ominaisuuksiin voidaan vaikuttaa kenties kaikkein eniten. Tästä syystä sille tulisi suunnata entistä enemmän rahaa jotta suomalaiset saataisiin pidettyä kehityksen mukana. Tietotekniik-

kaa tulisi soveltaa opetuksessa kaikella mahdollisella tavalla ja rikkoa eri oppiaineiden välisiä rajoja. Huolestuttavia ovat olleet puheet sellaisesta peruskoulusta jossa lapset pakotettaisiin yhdistämään kouluunsa myös vapaa-aikaansa. Tämä tarkoittaisi erilaisten harrastusten siirtämistä koulun piiriin, mielestäni tämän olisi erittäin haitallista ja kielii ehkä enemmänkin yhteiskunnan työnantajapuolen tarpeesta saada vanhemmat pysymään kauemmin työpaikoillaan. Lapsi tarvitsee vapaa-aikaa tullakseen rohkeaksi, luovaksi, oma-aloitteiseksi ja ajattelultaan itsenäiseksi. Vapaa-ajan siirtäminen koulun holhoovaan suojaan olisi näille prosesseille haitallista. Peruskoulun joustavuutta ja integraatiota yhteiskunnan muiden osa-alueiden välillä tulisi entistä enemmän lisätä. Syvälinen ymmärrys yhteiskunnasta olisi peruskoulun tärkein päämäärä eri tietoa-alueiden opiskelun lisäksi. (-5605164)

3. Yhteiskunnan tulee tukea uuden teknologian kokeiluja ja analysoida huolellisesti saatuja kokemuksia ennenkuin ne otetaan laajemmin käyttöön. (-5617784)
4. Opettajien uudelleen koulutus (-5632980)
5. Liian yksilöity tarkkaan kommentointiin. (-5650422)
6. Operusmenetelmiä kehitettävä mutta samalla tutkittavan niiden vaikuttavuutta oppimistuloksiin. (-5673467)

Barcelonan eturauhashöyläämö

Elli-mummo herää linnunlauluun ja menee jääkaapille. Jääkaapin ovesa näyttöpäätteeltä Elliä tervehtii omahoitaja, joka toivottaa hyvät huomenet ja muistuttaa kuulumiset kysytyään, että on toukokuun 3 päivä vuonna 2015 ja olisi diabetekontrollin aika - voisiko Elli koskettaa sormenpäällään näytön reunassa olevaa peukalon kuvaa? Elli tekee työtä käskettyä ja analyysilaitte lähettää tuloksen lääkärille, joka kertoo, että kaikki on hyvin ja kontrollikäynti voidaan tällä kertaa unohtaa.

Naapurin Matti piipahtaa tervehtimässä Elliä ja pyytää Elliä kastelemaan kukat, koska Matti on lähdössä Barcelonaan eturauhashöyläykseen saatuaan kunnalta

maksusitoumuksen. Matti valitsi hoitopaikan vaihtoehtoista, jotka kunta oli sitoutunut maksamaan.

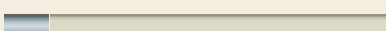
Entistä ehompana Matti päättää poiketa paluumatkalla Pariisiin, koska hän halusi tavata netissä kohtaamansa daamin oikeasti, Champs Elyseellä. Virtuaalitulkkin avulla juttu lähtikin loistavasti käyntiin ja Matti päätti viipyä Pariisissa suunniteltua pitempään, joten omalääkärille sovittu kontrollikäynti siirrettiinkin pariisilais-tohtorille - olivathan potilasasiakirjat sähköisinä EU:n laajuisesti käytettävissä.

Lempi leiskui ja Nicole haluaa välttämättä nähdä Suomen, jonka luonnonmaisemiin, metsän ääniin ja tuoksuihin hän on päässyt tutustumaan Suomen tiedepaviljongissa, jossa kävijöille esitellään mm. aistien käyttöä virtuaaliympäristöissä: Pariisissa on muotia piipahtaa lounastauolla simuloitussa Suomessa, hengähtämässä...

Kotona Matti ilmoittaa paluustaan ja uudesta onnestaan Ellille. Hän lähettää kännykällään e-postikortin itsestään ja Nicolestä Ellin jääkaapin oveen, ja he sopivat treffit kirkonkylän Shellille - onhan Shell Ollilan nimityksen jälkeen muuttunut, suomalaista ympäristöosaamista hyödyntäen, maailman ympäristöystävällisimmäksi öljy-yhtiöksi - sillä Matilla on ollut tapana aina tarjota Ellille baarissa pullakahvit kiitokseksi kukkien kastelusta.

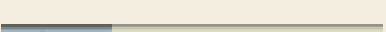
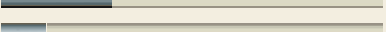
46. Miten todennäköisenä pidät yllä esitettyä tulevaisuuskuvaa vuodesta 2015?

Kysymykseen vastanneet: 17 (ka: 1,9)

(46.1) Tulevaisuuskuva ei toteudu		17,6%	3
(46.2) Tulevaisuuskuva voi toteutua, mutta se ei ole erityisen todennäköinen		70,6%	12
(46.3) Tulevaisuuskuva toteutuu suurella todennäköisyydellä		11,8%	2

47. Miten haluttavana pidät yllä esitettyä tulevaisuuskuvaa?

Kysymykseen vastanneet: 17 (ka: 2,4)

(47.1) Tulevaisuuskuva on pikemminkin vältettävä.		11,8%	2
(47.2) Tulevaisuuskuva on neutraali: ei sen enempää haluttava kuin vältettäväkään.		47,1%	8
(47.3) Tulevaisuuskuva on melko haluttava		29,4%	5
(47.4) Tulevaisuuskuva on erittäin haluttava		11,8%	2

48. Mitkä ovat tämän tulevaisuuskuvan kultahiput - positiiviset perusajatukset ja ydinasiat, jotka tulisi ottaa kansallisessa tietoyhteiskuntastrategiassa huomioon?

1. Vuorovaikutteisuus ja lähes paikaton palveluiden hyödyntäminen. Euroopasta tulee palvelukenttä kaikille kansalaisille. Palvelut myös halpevat näin. (-5547999)
2. - Arkipäivää helpottavat palvelut. (-5589422)
3. Hauska teknofriikkikuvaus (-5596417)
4. Yhteiskunnan nopeus ja byrokraatittomuus--> Matti pääsee heti lääkäriin Pariisissa. Kortti jääkapin oveen on hieno idea! (-5605164)
5. Uusi tekniikka voi ja sen tulee hyödyttää ihmisten arkea. Jääkaapin voi olla näyttöruutu. Sellainen esiteltiin CeBitmessuilla jo kymmenen vuotta sitten. (-5617784)
6. Skenaario kuvaa yhteiskuntaan syntyvää nykyistä suurempaa valinnanvaraa ja kansalaisen omaa päätäntävaltaa asioistaan holhouksen sijaan (-5632980)
7. Liikkuminen on halvempaa kuin uusien infrojen luonti. (-5650194)

8. Kansainvälisyys tulee ottaa kaikessa palvelutuotannon järjestelmäkehityksessä huomioon (-5673467)

49. Mitkä ovat tämän tulevaisuuskuvan epäkohdat, riskit yms. negatiiviset ydinasiat ja perusajatukset, jotka tulisi ottaa kansallisessa tietoyhteiskuntastrategiassa huomioon?

1. Malli lisää kilpailua eri palveluiden välillä ja ongelmaksi tulee laatu - kuka takaa eturauhasen höylääjän (oli se kone tai ihminen) laadun ja kuka takaa tehtyjen analyysien laadun. Laajan potilastietokannan perustaminen Euroopan tasolla taitaa olla vielä utopiaa - Pohjoismainen tai jopa suomalaisten kuntienkin välillä harmonisoitu mallikin on hankala. (-5547999)
2. Ekologisesti kestävä toimintatapa. (-5563455)
3. - Ihmeellinen ubimaailma ei ole kaikille mieleen. (-5589422)
4. Byrokratia on luonnonvoima. (-5605164)
5. Teknologian liiallinen tunkeminen joka paikkaan voi olla ahdistavaa. (-5617784)
6. Palvelujen laadun kontrolli, julkinen arviointi ja kansalaiskritiikki on saatava mukaan (-5632980)
7. Odotukset etenemisestä asiassa ovat liian optimistiset. Palvelujärjestelmien homogenisoinnilla pitäisi olla edellytykset miten esimerkiksi henkilöt identifioidaan samalla tavalla joka puolella? (-5650194)
8. Kuvaa hyvin käyttäjän kannalta. Tulevaisuusvisiossa pitäisi olla mitä tämä merkitsee kansainvälisen sähköisen infrastruktuurin kehittämiselle (-5673467)

50. Mitä pitäisi tehdä vuosina 2007 - 2011, jotta tämä tulevaisuuskuva toteutuisi vuoteen 2015 mennessä?

1. Korostaa tekniikan tutkimusta, laajentaa EU:n palveludirektiiviä, viedä

EU-aatetta eteenpäin ja toiminnan tasolle. (-5547999)

2. Kehittää yhteiskuntaan joustavia rakenteita: mahdollisuus ottaa vapaita tai työskennellä yliaikoja, vapaa liikkuvuus, ennakkoluuloton ilmapiiri jne. Vanhustenhoidossa tietoyhteiskunta on varmasti suureksi avuksi mutta tietysti on pidettävä huolta inhimillisistä kontakteista. Ehkä robotit voivat jonain päivänä syöttää, pissattaa ja siivota kakat mutta juttukumppaneiksi ja sosiaalisten vuorovaikutusten korvaajiksi niistä tuskin on vielä viiteenkymmeneen vuoteen. Ehkä vanhukset tulisi vapauttaa kaduille:) (-5605164)
3. Teknologiaa pitää kaikesta huolimatta hellittää'ä kehittää. Sosiaaliset aspektit tulevat mukaan teknologian kehittämiseen. (-5617784)
4. Pitää aloittaa siitä, mitä palveluja Suomesta käsin voidaan tarjota muualle (-5632980)
5. Pilotointeja käyntiin esimerkiksi yliopistojen vaihtoopiskelijoiden terveyspalveluissa. (-5650194)
6. Tarinat on tietysti hauskoja, mutta vaikea jäsentää tästä näkökulmasta. Voivat toteutua, mutta kenelle, miksi ja millä aikataululla? (-5650422)
7. Lähtetän tämän vastuksen mutta täydennän näitä vielä seuraavassa vastauksessani nyt tyhjien kohtien osalta (-5673249)
8. Suomen tulisi vaikuttaa arkkitehtuuri, standardointi ja avoimien rajapintojen osalta osalta kansainvälisesti ja siihen varattava resursseja. Tietorakenteiden semanttiseen yhteensopivuuteen kiinnitettävä yhä enemmän huomiota ja Internetin W3C semanttisen webin vaatimaa ontologiatyötä kehitettävä, jolloin päästää kieli rippumattomuuteen sähköisten prosessien kansainvälistä toimintaa varten (-5673467)

LÄHTEET

- Ahokas, I. 2003. *Tulevaisuus ja turvallisuus: poliisin toimintaympäristö muutoksessa*. Esiselvitys 2003. Länsi-Suomen lääninhallituksen julkaisusarja 13/2003. Turku. <http://www.tukkk.fi/tutu/poltu.htm>
- Checkland, P ja Holwell, S 1998. *Information, Systems and Information Systems*. Wiley. Chichester.
- Checkland, P. ja Scholes, J. 1990.: *Soft Systems Methodology in Action*. Wiley. Chichester.
- Glenn, J.C. 1994. *The Futures Wheel. AC/UNU Millennium Project*. Futures Research Methodology. United Nations. New York.
- Hietanen, O. ja Kaivo-oja, J. 2005. *Ennakoivaan arviointiin*. Teoksessa Kehittämissuuntaa arvioinnista, Heikki K. Lyytinen & Anu Räsänen (ed.). Koulutuksen arviointineuvoston julkaisuja 6. Jyväskylän yliopistopaino. Jyväskylä.
- Kamppinen, M & Kuusi, O. ja Söderlund, S. (toim.) 2003. *Tulevaisuuden tutkimus – menetelmät ja sovellukset*. Suomalaisen kirjallisuuden seura. Helsinki. 2. korjattu painos
- Keenan, M., Loveridge, D., Miles, I. ja Kaivo-oja, J. 2003. *Handbook of Knowledge Society Foresight*. Prepared by PREST and FFRC for European Foundation for the Improvement of Living and Working Conditions. Final Report. Dublin.
- Kuusi, O. 2003. *Delfoi menetelmä*. Teoksessa Kamppinen, M., & Kuusi, O. & Söderlund, S. (toim.) 2003. *Tulevaisuuden tutkimus – menetelmät ja sovellukset*. Suomalaisen kirjallisuuden seura. 2. korjattu painos. Helsinki.

- Kuusi, O. ja Kamppinen, M. 2003. *Tulevaisuuden tekeminen*. Teoksessa Kamppinen, M., Kuusi, O. ja Söderlund, S. (toim.) 2003. *Tulevaisuuden tutkimus – menetelmät ja sovellukset*. Suomalaisen kirjallisuuden seura. 2. korjattu painos. Helsinki.
- Linstone, H.A. 1999. *Decision Making for Technology Executives. Using Multiple Perspectives to Improve Performance*. Artech House: Boston and London.
- Nurmela, J. 2003. *Tulevaisuusverstaas – Tulevaisuuden muovaamisen menetelmä*. Teoksessa *Miten tutkimme tulevaisuutta?* Toinen uudistettu painos Matti Vapaavuori ja Santtu von Bruun (toim.). Tulevaisuuden tutkimuksen seura. Acta Futura Fennica No 5. Helsinki.
- Ralston, B. ja Wilson, I. 2006. *The Scenario Planning. Handbook. Developing Strategies in Uncertain Times*. Thomson South Western. USA.
- Rubin, A. 2003. *Pehmeä systeemimetodologia tulevaisuuden tutkimuksessa*. Teoksessa Kamppinen, M., & Kuusi, O. ja Söderlund, S. (toim.) 2003. *Tulevaisuuden tutkimus – menetelmät ja sovellukset*. Suomalaisen kirjallisuuden seura. 2. korjattu painos. Helsinki.
- Seppälä, Y. (2003): *Tulevaisuustaulukkomenetelmä*. Sovelluksena vahustenhoidto. Teoksessa Vapaavuori, M. ja von Bruun S. toim. (2003): *Miten tutkimme tulevaisuutta?* Toinen, uudistettu painos. Tulevaisuuden tutkimuksen seura, Acta Futura Fennica No 5. Tammer paino Oy, Tampere.
- Sitra (1998): *Elämänlaatu, osaaminen ja kilpailukyky*. Helsinki.
- Sitra (2005): *Suomi innovaatiotoiminnan kärkimaaksi. Kilpailukykyinen innovaatioympäristö -kehittämishjelman loppuraportti*. Edita Prima Oy, Helsinki.
- Tietoyhteiskuntaneuvosto (2006): *Tulevaisuuden elinvoimainen Suomi*. Helsinki.

- Tietoyhteiskuntaneuvosto (2005): *Tulevaisuuden verkottuva Suomi*. Helsinki.
- Tietoyhteiskuntaohjelma (2005): *Kansallinen tietoyhteiskuntastrategia – tavoitteena luova, ihmisläheinen ja kilpailukykyinen Suomi*. Projektisuunnitelma 22.3.2006 (luonnos). Tietoyhteiskuntaohjelma. Helsinki.
- Tietoyhteiskuntaohjelma (2006): *Uudistuva, ihmisläheinen ja kilpailukykyinen Suomi. Kansallinen tietoyhteiskuntastrategia 2007 – 2015*. Tietoyhteiskuntaohjelma, Valtioneuvoston kanslia. Edita Prima Oy, Helsinki.
- Valtiovarainministeriö (1995): *Suomi tietoyhteiskunnaksi - kansalliset linjaukset*. Helsinki.
- Vapaavuori, M. ja von Bruun S. (2003 toim.): *Miten tutkimme tulevaisuutta?* Toinen, uudistettu painos. Tulevaisuuden tutkimuksen seura, Acta Futura Fennica No 5. Tammer paino Oy, Tampere.

Liite 1. Ensimmäisen tulevaisuusverstaan ohjelma

**Ensimmäinen tulevaisuusverstaas tiistaina, 18.4.2006 kello 09.00 – 15.30.
Helsingin Yliopisto, päärakennus**

09.00 - 09.15	Aamukahvi
09.15 - 09.45	Johdatus tulevaisuusajatteluun: tulevaisuusverstaaiden rooli ja tavoitteet Kansallisessa tietoyhteiskuntastrategia-prosessissa. Projektijohtaja Olli Hietanen, Turun Kauppakorkeakoulun Tulevaisuuden tutkimuskeskus
09.45 - 11.00	Yleiskeskustelu: Mikä on muuttunut edellisen tietoyhteiskuntastrategian laatimisen jälkeen? Tutkimusjohtaja Jari Kaivo-oja, Turun Kauppakorkeakoulun Tulevaisuuden tutkimuskeskus.
11.00 - 12.00	Lounas
12.00 – 13.45	Ryhmätyö 1: Tulevaisuuspyörä tietoyhteiskuntastrategian laatusanoista ja tunnistetuista muutostekijöistä.
13.45 – 14.15	Iltapäiväkahvi
14.15. – 15.15	Ryhmätyö 2: Tulevaisuustaulukon laatiminen (tulevaisuuspyörän pohjalta)
15.15 – 15.30	Yhteenveto, seuraavan tulevaisuusverstaan II (24.5.) alustaminen ja ensimmäisen verstaan päättäminen.

Ennakkomateriaaliksi koostetaan materiaalipaketti, joka esittelee näkökulmia kansalliseen ja kansainväliseen tietoyhteiskuntakehitykseen.

Verstaaseen kutsutaan tietoyhteiskuntaneuvoston ja jaostojen jäsenet sekä myös muita toimijoita (mm. tutkimuslaitoksista ja yrityselämästä)

Liite 2. Toisen tulevaisuusverstaan ohjelma

**Toinen tulevaisuusverstaas keskiviikkona, 24.5.2006 kello 09.00 – 15.30.
Säätytalo, sali 15 (Helsinki).**

09.00 - 09.15	Aamukahvi
09.15 - 10.00	Yleiskeskustelu ensimmäisen tulevaisuusverstaan tuloksista. Projektijohtaja Olli Hietanen ja Tutkimusjohtaja Jari Kaivo-oja, Turun Kauppakorkeakoulun Tulevaisuuden tutkimuskeskus
10.00 - 11.00	Ryhmätyö 1: Tulevaisuustaulukon viimeistely
11.00 - 12.00	Lounas
12.00 – 13.45	Ryhmätyö 2: Tulevaisuuskuvioiden, skenaarioiden ja vision/visioiden määrittäminen tulevaisuustaulukon avulla
13.45 – 14.15	Iltapäiväkahvi
14.15. – 15.15	Ryhmätyö 3: Toimenpide-ehdotusten muotoileminen
15.15 – 15.30	Yhteenveto ja toisen verstaan päättäminen

Ennakkomateriaalina jaetaan väliraportti ensimmäisen tulevaisuusverstaan tuloksista (tulevaisuuspyörät ja alustava tulevaisuustaulukko, tunnistetut muutostekijät yms.)

Verstaaseen kutsutaan tietoyhteiskuntaneuvoston ja jaostojen jäsenet sekä myös muita toimijoita (mm. tutkimuslaitoksista ja yritys-elämästä)

Tulevaisuusverstaaiden tulokset arvioidaan ja arvioidaan myöhemmin kyselyllä, jossa myös jatkotyöstetään ja roolitetaan toimenpide-ehdotuksia.

Liite 3: Tiivistetty keskustelu Suomi-ilmion (luvun 2) tulevaisuuskuviin liittyvistä kultahipuista ja riskeistä

Luova tietoyhteiskunta: Small Innovation Fund (SIF) tukijärjestelmä ja Finn living lab	
Mitkä ovat tämän tulevaisuuskuvan kultahiput – positiiviset perusajatukset ja ydinasiat, jotka tulisi ottaa kansallisessa tietoyhteiskuntastrategiasa huomioon?	Mitkä ovat tämän tulevaisuuskuvan epäkohdat, riskit yms. negatiiviset ydinasiat, jotka tulisi ottaa kansallisessa tietoyhteiskuntastrategiasa huomioon?
<p>Positiivinen perusajatus on mikro- ja pienyrittäjyyden merkitys suurimpana uustyöllistäjänä.</p> <p>Tutkimuksessa myös kaupallinen ja soveltava tutkimus saa arvoa (toivottavasti ei kuitenkaan perustutkimusta hyläten)</p> <p>Julkisen sektorin, yritysten ja kansalaisyhteiskunnan yksituumaisuus</p> <p>Euroopan unionin uudistuminen</p> <p>Julkisen sektorin toimijat pilotoijia</p> <p>Suomi aktiivisena toimijana ja taitavana verkottujana</p> <p>Koulutusjärjestelmän laadukkuus</p> <p>Palveluiden tuottamisen uudistus onnistuneesti.</p> <p>Uudistettu akateeminen pätevyys, lue; kansainvälisen huipputason yliopiston perustaminen Suomeen vuoteen 2015 mennessä.</p> <p>Kaupallisten tuotteiden ja patenttien merkitys nousee yhä enemmän, samoin tekijänoikeudet.</p> <p>Korkeatasoinen osaaminen ja hyvä yleissivistys, jotka luovat pohjaa kansainväliselle vaikuttamiselle ja kanssakäymiselle.</p> <p>Innovaatio-osaamista ja jatkuvan parantamisen ideaa tulisi tukea, samalla kun tuetaan koulutusta ja tuoteistusta.</p>	<p>Puuttuu wow feelis....Helinä....</p> <p>Unohtaa pääasian = kansakunnan hyvinvoinnin ja tasapainoisen kehittymisen. 5 miljoonalla asukkaalla ei maailmoja valloiteta & erittäin hyvä niin. Suurin osa Suomea on globaalia peräkyllää, mikä voi olla vahvuus sekini.</p> <p>Siis ei kai kukaan jaksaa ottaa näitä "muuttuneet Finn Living Labs-toiminnan proaktiivisiksi toimijoiksi"-lauseita tosissaan? Kuinka moni suomalainen edes luulee tietävänsä, mitä noilla käsitteillä halutaan sanoa?</p> <p>Paljon kultahippuja, niiden mahdollistamiseen tarvittavaan yksimielisyyttä ja resursseja ei ole.</p> <p>Liian lyhyt aika vuoteen 2015, jotta näin suuri muutos varsinkin rahoitusjärjestelmissä saataisiin aikaiseksi. Samoin Suomen täysin kalkkeutunut vanhanaikainen yliopistojärjestelmä ei nopeasti muutu akateemisten julkaisujen määrää laskevista laitoksista, innovaatioiden kehdoiksi.</p> <p>Jos koululaitos ei jo anna ko. valmiuksia, ei ole paljon tehtävissä niin, että vaikutukset tuntuisivat vuonna 2015. Sen vuoden 25-vuotiaat ovat nyt jo lukiossa.</p> <p>Varsinainen innovaatiotoiminta tapahtuu yrityksissä ja yritysten toimeksiantojen perusteella tutkimuslaitoksissa. Varsinaisia innovaatioita ei juurikaan tule yliopistoista ja jos tuleekin, niiden "markkinoiminen" tulee kuitenkin tehdä ensiksi yrityksille.</p>

<p>Palveluinnovaatioiden huomioiminen, yrittäjävetoisuus ja yrittäjyyden arvostus, SIF koulujen proto- ja pilottiyritysten kasvu...</p> <p>Pieni on kaunista ja siitä voi kehittyä suurta ja komeaa. Uusia kultajyviä löytyy myös kulttuurin ja viihteen piiristä, ei vain teknologia- ja palvelusektorilta.</p> <p>Pk-yrityskentän tukeminen korkeakoulujen osaamisen kautta, rahoitusjärjestelmän muokkaus palvelemaan pk-yrityskentää suuryritysten lisäksi.</p> <p>Luovuusyhdistysten innovaatiokykyyn luottaminen Yrittäjyysaktiivisuuden kehittäminen jo kouluasteelta lähtien. Uudet rahoitusmallit, joissa annetaan enemmän vapautta eri innovaatioverkostojen luovuudelle ja innovaatiokyvyille liiallisen rahoittajaohjauksen sijaan.</p> <p>Living labs -konsepti, jossa testausta todellisella kohdejoukolla nopeutetaan.</p> <p>Small Innovation Fund olisi hyvä juttu koska kentällä muhii paljon hyviä ideoita, joita ei kuitenkaan saada vietyä läpi rahoitusohjelmien kankeuden, byrokraattisuuden, hitauden ja suuriin hankkeisiin keskittyvän rahoituspolitiikan vuoksi. SIF:n ei kuitenkaan tarvitsisi korvata aihakumallia vaan tulla sen rinnalle - kai Teikesissäkin jotain osaamista on ja aihakumallella joku rooli? Ehkä aihakua ja SIF'ia voisi kokeilla rinnakkain ja katsoa kumpi tuottaa enemmän uusia ideoita? -PK-yrityksille ja yksilöille SIF'in pitäisi kuitenkin olla kutakuinkin 100% tukirahaa, koska etenkin Pohjois-Suomessa PK-yritysten osallistuminen tutkimus- ja kehittämishankkeisiin estyy a) omarahoitusvaatimuksen b) de minimis-määräysten ja c) riihikuivan rahan vaatimusten vuoksi - jos hyväksyttäisiin edes oma työ 100% omarahoitukseksi pk-yrityksiltä, se auttaisi yritysten osallistumista T&K-hanketoimintaan. Yliopistojen osallistuminen taas estyy sen vuoksi, ettei niillä ole olemassa EU-rahoitukseen kelpaavaa omarahoitusta tai jos on, sitä ei valtion ja EU-sääntöjen mukaan saa käyttää. Tällä hetkellä hanketoiminta keskittyy ammattikorkeakouluihin ja yliopistot nyhräävät itseensä sulkeutuneina omia tutkimuksiaan ja tuottavat paperia hyllyyn ei-kenenkään-luettavaksi. Entä työttömien mahdollisuus käyttää näitä rahoja? Eikö pitäisi olla incentiivejä joilla akateemiset työttömätkin aktivoidaan hakemaan luovusrahoja ja kenties siirtymään työelämään takaisin?</p>	<p>Miten saada yritykset innovoimaan markkinoita varten eikä tukirahoitusorganisaatiota varten? Pystyykö tukibyrokratia onnistuneesti ohjaamaan innovaatiotoimintaa vai tarvitaanko siihen aidompi ja kovempi kilpailuympäristö (vrt. tilanne USA:ssa)?</p> <p>Riskinä on, ettei kehitetä organisaatioiden johtamisjärjestelmiä vastaamaan innovatiivisen tietoyhteiskunnan vaatimuksia eikä pureta eri organisaatioiden mahdollisuuksia vahtia omaa reviiriään ja perinteisiä valtarakenteita.</p> <p>Riskinä on villi anarkistinen verkostuminen, jossa enemmistövalta nujertaa erilaiset yksilöt.</p> <p>Ok, hyvä jos on yrittäjyyttä ja innovaatioita ja tuotetaan solkenaan protoja, mutta milloin ja miten Suomessa opitaan kaupallistamaan ne protot ja tekemään niistä kestäväää ja kannattavaa liiketoimintaa? Eihän se lapsikään elä jos se vaan synnytetään - sitä on hellittävä ja vaalittava aikuiseksi asti ja vielä sen jälkeenkin.</p> <p>"Yliopistomaailmassa innovaatiotoiminnan esteeksi tiedostettiin akateemisen meritoitumisen ylikorostaminen aitojen innovaatioiden kehittämisen sijaan" - ei kai yliopistojen tehtävä ole vain innovaatioiden kehittäminen? Tämä on paljolti nykymalli, jossa perustutkimuksesta on luovuttu.</p> <p>Varsinaisena riskinä näen yliopistomaailman jäähmeyden hyväksyä akateemisen meritoitumisen purkamisen. Voi olla melko vaikeaa saada yliopistoon professorin virkaan henkilöä, joka ei ole väitellyt, mutta joka on ollut luova ja innovatiivinen omassa työssään ja siten osoittanut pätevyytensä. Myös rahoituskanavien, Tekes ym., kehittäminen tukemaan innovatiivisuutta ja hakumenettelyjen helpottaminen, voi olla vaikeaa.</p> <p>Yliopistolähtöinen ajattelumalli, jossa puhutaan vain yliopistomaailman innovaatiotoiminnasta sekä ammatillisesta ja yliopistokoulutuksesta. Lähtökohdan mukaan meidän tulisi tulevaisuudenkuvassamme palata malliin, jossa on erikseen ammatillinen koulutus sekä yliopistolaitos ja mahdollisesti lakkauttaa ammattikorkeakoulut tai sulauttaa ne yliopistoihin. Tulevaisuudenkuvaa on vaikea määrittellä, jos edes nykytilannetta koko Suomea kattavan korkeakoulutuksen dualimallista ei oteta huomioon.</p>
---	---

<p>Small Innovation Fund-järjestelmä ei ole minulle tuttu. Jos sillä on jo jokin merkitys, en sitä tiedä. Toisaalta tunnen USA:ssa käytössä olevan SBIR-järjestelmän (Small Business Innovative Research), mikä tuntuu hyvältä. Siinä toimintamallina on, että valtiolliset organisaatiot eivät ala itse kasvattaa omia kehitysosastojaan, vaan ostavat kehitystyön yrityksiltä. Kehitystyön aihe voi olla todella haastava ja vaatia keksimistä ja hyvää onnea, eikä takuita onnistumisesta ole. Mutta jos yritys onnistuu toimittamaan projektissa tavoitteeksi asetetun asian, sen pääsee toimittajaksi ja sitä myötä kasvuun. Ellei se onnistu, yritys on kuitenkin oppinut ja vahvistunut. Se on kaikkien etu, ei se että valtiollinen organisaatio itse tutkii asiaa virkamiestyönä. Yrityksille luodaan sellainen tutkimusprojektien virta, mikä ruokkii niitä riskinottoon ja samalla tarjotaan ensimmäinen asiakaskuntakin.</p> <p>7.puiteohjelman tehokas hyödyntäminen yhteistyössä eri toimijoiden kesken - hyödyttää aidosti muitakin kuin vain yliopistojen tutkimusyksiköitä...</p> <p>Hyvinvointipalveluiden laatu ja läheisyys.</p> <p>Murros on meneillään ja julkisen sektorin kilpailukyky nousee entistä tärkeämmäksi hyvinvointitekijäksi.</p> <p>Tämä on SuomiOnnela, jonka hanget hohtavat ja jossa aina paistaa aurinko? Koulutusjärjestelmän laadukkuus ja palveluiden tasapuolinen tuottaminen ovat positiivisia perusajatuksia. (-5605357)</p> <p>Kultahippuina voidaan pitää tavallisen kansalaisen hyvinvoinnista huolehtimista ja palveluiden järjestämistä.</p> <p>Julkisen sektorin, yritysten ja kansalaisyhteiskunnan yhteistyö on tärkeää, tosin siihen yhteistyöhön pitäisi lisätä myös koulutus/tutkimus. Ydinasiana ovat myös hyvinvointia edistävät innovaatiot, joille kyllä riittää myös globaaleja markkinoita Palvelujen ihmisläheisyys (ja ihmislähtöisyys) hyvää.</p> <p>Julkisen sektorin, yritysten ja julkisen sektorin hyvä yhteistyö: valtio otti aktiivisen roolin pilotoijana ja julkisen sektorin organisaatiot ovat muuttuneet Finn Living Labs-toiminnan proaktiivisiksi toimijoiksi, jotka tietoisesti kehittävät hyvinvointia edistäviä innovaatioita.</p>	<p>Proto- ja pilottiyriytysten sekä muiden yrittäjyyttä kannustavien toimenpiteiden tulee kattaa kaikki koulutusasteet, myös korkeakoulu, koska yritysaktiivisuus on ollut pienintä korkeakoulutuksen saaneilla.</p> <p>Akateemista meritoitumistakin tarvitaan, mutta sitä pitäisi rohkaista suurempaan poikki-/monitieteisyteen kapean alan syvällisen tiedon tuottamisen ohella. Usein innovaatiot ovat olemassa olevan tiedon uudenlaista yhdistämistä. Kumpaakin näkökulmaa tarvitaan.</p> <p>"Koulujen proto- ja pilottiyriytiset"? Akateeminen spin off tutkimuksen pohjalta ilman kytkentää todelliseen markkina-tarpeeseen ei onnistu. Ei se ole itseisarvo. Pikemminkin jos VTT tai korkeakoulu itse perustaa yrityksen, se on osoitus siitä että oikea yritysmaailma ei ko. asiassa näe liiketoiminnan aineksia. Kyllä ne nuo osaajat muussa tapauksessa haluaisivat palkata.</p> <p>Ajatusmallina kiehtova, mutta tällainen edellyttää kumppaneita kansainvälisesti joskin niin, että toimimme vision mukaan kansallisesti itsekkäästi.</p> <p>Suomi on vaarassa pudota kehityksen kelkasta, kun uudet nousevat kansakunnat rynnistävät. Voittajat voivat tulla mistä tahansa, ei välttämättä ollenkaan traditionaalisista suunnista.</p> <p>Yritysmaailmassa on vähän luottamusta julkiseen sektoriin ja yhteiskunnan tahtoon viedä asioita eteenpäin politiikan keinoin.</p> <p>Menestysstrategia tuskin voi rakentua etujen turvaamisen ja kustannussäästöjen toiminta-ajatukselle. Tarvitaan liikeideaa ja näkemyksiä haluttavasta tulevaisuudesta. Tarvitaan liikettä.</p> <p>"Koulutusjärjestelmä onnistuttiin pitämään kansainvälisesti laadukkaina"... kuvaa tietynlaista passiivista asemien säilyttämisen tavoitetta. Kuitenkin koulutukseen ja koulutusjärjestelmään kohdistuu suuret muutospainet, jos tietoyhteiskunnan eväät aiotaan täysimääräisesti hyödyntää. Lauseeseen tulisi lisätä tavoitteellisuutta: Suomen koulutusjärjestelmää on kyetty muuttamaan tietoyhteiskunnan vaatimuksia vastaavaksi siten, että se on kansainvälisessä vertailussa huippuluokkaa ...</p> <p>Kuinka koululaitos trimmataan maailmanvalloituskuuntoon, kuka maksaa entistä</p>
--	---

<p>Living labit hyvä ajatus, erityisesti koko Pohjois-Suomi on sitä ; pitää tunnistaa omat strategiset living lab - linjauksensa ja satsata niihin - ja valtion tukea vahvasti alueellisia linjauksia ja niiden kansainvälistämistä; kansainvälisen rahan houkuttelussa Suomeen ja alueille tarvitaan valtion sparrausta.</p> <p>Tutkimusyksiköt toimivat globaalissa verkostossa ja tuotteet/palvelut kaupallistuvat.</p> <p>Hienosti kuvattu julkisen sektorin rooli uuden toimintatavan edistäjänä. Living labs toiminta todellisissa käyttöympäristöissä toteutettavana palveluiden kokeilualustana on tärkeitä hyödyllisille innovaatioille, joiden avulla voidaan luoda menestystä ja kasvattaa edelleen hyvinvointia.</p> <p>Valtio otti aktiivisen roolin pilotoijana. Ajatelkaa miten teletoiminta nousi Suomessa suuresti Posti-Telen kaukonäköisen investointi- ja T&K-strategian johdosta. Nokia sai hyvän kasvuympäristön ja jatkoi sitten myöhemmin toki siitä omin ansioin. Ks. esim. ETLA:n tutkimusraportti, kirjoittajana Olli Martikainen. Tämä on Posti-Telen osalta nyt Suomen kannalta loppu kun ruotsalaiset saivat Soneran. Mutta sama voidaan tehdä uudestaan, ja myös muilla toimialoilla ja muissa yritysklustereissa. Valtio lyhytnäköisen tinkijän roolista aktiivisen strategian tekijän rooliin. Siinä on suomalaisille mahdollisuus tehdä valintoja, mitkä ovat erilaisia kuin kilpailijamaissa ja vaikeata toteuttaa, koska konsensusta ei niissä saada aikaan.</p> <p>Living Lab on mielenkiintoinen asia ja suomalaisuuteen sopiva kun ollaan aina innostettu teknologioista.</p> <p>Luovuus on luonteeltaan anarkistista. Sitä ei juurikaan voi johtaa ylhäältäpäin, mutta sille voi luoda edellytyksiä mm. rakentamalla sallivaa ja luovuutta arvostavaa arvomaailmaa ja toimintakulttuuria.</p> <p>Tukiverkostot. Yksin saa harvoin suuria aikaan... uudenlaiset verkkoyhteisöt ja arvoa luovat verkostot...</p> <p>Yhdessä tekemisen ja prosessimaiseen toimintaan perustuva työskulttuurinen kehitys. Työyhteisöissä tapahtuva oppiminen ja yritysten ml. pk-yritykset ja mikroyritykset verkottuminen.</p>	<p>vaativamman koulutoimen kaikki kulut, kuka menee enää kouluun töihin, onko se päteviä ja taitavia ihmisiä houkutteleva työpaikka, mistä opettajat saavat ammattitaidon maailmanvalloitusopetukseen, kuinka koululaitos saadaan interaktiiviseen vuorovaikutukseen maailmanvalloittajien kanssa, kuinka meillä kaupallistetaan kun riskiraha pakenee maasta...?</p> <p>Epäilen voiko koululaitos tosiaan tuottaa tällaisia luovia ja sosiaalisia yksilöitä? Maakunnallista nysväämistä (pitääkö olla näin negatiivinen?) ei saa kuitenkaan lannistaa, kaikki hyvä ja luova ei synny pelkästään keskuksissa, vaan myös pienissä pajoissa kyllä, kunhan siihen annetaan mahdollisuus. Esimerkiksi maailmalle levinnyt hevimusakin on pääosin maakunnissa syntynyttä!</p> <p>”Erityisesti soveltavan tutkimuksen osalta akateemista pätevyyttä arvioidaan vahvasti uudistuden kannistena, kaikilla patenttien tuotannon kautta.” Tähän en usko ollenkaan. Soveltavaa tutkimusta kaivattaisiin, mutta tasokasta, kansainvälisestäkin arvostettua tutkimusta, joka samalla tukisi kaupallista tuotantoa, tuskin tapahtuu. Todellisuudessa koulutuksen taso on jo runsaan kymmenen vuotta merkittävästi laskenut, vaikkakin maisterinarvoja ja sitäkin ylempiä on tullut runsaasti. Koulutuksen putkimaisuus ja ajan lyhentäminen heikentävät myös laaja-alaista kehittämistä soveltavaksi tiedon jakajaksi, osaajaksi ja kehittäjäksi.</p> <p>Patentit ja kaupalliset tuotteet on nostettu kaapin päälle. Hyvä näin, mutta onko unohdettu kulttuuristen sisältöjen luovat tekijät esim. musiikin ja elokuvan alueella? Ilman luovia sisältöjä elämä on tylsää. Ilman arvostusta ja toimivaa korvausjärjestelmää ei synny ammattimaista sisältöä.</p> <p>Perustutkimus on jäänyt rappiolle, ei ymmärretä, että innovaatiot poikivat perustutkimuksesta.</p> <p>Perustutkimukseen on aina myös panostettava, ilman sitä ei ole huippuyksiköitä, pelkkä LivingLab -meininki ei riitä.</p> <p>Epäkohta on akateemisen tutkimuksen pätevyyden mittaaminen ainoastaan patenttien ja kaupallisuuden perusteella. On aloja ja tutkimusaiheita, joiden kaupallistaminen on vaikeaa tai täysin mahdotonta, mutta jotka sinänsä ovat arvokkaita kansallisen identiteetin tai tieteen kehittämisen kannalta.</p>
---	---

<p>Tekijänoikeusjärjestelmän perusteellinen muuttaminen siten, että (a) oikeudet suojataan hyvin ja samalla (b) mahdollistetaan ostetun aineiston monipuolinen käyttö kaikissa jakelukanavissa ilman, että joka kerta pitää kysyä, sopia ja maksaa.</p> <p>Innovaatiojärjestelmä normaaliksi osaksi toimintaa, jatkuva tekijöiden kannustaminen omien prosessien tarkkailuun ja parannusten tekemiseen sekä uusien ratkaisujen kehittämiseen avoimin silmin ja mielin.</p> <p>Lähes kaikki työntekijät ovat jo enemmän tai vähemmän muuttuneet tietotyöntekijöiksi ja tiedon merkitys minkä tahansa palvelun laadun varmistajana ja edelleen kehittäjänä kasvaa. Tämän vuoksi jokaisen työntekijän mahdollisuus osallistua innovaatioprosesseihin kasvaa.</p> <p>Positiivista: Luovuuspotentiaalin laaja hyödyntäminen. Luovuudelle ja muutoksille suopea ilmapiiri ja tätä tukevat johtamiskäytännöt. Avoimuus luovuuden ja kehittämisen lähtökohtana.</p> <p>Tämän tulevaisuuskuvan positiivisena puolena voidaan pitää johtajien saamien optioiden purkamista ja siirtymistä luovuusoptioihin, jolloin tullaan palkitsemaan taitavuuden ja lahjakkuuden mukaan eikä hierarkkisen aseman mukaan. Myös luovuuslommat ovat todella hieno keksintö.</p> <p>Yhteiskunta on siis tajunnut, että luovuus ei elä stressissä vaan luovassa joutenolossa. Innovatiivisuuden muuttuminen arkipäiväiseksi, jokaisen kansalaisen tavoittelemaksi asiaksi on todella suotavaa.</p> <p>Laaja-alainen luovuuden tehostaminen on tärkeämpää kuin vain huippuosaajiin panostaminen. Kultahippuna on myös yksilöiden luovuuden korostaminen ja tehostaminen sekä luovuuden kannustaminen/palkitseminen. Tulevaisuuskuvassa on oleellista yritysälähtöisyys, joka turvaa koko Suomen pk-yrityskentän kehittämisen sen sijaan että meillä olisi huippuosaamiskeskuksissa huippuosaamisyrityksiä. Hyödykkeiden / palvelujen / tuotteiden käyttäjystävällisyys, käyttäjäälähtöisyys ja käyttäjien arkipäivään soveltaminen on myös oleellista. Reaaliaikaiset neuvotteluyhteydet ovat välttämättömiä, mutta on huomioitava, että ne eivät ole vain johdon ja työntekijöiden välisiä eikä myöskään organisaation sisäisiä. Ei pelkästään johto operoi eri puolella maapalloa vaan tilanne saattaa olla päinvastainen: johto kotimaassa ja työntekijät / kumppanit maailmalla.</p>	<p>Olisikin syytä korostaa akateemisen tutkimuksen mittaamista erilaisilla mittareilla huomioiden tutkimuksen ja tieteen eri alojen erilaisuus. Teknisillä aloilla kaupallistaminen voi olla helppoa, mutta jo lääketieteellisellä puolella yksittäinen tutkimus hyvine tuloksineen ei vielä välttämättä johda patentteihin tai kaupallistamiseen. Taide- ja yhteiskunnallisella puolella tällaisen kriteerin vaaliminen tappaa koko tieteen ja sen tutkimuksen.</p> <p>Perustutkimus ja soveltava tutkimus on vääränlainen jako. Perustutkimuksen sijaan pitäisi puhua perusteellisesta, pitempiaikaisesta ja tieteellisestä tutkimuksesta, jota tehdään soveltavan tutkimus- ja kehitystyön rinnalla</p> <p>Tulevaisuuskuva on aika akateemislähtöinen. Yritykset on mainittu vain yhteistyökumppaneina sekä mahdollisesti kaupallisten tuotteiden hyödyntäjinä. Tutkimus- ja kehitystoiminnassa tulisi huomioida koko korkeakouluverkostomme (yliopistot ja ammattikorkeakoulut) sekä myös ammatillisten taitojen kouluttajien kehityspanos.</p> <p>Kansainväliset teknologia- ja yritysprosessit on niin nopeita ettei Suomen jämmeä byrokraatiakoneisto ehdi reagoimaan niihin; koskee sekä EU-ohjelmien toteutusta että maakunta- ja valtionhallintoa; jos maakunnissa havaitaan ongelma tai mahdollisuus, valtiolle se menee perille vasta 5-10 vuoden kuluttua jolloin sillä ei tee enää mitään; valtio ei edes tajua että maakunnissa asuu järkeviä ihmisiä, yrityksiä ja korkeakouluja, joiden kuuluukin olla siellä; valtio luulee että kaikki älyllinen toiminta Suomessa on Espoossa vaikka muualta katsoen se on tasan toisinpäin.</p> <p>"Kaikille" kuuluvien luonnonvarojen/geeniin yms. liiketaloudellinen hyödyntäminen luovutetaan joillekin tietyille henkilöille patenttien yms muodossa.</p> <p>Living Lab-verkostoa ei itse asiassa haluta, sillä se paljastaisi armotta, onko tutkimuksesta oikeasti hyötyä vai ei. Turvallisempaa on jäädä tilaan, missä tutkimus tuottaa papereita. Julkisen vallan päättäjät eivät näe, mikä mahdollisuus pilotoijana olisi.</p> <p>Virkamiehet eivät pysty tähän, ja virkoihin ei nimitetä yritystaustaa omaavia ihmisiä jotka pystyisivät. Jakopolitiikka ja virheiden välttämisen korostaminen jatkuu sen sijasta, että keskityttäisiin luomaan sitä jaettavaa ja hyväksyttäisiin innovointiin liittyvän usein takaiskujakin.</p>
--	---

<p>Neuvotteluyhteyksien sijasta olisi tärkeämpää puhua luovista yhteistoiminnallisista yhteyksistä, jotka tukisivat kansainvälisiä luovia verkostoja. Tällaiset verkostot olisivat organisaatioiden sisäisiä kehittämisverkostoja tai ulkoisia asiantuntijaverkostoja. Korkeakoulut ja tutkimuslaitokset voisivat toimia molemmissa verkostoissa innovaatiokonsultteina.</p> <p>Tekijänoikeuslainsäädännön - tai vielä laajemmin, koko IPR lainsäädännön - kehittäminen ja muuttaminen on tärkeää. Sen oikeampi paikka olisi vaikka KTM opetusministeriön sijaan. Silloin päästäisiin myös yhdistämään luovuutta kaupallisuuteen tehokkaammin; onhan myös Tekes osa KTM:tä. Innovaatiojärjestelmän tai sen kaltaisen toiminnan saaminen osaksi työtä on iso ja tärkeä asia; se vaatii kuitenkin tukeen uusia toimintamalleja, esim. monialaisen palvelukehitysprosessin, jossa alkaen innovaatioiden työstämisestä kaupallistamiseen saakka mukana ovat kaikki tarvittavat näkökulmat vuorovaikutuksessa. Tämä on erittäin iso haaste; eri näkökulmien edustajien kesken edes yhdessä organisaatiossa yhteisen kommunikaatiotavan luominen, niin että ihmiset aidosti ymmärtävät toisiaan kestävä kauan! Myös vuorovaikutteinen johtamismalli näyttää kiinnostavalta, kunhan siinä pidetään mukana inhimillinen aspekti, ei e-mail johtamista, joka taas helposti johtaa tosi ikäviin tilanteisiin.</p> <p>Ihmislähtöisyys. Yhdessä tekeminen. Työyhteisöjen toimivuus. Radikaalit uudistukset rakenteissa. Maapallon näkeminen suomalaistenkin työmaana. Elitismien vähentäminen ja kaikkien hyvinvoinnin lisääminen. Työntekijöiden ottaminen aidosti mukaan menestyksen rakentamiseen. Pk-sektorin verkottuminen. Luovuuteen kannustaminen ym. ym.</p> <p>Huippuosaajien kotiuttamisohjelma. Esim Israel ja Irlanti ovat tehneet varsinaisen kansantalouden ja osaamisen nousuun johtaneen sukseen kotouttamalla muissa maissa olevan sivistyneistönsä ja korkeasti koulutetun asiantuntijaväkönsä takaisin kotimaahan; Irlantiin se toi USA:sta huomattavat määrät pääomia ja strategisesti tärkeää riskirahaa joka johti kukoistavan ja kansainvälisen ICT-sektorin syntyyn; Suomestakin on viimeisen 100 vuoden aikana siirtynyt USA:han, Kanadaan, Australiaan, Ruotsiin ja muihin maihin satoja tuhansia ihmisiä, koko ulkosuomalaisten määrä tällä hetkellä noin 1,3 miljoonaa joiden joukossa on varmasti kyvykkäitä ja ansioituneita ihmisiä ja</p>	<p>Se on hyvin niukka. Hyvinvointiin vaikuttaa myös kulttuuri, joka on jäänyt tässä vähemmälle. Juuri tietoteknologialla voitaisiin löytää maailmalta uusia malleja toimia. Myös pienet kohderyhmat löytäisivät toisensa paremmin.</p> <p>Myös tässä Living Lab asiassa on eettiset kysymykset otettava huomioon. Esimerkiksi kuinka pitkälle voidaan soveltamiskokeilut ulottaa ihmisten elämään? Päätäjät tai perinteisen tutkimuksen edustajat eivät näe tätä tarpeellisena.</p> <p>Suomen tulee hoitaa ensinnä omat asiansa hyvin...Ajatus ja energia suunnataan maailmanvalloitukseen ja oman maan asiat jäävät hoitamatta...</p> <p>Tulevaisuuskuva on liian kaksijakoinen ja vain menestyviä tukeva. Eikö tavisten haaveet ja toiveet ole mitään?</p> <p>Tulevaisuuden kuvassa on esitetty kansalainen liian optimistisesti luovana ja aikaansaavana. On kuitenkin huomioitava, että Suomessa on paljon syrjäytymistä, mikä tuntuu lisääntyvän kiihtyvällä vauhdilla. Suomeen on muodostumassa nopeasti voimakkaat luokkaerot, jotka aiheuttavat jännitteitä ja ristiriitoja. Toisaalta tukiverkostoina esitettävät rahoituskanavat ovat jo tällä hetkellä ehtymässä ja hyvät, luovat ideat ja projektisuunnitelmat joudutaan hautaamaan niukkojen rahoitusresurssien vuoksi. Tukiverkostoista on täysin unohdettu henkiselällä tasolla tapahtuva tuki, jota ennen kaikkea luova henkilö, joka myös samalla on kehittänyt herkäksi ja haavoittuvaksi (luovuuden eräs ja tärkeä ominaisuus), tarvitsee kipeästi. Tulevaisuuskuva onkin liian kova ja tekninen. Myös henkisiä arvoja ja voimavaroja olisi huomioitava.</p> <p>Tulevaisuuskuva on kovin teknologiapainotteinen ja akateeminen; todellinen tekeminen ja elämänmakuinen kansalaisten oma ruohonjuuri-toiminta ei korostu. Kansalaiset Living Labin passiivisia "koekaniineita"?</p> <p>Ihmisen unohtaminen kokonaan: tulevaisuuskuvasa ajetaan hyvää tarkoittaen käärmettä pyssyyn. Tämän mallin voisi ristiä "management by Excel-malliksi" - eli ylhäältä päin osoitetuilla teknokraattisilla laskelmilla kuvitellaan muutettavan ihmisten maailmaa ja todellisuutta.</p> <p>Kunnianhimoinen ja oikea tavoite on pyrkiä suoraan maailmalle. Samalla ei kuitenkaan saa unohtaa</p>
--	---

<p>heillä ja heidän verkostoissaan vaikutusvaltaa, yritys- ja tutkimuskontakteja, business-rahoitusta jne.; hyvin suunnitellulla Back to the Future/Finland -kampanjalla tästä ulkosuomalaisten joukosta voitaisiin ehkä kehittää uudenlainen piristysruiske Suomen tulevaisuuden hyväksi - tietoyhteiskuntaosaamisen vientiohjelma on myös kiintoisa ajatus -- kova homma koota ja paketoita kaikki tuotteet ja organisoida kauppa mutta ajatusta kannattaa kehittää ja valtion ajaa; esim Pohjois-Suomesta löytyy paljon hyviä vientituotteita.</p>	<p>paikallistason toimintaa Suomessa. Ääripäiden Globaalit toimijat <-> paikallistoimijat) tarpeet ja vaatimukset ovat varsin erilaiset ja molemmat on pystyttävä hoitamaan.</p> <p>Riskinä on, että Suomi ei kykene toimimaan niin, että tämä saavutettaisiin EU:ssa.</p> <p>EU askarruttaa. Ei mene hyvin. Sotkeennutaan laajentumisen kanssa.</p> <p>EU ei varmaan osaa muuntautua ilman että se ensin puretaan ja rakennetaan alusta lähtien uudelleen.</p> <p>EU ei uusiudu - ei ainakaan Suomen puheenjohtajakaudella ja aloitteesta. Ei ole riittävästi vaikutusvaltaa.</p> <p>Kansallisesta tutkimus- ja tuotekehitysrahoituksesta ei saa luopua ja luulla, että EU:sta tulisi enemmän; yritysten vastuuta tutkimusvarojen osoittamisesta tulee huolehtia.</p> <p>EU ei 25-jäsenenä kehity tuolla tavalla, näin lyhyessä ajassa (vajaan 9 vuotta). Jos Palveluiden tuottaminen muutetaan aidosti kansalaista palvelevaksi, on muutoksen alettava nyt jotta 2015 olisi ajallisesti mahdollista.</p> <p>Tekijänoikeuslainsäädännön uudistamista ei pidä tehdä niin, että luovien sisältöjen tekijät kuten säveltäjät ja elokuvantekijät jäävät nuolemaan näppejään. Ilman kohtuullisia korvauksia teosten käytöstä ei synny uutta ammattimaista sisältöä. Kulttuuritarjonta yksipuolistuu ja harrastajamaistuu. Laatu hapertuu ja tarjonta näivettyy. Kilpailukykyämme luovalla alalla tukahtuu.</p> <p>Kehittäjä-/innovaatioverkostoista ammattikorkeakoulut on kokonaan unohdettu. Juuri tässä tulevaisuuskuvasa ammattikorkeakouluilla on alueellisia toimijoina erittäin tärkeä rooli koko Suomen pk-yrityskentän innovaatioiden ja luovuuden aktivoijina ja laadukkaan perustutkimuksen alueellisina soveltajina ja</p> <p>"arkipäiväistäjinä" Yliopistolaitosuudistuksen sijasta tulisi puhua korkeakoululaitoksen uudistuksesta, koska yliopisto – ammattikorkeakoulu - tutkimuslaitosverkosto on tehokkaasti hyödynnettyä erittäin vahva koko maan kattava innovaatioiden tukiverkosto.</p>
---	---

	<p>Optiojärjestelmästä luovuusoptioihin ? usko ken tahtoo; milloin on Suomessa ennenkään työntekijää arvostettu ja hänen hyvinvoinnistaan pidetty huolta? Ja kuka mitään extraa muutenkaan saa? Rahalla saa rahaa, niinhän se on, muista kiristetään ne viimeisetkin mehut, nyöri on työntekijällä jo nyt niin kireällä että tässä kuristuksessa ei varmasti synny mitään uutta.</p> <p>Kuvastaa epäinhimillistä elämää jossa kaikkien on joka paikassa koko ajan tehtävä parempaa, pitempään ja enemmän. Voisiko tyytyä inhimillisempään elämään ja nauttia siitä mitä on?</p> <p>Suurimpana uhkana on saavutetuissa eduissa kiinnipitäytyvä "eliitti" eli pienemmät ja suuremmat "ruhtinaat" optioineen, osastoineen ja osaoptimoineineen, ts. niin sanottu "ruhtinaskunta-ajattelu". Hallinnollisten instanssien ja erityisesti yliopistolaitoksen vapaaehtoinen itseuudistumisen tahto lienee myös hieman kyseenalaista sorttia em. syistä?</p> <p>Suomi on ja pysyy "kaukana kaikesta" -maana. Tätä ei saa haluttavaksi ulkomaalaisille osaajille. Lisäksi niillekin harvoille, jotka tänne tulisivat kaavaillaan parhaillaan kovia lukukausimaksuja tai arvosanamaksuja. Tämä on jo kielialueena vaikea. Lisäksi täällä on kylmää ja tämä on kallis maa. Nämä asiat tiedetään Suomesta. Osaajat lähtevät täältä muualle, maihin, jossa verotus on kevyempi, asuminen ja ruoka halvempaa, kieli kansainvälisesti tunnettu, maa enemmän "amerikkalainen": täällä tulisi olla kaikkea ilman hirveää etsimistä. Täällä tarvittaisiin myös turhamaisia terveyspalveluja kohtuuhinnalla, mutta mikään täällä ei ole kohtuuhintaista.</p> <p>Hyvinvointiklusterin taloudellinen merkitys Suomelle ei nouse kovin suureksi, sillä ko. liiketoiminta on luonteeltaan paikallista, vähintään multilokaalia. Globaali tai erittäin monessa maassa tapahtuva menestyminen ei paikallisista erityispiirteistä johtuen onnistu, vaan paikalliset kilpailijat voittavat. Hyvinvointiklusteri on vain kaunis ajatus, eettisestikin hyvältä tuntuva mutta kuitenkin vain unelma. Miten me muka tuotamme hyvinvointipalveluita tai ko. tuotteita saksalaisille tai japanilaisille, ihan oikeasti?</p>
--	---

Kilpailukykyinen tietoyhteiskunta: Digitaalisen verkostotalouden malli	
Mitkä ovat tämän tulevaisuuskuvaan kultahiput – positiiviset perusajatukset ja ydinasiat, jotka tulisi ottaa kansallisessa tietoyhteiskuntastrategiasa huomioon?	Mitkä ovat tämän tulevaisuuskuvaan epäkohdat, riskit yms. negatiiviset ydinasiat, jotka tulisi ottaa kansallisessa tietoyhteiskuntastrategiassa huomioon?
<p>Hienoja ajatuksia, mutta liian visio.</p> <p>Tarkempi fokus voisi olla eduksi. Ei kovin monta nokiaa yhtä aikaa. Muuten hyvä.</p> <p>Luottamuksen korostaminen. Jotta tämä tulevaisuuskuva toteutuu, kansalaisten ja yritysten on voitava perustellusti luottaa sekä teknologian että infrastruktuurin vakauteen, siihen liittyvän osaamiseen korkeaan tasoon ja vastuullisuuteen - sekä myös siihen että maassa noudatetaan hyvän hallinnon periaatteita ja tietoturva on korkealla tasolla. Tämä voi olla vaikea haaste moniarvoistuvassa ja yhä monikulttuurisemmassa yhteiskunnassa.</p> <p>Suomen aloittaville tai pienille yrityksille räätälöity riskirahoitusmalli on hyvä malli muillekin maille (varsinkin EU:ssa).</p> <p>Yhteistyön korostaminen tietotekniikan hyödyntäminen laaja-alaisesti ja kilpailukykyä lisäävästi käytännön sovelluksissa.</p> <p>Innovaatiojärjestelmä, jos joku osaisi kuvata vielä mitä se oikeasti tarkoittaa ja mitä sille pitäisi tehdä. Yritysten verkottuminen jos se osattaisiin toteuttaa. Toteutuessaan tämä tarkoittaa että koulutusjärjestelmä toimii ja myös koulutusjärjestelmän ulkopuolella tapahtuu merkittävää oppimista.</p> <p>Markkinointiosaaminen ja sen lisääminen on välttämätöntä kilpailukykyämme kannalta, riippumatta siitä minkälaisella toimialastrategialla mennään eteenpäin.</p> <p>Pystytty monipuolistamaan tuotantorakenteita, pystytty koulutustason huipulla ja tehostettu markkinointia.</p> <p>Suomalaisten maine rehellisinä ihmisinä ja osajina.</p>	<p>Epätodellinen, utopia.</p> <p>Luottamuksen palauttaminen on huomattavasti vaikeampaa kuin sen menettäminen.</p> <p>Yhden osa-alueen heikkeneminen riittää, vaikka muut olisivat kuinka hyvällä tolalla.</p> <p>Ylipaisunut julkinen sektori toimii muutoksen jarruna. Julkisen sektorin tulisi näyttää myös suuntaa ja vauhtia.</p> <p>Ihmisiä ei pidä digitalisoinnin tai muun tekniikan nimissä eristää toisistaan. Inhimillinen kanssakäyminen pitää ottaa yhdeksi perusjuoneksi suunniteltaessa toimintoja helpottavia ratkaisuja.</p> <p>Suomi on kansainvälisellä foorumilla niin pieni yksikkö, että isommat maat säätelevät tekniikoiden maailmalajuisista käyttöönottoa. Suomen ja pohjoismaiden standardeja on vaikea saada käyttöön maailmanlaajuisesti. Jos tämä olisi helppoa, olisi maailmassa esim. GSM:n sijasta digitaalinen NMT nykyään käytössä.</p> <p>Jaksetaanko painaa niska limassa, jos menestyksen laakereilla lepääminen on mahdollista.</p> <p>Maailmanlaajuiset terveysjärjestelmät yms. ovat vakava riski.</p> <p>Auto- ja tieliikenteen järjestelmiä ei kehitetä Suomessa eikä niitä meidän hiekkateille edes oteta käyttöön, etenkin kun Suomen valtio ei huolehdi edes Suomen maanteistä sen vertaa että saisi niihin pinnoitteet ja talvella aurattua lumet pois; eikä se hieno digitaalielektroniikka Suomen pakkasissa edes toimi. Muutenkin tänne työnnetään ulkomailta ns. talvirenkaita, jotka eivät ole pakkasia nähneetkään: ulkomailta kylmä on +12 kun Suomen pakkasennätys -54. Repikää siitä.</p>

<p>Ns. perinteinen metsäteollisuus voidaan muuntaa korkeateknologiseksi metsäteollisuudeksi ja tällöin Suomen maine innovatiivisina osaajina lisääntyy.</p> <p>Nokia on kansallinen veturi, joka vetää perässään muut IT-klusterin yritykset, synnyttää suunnattoman määrän spinoff-yrityksiä ja säteilee vaikutuksellaan koko yhteiskuntaan.</p> <p>Oppimiskyky...elinikäinen oppiminen...osaaminen...reagointikyky ja muuntautumiskyky.</p> <p>Poikkitieteellisyyttä tulee tukea niin koulutuksen, tieteen tekemisen kuin ihmisten toimenkuvienkin suhteen.</p> <p>Työntekijä keskeisenä voimavarana, matalarakenteisuus, nopeus, osaamisen jakaminen.</p> <p>Johdon, työntekijöiden ja knowledge managementin roolien tunnistaminen. Yhteistyön merkitys...jaettu osaaminen, vastaanottokykyinen organisaatio...oppiva organisaatio...</p> <p>Henkilöstön todelliset voimavarat ja osaaminen tulevat esille...Moniosaaminen, tukee yksilön osaamisen kehittymistä.</p> <p>Dynaamiset työntekijät, joita kuitenkin nykyorganisaatioissa on olemattoman vähän. Organisaatioidemme johto on pääsääntöisesti miehitetty staattisilla toisiaan tukevilla ihmisillä, jotka ovat kaikkea dynaamista vastaan.</p> <p>Yhteistyö yliopistojen ja yritysten välillä toimii... Yliopistojen ja yritysten yhteistyön tehostaminen, selkeyttäminen ym.</p> <p>Ulkomaiset yritykset ovat sijoittaneet pääkontoreitaan ja kehitysyksiköitään Suomeen.</p> <p>Palveluliiketoiminnan koulutus?</p> <p>Ensinnä eri viranomaisten erilaisten rekisterien yhteentoimivuus kuntoon.</p> <p>Yliopistot ovat suunnaton "think-tank", jonka voimavarat eivät ole riittävässä käytössä.</p> <p>Presidentin sitoutuneisuus; kansakunnan ylimmällä johdolla täytyy olla avoin, innostunut ja sitoutunut asenne.</p>	<p>Saumattomia potilasketjuja kyllä kehitetään Suomessa harva se päivä joka instituutissa mutta Suomessa riidellään niin paljon, ettei me saada mitään järkeviä järjestelmiä itsellekään käyttöön. Miten niitä sitten myytäisiin muille? Tai no onhan se ennenkin nähty, että muut maat luo kilpailukykyä Suomessa luoduilla tuotteilla mutta Suomessa ei niitä käytetä ja jäädytään kehityksestä jälkeen - ja silti luullaan että itse ollaan teknologian huippua kun olemme itse keksitty ne. Me olemme luottaneet siihen keksimiseen ja vähätelleet käyttöä, vaikka se kilpailukyky tuleekin juuri siitä käytöstä.</p> <p>Ihmisen parhaisiin arkisiin elämyksiin ei tarvita pätäkääkään tietotekniikkaa; herätäkää! Mihin tarvitaan maailmanlaajuisia saumatonta potilastietojärjestelmää?</p> <p>Kultahippuutoiminta todennäköisesti tulee epäonnistumaan, koska sitä nyt miettivät totaalisesti staattiset ihmiset.</p> <p>Yhden ilmiön varaan rakentuva markkinointi on vaarallista. Kun ilmiön vetovoima hiipuu, ollaanko tyhjän päällä? Markkinoinnin pitäisi tukeutua tuotteen/palvelun hyviin ominaisuuksiin.</p> <p>Suomen valtion pitää muuttaa suhtautumistaan koulutukseen. Mukaan pitää ottaa eri koulutustasojen osaajat ja myös tukea näiden oppimista alusta alkaen.</p> <p>Suomalaiset yritykset eivät ole markkinointiosaamisessa maailman kärjessä.</p> <p>Koululaitos ei kykene muuttumaan yhteiskunnan muutoksen vaatimaan suuntaan.</p> <p>Esteenä OAJ - jos se suhtautuu samoin koulun kehittämiseen kuin nyt, ei skenaario toteudu.</p> <p>Riskinä on panostamisen sirpaloituminen ja liiallinen "kotikutoisuus".</p> <p>Metsäteollisuutta on turha lyödä vaan se on saatava muuntumaan kilpailukykyiseksi. Automatisointiin perustuva tuotanto tulee säilymään edelleen meidän yhtenä tukijalkanamme.</p> <p>Riittääkö tähän tulevaisuudenkuvaan nykyinen johtamisen osaaminen? Luovuutta on vaikea johtaa.</p>
--	--

LIITE 3: TIIVISTETTY KESKUSTELU SUOMI-ILMIÖN (LUVUN 2)
TULEVAISUUSKUVIIN LIITTYVISTÄ KULTAHIPUISTA JA RISKEISTÄ

	<p>Suomalainen piilorasismi eli suomalaisten työntekijöiden haluttomuus oppia uutta ulkomaalaisilta - epäluottamus vierasmaalaisiin.</p> <p>Yritykset toimivat kuten ennenkin ja mittaavat ulos lyhyen aikavälin hyödyn seuraavassa kvartaalissa irtisanoen väen.</p> <p>Kyky reagoida nopeasti voi olla negatiivinen siinä mielessä, että se voi pahimmillaan johtaa yhä stressaavampaan työilmapiiriin kun työpaineet kasvavat kaikilla.</p> <p>Matalaa organisaatiota voidaan käyttää myös hiostuskeinona. Oman työn ja ajan hallinta karkaa käsistä, jos kaikki työ pilkotaan pieniksi palasiksi.</p> <p>On pidettävä huolta myös muusta kuin kulttuuri- ja kieliosaamisesta, mm ammattitaidosta lääketieteen ja teknologian yms. aloilla.</p> <p>Venäjän kielen heikko asema: on pystyttävä hyödyntämään syntyperäisiä maahanmuuttajia.</p> <p>Yrityksillä varmaan tarvitsisi olla jotakin mihinkä liiketoimintansa perustavat - tuote tms.</p> <p>Kohtuuttomat odotukset yksilön suoriutuvuudelle; tehoton ja päällekkäistä työtä tekevä joukko ihmisiä yrityksen tiloissa.</p> <p>Nykyiset staattiset ihmiset lähtevät organisaatioista vasta kulumalla eli eläkkeelle. He perustelevat asemaansa kvartaalitalouden liiketoimintavaatimuksilla.</p> <p>Kokonaisuuden huomiointi. Kaikki yritykset eivät ole vientiyrityksiä, mutta kokonaisuuden tulisi toimia.</p> <p>Ylenpalttinen tuottojen maksimointiajatus saattaa sisältää sen mielestäni vaarallisen ajatuksen, että luovuutta pitäisi /voisi jotenkin kahlita vain välittömästi tuottaviin tarkoituksiin, eikä esim. perustutkimusta tai humanistista sivistystä enää arvosteta, mikä johtaa ojasta allikkoon.</p> <p>Mittakaava ei riitä - pitää hakea kapeita kärkiä.</p> <p>Palvelusaaminen ei tällä hetkellä ole Suomen vahvuuksia. Palvelujen "tekninen" puoli osin on, mutta asiakaslähtöistä ajattelua puuttuu.</p>
--	--

LIITE 3: TIIVISTETTY KESKUSTELU SUOMI-ILMIÖN (LUVUN 2)
TULEVAISUUSKUUVIIN LIITTYVISTÄ KULTAHIPUISTA JA RISKEISTÄ

	<p>Kaikki eivät ole johtavissa asemissa tai innovatiivisia vain innovatiivisuuden vuoksi. Suurin osa suomalaisista käy töissä ansaitakseen rahaa ja palkkataso ei pysty kilpailemaan edullisempien valmistusmaiden kanssa.</p> <p>Perhe- tai yksityiselämän liittäminen kitkatta innovatiivisuuden ja nopean reagoinnin tuotantojärjestelmään on iso haaste ja vie paljon aikaa.</p> <p>Käsityö- ja muut ammattialan koulut tulisi saada mukaan visioon niin, että näissä oppilaitoksissa opiskelevillakin olisi turvattu työpaikkatulevaisuus.</p> <p>Kansallisen tiedon kokoamisprojekti tai muu vastaava kansallinen yhteinen ponnistus, joka johtaisi näin mittaviin tuloksiin, on epärealistinen.</p> <p>Yksilötason puuhastelu, akateeminen riitely ja niukkojen projektirahojen perässä juoksentelu syövät luovia resursseja.</p> <p>Miten rakennetaan kansalaisten yhteinen innovaatiofoorumi?</p> <p>Suomi on liian kaukana ja liian pieni maa jotta ym. tulevaisuuden kuva voisi toteutua. Suomella on kyky aloittaa avoin kansallisen tiedon kokoamisprojekti, jossa ovat mukana oppilaitokset, julkinen hallinto ja yritykset, mutta ongelma syntyy hankkeen toteutusvaiheessa riittämättömien taloudellisten ja henkilöresurssien myötä.</p>
--	---

Ihmisläheinen tietoyhteiskunta: Pieni on kaunista - älyarki kansalaisten ilona	
<p>Mitkä ovat tämän tulevaisuuskuvan kultahiput – positiiviset perusajatukset ja ydinasiat, jotka tulisi ottaa kansallisessa tietoyhteiskuntastrategiasa huomioon?</p>	<p>Mitkä ovat tämän tulevaisuuskuvan epäkohdat, riskit yms. negatiiviset ydinasiat, jotka tulisi ottaa kansallisessa tietoyhteiskuntastrategiasa huomioon?</p>
<p>Kehityksen lähtökohta on asiakaslähtöisyys ja siitä seuraava aito kysyntä.</p> <p>Byrokritia on kehityksen jarru. Se on tässä tiedostettu.</p> <p>Miksi jäädä odottamaan?</p> <p>Teknologian ja sosiaalisten tarpeiden yhdistäminen on onnistunut erinomaisesti toimivan julkisen ja yritystason yhteistyön tuloksena.</p> <p>Yhteispalveluajattelu on hyvä juttu - Julkiset palvelut vientituotteena.</p> <p>Verkostomaiset palvelujärjestelmät. Julkishallinnon laadun kehittäminen. Tasa-arvo ja ihmisarvo. Oman elämän hallinta.</p> <p>Yhteinen tekeminen, asiakkaan/kansalaisen/ihmisen huomiointi.</p> <p>Yhdessä tekemisen kulttuuri ja talkoohenkisyys.</p> <p>Monikanavaisuus tuo valtion kansalaisen lähelle ja toisinpäin. Välimatkaa päättäjiin nähden tulee vähentää silloin kun se on mahdollista. Kansalaisen on vaikea ymmärtää miksi TVT:tä ei käytetä silloin kun se olisi mielekästä ja mahdollista.</p> <p>Arjen palveluja saatavilla eri tavoin...</p> <p>Yhteinen vastuu muista ja itsestä: yhteisöllisyys. Yhdessä pärjäämme.</p> <p>Vientituote voi olla palvelu tai sen konsepti. Se ei meille suomalaisille vielä oikein aukea.</p> <p>...Arvot, palvelu prosesseja uudistetaan...</p> <p>Sulautetut järjestelmät ovat tulossa - julkisen hallinnon on myös herättävä tähän - Työn ja perheen yhteensovittaminen - Laaja kansalaiskeskustelu - ei teknokraattien hömpää.</p>	<p>Vaatii diktaattorin valtuudet jotta malli toteutuu.</p> <p>Loputon muutos.</p> <p>Liika julkisen sektorin painottaminen (kaikissa case-esimerkeissä sama ongelma).</p> <p>Ahneus: mikään ei voita ihmisten ahneutta. Rikkaat hamuavat aina lisää ja siinä ei asiakaskeskeisyys eivätkä muutkaan sidosryhmät paina; Lisää rahaa minulle kaikkien muiden kustannuksella. Nollasummapeli määrää.</p> <p>Koskaan ei päästä siihen että kaikki itse osaisivat päättää erilaisista palveluista joita tarvitsevat.</p> <p>Mikä on uusinta teknologiaa 2015. Tämänpäiväinenkin teknologia voisi olla hyvää oikein käytettynä. Suvaitsevaisuus ja avarakatseisuus saattaa olla ylioptimistista.</p> <p>...hankintalainsäädäntö, byrokritia, organisaatioiden jäykkyys, muuttumattomuus, ihmisten ja yhteisöjen sisäänpäin kääntyneisyys, prosessien hitaus, itsekäs toiminta,...</p> <p>Tietotekniikka voi vahvistaa yhteisöllisyyttä ja yhdessä tekemisen kulttuuria, mikäli se tarjoillaan käyttäjille ystävällisesti ja turvallisesti.</p> <p>Kovien taloudellisten arvojen alle haudataan ihmisarvot ja laadukas elämä.</p> <p>Julkishallinto, palvelut, monikanavat... bla bla blaa. Tätä kaikkea on heotto jo niin kauan mutta kun me ei saada mitään vietyä läpi ja toimimaan. Oy Suomen Sähköinen Hallintopalvelumalli Ab on liikuntakyvytön norsu jo syntyessään, ei näitä toimintamalleja ikinä läpi ajeta; kaikki sähköiset palvelut ja e-kauppa on keksitty jo yli 20 vuotta sitten mutta ei ne vaan etene kun julkishallinnon tietokoneetkin on 80-luvulta eikä ole laajakaistaa.</p>

<p>Paljon kauniita positiivisia utopioita, joiden positiiviset puolet jäävät toteutumatta negatiivisten seurauksien toteutuessa kuitenkin.</p> <p>Ubiikkivallankumous: sulautetut tietojärjestelmät on älykkäästi valjastettu palvelemaan ihmisten arkea ja vapaa-aikaa.</p> <p>Sähköiset prosessit ovat työn tuottavuuden kannalta välttämättömiä.</p> <p>Joustavat, tehokkaat ja turvalliset palvelut.</p> <p>Mielestäni "Ihmislähtöisen Tietoyhteiskunnan" positiivisena tulevaisuudenkuvana tulisi olla visio siitä, miten tieto- ja viestintätekniikan avulla palvelut helpottavat ihmisen elämää. Se antaa mahdollisuuden tavata ja olla yhteydessä läheisiin ystäviin tai muuten olla yhteisön jäsen silloin kuin haluaa ja jakaa elämyksiä heidän kanssaan. Helppo pääsy viihteeseen ja omiin elämyksiin verkon avulla tuo rikkautta elämään. Työteon joustavuus ja tehokkuus antavat lisää aikaa omille asioille. Lisää aikaa tulee myös omien asioiden hoidon (kauppa, julkiset palvelut ym.) sujuvuudesta. Tuottavuuden kasvu mahdollistama parempi ansiotaso mahdollistaa oman henkilökohtaisen, perheen ja yhteiskunnan hyvinvoinnin nousun ja sitä kautta mahdollistaa hyvän elämän. Jotta tähän päästään Ihmislähtöisen tietoyhteiskunnan visiossa tärkeämpää kuin vaatia ihmisiltä muutosta ja joustavuutta (hyvä sinällään) on pyrkiä siihen, että palvelut tuotetaan teknologian nyt salliessa ihmiskeskeisesti niin, että ihminen ja hänen tarpeensa ovat keskiössä. Haluan korostaa vielä tässä, että termit ihmislähtöinen ja usein käytetty ihmislähtöinen ovat mielestäni ajatuksellisesti hyvin kaukana toisistaan. Ihmislähtöinen tietoyhteiskunta tarkoittaa mielestäni, että tekniikka on valjastettu ihmisten käyttöön ihmiskeskeisesti ja se tulee laajojen kansalaispiirien käyttöön, jolloin vasta saavutetaan ne tuottavuushyödyt jotka tarvitaan hyvinvoinnin ja hyvän elämän pohjaksi. Ihmislähtöinen pitää sisällään ajatuksen siitä, että lähdetään ihmisten tarpeista, mikä sinällään on hyvä - mutta se ei pidä sisällään lupautta siitä, että palvelut todella tuotetaan vain ihmisen tarpeet huomioonottaen ja ihmisen tarpeita ja kykyjä ihmiskeskeisesti kunnioitten.</p> <p>Ihmisen elinkaarta tukeva koulutus, joka myös antaa hyvän pohjan elinikäiselle oppimistarpeelle. Kyky opiskella verkossa.</p>	<p>Tehdään asioita niin kuin ennenkin on tehty - urautuneet ajatusmallit – byrokritia.</p> <p>Riskinä on se että avoin ja mahdollistava yhteiskunta samaistuu markkinavetoiseen yhteiskuntaan jonka "kahleena" nähdään julkisesti säännelty palvelutuotanto. Asiahän ei ole näin (joko/tai).</p> <p>Verkottunut työtapaa ei saa johtaa työn ja vapaa-ajan täydelliseen sekoittumiseen, joka heikommin elämäänsä hallitsevien osalta kääntyy joko työttömyydeksi tai jatkuvaksi työssä olemiseksi ja loppuun palamiseksi.</p> <p>Tietosuojakysymykset: kaikki eivät halua ubia joka paikkaan...</p> <p>Kansalaisille uskotellaan jotakin, joka ei sitten lisää heidän hyvinvointia ja hyvää elämää vaan kiristää ja ahdistaa.</p> <p>Sokea luottamus tekniikkaan, haavoittuvuus...</p> <p>Kehitys ei lähde liikkeelle riittävän laaja-alaisesti ja kehitykseen vievät veturit jäävät tunnistamatta.</p> <p>Ihminen saattaa menettää jotain siitä mitä hänellä nyt on, kuten yksityisyyden tai vapauden rekistereistä.</p> <p>Älykäs teknologia, liian suuri isovelvi valvomo...</p> <p>Koko mobiilihomppa. Mihin sitä mobiiliutta oikeasti tarvitaan? Mitä järkeä on mennä kesämökkin laiturille tekemään töitä? Siinä pitäisi rentouta katsella ja kuunnella ympärilleen ja latautua. Mitä järkeä on siinä tilanteessa tuijottaa kannettavan ruutua?</p> <p>Tämä kuten edellinenkin tulevaisuuskuva on liian abstrakti ja vain ylisanoja sisältävä. Vaikea ottaa kantaa edes haluttavuuteen, koska kuva ei säväytä (kuten ei edellinenkään).</p> <p>ATK:n piti aikanaan vapauttaa aikaa ihmisille työnteosta. Kävi täsmälleen päinvastoin; työtä tehdään toki entistä tehokkaammin, mutta myös entistä enemmän.</p> <p>Muutosvistarinta on tämän tulevaisuuskuvan kannalta ehkä suurin ongelma. Vaatimus merkittävistä ja kipeistäkin uudistuksista ja muutoksista hyvinvointiyhteiskunnan</p>
--	--

<p>Kuvataan tavallisen kansalaisen pärjäämistä huippuosajien sijaan. Koulu on tuonut henkilölle valmiudet toteuttaa itseään henkilön omien kykyjen ja taipumusten yläpäässä.</p> <p>Oppimaan oppimisen valmiudet. Koulutuksessa osaamisen tunnistaminen ja tunnustaminen. Työn ohessa opiskelu.</p> <p>Sopeutuminen ja uuden oppiminen.</p> <p>Yhteisöllisyys kantavana voimana, työ ja harrastukset yhdistyvät.</p> <p>Kansalaisvaikuttaminen tulee muuttamaan merkittävästi vuoteen 2015 mennessä. Erilaiset blogit, nettiaadressit, verkkoyhteisöt tulevat muovaamaan maailmaamme aivan erilaiseksi. Edustuksellinen demokratiakäsitys muuttuu.</p> <p>Aktiivinen osallistuva kansalainen. Sosiaalinen ihminen. Verkottuminen.</p> <p>Tarina kuvastaa kokonaisvaltaista monipuolista elämäntarinaa.</p> <p>Aktiivinen varsinaisen työn lisäksi tehtävä työ saattaa lisätä kansallista kilpailukykyä jopa enemmän kuin työsuhteessa tehty työ. Mietittävää on, miten ihmisen perustoimentulo tapahtuu jos omat projektit muuttuvat täyspäiväiseksi hyväntekeväisyydeksi.</p> <p>Työn ja vapaa-ajan yhteensovittaminen siten, että ne tukevat toisiaan.</p> <p>Vertaisverkot ja keskustelupalstat auttavat ihmisiä selviytymään eri elämän osa-alueilla.</p> <p>(ylempään) koulutukseen tulisi ottaa mukaan kansalaisvaikuttamisen ja -osallistumisen elementtejä (esim. järjestötyön kehittäminen osana harjoitteluja)</p> <p>Tieto- ja viestintätekniikan mahdollistama yhteisöllisyys.</p> <p>Ikäihmiset ovat suuri palveluiden käyttäjäryhmä, joten miksi palveluita ei myytäisi juuri heille?</p> <p>Syrjäytymistä estävien toimintamallien ja yhteisöjen voimakas kehittäminen.</p>	<p>säilyttämiseksi ja kehittämiseksi ei ole niin selvää kun kuitenkin vielä toistaiseksi menee hyvin. Hyvinvointivaltiota ei kuitenkaan säilytetä museoimalla sitä. Toisen maailmansodan jälkeen oli Suomessa selkeä visio paremmasta tulevaisuudesta ja kansakunnalla oli myös tahtoa toimia menestyksen eteen; vrt. Kekkonen kysymys "Onko meillä malttia vaurastua?" Vastaavaa kaukonäköisyyttä ja yhteistä tahtotilaa tarvitaan nyt myös väistämättä eteen tulevassa yhteiskunnan murroksessa ja globaalin kilpailun paineessa.</p> <p>Hyvin yksilökeskeinen kuva: tähän ajaudutaan väistämättä, jollei pyritä muuhun: "minä" jouston, "minä" osaan kiinaa, "minun" kykyäni, "minun" opiskeluni...</p> <p>Eikö yhdessä kouluttautuminen, yhdessä tekeminen, yrittäminen ja verkostoituminen ole tulevaisuuskuva, johon pitää pyrkiä: tieto- ja viestintätekniikka yhdistäjänä ei erottajana?</p> <p>Itsekeskeisyys, yksinäisyys, tiedon häviäminen koneeseen...</p> <p>Riskinä on liiallisen tehokkuuden vaatimus sekä koulutuksen ja oppimisen valjastaminen palvelemaan ainoastaan työelämää ja kilpailukykyä eikä ihmisten hyvinvointia ja hyvää arkea.</p> <p>On vältettävä ajatusta että jokaisen on menestyäkseen luotava kansainvälinen ura ja menestys.</p> <p>Mikäli vain työntekijä joutuu joustamaan, muodostuu se raskaaksi. Mahdollinen työn ja vapaa-ajan (ja perhe-elämän) yhteensovittaminen.</p> <p>Hyvät ja erittäin tärkeät ja keskeiset asiat, kuten koulutus, oppimiskyky, sopeutuminen ja joustavuus voivat kääntyä itseään vastaan, jos visio on, että tietoyhteiskuntapalvelut toteutetaan teollisen yhteiskunnan mallin mukaisesti lähtien siitä, että käyttäjät oppivat ja sopeutuvat sitten niiden käyttäjiksi.</p> <p>Verkko-oppiminen on paljon yhteisöllisempää, sen perustaa ei vielä ymmärretä ja onko riittävästi tutkittukaan. En ole kasvatustieteilijä mutta olen kuullut jopa kommentin, että Suomen hyvä menestys PISA tutkimuksissa perustuu siihen, että luotetaan perinteisiin kasvatusmenetelmiin ja niillä todistettavasti saavutettiin oppimistuloksiin.</p>
--	--

<p>Positiivista ennen kaikkea olisi ihmisten pitäminen vapaaehtoisesti työelämässä ja yhteiskunnallisessa toiminnassa mahdollisimman pitkään.</p> <p>Erilaisten osaamispotentiaalien hyödyntäminen ja siten kullekin kansalaiselle oman merkityksen löytäminen.</p> <p>Syntyvyyttä ylläpidetään. Lapsia halutaan tehdä edelleen. Mutta missä on Tanjan mies?! Eikö miehillä ole näitä samoja tarpeita?</p> <p>Työn ja muun ajan yhteensovittaminen on yksi tietoyhteiskuntakehityksen keskeistä haasteista.</p> <p>Verkostossa toimiminen.</p> <p>Pakosta selviytyy paremmin. Parempi vaihtoehto olisi, jos lapsilla olisi useampia sylejä (tosin sukulaisverkostoja oli, missä mies?), joissa istua - sosiaalista alkupääomaa ja jos Tarja ei olisi yksin virtuaalisessa maailmassa vain lasten kyselyjen keskellä. Mutta onhan sitä ennenkin selvitty.</p> <p>Kolmannen sektorin mukaantulo on positiivista.</p> <p>Julkisen sektorin ja kolmannen sektorin yhteistyö.</p> <p>Kukaan ei jää yhteiskunnan ulkopuolelle Pienirytytoiminnan kasvu.</p> <p>Yhden luokun periaate asiakkaaseen päin; pienyrittäjien verkottuminen.</p> <p>Resurssikeskus on hyvä joskin jo osin toteutettu konsepti (www.klemmari.org).</p> <p>Arjen tekniikkaa.</p> <p>Kotitalouksien mahdollisuudet työllistää.</p> <p>Monikäyttöiset älykortit... älykorttiin perustuva henkilöllisyyden tunnistus sekä tietojärjestelmien ainakin näennäinen yhteistyö... Automaatio tietojen välityksessä, järjestelmäintegraatiot soveltuvin osin.</p> <p>Luovuuden edistäminen työyhteisöissä. Kansalaisvaikuttaminen tulevaisuudessa.</p> <p>Tasapäästäminen ei toimi - havainto... aktiiviset kansalaiset.</p> <p>Nuoret aktivoidaan oikeisiin töihin yhteiskuntaa rakentamaan jo varhaisessa vaiheessa.</p>	<p>Miten huolehditaan siitä, että kaikki pääsevät tasavertaisesta vaikuttamaan maailmaan ja politiikkaan?</p> <p>Osallistuminen on keskustelupalsta -tasoa, unohtuuko livettäminen (osallistuminen fyysisesti tilanteisiin)?</p> <p>Ihmiset kotoiloituvat ja elävät eristyksissä toisistaan.</p> <p>Ajatus, että pitää olla jatkuvasti tekemässä jotain hyödyllisenä pidettävää.</p> <p>Onhan se mukavaa kun on hauskaa, mutta kun ihminen on 24/7 sosiaalinen, luova ja verkostoitunut niin jossain vaiheessa se ei enää ole hauskaa eikä maistu miltään kun on jo nähnyt ja kokenut kaiken. Eikö voisi luoda sellaisen sapattivapaa- ja uudistusjärjestelmän, että saisi vaikka vuoden ihan laiskanakin olla ja rauhassa pohtia että onko tässä kaikessa järkeä vai ei?</p> <p>Yliaktiivisuuden korostaminen aiheuttaa loppuun palamisia jo suhteellisen nuorille ihmisille.</p> <p>Onko jo liiankin aktiivista? Kultainen keskitie olisi löydettävä...</p> <p>Unohdetaan perheen rooli tukiverkostona. Esim. katolisissa maissa perheen merkitys tukiverkostona huomattavan suuri. Tämä vähentää verorahoitteisten palveluiden kysyntää ja auttaa selviämään tulevina vuosina. Ns. hyvinvointiyhteiskunnassa liian moni asia ulkoistetaan yhteiskunnan vastuulle.</p> <p>Ihmisiä käsitellään massana, kaikki haluavat ja toimivat samalla tavalla. Kaikilla ei kuitenkaan ole samoja voimavaroja ja kykyjä. Ihmisten erilaisuudessa, myös passiivisuudessa, on oma rikkautensa.</p> <p>Miksi aina olla muita opettamassa, besserwisser?</p> <p>Ihmisten aktivoiminen on hurjan vaikeata. Kaikki ihmiset eivät vain ole ahkeria ja aktiivisia, eivät ole koskaan olleet. Jos aktiivisuus pitäisi vielä saada kohdistumaan yhteiskunnan hyväksi eikä vain ihmisten omaksi iloksi, niin haaste vain kasvaa.</p>
--	---

LIITE 3: TIIVISTETTY KESKUSTELU SUOMI-ILMIÖN (LUVUN 2)
TULEVAISUUSKUVIIN LIITTYVISTÄ KULTAHIPUISTA JA RISKEISTÄ

<p>Luovuus, opinnot kykyjen mukaan, yhteiskunnallisen vaikuttamisen lisääntyminen.</p> <p>Tasapäistämisen lopettaminen, luovuusajattelu, kansalaisten osallistuminen.</p> <p>Ei kehitetä innovaatioita pelkästään innovaatioiden kannalta vaan ne tulee hyödyntää ja kaupallistaa. Lisäksi yksilölähtöinen ajattelutapa on erittäin hyvä.</p>	<p>Puristetaanko vielä lisää vanhemmista. Mihin jää vanhempien ja lasten yhteinen aika. Miten tässä rumbassa vanhemmat voivat tukea lasten itsetuntoa ja luovuutta. Löytyykö työelämästä todella joustoa vanhempien ja lasten tarpeiden vuoksi.</p> <p>Miten toteutetaan: maksaa, onko varaa? Kuinka verkostot luodaan? Ovat kuitenkin suurelta osaltaan ns. kolmatta sektoria. Nyky-yhteiskunta passivoi ihmiset ja väsyttää tehokkuusvaatimuksillaan.</p> <p>Vapaa-aikaa ja joutenoloa ei tunnu riittävän. Aina pitää olla tehokas. En usko, että lapsille riittää mikään "Tehoäiti". Aitoa läsnäoloa on vaikea järjestää, kun koko ajan jokin vempain odottaa näpyttäjää.</p> <p>Äiti parka! Missäs isä on? Ruuhkavuosiin tarvitaan enemmän aikaa ja joustavuutta työhön.</p> <p>Liian suppea ajattelu saatavilla olevista palveluista - "joku muu" tarjoaa palveluja kun samaan aikaan pitäisi aidosti voida osoittaa että ihmiset voivat ITSE tuottaa monipuolisemmin palveluja toisille, yrityksille, yhdistyksille jne.</p> <p>Uhraako ihminen uransa ja menestymisensä takia liian suuren osan elämästään?</p> <p>Tulevaisuuskuvassa kuvatun päivän yli sirpaloituvan(tieto)työn osalta ei ole vielä toimivaa mallia erityisesti julkiselle sektorilla joustavan työn osalta, jossa ajan kautta työn tuloksen mittaaminen ei ole mahdollista eikä järkevää. Käytännössä joudutaan siihen, että ns. työtuntien lisäksi tehdään vielä muuten töitä, koska vapaa-ajan käsite hämärtyy.</p> <p>Tässä on myös isoja epäonnistumisen mahdollisuuksia: laadunvarmistus, huijarit, kuka valvoo etuja, riskejä tasa-arvossa...</p> <p>Rahoitusongelmat. Monimutkaisuus. Ihmiset eivät osaa käyttää järjestelmää. Asiakas ei pääse lähikontaktiin auttajan kanssa. Yksinäisyys.</p> <p>Olemme tottuneet vaatimaan julkisia palveluja.</p> <p>Riski kaataa liikaa vastuuta kolmannelle sektorille.</p> <p>Ehkä ihmisten arki on liian pieni asia taloudellisille toimijoille ja talouden realiteetit estävät onnistumisen.</p>
---	---

	<p>Riskinä on pienyritysten joutuminen kv ketjujen "saaliksi ja orjaksi" mm alkusijoitusten vuoksi.</p> <p>Kyse ei ole tekniikasta, vaan ihmisten välisen luottamuksen vahvistamisesta. Siksi strategiassa ei tulisi ensi sijassa keskittyä IT-asioihin.</p> <p>Yrittäjyys ei ole suosittua erityisesti korkeasti koulutettujen parissa. Se ei ole houkuttelevaa siihen liittyvän kankean byrokratian ja usein liian suuren riskin vuoksi. Yhteiskunta ei ole kovin (pien)yrittäjämönteinen myöskään verotuksen ja lainsäädännön näkökulmasta.</p> <p>Miksi korkeasti koulutettu henkilö on jäänyt varhaiseläkkeelle?</p> <p>Digitv ei ole vartenotettava jakelukanava.</p> <p>Tietojärjestelmien haavoittuvuus ja tietoturvallisuuden pettäminen.</p> <p>Puuttuu inhimillinen kosketus. Risto varmasti osaa DI:nä käyttää järjestelmää mutta osaavatkohan kaikki?...Entä, jos Risto ei suostu tai osaa käyttää tarjottuja palveluja. Häntä pitää opastaa ja motivoida palvelujen käyttämisessä.</p> <p>Vaihtoehtoihmisten ajatusmalli.</p> <p>Järjestelmä saattaa johtaa holhoukseen terveydenhoidossa, virheet katastrofaalisia.</p> <p>Arvioimmeko sosiaalisuuden yli. Fyysisesti läheisten verkostojen tilalle tulee teemalliset verkostot, joissa ei olla fyysisesti lähellä?</p> <p>Henkilökohtaisesti en usko digi-tv:n olevan tulevaisuuden päätelaite. Se on jokin mobiilitekniikkaan perustuva vehje tai sitten jokin kottitietokonelaitteisto.</p> <p>Digi-tv ei välttämättä ole tulevaisuuden väline, kodin multimediaskeskus. Laitteet yhdistyvät, mutta se ei liene tässä oleellista. BTW - miten Risto tilaa IT-talkkarin nappia painamalla, jos järjestelmä on kaatunut? ;-)</p> <p>Tulevaisuusvaliokunnan organisoimat tulevaisuustyöpajat.</p> <p>Huippuosaajista syntyy materiaalisesti etuoikeutettu itsekeskeinen ihmisluokka joka ei ymmärrä olevansa vain ihmisiä muiden ihmisten joukossa.</p>
--	--

LIITE 3: TIIVISTETTY KESKUSTELU SUOMI-ILMIÖN (LUVUN 2)
TULEVAISUUSKUVIIN LIITTYVISTÄ KULTAHIPUISTA JA RISKEISTÄ

	<p>Liian helisevä, tyhjä kuva, joka on vailla todellisuuspohjaa.</p> <p>Innovatiivisuutta ei ole pelkästään nuorissa vaan myös vanhemmissa töissä olevissa tai jostain syystä työelämästä pois joutuneilla henkilöillä. Heille tulisi tarjota mahdollisuus oman innovatiivisuutensa edistämiseen sekä jopa taloudelliseen menestymiseen.</p> <p>"Verkkopelaaminen", irc ja mesetys ei takaa minkään tuottavan syntymistä, mutta haluttaessa taidot voidaan ohjata tuottavaan käyttöön. Kyse onkin siitä, mihin aikansa käyttää. Tasaveroiset taidot omaavista toinen voi ainoastaan käyttää ns. mielihyv- ja viihdepalveluja, ja toinen puolestaan opiskella ja tehdä tuottavaa työtä itsensä ja/tai yhteisön eteen.</p> <p>Puoluejärjestelmä ei välttämättä ole enää edustuksellisen demokratian ainoa väline. Puolueet ovat monelle alle 30-vuotiaalle vieras ja hieman epäilyttäväkin tapa vaikuttaa. Puoluepolitiikka on väritynyt liian usein itsekkäitä tarkoituksia ajavaksi toiminnaksi, vaikka tavoitteet ovatkin hyviä.</p>
--	---

Tietoyhteiskunnan muutosvoimat ja pysyvyystekijät: Sivistys	
Mitkä ovat tämän tulevaisuuskuvan kultahiput – positiiviset perusajatukset ja ydinasiat, jotka tulisi ottaa kansallisessa tietoyhteiskuntastrategiasa huomioon?	Mitkä ovat tämän tulevaisuuskuvan epäkohdat, riskit yms. negatiiviset ydinasiat, jotka tulisi ottaa kansallisessa tietoyhteiskuntastrategiassa huomioon?
<p>Poikkitieteellisyys on keskeinen ydin – sekä myös koulutuksen ja jatkuvan oppimisen korostuminen.</p> <p>Vetureita tarvitaan; yhteistyö ei useimmiten ole tasa-arvoista.</p> <p>Yritysten välinen yhteistyö ja etenkin työelämän ja koulutusjärjestelmän lähentyminen, jopa sulautuminen olisi suotavaa, joskin motivaatio tähän lienee nykyisin vähäistä.</p> <p>Oivalluksia syntyy jos niille on palkitsemisjärjestelmiä, nykyisin yksittäisen ihmisen mahdollisuudet kaupallistaa oivalluksiaan taitaa olla liian suuren työn takana.</p> <p>Yhteiskunnan tehostuminen on hyvin myönteinen asia ja tehostukseen varmasti olisi varaa. Esimerkiksi kummallinen monen luukun sosiaaliturvajärjestelmä voitaisiin kuitata yhdellä suureholla tietokoneella, joka maksaisi kansalaispalkan ihmisten tilille joka kuun ensimmäisenä päivänä.</p> <p>En usko, että laaja aito ja syvä yhteistyö syntyy halusta yhteistyöhön vaan pikemminkin eräänlaisen neuvottelumekanismin ja evoluution tuloksena. Voi hyvinkin olla, että monet tahot tulevat vastustamaan tehostumista, kun huomaavat, että se ei ole heidän intresseissä. Näin ollen syntyy tilanne jossa muut maat, jotka eivät ole ajautuneet meidän kaltaisiin lakkotilanteisiin, ohittavat meidät menen tullen.</p> <p>Erittäin haluttava kuva: Suomella tulee olla vahva identiteetti (osa Suomi-ilmiötä). Meidän tulee olla ennakkoluulottomia ja tunnistaa omat menestysalueemme.</p> <p>Suomi ja suomalaisuus ovat jo lähtökohdiltaan erikoinen näkökulma. Globaali maailma tarkoittaa myös henkistä kasvua, jolloin oma heimo ei aina</p>	<p>Mikäli kaikki organisaatiot ja yritykset ovat "jatkuvaassa ja syvässä yhteistyössä", saattaa iso osa energiasta mennä pelkästään tähän. Tarvitaan myös fokuksitua ja itsenäistä työskentelyä, substanssia, jonka ympärille yhteistyö rakentuu.</p> <p>Tehostumisen uhkana on tietysti huoli työn säilymisestä inhimillisesti mielenkiintoisena ja motivoivana. Liukuhihna-ajattelu nähdään monesti tehokkaana ja monilla aloilla se sitä varmasti onkin, mutta erityistä huolta olisi pidettävä myös luovasta, rennosta ja vapaasta ajattelun sekä työskentelyn ilmapiiristä, sillä yleensä kehitys tapahtuu juuri näissä olosuhteissa.</p> <p>Yritysten keskinäisessä kilpailussa ei nykyisin ole rakenteita, jotka kannustaisivat niitä yhteistyöhön muuta kuin yritysostojen ja fuusioiden kautta. Samoin koulutusjärjestelmä tuntuu nykyisin pelkältä tuotantolinjalta jolta valmistetaan yrityksille raaka-ainetta, työntekijöitä. Ihmisillä on usein vasta monen vuoden opiskelun jälkeen mahdollisuus nähdä millaista oman alan työ on. Siihen asti on selvittävä vanhentuneiden käsitysten, tietojen, mielikuvien ja vaikutelmien meressä, jota erilaiset oppilaanohjaajat esittävät. Toisin sanoen luulisi olevan äärimmäisen hedelmällistä kaikille osapuolille että työ ja koulutus lähentyisivät merkittävästi toisiaan, sillä se tuottaisi motivoituneempia työntekijöitä ja sitä kautta tehokkuutta ja tuottavuutta. Myös työntekijät voittaisivat tässä.</p> <p>Vanhat asenteet ja arvot, lukkiutuneet toimintamallit ja talouden realiteetit jarruttavat.</p> <p>Markkinataloudessa toimivat, tervettä kilpailua tukevat yhteisöllisyyden muodot ovat haastavia.</p> <p>Tulevaisuuskuvan negatiivinen puoli on se, että en ole lainkaan varma, onko esimerkiksi "rohkeus olla erilainen" perusarvo vuonna 2015. Suomen kansallinen kertomus perustuu kuitenkin</p>

<p>olekaan se kaikkitietävä ja suojeleva äiti- tai isähahmo. Isänmaallisuus globaalissa ajattelussa rajautunee kansanluonteeseen koska lait yhdenmukaistuvat ja sotilasliitot muuttavat rajojen painotuksia. Ennakkoluulotonta ajattelutapaa olisi nimenomaan se, ettei suomalaisuus olisi tässä rajaavana tekijänä vaan (tavoitteena olisivat) erilaiset toimintaympäristöt jotka voisivat olla maailmanlaajuisia. Esimerkiksi menestyvät tutkijaverkostot eivät enää nykyisessä maailmassa ole erityisesti minkään maan ylläpitämiä verkostoja vaan eripuolilla maailmaa olevien ja hengeltään samankaltaisten ihmisten muodostamia menestyviä tiimejä. Se mitä voidaan tehdä maahan piirretyn Suomi-ajan sisäpuolella on tietysti mahdollisimman terveen ja kannustavan ilmapiirin rakentaminen kaikilla mahdollisilla elämän osa-alueilla. Kun syntyy aktiivisia ja innovatiivisia ihmisiä, syntyy myös mielenkiintoa heitä kohtaan, olivatpa he sitten marokkolaisia tai suomalaisia tai eskimoita.</p> <p>Suomalaisuus on globaalista näkökulmasta: suomalaiset arvot, kilpailukyky, ennakkoluuloton tapa yhdistellä tietoa ja osaamista, pitkäjänteinen koulutus- ja tutkimusyhteistyö sekä verotus ja rahoitusjärjestelmä.</p> <p>Omat sisällöt tulevat tulevaisuudessa olemaan hittituote. Näitä tekevät kaikki ihmisryhmät iästä ja asuinpaikasta riippumatta.</p> <p>Arjen tietoyhteiskunta...oma tekeminen, eri-ikäiset, tv:n luova käyttö, yhdessäolo...</p> <p>Arjen jutut ovat elämän perusasioita ja juuri niissä pitäisi löytää uusia innovaatioita.</p> <p>Problem based learning on hyvä kehitettävä asia.</p> <p>Positiivisia ovat "avoimet, yhteensopivat ja laadukkaat tietoinfrastruktuurit ja niiden mahdollistamat tieto- ja viestintäteknologiapalvelut". Nämä voivat mahdollistaa uudenlaista toimintaa. Itse asiassa tämä tulevaisuuskuva tulisi yhdistää rohkeaan kokeilemiseen (eli toiseen kuvaan "Suomalaisuus maailman kansojen joukossa"). Monialaisuus ja yhdistely ovat aina kannatettavia...</p> <p>Maahamme pitäisi saada nopeasti verkko-operaattori, joka ei itse tuottaisi palveluja. Perustan voisi antaa Telian verkko, jonka kehittämine ei yhtiötä enää kiinnosta. Valtio voisi ostaa verkon ja</p>	<p>voimakkaaseen konsensukseen, jolla yhteiskunnalliset muutokset ajetaan läpi. Samaten verotus- ja rahoitusjärjestelmät saattavat vielä olla liian jäykkiä...</p> <p>Globalisaation haistapuolena voi tietyksi olla ihmisten turvattomuuden, pelon ja epävarmuuden tunteesta syntyvä nationalismi joka korostaa oman heimon merkitystä uhkia suojelevana ympäristönä.</p> <p>On myös viitteitä siitä, että valtioiden sisällä yhä enemmän kilpailevat keskenään kaupungit. Tämä on sinänsä mielenkiintoista koska ne ovat niin pieniä rakenteita, että suuremmalla päättävällä ne voisivat toimia erilaisuutta ja monipuolisuutta lisäävästi, jolloin maailmaan syntyisi kuin itsestään eräänlaisia kokeilualueita. Jokin kaupunki voisi kokeilla esim. kansalaispalkan toimivuutta tai uusien keksintöjen tuoman voiton verottomuutta ensimmäisenä käyttöönottovuonna, progressiivisen verotuksen poistamista tai vaikkapa sadan prosentin perintöveron käyttöönottoa...</p> <p>Kyseenalaistaisin voimakkaasti salliiko suomalainen yhteiskunta erilaisuuden. Pikemminkin päinvastoin: me olemme eristyksissä oleva, korkean kielimuurin takana piileskelevä kansakunta, jolla on vain yksi ajatus kerrallaan mahdollinen.</p> <p>On muitakin toimintaolosuhteita, jotka mahdollistavat toimijoiden pysymisen Suomessa: puhdas luonto, luotettavat naapurit, lapsia ei siepata koulumatkalla jne. Tämä aikaansaadaan mm. verotuksella, jota ei pitäisi ihan yksisilmäisesti parjata, vaikkei kukaan nyt veroja rakastakaan.</p> <p>Liika "vieroitus" pelkäästään virtuaalidollisuuteen saattaa vaikeuttaa vuorovaikutuksen oppimista (etenkin face-to-face) ja samaten oppimisvaikeudet saattavat jäädä huomaamatta. Lisäksi voimistunee nyt jo yleinen ongelma eli plagiointi - kuka voi valvoa tekijänoikeuksia, jos kaikki on linkittynyt.</p> <p>Teknologiariippuvuus, virtuaalisen maailman ja todellisuuden sekoittumisesta koituvat vaarat tulee tunnistaa, aluksi tutkimuksellinen aihe.</p> <p>Poliittisen päätöksenteko on nykyisin niin keskivertoäänestäjää koskiskeleva että politiikan kentältä tuskin löytyy kovin suuria muutosvoimia. Poliitikoilta puuttuu yksinkertaisesti motivaatio tehdä parannuksia, helpompaa sen sijaan on kosiskella äänestäjiä ja luoda uraa keltaisella lehdistöllä. Tahot joilla on motivaatiota voivat</p>
--	--

LIITE 3: TIIVISTETTY KESKUSTELU SUOMI-HILMIÖN (LUVUN 2)
TULEVAISUUSKUVIIN LIITTYVISTÄ KULTAHIPUISTA JA RISKEISTÄ

<p>sitä kautta turvata tehokkaiden ja edullisten yhteyksien ja sitä kautta palvelujen kehittymisen koko maassa.</p> <p>Luottamuksen korostaminen yhteiskuntaa koossapitävänä voimana.</p> <p>Tietoliikenne on tosiaan perusinfra!</p> <p>Avoimet yhteensopivat järjestelmät. Palveluissa luodaan yleisiä kilpailun mahdollistavia geneerisiä palvelualustoja.</p>	<p>synnyttää toimivia verkkoja ja palveluita, näitä ovat erilaiset vapaaehtoiset järjestöt ja projektit kuten wikipedia tai linux, sekä kaupallista voittoa haluavat yritykset.</p> <p>Nyt jo on mielestäni verkkopalvelut ja muut palvelut erotettu hyvin toisistaan, sitä on tuskin syytä murehtia. En ymmärrä, mitä perusinfrastruktuurilla tarkoitetaan - mielestäni valtion ei ainakaan tule rahoittaa kuluttajien ja yritysten tietoliikennetyhteyksiä (poikkeuksena ehkä "periferia-tuki), vaan ne edistyvät riittävästi markkinavoimien avulla. Yritykset luovat sellaisia palvelualustoja kuin sattuvat luomaan, hyvä niin. Julkisen hallinnon tulee katsoa omat teknologia ja viestintäratkaisunsa niin, että tehokkuus (mm. prosessitehokkuus) ja kuluttajaystävällisyys toteutuu. Jos hallitusohjelmat ovat todella hyviä ja kaukokatseisia, niin siitä pitäisi mielestäni seurata myös, että tutkimus- ja koulutusrahojen sekä päättäjien näkemyksellinen tieto on hyvällä tasolla.</p> <p>Pitäisi ymmärtää että verkkoja ja palveluita (sisältöä) on kohtuullisen vaikea erottaa toisistaan. Yritäpä tehdä puhelu, jossa ei ole sisältöä. Itse asiassa verkkoja ja sisältöä voisi myös käyttää luovasti toisiinsa kytkettyinä. - Uskon, että yritykset toteuttavat muutoksen, julkisen sektorin rooli on olla mahdollistaja, Riski on, että julkinen sektori erehtyy valinnoissaan vrt. ranskan minitel ja suomen digitv. Avoimuus on suhteellinen käsite. Olemme kenties siirtymässä avoimuuteen horisontaalisessa mielessä (vrt. gsm standardi on vertikaali-integroitunut, internet horisontaali, ministeriöt vertikaalisia..).</p> <p>Lause "Tämä saadaan aikaan sillä, että verkot ja palvelut erotetaan toisistaan ja verkkojen katsotaan kuuluvan perusinfrastruktuuriin." on mielestäni riski tälle sinällään erittäin toivottavalle kehitykselle. Mielestäni se, että tämä tulevaisuuskuva ei ole todennäköinen johtuu tästä lauseesta. Tässä lauseessa on lähtökohta, että verkot ovat perusinfrastruktuuri, joka syntyy itsestään ja jollain (regulatiivisella toiminnalla) erotetaan kokonaisuudesta. Tilanne on muodostumassa sellaiseksi, ettei kenelläkään - ei myöskään teleoperaattoreilla - ole insentiiviä investoida kun verkkojen kehittämiseen ja sen laadun parantamiseen tehtävien pitäjänesteisten investointien tuotto tulee yhä epävarmemmaksi (sähköverkolle USAssa on jo käynyt näin). Sähköinen yhteiskunnan infrastruktuuri on kokonaisuus, joka koostuu avoimista rajapinnoista soa mallin mukaisesti ja jos sitä regulatiivisesti paloitellaan niin, että toimijoilla</p>
---	--

LIITE 3: TIIVISTETTY KESKUSTELU SUOMI-ILMIÖN (LUVUN 2)
TULEVAISUUSKUVIIN LIITTYVISTÄ KULTAHIPUISTA JA RISKEISTÄ

	<p>ei ole insentiiviä investoida hyvä mahdollisuus on menetetty. Regulaattori ei voi tietää kun ei kukaan muukaan, mikä on teknisesti ja syntyvillä markkinoilla paras ratkaisu. Se syntyy kilpailuilla avoimilla markkinoilla, jonka pohjaksi tarvitaan arkkitehtuuri ja standardit ja jossa kaikilla toimijoilla on samat edellytykset esim. regulaation osalta toimia. Tulee välttää sitä, että telealan (nyt EU:n painostuksesta yhä lisääntyvä) regulaatio tulee osaksi ja pohjaksi kaikelle yhteiskunnan toiminnalle, kun tietoliikenteestä tulee osa kaikkea yhteiskunnan toimintaa. Esim. GSM standardi oli sellainen, johon laitetoimittajilla ja operaattoreilla oli insentiivi investoida ja sen menestys on tuonut Suomelle paljon hyvinvointia joka ei ole keneltäkään pois.</p>
--	---

Villikortti: Kriisin kautta ihmisläheiseen 24H Tornado Labiin (innokratian valtakausi)	
Mitkä ovat tämän tulevaisuuskuvan kultahiput – positiiviset perusajatukset ja ydinasiat, jotka tulisi ottaa kansallisessa tietoyhteiskuntastrategiasa huomioon?	Mitkä ovat tämän tulevaisuuskuvan epäkohdat, riskit yms. negatiiviset ydinasiat, jotka tulisi ottaa kansallisessa tietoyhteiskuntastrategiassa huomioon?
<p>Hyviä näkemyksiä.</p> <p>Kaunis teoria ja sarjassa toivotaan toivotaan?</p> <p>Talvisodan henki.</p> <p>Innokratia...demokratian ohella yhteiskuntaa muuttaa innokratia...</p> <p>Lopputulema on halluttava, mutta kukaan ei tietenkään toivo elävänsä näin valtavia kriisejä. Tärkeä on pystyä ajatuksellisesti varautumaan myös tällaiseen, hyvässä ja pahassa. Tärkeätä pystyä luomaan enemmän byrokraatiasta vapaita toimintamahdollisuuksia ja saada niitä varten esim. innovaatiojärjestelmästä tukea.</p> <p>Teknologia toimii vähemmällä energialla, selviytymiseen tarvitaan yhteisöllisyyttä. Eli ympäristön ja globaalien yhteisöllisyyden korostaminen.</p> <p>Ympäristönäkökulma (tietoyhteiskunta tulevaisuudessa on tehtävä kestävä kehityksen periaatteilla)</p> <p>On kaksi vaihtoehtoa eettisen, ihmiskeskeisen tietoyhteiskunnan toteutumiselle: vapaaehtoisuus tai pakko. Pakko on todennäköisempi vaihtoehto ja siihen menee vielä aikaa. Kriittisten luonnonresurssien, puhtaan ilman ja veden ja fossiilisten polttoaineiden käyminen yhä niukemmiksi ajaa lopulta eettisten arvojen ja uuden ihmiskeskeisen tietoyhteiskunnan syntymiseen.</p> <p>Radikaaleihin vaihtoehtoihin varautuminen, epäajatuvuuksien ottaminen huomioon.</p> <p>Korostaa eettisiä arvoja.</p> <p>Innovatiivisuus kestää läpi elämän.</p>	<p>Tässä ei ole mitään järkeä.</p> <p>Helppoheitit ja median käsittelijät perivät maan.</p> <p>Tulevaisuuskuvan epäkohta on juuri se, että toiminta nousee "liian myöhään". Muutos tulisi saada läpi voimakkaammin jo nyt. Tässä mielessä kuva on kuitenkin realistinen...</p> <p>Suomen ei tule vain sopeutua muutokseen, vaan synnyttää itse muutokset!</p> <p>Kilpailukykyä ei synny ilman luovuutta. Mutta vain kärjen tavoittaminen on liian riskaabelia. Suomi on aina selvinnyt voittajaksi, jos kaikki ovat saaneet osansa panoksestaan kehityksestä.</p> <p>Maailmassa on paljon voimia jotka yrittävät saada valtaa omiin käsiinsä, jossain määrin tämä on tervettä mutta suurimmalta osalta ei. Valta ei saisi ajautua liian harvoihin käsiin, koska se aiheuttaa näköalattomuutta ja pysähdystä. Toimivat ympäristöt ovat usein luonnon kaltaisia eli niissä suurin biodiversiteetti takaa suurimman määrän elinlokeroita.</p> <p>Kysymyksen asettelu oli nyt hämähä; pitikö ottaa kantaa vuoteen 2045 vai 2006 vai johonkin muuhun? Mikä ihmeen hän-mies? En nähnyt nyt asioissa kovin selviä yhteyksiä...</p> <p>Maailmanlopun skenaariot ovat aina vähän arveluttavia. Eikö sen öljynkin pitänyt jo loppua aikoja sitten, vai pitikö väestönkasvun räjähtää hallitsemattomaksi jo kymmenen vuotta sitten?</p> <p>Paras on hyvän pahin vihollinen. Liian ufomainen tulevaisuudenkuva ei ole uskottava niin, että se elähdyttää kaikki toimintaan.</p> <p>Kvartaalivuosiensa mukaan eläminen, ansaitsemattomat optiovoitot ja pika-osakevoitot ovat heikentäneet halua tunnustaa johtajiston kykyä</p>

LIITE 3: TIIVISTETTY KESKUSTELU SUOMI-ILMIÖN (LUVUN 2)
TULEVAISUUSKUVIIN LIITTYVISTÄ KULTAHIPUISTA JA RISKEISTÄ

<p>Halu saada hyvää aikaiseksi organisaatioissa ylhäältä alas asti.</p> <p>Ihmisten todellinen potentiaali on mahdollista saada esiin.</p> <p>Yksilöiden ja yhteisön merkityksen korostaminen.</p> <p>Luovuuden paratiisi.</p> <p>Luovuuden tunnistaminen ja siitä palkitseminen.</p> <p>Luovuusoptiot.</p> <p>Luova hulluus, jääräpäisyys ja maalaisjärki ovat tuottaneet selviä tuloksia.</p> <p>Suomi Euroopan veturina - Suomen identiteetti vahva, luottamus omaan osaamiseen.</p> <p>Suomi aidosti EU:n edelläkävijäksi ...Suomi on pieni kansakunta ja meillä on parhaita edellytyksiä koko EU:ssa toimia vision mukaisesti. Tämä vaatii kuitenkin työ- ja opiskeluilmapiirin rentouttamista ja luovien voimien vapauttamista.</p> <p>EU:n byrokraattisuus kasvaa ja siinä selviäminen tulee omaksi tieteenalaksi.</p> <p>Suomi ilmiö sanana on hyvä</p> <p>Tulevan tietoyhteiskunnan rakenteet ovat oleellisesti yksilön kannalta keveämpiä kuin nykyisen yhteiskunnan rakenteet.</p> <p>Ajatus selviytymisestä suurten mullistusten keskellä. Tässä voimme olla erittäin hyviä.</p> <p>Usko liberaaliuden tuomaan kasvuvoimaan.</p> <p>Jos saavutetaan tietty itseohjautuvuuden taso yhteiskunnassa, pelko jälkeä jäämisestä, uskon ja luottamuksen pettäminen kansalaisten keskuudessa sekä aikaisemmin toimineiden tukirakenteiden romahtaminen voivat tuottaa radikaalin hallitsemattoman muutoksen yhteiskunnassa. Hieno ajatus.</p> <p>Omaan erinomaisuuteen tuoduttamisesta herääminen (toivottavasti riittävän ajoissa). Ehdottomasti huomioitavia asioita.</p>	<p>ajaa ensisijaisesti yrityksen asioita ja saada näin aikaiseksi yleistä hyvää.</p> <p>Johtajat, ylintä johtoa myöten tulisi sitouttaa yritykseen uusin keinoin (tai sitten ikivanhoin keinoin).</p> <p>Työelämä jakaa ihmiset organisaatioaseman mukaan vuohiin ja lampaisiin. Huonot, raskaat ja kuormittavat työt teetetään alipalkatuilla orjilla ja johto lihoo ja makailee.</p> <p>Luovuusoptioita vaikea mitata ja staattinen hyvä veli kerho kuitenkin nappaa palkkiot muiden ajatuksilla vedoten esimiesasemaan.</p> <p>Suomi ei yksin saa Eurooppaa menestymään.</p> <p>EU on hidas ja byrokraattinen yhteisö, jossa suuret rakenteelliset uudistukset eivät ole todennäköisiä...EU:n järjestelmiä tulee käyttää maksimaalisesti hyväksi...EU:n muuttuminen vaatisi perustuslakikiiriä suurempia ongelmia...</p> <p>Kiinnostaa vain harvoja ja valittuja.</p> <p>Tosiasiaa suurin osa väestöstä ei halua elää kaaoksen reunalla, joka innovatiivisuuteen pakottaisi, vaan halutaan turvallisuutta. Riskitön elämä ei voi koskaan olla innovatiivinen.</p> <p>Akateeminen meritoituminen estää innovaatiojärjestelmän tehokasta verkostomaista toimintaa.</p> <p>Luova tuho edellyttää resurssien siirtymistä sinne, missä niitä enemmän tarvitaan. Käytännössä näin ei kuitenkaan tapahdu pääomia lukuun ottamatta. Yhteiskunnan romahtaminen ei tarkoita luovaa tuhoa.</p> <p>Tarvitaanko välttämättä ankara kriisi tai katastrofi tämän skenaarion lähtökohdaksi? Lievemässä muodossa tähän voi aktiivisesti pyrkiä luomalla edellytyksiä itseohjautuvalle verkostoitumiselle ja luoville ratkaisuille. Jarruna ovat tietysti vanhat rakenteet ja "vanha valta", joita pitää ravistella uusien rakenteiden mahdollistamiseksi.</p> <p>Mitään "talvisotahenkeä" ei synny: suomalaiset eivät ole yhteen hiileen puhaltajia missään mielessä. Edellisessä kysymyksessä on koottuna hieno ajatus, mutta toteudu se ei.</p>
---	---

<p>Kyllä Suomessa pitäisi tehdä globaali riskianalyysi etenkin terrorismin, pandemioiden, kasvi- ja eläintautien, ydinvoimalaonnettomuuksien, muiden ekokatastrofien, energiakriisien jne. varalta ja luoda niihin varo- ja suojautumisjärjestelmät joilla pärjätään omin varoin vaikka jouduttaisiinkin eristyksiin muista maista. Suomessa voi tulla häätä, vaikka katastrofit sattuisivat Suomen rajojen ulkopuolella jos rajat suljetaan ja tavara ei kulje tai suomalaiset pannaan globaalien virtuaaliverkostojen kautta maailmanlaajuiseen boikottiin esim. ekokysymysten vuoksi. Globaalit riskit ovat myös MAHDOLLISUUS Suomelle, esim. siinä suhteessa, että Keski-Euroopan eläin- ja kasvitautitilanne on hälyttävä ja esim. Pohjois-Suomessa on vielä tarjolla puhtaita siemenlajikkeita ja geeniperimää sekä puhtaat tuotantoympäristöt joita muualta ei enää löydy. Myös Suomen vesi on kallis resurssi jolle voi olla vielä muuallakin käyttöä.</p> <p>Skenaariomalli poikkeaa täysin edellisestä, mutta on siksi hyvä, että se korostaa edellisiä paremmin riskien arviointia, riskien toteutumisen todennäköisyyttä ja niihin varautumista.</p> <p>Mielenkiintoinen ajatusleikki, jonka avulla syntyy uusia ja hyödyllisiä yhteyksiä aivojen eri lohkojen välillä. Itseohjautuvuus voi olla hyvänä periaatteena pienemmässäkin kokonaisuudessa kuin kansallisella tasolla. Esimerkiksi itseohjautuvat työyhteisöt voisivat olla kova sana. Luova tuhokin voisi olla hyvä menetelmä ihan arkisissakin yhteyksissä, samoin kuin radikaalit uudistuksetkin.</p> <p>Tornadotuotteen ajatus voisi merkitä nopeita kaupallisia läpimurtoja.</p> <p>Verkottuneen palveluyhteiskunnan löytyminen.</p> <p>Määrätietoinen pyrkimys nopeisiin toteutuksiin.</p> <p>Yliopistolaitosta tulee uudistaa, mutta ei keinolla millä hyvänsä. Myös vanha "sivistyksen kehto" - ajattelu tulisi ottaa mukaan, ei pelkästään panos/tuotos -näkökulmaa.</p> <p>Tieto- ja viestintätekniikkaa hyödyntävä verkottunut palveluyhteiskunta. Innovaatiotoiminnasta on tullut huippu-urheilun verrattava yhteiskunnan osatoiminto. Tuotekehitys- ja tutkimus, tuotanto sekä markkinointi on integroitu saumattomaksi verkostoksi valtaosassa suomalaisia yrityksiä.</p>	<p>Esteet ovat liian suuria eikä niitä saada ajoissa poistettua. Esimerkiksi kelpaa vaikka parhaillaan pääkaupunkiseudun yliopistojen rehtoreiden päätös olla tekemättä yhteistyötä niiden ammattikorkeakoulujen, jotka käyttävät nimeä "applied university" tai toisena esimerkkinä kuntarakennemuutos!!!</p> <p>Me ollaan Suomessa totuttu turvallisuuteen ja siihen, ettei meille mitään satu eikä kukaan ole meistä kiinnostunut eikä siksi osata varautua pahoihin katastrofeihin mutta jonakin päivänä kauhu voi tulla Suomeenkin: Tschernobyl, Estonia, Myyrmannin pommi-isku ja tsunami olivat vasta harjoittelua. Pahemminkin voi käydä ja esim. Suomen metsäteollisuus on siihen yksi ärsyke. Toisaalta salama voi lyödä yllättäen ja arvaamatta kuten Tanskassa – yksi pilapiirros voi aikaansaada globaaliboikotin ja suuretkin yritykset voi mennä sen vuoksi nurin ja kotimaassa satoja tai tuhansia ihmisiä jäädä työttömäksi sen takia.</p> <p>Ilman jonkinlaisia järjestelmiä ei synny mitään järkevää, ei edes niitä innovaatioita. Näin vahva anarkia johtaa taantumaa monessa mielessä, vaikka joustoja pitäisikin monessa kohtaa lisätä.</p> <p>Yhteiskunnan kehitystä ei toivottavasti ohjata "kaos on kehityksen korkein muoto-motolla. Skenaariossa inhimillisestä toiminnasta luovutaan ja jättäydään globaalien markkina-, rikollis- ja innovaatiovoimien armoille.</p> <p>Ei noin hajanainen maailma toimi näin pienissä puitteissa. Menee puuhasteluksi ja kuihtuu.</p> <p>Skenaario on lähtökohtaisesti aivan liian Suomi-keskeinen. Nykyaikaisessa verkostoituneessa maailmassa on vaikea kuvitella, että yksi länsimaa poikkeaisi aivan totaalisesti muista maista. Skenaariossa esitetty kaaos edellyttäisi kaikkien toimijoiden sitoutumista kaaostilaan, mikä johtaisi sotaan kaikkia vastaan kaikkialla. Tämähän ei tietenkään olisi mahdollista ilman erittäin tiukkaa pakkovaltaa, sillä kaaostilanteissa eri toimijoilla on tendenssi rakentaa turvallisuutta liittoutumalla samoin ajattelevien kanssa. Uusien järjestelmien muodostuminen pitäisi estää väkivallalla, mikä taas vaatisi jonkun järjestäytyneen toimijan olemassaoloa. Skenaario on siis näin ollen itse itsensä kieltävä eli mahdoton.</p>
--	--

<p>Positiivishenkinen skenaario, jota kyllä voi kannattaa osaelementiksi hyvinvointiyhteiskunnan jatkorakentamiselle. Innokratia on mielenkiintoinen uudissana.</p> <p>Hyvä asia on tietenkin ns. hiljaisen tiedon käyttöönotto ja hyödyntäminen, mihin ikärakenteen takia Suomessa tulee laajenevia mahdollisuuksia. Tärkeä on myös sen opettaminen, ettei ilmaisia lounaita ole, vaan rahat tulee tienata.</p> <p>...työskentelemään tavoitteellisten ja innovatiivisten kansalaisten eteen... on huonosti sanottu. Muuttaisin ajatusta yleisemmäksi: työskentelemään yhteisesti päätetyn selviämistrategian mukaisesti tavoitteellisen ja innovatiivisen Suomen puolesta.</p> <p>Tukiverkosto, joka mahdollistaa huippuinnovaatioiden synnyn ja viennin maailmalle.</p> <p>Myös ns. ei-tavoitteelliset kansalaiset saadaan mukaan toimintaan ja tukiverkosto rahoitetaan vientituloilla eikä se menisi vain rikkaiden taskuun.</p> <p>Kilpailukykyisiin ja vientikelpoisiin innovaatioihin satsaaminen. Tukiverkostot huippuinnovaatioiden syntymisen tukena. Osaajien tukeminen.</p> <p>Suomesta tulevat globaalit näytöt jotka houkuttelevat uutta rahaa maailmalta Suomeen.</p> <p>On hyvä, että mahdollisimman moni on mukana innovaatioiden synnyssä ja viennissä.</p> <p>Hyvää se, että mahdollisimman monen halutaan olevan rakentamassa tietoyhteiskuntaa ja kehittämässä innovaatioita.</p> <p>Lisää NOKIAN kaltaisia yrityksiä Suomeen.</p> <p>Niitä ei syvällisesti ajatellen ole. Tämä tulevaisuuskuva on tärkeä sen vuoksi, jotta tiedämme mihin nimenomaan ei pidä pyrkiä. Tämä skenaario voi tuottaa muutamia huippuja, mutta laajamittainen osaaminen ei kehity. Sellainen yhteiskunta, joka perustuu niukkuuden kautta tapahtuvaan ihmisten asettamiseen vastakkain, ei ole elämisen arvoinen yhteiskunta, muuta kuin joillekin yksilöille, jonkin aikaa.</p>	<p>Tornadotuotteiden ajatus perustuu läpikaupallistettuun sosiaalidarwinistiseen malliin.</p> <p>Tornadon lailla ympäristöään tuhoavia kvartaali-innovaatioita? Minusta Suomen tulisi tähdätä kestävän kehityksen innovaatioihin - laatuun ja tuotteiden pitkään elinkaareen.</p> <p>Globaali markkina nähdään pyörremyrskynä ja vain rahatalouden näkökulmasta. Kuka oikeasti uskoo siihen että 24 tunnissa syntyy kerralla hyvä tuote?</p> <p>Suurin osa yritys- ja julkisyhteisöistä elää edelleen teollisessa yhteiskunnassa. Hyppy verkottuneeseen palveluyhteiskuntaa tapahtuu - mutta ei tällä aikajänteellä (2015), vaan seuraavan 50-vuoden aikana.</p> <p>Suurin osa ihmisistä ei pärjää innokraattorin alaisena. Syntyy epävertvettä elitismia ja inhimillistä kärsimystä sen myötä. Julkisen sektorin rooli on kuitenkin pääosin tukeva ja auttava. Minne häviäisi sosiaalinen turvaverkko?</p> <p>Kaupallisiin läpimurtoihin ja nopeaan toimintaan keskittyminen karsii hidasta kypsyttyä vaativat tuotteet ja ideat, ja kaikki tietokoneista, ohjelmistoista ja polkupyöristä lähtien myydään keskeneräisinä "kehitysversiona", jotka eivät toimi kunnolla.</p> <p>Tämän kuvan vakavin epäkohta on tällaisen tehokkaan yhteiskunnan säälimätön asenne työntekijää ja kansalaista kohtaan. Tavallista ihmistä pidetään näin tehokkaassa yhteiskunnassa arvossa vain sen tuottaman hyödyn vuoksi. Ei hänen ihmisarvonsa vuoksi.</p> <p>Kuulostaa loppuun polttamisen tulevaisuuskuvalta Kansainvälisyysnäkökulma puuttuu, Suomi hautoo ja syöksee innovaatiota yksin - ei onnistu.</p> <p>Kuka haluaa olla nopea ja tuottava 24/7? Mitä ihailtavaa siinä on? Eikö pikemminkin kestävän kehityksen arvona ole tietynlainen hitaus ja tuotteiden pitkä käyttöikä? Eikö nytkin tuoteta esim. kännyköitä ja autoja supervauhdilla turhuuden markkinoille kun vanhoillakin pärjäisi? Tällainen vauhdin kiihdyttäminen alkaa jo edellyttää ihmisiltä mikrosirua otsaan mutta kai ne toisilla jo onkin :(</p> <p>Innokratia kuulostaa aika elitistiseltä ja luovuuoptiot kuulostavat aika epärealistisilta.</p>
---	--

	<p>Innovaattorien erityisasema - vain jos peruspalvelutkin hoidetaan; luovuuksioilla palkittava koko kansaa eli niitä on verotettava.</p> <p>Ihminen on onnistuttu unohtamaan tässäkin skenaariossa, samoin kuin hyvinvointi. Eli tärkein on unohdettu välineen alttarille, tai pikemminkin sen alle. Ja sitten kun se ihminen mainitaan, niin mennään heti sinne elitisiin puolelle.</p> <p>Työyhteisöjen kehittäminen loistaa poissaolollaan muutamia ylätasoinen inklusiivishenkisiä viittauksia lukuun ottamatta.</p> <p>Tässäkin on hypetystä globaalista lähestymistavasta, johon Suomella - Nokiaa lukuun ottamatta - on vaikea nähdä löytyvän toimijoita. Meille voisi oikein hyvin riittää pienempienkin alueiden "valloitus" omilla innovaatioilla – ja edelleen korostan kotipesän hoitamisen keskeisyyttä.</p> <p>Epäkohtana on kilpailukyvyyn kaventaminen siihen, mikä myy ja mistä saadaan välittömästi rahaa kansainvälisillä markkinoilla.</p> <p>Varallisuus keskittyy entisestään. Luokkayhteiskunta palaa takaisin.</p> <p>Kuulostaa muurahaisyhteiskunnalta; työläiset ahertavat innoiliitin hyvinvoinnin eteen - hyvä tietenkään, jos palkitaan muustakin kuin johtamisesta - huippusuorittajat pärjäävät omillaankin; tarvitseeko yhteiskunnan näitä erityisesti tukea, riittäisikö, että sallitaan vaurastuminen? - liikaa vastuuta epämääräisille tukiverkostoille.</p> <p>"Yhteiskunta tukee huippusuorittajia". Lause osoittaa täydellistä kyvyttömyyttä ymmärtää niitä rakennetekijöitä, jotka ovat mahdollistaneet Pohjoismaiden loistavan menestyksen.</p> <p>Nk. Huippusuorittaminen ei johda luovuuteen ja innovointiin vaan ainoastaan tehokkuuteen. Innovatiivinen ympäristö ei synny huippusuorittajien eliitistä.</p> <p>... tukeutuu huippusaajiin.. Niitäkin toki tarvitaan, mutta mielestäni todellinen voima piilee suuressa massassa taviksia, jotka yhteistyöllä ja oikein asetetuilla tavoitteilla saa varmemmin tuloksia aikaan.</p> <p>Liiallinen keskittäminen, kapea huippu.</p>
--	---

	<p>Tässäkin uskotaan ns. huippuyksilöön joka syntyy kenestä vain. Luova ja innovoiva. Keskiverto ihminen on kuitenkin laiskanpulskea jalli joka etsii perusturvallisuutta. Hän ei sselviä (paitsi sosiaalisesti lahjakkaat vetkut ja ketkut) tästä darwinismin selektiivisestä viidakosta.</p> <p>Huippuosaajat menevät muille maille, jossa palkat ja muut edut sekä arvostus ovat paremmat.</p> <p>Kastijako huippuosaajiin ja paarialuokkaan, joka puurttaa minimiansioilla. Eriarvoisuus kasvaa entisestään ja sitä myöten syntyy uusia ongelmia.</p> <p>Kammottavan yksipuolinen, tavalliset ihmiset ovat vain osaavien orjia ja heidän tavoitteittensa vuoksi. Missä on rauhallinen, auvoinen kesäilta?</p> <p>Tulevaisuuden kuvassa on korostettu huippusuorittajia. Puhuttaessa luovuudesta, mitä edellisessä osassa tehtiin, on syytä puhua huippuosaajista, joita maamme tarvitsee. Huippusuorittajien tukeminen ja vain suoritusten mittaaminen vie yhteiskuntaa kohti kovia arvoja, jossa luovuus ei toteudu. Myös henkilöiden valjastaminen palvelemaan jonkin toisen henkilön päämääriä ei tue tasa-arvon kehittymistä vaan se voidaan esittää myös orjuuden toteuttamisena. Luovuus lähtee henkilöstä itsestään eikä toisten hyväksikäytöstä.</p> <p>Ajatus huippusuorittajista huippuinnovaatioiden synnyttäjinä ja viejinä vie kehitystämme harhaan. Huippusuorittajat karkaavat helposti huippupalkkojen perässä muihin huippuyhteisöihin ja ei-tavoitteelliset kansalaiset jäävät hiljaisine tietoineen valittelemaan lisääntyvää niukkuutta. Itse asiassa monet arkipäivän innovaatiot (joissa voidaan yhdistellä muualta kopioitua monialaista huippuosaamista) saattavat olla suurempia taloudellisia menestyksiä kuin pelkästään huippusuorittajien saavutukset. Tulevaisuuden kuvan vaarana on se, että munat laitetaan vain muutamaan huippukoriin. Särkymisvaara kasvaa.</p> <p>Periaate niukkuudesta ja rahan ansaitsemisesta sotii suomalaista hyvinvointiyhteiskuntaa, tasa-arvoa ja vastuunkantoa vastaan; mitä kovempi kilpailu, sitä rajumpi alueellinen keskittäminen ja maakuntien tuhoaminen – kova kilpailu ja ansaintamentaliteetti henkii kovia arvoja ja epäinhimillistä ajattelua - nähtävissä on asunnottomien köyhien ja heitteille jätettyjen vanhusten armeija; nuorten syrjäytyminen lisääntyy ja väkivalta ja mellakat kasvaa – ei-</p>
--	---

	<p>tavoitteellisten ihmisten valjastaminen työskentelemään huippujen eteen ei kuulosta mukavalta - samaan kaavaan sulloutuminen muun maailman kanssa pakottaa marssimaan samaan tahtiin ja poistaa oman vapauden ja omat Suomelle tyypilliset hullut ideat - pitäisi suosia myös vapaata joutilaisuutta josta uudet ja erilaiset innovaatiot nousevat luonnostaan eikä pakkopainamisen kautta - on mahdollistettava myös vapaa eläminen kaukana keskuksista, kiireettömyys ja omaehtoinen työtahti; ilman sitä kansakunnan luovuus kuolee - mitä järkeä ylipäätään on hillittömässä kilpailussa ja tämän päivän työkuormassa, päivien pituudessa ja sairaaksi kiristyneissä työsuhteiden ehtoissa?? Ei tällä meiningillä mitään tuoteta vaan tapetaan ja sairastutetaan luovat ja terveet ihmiset - katsokaa sairaspöytäaoloja, työuupumusta, hiippuvaa työntöä, ihmisten hakeutumista teknologia-aloilta ja huippupaikoilta pois, nuorten perheiden ongelmia, lasten oireilua, viinan kulutusta.. haloo!!</p> <p>Riski on, onko tiedostettu riittävästi, että em. innovaatioiden synnyttäminen edellyttää innovaatiodemokratiaa. Ihmisillä on oltava pääsy tiedon lähteille ja foorumit, missä käsitellä tietoa.</p> <p>En ymmärrä lausetta: työskentelemään eteen; huippusuorittajien tukemista ei saa tehdä maailman parhaaksi osoittautuneen peruskoulutuksen kustannuksella; rahat siihen on otettava vaikka aikuisten äijien urheilun tukemisesta.</p> <p>Suomi on luonteeltaan – tai on ainakin ollut - tasa-arvon maa. Toivottavasti sellaisena säilyy. Se, että suuri osa kansasta kurjaa korvausta vastaan valjastettaisiin palvelemaan jotain ihme eliittiä, ei ole mitenkään realistinen kuva - ei edes kauhuskenaariona. Ei sovi suomalaiselle mielelle edes vielä 2015. Kamalaa jos tätä kohti ollaan menossa ja hyvä jos nyt sellainen kehitys tiedostetaan.</p> <p>Epäkohtana on yhteisöllisyyden hajoaminen ja kansakunnan jakautuminen huippuihin ja "suojatyöläisiin". Suojatyö ei viime kädessä elätä edes huippuja, vaan kääntyy heitäkin vastaan. Köyhistä verovaroin tuettavista "luusereista" ei ole talouselämän dynamiikan pyörittäjiksi. Muutama "huippu" kehittää vähemmän innovaatioita kuin 5 miljoonaa osaavaa ja motivoitunutta ihmistä. "Huiputkin" pääsevät korkeammalle, jos aito ponnistustaso on korkeammalla toisin kuin tässä tulevaisuuskuuvassa. Lisäksi voi vain ajatella, mihin tunkion "huipulla" olevien diili-ihmisten varat</p>
--	--

LIITE 3: TIIVISTETTY KESKUSTELU SUOMI-ILMIÖN (LUVUN 2)
TULEVAISUUSKUVIIN LIITTYVISTÄ KULTAHIPUISTA JA RISKEISTÄ

	<p>hupenevat: sähköaitoihin ja henkivartijoihin! Maa, joka alistaa osan kansastaan, ei luo vientiin kelpaavia palveluinnovaatioita. Tämä tulevaisuuskuva ei myöskään ole jatkumoa suomalaisten menestystarinalle, jossa kaikki ovat mukana yhteisessä veneessä. Tämä tulevaisuuskuva on suomalaisuuden loppu.</p> <p>Järjetön rakennelma, joka ei perustu mihinkään näyttöön. Suomalainen ajatus kaikkien kyvykkyyksien mukaan ottamisesta on tuottanut, ja tulee edelleen tuottamaan, parhaimman lopputuloksen koko yhteiskunnan näkökulmasta.</p>
--	---

SUOMEN KANSALLINEN TIETÖYHTEISKUNTASTRATEGIA

Loppuraportti Tulevaisuusverstaista

Hallituksen tietoyhteiskuntaohjelma laati vuoden 2006 aikana Suomen kansallisen tietoyhteiskuntastrategian. Vuoteen 2015 kurkottavan strategian tavoitteena oli luoda kansallinen visio ja tahtotila siitä, millaisen tietoyhteiskunnan haluamme Suomesta kehittää.

Tulevaisuuden tutkimuskeskus järjesti kevään 2006 aikana kaksi tulevaisuusverstasta, joiden tavoitteena oli hahmottaa strategiaprosessin käyttöön tulevaisuuskuvia ja skenaarioita Suomen tietoyhteiskuntakehityksestä.

Tähän raporttiin on kerätty tulevaisuusverstaiden asiantuntija-keskusteluja ja tulevaisuuskuvia. Tulevaisuusverstaissa työskenteli neljä työryhmää (kilpailukyky, ihmisläheisyys, luovuus ja muutos työryhmät), jotka tuottivat kaiken kaikkiaan 43 tulevaisuuskuvaa. Näitä tulevaisuuskuvia arvotettiin, karsittiin, muokattiin ja yhdisteltiin verstaisten jälkeen toteutetussa nettikyselyssä. Tulevaisuusprosessin lopputuloksena syntyi Suomi-ilmiöksi ristitty tarina suomalaisesta tietoyhteiskunnasta vuonna 2015.

AIEMMAT TUTU-JULKAISUT

- 3/2006: Markus Vinnari, Jyrki Luukkanen, Jari Kaivo-oja: Visionary Leadership as a Tool for Eco-efficiency in Organisations. Developing an Integrated Conceptual Model.
- 2/2006: Jari Kaivo-oja: Towards Integration of Innovation Systems and Foresight Research in Firms and Corporations. The Classical Takeuchi-Nonaka Model Reconsidered and Reformulated.
- 1/2006: Juha Kaskinen, Marko Ahvenainen, Ben Rodenhäuser, Cornelia Daheim, Pascale Van Doren, Gervaise Ropars: Rethinking Regional Performance in the Knowledge Society. Foresight as a Tool for European Regions.

ISBN 951-564-401-1 (Kirja)
951-564-402-X (PDF)

TURUN KAUPPAKORKEAKOULU
Turku School of Economics

Turun kauppariikola
Tulevaisuuden tutkimuskeskus

www.tse.fi/tutu, tutu-info@tse.fi